PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE KOKKUOSTU JA TSIVIILELANIKE TOITLUSTAMISE EESKIRJAD

I

Üldeeskirjad
Teravili ja teraviljasaadused, jõusööt
Tapaloomad, liha ja lihasaadused, nahad
Piim ja piimasaadused
Kanamunad ja tapakodulinnud
Lambavill, lina ja linaseeme
Kalad

TURUKORRALDUSVALITSUS
TALLINN, 1943

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE KOKKUOSTU JA TSIVIILELANIKE TOITLUSTAMISE EESKIRJAD

34360

TURUKORRALDUSVALITSUS
TALLINN, 1943

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
(1943: 0124)
2-67488
A-14927

AfV nr. I/0094. Trükiarv: 5520 eksemplari. Paber: Kohila paberivabrik; trükipaber H1b 60 gm² 61 × 86. Trükk ja köide: „Eesti Trükikoda“ end. Riigi Trükikoda, Tallinn. Ilmunud juulis 1943.

Eessõna.

Käesolevasse väljaandesse on koondatud põllumajandussaaduste kokkuostu ja tsiviilelanike toitlustamise alal kehtivad eeskirjad seisuga 1. juulil 1943 ja 1942/43. majandusaastal kehtinud eeskirjad. Väljaandesse ei ole võetud korduvalt küsimusi põhutavaid, lihtsamaid tõlgendusi ja meeldetuletusi sisaldavaid, samuti ka lühiperioodide jaoks (toiduainete ratsioonid jm.) antud eeskirju.

Eeskirjad on toodud algteksti kujul, välja arvatud keelelised ja üksikud redaktsioonilised parandused Amtsblatt'is, Ametlikus Teatajas või Ametlikus Hindade Teatajas mitteavaldatud eeskirjades.

Väljaanne on ette nähtud käsiraamatuks põllumajandussaaduste kokkuostu ja tsiviilelanike toitlustamise alal töötavate Eesti omavalitsuse ja kohalikkude omavalitsuste ning kokkuostufirmade teenistujaile ja vastavate materjalide koguks. Koostamistöid alustati 1942.a. augustis ja trükkimist 1943. a. jaanuaris. Väljaandesse koondatud eeskirjade äärmiselt kiire muutmise ja täiendamise ning uute alade pideva juurdetulemise tõttu ei olnud mõeldav nende kodifitseerimine. Ainsaks võimaluseks oli — koondada eeskirjad võimalikult süstematiseeritud kogusse. Veel trükkimise ajal tuli materjale mitmel korral täiendada ja ümber paigutada, kuid siiski ei osutunud tehniliselt võimalikuks kõike täiendavat materjali täiesti süsteemi kohaselt korraldada.

Pärast teksti teist korrektuuri toimunud eeskirjade täiendused ja muudatused on paigutatud väljaande lõppu peälkirjaga „Täiendused ja muudatused".

Eesti Omavalitsuse direktooriumide korraldamise määrusega (Amtsblatt 1942, lk. 327) on arvates 1. juunist 1942 seni Põllutöödirektorile ettenähtud õigused ja kohused pandud Majandus- ja Rahandusdirektorile. Eesti Omavalitsuse direktooriumide korraldamise määruse muutmise määrusega (Amtsblatt 1943, lk. 2) on nii Põllutöödirektorile kui ka Majandus- ja Rahandusdirektorile ettenähtud õigused ja kohused põllumajanduse ja turukorralduse alal arvates 1. jaanuarist 1943 pandud Põllumajanduse Keskvalitsuse juhatajale. Sellepärast tuleb eeskirjade käsitamisel Põllutöödirektori ja Majandus- ja Rahandusdirektori asemel praegu mõista Põllumajanduse Keskvalitsuse juhatajat.

Nende eeskirjade rakendamisel, mis kannavad tekstis pealkirja all märget avaldamise kohta Amtsblatt'is, Ametlikus Teatajas või Ametlikus Hindade Teatajas, võimalike selgusetuste puhul on mõõduandev saksakeelne tekst ametlikus väljaandes.

Tallinnas, juulis 1943.

SISUJUHT.

I

ÜLDEESKIRJAD.

1. Üldkorraldavad eeskirjad.

Lk.

Väljavõte E. O. direktooriumide korraldamise määrusest 1
Väljavõte E. O. direktooriumide korrald. määruse muutmise määrusest . 2
Vallavanemate võimupiiride koiendamise määrus 3
Teostamiseeskiri vallavanemate võimupiiride laiendamise määrusele . . . 4
Linnaelanike maatöödele rakendamise määrus 11
Juhend linnakodanike maatöödele rakendamise määruse rakendamiseks . . 14
E. O. Majandus- ja Rahandusdir. juhend nr. 1070 — 21. XII 42 müüginormide vähendamise, ärajätmise või ümberotsustamise menetluse kohta . 17
Põllumajapidamiste renditamise määrus 18
Põllumajapidamiste renditamise ühtluslepingu vorm 20
Juhtnöörid põllumajanduse alal töötavatele mees- ja naistöölistele tasumaksmiseks. (Need juhtnöörid on kohaldatavad teenistusvahekordadele kuni 1. IV 1943. Pärast seda kehtivat määrust — vt. lk. 746.) 23
Määrus nõudmiste ja õiguste kohta korduvaile naturaalsooritustele 27
Põllum. Keskval. juhataja korraldus nr. 4621 — 2. IV 43. tööjõu põllumajanduses rakendamise juhendi täitmiseks 28
Juhend tööjõu rakendamise kohta põllumajanduses 29

2. Talundi põhiraamat ja selle sisseseadmine.

Põllutöödirektori juhend 29. V 42 katastri-maaüksuste andmete kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades 36
Põllutöödirektori juhend 31. V 42 talundi põhiraamatu rakendamiseks . 41
Talundi põhiraamatu vorm 54
Majandus- ja Rahandusdirektori juhend nr. 63 — 16. VII 42 talundi kohustustekaardi rakendamiseks 74
Talundi kohustustekaardi vorm 76
Põllutöödirektori juhend 31. V 42 talundilehtede kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades 83
Üldosa eeskirjade täienduste ja muudatuste sisujuht leidub lk. XX. talundilehe vorm 87

II

TERAVILI JA TERAVILJASAADUSED, JÕUSÖÖT.

1. Teravilja kokkuostmine ja müük, teravilja müügikohuslikud normid.

Teravilja ja jahu müügi määrus 91
Määrus teraviljamajanduse alal. (Kaotanud kehtivuse 1. XI 43, on aga Eestis 1942/43 m.-a. teravilja kokkuvõtmise korra aluseks. Asendavat määrust. vt. lk. 136) 92

Lk.

Teostamiseeskiri teraviljamajanduse määrusele nr. 1 94
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1060 — 29. VIII 42 — 1942. a. sügiskülvideks seemneviljaga varustamise kohta 95
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 14. IX 42 seemnevilja ostmise kohta teise omavalitsuse piires asuvalt põllupidajalt 98
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 31. VIII 42 1. IX 1942 alates müüdud vilja arvamise kohta 1942/43 m.-a. normi katteks 99
M.- ja R.-direktori 3. IX 42 üleskutse põllumeestele teraviljanormide täitmiseks 99
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 4. IX 42 teraviljanormide määramise, kokkuvõtu ja aruandluse kohta 100
Normiteravilja ostu-müügi ja alalhoiu lepingu vorm 107
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK}}$ teravilja kokkuostu, läbikäigu ja seisude kohta ja selle täitmise juhend 110
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK I}}$ kokkuostu, läbikäigu ja laoseisude kohta kokkuostukeskustes 112
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070 — 23. XII 42 teravilja kokkuvõtu aruannete koostamise kohta 113
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ ja selle täitmise juhend 115
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ ja selle täitmise juhend 118
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK IX}}$ 120
Aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK X}}$ 121
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I — 14. IX 42 teraviljanormide määramise, teravilja kokkuvõtmise ja müügipreemiate kohta 122
Turukorraldusvalitsuse juhataja teadaanne nr. 1070-I — 26. IX 42 ostu-müügi ja alalhoiulepingute sõlmimise tähtaegade pikendamise kohta 127
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I — 28. IX 42 söödateravilja ostu-müügi ja alalhoiulepingute sõlmimise kohta 128
Turukorraldusvalitsuse juhataja juhend nr. 1070-I — 2. XI 42 söödateraviljalepingute sõlmimise tähtaja pikendamise kohta 129
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I — 2. X 42 toiduteraviljanormide lihaga, tatraga ja kaunviljaga asendamise kohta 129
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I — 17. X 42 toiduteraviljanormide kaertega katmise võimaluste kohta 130
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I — 28. X 42 toidu- ja söödateraviljanormide heina- ja aedviljaseemnetega katmise kohta 131
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 17. X 42 moonapalga ja naturaalrendi arvestamise kohta teraviljanormide määramisel 133
Teravilja äraandmise ja tarvitamise määrus 136
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070 — 9. III 43 Eesti Omavalitsuse juhi „Esimese määruse leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamiseks“ rakendamiseks 139
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100 — 8. IV 43 teraviljanormide kartuliga täitmise kohta 145

Lk.
Teravilja müügitingimused 147
Määrus teravilja tootjahindade kohta 150
Teadaanne kaunviljade hindade kohta 152
Määrus teravilja-seemne ülemmäärhindade kohta 153
Teadaanne tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 154
Viljapeksmise ülemmäärtasude määrus 156

2. Veskid ja teravilja jahvatamine.

Määrus nr. 2 teraviljamajanduse alal 158
Teostamiseeskiri määrusele nr. 2 teraviljamajanduse alal 160
Kaubanduslikkude veskite käitusühisuse (Veskite Keskuse) põhikiri . . . 162
Kaubanduslikkude Veskite Ühenduse põhikiri 164
Määrus nr. 3 teraviljamajanduse alal toiduteraviljast valmistada ja liikvele lasta lubatud jahvatustoodete kohta 167
Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal — jahvatuskaartide sisseseadmise kohta. (On kohaldatav vahekordadele ja küsimustele enne 15. III 1943. Pärast kehtivat eeskirja vt. lk. 179 ja järgm.) 169
Teine rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal — jahvatuskaardi väljaandmise ja jahvatuskaardi alusel jahvatada lubatud viljakoguste kohta. (Kohaldatav enne 15. märtsit 1943. Pärast kehtivat eeskirja vt. lk. 182) 170
Turukorraldusvalitsuse juhataja juhend Teraviljamajanduse määruse nr. 1 teise rakendamiseeskirja juurde jahvatuskaartide ja jahvatuslubade täitmise ja väljaandmise kohta. (Kaotas kehtivuse 15. märtsil 1943). . . 174
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-II — 3. XII 42 jahvatuskaardiga vabaks antud teravilja jahvatamisaja ja jahvatamiseks teise isiku volitamise kohta 179
Jahvatuskaardi pidamise määrus 179
Jahvatuskaardi pidamise määruse teostamismäärus 182
E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070-II — 11. III 43 leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamise teise määruse rakendamiseks 185
Tasu eest ja vahetuse teel jahvatavate veskite ülemmäärtasude määrus . . 188
Veski- ja pagarisaaduste hindade määrus 190
Nisujahu ja nisuleiva hinna määrus 191
Veski- ja pagarisaaduste hindade määruse muutmise määrus 192

3. Jõusõõt.

Õlikookide tagavarade ja toodangu konfiskeerimise määrus 193
Õlikookide müügi korraldamise eeskirjad 193
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-II — 15. XII 42 jõusõõda jaotamise ostulubade väljaandmise kohta 195
(Teravilja-alaste eeskirjade täienduste ja muudatuste sisujuhti vt. lk. XX.)

III

TAPALOOMAD, LIHA JA LIHASAADUSED, NAHAD.

1. Eeskirjad tapaloomade, liha müügikohuslikkude normide ja liha alal.

Määrus nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal 196
Eesti loomakasvatuse uuesti ülesehitamise kindlustamise määrus 200

Lk.
Teostamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal 201
Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal — liha müügikohusliku normi kohta 1. IX 1942 kuni 31. VIII 1943 201
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I, 14. okt. 1942 liha müüginormide täitmise ja tapaloomade kodustapmise kohta 203
Väljavõte M.- ja R.-direktori juhendist nr. 1070 — 30. juunist 1942 kuni 30. XI 1942 kehtinud kord põrsaste arvestamise kohta lihanormi katteks . . 217
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I, 19. nov. 1942 ülenormivõiga lihanormide katmise kohta 218
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I, 28. dets. 1942 lihaga isevarustajate, lihanormide jaotamise ja täitmise kohta 218
M.- ja R.-direktori erijuhend lihakoguste arvestamiseks eluskaalu järgi . . 221
Sigade ja veiste hindade määrus 224
Vasikate ja lammaste hindade määrus 226
Teadaanne põrsaste ülemmäärhindade kohta 227
Teadaanne tiinete loomade müügi- ja tapmiskeelu kohta 227
Määrus sigade tapakaalu kohta 227
Määrus loomade ilma uimastamata tapmise kohta 228
Eestis tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määrus 229
Tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määrus 229
Väljavõte Tapaloomade ja liha veterinaararstliku järelevaatuse ja tapamaja-asjanduse määrusest 231
Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrus 241
Mittetäisväärtuslikuks tunnustatud liha turustamise määrus 244
Määruse nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal esimene teostamismäärus — lihanormide täitmisele sundimise kohta 245
Väljavõte E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendist nr. 1070 — 10. II 1943 kuldilihaga lihanormi täitmisvõimaluste kohta 247
Loomade tapapudemete ülemmäärhindade määrus. (Arvates 22. maist 1943 asendatud uue määrusega, mis toodud lk. 806) 247
Soolikate ülemmäärhindade määrus 249

2. Eeskirjad nahkade alal.

Elluviimismäärus Ida-maa-ala Riigikomissari toornahkade käibe määrusele (nahk nr. 8) 252
Toornahkade käibe määrus — nahk nr. 8 253
Naha majandamise määrus 255
Ida-maa-ala Riigikomissari Naha majandamise määruse elluviimise määrus 257
Naha majandamise määruse teine teostamismäärus 258
Elluviimiseeskiri teadaandele nahahinna kujundamise kohta 260
Naha ülemmäärhindade määrus 260
Teadaanne toornahkade hindade kohta 263
Seanahkade kasutamise ja hinna määrus 267
Teadaanne toorkarusnahkade ülemmäärhindade kohta 268
Määrus jaemüügi hinnalisandi kohta jaekaubanduses karusnahkadega . . 270
Määrus sigade nülgimise menetluse kohta ühes juhtnööridega 271
Elluviimiseeskiri määrusele villa ja loomakarvade majandamise kohta nahaparkimis- ja kasukaõmblustöökodades 274
Määrus villa ja loomakarvade majandamise kohta nahaparkimis- ja kasukaõmblustöökodades 275
Määrus mitmesuguste loomakarvade ülemmäärhindade hinnalisandite kohta 278

Lk.
Toornahkade käibe määruse — nahk nr. 8 — muutmise määrus 284
Toornahkade käibe määruse — nahk nr. 8 — teostamise määrus 284
(Liha ja nahkade alaste eeskirjade täiendusi ja muudatuste sisujuhti (vt. lk. XXI.)

IV

PIIM JA PIIMASAADUSED.

Määrus nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 286
Teostamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 289
Esimene rakendamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 290
Teine rakendamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 295
Kindralkomissari korraldus nr. HA III b — 28. II 1942 väljajagamisele tuleva täispiima rasvasisalduse võrdsustamiseks 296
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 5. IX 1942 võimüügikohustuse 1. V — 31. VIII 1942 tagantjärele täitmise kohta 297
M.- ja R.-direktori juhend 5. X 1942 võimüügikoguste äraandmise 1942/43. tootmisaastal ja 1. V — 31. VIII 1942 täitmata võimüügikohustuse katmise kohta 298
M.- ja R.-direktori korraldus nr. 3830 — 16. X 1942 või väljatuleku valemi kehtestamise ja töödeldud või kaalumise kohta 301
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I, 19. XI 1942 piima ja või kokkuostu ja piimasaaduste töötlemise aruandluse kohta 303
Kuuaruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{PS. 2}}$ müügikohusliku või kokkuostu kohta . . 304
M.- ja R.-direktori korraldus 10. XII 1942 kooritud ja võipiima tagasiandmise normide kohta 304
M.- ja R.-direktori juhend nr. 3833 — 14. IX 1942 piimavastuvõtupiirkondade kindlaksmääramise, lehmapidajate nimestike koostamise ja nende tegeliku rakendamise kohta ühes vorminäidistega 305
Väljavõte M.- ja R.-direktooriumi Piimandusosakonna juhendist nr. 3830 — 20. X 1942 piima ühisveo korraldamise kohta 311
M.- ja R.-direktooriumi Piimandusosakonna juhend nr. 3803 — 5. XI 1942 piimatööstuste sulgemise korra ja nende küttematerjaliga varustamise kohta 312
M.- ja R.-direktori korraldus nr. 3830 — 28. XII 1942 piimasaaduste väljatuleku määrade ja kasutatud toorainete aruandluse kohta 313
Määruse nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal teostamise määrus 314
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend Kindralkomissari teostamismäärusele 2. I 1943 321
Juhendid, arvutusnäited ja abitabelid võimüügikohustuse arvestamiseks . 329
Piimasaaduste hinnad 362
(Piima ja piimasaaduste eeskirjade täiendust vt. sisujuhis lk. XXI.)

V

KANAMUNAD JA TAPAKODULINNUD.

Määrus nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal 363
Teostamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal 366

Lk.
Esimene rakendamiseeskiri Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnamajanduse alal teostamiseks antud teostamise eeskirjale 367
Teine rakendamiseeskiri Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud teostamiseeskirjale 368
Põllutöödirektori teadaanne 19. V 1942 Muna- ja kodulinnumajanduse määruse nr. 1 teostamiseeskirja esimese rakendamiseeskirja § 3, 4, 5 ja 6 kohaldamise kohta 1942/43. m.-aastal 370
Väljavõte M.- ja R.-direktori juhendist nr. PJ.-6, 4. IX 1942 kanamunade normi täitmise kohta aja eest 1. V — 31. VIII 1942 370
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070 — 24. VIII 1942 kanamunade müügikaartide, müügikohustuse, kanafarmi mõiste, kanade jõusööda ja kanade arvu kindlaksmääramise kohta 371
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070 — 29. I 1943 lihamüüginormi täitmise linnulihaga ja kanamunade müüginormide täitmise kohta 374
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja eeskiri nr. 1070 — 8. II 1943 kodulindude jõusöödaga varustamise ja jõusööda saajate munamüüginormi kohta 380
Munahindade ülemmäärade määrus 383
Munahindade määrus 384
Elus ja tapetud kodulindude ülemmäärhindade määrus 384
Kanamunade (linnusaaduste) kokkuostu ringkonnad 385
Eesti Hindadeasutuse direktori kiri nr. 47-P (112 H 6285—42) — 1. IX 1942 Eesti Linnukasvatajate Seltsile puhttõuliste sugukanade hindade kohta 390
Väljavõte Eesti Munaekspordi ringkirjast nr. 17 — 22. VI 1942 sulgede kokkuostu ja hindade kohta 391
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070 — 9. III 1943 kanamunade müügi registreerimise, aruandluse ja end. riigimõisate kanamunade müügikohustuse kohta 391
(Kanamunade ja tapakodulindude alaste eeskirjade täiendused on näidatud sisujuhis lk. XXIII.)

VI

LAMBAVILL, LINA JA LINASEEME.

Villa ja lina kokkuostu määrus 394
Villa ja lina kokkuostu määruse teostamismäärus 396
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I, 25. XI 1942 villamüüginormi määramise ja müügi tähtpäeva, linamüügi tähtpäeva ja ülenormilina müügi puhul punktiväärtähtede saamise kohta 397
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 17. XII 1942 lambanaha ja eluslamba müügiga villanormi täitmise, villanormi ärajätmise või vähendamise ja ketramisõiguse saamise ning kokkuostu aruandluse kohta 399
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 17. XII 1942 linanormi täitmise, ketramisõiguse saamise, müüginormi alandamise või ärajätmise, punktiväärtähtede saamise ja müügi kviteerimise kohta 402
Väljavõtteid k. k. „Estonia" juhendist nr. 88 — 9. XII 1942 villasortide, -puhtusklasside, -hinna ja -ostunõuete kohta 404
Lina ja kanepi kokkuostuhinnad alates 1. X 1942 406
Villa ja lina kokkuostu määruse muutmise määrus 409
Villa ja lina kokkuostu määruse teine teostamismäärus 409
Väljavõte Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendist nr. 6100 — 8. IV 1943 linanormide täitmise, premeerimistähtaja pikendamise ja Pärnu linatööstusele lina ja taku ostuõiguse andmise kohta 411

Lk.
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070/I — 22. I 1943 linakokkuostuõigus-likkude firmade kohta 412
Linaseemne kokkuostu määrus 413
Linaseemne kokkuostu määruse teostamismäärus 414
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I, 20. XI 1942 linaseemne müügikohustuse ja müügipreemiate kohta 415
Linaseemne kokkuostu määruse teine teostamismäärus 417
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070/II — 9. II 1943 hüvitiste jaotamise kohta linakiu ja linaseemne 1942. a. müüginormi täitjaile 417
Eesti Hindadeasutuse direktori teadaande tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. IV 1942 muutmise ja täiendamise määrus (kiudtaimede seemnete hinnad) 419
Eesti Hindadeasutuse direktori teadaande tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. IV 1942 teine täiendusmäärus (linaseemne hinnad) 421
Määrus kaltsuvilla hindade kujundamise kohta 422
Teadaanne kaltsude ja tekstiiljäätmete ülemmäärhindade kohta 423
Täiendus teadaandele kaltsude ja tekstiiljäätmete ülemmäärhindade kohta 427
(Lambavilla, lina ja linaseemne eeskirjade täienduste ja muudatuste sisujuhti vt. lk. XXII.)

VII

KALAD.

Kala ja kalasaadustega varustamise kindlustamise määrus 428
Eeskiri kalapüügi kohta Peipsi järvel 430
Kalurite premeerimise juhend 431
Teadaanne värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta 434
3. täiendus teadaandele värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta . 436
II täiendus teadaandele värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta . 437
Teadaanne vähihindade kohta 437
Teadaanne hülgenahkade ülemmäärhindade kohta 438
Kutseliste kalurite töödel abistamise määrus 438
M.- ja R.-direktori juhend kutseliste kalurite töödel abistamise määruse rakendamiseks 439
(Täiendused on näidatud sisujuhis lk. XXII.)

VIII

KARTUL.

M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070 — 26. IX 1942 kartuli müüginormide jaotamise ja täitmise, kartuli kokkuostu ja säilitamise kohta ühes teatelehe ja aruannetevormidega ja nende täitmise juhenditega 441
M.- ja R.-direktori juhend nr. 1070-I, 26. XI 1942 kartulinormi mittetäitjatelt kohustusallkirjade võtmise kohta 462
Kokkuvõte Turukorraldusvalitsuse 23. VII 1942 protokollist kartulikokkuostu-piirkondade määramise kohta 1942/43 m.-aastaks 465
Kartulihindade määrus 465
Seemnekartulite hindade määrus 467
Tärklisetööstuse toodete hindade määrus 469
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070-I, 18. II 1943 kartuli kokkuvõtu korraldamise ja talupidajate omatarvituse kindlaksmääramise kohta 469

Lk.
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I, 30. III 1943 kartulinormide asendamise kohta aedviljaga 472
(Kartulite alal eeskirjade täiendused on näidatud sisujuhis — lk. XXII.)

IX

AEDVILI, MARJAD, SEENED.

Köögiviljatarviduse kindlustamise määrus 474
Puu- ja köögivilja kokkuostu määrus 476
Esimene teostamiseeskiri Puu- ja köögivilja kokkuostu määrusele 478
Turukorraldusvalitsuse teadaanne nr. 1070-I, 4. VIII 1942 köögivilja kokkuostu ja köögiviljaseemnetega varustamise kohta 479
Aedviljamüügi lepingu vorm 480
M.- ja R.-direktori ringkiri nr. 1 — 30. VII 1942 marjade ja seente suurkorjamise läbiviimise, kokkuostu ja hüvituste kohta 482
Turukorraldusvalitsuse poolt 10. VIII 1942 ülesseatud nõuded müügiletoodavate soolatud seente kohta 484
M.- ja R.-direktori otsus 11. VIII 1942 seente korjajatele müüdava suhkru kohta 485
M.- ja R.-direktooriumi marjade ja seente suurkorjamise kesktoimkonna otsus 4. IX 1942, nr. 11040 suhkru müügi lõpetamise kohta seente vastu 485
Turukorraldusvalitsuse teadaanne nr. 1070-I, 1. X 1942 jõhvikate kokkuostul hüvitusena müüdava suhkru kohta 486
Turukorraldusvalitsuse teadaanne nr. 1070-I, 16. X 1942 jõhvikate vastu müüdava suhkrukoguse muutmise kohta 486
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I, 2. XII 1942 sigurite kokkuostu, hüvituste ja aruandluse kohta 487
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse teadaandest nr. 1070-I, 20. VI 1942 aruannete esitamise tähtpäevade kohta ja aruande vorm. (See aruandevorm oli kehtiv kuni 1. juunini 1943. Uus aruandevorm on toodud täienduste ja muudatuste IX osas.) 488
M.- ja R.-direktori juhend aed- ja juurvilja turustamise kohta Tallinna ja Tallinn-Nõmme turgudel ja kauplustes 490
Puu- ja köögivilja (värske ja kuivatatud) hindade kujundamise määrus . . 493
Teadaanne köögiviljaistikute ülemmäärhindade kohta 496
Teadaanne köögiviljaseemnete kasutamise kohta 499
Teadaanne viljapuude ülemmäärhindade kohta 500
Aedviljaseemnete ülemmäärhindade määrus 501
(Aedviljade, marjade ja seente eeskirjade muudatused ja täiendused on näidatud sisujuhi lk. XXII.)

X

HEINAD JA PÕHUD, SÖÖTADEGA VARUSTAMINE.

Turukorraldusvalitsuse korraldus nr. 1070 — 4. VII 1942 igal loomapidajal endal hoolitseda oma loomade koresööda eest 507
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-I, 23. IX 1942 koresööda müügihormide kohta 508
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 1070-I, 24. IX 1942 koresööda kokkuostu kviteerimise kohta 508
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070 — 9. X 1942 koresööda kokkuostu aruandluse kohta ühes aruandevormidega ja nende täitmise juhenditega 509
Heinte ja õlgede hindade määrus 520
M.- ja R.-direktori juhend hobusöödakaartide sisseseadmise kohta Tallinna, Tartu, Pärnu ja Narva linnas 521

TOITLUSTAMINE.

1. Normaaltarbija toidukaardid, toiduainete ostuload, aruandlus, varustamise üldeeskirjad.

Lk.

Eestis toidukaartide sisseseadmise määrus 525
Põllutöödirektori korraldus toiduainete ratsioneerimiseks Eestis 525
Põllutöödirektori teadaanne toidukaartide alusel elanikele leiva asemel leivajahu andmise kohta 526
Eesti Omavalitsuse juhi määrus tsiviilelanike kohvi ja teega varustamise kohta 527
M.- ja R.-direktori juhend 8. IX 1942 elatustarbeainetekaartide ja ostulubade väljaandmise kohta 527
Turukorraldusvalitsuse juhend 25. IX 1942 alates 12. X 1942 käibeletulevate uute elatustarbeainetekaartide väljaandmise korra, nende liikide, kupongide ja sööklakupongide kohta 529
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 1. IX 1942 töötavate sõjapõgenike toitlustamise ja isetootvate majapidamiste kohta 538
Põllutöödirektori juhend toidukaartide sisseseadmise määruse ja toidukaartide sisseseadmise korralduste ellurakendamiseks Eestis 538
Põllutöödirektori teadaanne 11. IV 1942 toidukaartide sisseseadmise määruse ja toidukaartide sisseseadmise korralduse ellurakendamise juhendi muudatuste kohta 539
Turukorraldusvalitsuse juhend 3. X 1942 kupongide kohalikele omavalitsustele tagasilaekumise ning suur-ja suur-hulgiostulubade väljaandmise kohta ühes ostulubade vormidega 540
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 15. X 1942 hulgi- ja suur-hulgiostulubade väljaandmise kohta 555
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 27. X 1942 aruandluse kohta väljaantud toiduainete alal 556
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 8. XI 1942 uute aruandevormide, kaartide kupongide kehtetuks tunnustamise ja äralõikamise, sisemaaliste reisijate sööklakupongide, ida-ala reisikaartide, kaartide hinna ja selle tasumise korra, samuti arhiividesse paigutatavate kaardiproovide kohta 556
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 27. XI 1942 muudetud ostulubade vorm B käsitamise kohta ühes näidisvormiga 559
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 26. XI 1942 elatustarbeainetekaartide ja sööklakupongide aruandluse, alaliste ostjate nimekirjade, kauba puudujäägi, aegunud suur-hulgiostulubade, reservide soetamise ja nisujahu väljaandmise kohta 561
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 27. X 1942 ostulubade vorm B väljaandmise ja reservide soetamise kohta 562
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 25. XI 1942 tanguvorstide valmistamise ja müügi kohta 564
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 25. XI 1942 pärmi müügi kohta 565
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 4. XII 1942 pärmi müügi kohta 566
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III/KS ida-ala reisikaartide, maal kupongide esitamise, tagasisaadetud kaartide, alaliste ostjate nimestike ja tagasilaekunud saksa müügitõendite kohta . . . 566
Väljavõtteid Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III/KS 9. III 1943 Saksa sõjaväe toiduainetekaartide, riigisakslaste täispiimakaartide, vabakslastud sõjavangide suhkru- ja tubakakaartide, elatustarbeainete-

Lk.
kaartide saatmise ja registreerimise, kehtetute kupongide kleepimise, piimaga isevarustajate, erikupongide kehtetuks tegemise, surmajuhtumeil kaartide tagasinõudmise, kaartide tasu ärasaatmise, kinnistele toitlustamisettevõtteile lisatoiduainete andmise, Saksa asutuste autojuhtide sööklakupongide ja elatustarbeainetekaartide tagasitõmbamise kohta 569
M.- ja R.-direktori juhend 22. I 1943 ostulubade kartoteekide sisseseadmise kohta ostulube andvates asutustes 572
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhtnöörid 9. III 1943 toiduainete ostulubade kartoteekide pidamise kohta ostulube andvates asutustes 573
Põllutöödirektori teadaanne 22. V 1942 toidukaartide esitamise kohta vallavalitsusele linnast ajutiselt maale asumisel 575
Eesti kindralkomissari-piirkonnas toiduainete ja iga päev vajatavate tarbekaupade lõpptarvitajaile äraandmise määrus 576
Eesti kindralkomissari-piirkonnas toiduainete ja iga päev vajatavate tarbekaupade lõpptarvitajaile äraandmise määruse teostamise määrus . . 578
(Muudatused ja täiendused eeltoodud eeskirjadele vt. sisujuhi lk. XXIII.)

2. Kartulikaardid.

M.- ja R.-direktori juhend 14. IX 1942 kartulikaartide väljaandmise ja kasutamise kohta 580
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 3. XI 1942 kartulikaartide kupongide kehtivuse kohta 582

3. Ülirasketööliste, rasketööliste, pikaajatööliste ja öötööliste lisatoiduainetekaardid.

M.- ja R.-direktori juhtnöörid ülirasketööliste, rasketööliste, pikaajatööliste ja öötööliste lisatoiduainetekaartide kohta 582
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 26. XI 1942 pikaaja- ja öötööliste lisakaartide kohta 586
M.- ja R.-direktori täiendavad juhtnöörid ülirasketööliste, rasketööliste, pikaajatööliste ja öötööliste lisatoiduainetekaartide kohta 586
(Täiendusi vt. sisujuhi lk. XXIII).

4. Haigete ja tervisekosutajate lisatoiduainetekaardid.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend 5. III 1943 tervislikuks otstarbeks lisatoiduainetega varustamise kohta 587
Arstliku tõendi vorm 590
Arstlikkude tõendite väljastamise ja kinnitamise kord 590
Tervislikuks otstarbeks antavate lisatoiduainete ratsioonid 591
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III/KS — 5. III 1943 arstlike tõendite blankettide hankimise, lisatoiduainete väljakirjutamise võimaluste, lisatoiduainetekaartide tervislikuks otstarbeks täitmise ja lisakaartide registri pidamise kohta 594
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III/KS — 9. III 1943 täispiimakaartide väljaandmise kohta haigeile 598
Väljavõte Põllutöödirektori teadaandest haigeile ja tervistkosutajaile müüdavate toiduainete lisanormide kohta raviasutustes viibijate toiduratsioonide osas 599
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III/KS — 20. I 1943 suhkru- ja tubakakaartide andmise kohta haigeile haiglas 599
(Muudatusi ja täiendusi vt. sisujuhi lk. XXIII.)

5. Vanade- ja lastekodude hoolealuste ja kasvandike elatustarbeainete-kaardid.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 24. IX 1942 vanadekodudes viibivate hoolealuste toitlustamise kohta 599
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 2. X 1942 lastekodudes viibivatele lastele elatustarbeainetekaartide väljaandmise ja isetootva majapidamisega lastekodudes laste toitlustamise kohta 600
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 14. X 1942 vanade- ja lastekodude toiduainetega varustamise kohta 601

6. Politsei- ja omakaitseteenistujate elatustarbeainete lisakaardid.

Väljavõte E. O. Sisedirektooriumi Politsei ja Omakaitse Valitsuse kirjast nr. 591 — 9. VI 1942 Turukorraldusvalitsuse juhatajale lisatoidukaarte „A“ saama õigustatud teenistujate kohta 602
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-II, 12. VI 1942 politsei ja omakaitse teenistujaile lisakaartide väljaandmise kohta 602
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-II, 17. VI 1942 politsei ja omakaitse lisakaartide väljaandmise korra ja kauplustes ostjaks registreerimise kohta 603
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III, 26. XI 1942 kutselistele tuletõrjujaile linnades lisakaartide A väljaandmise kohta . . . 604
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 1070-III/KS, 20. I 1943 sõjaväekaartide, sõjaväe kaupluste ja puhkusel viibivate sõdurite-eestlaste toidukaartide kohta 605
(Muudatusi ja täiendavaid eeskirju vt. sisujuhi lk. XXIII.)

7. Põllumajanduslike ja maatüübiliste kodumajanduskoolide õpilaste varustamine toiduainetega.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 16. X 1942 kodumajanduskoolide õpilaste toitlustamise kohta 605

8. Õppeülesandeks lubatud toiduained.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 10. X 1942 kodumajanduskoolidele õppeülesanneteks vajaliste toiduainete koguste kohta . . . 606
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 20. XI 1942 gümnaasiumidele õppeülesanneteks toiduainete võimaldamise kohta 607

9. Meremeeste varustamine toiduainetega.

M.- ja R.-direktori juhend 10. X 1942 Eesti merelaevadel teenivate meremeeste toiduainetega varustamise kohta ja nädala-toidutabel 608
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 22. X 1942 Eesti merelaevadel teenivate meremeeste paberossidega varustamise kohta 611

10. Vahialuste varustamine toiduainetega.

M.- ja R.-direktori juhend 28. IX 1942 vahialuste ühistoitlustamise otstarbel toiduainetega varustamise kohta 611
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 6. X 1942 kinnipidamisasutuste kartulitega ja aedviljaga varustamise kohta 614

11. Tsiviilsektoris töötavate sõjavangide varustamine toiduainetega.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 2. X 1942 eramajapidamistes töötavate sõjavangide toitlustamise kohta 614

12. Avalikkude ja kinniste toitlustamisettevõtete varustamine toiduainetega.

M.- ja R.-direktori teadaanne 18. VIII 1942 avalikkude ja kinniste toitlustamisettevõtete registreerimise kohta 615
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III/LK, 5. I 1943 liha-, lihavaba- ja katlatoidu-päevade kindlaksmääramise kohta 616
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III/LK, 10. II 1943 vabamüügiks suletud toiduainete, mida ei saa katta sööklakupongidega, väljaandmise kohta kohvikutes 617
M.- ja R.-direktori juhend 30. IX 1942 kinniste toitlustamisettevõtete lisatoiduainetega varustamise kohta 618
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 5. XII 1942 ühistoitlustamise kohta koolides 620
Väljavõte M.- ja R.-direktori juhendist nr. 1070, 14. X 1942 ERÜ toitlustamisettevõtete varustamise kohta toiduainetega 621
Väljavõte M.- ja R.-direktori juhendist nr. 1070 — 11. XI 1942 ERÜ rahvaköökide töötamise kohta ka pühapäevadel 621
(Täiendusi nendele eeskirjadele vt. sisujuhti lk. XXIV.)

13. Metsatöödest osavõtjate varustamine lisatoiduainetega.

Põllumajanduse keskvalitsuse juhataja juhend 10. II 1943 metsatöödest osavõtjate toiduainetega varustamise kohta 621
(Täiendusi vt. sisujuhti lk. XXIV.)

14. Pulmade, ristsete ja koosviibimiste puhul lubatud lisatoiduained.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 3. VII 1942 pulmade ja varrude puhul antavate lisatoiduainete normide ja nende taotluse korra kohta 623
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 28. XI 1942 koosviibimisteks lubatud lisatoiduainete ostuloa taotlemise korra kohta 624
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 3. XII 1942 koosviibimisteks lubatud alkoholsete jookide kohta 624
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 28. XII 1942 koosviibimisest osavõtja mõiste kohta 626

15. Mittekasarmeeritud omakaitseüksuste varustamine toiduainetega õppuste puhul.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 1070-III, 30. XI 1942 omakaitse liikmete toitlustamise kohta õppuste alal 626

16. Hindade eeskirjad.

Määrus hindade äratähendamise kohta 627
Määrus hindade kohta toitlates ja kohvikutes 628
Tallinnas ja Nõmmel asuvate restoranide, hotellide, kohvikute ja söögimajade liigitamine 631

Lk.
Ülemmäärhinnad toitlatele 632
1. täiendus määrusele hindade kohta toitlates ja kohvikutes 634
2. täiendus määrusele hindade kohta toitlates ja kohvikutes 635
Teadaanne toitlate ja kohvikute liigitamise kohta 635
Rahvakohvi ja köögi- ning puuviljatee ülemmäärhindade määrus 637
Täiendus rahvakohvi ja köögi- ning puuviljatee ülemmäärhindade määrusele 639
Määrus sahhariini ülemmäärhindade kohta 639
Teadaanne kivisoola hindade kohta 640
Alkoholita karastusjookide ülemmäärhindade määrus 640

XII

PREMEERIMINE.

Põllumajanduslike tootjate premeerimise üldeeskirjad.

Premeerimisjuhend nr. 1 (1070) — 31. III 1943 preemialiikide, preemiakaupade, preemiatähtede väljaandmise, hoidmise, käibe, tagasilaekumise ja preemiakaupade müügi kohta 643
Preemiatähtede arvestusraamatu vormi näide ühes pidamise juhendiga . 648
Maavalitsustele esitatava preemiatähtede käibe aruande vorm ja selle koostamise juhend 649
Turukorraldusvalitsusele esitatava preemiatähtede käibe aruande vorm ja selle täitmise juhend 650
Põllumajandusliku tootja preemiatekaardi vorm ja selle täitmise juhend . 651
Preemiakaupu müüvate erakaupluste nimekiri 652
Nimekirja vorm preemiatähtede vastu kauplusest müüdud suhkru ja viina kohta 655
Müüdud preemiakaupade katteks laekunud preemiatähtede loetelu vorm . 655
Preemiakaupade läbikäikude ja laekunud preemiatähtede aruande vorm ja selle koostamise juhend 656
Preemiakaupade läbikäikude ja laekunud preemiatähtede koondaruande vorm ja selle koostamise juhend 659
ETK peakontori koondaruande vorm 661

Teraviljapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 2 (1070) — 31. III 1943 normi- ja ülenormiteravilja preemiate, preemiapunktide arvutamise ja preemiatähtede väljaandmise kohta 662
Tabel toidu- ja söödateravilja preemiapunktide arvutamiseks 665
Preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm põllumajanduslikele tootjaile teravilja kohuslike müüginormide täitmise ja ületamise eest antud preemiatähtede kohta ja selle koostamise juhend 666

Teraviljaseemne preemiad.

Premeerimisjuhend nr. 3 (6200) — 13. IV 1943 tunnustatud teraviljaseemne müügipreemiate kohta 667
Tabel teraviljaseemnete preemiapunktide arvutamiseks 669
Preemiatähtede väljaandmise nimekiri seemneks müüdud põllumajandussaaduste eest antud preemiatähtede kohta 670

Kartulipreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 4 (6200) — 13. IV 1943 kartuli kohusliku müüginormi katteks ja üle normi müüdud kartuli eest antavate preemiate kohta . . 671
Tabel kartuli preemiapunktide arvutamiseks 673
Preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm 674

Kartuliseemnepreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 5 (6200) — 13. IV 1943 seemneks müüdud kartuli eest antavate preemiate kohta 675
Tabel kartuliseemne preemiapunktide arvutamiseks 677

Köögiviljapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 6 (6200) — 5. V 1943 köögiviljamüüjate premeerimise kohta 678
Preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm 680

Metsateepreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 7 (6200) — 14. V 1943 metsateetaimede kogujate premeerimise kohta 681
Preemiatähtede väljaandmise nimekiri metsatee ja ravimtaimede kogujaile antud preemiatähtede kohta ja selle täitmise juhend 683

Ravimtaimedepreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 8 (6200) — 18. V 1943 ravimtaimede kogujate premeerimise kohta 684
Preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm metsatee ja ravimtaimede kogujaile antud preemiatähtede kohta ja selle täitmise juhend 687

Võipreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 9 (6200) — 18. V 1943 või resp. täispiima kohusliku müüginormi katteks ja üle normi müüdud või resp. täispiima eest tootjate premeerimise kohta 688
Preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm või kohuslike müüginormide täitmise ja ületamise eest antud preemiatähtede kohta ja selle täitmise juhend 690

Preemiakaubad.

Premeerimisjuhend nr. 10 (6200) — 31. V 1943 preemiasedelite vastu müüdavate kaupade ja nende punktiväärtuste kohta 691

Seente-, marjade- ja puuviljapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 11 (6200) — 31. V 1943 seente, marjade ja puuvilja müügipreemiate kohta ja preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm ühes täitmise juhendiga 692

Lk.

Koresöödapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 12 (6200) — 23. VI 1943 koresööda müügipreemiate kohta, tabel koresööda preemiapunktide arvutamiseks ja preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm ühes selle täitmise juhendiga . . . 696

Lihapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 13 (6200) — 23. VI 1943 liha müügipreemiate kohta ühes preemiatähtede väljaandmise nimekirja vormiga ja selle täitmise juhend 699

Kalapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 14 (6200) — 29. VI 1943 kalurite premeerimise kohta müügipreemiatega, ühes tegelikul rakendamisel vajaliste aruande ja muude vormidega ja nende täitmise juhenditega 702

Seemnetepreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 15 (6200) — 29. VI 1943 seemnekasvatajate premeerimise kohta ühes preemiatähtede väljaandmise nimekirja vormiga ja selle täitmise juhendiga 714

Suurmaapidamiste premeerimine ja premeerimisjuhendite täiendamine.

Premeerimisjuhend nr. 16 (6200) — 29. VI 1943 suurmaapidamiste müügipreemiatega premeerimise, premeerimisjuhendi nr. 1 § 4 p. 6 täienduse preemiakaupade müügi osas ja premeerimisjuhendi nr. 8 § 1 p. 2 grupp A ravimtaimede müügipreemiate muutmise kohta 718

Kanamunadepreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 17 (6200) — 10. VII 1943 kohuslike müüginormide katteks ja üle normi müüdud kanamunade eest antavate preemiate kohta, tabel müüdud kanamunade eest preemiapunktide arvutamiseks ja preemiatähtede väljaandmise nimekirja vorm 721

Linnulihapreemiad.

Premeerimisjuhend nr. 18 (6200) — 10. VII 1943 linnuliha müügipreemiate kohta ühes preemiatähtede väljaandmise nimekirja vormiga 725

XIII

KARISTUSEESKIRJAD.

Mõningaid paragrahve Kriminaalseadustikust, mis tulevad rakendamisele nende eksimiste korral turukorraldusalaste eeskirjade või korralduste vastu, mille kohta ei ole vastavate erieeskirjadega või pärast 7. juulit 1941 antud õiguseeskirjadega määratud teisiti (kehtiva õiguse, võimudele vastuhakkamise, valetunnistuse andmise ja tööstuse ning kaubanduse valvemääruste rikkumise kohta) 728

Ida-maa-ala Riigikomissariaadis maaomase kriminaalõiguse eeskirjade Saksa kriminaalõigusega kohandamise esimene määrus 731

Piirkonnakomissaride politseilise karistamisvõimu määrus 734

Lk.
2. teostamiseeskiri Piirkonnakomissaride politseilise karistamisvõimu määrusele 737
Piirkonnakomissaride politseilise karistamisvõimu määruse kolmas teostamismäärus 737
Maaomaste politseiasutuste karistamisõiguse määrus 738
Maaomaste politseiasutuste karistamisõiguse määruse teostamise määrus . 740
Korraldustrahvide määramise õiguse politseiprefektidele ülekandmise määrus 742
Sisedirektori juhend nr. 753 — 5. II 1943 kõikidele prefektidele ja abiprefektidele Narvas, Viljandis, Valgas, Haapsalus ja Paides põllumajandussaaduste müüginormide täitmata jätmise alal korraldustrahvi määramise õiguse politseiprefektidele ülekandmise määruse rakendamise kohta . 743
Prefekti korraldustrahvi otsuse vorm 744
Vallavanema/linnapea avalduse vorm normide mittetäitja karistamiseks . 744

TÄIENDUSED JA MUUDATUSED.

I

ÜLDEESKIRJAD.

1. Üldkorraldavad eeskirjad.

Põllumajanduslikkude tööjõudude töötasu- ja töötingimuste korraldamise määrus 746
Korduvate naturaalsoorituste nõudmiste ja õiguste määrus 763
Rendiametite asutamise määrus 764
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 1070-I, 18. I 1943 menetluse kohta kokkuostetud põllumajandussaaduste riknemisel 766
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 1070 — 9. III 1943 menetluskorra kohta elatustarbeainete, samuti elatustarbeainetekaartide kupongide arvelt kustutamisel 766
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 6300/94, 16. VI 1943 elatustarbeainete riknemise vältimiseks 767
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse eeskirjast nr. 49-III, 7. IV 1943 menetluse kohta kauba kaotsiminekul 769
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend 11. V 1943 konfiskeeritud toiduainete ja põllumajandussaaduste kohta 769
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 6300/93, 11. VI 1943 konfiskeeritud toiduainete kohta 770

II

TERAVILI JA TERAVILJASAADUSED, JÕUSÖÖT.

1. Teravilja kokkuostmine ja müük, teravilja müügikohuslikud normid.

Maakasutajate lahkumisel talundite külvistega varustamise määrus . . . 771
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100, 3. IV 1943 suviviljaseemnete ostulubade väljaandmise ja suviviljaseemnete hindade kohta 772
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 4. IV 1943 suviviljaseemne müügi aruandluse kohta 774
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 6100 — 5. V 1943 suviviljaseemnega varustamise kohta 775

Lk.
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse eeskirjast nr. 6100—3. VI 1943 liha arvestamise kohta teraviljanormi katteks 777
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja eeskiri nr. 6000 — 9. VI 1943 teravilja ja kartuli kiirkokkuvõtuaktsiooni kohta ühes kontroll-nimestiku ja müügikäsu vormidega 778
Turukorraldusvalitsuse juhataja eeskiri nr. 6000 — 11. VI 1943 kiirkokkuvõtuaktsiooni kordaminekuks kõigi abinõude rakendamise kohta . . . 781

2. Veskid ja teravilja jahvatamine, pagarisaadused.

Määruse nr. 3 teraviljamajanduse alal muutmise määrus 782
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6200 — 12. VI 1943 tagantjärele jahvatamise piiramise ja söödateravilja jahvatamislubade andmise kohta . . 783
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 6200 — 24. V 1943 segaviljaleiva tarvitusele võtmise kohta 784
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6200 — 8. VI 1943 segaleiva kvaliteedinõuete kohta 786

III

TAPALOOMAD, LIHA JA LIHASAADUSED, NAHAD.

1. Eeskirjad tapaloomade, liha müügikohuslikkude normide ja liha alal.

Määruse nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal teine teostamismäärus . . . 788
Tapakaardi vorm 793
Lihatarbimistõendi vorm 795
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 21. V 1943 kodustapmise kohta . 797
Põllumajanduslike käitiste vahel 1943/44. majandusaastal seakasvatuse kohustuse jaotamise määrus 797
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja teadaanne 16. I 1943 liha müügi kohta ostulubade ja elatustarbeainetekaartide kupongide vastu . . . 799
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100 — 14. V 1943 vorstide töötlemiseks liha andmise kohta 800
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 51 — 13. IV 1943 vähemväärtusliku ja tingimusi kõlbliku lihamüügi kohta 801
Vereleeme, kuiv-vereleeme ja kuiv-paksvere määrus 802
Liha ja lihasaaduste jaemüügihindade määrus 804
Loomade tapapudemete ülemmäärhindade määrus 806

2. Eeskirjad nahkade alal.

Naha majandamise määruse teine teostamismäärus 808
Naha majandamise määruse teise teostamismääruse (isetootjate isevarustamine nahaga ja nahakaupadega) teostamismäärus 808
Teadaanne loa andmisest parkimistööstustele seanahkade parkimiseks tasu eest 810

IV

PIIM JA PIIMASAADUSED.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 6200 — 11. VI 1943 menetluse kohta kohupiima riknemisel 811

V

KANAMUNAD JA TAPAKODULINNUD.

Lk.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100 — 28. V 1943 veerandaastas üle kohusliku normi müüdud kanamunade järgmise veerandaasta normi katteks arvamise kohta 813
Haudemunade, tibude ja noorte kodulindude ülemmäärhindade määrus . 813

VI

LAMBAVILL, LINA JA LINASEEME.

Villa kokkuostu määrus (kevadpügi 1943) 815
Villa kokkuostu (kevadpügi 1943) määruse teostamise määrus 816
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100 — 3. VI 1943 kevadpõe 1943. a. villanormi määramise, alandamise või ärajätmise, kokkuostu aruandluse ja villamüükide kviteerimise kohta 817
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 1070-I, 7. I 1943 ülenormilina arvel puhtaksharitud taku müügivõimaluste kohta 820
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 6200 — 15. IV 1943 hüvituste võimaldamise kohta 1942/43. a. täiendavalt määratud linakiu müüginormi täitjaile ühes peenrauakaupade väärtähtede väljaandmise nimekirja vormiga 821
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 12. VI 1943 — 1943. a. linamüüginormide täitmise ja 1942. a. kohuslike lisa-linamüüginormide täitjate premeerimise tähtaja kohta 825

VII

KALAD.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhtnöörid 10. VI 1943 kala ja kalasaadustega varustamise kindlustamise määrusele ühes kalurite kohustusallkirjade nimekirja ja kaluri püüginormi teate vormidega 826

VIII

KARTUL.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend nr. 6100 — 30. IV 1943 talundipidajate 1943. a. kevadel seemnekartuliga varustamise kohta . . . 830
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 2. VI 1943 kartulite ostuloata sõjaväele müümise keelu kohta 833

IX

AEDVILI, MARJAD, SEENED.

Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 17. VI 1943 aed- ja puuvilja, marjade ja seente müügi sõjaväele ilma ostuloata keelamise kohta . . 834
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 6100 — 3. VI 1943 aedvilja, marjade, puuvilja ja seente kokkuostu aruandluse kohta ühes aruandevormiga ja selle täitmise juhendiga 834
Marmelaadi ülemmäärhindade määrus 839

TOITLUSTAMINE.

1. Normaaltarbija toidukaardid, toiduainete ostuload, aruandlus, varustamise üldeeskirjad.

Lk.

Väljavõtteid Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 55 - III, 20. IV 1943 elatustarbeainetepõhikaartide arvu vähendamise, kupongide kehtetuks tegemise ja kaartide väljaandmisel äralõikamise, väljaantud kaartide registrite, tagasilaekunud kupongide kehtetuks tegemise, ratsioonide kohta antud korralduste säilitamise, ostulubade vorm B väljaandmise ja tagasilaekunud müügitõendite hävitamise kohta 841

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 71-III, 10. V 1943 linnast maale kosuma siirdunud lastele ja noortele elatustarbeainetekaartide andmise korra kohta 846

Väljavõtteid Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 75-III, 15. V 1943 paberosside müügi ida-ala reisikaartide vastu, elatustarbeainete põhikaartide erikupongide ja mahorka ning lastejahu arvestamise kohta 849

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja teadaanne taimetoitlastele liha asemele kohupiima andmise kohta 850

Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 54-III, 17. IV 1943 liha asemel kalaga varustamise kohta 851

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 84-III, 29. V 1943 tsiviilelanikkonna ja toitlustamisettevõtete liha asemel kalaga varustamise korra kohta . . 851

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 6300/93 — 11. VI 1943 taludes töötavate mitteisevarustajate ja toitlustamisettevõtetele kala andmise korra kohta 855

3. Ülirasketööliste, rasketööliste, pikaajatööliste ja öötööliste lisatoiduainete kaardid.

M.- ja R.-direktori teadaanne 5. IV 1943 kütjatele väljaantud rasketööliste kaartide kohta 856

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 71-III, 10. V 1943 asutiste käskjalgadele pikaaja- ja öötööliste lisakaartide andmise kohta . . . 857

4. Haigete ja tervisekosutajate lisatoiduainetekaardid.

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse eeskirjast nr. 49-III, 7. IV 1943 kaksikute ja kolmikute puhul antavate lisatoiduainete kohta 857

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 55 — 20. IV 1943 tervislikuks otstarbeks lisatoiduainetekaartide väljaandmise kohta 857

6. Sõjaväe, omakaitse, politsei ja tuletõrje elatustarbeainete lisakaardid.

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 6300/93, 11. VI 1943 lisakaardi A saajate kohta 858

Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 44-III/1070/, 29. III 1943 lisakaartide A järgi toiduainete saamise järjekorra kohta 859

Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 57-III, 21. IV 1943 lisakaardi A pitsatijäljendiga varustamise kohta 859

Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 55-III, 20. IV 1943 sõjaväekaartide kohta 860

Lk.
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse eeskirjast nr. 49-III, 7. IV 1943 Saksa sõjaväekaartide kupongide kehtetukstegemise korra kohta 860
Väljavõte Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 75-III, 15. V 1943 Saksa sõjaväekaartide järgi paberosside müügi kohta 860

12. Avalikkude ja kinniste toitlustamisettevõtete varustamine toiduainetega.

Väljavõtteid Turukorraldusvalitsuse juhendist nr. 75-III, 15. V 1943 ametiisikute ja komisjonide toitlustamiskorra ja kinnistele toitlustamisettevõtetele toiduainete andmise kohta 861
Turukorraldusvalitsuse eeskiri nr. 88-III, 1. VI 1943 kinnistele toitlustamisettevõtetele toiduainete andmise kohta 862
Kinniste toitlustamisettevõtete lisatoiduainetega varustamise juhendi 30. IX 1942 täiendus 863

13. Metsa- ja turbatöödest osavõtjate varustamine lisatoiduainetega.

Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 53-III, 17. IV 1943 masinturbatööstuste tööliste varustamise kohta lisatoiduainetega 864
Turukorraldusvalitsuse juhend nr. 96/6300, 21. VI 1943 masinturba- ja metsatööliste kooritud piimaga varustamise kohta 866

I.

Üldeeskirjad.

1. Üldkorraldavad eeskirjad.

Väljavõte Eesti Omavalitsuse direktooriumide korraldamise määrusest.

(Amtsblatt 1942, lk. 327.)

§ 1.

Põllutöödirektooriumi ja Majandus- ja Rahandusdirektooriumi ühendatakse.

(1) Põllutöödirektoorium ja Majandus- ja Transpordidirektoorium ühendatakse ühiseks direktooriumiks nimetusega „Majandus- ja Rahandusdirektoorium".

Põllutöödirektorile ettenähtud õigused ja kohused lähevad üle Majandus- ja Rahandusdirektorile.

(2) Kõik õigused ja kohused, mis Majandus- ja Rahandusdirektooriumisse koondatud aladel olid ette nähtud Majandusdirektorile, Majandus- ja Transpordidirektorile ja Põllutöödirektorile, lähevad üle Majandus- ja Rahandusdirektorile.

§ 4.

(1) Põllutöödirektooriumi Veterinaarosakond eraldatakse ja viiakse Sisedirektooriumi juurde.

(2) Kõik Põllutöödirektori õigused ja kohused sellel alal lähevad üle Sisedirektorile.

§ 5.

(1) Majandus- ja Transpordidirektooriumi ning Põllutöödirektooriumi veeteede, vesiehituste ja tehnilise järelevalve alad ja Sisedirektooriumi Ehitusvalitsus eraldatakse ja ühendatakse ühiseks direktooriumiks nimetusega „Tehnikadirektoorium".

1

(2) Kõik õigused ja kohused, mis Tehnikadirektooriumisse koondatud aladel olid ette nähtud Majandus- ja Transpordidirektorile, Põllutöödirektorile ja Sisedirektorile, lähevad üle „Tehnikadirektorile".

§ 7.

Direktooriumide ümberkorralduse teostamise eest on vastutav Eesti Omavalitsuse Juht.

§ 8.

Käesolev määrus jõustub 1. juunil 1942.

Reval, den 27. Mai 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Väljavõte
Eesti Omavalitsuse direktooriumide korraldamise määruse muutmise määrusest.

30. detsembrist 1942.

(Amtsblatt 1943, lk. 2.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Ida-maa-ala Riigikomissariaadis õigussätete andmise määruse, 24. aprillist 1942 (VBl RMOst., lk. 17: ABl. Reval, lk. 507), § 1 alusel määran:

§ 1.

Majandus- ja Rahandusdirektorile põllumajanduse ja turukorralduse alal ettenähtud õigused ja kohused lähevad üle Põllumajanduse Keskvalitsuse juhatajale.

(1) Põllumajanduse Peavalitsus kui ka Turukorralduse Valitsus eraldatakse Majandus- ja Rahandusdirektooriumi alt ja allutatakse üheks „Põllumajanduse Keskvalitsuseks" koondatuna otseselt Eesti Omavalitsuse Juhile.

(2) Kõik õigused ja kohused, mis Põllumajanduse Keskvalitsusele kuuluvail aladel olid ette nähtud end. Põllutöödirektorile ja Majandus- ja Rahandusdirektorile, lähevad üle Põllumajanduse Keskvalitsuse juhatajale. Kuivõrd sellekohastes õigussätetes olid õiguseeskirjade andmiseks volitatud end. Põllutöödirektor või Majandus- ja Rahandusdirektor, kandub see volitus üle Eesti Omavalitsuse Juhile.

§ 3.

Ümberkorraldamiseks vajalikud halduseeskirjad annab Eesti Omavalitsuse Juht.

§ 4.

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 1943.

Reval, den 30. Dezember 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Vallavanemate võimupiiride laiendamise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 246.)

Põllumajandusliku toodangu võimalikult kõrgele tõstmiseks määratakse eesti rahva ja Eesti piiridel võitlevate väeosade toitlustamise huvides:

§ 1.

Vallavanemate võimupiiride laiendamine.

Vallavanemad on kohustatud organiseerima valdades põllumajanduslikkude käitiste viljamis-, harimis- ja lõikustöid ning kindlustama tähendatud tööde õigeaegse ning otstarbekohase teostamise. Selleks võivad nad rakendada oma valdade kõiki töövõimelisi elanikke vanuses 16 ja 55 aasta vahel. Riigiomandeid käesolev eeskiri ei puuduta.

§ 2.

Põllutöödirektor on õigustatud andma käesolevale määrusele teostamiseeskirju.

§ 3.

Politseiline abi vallavanematele.

Vallavanema nõudmisel on Eesti Omavalitsuse politseivõimud kohustatud vallavanema poolt määratud korralduste teostamist politseiliselt abistama.

§ 4.

Käesoleva määruse ja selle alusel vallavanemate poolt antud käskude rikkumisi karistatakse vangimajaga kuni 3 aastani ja rahatrahviga või ühega neist karistustest.

Reval, den 21. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Teostamiseeskiri

Tallinna Kindralkomissari poolt antud Vallavanemate võimupiiride laiendamise määrusele.

(Ametlik Teataja 1942, 15, 66.)

Tallinna Kindralkomissari poolt 21. 4. 1942 antud Vallavanemate võimupiiride laiendamise määruse alusel määratakse:

§ 1.

Vallavanemail on õigus põllumajanduslikele töödele kaasa tõmmata kõiki valla tööjõulisi elanikke 16 kuni 55 aasta vanuse piirides.

§ 2.

Majapidamistesse jäävad tööjõud.

Majapidamistesse jäävad pidevate tööjõududena järgmised perekonnaliikmed ja võõrad tööjõud, keda ei hõlma vallavanemate kaasatõmbamisõigus § 1 järgi:

majapidamistes kuni 5 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 1 isik
majapidamistes kuni 10 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 2 isikut
majapidamistes kuni 20 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 3 „
majapidamistes kuni 30 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 4 „
majapidamistes kuni 50 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 5 „
majapidamistes kuni 100 ha põllumajandusl. kasutatava maaga . . . . . 7 „

Põllumajapidamise intensiivsust arvestades võib vallavanem lubada ühe lisatööjõu rakendamist.

Taluperenaist, kui tal on kuni 6 aasta vanuseid lapsi, ei loeta tööjõuliseks isikuks käesoleva eeskirja mõttes.

§ 3.

Töökohuslased.

Kõik talundis elavad ja § 2 kindlaksmääratud arvu ületavad isikud loetakse töökohuslasteks ja tõmmatakse kaasa tööle majapidamistesse, kus on tööjõududest puudus.

Töökohuslastel on õigus otsida endale töökohta ise. Need, kes kuni 15. maini ei ole töökohta leidnud, määratakse tööle vallavanemate poolt. Töökohuslased peavad pärast töö lõppu nõutama

majapidamise juhilt tunnistuse selle kohta, kui kaua nad on majapidamises töötanud.

§ 4.

Töökohuslaste kohta kehtivad põllutöölistele ettenähtud palga- ja töötingimused.

§ 5.

Vallavanem on kohustatud kindlustama kõigis valla piirides asuvates põllumajapidamistes viljamis-, harimis- ja lõikustööde läbiviimise. Selleks tuleb laiaulatuslikult rakendada ühistöid naaberliku abi kujul ja kõigi vallas leiduvate tootmisvahendite ühiskasutamist.

Vallavanem on kohustatud kindlustama põllutööde läbiviimise.

§ 6.

Paragrahvis 5 kirjeldatud ülesannete läbiviimiseks on vallavanem õigustatud:

Veojõudude ja -abinõude ning põllutööriistade tööle rakendamine.

a) andma korraldusi, mis kõrvaldavad põllumajapidamistes aja ja veojõu raiskamise. Eriti võib ta:
   1) üksikutes põllumajapidamistes seisma panna ja edasi lükata veotöid, et seeläbi vabanevaid traktoreid ja hobuseid ühes juurdekuuluvate inimtööjõududega vabaks teha hädavajalike viljamis- ning lõikustööde teostamiseks teistes majapidamistes;
   2) arvestamata isegi § 2 toodud eeskirju, kohustada valla piirides elavaid hobuste, traktorite, veoautode ja põllutöömasinate ning -riistade omanikke, kelle töövahendid on puudulikult töösse rakendatud või mitteküllaldaselt ära kasutatud, tööde teostamisele naabermajapidamistes oma tootmisvahenditega;
b) suurema tööjõudluse ja põhjalikuma maaharimise saavutamiseks korraldama selliste majapidamiste paarikaupa koostööd, milledes on käsutada ainult üks hobune, ja jaotama selliste paarikaupa koos töötavate majapidamiste tööjõudu teistesse majapidamistesse, kel on tööjõust puudus.

§ 7.

Tarbe korral on vallavanemal õigus viljamis- ja lõikustööde hooaegadeks tööle rakendada kogu ka mittepõllumajanduslikku vallas leiduvate hobuste, traktorite ja veoautode veojõudu, samuti korraldada põllutöömasinate ja -riistade töövõime ärakasutamist kuni nende täieliku koormatuseni (lisa 1).

Otstarbekohasema ja ühtlasema hobutööjõu jaotamise hõlbustamiseks peavad vallavalitsused iga majapidamise kohta olemasolevate hobuste ja nende nõudluse nimestikku (lisa 2).

Traktorite, nende järelveetavate riistade, viljapeksugarnituuride jne. kohta peetakse erinimestikud.

§ 8.

Hobuste tööleandmisel koostatakse üleandmisakt.

Nendest valla majapidamistest, kus on liigseid ning omatarviduse rahuldamiseks mittevajalikke hobuseid, võib vallavanem määrata oma äranägemise järgi hobuste ülejääke tööle teistesse majapidamistesse kogu viljamis- ja lõikustööde kestuseks.

Hobutööjõu omatarviduseks tuleb lugeda majapidamistes põllu-aiamaaga kuni 8 ha 1 tööhobune ja iga järgmise 10 ha põllu-aiamaa kohta veel 1 tööhobune.

Vallavanemal on õigus, arvestades suuremat intensiivsust, määrata vastavatele majapidamistele nõuetekohast suuremat hobutööjõudu.

§ 9.

Tööle antud hobuste ja riistade hooldamine ja tasu.

Vallavanema korraldusel võõrastesse majapidamistesse tööle määratud hobuste üleandmisel ajutisele kasutajale koostatakse tunnistaja juuresolekul üleandmisakt (lisa 3), millele kirjutavad alla hobuse omanik, kasutaja, tunnistaja ja valla esindaja ning millest ühe eksemplari saab hobuse omanik ja teise kasutaja.

On kasutamisaeg lühem kui 3 päeva, ei koostata akti; igal juhul toimub hobuse üleandmine tunnistaja juuresolekul.

Hobuse tagasiandmine omanikule toimub üleandmisakti järgi võimalikult sama tunnistaja ja sama valla-esindaja juuresolekul, kes viibisid üleandmise juures. Kahjutasu nõudmise esitamiseks on nõutav loomaarsti tõendus.

Põllutööriistade ja -masinate üle- või tagasiandmisel tuleb arusaamatuste vältimiseks iga kord selgitada masina või riista seisukord.

§ 10.

Võõrastesse majapidamistesse tööle antud hobuste eest on kasutajad kohustatud heaperemehelikult hoolitsema. Kahju, mis hobusega ja temaga kaasa antud rakmetega hooletu ümberkäimise tagajärjel tekib, tuleb tasuda.

Hobuse kurnamise või temaga ilmselt asjatundmatu ümberkäimise korral on omanikul õigus nõuda vallavanema kaudu hobuse kohest tagasiandmist.

Masinate ja riistade tarvitamisel on kasutaja kohustatud neid hoolsalt käitlema ja need omanikule endises korras tagasi andma.

Rikked ja puudused, mis tekivad masinate ja riistade tarvitamisel, kõrvaldab kasutaja omal kulul, välja arvatud juhud, mis on ilmselt tingitud varem olnud põhjustest. Viimasel juhul tuleb paranduskulude jaotamises kokku leppida masina või riista omanikuga; kui kokkulepet ei saavutata, otsustab asja lõplikult vallavanem.

§ 11.

Võõrastesse majapidamistesse tööle rakendatud hobuste, masinate ja riistade kasutamise eest maksab maa valdaja kohalike olude kohast tasu, mis peab jääma Majandus- ja Rahandusdirektori poolt kindlaksmääratud tasumäärade piiridesse (lisa 4). Tasu suurus määratakse kindlaks vastastikusel kokkuleppel, selle mittesaavutamisel aga vallavanema otsusega.

Tasu maksmine toimub kasutamisaja kohaselt, mis arvestatakse tööpäevades — üleandmisele järgnevast päevast kuni tagasiandmise päevani.

Tasu maksmine võõrastesse majapidamistesse tööle rakendatud isikuile kui ka kasutamiseks üleantud hobuste, masinate ja riistade eest peab toimuma vallavalitsuste poolt määratavaiks tähtaegadeks. Tähtajaks maksmata tasud nõutakse vallavalitsuse poolt sisse sunniviisil.

§ 12.

Vallavanem võib kasutada politseivõimude kaasabi juhul, kui keeldutakse tema poolt käesoleva teostamiseeskirja alusel antud korraldusi täitmast või kui järgneb ilmselt hooletu või mitteküllaldane täitmine.

Vallavanem on kohustatud tema korralduste jämedaist rikkumistest ja ilmsest töösabotaažist teatama Majandus- ja Rahandusdirektorile. Majandus- ja Rahandusdirektor võib alustada süüdistust.

§ 13.

Käesolev teostamiseeskiri jõustub avaldamisega ajalehtedes.

Tallinn, 21. juulil 1942.

Eesti Omavalitsuse Juht dr. Mäe.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Lisa 1.

Paragrahvis 7 märgitud põllutöömasinate ja -riistade töövõime täielikuks koormatuseks tuleb lugeda aasta jooksul töötletavat põllu- ja aiamaad ha-des:

Jrk. nr.	Masina või riista nimetus	Koormatus ha
1	Ühehobuse-ader	4
2	Kahehobuse-ader	7
3	Kartulimutt	3
4	Seemendusader, 2-hõlmaline	7
5	„ 3- „	10
6	Kultivaator 5 piiga	7
7	„ 7 „	10
8	„ 9 „	12
9	Vedruäke 5 „	7
10	„ 7 „	10
11	„ 9 „	12
12	Siksak-äke 1 hobusele	8
13	„ 2 „	15
14	Raudpulkadega puuäke	8
15	Rõngasrull 1 hobusele	10
16	„ 2 „	15
17	Juurvilja vahelthariija, hob.	4
18	„ „ käsi	2
19	Reaskülvaja 1 hobusele	12
20	„ 2 „	20
21	Laialtkülvaja 1 hobusele	20
22	Väetisekülvaja 1 hobusele	35
23	Rohuniitja 1 hobusele	10
24	„ 2 „	15
25	Viljalõikaja	15
26	Looreha	25
27	Kartulivõtmismasin	8

Lisa 2.

§ 7 järgne vallas olemasoleva hobutööjõu ja selle nõudluse nimestik.

Jrk. nr.	Maapidaja perekonna- ja eesnimi	Majapidamise nimetus või nr.	Majapid. olemasolevate töökõlblike hobuste (3 a. ja vanemad) arv	Majapid. kogusuurus ha-des	Sellest		Külvipind 1942. a. kevadel (ilma põldheinata) vallal olemasolevatel andmetel ha	Märkmed
					põllu-aiamaad ha	põllu-aiamaast jäi 1941. a. sügisel künd-mata ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

A K T.

„.....“ ..... 1942. a. ..... maakonnas
..... vallas ..... külas ..... talus
on koostatud hobuse omaniku ..... ja hobuse kasutaja
(nimi ja perekonnanimi)
..... vahel, tunnistaja .....
(nimi ja perekonnanimi) (nimi ja perekonnanimi)
elukoht ..... külas ..... talus, juuresolekul
järgmine akt:

..... Vallavalitsuse korraldusel mina .....,
(nimi ja perekonnanimi)
elukoht ..... talus, annan kasutamisele oma hobuse, kelle tunde-
märgid: sugu ....., karv ....., vanus ....., erilised tunde-
märgid .....,
kehakaal ..... kg, toitumus .....
(kui võimalik, akti koostamisel kindlaks teha) (hea, keskmine,
....., rautamine .....,
rahuldav või nõrk)
nähtavad vigastused ja haigused .....,
väärtus Rmk. .....

Mina, ..., kui hobuse kasutamisele võtja,
(nimi ja perekonnanimi)
olen kohustatud aktis nimetatud hobust heaperemehelikult kasutama, hooldama ja vajaduse korral õigeaegselt ravima.

Kõik hobuse kasutamisega seoses olevad kahjud ja vigastused kohustun ametliku vet.-arsti poolt määratud ulatuses vastuvaidlematult hobuse omanikule tasuma.

Mitte-heaperemeheliku kohtlemise korral on hobuse omanikul õigus otsekohe hobust vallavalitsuse kaudu tagasi nõuda.

Hobuse kohustun omanikule tagasi andma „.....“ .....
1942. a.

Käesolev akt on koostatud kahes eksemplaris, millest üks on hobuse kasutaja käes.

Hobuse andis üle:

Hobuse võttis vastu:

Tunnistaja:

Vallavalitsuse esindaja:

Aktis tähendatud hobuse olen kasutajalt vastu võtnud .....
1942. a. (päev ja kuu)

Hobuse omanik:

Tunnistaja:

§ 11 kohaselt hobuste ja masinate ning riistade kasutamise ja tehtud tööde eest tasu maksmisel või määramisel tuleb käia alljärgnevate põhimõtete ja normide järgi:

a) Hobuse kasutamise aja jooksul on kasutaja kohustatud hoolitsema hobuse küllaldase ning korraliku söötmise eest. Peale söötmise maksab kasutaja hobuse töö ja kaasaantud rakmete kasutamise eest omanikule Rmk. 1,50—2,00 päevas, olenevalt hobuse töövõimest ja kaasasolevate rakmete väärtusest.

b) Põllutöömasinate ja -riistade kasutamise eest tasu määramisel tuleb lähtuda järgmistest normidest:

Jrk. nr.	Masina või riista nimetus	Tööpäeva tasu Rmk.
1	Ühehobuse-ader	0,40
2	Kahehobuse-ader	0,60
3	Kartulimutt	0,40
4	Seemendusader 2 hõlmaga	1,00
5	„ 3 „	1,30
6	Kultivaator 5 piiga	0,90
7	„ 7 „	1,00
8	„ 9 „	1,10
9	Vedruäke 5 „	0,50
10	„ 7 „	0,60
11	„ 9 „	0,70
12	Siksak-äke 1 hobusele	0,25
13	„ 2 „	0,35
14	Raudpulkadega puuäke	0,15
15	Rõngasrull 1 hobusele	0,40
16	„ 2 „	0,60
17	Juurvilja vaheltharija, hob.	0,50
18	„ „ käsi	0,40
19	Reaskülvaja 1 hobusele	2,75
20	„ 2 „	3,50
21	Laialtkülvaja 1 hobusele	1,20
22	Väetisekülvaja 1 hobusele	1,70
23	Rohuniitja 1 hobusele	3,00
24	„ 2 „	3,25
25	„ aspliga	3,80
26	„ käsiaparaadiga	3,50
27	Viljalõikaja	5,00
28	Looreha	1,20
29	Kartulivõtmismasin	2,00

Märge: Masinate ja riistade kasutamise eest, mis pole punktis b märgitud, arvestatakse tasumäärad lähtudes ligikaudu samataoliste ja samahinnaliste masinate ja riistade tasunormidest.

c) Traktorite (kaasa arvatud traktorijuhi tasu) kasutamise eest makstakse järgmist töötasu tunnis, kusjuures tegelikud kütte- ja määrdeainete-kulud tasub tööandja:

1) traktor 10—20 h.-j. . . . . Rmk. 1,60
2) „ 20—30 „ . . . . . „ 2,00
3) „ üle 30 „ . . . . . „ 2,30
4) traktori põllukünniader 1 hõlma kohta . . . . . „ 0,40
5) traktori-randaal . . . . . „ 0,70
6) traktori-kultivaator . . . . . „ 0,70

d) Hobusega või hobusejõul töötava masina või riistaga kaasa tulevale ja töötavale inimesele tuleb maksta tasu keskmiste kohalike tööpalkade järgi.

Olenevalt kohalikest oludest ja masina või riista iseloomust võib vallavalitsus punktide a, b ja c all loetletud tasumäärasid kuni 10% vähendada või suurendada.

Linnaelanike maatöödele rakendamise määrus.

(Ametlik Teataja 1942, 7, 30.)

Eesti põllumajanduse kestvaks varustamiseks vajaliku tööjõuga pannakse kehtima alljärgnev määrus:

§ 1. Kõik käesoleva määruse § 2 loendatud töövõimelised 16—55 a. vanused mees- ja naisisikud, kes ei ole pidevalt seotud linnas asetseva töö- või teenistuskohaga, kui ka mees- ja naisisikud, kelle tööjõu suunamine põllumajandusalale ei kahjusta maa üldmajandust, kohustatakse linnadest lahkuma ja asuma tööle põllumajanduse alal.

Pidevalt maale tööleasujad.

§ 2. Põllumajanduse alale on kohustatud pidevalt tööle asuma järgmised isikud:

1. Lasteta vallalised ja lahutatud mees- ja naisisikud ning lasteta lesed:
   a) kellel puudub linnas pidev töö või teenistus;
   b) kes on maalt linna elama asunud viimase viie aasta kestel, kui nad oma praegusel töökohal on asendatavad teiste tööjõududega;
   c) keda on võimalik vabastada nende praeguselt teenistuskohalt teenistushuvisid kahjustamata.

2. Järgmised lastega vallalised naisisikud, lastega lahutatud mees- ja naisisikud ja lastega lesed, kes on maalt linna elama asunud, kui nad või nende alaealised lapsed omavad talundit, millel on põllumaad vähemalt 5 hektaari:
   a) kellel puudub linnas pidev töö või teenistus;
   b) keda on võimalik vabastada nende praeguselt teenistuskohalt teenistushuvisid kahjustamata.

3. Abielus mehed, kellel puudub linnas pidev töö või teenistus.

4. Abielus naised, kes on maalt linna elama asunud, kui nemad, nende abikaasa või alaealine laps omavad talundit, millel on põllu-

maad vähemalt 5 hektaari, ning kui nende abikaasa ei ela linnas või teenib maal:

a) kellel puudub linnas pidev töö või teenistus;

b) keda on võimalik vabastada nende praeguselt teenistuskohalt teenistushuvisid kahjustamata.

5. Abielupaarid:

a) kui mõlemal abikaasal puudub linnas pidev töö või teenistus;

b) kui üks abikaasadest või mõlemad abikaasad on maalt linna elama asunud viimase viie aasta kestel, kui üks abikaasadest või nende alaealine laps omab talundit, millel on põllumaad vähemalt 5 hektaari, ja kui mõlemat abikaasat on võimalik vabastada tema praeguselt teenistuskohalt teenistushuvisid kahjustamata.

Hooajaliselt maale tööleasujad.

§ 3. Hooajaliselt on põllutööde ajaks kohustatud põllumajanduse alal tööle asuma:

a) teenistuseta lasteta abielus naised, kellel abikaasa peab teenistuse tõttu linnas elama, kui majapidamise korraldamist saab sel ajal teostada mõni teine sama perekonna liige;

b) lastega abielunaised, kes on pärit maalt ja elavad linnas selle tõttu, et nende lapsed käivad linnas koolis;

c) õpilased ja üliõpilased, kui nende töö või teenistus ei tingi nende elamist pidevalt linnas.

Hooajaliselt põllutöödele asujaid ei registreerita välja nende korteritest linnades ja nad võivad põllutööde hooaja möödumisel takistuseta linna elama asuda.

§ 4. Põllumajanduse alale tööle asumise kohusest on paragrahvides 2 ja 3 loendatud isikuist vabad:

a) isikud, kelle tervislik seisund ei luba rasket füüsilist tööd teha, vastava arstitunnistuse alusel;

b) isikud, kes elavad koos abistamist vajavate haigete või vanadega, kui neil haigeil või vanadel ei ole teisi abistajaid.

§ 5. Põllumajanduse alale tööle asumise kohusest vabastatakse isikud, kes omavad linnas kinnisvara, mille majandamine nõuab omaniku alatist kohalviibimist.

Elanike registreerimine maale tööle paigutamiseks.

§ 6. Paragrahvides 2 ja 3 loendatud isikute kindlakstegemiseks registreeritakse linnavalitsuste poolt majaomanike või nende asendajate ja majavalitsejate kaudu kõik 16—55 a. vanad linnades elavad mees- ja naisisikud.

Registreerimise korra, tähtajad ja selle teostamise lähemad alused määrab kindlaks Põllutöödirektor.

§ 7. Registreerimisandmed töötatakse läbi Põllutöödirektori poolt antavate juhendite alusel kohalike linnavalitsuste poolt ja esitatakse siis Põllutöödirektooriumile.

§ 8. Saadud registreerimisandmete järgi määrab Põllutöödirektoorium, missugused isikud on kohustatud asuma tööle põllumajanduse alal. Samuti määrab Põllutöödirektoorium, kes on kohustatud põllumajandusalale tööle asuma pidevalt, kes hooajaliselt.

§ 9. Registreeritute põllumajanduse alale tööle paigutamine toimub maavanemate ja vallavanemate kaudu, kes selleks on kohustatud nõutama vastava piirkonnakomissari (Sotsiaalameti) loa.

§ 10. Põllumajandusalale tööle asujail on õigus endale töökohta ise valida, kui nad seda teevad hiljemalt kolme nädala jooksul arvates käesoleva määruse jõustumisest. Pärast selle tähtaja möödumist määrab töökoha Põllutöödirektoorium.

Juhul, kui maaleasujad valivad ise töökoha, võivad nad tööle asuda peale põllumajandusala ka mõnele muule alale.

Maale tööleasujailt võetakse ära toidukaardid.

§ 11. Isikuilt, kes käesoleva määruse alusel peavad asuma või asuvad tööle väljapoole linnasid, võetakse ära toidukaardid pärast Põllutöödirektooriumi poolt neile maale asumiseks määratud tähtaja möödumist ja nad kustutatakse linna elanike nimekirjadest, välja arvatud juhud, kus maale ümberasumine viibib töökohuslasest olenemata põhjusil.

§ 12. Käesoleva määruse alusel linnadest maale asuvate isikute ümberkolimise kulud kannab Eesti Omavalitsus, määrates selleks vastavad summad ja leides ühtlasi vajalikud võimalused töökohuslase uuele töökohale ümberasumiseks.

§ 13. Käesoleva määruse alusel põllumajanduse alale tööle rakendatavad isikud, kes tahtlikult rikuvad töödistsipliini või keelduvad täitmast neile antud ülesandeid või täidavad neid ülesandeid ilmselt hooletult või tahtlikult või hooletuse tõttu rikuvad nende kätte usaldatud tööriistu, või muul teel kahjustavad majapidamist, samuti isikud, kes ei ilmu neile määratud töökohtadele või sealt omavoliliselt lahkuvad, paigutatakse tööle sundkorras muudele tööaladele ja sinna, kus tööjõududest puudus.

§ 14. Eelmises (13) paragrahvis ettenähtud küsimustes tekkivad vaidlused lahendab kohalik vallavanem, kelle otsuseile võidakse 3 päeva jooksul kaevata maavanemale, kes otsustab küsimuse lõplikult. Vastavast otsusest teatatakse Põllutöödirektooriumile.

§ 15. Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud juhendid annab Põllutöödirektor.

§ 16. Sisedirektoril kokkuleppel Põllutöödirektoriga on õigus oma juhtnööridega kitsendada kui ka keelata elanike maalt linna asumist, kui viimaseil puudub linnas kindel teenistus.

§ 17. Isikuid, kes hoiduvad kõrvale käesolevas määruses ettenähtud registreerimisest, esitavad ebaõigeid andmeid või jätavad

täitmata neile langevad ülesanded, karistatakse vangimajaga kuni 3 aastani või rahatrahviga kuni Rmk. 5.000 või üheaegselt mõlema karistusega.

§ 18. Käesolev määrus jõustub avaldamisele järgneval päeval.

Tallinnas, 27. mail 1942.

Eesti Omavalitsuse Juht dr. Mäe.

Juhend

Linnakodanike maale töösse rakendamise korraldamise määruse rakendamiseks.

(Ametlik Teataja 1942, 8, 32.)

§ 1. Põllumajanduse alal tööle asumise kohuslikkude isikute registreerimist toimetab Põllutöödirektooriumi poolt antavate eeskirjade kohaselt kohalik linnavalitsus majaomanikkude, nende asetäitjate või majavalitsejate kaudu.

Vastavad registreerimislehed trükitakse Põllutöödirektooriumi poolt ja saadetakse linnavalitsustele, kes need toimetab kätte majaomanikele või majavalitsejaile.

§ 2. Majaomanikel ja majavalitsejail tuleb registreerimislehed täita iga 16—55 a. mees- ja naiskodaniku kohta ja esitada need kohalikule linnavalitsusele viimase poolt määratud kohta ja tähtajaks.

Registreerimisel antavate andmete tõelikkuse eest vastutab teadete andja ja, kuivõrd neid andmeid on võimalik kontrollida, ka vastav majaomanik, tema asendaja või majavalitseja. Linnavalitsus kontrollib, et kõigi majaraamatusse sissekantud registreerimisele kuuluvate kodanike kohta registreerimislehed täidetaks, ja kogub vajaduse korral registreeritud isikute kohta täiendavaid andmeid. Täiendavate andmete nõudmise õigus kuulub ka Põllutöödirektooriumile.

Registreerimislehtedele lisandatakse käitise või asutise juhataja poolt kirjalikud tõendid käesolevale paragrahvile lisandatud vormi kohaselt.

§ 3. Linnavalitsused töötavad läbi neile esitatud registreerimislehed Põllutöödirektooriumi juhtnööride kohaselt ja saadavad kogu materjali viimasele edasi.

§ 4. Küsimuse, kas tööjõu teenistusest vabastamine kahjustab käitise huvisid, otsustab esmajoones selle käitise või ametiasutise juhataja, kus isik teenistuses on, märkides oma seisukoha sellekohaste põhjendustega isikule väljaantaval tõendil (§ 2).

Käitiste juhatajate kohta annavad vastavad tõendid asutised, kellele kuulub vastava juhataja ametisse määramine.

Ametiasutiste juhatajad esitavad tõendi oma töökoha suhtes. Vastava tõendi esitamisel nad loetakse vabastatuks põllumajanduse alale tööle asumise kohusest.

Kui Põllutöödirektoorium ei nõustu käitise või ametiasutise juhataja seisukohaga, saadab ta küsimuse ühes oma põhistatud seisukohaga sellele ametiasutisele lõplikuks otsustamiseks, kelle alluvuses käitis või ametiasutis on. Erakäitiste suhtes teeb lõpliku otsuse vastav linnapea või maavanem. Eesti Omavalitsuse direktorite ja nende poolt selleks volitatud isikute ning Tallinna ja Tartu linnapeade otsused selle kohta, kas tööjõu vabastamine on käitise või asutise huvidele kahjulik, loetakse lõplikuks.

§ 5. Vabakutselistele annab paragrahvis 2 ettenähtud tõendi asutis, kus vastav vabakutseline on oma kutseala järgi registreeritud. Kõigile teistele siinnimetamata kodanikele, kellel puudub palgaline teenistuskoht, annab ülalmainitud tõendi vastav linnavalitsus.

§ 6. Pideva töö või teenistusega isikuks loetakse käesoleva juhendi mõttes kodanikud, kellel on tööd või teenistust, mis kestab vähemalt 3 kuud.

Maale tööle-paigutamisest vabanevad . . .

§ 7. Kui isiku tervilik seisund ei luba teha füüsilist tööd, esitab ta kas ametliku või eraarsti tunnistuse. Põllutöödirektoorium, samuti vastav linnavalitsus võib kahtluse korral nõuda linna- või maa-arsti või jaoskonnaarsti tõendi esitamist.

§ 8. Põllumajanduse alale tööle asumisest vabastamise põhjuseks selle tõttu, et isik omab linnas kinnisvara, loetakse juhud, kui kodaniku ainsal valitsemisel on tema enda või mõni teine kinnisvara.

Vabastamise põhjuseks loetakse ka, kui kodanikul on kas omanduses või rendil aiamaad, mille harimiseks on linnavalitsuse seisukohalt vaja tema ja ta perekonnaliikmete tööjõudu.

§ 9. Põllutöödirektooriumil on õigus kuni vastava takistuse möödumiseni vabastada põllumajandusalale tööle asumise kohusest isikuid, kes on kohustatud maale tööle asuma selle tõttu, et nemad või nende perekonnaliikmed omavad talundit, kui neil on võimata oma talundisse elama asuda põhjusel, et talu on vastava lepingu alusel antud majandamisele kolmandale isikule.

§ 10. Linnadest maale elama asuvate kodanike ümberasumist korraldab Põllutöödirektoorium, kes määrab ka ümberasumise puhul maksetava toetuse normid ja alused.

§ 11. Kodanikel, kes peavad asuma või asuvad tööle väljapoole linna, võetakse linnades toidukaardid ära Põllutöödirektooriumi poolt antavate korralduste kohaselt.

Hooajaliselt põllutööle asujaile antakse linnades toidukaardid tagasi pärast Põllutöödirektooriumi poolt neile määratud tööaja möödumist.

Maalt linna võivad asuda ainult need, kel on linnas töö kindlustatud.

§ 12. Kodanikke, kes asuvad maalt linna elama, võib linnakorterisse registreerida vaid ametiasutise või ettevõtte poolt väljaantava tõendi esitamisel, et vastavale kodanikule on selle asutise või ettevõtte poolt kindlustatud teenistus, mis kestab vähemalt 3 kuud.

Abielus mehe linnakorterisse registreerimisel registreeritakse korterisse ka tema perekond. Abielus naise, vallalise naise ja lese registreerimisel linnakorterisse registreeritakse tema soovi kohaselt ka kõik teised tema ülalpidamisel olevad mittetöövõimelised perekonnaliikmed.

§ 13. Kõik väljaantavad tõendid, samuti kirjavahetus seoses põllumajanduse alal tööle asumise kohustusega on tempelmaksuvaba.

§ 14. Vaidluste lahendamisel Linnakodanike maale töösse rakendamise korraldamise määruse § 13 tähendatud küsimustes peavad vallavanemad toimima täieliku erapooletusega. Küsimused tuleb selgitada üksikasjaliselt ja põhjalikult, kuulates üle tunnistajaid ja toimetades vajaduse korral kohapealset selgitamist. Asja kohta tuleb koostada kirjalik protokoll. Menetlusel tuleb kinni pidada Administratiivmenetluse seaduse eeskirjadest.

§ 15. Käesolev juhend jõustub avaldamisele järgneval päeval.

31. mail 1942.

Sisedirektor Osk. Angelus.

Põllutöödirektor A. Wendt.

Tõendi väljaandja asutise nimi ja asukoht

Lisa juhendi § 2 juurde.

TÕEND.

Käesoleva ettenäitaja .....
(perekonnanimi ja eesnimi)

kelle elukoht .....
(linna nim., tänava nim. ja maja nr.)

on sündinud ..... ja töötab alates
(sünniaasta ja kuup.)

.....
(aasta ja kuupäev, käitise nimi ja aadress, millisel tööalal ja kellena)

Tõendi ettenäitaja on käitise poolt tööga kindlustatud .....
.....
(kui pika aja kestel)

ning tema vabastamine teenistusest $\frac{\text{kahjustaks}}{\text{ei kahjusta}}$ käitise huvisid .....
.....
(põhjused, miks kahjustab käitise huvisid)

Tõendi väljaandja allkiri

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 1070— 21. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele ja linnapeadele.

I.

Kuivõrd vastavates erialamäärustes või -juhendites põllumajandussaaduste müüginormide vähendamise, ärajätmise või ümberotsustamise avalduste vastuvõtmise, menetluse ja otsustamise kohta ei ole ette nähtud teistsugust korda, talitada alljärgnevalt:

Müüginormide vähendamise avalduste sisseseadmise ja otsustamise kord.

§ 1.

Põllumajandussaaduste müüginormide vähendamise või ärajätmise avaldused, samuti ka vastulaused põllumajandussaaduste müüginormide määramise kohta esitatakse kohalikule vallavanemale (linnapeale) kirjalikult, lisandades nendele tarviduse korral tõendavaid dokumente (vet.-arsti tunnistus, piirkonna põllumajandusjuhi tõend jt.) või märkides nendes tunnistajad, kes teavad tõendada taotluse põhistuseks olevaid asjaolusid.

§ 2.

Asja selgusetuse juhul nõuab vallavanem või tema ülesandel kohalik põllumajandusjuht asjatundjate arvamist, tunnistajate tõendusi või võtab ette kohapealseid ülevaatusi, koostades selle üle protokolli või teatise.

Hiljemalt 10 päeva vältel arvates avalduse saamisest esitab vallavanem selle koos materjalidega ja oma põhistatud ettepanekuga kohalikule maavanemale otsustamiseks.

§ 3.

Iseseisvates linnades teeb selgitava menetluse ja otsustamiseks ettepaneku linnapea poolt selleks määratud osakonna juhataja. Palve otsustab linnapea.

Maakondadele alluvates linnades korraldab selgitava menetluse linnapea või tema ülesandel linnavalitsuse liige või ametnik. Küsimuse otsustab kohalik maavanem, kellele linnapea teeb ettepaneku.

§ 4.

Maavanem (linnapea) otsustab küsimuse hiljemalt 5 päeva vältel arvates materjali ja ettepaneku saamisest. Jaatavad otsused saadetakse koos kogu asjatoimetusega Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele kinnitamise korraldamiseks ja edaspidiseks asjaajamiseks. Eitavad otsused saadetakse koos

materjalidega tagasi ettepaneku tegijale — avalduse esitajale vastamiseks. Maavanema (linnapea) eitavad otsused on lõplikud.

§ 5.

Valdade (linnade) vastulaused ja vähendamise taotlused valdadele (linnadele) määratud äraandmiskontigentide kohta esitatakse vallavanema (linnapea) poolt koos tarviliku materjaliga ja põhistatult kohalikule maavanemale. Asjades, mis kuuluvad maavanema kompetentsi, otsustab maavanem küsimuse lõplikult. Muudes asjades lähetab maavanem toimetuse oma ettepanekuga Turukorraldusvalitsusele.

II.

Normide vähendamine või normide ärajätmine võib aset leida ka üksikutel, vastavates erieeskirjades otse määramata erakorralistel juhtudel ja seejuures seal, kus normide täitmine või määratud ulatuses täitmine osutub normi täitjast mitteolenevaist põhjusist täiesti ülejõukäivaks või jälle halvab täielikult või suuremalt osalt põllumajapidamise vastavat tootmisala.

Igal juhul ei või normide alandamine või ärajätmine leida aset seal, kus vallavanema äranägemisel müügikohuslane ise ei ole avaldanud oma korraldamistega ja talitamisega head tahet normide täitmiseks, kui normi täitmine sõltub kas osaliselt või täielikult tootja-müügikohuslase püüdlikkusest.

Normide alandamiste või ärajätmiste tõttu ei tule suurendada müügikohustust teistel tootjail, välja arvatud ainult juhud, mil vastavale vallale või linnale on määratud kindel müügikontingent; siis kuulub alandamise võrra suurendamisele norm teistel majapidamistel.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Määrus

põllumajapidamiste renditamise kohta Eesti kindralkomissari piirkonnas.

Kindralkomissari korraldusel määratakse:

§ 1. Rendilepingutejärgsed õigused ja kohustused määratakse kindlaks endise Eesti Vabariigi seaduste alusel, mis kehtisid 21. juunil 1940. a., ning alljärgnevate tingimuste kohaselt.

§ 2. Rendilepingud sõlmitakse kirjalikult Põllutöödirektooriumi poolt väljatöötatud ühtluslepingu järgi ja esitatakse vallavanemate kaudu maavanematele kinnitamiseks. (Kirjaliku rendilepingu kava on käesolevale määrusele lisandatud)

§ 3. 1) Renditud majapidamistes on rentnik vastutav majapidamisel lasuvate avalike varustus- ja töökohustuste korrapärase ja õigeaegse täitmise eest.

2) Majapidamisel lasuvate kõigi maksude tasumise eest vastutab rendileandja.

§ 4. Rent määratakse kindlaks majapidamise 1939/40. rendiaastal sõlmitud kokkuleppe või kohaseks peetava rendimäära alusel. Rent ei või siiski olla madalam rendileandjal lasuvate maksude, andamite ja sundkindlustuspreemiate kogusummast. Rendi määr.

§ 5. Enne käesoleva määruse jõustumist sõlmitud suusõnalised või kirjalikud rendilepingud tuleb kohandada eelolevatele eeskirjadele, kehtivusega 1. maist 1942. a.

§ 6. 1) Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele, toimub rendilepingute ümberkorraldamine § 5 alusel Rendikokkuleppe-ametis ühe lepinglase ettepanekul.

2) Rendikokkuleppe-ametid moodustatakse iga jaoskonnakohtu piirkonnas. Nad koosnevad jaoskonnakohtunikust — eesistujana ja ühest rentnike ning ühest rendileandjate esindajast — kaasistujatena, kes määratakse jaoskonnakohtu piirkondadele vastavate maavanemate poolt. Rendikokkuleppe-ametid.

3) Menetlusel, mis on maksuvaba, tuleb mõttekohaselt rakendada Eesti Tsiviilkohtupidamiseseadustiku vahekohtumenetluse eeskirju (§ 1367—1400[5]). Rendikokkuleppe-ametil tuleb esmajoones püüda asjaosalisi kokkuleppele viia. Kokkuleppe mittesaavutamise korral tehakse otsus, mis Põllutöödirektooriumi nõusoleku eeldusel on kohustuslik mõlemale poolele.

4) Rendikokkuleppe-ameti poolt toimetatud kokkuleppe, resp. otsuse peab rendikokkuleppe-ameti eesistuja 2 nädala jooksul esitama Põllutöödirektooriumile kinnitamiseks.

§ 7. Ida-ala riigikomissari määruse 9. detsembrist 1941. a. (Amtsblatt des Generalkommissars, lk. 54) § 2 tähendatud väiketalundite juurdelõikemaatükid, mis on jäetud neile majapidamistele kasutamiseks, loetakse viimastele rendituiks. Rendivahekorra suhtes leiab vastavat rakendamist käesoleva määruse § 4.

§ 8. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Tallinn, 25. aprillil 1942.

Põllutöödirektori as. A. Wendt.

Põllutöödirektooriumi ühtlusleping määruse juurde põllumajapidamiste renditamise kohta Eesti Kindralkomissari piirkonnas.

Rendileping.

Tänasel, allmärgitud kuupäeval, on ..... kui rendileandja ja ..... kui rentniku vahel sõlmitud järgmine rendileping.

§ 1.

Selle lepingu põhjal saab rentnik ..... rendileandjalt
(nimi)
..... maakonnas,
(nimi)
..... vallas asuva ..... talu rendile
(talu nimi ja nr.)
järgmises suuruses ja koosseisus ning päraldistega:

Kultuuralad: põllumaad ..... ha
aiamaad ..... „
heinamaad: { ülesharitud ..... „
looduslikku ..... „
karjamaad ..... „
metsamaad ..... „
ehituste- ja teedealust maad ..... „
muud maad ..... „
Kokku ..... ha

Ühes nimetatud kultuuraladel läbiviidud maaparandustega: lahtist kraavi ..... meetrit, torukraavi ..... meetrit, ...
.....
.....
talu maa peal olevate ehitustega: elumaja ....., loomalaut .....,
ait ....., kelder .....
ja rohuaia (puuvilja- ja marjaaia) ning metsa kasutamisõigusega, mis allpool üksikasjaliselt kindlaks määratud.

§ 2.

Rendileping on tehtud ..... üksteisele järgneva aasta peale, alates ..... 19..... a. kuni ..... 19..... a.
Majandusaastat loetakse 1. maist kuni 30. aprillini.

§ 3.

§ 1 nimetatud rendiobjekti kasutamise eest maksab rentnik aastas ..... Rmk.
..... (rendisumma sõnades), makstes seda poole aasta peale ette, 1. mail ..... Rmk. ja 1. nov. ..... Rmk.

§ 4.

Rentnik peab põldu harima korralikult ja hoolt kandma korraliku majapidajana, et põldude harimis- ja kultuurseis ei halveneks. Rentnik on kohustatud kogu rendiaja jooksul kõiki võimalusi kasutama, et talu seisukorda parandada ja saagitaset tõsta. Põlluheina, põhu, niiduheina ja õled, samuti sõnniku, on rentnik kohustatud talus ära tarvitama ja mitte välja viima.
Teede, maaparanduste, sildade ja aedade korrashoid ja parandamine sünnib rentniku kulul ja selleks tarvisminev materjal muretsetakse ..... poolt. Hoonete jooksvad parandused on rentnik kohustatud omal kulul teostama.

§ 5.

Saagi suurenemise ja viljakuse tõstmise otstarbeks peab rentnik iga aasta maad korralikult laudasõnniku ja kunstväetisega väetama.

§ 6.

Viljapuuaias läheb rentniku kasutada õunapuid 0—8-aastasi ..... tk. 8—15-aastasi ..... tk., 15—30-aastasi ..... tk., 30—50-aastasi ..... tk. ja üle 50-aastasi ..... tk. Muid viljapuid ja marjapõõsaid .....

Rentnik on kohustatud aeda korralikult harima ja vähemalt iga 3 aasta jooksul viljapuid väetama, kaevates puujuuri vigastamata vähemalt puukrooni laiuselt ja ..... cm sügavuselt maa ümber ja tarvitades ..... väetist, ning igal kevadel puid ja põõsaid samblast puhastama ja lupjama .....

ja rendi ajal ärakuivanud ja viljatute puude asemele uued, rendileandja nõusolekul valitud viljapuusordid istutama.

§ 7.

Metsa kasutamine ja raiumine kütteks toimub rendileandja äranäitamise järgi. Rentnikul on õigus saada iga aasta ..... meetrit puid ja ..... koormat hagu. Ehituste ja masin-riistade parandamiseks .....
Nimetatud metsamaterjali välja- ja kohalevedu sünnib rentniku kulul. Rentnik on kohustatud valvama metsa puutumatuse eest ja metsa rikkumistest ja vargustest kohe rendileandjale ning politseile teatama.

§ 8.

Rendiaja algul anti rentnikule üle ja oli külve järgmises hulgas ja suurusel maa-alal: rukis ..... kg, ... ha, nisu ..... kg, ... ha, oder ..... kg, ... ha, ...

mille väetuseks oli tarvitatud .....

§ 9.

Rendiobjekt antakse rendileandjale üle 1. mail..... a. või 5 päeva sellest varem või hiljem, ühes inventari ja tagavaradega, sellises hulgas, suuruses ja väärtuses, nagu selle lepingu lisas eri nimestikus üles loetud.
Rendiaja lõpul või enne tähtaega lõpetamisel on rentnik kohustatud talupidamise, inventari, külvid, tagavarad ja päraldised tagasi andma rendileandjale samas seisukorras ja vähemalt samas hulgas, suuruses ja väärtuses, mis ta rendiaja algul kätte sai.

§ 10.

Rendileandjal on õigus igal ajal kontrollida isiklikult või volitada kedagi jälgima lepingus loendatud tingimuste täitmist.

§ 11.

Rendilepingu tähtaja möödumisel lõpeb rendileping ilma erilise ette-ülesütlemiseta. Rentniku surma puhul lähevad õigused ja kohustused selle rendilepingu järele rentniku pärijatele üle, kui nad 3 kuu jooksul pärast surma, kuid hiljemalt uue majandusaasta alguseks, s. o. rentniku surmale järgnevaks 1. maiks, on teatanud, et nad soovivad edasi jääda rentnikuks selle lepingu tingimustel, vastasel korral lõpeb rendileping rentniku samaaegse majandusaasta möödumisega.

§ 12.

Rendiaja jooksul on rendileandjal õigus ette ütlemata rendilepingu lõpetamist nõuda, kui rentnik ei ole lepingus ettenähtud tingimusi täitnud, eriti aga: 1) kui

rentnik on talust lahkunud, 2) kui rentnik ei ole tähtajal renti maksnud või muid rendilepingus ettenähtud kohustusi tähtajaks täitnud, 3) kui rentnik on seadusjõusse astunud kohtuotsusega kuriteo või raske kuriteo eest karistatud, 4) kui rentniku varandus sundoksjonil ära müüakse või kui rentnik või tema varandus võetakse hooldamise-eestkoste alla, 5) kui rendileantud varandused rentniku võimetuse või põllumajandusliku oskamatuse tõttu hädaohtu või hooletusse jäetakse, 6) muudel seaduses ettenähtud juhtumitel ja tingimustel.

§ 13.

Kõik rendileantava varandusega seotud ja riigi ja omavalitsuse poolt pealepandavad avalikud maksud ja sundkindlustuspreemiad tasub rendileandja.

§ 14.

Kõik rendileantavale varandusele pealepandavad avalikud varustus-, töö- ja naturaalkohustused kannab rentnik, kes on vastutav nende kohustuste korrapärase ja õigeaegse täitmise eest.

§ 15.

Tuleõnnetuste ärahoidmiseks peab rentnik vähemalt iga 2 kuu jooksul 1 kord korstnaid ja lõõre puhastada laskma.

§ 16.

Kõik kulud, mis lepingu tegemisega seotud, kannab.....
.....

§ 17.

Eelmistes §-des ülesloetud tingimuste täitmise tagatiseks maksab rentnik lepingu allakirjutamise ajal rendileandja kätte ..... Rmk. ..... p. (sõnades) .....
....., mida rendilepingu lõppemisel rendileandjal on õigus arvestada maksmata rendi ja kahjude katteks.

§ 18.

Eritingimused, mida eelmistes §-des ei ole üles loetud (naturaalrent jne.).....
.....
.....
.....

§ 19.

See leping on tehtud 1 eksemplaris ühes ..... lisaga, mis rendileandja käes, ja sellest üks ärakiri rentniku käes ja teine vallavalitsuses alalhoidmiseks.

§ 20.

Rendilepingu väärtus kogu aja peale tempelmaksustamiseks on hinnatud ..... Rmk. ..... p.

§ 21.

Selles lepingus üksikute punktide muutmine tuleb kirjalikult mõlema lepingupoole allkirjadega tõendatult teha.

Rendileandja kui ka rentnik tunnistavad kõigis punktides selle lepingu maksvaks ja tõendavad seda oma allkirjadega.

..... *Rendileandja:*
(koht)

..... *Rentnik:*
(kuupäev, kuu ja aasta)

Juhtnöörid

Eesti kindralkomissari piirkonnas põllumajanduse alal töötavatele mees- ja naistöölistele tasu maksmiseks.

(Eesti Sõna nr. 148 — 1. juulist 1942.)

Kuni põllumajanduse alal töötavate mees- ja naistööliste töövahekordade lõpliku korraldamiseni kehtestan Eesti kindralkomissari piirkonnas mees- ja naistöölistele tasu maksmise kohta järgmised juhtnöörid:

§ 1.

Kehtivuspiirkond.

1. Ruumiliselt: Eesti kindralkomissari piirkond.

2. Alade järgi: Kõik põllumajanduslikud käitised, kaasa arvatud põllumajandusseltsi käitised, samuti kaasa arvatud riigimõisade ja endiste sovhooside käitised.

3. Isikuliselt: a) Deputandid. Deputantideks loetakse abielulised meesmaatöölised aastase lepinguga, kellede tasu koosneb peaasjalikult tasust natuuras (deputaat): 1) põllutöölised, 2) oskusmaatöölised, 3) deputantide naised. b) Vallalised majapidamisse võetud töötajad — sulased, teenijatüdrukud, karjased. c) Vahid. d) Muud maatöölised, kaasa arvatud päevatöölised.

§ 2.

Lepingu sõlmimine.

1. Deputantidega — põllutöölistega, oskusmaatöölistega — ning majapidamisse võetud vallaliste töötajatega (välja arvatud kuuteenijaskond) sõlmitud lepingud on aastalepingud.

2. Lepingu alguseks loetakse aastalepinguil aasta 1. mai.

Aasta-põllutööllistel lepinguaasta alguseks 1. mai.

3. Tööandja peab maatöölisele käitises tööle asumisel andma palgaraamatu, millesse tuleb jooksvalt sisse kanda kõik tasumaksmised ja andamid natuuras kui ka kõik mahaarvamised.

Maatöölisele palgaraamat.

Palgaraamatus peab töölepingu sõlmimine mõlema poole poolt kirjalikult kinnitatud olema.

4. Aastalepinguid võib üles ütelda 3 kuud enne lepinguaasta lõppu.

Teenistuslepingute lõpetamine.

Muude põllumajanduses töötajate töövahekorra võib üles ütelda 14 päeva enne kuu lõppu.

Päevatöölise töövahekorra võib üles ütelda iga päev järgmise kalendripäeva lõpuks.

Eelmised eeskirjad ei puuduta kaaluvatel põhjustel ilma tähtajata tehtavaid töövahekorra ülesütlemisi.

Kaaluvateks põhjusteks töövahekorra lõpetamiseks on eriti vägivallateod, jämedad solvamised, kõlblusetud nõudmised töövahekorras, püsiv keeldumine teenistuskohuste täitmisest või nende jämedalt hooletusse jätmine.

§ 3.

Abielunaise kaastöö.

1. Deputandi naine peab kohustuma kaastööks. Ta peab aastas töötama vähimalt 150 päeva või 1450 tundi käitise juhataja poolt määratud ajaks.

2. Deputant võib oma naist asendada tööks võrdse tööjõuga.

3. Deputandi naisega või tema poolt asendavalt esitatud tööjõuga tuleb sõlmida eriline tööleping.

4. Lihavõtte-, neli- ja jõulupühade eel kui ka 6 nädalat enne ja 10 nädalat pärast sünnitamist ei või abielunaisi tööle käsutada ilma nende nõusolekuta.

5. Abielunaised ilmuvad tööle pool tundi hiljem ning lõunaks ja õhtuks lähevad pool tundi varem koju.

§ 4.

Tasukorraldus.

A. Deputandid:

Abieluliste aastatööliste tasu.

1. Põllutöölised saavad: a) tasuta korteri ja talli; b) naturaalides: rukist 720 kg, nisu 84 kg, otra 720 kg, talvkõrsvilja õlgi 480 kg, piima 1095 l, küttepuid 6 m³, hagu 60 m³, maad kasutamiseks 0,4 ha; c) rahatasu kuus Rmk. 11,—.

2. I. Oskusmaatöölised saavad:

a) tasuta korteri ja talli; b) naturaalides: rukist 720 kg, nisu 84 kg, otra 720 kg, talvkõrsvilja õlgi 480 kg, piima 1095 l, küttepuid 6 m³, hagu 60 m³, maad kasutamiseks 0,4 ha;

c) rahatasu kuus Rmk. 11,70.

II. Eestöölised, masinistid ja käsitöölised saavad:

a) tasuta korteri ja talli;

b) naturaalides: rukist 820 kg, nisu 96 kg, otra 720 kg, talvkõrsvilja õlgi 480 kg, piima 1095 l, küttepuid 6 m³, hagu 60 m³, maad kasutamiseks 0,4 ha;

c) rahatasu kuus Rmk. 14,—.

3. Deputantide naised või neid asendavad tööjõud saavad tunnis Rmk. 0,15.

Üle 1450 tunni või 150 päeva kalendriaastas töötamisel tõuseb tunnitasu Rmk. 0,19-ni.

B. Vallalised majapidamisse võetud töötajad — sulased, teenijatüdrukud, karjased — saavad: Vallaliste tööliste tasu kuus.

1. Sulased kuni 18 aasta vanuseni kuus Rmk. 12,50; 18—20 a. vanuseni kuus Rmk. 17,—; üle 20 aasta vanad kuus Rmk. 19,—.

2. Teenijatüdrukud kuni 18 aasta vanuseni kuus Rmk. 12,50; üle 18 aasta vanad kuus Rmk. 17,—.

3. Sulased ja teenijatüdrukud, kelledega ei ole sõlmitud aastalepingut, kuid kes on kohustunud töötama käitises kalendriaasta suvekuude jooksul — 1. maist kuni 31. oktoobrini, võivad saada järgmist kõrgendatud tasu:

a) sulased kuni 18 a. vanuseni kuus Rmk. 14,50; 18—20 aasta vanuseni kuus Rmk. 21,—; üle 20 a. vanad kuus Rmk. 25,—;

b) teenijatüdrukud kuni 18 aasta vanuseni kuus Rmk. 13,—; üle 18 aasta vanad kuus Rmk. 21,—.

4. Karjased kuus Rmk. 10,—.

5. Peale ülaltoodud rahatasu saavad vallalised majapidamisse võetud töötajad tasuta korteri ja ülalpidamise.

C. Vahid. Vahid saavad:

1) igakuist rahatasu Rmk. 6,—;

2) kui nad on deputandi-töövahekorras, põllutöölise-deputandi või vallaliste tööjõududena tasuta korteri ning ülalpidamise.

D. Muud maatöölised, kaasa arvatud päevatöölised, saavad päevatasu (suvekuudel — 1. maist kuni 31. oktoobrini): Päevatööliste tasu.

1. Meestöölised: 14—16 a. vanuseni Rmk. 1,50; 16—18 a. vanuseni Rmk. 2,00; 18—20 a. vanuseni Rmk. 2,30; üle 20 aasta vanuse Rmk. 2,50.

2. Naistöölised: 14—16 a. vanuseni Rmk. 1,50; 16—18 a. vanuseni Rmk. 1,80; üle 18 aasta Rmk. 2,—.

Ülalpidamise ja korteri andmisel arvatakse tasust maha kuus Rmk. 20,—, ainult ülalpidamise andmisel Rmk. 15,—. Päevaviisi töötamise puhul arvatakse ülalpidamise eest maha $^1/_5$ päevatasust.

E. Mõne teraviljaliigi puudumisel võib anda töötajaile, kel on õigus naturaalidele, vastava koguse teist teravilja. Asja lahendamisel arvestatakse: Natuuras lepitud tasu asendamine.

1 dz rukist = 0,9 dz nisu = 1 dz otra = 4 dz kartuleid.

Naturaalide asemel võidakse töötajaile anda rahatasu. Siinjuures tuleb naturaalid arvestada tootjahindade ülemmäärade järgi + 10% hinnalisa.

§ 5.

Lisatasud.

1. Mees- ja naismaatöölised, kes on kohustunud käitises töötama kalendriaasta kindlaks ajaks, saavad kokkulepitud aja möödumisel § 4 määratud tasudele lisatasusid järgmisil aluseil:

a) Deputandid (välja arvatud nende naised) pärast lepinguaasta lõppu: aastas

käitise juurde kuuluvuse esimesel 3 aastal Rmk. 15,—; käitise juurde kuuluvuse 4. aastast alates Rmk. 24,—.

b) Deputantide naised või neid asendavad jõud saavad kalendriaastal üle 1450 tunni töötamisel aasta-lisatasu Rmk. 5,—; kalendriaastal üle 2500 tunni töötamisel lisatasu Rmk. 12,—.

c) Vallalised majapidamisse võetud töötajad, kes on kohustunud üheks aastaks, saavad sama lisatasu mis deputandid.

d) Muud maatöölised, kaasa arvatud päevatöölised, kes kohustuvad tööks käitises 6 kuud ajavahemikus 1. maist kuni 31. oktoobrini (suvi), saavad pärast lepinguaja lõppu § 4 määratud päevatasule lisatasu Rmk. 10,—.

e) Lepinguaja enneaegse lõpetamise korral langeb ära õigus lisatasule, või olgu siis, et enneaegne töövahekorra lõpetamine toimub käitise juhataja poolt ettetoodaval põhjusel. Sel juhul tuleb lisatasu välja maksta osaliselt, vastavalt tööl oldud kuude arvule, kusjuures iga alanud kuu tuleb kaasa arvata.

§ 6.

Loomade pidamine.

Loomaruumid ja loomasööt.

Kokkuleppel käitise juhatajaga võivad deputandid — põllutöölised, oskusmaatöölised — pidada veiseid, sigu ja lambaid.

Loomade pidamiseks tuleb anda vastavad ruumid ja suvel kohaliku kombe järgi karjamaad. Ületalvesöötmiseks tuleb anda kas küllaldasel määral heinamaad niitmiseks või 1000 kg heinu või 1500 kg suvikõrsvilja põhku.

Lehmapidajad ei saa piimadeputaati.

§ 7.

Põllumajanduslike saaduste müük.

Peale käesolevate juhtnööride § 4 ettenähtud tasude võidakse töötajaile müüa, kohaseis piirides ning arvestades toiduainete jaotamise nüüdset üldist piiramist, käitise põllumajanduslikke saadusi.

§ 8.

Lõppeeskirjad.

1. Käesolevad juhtnöörid jõustuvad avaldamisega.

2. Juhtnöörides ettenähtud tasud rahas ja natuuras on ülemmäärad, s. t. neid ei tohi ületada. Kõigepealt on keelatud natuuras saadava tasu tõstmine rahas saadava tasu arvel.

Käesolevate juhtnööride kui tasude ülemmäärade korralduse rikkumisi karistatakse vangimajaga või rahatrahviga, viimasega piiramata suuruses.

Kindralkomissar Tallinnas.

Tööpoliitika- ja sotsiaalvalitsuse ülesandeis Gülker.

Määrus
nõudmiste ja õiguste kohta korduvaile naturaalsooritustele 1. märtsist 1943.

Okupeeritud idaalade riigiministri Idaala riigikomissariaadis õigussätete andmise määruse (VBlRMOst, lk. 17; ABl. Reval, lk. 507) § 1 alusel määran:

Tasude natuuras soorituste asemel sooritused rahaga.

§ 1. (1) Kui põllumajandussaaduste avaliku majandamise tõttu ei saa enam täita taotlusi, mis on rajatud nõudmistele ja õigustele korduvate naturaalsoorituste suhtes, asendatakse ärajääv korduv naturaalsooritus hüvitussooritusega rahas.

(2) Kui sooritus on väljendatud teatava saaduste kogusena ning selle kõrval valiku järgi ka rahas, täidetakse sooritus, kuivõrd seda enam ei saa teha saadustega, rahas, ärajäävale naturaalsooritusele vastavas summas.

(3) Asjaosaliste kokkulepped, mille järgi naturaalsooritused kuuluvad asendamisele muul viisil kui rahas, jäävad kehtima.

§ 2. (1) Hüvitussoorituse rahaliseks väärtuseks (§ 1 esimene (1) lõige) on summa, mis võlgnik võib maksutähtajal saada ärajääva naturaalsooritusе eseme tavalises olukorras muul viisil realiseerimise teel (tootjahind).

(2) Hüvitussooritus rahas peab esimeses (1) lõikes ettenähtud summat ületama ainult siis, kui tootjahinna aluseks võtmine osutuks võlausaldaja suhtes ebaõiglaselt karmiks ja võlgnikku võib pidada sooritusvõimeliseks kõrgemate hindade järgi. Sel juhul ei või hüvitussooritus siiski ületada summat, mille võlausaldaja tavalises olukorras peaks kulutama temale sooritusaluseks oleva õigussuhte järgi kuuluva naturaalsooritusе eseme omandamiseks.

§ 3. (1) Asjaosalised peavad kõigepealt püüdma saavutada vabatahtlikku kokkulepet naturaalsoorituse asemel täidetava hüvitussoorituse suuruse kohta.

(2) Kui vabatahtlikku kokkulepet ei saavutata, määrab ühe asjaosalise taotlusel hüvitussoorituse suuruse kindlaks võlgniku suhtes võimkondne maavanem, kuivõrd võlgnik nõudmist või õigust naturaalsoorituste kohta tunnustab.

(3) Maavanema otsuse peale esitatakse kaebus Eesti Omavalitsuse juhile (Põllumajanduse Keskvalitsusele). Eesti Omavalitsuse juhi otsus on lõplik.

(4) Kui nõudmine või õigus naturaalsoorituste kohta on vaieldav, määrab kokkulepitud sooritused kindlaks asja lahendamiseks võimkondne kohus oma otsusega. Naturaalsoorituse vajalik muutmine hüvitussoorituseks otsustatakse teise (2) lõike kohaselt.

§ 4. Eesti Omavalitsuse juht annab käesoleva määruse teostamiseks vajalikud õigus- ja halduseeskirjad.

§ 5. Käesolev määrus jõustub tagasiulatuvalt 5. jaanuarist 1943.

Tallinnas, 1. märtsil 1943.

Kindralkomissar Tallinnas Lietzmann.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja ringkirjaline korraldus nr. 4621 — 2. aprillist 1943. a. vallavanemaile.

Kindralkomissariaadi korraldusel ja ülesandel saadame Teile siinjuures täitmiseks „Juhtnöörid tööjõu rakendamise kohta põllumajanduses".

Palume Teid kohe asuda juhtnöörides ettenähtud ülesannete teostamisele, kokku kutsudes juhtnööride p. 10 ettenähtud tööjõu korraldamise komisjoni ja tööde läbiviimisel silmas pidada p. 18 ettenähtud tähtaega.

Ühe eksemplari juhtnööridest palume anda

1) jaoskonna konsulendile, 2) valla põllumajandusjuhile ja
3) igale piirkonna põllumajandusjuhile. Juhtnöörides lisadena märgitud vajalikud blanketid saadetakse Teile välja lähematel päevadel.

Lisa: juhtnöörid.

Tallinnas, 2. aprillil 1943. a.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

tööjõu rakendamise kohta põllumajanduses.

Suureneva tööjõu puuduse tõttu osutub vajalikuks eluliselt tähtsa põllumajandusliku tootmise kindlustamiseks tarvitusele võtta tõhusaid abinõusid, et põllumajanduslikke ettevõtteid õigeaegselt tööjõuga varustada. Sellepärast pannakse maksma järgmised korraldused.

1.

Talupidaja on vastutav talu hoolsa pidamise eest.

Iga talupidaja on ise vastutav oma majapidamise õigeaegse ja hoolsa majandamise eest. Tema ise ja tema perekonna liikmed peavad täiel määral selleks tööle rakenduma, et põllumajandusliku tootmise kindlustamiseks vajalikud tööd ilma süülise viivituseta korrapäraselt oleksid läbi viidud. Võõrast tööjõudu võib tema kasutada ainult niivõrd, kui alljärgnevad korraldused seda lubavad.

2.

Võõrast tööjõudu ja oma perekonna liikmeid võidakse põllumajapidamiste majandamisel kasutada ainult juuresoleva vajalikkude tööjõudude arvu kindlaksmääramise tabeli (lisa 1) kohaselt.

3.

Talumajapidamiste liigitamine.

Majapidamiste liigitamine väga intensiivsetesse, intensiivsetesse, maakeskmistesse ja ekstensiivsetesse peab sündima järgmiste eelduste kohaselt:

väga intensiivne = üle 65% põllumaad ja üle 9% rühvelvilju põllumajanduslikult kasutatavast maast;

intensiivne = 45—65% põllumaad ja 7—9% rühvelvilju põllumajanduslikult kasutatavast maast;

maakeskmine = 25—45% põllumaad ja 4—7% rühvelvilju põllumajanduslikult kasutatavast maast;

ekstensiivne = vähem kui 25% põllumaad ja vähem kui 4% rühvelvilju põllumajanduslikult kasutatavast maast.

4.

Täisjõuliseks töötajaks loetakse kõik üle 14 a. vanused isikud, kaasa arvatud ka kooliõpilased, kes viibivad suvel majapidamisis.

Iga töökohuslane peab temale määratud põllutöökohustuse täitma ajavahemikul 1. maist kuni 1. detsembrini töökohustuse kaardile märgitud tähtaegadel.

Vanad ja kidurad isikud, arvesse võttes nende töövõimet, arvatakse täis- või pooltööjõulisiks. Isikud, kes ei oma täit töövõimet, peavad esitama jaoskonnaarsti poolt antud tõendi oma töövõimetaseme kohta. Kahtluse korral tuleb nõuda maa-arstilt antud tõendi esitamist.

Naisi kuni 6 aasta vanuste lastega ei või kohustada töötama oma kodukohast kaugemal kui 3 km. Nende töövõimet tuleb liigitada järgmiselt:

a) täistööjõulised, kui lapsed on 3—6 a. vanused;
b) 75% tööjõulised, kui lapsed on 1—3 a. vanused;
c) 50% tööjõulised, kui lapsed on alla 1 a. vanused.

5.

Vanuse vahede tasandamiseks tuleb nooremaid ja vanemaid isikuid põllumajapidamistele ühtlaselt jaotada.

6.

Tööjõu jaotamisel tuleb esijoones rahuldada intensiivseid majapidamisi, mis omavad üle 30 ha põllumajanduslikult kasutatavat maad ja oma norme on korralikult täitnud. Selliseile majapidamisile tuleb anda vilunud ja täistööjõulisi töötajaid.

7.

Väikemajapidamiste omanikkude perekondi võib kohustada töötama suuremais majapidamisis, kui väikemajapidamine ei oma tähtsust turu seisukohast. Selliste väikemajapidamiste maa tuleb siis nende majapidamiste poolt majandada, kuhu väikemajapidajate perekonnad tööle määratud, kui väikemajapidaja seda ülesannet oma maabrite abil ei soovi ise teostada.

8.

Piirkonnakomissar hoolitseb tihedas koostöös Aso ja La-ga (piirkonna-maakonna põllumajandusjuht) selle määruse täitmise ja eriti tööjõu ühtlustamise eest valdades, maakondades ja oma piirkonnas.

9.

Piirkonnakomissarile on abiks selle ülesande täitmisel, eriti tööjõu üle- ja puudujääkide tasakaalustamisel, erilised tööjõukorraldamise komisjonid maakondades ja valdades.

10.

Maakonna ja valla tööjõukorraldamise komisjonid.

Maakonna tööjõukorraldamise komisjoni kuuluvad:
maakonna põllumajandusjuht esimehena,
vastava tööjõu rakendusameti juhataja,
maakonna põllumajandusameti juhataja,
maakonna agronoom,
2 kohalikku põllumeest, kelle määrab maavanem kokkuleppel maakonna põllumajandusjuhiga, ja kui olemas, siis —
maakonna põllumajandusliidu juhataja.

Valla tööjõukorraldamise komisjoni kuuluvad:
vallavanem esimehena,
jaoskonna konsulent,
valla põllumajandusjuht ja kui olemas, siis —
valla põllumajandusliidu juhataja.

Kohalikud põllumajandusjuhid võtavad osa valla tööjõukorraldamise komisjonide tööst nõuandjaina kõigis küsimusis, mis puutuvad nende tööpiirkonda.

11.

Valla tööjõukorraldamise komisjon selgitab tööjõu üle- ja puudujääki oma valla piires tööjõu kindlaksmääramise tabeli — lisa 1 — kohaselt (majapidamise intensiivsuse määramisel tuleb arvestada ka loomakasvatust) ja määrab töökohuslasele töökohustuse kestuse. Seejuures tuleb kasutada selle aasta külviplaani, talundilehtede sissekandeid tööjõudude kohta ning valla elanike nimekirju.

12.

Kui majapidamises ilmneb tööjõu ülejääk, määratakse töökohuslasele põllutöökohuse kestus kindlate tööaegade järgi (külvi-, heina-, lõikus- ja muud tööd) ning tehakse sellekohane sissekanne töökohuslase kartoteek-kaardile (lisa 2). Seejärel antakse töökohuslasele välja vastav põllutöökohustuse kaart (lisa 3).

Majapidamisile, mis vajavad tööjõudu, antakse välja tõend (lisa 4), mis võimaldab kasutada võõrast tööjõudu. Ärakiri tõendist jääb vallavalitsusse.

13.

Põllutöökohustuse kaardid.

Põllutöökohustuse kaardid antakse välja töökohuslasele allkirja vastu. Töökohuslane peab 10 päeva jooksul, arvates kaardi väljaandmisest, otsima endale töökoha mõnes niisuguses talus, kes on õigustatud kasutama võõrast tööjõudu. Töökoha leidmisest peab töökohuslane kohe teatama vallavalitsusele, kes teeb vastava sisse-

kande põllutöökohuslase kartoteekkaardile. Kui töökohuslane antud tähtaja jooksul töökohta ei leia või sellest ei teata, määrab töökoha valla tööjõukorraldamise komisjon.

14.

Tööjõudude jaotust vallas tuleb teostada sel viisil, et esmajoones täielikult rakendatakse need, kes on rakendatavad osalise tööjõuga, ja järgnevalt kõik teised.

15.

Talupidaja, kelle juures töökohuslane töötab, on kohustatud märkima põllutöökohuslase kaardile tööaja kestuse ja tööpäevade arvu, mida tõestab kohalik põllumajandusjuht. Vallavalitsused peavad kontrollima, kas töökohuslased on täitnud neile määratud tööpäevade arvu. Isikuid, kes neile määratud töökohustust ei ole täitnud, karistatakse Okupeeritud Idamaa-ala töökohustuse kehtimapaneku määruse 19. 12. 41. a. järgi.

16.

Valla tööjõukorraldamise komisjoni otsus on siduv maakonna tööjõukorraldamise komisjoni järelevalveõiguse eeldusel. Kui vallas on tööjõudude ülejääk, siis tuleb tööjõu ühtlase jaotamise otstarbel maakonnas sellest viibimatult teatada maakonna tööjõukorraldamise komisjonile. Samuti tuleb maakonna tööjõukorraldamise komisjonile teatada täistööjõuliste töötajate vajadusest.

17.

Maakonna tööjõukorraldamise komisjon teostab tööjõudude jaotust maakonna piires. Tööjõudude puudu- või ülejäägist komisjon teatab piirkonnakomissarile, kes teostab tööjõu tasakaalustamist kogu piirkonnas.

Piirkonnas esinevast tööjõu üle- ja puudujäägist tuleb teatada Kindralkomissari Aso III osakonnale Tallinnas, nende edaspidise rakendamise otstarbeks põllumajandusse. Nende tööjõudude rakendamine sünnib kokkuleppel Kindralkomissariaadi Põllumajanduse Osakonnaga.

18.

Valla tööjõukorraldamise komisjonid peavad viibimatult teostama tööjõudude ühtlast jaotust valla piires ning tööjõudude üle- ja puudujääkidest teatama maakonna tööjõukorraldamise komisjonile kuni 20. IV 43. Vastavad tööd maakondade tööjõukorraldamise komisjonides tuleb läbi viia kiiremas korras.

Maakonna tööjõukorraldamise komisjonid peavad esitama andmed tööjõudude üle- ja puudujäägi kohta piirkonnakomissarile kuni 1. V 43. Kindralkomissarile (Osak. III Aso) tuleb andmed esitada 5. V 43.

19.

Maakonna tööjõukorraldamise komisjon peab kontrollima ja jälgima valdade tööjõukorraldamise komisjonide tegevust, eriti valvama, et:

a) registreeritakse kõik isikud, kelle vanus ületab 14 a.;
b) ei toimuks tööjõu alahindamist;
c) selgitatakse hoolega majapidamiste tööjõuvajadust ning et seda vajadust ei ületata.

Selleks otstarbeks tuleb igas vallas läbi viia katsekontrollimisi.

20.

Tööjõukorraldamise komisjonide tegevuse üle valvab piirkonnakomissar, kes vajaduse korral võib anda täiendavaid korraldusi.

Lisa 1.

Tööjõudude arvu kindlaksmääramise tabel.

Põllumajapidamiste suurusrühmad	Väga intensiivne	Intensiivne	Maakeskmine	Ekstensiivne
kuni 0,5 ha . .	3 tööp. näd.	2,5 tööp. näd.	2 tööp. näd.	1,5 tööp. näd.
0,5— 1 ha . .	4 „ „	3 „ „	2,5 „ „	2 „ „
1— 2 ha . .	5 „ „	4 „ „	3 „ „	2,5 „ „
2— 5 ha . .	1 tööjõud	1 tööjõud	5 „ „	4 „ „
5—10 ha . .	2 tööjõudu	1,5 tööjõudu	1,25 tööjõudu	1 tööjõud
10—15 ha . .	2,5 „	2 „	2 „	1,5 tööjõudu
15—20 ha . .	3,5 „	3 „	2,5 „	2,5 „
20—30 ha . .	4,5 „	4 „	3,5 „	3 „
30—50 ha . .	7 „	6 „	4,5 „	3,5 „
50—100 ha . .	11 „	9 „	7 „	6 „
üle 100 ha	iga 8 ha kohta 1 tööjõud	iga 10 ha kohta 1 tööjõud	iga 13 ha kohta 1 tööjõud	iga 15 ha kohta 1 tööj.

Intensiivse köögivilja kasvatuse juures tuleb arvata 1 täistööjõud 1 ha kohta. Aiaärid üldise korralduse alla ei kuulu.

Põllumajapidamiste suuruse arvestamisel võetakse aluseks põllumajanduslikult kasutatav maa (s. o. põllu-, aia-, heina- ja karjamaa).

Lisa 2 — esikülg.

Põllutöökohuslase kartoteek-kaart.

Aastad	Põllutöökohuslase kaardi nr.	Ees- ja perekonnanimi	Sünniaeg	Elukoht (küla, asundus, talu)	Töökohustuse kestus (päevade arv)	Töökoht (küla, talu)
1	2	3	4	5	6	7
1943						
1944						
1945						

Märkmed (tööaegade kohta, mis täidetud väljaspool valda, ja karistuste kohta):

.....

Lisa 2 — tagakülg.

Määratud tööaeg.

	1943. a.	1944. a.	1945. a.
	Päevade arv	Päevade arv	Päevade arv
1. Külvitöödel (1. V — 20. VI)			
2. Heinatööd. (20. VI—1. VIII)			
3. Lõikustööd. (1. VIII—15. X)			
4. Muudel tööd. (15. X—1. XII)			
Kokku			

Lisa 3 — esikülg.

..... vald.

..... maakond.

„....." ..... 1943.

Põllutöökohustus-kaart.

..... Nr. .....

(ees- ja perekonnanimi)

.....

(sünniaeg)

Elukoht: ..... vald, ... küla, ... talu.

Töökohuse kehtimapaneku määruse 19. XII 41 alusel kohustatakse Teid põllumajanduslikele töödele ajavahemikul 1. V—1. XII 43 mõnes niisuguses talus, kus valla tööjõukorraldamise komisjoni poolt on lubatud kasutada võõrast tööjõudu, kellele on välja antud vastav tõend, alljärgnevatel põllutööhooaegadel:

1. Külvitöödel (1. V — 20, VI) ..... päeva.
2. Heinatöödel (20. VI — 1. VIII) ..... „
3. Lõikustöödel (1. VIII — 15. X) ..... „
4. Muudel töödel (15. X — 1. XII) ..... „

Kokku: ..... päeva.

Käesoleva töökohustuskorralduse mittetäitmist karistatakse ülaltähendatud määruse kohaselt.

(Valla pitser)

.....

Vallavanem piirkonnakomissari ülesandel.

Lisa 3 — siseküljed.

Põllutöö hooajad	Tööandja talu nimetus ja asukoht	Mis ajast mis ajani töötas	Töötatud päevade arv	Tööandja allkiri	Kohusliku põllumajandusjuhi märkused töökohustuse täitmise kohta
1. Külvitööde ajal . . .					
2. Heinatööde ajal . . .					
3. Lõikustööde ajal . . .					
4. Muud tööd .					

Lisa 3 — tagakülg.

Tööjõukorraldamise komisjoni märkused töökohustuse täitmise kohta: .....

.....

.....

„....." ..... 1943. .....

Vallavanem piirkonnakomissari ülesandel.

Käesolev töökohustuskaart kuulub alalhoidmisele ja seda tuleb esitada ametiasutistele, kes on volitatud kontrollima tööjõu rakendamist põllumajanduses, ning ametiasutistele, kes on volitatud jaotama tarbekaupu ning välja andma toidukaarte, nende igakordsel nõudel.

Lisa 4 — esikülg.

(Ärakiri vallavalitsuses alal hoida).

.....

Vallavalitsus

„....." ..... 1943.

Nr. .....

TÕEND.

..... valla tööjõukorraldamise komisjon tõendab käesolevaga, et talupidaja ....., elukoht ....., võib ajavahemikul
(ees- ja perekonnanimi) (küla, asundus, talu)

1. maist kuni 1. dets. 1943 kasutada võõrast tööjõudu järgmiselt: 1) alalisi tööjõude
..... (arv) ja 2) ajutisi tööjõude ..... (mitmeks) tööpäevaks.

Ajutisi tööjõude võib kasutada:

1) Külvitöödel (1. V — 20. VI) ..... tööpäeva.
2) Heinatöödel (20. VI — 1. VIII) ..... „
3) Lõikustöödel (1. VIII — 15. X) ..... „
4) Muudel töödel (15. X — 1. XII) ..... „

Märkus: Mittevajalikud tühimikud läbi tõmmata.

(Valla pitser)

.....

Vallavanem piirkonnakomissari ülesandel.

2. Talundi põhiraamat ja selle sisseseadmine.

Juhend katastri-maaüksusteandmete kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades.

I. Katastri-maaüksuste andmete kaardid.

1. Valla piires asuvate maaomandite ja maakasutajate kohta põhiandmete saamise eesmärgil seatakse vallavalitsuste poolt sisse „Katastri-maaüksuste andmete kartoteek".

Valdadesse maaomandite kohta kartoteek.

2. Kartoteegi sisseseadmiseks saadetakse Põllutöödirektooriumi poolt igale vallavalitsusele trükitud kaardid (lehed) pealkirjaga „Katastri-maaüksuse andmed".
3. Iga maaüksuse kohta vallas, mis on kantud katastriraamatusse iseseisva nr. või litera all, tuleb koostada kaart.
4. Kartoteegi koostamise hõlbustamiseks on Põllutöödirektooriumi poolt täidetud kaardid kõigi maaüksuste kohta, mis kuni 1939. a. juunikuuni olid iseseisva nr. või litera all kantud katastriraamatusse. Pärastisi muudatusi, mis on kantud katastriraamatusse (pärast 1939. a. juunikuud), ei ole kartoteegi koostamisel võetud arvesse. Samuti ei ole võetud arvesse neid muuteid, mis on toimunud maaüksuste suuruses ja üleminekus uutele valdajatele 1940., 1941. ja 1942. a. ning mida ei ole kantud katastriraamatusse.
5. Kartoteegi koostamisel vallas jääb lähtealuseks see maaüksuste arv ja seis, mis oli katastriraamatu järgi 1939. a. juunis. Katastriameti poolt koostati ja saadeti 1939. a. kõigile vallavalitsustele „Maaüksuste nimekirjad", milledesse olid kantud sisse kõik valla piiresse kuuluvad maaüksused.
6. Põllutöödirektooriumi poolt on iga maaüksuse kohta kantud kaardile järgmised andmed: järjekorra nr. Katastriameti poolt 1939. a. koostatud „Maaüksuste nimekirja" järgi, siis küla (mõisa) nimetus, maaüksuse nr. ja nimetus, kinnistu nr., maaüksuse omaniku (valdaja) perekonna- ja eesnimi katastri järgi, maaüksuse pindala suurus ja ositus katastri andmeil, maaüksuse katastrihinne ja maaüksuse ositus 1939. a. arvestusandmeil (põllumajandusloenduse järgi).
7. Täidetud kaardid saadetakse vallavalitsustele rühmitatult 1939. a. põllumajandusloenduse jaoskondade järgi. Kaartide all serval on käsitsi märgitud p.-loenduse jaoskonna nr. ja mis järjekorra nr. all on maaüksus kantud loendusjaoskonna nimestikku.

II. Kaartide rühmitamine põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi.

8. Kartoteegid seatakse vallas sisse põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi. Seepärast tuleb „Katastri-maaüksuste andmete" kaardid rühmitada põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi vastavalt sellele, mis piirkonda maaüksused kuuluvad. Ühtki maaüksust vallas ei tohi jätta väljapoole põllumajandusjuhtide tööpiirkondasid, vaatamata sellele, kas need on põllumajanduslikud maad, riiklikud metsamaad, eluasemekohad (üksikult või alevikkudes) või mõnda teist liiki kinnistusüksused.
9. Iga põllumajandusjuhi tööpiirkonnas seatakse kaardid järjekorda võimalikult külade viisi ja üksikult üksteise järele niiviisi, kuidas neid põllumajandusjuhil kõige hõlpsam on järjekorras läbi käia.
10. Katastri-maaüksuste andmete kaardid paigutatakse põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi selleks Põllutöödirektooriumi poolt saadetud papist kaante vahele, nööritakse kaustad ning märgitakse kausta kaanele andmed ettetrükitud küsimuste kohaselt.

III. Katastri-maaüksuste ja talundite nimestiku koostamine.

11. Iga põllumajandusjuhi tööpiirkonna kohta koostatakse maaüksuste nimestik, milleks kasutatakse seks trükitud vormi „Katastri-maaüksuste ja talundite nimestik" (vorm nr. 1). Viimasesse kantakse järjekorras üksikult sisse kõik põllumajandusjuhi tööpiirkonda kuuluvad maaüksused, märkides iga kohta järjekorra nr. tööpiirkonnas, maaüksuse nimetuse ja nr. ning maaüksuse kogusuuruse hektaarides. Nimestik koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb vallavalitsusse katastri-maaüksuste kartoteegi juurde, kuna teine antakse kohalikule põllumajandusjuhile tema ülesannete täitmiseks.
12. „Katastri-maaüksuse andmete" kaardile märgitakse vastava põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimetus ja nr. ning järjekorra nr. (punktis 11 märgitud järjekorras), mille all maaüksus kantakse sisse tööpiirkonna „Katastri-maaüksuste ja talundite nimestikku".
13. „Katastri-maaüksuste ja talundite nimestikku" tuleb maaüksuste järgi sisse kirjutada igal maaüksusel asuvad talundid. Talundiks arvatakse iga iseseisev majapidamine, mis kasutab põllumajanduslikku maad (põllu-aiamaad, heina- ja karjamaad)

Talundiks talundite nimestiku koostamisel arvatakse ...

alates 500 ruutmeetri suurusest pindalast peale. Siin ei võeta arvesse, kas see maa, mida talund kasutab, on tema omandus või on see renditud või mõnel teisel alusel kasutamiseks saadud. Kui talund kasutab maad mitmest maaüksusest, arvatakse kõik pindalad, mis tema kasutada on, ühe talundina ja talundi järjekorra nr. (alates nr. 1 peale) ja pidaja perekonna- ja eesnimi kirjutatakse selle maaüksuse järgi, kus asuvad talundi hooned. Teiste talundi kasutada olevate maaüksuste järgi kirjutatakse samuti talundipidaja nimi, kuid talundi järjekorra numbrit ei märgita. Talundite järjekorranumbrite viimane arv peab näitama talundite arvu põllumajandusjuhi tööpiirkonnas. Maaüksuste juures, milledel talundi mõistele vastavaid majapidamisi ei ole, märgitakse „talundeid ei ole".

14. Iga maaüksus kirjutatakse nimestikku omaette reale. Kui maaüksusel asub üks talund, märgitakse see samale reale. On maaüksusel aga mitu talundit, võetakse ridu juurde, nii et iga talund tuleb märkimisele omaette reale. Järgmine maaüksus kantakse sisse juba järgmisele reale sealt, kus lõpeb viimane sissekantud talund.

IV. Maakasutajate arvestamine.

15. Maaüksuse kaardi tagaküljele märgitakse järjekorras kõik isikud, kelle kasutada on käesoleval (arvestus-) aastal maaüksusest maad ja kui suur pindala hektaarides. Selleks tuleb vallavalitsusel selgitada iga maaüksuse juures, kes kasutavad sellest maaüksusest maad, ja märkida kaardile maakasutaja perekonna- ja eesnimi.
16. Kui kogu maaüksust kasutatakse ühe talundina, märgitakse selle pidaja perekonna- ja eesnimi. Samuti märgitakse selle talundi arvele kogu maaüksuse pindala. On aga maaüksusel mitu kasutajat, märgitakse need kõik järjekorras ja kui suur pindala on igaühe kasutada. Maaüksuse pindala ositamisel mitme kasutaja vahel tuleb hoolega kontrollida, et nende käes kasutamiselolevate pindalade summa oleks täpselt võrdne kaardi esiküljel lahtri 6 summaga (maaüksuse kogusuurusega).

Talundi üksikute kõlvikute pindalade selgitamine.

17. Iga maakasutaja suhtes selgitatakse, palju tema kasutada on üksikuid kõlvikuid, s. o. eraldi põllu-aiamaad, heinamaad, karjamaad ja metsamaad. Andmed tuleb saada järelepärimise teel maaüksuse valdajalt ja kui kasutajaid on mitu, siis igalt maakasutajalt.
18. Kui maakasutajate järgi on üksikute kõlvikute pindala suurused selgitatud, tuleb antud andmed summeerida ja veen-

duda nende tõepärasuses. Kontrollandmetena tuleb kasutada 1939. a. arvestusandmeid, mis on märgitud kaardi esiküljele (Maaüksuse ositus 1939. a. arvestusandmeil). Katastri andmed, eriti Lõuna-Eesti vanade talude suhtes, on vananenud. Kõlvikute suurused on muutunud ja seetõttu on õigem võtta kontrolli aluseks 1939. a. andmed. Eriti hoolas tuleb olla põllu-aiamaa arvestamisel. 1939. a. võrreldes ei tohiks põllu-aiamaa suurus käesoleval aastal üldiselt väiksem olla.

19. Kui tekivad vaidlused üksikute kõlvikute pindala suuruse ülesandmisel või ositamisel maakasutajate vahel, eriti juhtudel, kus püütakse põllu-aiamaad üles anda vähem kui tegelikult on, tuleb vallavalitsusel paikliku ülevaatuse teel määrata nende õige suurus. Tahtlikult valeandmete esitamine on karistatav.

20. Kaardi tagaküljel märgitakse vastavas lahtris, kas maakasutaja majapidamine (talund) asub samal maaüksusel (jaa, ei). Majapidamise asukohaks tuleb arvestada see maaüksus, kus asuvad majapidamise hooned. Kui maakasutaja majapidamine asub teisel maaüksusel, siis märgitakse, missuguse põllumajandusjuhi tööpiirkonnas ja mis-nimelisel maaüksusel see asub. Neil juhtudel, kui maakasutaja majapidamine asub teises vallas, märgitakse juurde selle valla nimetus.

V. Kõlvikute mõisted.

21. Põllu-aiamaaks arvatakse kogu see pindala, mida kasutatakse pidevalt põllu- ja aiataimede kasvatamiseks, samuti mis arvestusaastal on ajutiselt põllu- ja aiataimede all, nagu uudismaad, kus kultuurrohumaa rajamise ettevalmistamiseks kasvatatakse ajutiselt (üks või ka enam aastat) eelviljadena põlluvilju (kaera, segavilja, rukist, nisu, kartulit jne.), peale põlluheina, samuti juba rajatud kultuurrohumaist mitmel põhjusel ülesküntud pindalad, mida kasutatakse ajutiselt (mõni aasta) põlluviljade kasvatamiseks. Põllu-aiamaa hulka arvatakse ka viljapuude ja marjapõõsaste alune pindala, kesa ning ajutiselt söötijäetud põllu-aiamaa.

22. Heinamaa alla arvatakse kõik need rohumaapindalad, mida kasutatakse pidevalt heina tegemiseks väljaspool põllu külvikorda. Kui mõni osa heinamaast mõnel aastal erakorralisil põhjusil või kauguse tõttu on jäänud niitmata, arvatakse säärased pindalad ikkagi heinamaaks. Kui aga mõni osa sellest pindalast, mida varem kasutati heinamaana, on niivõrd võsastunud või soostunud, et sealt heina enam ei niideta, ei tule neid arvata heinamaaks, vaid karjamaaks, metsamaaks jne.,

seejärgi, kuidas seda tegelikult kasutatakse. Tabelisse kantakse kultuur- ja looduslikus seisundis kasutamisel olevate heinamaade pindalad koos.

23. Karjamaa alla arvatakse kõik rohumaapindalad, mida kasutatakse pidevalt loomade suviseks söödamaaks väljaspool põllu-külvikorda. Kui rohumaa-pindalal kasvavat rohtu niidetakse mõnikord ka karjatamise vahel, tuleb see maa arvata ikkagi karjamaaks. (Kultuur-karjamail niidetakse sageli rohi heinaks, kui loomad ei jõua seda süüa. Ka uuskülvi teel rajatud kultuurkarjamail kuulub tavaliselt esimene saak niitmisele.) Kui rohumaapindalalt aga hein niidetakse ning pärast kasutatakse ädalat ainult karjatamiseks, arvatakse säärased pindalad heinamaa alla. Kultuur- ja looduslikus seisundis olevad karjamaa pindalad näidatakse tabelil koos.

24. Metsamaa alla arvatakse metsaga kaetud või metsakasvatuseks määratud pindalad, milledest rohusaak, kui seal käib ka kari, on metsasaagist väiksem. Võsa all olevad maad, mida kasutatakse karjatamiseks, tuleb arvata karjamaade hulka.

VI. Pindalad arvestatakse hektaarides.

25. Kõik pindala suuruse kohta käivad andmed tuleb märkida maaüksuse kaardile vallas hektaarides. Kus majapidajad on harjunud arvestama pindalasid vakamaades, tuleb need arvutada ümber hektaarideks. Ümberarvutamise hõlbustamiseks võib tarvitada vastavaid tabeleid (Mõõtude võrdlustabelid). Andmete märkimisel neil juhtudel, kus tuleb tarvitada tervete arvude juures ka murdosi, on küllaldane märkida neid kümnendiktäpsusega, näiteks põllu-aiamaad 12,1 ha, heinamaad 8,2 ha, karjamaad 3,7 ha jne. Väiksemate pindalade märkimisel (alla 1 ha) tuleb aga tarvitada sajandiktäpsusega arvusid, näiteks põllu-aiamaad 0,27 ha, heinamaad 0,18 ha, karjamaad 0,07 ha jne.

26. Katastri-maaüksuste kaartidele väljakirjutatud andmete juures tuleb panna tähele seda, et osas „Maaüksuse pindala suurus ja ositus katastri andmeil“ (lahtrid 1—5) esineb juhte, eriti sagedasti Lõuna-Eesti vanatalude juures, et pindalade suurused ei ole märgitud hektaarides, vaid on vakamaades või tiinudes. Neil juhtudel on b) märkuses vastavale mõõtühikule kriips alla tõmmatud. Kui neid andmeid tahetakse kasutada võrdluseks või kontrolliks, tuleb need arvud ümber arvutada hektaaridesse.

VII. Kartoteegi kasutamine ja täiendamine.

27. Käesolevaga korraldatav kartoteek jääb põhiandmestikuna püsivalt vallavalitsusse. Kartoteegi andmestikku kasutatakse statistiliste arvestuste läbiviimisel ja vallavalitsuste mitm. ülesannete täitmisel, kus tuleb võtta aluseks maaüksuste põhiandmeid (Talundi põhiraamatu täitmisel, kohuslikkude müüginormide määramisel jne.).
28. Kartoteek tuleb vallavalitsuses alal hoida võrdselt valla rahaliste dokumentidega. Kartoteeki või selle üksikuid osi võidakse anda vallavalitsusest välja ainult üldiste arvestuste või statistiliste tööde läbiviimiseks seks volitatud isikutele.
29. Kartoteek koostatakse 1942. a. Edaspidi kantakse igal aastal kaartide tagaküljele sisse muudatused, mis on toimunud maaüksuse maakasutuse alal. Selle jaoks on nähtud ette seal eri lahter „Arvestusaasta" sissemärkimiseks.
30. Kui mõne maaüksuse juures on maakasutajaid enam kui kaardi tagaküljel nende sissemärkimiseks ridu ette nähtud, tuleb võtta lisaks tühi kaart ja kanda sellele järg edasi, ühtlasi tehes algkaardile vastava märkuse. Selleks saadetakse vallavalitsustele tühje kaarte varuks.
31. Kui kartoteegi korraldamisel ja andmete kontrollimisel selgub, et mõnedesse väljamärgitud katastriandmetesse või 1939. a. arvestusandmetesse on sattunud vigu, tuleb vallavalitsusel saata selle kohta teade Põllutöödirektooriumi, kus siis arvud võrreldakse algdokumentidega ja andmed vea korral parandatakse. Samuti tuleb talitada, kui mõne maaüksuse kohta on jäänud kaart täitmata või välja saatmata.

Tallinnas, 29. mail 1942. a.

Põllutöödirektor A. Wendt.

Juhend vallavalitsustele „Talundi põhiraamatu" rakendamiseks.

I. Üldeeskirjad.

1. Talundi põhiraamatusse kantakse kohaliku vallavalitsuse poolt iga talundi jaoks määratud kohuslikud müüginormid ja muud vajalikud andmed.

   Põhiraamatusse tehtud kandeid parandab ja täiendab vajaduse korral vallavalitsus. Omavoliline sissekannete parandamine või andmete võltsimine on karistatav.

Kellele antakse talundi põhiraamat.

2. Talundi põhiraamat antakse ainult talundipidajaile, kes vastavalt võimalustele on neile pandud kohustusi täitnud.

Talundipidajad, kelledele põhiraamatut ei anta, määrab kindlaks kohalik vallavanem Põllutöödirektooriumi erikorralduste alusel. Neile talundeile määratakse kohuslikud normid erikorras ning andmed kantakse vastavale talundilehele, mis hoitakse alal vallavalitsuses peetavas talundilehtede kartoteegis. Riigimõisadele põhiraamatut välja ei anta, kuid ka nende kohta täidetakse talundilehed.

3. Talundi põhiraamat antakse vallavalitsuse poolt välja talundi tegelikule pidajale allkirja vastu talundilehel, mis alal hoitakse vallavalitsuses.
4. Talundi põhiraamatu korraliku hoidmise ja allesolu eest on vastutav talundipidaja.
5. Talundi põhiraamatu kaotsimineku puhul on talundipidaja kohustatud sellest kohe teatama vallavanemale, kes otsustab raamatu teisendi väljaandmise. Põhiraamatu teisendi väljaandmise kulud kannab talundipidaja. Põhiraamatu kaotsiminekust kuulutatakse talundipidaja kulul Ametlikus Teatajas.

II. Talundi põhiraamatu väljaandmise kord.

6. Talundi põhiraamatute väljaandmine peab olema valdades lõpetatud 1. juuliks 1942. a.
7. Töö otstarbekaks korraldamiseks ja tähtajaliseks läbiviimiseks koostab vallavalitsus vastava töö kava, mille täitmise järele valvab vallavanem. Lisaks valla oma tööjõududele saadetakse valdadele põhiraamatu väljaandmise puhul erikorralduse alusel lisatööjõude.
8. Talundi põhiraamatu rakendamise üldkorraldajaks ja järelevalve teostajaks on Põllutöödirektoorium. Maakondlikus ulatuses juhib ning instrueerib töid vastav instruktor, kes asub maavalitsuse põllumajandusosakonna juures.
9. Asudes talundi põhiraamatu väljaandmise töödele määrab vallavalitsus kõigepealt kindlaks talundid, milledele tuleb välja anda põhiraamat.

Talundiks põhiraamatu väljaandmisel arvatakse...

Talundiks põhiraamatu väljaandmisel arvatakse iga maapidamine, mida kasutatakse põllumajandussaaduste tootmiseks, **alates 1 hektaari suuruse** põllumajandusliku maaga (põllu-, aia-, heina- ja karjamaa), ja mida peetakse ühe perekonna (leibkonna) või juriidilise isiku poolt iseseisva majapidamisüksusena.

Harilikult on ühel maaüksusel üks talund, s. o. katastris iseseisva nr. või litera all sisse kantud üks maaüksus (krunt) moodustab talundi maapidamise. Kuid sageli tuleb ette ka juhte, kus ühel maaüksusel on kaks ja rohkem talundit (iseseisvat majapidamisüksust), s. o. maaüksus on mitme kaasomaniku, omaniku ja rentniku, mitme rentniku või pooleterapidamisel. Teiselt poolt tuleb ette talundeid, millede pidamisel on kaks ja rohkem maaüksust kas tervelt või osaliselt, kusjuures need maaüksused võivad kuuluda ühele või mitmele omanikule. Näiteks, sama isiku pidamisel võib olla ühise majapidamisena üks maaüksus omandiõiguse alusel, teine maaüksus tervelt või osaliselt rendilepingu alusel jne.

Talundi kui majapidamisüksuse määrang ei sõltu sellest, missugune on talundipidaja õiguslik seisund pidada-oleva maa suhtes, kas on ta omanik, kasutaja-omanik, rentnik või muul alusel pidaja ning vaatamata sellele, kas talundit peab füüsiline või juriidiline isik.

Kui talundi palgaline või mõni muu isik, kes ei oma iseseisvat majapidamist, on talundipidaja põllule külvanud kartuleid või muid vilju, mida haritakse talundi inventariga ühiselt talundimaaga, ei moodusta säärane maakasutamine iseseisvat talundit, vaid need andmed märgitakse selle talundi põhiraamatusse, kellele see maa kuulub.

Talundi põhiraamatute väljaandmine.

10. Talundid, kellele antakse välja põhiraamat, määratakse kindlaks katastri-maaüksuste kartoteegi alusel koostatud „Katastri--maaüksuste ja talundite nimestiku“ (vorm nr. 1) järgi.

Mainitud nimestik koostatakse vallavalitsuse poolt „Juhendi katastri-maaüksuste andmete kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades“ III osa kohaselt kohe pärast katastri--maaüksuste kartoteegikaartide valda saabumist ja rühmitamist põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi.

11. Kui on kindlaks määratud talundipidajad, kes saavad põhiraamatu, koostatakse järjekord nende vallamajja kutsumiseks. Järjekord tuleb määrata säärasena, et nii talundipidajail kui ka põhiraamatu täitjail ei tekiks asjatuid ootamisi.

Katastri-maaüksuste kaardid ja nimestikud on koostatud põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi ühes eksemplaris (teine eksemplar koostatud nimekirjast on antud kasutamiseks kohalikule põllumajandusjuhile), mispärast ühe tööpiirkonna peal saab otstarbekalt töötada ka ainult üks põhiraamatu täitja. Vastavalt põhiraamatu täitjate arvule tuleb ka päeva jooksul talundipidajaid välja kutsuda pm.-juhtide eri tööpiirkondadest. Näiteks kui on rakendatud 4 ametnikku põhi-

raamatu väljaandmise tööle, tuleb kutsuda vallamajja talundipidajaid ka neljast põllumajandusjuhi tööpiirkonnast igast 10, 15 või enam talundipidajat päevas, nii kuidas neile jõutakse päeva jooksul põhiraamatuid välja anda.

12. Vallavalitsuse poolt saadetakse talundipidajaile vastavad kirjalikud erikutsed, milledes neid kohustatakse määratud ajal ilmuma andma vajalikke teateid põhiraamatu täitmiseks ja selle vastuvõtmiseks. Kutsed tuleb talupidajaile välja saata vähemalt 5 päeva enne väljakutsumise tähtaega.

Põhiraamatu täitmise töö hõlbustamiseks ja kiirendamiseks on talundipidajad kohustatud kodus vastama kutsel esitatud küsimustele ja võtma täidetud kutse vallavalitsusse ilmudes kaasa.

Vajalikud trükitud kutsete planketid saadetakse vallavalitsustele Põllutöödirektooriumi poolt.

III. Talundi põhiraamatu täitmine.

13. Põhiraamatu täitmine vallavalitsuses toimub talundipidajalt saadud teadete põhjal, mida kontrollitakse vallavalitsuses olevate andmetega. Talundipidaja küsitlemisele asumisel peab põhiraamatu täitja kõigepealt temale lühidalt selgitama põhiraamatu ülesannet ning vajadust ja tingimata tähelepanu juhtima sellele, et esitatavad andmed oleksid õiged. Ühtlasi tuleb talundipidajale teatavaks teha, et antud andmete tõelikkust võidakse vallavalitsuse poolt koha peal kontrollida ning et teadlikult valeandmete andmine on karistatav.

14. Lahkarvamised talundipidaja ja põhiraamatu täitja vahel lahendab vallavanem koos valla põllumajandusjuhiga.

15. Põhiraamatu lk. 6 asetsevad üldandmed talundi kohta täidetakse talundipidaja ütluste järgi. Talundi hindepunktide arv võrreldakse maaüksuste kartoteegi kaardi (lahter 7) andmetega. Kui talundil on maaüksusest maad kasutada osaliselt, jääb hindepunktide arv märkimata, sest umbkaudsete andmete märkimine ei ole soovitav.

Talundi suuruse kandmine põhiraamatusse.

16. Andmed talundi maapidamise suuruse (põhiraamatu lk. 7) kohta saadakse katastri-maaüksuste kartoteegikaartidelt, mis täidetakse iga talundi kohta enne maa andmete põhiraamatusse kandmist.

Katastri-maaüksuste kaartide täitmine toimub põhiraamatu täitjate poolt „Juhendi katastri-maaüksuste andmete kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades“ eeskirjade kohaselt. Andmed tuleb maaüksuste kaartidele põhiraamatu täitjate

poolt sisse kanda tingimata pliiatsiga, kuna 1942. a. juulikuus teostatakse Eesti Statistika Valitsuse poolt üldine maade arvestus ning selle järgi kantakse lõplikud pinnad tindiga kaartidele.

Kui on katastri-maaüksuste kaartide kaudu selgitatud talundi kasutada olevate maaüksuste suurused, täidetakse põhiraamatu lk. 7 asuv tabel. Tabeli peasse märgitakse järjekorras katastri maaüksuste nimetused ja numbrid, millistest talund maad kasutab, ning tabelisse kantakse nende pindalad vastavalt kasutusviisile (omandi, raharendi jne. alusel). Esimesena kantakse tabelisse see maaüksus, millel asuvad talundi hooned. Juhul, kui talund koosneb rohkem kui neljast katastri-maaüksusest, poolitatakse tabeli lahtrid või kasutatakse vajaduse korral oma joonestatud lisalehti.

Kui talund kasutab mõnest maaüksusest maad osaliselt, selgitatakse enne andmete sissekandmist ka antud maaüksusest teiste kasutajate käes olevad pindalad ning kontrollitakse, et üksikutel kasutajatel olevad pindalad kokku annaks täpselt maaüksuse üldsuuruse.

Üksikute maaüksuste pindalasid kokku arvates saadakse talundi üldsuurus.

Andmed kantakse tabelisse hektaarides kümnendiktäpsusega.

17. Talundi maajaotus kasutusalade järgi (põhiraamatu lk. 8), seisuga 1942. a. kevadel, täidetakse katastri-maaüksuse kaartide tagakülgede andmeil. Kui talund koosneb mitmest maaüksusest, arvatakse kasutada olevad pindalad kokku ja kantakse põhiraamatusse.

Talundi maa jaotus kasutusalade järgi.

Heina- ja karjamaa jaotamine kultuur- ja looduslikkudeks pindaladeks tuleb läbi viia talundipidajate ütluste järgi, mida kontrollitakse katastri-maaüksuste kaartide esiküljel olevate 1939. a. arvestusandmetega (lahtrid 10 ja 12) ja ilmnevate erinevuste puhul selgitatakse põhjused, millest lahkuminek tingitud.

Muu maa alla, mis moodustab katastri-maaüksuse kaardi teisel küljel märgitud maakasutaja käes oleva kogu maa suuruse ja põllu-, aia-, heina-, karja- ja metsamaa vahe, arvatakse kõik pindalad, mis on õuede, hoonete ja ehituste, teede, platside, veekogude (järved, tiigid, jõed jne.), liiva-, kruusa- ja saviaukude ning kivimurdude all. Samuti kuuluvad siia rabad ja sood, mida heina- ega karjamaana ei kasutata.

Maajaotuse tabeli kokkuvõte kasutusalade järgi peab olema täpselt võrdne põhiraamatu lk. 7 märgitud maapidamise

üldsuurusega. Pindalad kantakse tabelisse hektaarides kümnendiktäpsusega.

Talundi loomade arvu kandmine põhiraamatusse.

18. Talundi loomade arv kantakse põhiraamatusse (lk. 8) ettetrükitud jaotuste kohaselt seisuga 1. mail 1942. a. talundipidaja ütluste järgi.

Hobuste juures märgitakse kõigepealt hobuste üldarv ühes, arvatud varsad ja noorhobused, kuna teisel real näidatakse, kui palju neist on tööealisi (3 aastat ja vanemaid) hobuseid.

Veiste üldarvuna näidatakse vasikate, lehm- ja pullmullikate, lehmade, pullide ja härgade arv kokku. Edasi märgitakse, kui palju veiste üldarvust on lüpsilehmi. Lüpsilehmadeks arvatakse kõik lehmad esimesest poegimisest peale. 1. mail tiineid lehmmullikaid ei arvata lüpsilehmade hulka.

Sigade üldarvu hulgas märgitakse ka põrsad, vaatamata nende vanusele, kuna eraldi näidatakse, kui palju on sigade üldarvust 6-kuisi ja vanemaid sigu.

Lammaste üldarvus tuleb märkida vanad lambad ja talled, kuna neist eraldi näidatakse lambad, kes olid 1. III 42 üle 6 k. vanad.

Kodulindude üldarvu märgitakse kanad, kuked, haned, pardid ja kalkunid — vanad ja noored (ka pojad) kokku, kuna neist eraldi näidatakse munejate kanade arv.

Mesilasperedena märgitakse nende arv 1. V 42. a.

Talundipidajate poolt esitatavate 1. mai 1942. a. loomade arvu tõepärasuse kontrollimiseks tuleb kasutada 1. III 42. a. loomade loenduse andmeid.

Talundis elunevate isikute arvu märkimine põhiraamatusse.

19. Andmed talundipere kohta. Tabelisse märgitakse 1. mail 1942. a. talundis elunevate isikute arv ettetrükitud liigituste kohaselt. Talundipidaja leibkonnas olevateks tuleb arvestada kõik talundis alaliselt kui ka ajutiselt viibijad perekonnaliikmed ja palgalised teenijad, kes on otseselt talundi toidul, kuna teisteks talundis elunevateks leibkondadeks tuleb arvestada moonapalgalised (omal toidul) leibkonnad, kes elavad talundis. Siia tuleb arvestada ka isikud, kes on omaette leibkondades, kuid elavad talundi hoonetes ning võtavad pidevalt talundi tööst osa.

Talundis töötajaiks arvatakse kõik isikud, kes talundis jooksvalt ettetulevaist töist nagu kündmisest, külvamisest, saagi koristamisest, viljapeksmisest, loomade söötmisest, lehmalüpsmisest, loomade karjatamisest, piimaveost, kodusest talitusest, toiduvalmistamisest jne. osa võtavad.

Meesteks ja naisteks arvatakse kõik üle 15 a. vanused isikud, kuna laste vanuse ülemmääraks loetakse 15 a.

20. Muudatuste tabel. Kõik muudatused talundipere liikmete, piimalehmade, lammaste ja munejate kanade arvus, millest on mõjutatud toodangu ulatus ning selle omatarvitus, tuleb talundipidajate poolt registreerida kohalikus vallavalitsuses.

Muudatused märgitakse vallavalitsuse poolt põhiraamatu tabelisse talundipidajalt saadud andmete alusel kohuslikult normi korras müümisele kuuluvate toodete koguste uuesti kindlaksmääramiseks, arvates muudatuste registreerimise päevast.

Muudatused talundi isikute arvus kantakse muudatuste tabelisse 3 korda aastas: 1. mail, 1. septembril ja 1. jaanuaril valdadele saadetud erinäite kohaselt, kusjuures muudatuste tabeli vastavates lahtrites tuleb arvestada ainult need isikud, kes on vallavalitsuses registreeritud talundis elunevatena. Isikute kohta, kes on talundis viibinud vaid päeviti (päevaja tükitöölised), näidatakse iga 4 kuu järel nende talundis viibimise päevade arv kokku muudatuste tabeli 6. lahtris (muudatuse registreerija ametliku allkirja juures) kohaliku põllumajandusjuhi poolt talundipidajale antud tõendise põhjal.

Muudatused lüpsilehmade, lammaste ja munejate kanade arvus tuleb tabelist läbi kanda kohe, kui muudatus toimub.

Põhiraamatu väljaandmisel märgitakse tabeli esimesse lahtrisse isikute või loomade arv 1. V 42. a. ning sellest väljudes suurendatakse või vähendatakse 1. V 42. a. seisu vastavalt muudatustele, kusjuures tabeli lahtris 5 näidatakse arv, mis jääb kuni edaspidise muudatuseni normide arvutamise aluseks. Muudatuse registreerija ametnik tõendab iga kord tabelis tehtud muudatust oma allkirjaga.

21. Andmed külvipindade kohta. Tabelisse (lk. 12) märgitakse talundipidajate ütluste järgi, missuguseid vilja liike ja missuguses ulatuses neid põllu-aiamaal kasvatatakse 1942. a., tegemata vahet, kas vilja kasvatatakse külvikorras või väljaspool külvikorda (aiamaal, kesal, ajutisel põllumaal). **Külvipinnad.**

Tera- ja kaunvilja osas arvestatakse kõik need kõrsviljad, mida põllult koristatakse valminult. Kui aga mõnda kõrsviljadest koristatakse põllult valmimatult rohelises seisundis, s. o. loomasöödaks, kasutatakse karjatamiseks või tehakse heinaks, arvatakse nende pindala vastavasse põlluheina rühma. Põlluheina alla arvatakse kõik põllukülvikorras kasvatatavad heinakultuurid (ristik, timut jne.), samuti need tera- ja kaunviljad, mida viljaks ei lasta valmida, vaid kasutatakse toorelt loomasöödaks või niidetakse heinaks. Põlluheina pindala arvestamisel märgitakse kõigepealt ristikhein (ka segus kõrs-

heintega), mis kuulub heinaks niitmisele, seejärel märgitakse järgmisele reale kõik muu põlluhein (vikk, lutsern jne.), mis niidetakse heinaks. Põlluheina seemne kasvupindalaks märgitakse puhta ristiku kui ka ristiku segud kõrsheintega, mis on jäetud seemne saamiseks. Kui seemneks jäetavat pindala ei ole veel eraldatud, tuleb see määrata seejärgi, mis on kavatsetud jätta seemneks. Siin tuleb põhiraamatu täitjal teha talundipidajale teatavaks, et iga talund peab kasvatama endale vähemalt niipalju heinaseemet, et sellest jätkub omatarvituse rahuldamiseks. Erandid võivad siin esineda ainult heinaikalduste puhul, mis ei võimalda seemnekasvatamist. Kui ristikheinaseemet võetakse ädalalt, ei kuulu see kõnesolevas tabelis arvestamisele.

Lahtrisse „Põlluhein suviseks karjatamiseks" kantakse need põlluheina pindalad, mida kasutatakse roheliseks söödaks, s. o. toorelt loomadele niitmiseks ja karjatamiseks. Köögiviljade all arvestatakse kogu köögiviljade all olev pindala aias ja põllul.

Teiste kultuuride alla märgitakse kokku kõik need kultuurid, mida ei ole loetletud tabelis üksikult (kanep jne.), siia tuleb arvata ka pindalad, mis on viljapuude ja marjapõõsaste all.

Kesa all arvestatakse koos kõik kesa liigid (must, jaani ja rohelise väetisega). Kui kesal kasvatatakse mõnda kultuuri kas loomasöödaks või muuks otstarbeks (kartul, lina jne.), ei tule neid pindalasid arvata kesa, vaid vastavanimeliste kultuuride alla.

Ajutiselt söötijäetud põllu alla arvatakse need põllumaa pindalad, mis ei ole sel aastal ühegi kultuuri all, kuid mida edaspidi võib ilma põhjalikuma paranduseta võtta kultuuride alla. Kui söötijäetud põllumaa on määratud kestvalt karjamaaks, heinamaaks või metsamaaks, tuleb see arvata vastavalt nende kasutusalade juurde ning jätta söötijäetud põllumaana arvestamata.

Üksikute põllu-aiamaa kultuuride summa peab andma täpselt põllu-aiamaa kogusuuruse.

Pinnad kõnesolevas tabelis tuleb märkida hektaarides kümnendiktäpsusega.

IV. Kohuslikkude müüginormide määramine ja nende põhiraamatusse sissekandmine.

22. Kohuslikkude müüginormide sissekandmine põhiraamatusse toimub kahes osas:

a) Põhiraamatu väljaandmisel kantakse sisse villa, lina, või ja kanamunade kohuslikud müüginormid ajavahemiku eest 1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a. ning liha, villa, või ja kanamunade normid ajavahemiku eest 1. sept. 1942. a. kuni 31. aug. 1943. a.

Teravilja-, kartuli- ja lihanormid ajavahemiku eest 1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a. on tehtud talundipidajaile teatavaks või teatatakse veel erikorralduse alusel kohaliku vallavalitsuse poolt ja neid põhiraamatusse määratud normide osas sisse ei kanta.

b) Inimtoidu teravilja-, loomatoidu-, kartuli- ja linanormid ajavahemiku eest 1. sept. 1942—31. aug. 1943 kantakse vallavalitsuse poolt põhiraamatusse 1942. a. sügisel pärast seda, kui on selgunud 1942. a. saakide suurus.

Müüginormide vähendamine ja suurendamine.

23. Keskmised kohuslikud müüginormid tootmisühikule (põllu-aiamaa ha-le, 1 lehma kohta jne.) tehakse enne põhiraamatu väljaandmise algust valdadele teatavaks erikorralduste kaudu. Talundite kohuslikkude normide põhiraamatusse sissekandmisel tuleb kinni pidada vallale määratud keskmisest normist. Ainult väga põhjendatud ja kaalutud juhtudel on vallavalitsusel õigus üksikute talundite norme vähendada, kusjuures peab aga olema teada, missugustele talundeile vallas võib samavõrra norme suurendada, nii et valla keskmine norm jääks püsima. Näiteks kui on 20 lehma tootmiskohustus määratud alla valla keskmist normi, siis tuleb samale arvule lehmadele teistes talundites valla keskmise normi alalhoidmiseks määrata vastavalt kõrgem norm, s. o. sama palju üle keskmise taseme kui toimus vähendamine allapoole keskmist normi.

Üksiktalundite normide vähendamised ja suurendamised, arvestades vastava talu tootmisseisundit, teostatakse vallavanema poolt koos valla põllumajandusjuhiga enne põhiraamatute väljaandmise töö algust.

Või kohusliku normina kantakse põhiraamatu lk. 15 ja 17 talundi või tootmiskohustus, millest on talundile tarvitamiseks lubatud maha arvata 1 isiku kohta 1 kg täispiima päevas ja 100 g võid nädalas. Tootmiskohuslikust normist peale omatarvituse mahaarvamist ülejääv osa tuleb müüa normi korras. Või müükide kviteerimise tabeleisse ja talundilehele kantakse või müügikohuslik norm.

24. Põhiraamatute täitjad peavad olema teadlikud kehtivaist korraldustest põllumajandussaaduste kohuslikkude müüginormide ja kokkuostu alal ning normide sissekandmisel põhiraamatusse

toimima neis toodud eeskirjade kohaselt. Praeguseni on sel alal ilmunud järgmised korraldused:

1) Põllutöödirektori poolt antud linakiu kokkuostu määrus ja teostamiseeskirjad linakiu kokkuostu-määrusele („E. Sõna" nr. 99 — 2. 05. 42. a.);

2) Põllutöödirektori teostamiseeskirjad nr. 1 ja 2 riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal („E. Sõna" nr. 105 — 10. 05. 42. a.);

3) Põllutöödirektori esimene ja teine rakendamiseeskiri Ida-ala riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna Kindralkomissari teostamiseeskirjale („E. Sõna" nr. 105 — 10. 05. 42. a.);

4) Põllutöödirektori esimene rakendamiseeskiri Ida-ala riigikomissari määrusele nr. 1 karja- ja lihamajanduse alal („E. Sõna" nr. 110 — 16. 05. 42. a.);

5) Põllutöödirektori poolt antud villa andmise ja kokkuostu korraldamise määrus („E. Sõna" nr. 117 — 23. 05. 42. a.).

Kõik mainitud korraldused on talundite kohuslikkude müüginormide osas kehtivad ajavahemikkude kohta 1. maist 1942. a. kuni 31. aug. 1942. a. ja 1. sept. 1942. a. kuni 31. aug. 1943. a.

25. Talundile määratud kohuslikud müüginormid kantakse põhiraamatusse ettetrükitud vormide ja juhendite kohaselt täisarvudes. Normide arvestamise aluseks kasutatav põllu-aiamaa suurus võetakse sama täpsusega, nagu see on märgitud maakasutuse tabelil (põhiraamatu lk. 8).

26. Müügiks kohustatud rukki, nisu ja odra asendamise ulatusest (põhiraamatu lk. 16) teatatakse vallavalitsustele eraldi.

27. Määratud normide muudatused kantakse põhiraamatusse vallavalitsuse poolt. Muudatuse puhul kriipsutatakse senine norm läbi ja kantakse uus norm sisse, juurde märkides muudatuse tegemise aja ja ametiisiku allkirja, kes muudatuse tegi.

Muudetud norm peab näitama vastava kohusliku normi suurust tootmisaasta algusest kuni selle lõpuni. Näiteks kui talundi või tootmiskohustuseks 3 lehma puhul oli põhiraamatu väljaandmisel määratud tootmisaastaks 210 kg, kuid aasta vältel osteti üks lehm juurde, kelle tootmiskohustuseks aasta lõpuni arvestati vallavalitsuses 40 kg, seega on muudetud normi suuruseks 250 kg, milline summa kantakse põhiraamatusse.

V. Kohuslikkude normide müükide kviteerimine põhiraamatus[1]).

28. Kõik kohuslikkude normide korras teostatud toodete müügid kviteeritakse talundi põhiraamatus selleks ettenähtud tabelites. Seejuures suuremate üksuste või koguste (liha, vili, kartulid jne.) müümine kviteeritakse iga kord eraldi, kuna pidevalt müüdavate toodete (piim, munad) vastuvõtmist kviteeritakse kuude viisi põhiraamatus märgitud korra kohaselt.

Või kohusliku müüginormi muudatused teostatakse põhiraamatu kviteerimise tabelis 3 korda aastas valdadele saadetud näite kohaselt. Müüginormi võib ümber arvestada ka lühema ajavahemiku kohta, kui see osutub võimüügi kohustuse täitmise kontrollimisel vajalikuks.

Koos piimatööstusse müüdud piimaga kviteerib piimatööstus tabelis ka need võikogused, mis tootja sama valla või linna tarvitajaile kupongide alusel ära annab. Kviteerimiseks esitab talundipidaja kupongid piimatööstusse. Valla või linna tarvitajaile kupongide alusel äraantud piimakogused arvutatakse võiks ümber vahekorras — 25 kg piima vastab 1 kg võile.

Kõikide toodete kviteerimine põhiraamatus toimub ostjate poolt, välja arvatud liha, mille müük kviteeritakse vallavalitsuses. Liha müüginorm on kantud põhiraamatusse liha- (tapa-) kaalu alusel, kuna kokkuostupunktide poolt antakse müüjale kviitung, millele märgitud müüdud looma eluskaal. Normi korras müüdud looma eluskaalu ümberarvestamine lihakaaluks toimub vallavalitsuses Põllutöödirektooriumi erijuhendi alusel. Lihamüügi kviteerimiseks esitab talundipidaja loomamüügikviitungi vallavalitsusele, mille järgi viimane arvestab müüdud looma eluskaalu liha peale ümber ja kannab vajalikud andmed põhiraamatu kviteerimise tabelisse. Liha kviteerimise juures on talundipidajal võimalus äraantud kogust lasta kanda mitme talundi normi arvele, millised kogused vallavalitsus kannab vastavate talundite põhiraamatutesse müüki teostanud talundipidaja nõusoleku kohaselt. Rahalised vahekorrad, mis sel puhul talundipidajate vahel tekivad, lahendatakse asjaosaliste omavahelise kokkuleppega.

Ex bibl. univ. Tart.

29. Kõik kohuslikud müügid, mis on toimunud ajavahemikul 1. maist 1942. a. kuni põhiraamatu väljaandmiseni, kviteeritakse põhiraamatus tagantjärele vallavalitsuse poolt põhi-

[1]) Saaduste müükide kviteerimine ja arvestamine põhiraamatus on osaliselt muudetud ja täpsustatud. Need muudatused on toodud käesoleva väljaande vastavates eri osades eeskirjade tekstis.

raamatu väljaandmisel. Kviteerimine toimub sel puhul talundipidaja poolt vallavalitsusele esitatavate müügitõendite ja vallavalitsuses leiduvate andmete alusel.

30. Kohuslikkude müükide puhul peab talundipidajal kviteerimiseks põhiraamat kaasas olema, millest tuleb talundipidajatele põhiraamatu väljaandmisel teatada.

VI. Põhiraamatule lisandatud teatelehed.

31. Põhiraamatule lisandatud teatelehed nr. 1, 2 ja 3 (äralõigatavad ankeetlehed) täidetakse talundipidaja poolt kahes eksemplaris, milledest esimene (äralõigatav) esitatakse kohalikule vallavalitsusele viimase poolt määratud tähtpäevaks ning teine (mitte äralõigatav) jääb põhiraamatusse.

VII. Register talundile müüdud kaupade kohta.

32. Selles registris (lisa nr. 4) märgitakse kauba müüja poolt talundile erikorralduste alusel müüdud talundis tarvilikud tootmisvahendid, nagu põllutööriistad, kunstväetised, seemned, raud, sool jne. Kaubad, mis ostetakse puhtisiklikuks tarbeks, ei kuulu siia kandmisele, vaid märgitakse üldises korras isiklikku osturaamatusse. Sissekanded sellesse põhiraamatu tabelisse tehakse põhiraamatu väljaandmisest peale. Enne põhiraamatu väljaandmist teostatud oste siia ei kanta. Vajalikkude ostude sissekandmiseks tuleb talundipidajal esitada müüjale põhiraamat.

VIII. Erimärkmeid.

33. Siia kantakse vallavalitsuse poolt tarvilikuks peetavaid mitmesuguseid talundisse ja talundipidajasse puutuvaid märkusi. Mitteametlikkude märkuste tegemine põhiraamatusse ei ole lubatud.

IX. Lõppeeskirjad.

34. Põhiraamatusse märgitakse selle väljaandmise aeg (lk. 31) ja nr. ning varustatakse vallavanema ja vallasekretäri allkirjadega ning vallavalitsuse pitseriga.

35. Põhiraamat täidetakse ühes eksemplaris.

36. Põhiraamat täidetakse tindiga.

37. Enne põhiraamatu väljaandmist kantakse sealt vajalikud andmed põhiraamatu täitja poolt „Talundilehele", mis peetakse vallavalitsuses iga talundi kohta. „Talundilehe" pidamiseks on antud erijuhend.

38. Kõikides talundi põhiraamatu rakendamisse puutuvates küsimustes, mida ei saada koha peal lahendada, tuleb vallavalitsustel pöörduda Põllutöödirektooriumi poole.

Tallinnas, 31. mail 1942. a.

Põllutöödirektor A. Wendt.

Lisa: Talundi põhiraamatu vorm.

TALUNDI PÕHIRAAMAT

Antud

Eesti Omavalitsuse poolt ⊠ Eesti Kindralkomissari heakskiitmisel

Tallinnas, 1942

Iga Eesti mehe ja Eesti naise aukohus praegusel murrangulisel ajal on teha kõik, et iga jalatäis Eesti viljakandvast kamarast saaks külvi alla võetud!

Eesti põllumehele.

Meie rahvas ja meie maa on pidanud ajaloo kestel üle elama palju hädasid ning viletsusi. On olnud silmapilke, kus eesti rahvas näis olevat hävimise lävel. Ometi meie rahvas on suutnud välja tulla nendest katsumistest oma suure visaduse, töökuse ja elujõu tõttu. Karmi saatuse haavad on ikka jälle parandatud ja hädad seljataha jäetud. Julgena vaatab eestlane hädaohule otse silma ja ennastsalgava pingutusega ületab teeletulevad raskused. Nii minevik kui olevik on näidanud, et eesti rahvale pole midagi võimatu.

Ka eesti põllumees on pidanud oma majapidamises üle elama sagedasi ajaloo murranguist tingitud muudatusi. Eesti põllumees on alati armastanud seda pinda, mida ta ka tänapäeval künnab. Ta on suutnud alati kohaneda oma töös. Raskemateski olukordades on ta ikka usinasti kündnud ja külvanud, teades, et ükski töö ei jää lõikuseta. Kuigi bolševike ajal üle meie maa puhunud hävitavad tormid hetkeks kõigutasid meie tarmuka põllumehe iseteadvust ja kindlustunnet, kohendab eesti põllumees nüüd jälle julgelt oma kodu, usaldades iseennast ja oma tulevikku, vaatamata sellele, et pole veel jõutud lõplikult korrastada bolševike poolt segipaisatud olukordi ja parandada tekitatud haavu. Eesti põllumees on oma põhiloomult otsekohene ja aus, ta soovib, et temaga kõneldakse otsekoheselt, ilma tagamõtteta. Ta täidab siis ka kõhklematult temale peale pandud kohustused. Need on põhjamaa inimese positiivseid jooni ning eesti rahvas võib olla sellele uhke, et ta on selline. Eesti põllumees on jõudnud veendele ja veenab ka teisi, et ta tõsise eestlasena tuleb välja võitjana olukorrast, mis näis veel sügisel enamlaste võimutsemise tulemusena meie põllumajandusele lootusetuna.

Tundma õppides sellisena meie väikest kangelaslikku rahvast, Eesti Kindralkomissar on eesti põllumehele kinnitanud, et viimase saatus on temale südamelähedane. Innustatud soovist eesti põllumehele anda jälle tagasi tema enamlaste ajal kõikumaläinud usk ja julgus, Kindralkomissar oma kõnes Rakveres, 10. aprillil 1942. a. ütles: „Minu sõna, et iga põllumees oma maad tagasi saab, peab ja võib teid rahuldada".

Samas kõnes Eesti Kindralkomissar nõustus, et iga eesti põllumees ise omal algatusel täidab oma kohustusi nii nagu see vabadustarmastajale eestlasele loomukohane.

Kui seni häirivalt mõjus eesti põllumehele õige tee leidmine oma talundi majandamises ja selle saaduste kasutamises, siis käesolev põhiraamat peab olema uueks teenäitajaks. Igale põllupidajale tema talundi jaoks sisseseatav talundi põhiraamat on ühtlasi dokument, mis jääb selle talundi järeltulevatele põlvedele diplomiks ja ka tõendiks selle kohta, kuidas meie praegune põlv iseteadvalt täitis oma kohustuse meie rahva kõige raskemal kevadel. See raamat on aga ühtlasi juhendite kogu ning mõõdupuu, mille abil talundipidaja saab teada, kuidas praeguses keerulises üleminekuaja olukorras oma talundit majandada, nõnda et ei jääks täitmata talundi kohustused ega kannataks sealjuures oma majapidamine. Selles juhendis ettenähtud normid on arvestatud nõnda, et iga talund saab säilitada oma elujõudu kui ka luua juurde uusi väärtusi. Põllumehel täitaolevad kohustused ei ole kerged, eriti praeguses tootmise seisukohalt halvenenud olukorras. Ka puuduvad põllumehel tihti kõige hädavajalikumad kaubad. Oma soovide esitamisel peame aga olema teadlikud, et ajalugu on meid praeguse sõja tõttu asetanud peaaegu ainulaadsesse olukorda, mis dikteerib meie kohustused ja määrab meie võimalused.

Olen kindel, et meie põllumeeskond selle raske ülesandega toime tuleb ja selle katsumise hiilgavalt kannab. Ma kutsun teid üles tootma teravilja, liha, piima, kartuleid ja teisi põllumajandussaadusi rohkem kui te seda kunagi varem olete teinud. Selle toodanguga kindlustate igaüks oma elujõu, saavutate oma perele kui ka maale tulevatele omastele ülalpidamise võimaluse, kindlustate oma talundile vajalikud tulud ning õiguse saada eelistatud järjekorras neid saadusi, mida linn suudab lähemal ajal pakkuda maale nii oma toodangust kui ka sisseveetavaist aineist.

Nii Kindralkomissari kui ka Eesti Omavalitsuse seisukoht on, et teie õlgadele ei panda ühelgi juhul suuremat kohustuste koormat kui see mõõdapääsematult vajalik. Kes siin ettenähtud normid tingimuseta täidab, see omab käsutusõigust oma toodangu selle osa suhtes, mis temal jääb üle normide täitmisest.

Eesti põllumees on soovinud selgust. Selle raamatuga on see selgus antud, ning ma usun, et see selgus toob teile julgust ning annab tagasi teile vajaliku kindluse, et võiksite oma talundis tööd teha täie rõõmu ja kõige paremate lootustega.

Eesti põllumehe tee on olnud ja peab ka tulevikus jääma loomise ja võidu teeks. Raske sõjaaeg mõõdub, nägematult mõõdub ka meie rahva raske katsumisaeg. Aastate pärast mõtleme, oma põhiraamatut lehitsedes ning sellest lastele jutustades, heal meelel neile kohustusile,

mida täitsime murepäevil kangelastena oma isamaa ja rahva vastu. Olgu Kõigevägevam ise saatmas ja õnnistamas eesti põllumehe tööd, et ajal, mil teil on täita rasked kohustused meie kalli kodumaa vastu, teie salved ja aidad võiksid vastu võtta rohke saagi. Kujunegu see põhiraamat teie heakäekäigu kaitsjaks ning jäägu ta sääraseks leheküljeks meie rahva ajaloos, mis annab põllupidajale tagasi tema kindlustunde ja sisendab meile kõigile usku paremasse tulevikku.

Jõudu tööle ja õnnistust teie algatusile!

Tallinnas, 23. aprillil 1942. a.

(Dr. A. Wendt)
Põllutöödirektori ülesannetes.

„.....“ nr. ..... talundi pidaja

.....
(ees- ja perekonnanimi)

..... maal

..... vallas

Andmeid:

1. Talundil hindepunkte . . . .
2. Lähem raudteejaam või sadam ..... km .....
(nimetus)
3. Vallamaja ..... km .....
(nimetus)
4. Piimatalitus ..... km .....
(nimetus)
5. Postiasutis ..... km .....
(nimetus)
6. Lähem telefon . . . . Nr. .....

I peatükk.

Andmed talundi kohta.

..... maal, ... vallas asuval

„.....“ nr. ..... talundil on

seisuga 1. mail 1942. a.:

a) Maapidamise suurus. Tabelisse märgitakse kõik maa, mis on ülalnimetatud talundi pidaja kasutada, ära näidates maaüksused (talundid) ja kasutamise alused:

Talundipidaja kasutada on maad:	Maaüksuse nimetus ja nr.				Kokku hektaari
	hektaarides				
1. Omandi alusel .					
2. Raharendi alusel					
3. Pooleterarendi alusel					
4. Muul alusel . .					
5. Kokku (1—4) .					

Talundipidaja kasutada olev pindala koosneb ..... eraldi asuvast tükist. (arv)

b) Maajaotus kasutusalade järgi:

1. Põllu-aiamaa . . . . ha
2. Heinamaa kultuurseisundis . . . . ha
3. „ looduslikus seisundis . . .. ha
4. Karjamaa kultuurseisundis . . . . ha
5. „ looduslikus seisundis . . .. ha
6. Metsamaa . . . . ha
7. Muu maa (ehit. ja teede all, rabad, veed jne.) . . . . ha

Kokku (1—7) ..... ha*)

*) See summa peab võrduma täpselt lk. 7 p. 5 summaga.

c) Loomade arv:

1. Hobuseid . . . .
   neist tööealisi (3 a. ja van.) . . . .
2. Veiseid . . . .
   neist lüpsilehmi . . . .
3. Sigu . . . .
   neist 6-kuisi ja van. . . . .
4. Lambaid . . . .
   neist vanusega üle 6 kuu 1. III 42. a. .....
5. Kodulinde . . . .
   neist munejaid kanu . . . .
6. Mesilasperesid . . . .

II peatükk.

Andmed talundipere kohta.

A. Talundipidaja leibkonnas:

a) perekonnaliikmeid:

1. mehi . . . .
neist talundis töötajaid . . . .
2. naisi . . . .
neist talundis töötajaid . . . .
3. lapsi (kuni 15 a. vanuseni) . . ..
neist talundis töötajaid . . . .

b) palgalisi teenijaid:

1. mehi . . . .
2. naisi . . . .
3. lapsi (kuni 15 a. vanuseni) . . ..

B. Teistes, talundis elunevais leibkondades:

1. mehi . . . .
neist talundis töötajaid . . . .
2. naisi . . . .
neist talundis töötajaid . . . .
3. lapsi (kuni 15 a. vanuseni) . . ..
neist talundis töötajaid . . . .

Kokku .....

III peatükk.

Muudatusi normi arvutuste alustes.

Kõik muudatused talundipere liikmete, piimalehmade, lammaste ja munejate kanade arvus, millest on mõjutatud toodangu ulatus ning selle omatarvitus, tuleb registreerida kohalikus vallavalitsuses. Muudatused märgitakse alljärgnevasse tabelisse — kohuslikult normikorras müümisele kuuluvate toodete koguste uuesti kindlaksmääramiseks, arvates muudatuste registreerimise päevast.

Muudatuste tabel.

Muudatusi põhjustava tarbija ning tootevahendi nimetus	Muudatuse aeg	Muudatused		Jääb arvutamise aluseks	Muudatuse registreerija ametiisiku allkiri
		suurenemine	vähenemine		
1	2	3	4	5	6
1. Talundi isikutes. Oli 1. V 42. a.					

1	2	3	4	5	6
2. Lüpsi-lehmades. Oli 1. V 42. a.					
3. Lammas-tes. Oli 1. V 42. a.					
4. Munejates kanades. Oli 1. V 42. a.					

IV peatükk.

Andmed külvipindade kohta.

Rahva korrapäraseks toidu- ja muude tarbeainetega varustamiseks on möödapääsematult vajalik, et selleks tarvilikke saadusi toodetaks mitte ühekülgselt, vaid igast liigist ja vahekorras, nagu neid tõesti vajatakse.

On endastmõistetav, et selle põhimõtte alla peab kuuluma ka põllumajandussaaduste tootmine, mis rahva üldises varustamisprogrammis omab esikohta.

Seepärast peab iga tõsise talundipidaja üldiseks sihtjooneks ja püüdeks olema külvata põlluvilju ja toota muid saadusi oma talundis vahekorras, nagu see määratud üldises külvikavas, püüdes seda igati kohandada talundi tootmisvõimalustele.

Vallavanemal koos kohalike põllumajandusjuhtidega tuleb hoolikalt korraldada ja hea seista selle eest, et valla talundid kokku saavutaksid valla külviplaani täitmise.

Üldise ülevaate saamiseks tuleb alljärgnevas tabelis näidata, missuguseid viljaliike ja missuguses ulatuses on 1942. aastal külvatud.

„.....“ nr. ..... talundi põllu-aiamaa jaotus kultuuride järgi:

1. Tali- ja suvirukis . . . . ha
2. Talinisu . . . . ha
3. Suvinisu . . . . ha

4. Oder . . . . . ha
5. Kaer . . . . . ha
6. Segavili . . . . . ha
7. Hernes, uba, tatar, lääts . . . . . ha
8. Lina . . . . . ha
9. Kartul . . . . . ha
10. Söödajuurikad . . . . . ha
11. Ristikhein (ka segus timutiga) heinaks . . . . . ha
12. Muu põlluhein heinaks (vikk jt.) . . . . . ha
13. Põlluhein seemneks . . . . . ha
14. Põlluhein suviseks karjatamiseks . . . . . ha
15. Köögivili . . . . . ha
16. Teised kultuurid . . . . . ha
17. Kesa . . . . . ha
18. Põllust ajutiselt söödis . . . . . ha

Kokku (1—18) . . . . . ha[1])

[1]) See summa peab võrduma täpselt lk. 8 põllu-aiamaa pindalaga.

V peatükk.

Eeskirjad talunditooteist normide korras müügiks kohustatud ainete kohta.

„. . . . . “ nr. . . . . talundil tuleb müüa kohuslikult normide kohaselt, vastavates erimäärustes lähemalt kindlaks määratud korras:

A. Ajavahemikul 1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

(1941/42. tootmisaasta saaduste arvel):

1. teravilja — inimtoiduks,
2. teravilja — loomasöödaks,
3. liha ja
4. kartuleid,

ulatuses ning vahekorras, nagu see tehtud teatavaks või teatatakse erikorralduste alusel kohaliku vallavalitsuse poolt.

5. villa — . . . . . lambalt à . . . . . kg . . . = ... kg

Märge:
kuni 1. maini 1942. a. normi kohaselt müüdud vill arvatakse maha pkt. 5 tähendatud villanormist.

6. lina — 1941. a. lina kasvupinna . . . . . ha-lt à . . . . . kg . . . . . = ... kg

7. võid (piima hulga alusel):

a) tootmiskohustus — ..... lüpsilehmalt à .....kg . . . . . = ... kg

b) talundil on tarvitamiseks lubatud: 1 kg täispiima päevas ja ..... grammi võid nädalas iga isiku kohta, kes on talundipidaja või talundi teenistuses seisvas teises leibkonnas.

Märge:
linnast ajutiselt talundisse asunud isikud loetakse talundipidaja leibkonnas olevaiks.

c) tootmiskohuslikust normist peale omatarvituse mahaarvamist ülejääv osa tuleb müüa normi korras.

8. kanamune — ..... munejalt kanalt à ..... tk. . . . . = ... tk.

Kanamunad tuleb müüa nii, et müügi keskmine kujuneks järgmiseks: mais — ..... tk.; juunis — ..... tk.; juulis ..... tk.; augustis — ..... tk.

B. Ajavahemikul 1. sept. 1942. a. kuni 31. aug. 1943. a.

(1942/43. tootmisaasta saaduste arvel):

1. inimtoidu teravilja:

a) rukist ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg

b) nisu ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg

c) otri ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg

Märge:

müügiks kohustatud rukist, nisu ja otri võib müüja soovil vastastikku asendada kuni .....% ulatuses järgmises vahekorras:

1 kg nisu = 1,1 kg rukist ehk 1,2 kg otri;

1 kg otri = 0,9 kg rukist ehk 0,8 kg nisu;

1 kg rukist = 0,9 kg nisu ehk 1,1 kg otri.

2. loomatoitu:

a) kaeru ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg

b) heinu ..... heinamaa ha-lt à ..... kg = ... kg

c) põhku või õlgi ..... põllumaa ha-lt à ..... kg . . . . . = ... kg

3. liha ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg,
sellest sealiha igalt põllumaa ha-lt
..... kg = ... kg

4. kartuleid ..... põllumaa ha-lt à ..... kg = ... kg

5. villa — ..... lambalt
à ..... kg . . . . . = ... kg

6. lina — 1942. a. lina kasvupinna ..... ha-lt
à ..... kg . . . . . = ... kg

7. võid (piima hulga alusel):
a) tootmiskohustus — ..... lüpsilehmalt
à ..... kg aastas . . . . . = ... kg
b) talundile on tarvitamiseks lubatud:
1 kg täispiima päevas ja .....
grammi võid nädalas iga isiku kohta,
kes on talundipidaja või talundi tee-
nistuses seisvas mõnes teises leibkonnas.

Märge:
linnast ajutiselt talundisse asunud
isikud loetakse talundipidaja leibkon-
nas olevaiks.

c) tootmiskohuslikust normist peale oma-
tarvituse mahaarvamist ülejääv osa
tuleb müüa normi korras.

8. kanamune ..... põllu-aiamaa ha-lt
à ..... tk. . . . . = ... tk.
Sellest kogusest tuleb müüa:
septembris—novembris ..... tk.
detsembris—veebruaris ..... tk.
märtsis—mais ..... tk.
juunis—augustis ..... tk.

9. .....
.....
.....
.....

VI peatükk.

Normide korras kohuslikuks müügiks määratud toodete müümine.

Kõik normide korras kohuslikult müümisele kuuluvad tooted tuleb müüa erimäärustes nimetatud ostjatele, neis märgitud kohtades ning tähtaegadeks.

Müüdud toodete vastuvõtmine kviteeritakse käesolevas põhiraamatus selleks ettenähtud tabelis. Seejuures suuremate üksuste või koguste (liha, kartulid jne.) müümine kviteeritakse iga kord eraldi, kuna pidevalt müüdavate toodete (piim, munad) vastuvõtmist võidakse kviteerida korraga kuuviisi.

Lihakoguste arvestamise alused eluskaalu järgi tehakse teatavaks Põllutöödirektooriumi erijuhenditega.

KVITEERIMISE TABELID.

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

1. Teravili inimtoiduks ja kartul.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Rukis			
	Nisu			
	Oder			
	Kartul			

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

1. Teravili inimtoiduks ja kartul.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Rukis			
	Nisu			
	Oder			
	Kartul			

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

2. Liha.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Sealiha			
	Veiseliha			
	Lambaliha			
	Linnuliha			

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

2. Liha.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Sealiha			
	Veiseliha			
	Lambaliha			
	Linnuliha			

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

3. Või.

Müügikohustus kg	Müüdud		Kviteerija allkiri
	kuus	kg	
	Mais . . .		
	Juunis . .		
	Juulis . .		
	Augustis .		
	Kokku	kg	

Märge: Kuus müüdud võikogus arvutatakse vastaval kuul müüdud piimakoguse ja selle rasvaprotsendi alusel Hittcheri võiväljatuleku valemi järgi:

$$\text{võikogus} = \frac{\text{piimakogus} \times (1{,}2 \times \text{piima rasva \%} - 0{,}26)}{100}$$

ning kviteeritakse käesolevas põhiraamatus järgneva kuu algul.

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

3. Või.

Müügikohustus kg	Müüdud		Kviteerija allkiri
	kuus	kg	
	Septembris		
	Oktoobris .		
	Novembris		
	Detsembris		
	Jaanuaris .		
	Veebruaris		
	Märtsis . .		
	Aprillis . .		
	Mais . . .		
	Juunis . .		
	Juulis . .		
	Augustis .		
	Kokku	kg	

Märge: Kuus müüdud võikogus arvutatakse vastaval kuul müüdud piimakoguse ja selle rasvaprotsendi alusel Hittcheri võiväljatuleku valemi järgi ning kviteeritakse käesolevas põhiraamatus järgneva kuu algul.

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

4. Kanamunad.

Müügikohustus tk.	Müüdud		Kviteerija allkiri
	kuus	tk.	
	Mais . . .		
	Juunis . .		
	Juulis . .		
	Augustis .		
	Kokku		

Märge: Kuu jooksul müüdud kanamunade arv märgitakse käesolevasse põhiraamatusse ühe kandena iga müügile järgneva kuu algul.

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

4. Kanamunad.

Müügikohustus tk.	Müüdud		Kviteerija allkiri
	kuus	tk.	
	Septembris		
	Oktoobris .		
	Novembris		
	Detsembris		
	Jaanuaris		
	Veebruaris		
	Märtsis . .		
	Aprillis . .		
	Mais . . .		
	Juunis . .		
	Juulis . .		
	Augustis .		
	Kokku	tk.	

Märge: Kuu jooksul müüdud kanamunade arv märgitakse käesolevasse põhiraamatusse ühe kandena iga müügile järgneva kuu algul.

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

5. Loomasööt.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Kaer			
	Hein			
	Põhk			
	Õled			

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

5. Loomasööt.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Kaer			
	Hein			
	Põhk			
	Õled			

1941/42. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.

6. Lina ja vill.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Lina			
	Vill			

1942/43. tootmisaasta.

Talundisaaduste kviteerimine, mis kohuslike normide korras müüdud ajavahemikul

1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

6. Lina ja vill.

Müügikohustus kg	Müüdud saaduse nimetus	Müügiaeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
	Lina			
	Vill			

Märge talundisaaduste kviteerimise tabelite juurde.

Talundipidajail on lubatud kohusliku normi korras müüdavaid põllumajanduslikke tooteid üle anda ka üksteise eest nende omavahelise võlavahekorra alusel. Seejuures müügi kviteerimine toimub selle talundipidaja põhiraamatus, kelle eest tooted on müüdud.

VII peatükk.

Lõppeeskirjad.

1. Käesolev talundi põhiraamat täidetakse vastavate andmete ja kohuslikult müügiks määratud normidega iga talundi jaoks kohaliku vallavalitsuse poolt.

   Põhiraamatusse tehtud kannete omavoliline parandamine või andmete võltsimine on keelatud ning karistatav.

2. Talundi põhiraamat antakse välja talundi tegelikule pidajale allkirja vastu.

3. Talundi põhiraamatu korraliku hoidmise ja allesolu eest on vastutav talundipidaja.

4. Talundi põhiraamatu kaotsimineku puhul on talundipidaja kohustatud sellest kohe teatama vallavanemale, kes otsustab raamatu teisiku väljaandmise. Põhiraamatu teisiku väljaandmise kulud kannab talundipidaja.

   Põhiraamatu kaotsiminekust kuulutatakse talundipidaja kulul Ametlikus Teatajas.

5. Lisandatud teatelehed nr. 1, 2 ja 3 (äralõigatavad ankeetlehed) täidetakse kahes eksemplaris, milledest esimene (äralõigatav) esitatakse kohalikule vallavalitsusele neil tähendatud tähtpäevaks ning teine (mitte äralõigatav) jääb põhiraamatusse.

..... vallavalitsuses,

„.....“ ..... 1942. a. Nr.....

Valla-valitsuse pitser

Vallavanem

Sekretär

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 1.

Äralõigatav ankeetleht, kuulub esitamisele kohalikule vallavalitsusele hiljemalt „.....“.....1942. a.

TEATELEHT Nr. 1

normide korras 1. IX 41. a. — 30. IV 42. a. „.....“
nr. ..... talundist kohuslikult müüdud ainete kohta.

Müüdud on:

1. Teravilja inimtoiduks:
   a) rukist ..... kg
   b) nisu ..... kg
   c) otri ..... kg
2. Loomasööta:
   a) kaeru ..... kg
   b) heinu ..... kg
   c) põhku või õlgi ..... kg
3. Liha:
   a) sealiha ..... kg
   b) veise- ja lambaliha ..... kg
   c) linnuliha ..... kg
4. Kartuleid ..... kg
5. Villa ..... kg
6. Lina:
   a) kiudu ..... kg
   b) seemet ..... kg
7. Võid (piimahulga alusel) ..... kg
8. Kanamune ..... tk.
9. .....

„.....“..... 1942. a.

„.....“ nr. .....

talundi pidaja .....
(allkiri)

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 1.

Mitte-äralõigatav ankeetleht.

TEATELEHT Nr. 1

normide korras 1. IX 41. a. — 30. IV 42. a. „.....“
nr. ..... talundist kohuslikult müüdud ainete kohta.

Müüdud on:

1. Teravilja inimtoiduks:
   a) rukist ..... kg
   b) nisu ..... kg
   c) otri ..... kg
2. Loomasööta:
   a) kaeru ..... kg
   b) heinu ..... kg
   c) põhku või õlgi ..... kg
3. Liha:
   a) sealiha ..... kg
   b) veise- ja lambaliha ..... kg
   c) linnuliha ..... kg
4. Kartuleid ..... kg
5. Villa ..... kg
6. Lina:
   a) kiudu ..... kg
   b) seemet ..... kg
7. Võid (piimahulga alusel) ..... kg
8. Kanamune ..... tk.
9. .....

„.....“..... 1942. a.

„.....“ nr. .....

talundi pidaja .....
(allkiri)

(Lõikejoon)

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 2.

Äralõigatav ankeetleht, kuulub esitamisele kohalikule vallavalitsusele hiljemalt „.....“.....1942. a.

TEATELEHT Nr. 2

..... maal ..... vallas asuva „.....“ nr..... talundi poolt

1. IX 41. a. — 30. IV 42. a. täidetud kohuslike tööde ning üldistest majandusl. üritustest osavõtmise kohta.

1. Metsa ülestöötamise aktsioonis kaasa töötanud:
   a) ..... isikut — ..... tööpäeva, töötulemusega — ..... thm;
   b) hobusemehe päevi vedudes .....tööpäeva, ...km.
2. Küüdikorras mitmesuguseid vedusid veetud: ..... tööpäeva, ... km.
3. Kalandusaktsioonis kaasa töötanud: ..... isikut, tulemusega ..... kg kala.
4. .....
   .....
5. .....
   .....

„.....“..... 1942. a.

„.....“ nr. .....

talundi pidaja .....
(allkiri)

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 2.

Mitte-äralõigatav ankeetleht.

TEATELEHT Nr. 2

..... maal ..... vallas asuva „.....“ nr. ..... talundi poolt

1. IX 41. a. — 30. IV42. a. täidetud kohuslike tööde ning üldistest majanduslikest üritustest osavõtmise kohta.

1. Metsa ülestöötamise aktsioonis kaasa töötanud:
   a) ..... isikut — ..... tööpäeva, töötulemusega ..... thm;
   b) hobusemehe päevi vedudes ..... tööpäeva, ... km.
2. Küüdikorras mitmesuguseid vedusid veetud: ..... tööpäeva, ... km.
3. Kalandusaktsioonis kaasa töötanud: ..... isikut, tulemusega ..... kg kala.
4. .....
   .....
5. .....
   .....

„.....“..... 1942. a.

„.....“ nr. .....

talundi pidaja .....
(allkiri)

(Lõikejoon)

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 3.

Äralõigatav ankeetleht, kuulub esitamisele kohalikule vallavalitsusele hiljemalt „.....“ ..... 1943. a.

TEATELEHT Nr. 3

..... maal ..... vallas asuva „.....“ nr. ..... talundi poolt

1. V 42. a. — 31. VIII 43. a. täidetud kohuslike tööde ning üldistest majandusl. üritustest osavõtmise kohta.

1. Metsa ülestöötamise aktsioonis kaasa töötanud:
   a) ..... isikut — ..... tööpäeva, töötulemusega — ..... thm;
   b) hobusemehe päevi vedudes ..... tööpäeva, ... km.
2. Küüdikorras mitmesuguseid vedusid veetud:
   ..... tööpäeva, ... km.
3. Kalandusaktsioonis kaasa töötanud:
   ..... isikut, tulemusega ..... kg kala.
4. .....
   .....
5. .....
   .....

„.....“ ..... 1943. a.

„.....“ nr.....

talundi pidaja .....
(allkiri)

Vallavalitsuse pitseri koht teatelehe õigekstunnustamise kohta.

Lisa nr. 3.

Mitte-äralõigatav ankeetleht.

TEATELEHT Nr. 3

..... maal ..... vallas asuva „.....“ nr. ..... talundi poolt

täidetud kohuslike tööde ning üldistest majanduslikest üritustest osavõtmise kohta.

1. Metsa ülestöötamise aktsioonis kaasa töötanud:
   a) ..... isikut — ..... tööpäeva, töötulemusega — ..... thm;
   b) hobusemehe päevi vedudes ..... tööpäeva, ... km.
2. Küüdikorras mitmesuguseid vedusid veetud:
   ..... tööpäeva, ... km.
3. Kalandusaktsioonis kaasa töötanud:
   ..... isikut, tulemusega ..... kg kala.
4. .....
   .....
5. .....
   .....

„.....“ septembril 1943. a.

„.....“ nr. .....

talundi pidaja .....
(allkiri)

(Lõikejoon)

Lisa nr. 4.

REGISTER

talundile müüdud kaupade kohta.

Selles registris märgitakse kauba müüja poolt talundile erikorralduste alusel müüdud talundipidamises tarvilikud tootmisvahendid ja materjalid, nagu: põllutööriistad, kunstväetised, seemned, raud, sool jne.

Märge: Kaubad, mis ostetakse puhtisiklikuks tarbeks, ei kuulu siia kandmisele, vaid märgitakse üldises korras isiklikku osturaamatusse.

Jrk. nr.	Kauba müügi kuupäev	Kauba nimetus	Kauba kogus	Ostuloa väljastanud asutise nimetus ja ostuloa nr.	Müüja nimi või nimetus ja allkiri
1	2	3	4	5	6
1					
2					
18					
19					

Juhend vallavalitsustele „Talundi kohustustekaardi“ rakendamiseks.

Kellele antakse talundi kohustustekaart.

1. Talundipidajatele, kes on jäetud vallavalitsuse otsusega põhiraamatuta, antakse kohaliku vallavalitsuse poolt välja „Talundi kohustustekaart“.

2. Talundi kohustustekaardi täitmine, väljaandmine ja jooksev pidamine toimub samade põhimõtete, eeskirjade ja korra kohaselt, mis antud vallavalitsustele talundi põhiraamatu rakendamise alal.

Andmed talundipere kohta tuleb talundi kohustustekaardile (tab. IV) kanda 3 alajaotuse järgi: 1) perekonnaliikmed, 2) palgalised teenijad ja 3) teised talundis elunevad leibkonnad. Mainitud alajaotustes näidatakse koos mehed, naised ja lapsed. Talundilehele, mis peetakse vallavalitsuses, kantakse andmed talundipere kohta talundilehel ettetrükitud liigituste kohaselt.

Põhiraamatuta talundite kohuslikud müüginormid.

3. Põhiraamatuta talundite kõikide toodete kohuslikud müüginormid määratakse ja kantakse talundi kohustustekaardile 25% võrra suurematena vastava valla keskmistest kohuslikkudest normidest. Näiteks kui valla keskmiseks võitootmiskohuseks lehma kohta ajavahemikul 1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a. on 32 kg, siis põhiraamatuta talundi sama ajavahemiku tootmiskohustuseks lehma kohta tuleb määrata 40 kg võid.

Põhiraamatuta talundil tarvitada lubatud piimasaaduste hulk.

4. Põhiraamatuta talunditel on omatarvituseks lubatud 0,5 kg täispiima päevas ja 100 grammi võid nädalas iga isiku kohta, kes on talundipidaja või talundi teenistuses seisvas teises leibkonnas. Või tootmiskohuslikust normist peale omatarvituse mahaarvamist ülejääv osa tuleb müüa normi täitmise korras.

Vallavalitsuste töö hõlbustamiseks on käesoleva juhendi lisas toodud või-omatarvituse normide tabel talundite kohta, kellele antakse välja talundi kohustustekaart. Tabelis on arvutatud võikogused, mis tuleb märgitud ajavahemikkudel vastavalt talundi elanike arvule võimüügikohustuse leidmiseks tootmiskohustusest maha arvata.

5. Talundi kohustustekaart ei võimalda talundile neid soodustusi ja hüvitusi, mida annab talundi põhiraamat.

6. Kohuslikkude normide korras müüdud toodete kviteerimine talundi kohustustekaardil toimub sama korra kohaselt nagu talundi põhiraamatus.

Kviteerimistabel talundi kohustustekaardil on trükitud lühendatud kujul. Või ja kanamunade müügid kviteeritakse tabelis ettetrükitud eraldi punktide all 1 kord kuus, kuna kõikide teiste normitoodete müügid kviteeritakse tabeli p. 3 all („Muud tooted“

müügitehingute kronoloogilises järjekorras. Ruumi puudumisel kasutada vallavalitsuse poolt tõendatud lisalehte.

7. Talundi kohustustekaart antakse vallavalitsuse poolt välja talundi tegelikule pidajale allkirja vastu. Kaardi vastuvõtmist tõendab talundipidaja vallavalitsuses peetava talundilehe esiküljel samas kohas, kus antakse allkiri põhiraamatu vastuvõtmise kohta. Selleks kriipsutatakse maha tekst „Talundi põhiraamatu vastu võtnud" ja asendatakse sõnadega „Talundi kohustustekaardi vastu võtnud".

8. Talundite kohta, kelledele antakse välja kohustustekaart, seatakse sisse koos kaardi väljaandmisega ka talundileht, mida peetakse ja hoitakse alal vallavalitsuses talundilehtede kartoteegis. Põhiraamatuta talundite talundilehtede täitmine ja jooksev pidamine toimub täpselt sama korra kohaselt nagu see ette nähtud „Juhendis talundilehtede kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades".

Põhiraamatuta talundi talundilehe esiküljele tehakse märkus: „Põhiraamat vallavalitsuse otsusega välja andmata jäetud".

9. Talundite suhtes, kelledele välja antud talundi kohustustekaart, tuleb vallavalitsustel määratud kohuslikkude normide täitmise alal eriti ranget kontrolli teostada. Normide täitmise kontrolli tuleb teostada pidevalt ning kui ilmneb, et talund ei täida norme määratud korra kohaselt, on vallavalitsus kohustatud koheselt talundipidajale tema kohustusi meelde tuletama või sihilikult normi täitmisest kõrvalehoidmise puhul tarvitama „Vallavanemate võimupiiride laiendamise määruse" kohaseid võimuvahendeid talundipidaja korralekutsumiseks. Kui vallavalitsuse poolt talundipidaja korralekutsumiseks rakendatud abinõud ei anna tulemusi, siis tuleb vallavanemal sellest teatada Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele.

Talundi kohustustekaardi asemel talundi põhiraamatu väljaandmine.

10. Kui teatud ajavahemiku järel selgub, et talundipidaja, kes on jäetud põhiraamatuta, vastavalt võimalustele suurima püüdlikkusega täidab temale talundi kohustustekaardiga määratud norme või jälle on loobunud sellest seadustega mitte kooskõlasolevast tegevusest, mille tõttu temale põhiraamat välja andmata jäeti, on vallavalitsustel Majandus- ja Rahandusdirektooriumi igakordsel nõusolekul õigus seesugusele talundile välja anda põhiraamat kohustuste ja õigustega nagu see on kehtiv valla teiste põhiraamatutega talundite suhtes. Vastava ettepaneku ühes motiividega esitab vallavanem Majandus- ja Rahandusdirektooriumile nõusoleku saamiseks.

Tallinn, 16. juulil 1942. a.

Nr. 63.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Lisa: Talundi kohustustekaardi vorm.

TALUNDI KOHUSTUSTEKAART

— 2 —

Talundipidaja .....
(ees- ja perekonnanimi)
Talundi nimetus .....
Vald .....
Põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimetus ja nr. .....
.....

I. Talundi maajaotus kasutusalade järgi.

Kõlviku nimetus	1942. a. ha	Kõlviku nimetus	1942. a. ha
1. Põllu-aiamaa		Ülekanne	
2. Heinamaa kultuurseisundis		5. Karjamaa looduslikus seisundis	
3. Heinamaa looduslikus seisundis		6. Metsamaa	
4. Karjamaa kultuurseisundis		7. Muu maa	
Ülekandeks		Kokku (1—7)	

II. Põllu-aiamaa jaotus kultuuride järgi.

Kultuuri nimetus	1942. a. ha	Kultuuri nimetus	1942. a. ha
1. Tali- ja suvirukis . . .		Ülekanne	
2. Talinisu		12. Muu põlluhein heinaks (vikk jt.)	
3. Suvinisu		13. Põlluhein seemneks . .	
4. Oder		14. Põlluhein suviseks karjatamiseks	
5. Kaer		15. Köögivili	
6. Segavili		16. Teised kultuurid . . .	
7. Hernes, uba, tatar, lääts		17. Kesa	
8. Lina		18. Põllust ajutiselt söödis	
9. Kartul			
10. Söödajuurvili			
11. Ristikhein (ka segus timutiga) heinaks . . .			
Ülekandeks		Kokku (1—18)	

III. Loomade arv.

Loomaliigi nimetus	1. mail 1942. a.	Loomaliigi nimetus	1. mail 1942. a.
1. Hobuseid		4. Lambaid	
neist tööeal. (3 a. ja van.)		neist vanusega üle 6 kuu 1. III 42	
2. Veiseid		5. Kodulinde	
neist lüpsilehmi		neist munejaid kanu . .	
3. Sigu		6. Mesilasperesid	
neist 6-kuisi ja van. . .			

IV. Andmeid talundipere kohta.

Talundis elunevaid	1. mail 1942. a.
A. Talundipidaja leibkonnas:	
a) perekonnaliikmeid	
b) palgalisi teenijaid	
B. Teistes talundis elunevais leibkondades	
Kokku talundis elunevaid (A+B)	

V. Muudatuste tabel.

Muudatusi põhjustava tarbija ning tootevahendi nimetus	Muudatuse aeg	Muudatused		Jääb arvutamise aluseks	Muudatuse registreerija ametiisiku allkiri
		suurenemine	vähenemine		
1	2	3	4	5	6
1. **Talundi isikutes** oli 1. V 42. a.					

V. Muudatuste tabel (järg).

Muudatusi põhjustava tarbija ning tootevahendi nimetus	Muudatuse aeg	Muudatused		Jääb arvutamise aluseks	Muudatuse registreerija ametiisiku allkiri
		suurenemine	vähenemine		
1	2	3	4	5	6
2. Lüpsilehmades oli 1. V 42. a.					
3. Lammastes oli 1. V 42. a.					
4. Munejates kanades oli 1. V 42. a.					

VI. Talundi tooteist tuleb müüa kohuslikkude normide korras.

A. Ajavahemikul 1. maist 1942. a. kuni 31. augustini 1942. a.:

1. teravilja — inimtoiduks;
2. teravilja — loomasöödaks;
3. liha;

4. kartuleid,

ulatuses ning vahekorras, nagu see tehtud teatavaks või teatatakse erikorralduste alusel kohaliku vallavalitsuse poolt.

5. villa ..... lambalt à ..... kg . . . . . = ... kg

6. lina — 1941. a. kasvupinna ..... ha-lt à ..... kg . . = ... kg

7. võid (piima hulga alusel):

a) tootmiskohustus ..... lüpsilehmalt à ..... kg . = ... kg

Märge: Talundil on tarvitamiseks lubatud: 0,5 kg täispiima päevas ja 100 grammi võid nädalas iga isiku kohta, kes on talundipidaja või talundi teenistuses seisvas teises leibkonnas.

b) müügikohustus . . . . kg

Märge: Või tootmiskohuslikust normist peale omatarvituse mahaarvamist ülejääv osa tuleb müüa normi täitmise korras.

8. kanamune ..... munejalt kanalt à ..... tk. = ... tk.

Kanamunad tuleb müüa nii, et müügi keskmine kujuneks järgmiseks:

mais ..... tk.; juunis ..... tk.; juulis ..... tk.; augustis ..... tk.

9. .....

.....

.....

B. Ajavahemikul 1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.:

1. inimtoidu teravilja:

a) rukist ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg = ... kg

b) nisu ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg . = ... kg

c) otri ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg . = ... kg

2. loomatoitu:

a) kaeru ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg . = ... kg

b) heinu ..... heinamaa ha-lt à ..... kg . . = ... kg

c) põhku või õlgi ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg = ... kg

3. liha ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg . = ... kg

sellest sealiha ..... kg.

4. kartuleid ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... kg = ... kg

5. villa ..... lambalt à ..... kg . . . . . = ... kg

6. lina ..... 1942. a. lina kasvupinna ..... ha-lt

à ..... kg . . . . . = ... kg

7. võid (piima hulga alusel):

a) tootmiskohustus ..... lüpsilehmalt à ..... kg = ... kg

Märge: Talundil on tarvitamiseks lubatud: 0,5 kg täispiima päevas ja 100 g võid nädalas iga isiku kohta, kes on talundipidaja või talundi teenistuses seisvas teises leibkonnas.

b) müügikohustus. . . . . kg

Märge: Või tootmiskohuslikust normist peale omatarvituse mahaarvamist ülejääv osa tuleb müüa normi täitmise korras.

8. kanamune ..... põllu-aiamaa ha-lt à ..... tk. = ... tk.

Sellest kogusest tuleb müüa: septembris—novembris ..... tk.; detsembris—veebruaris ..... tk.; märtsis—mais ..... tk.; juunis—augustis ..... tk.

9. .....

.....

VII. Kviteerimise tabel.

Müüdud toodete vastuvõtmine kviteeritakse käesolevas tabelis toodete müügijärjekorras 1. maist 1942. a. alates kuni 31. aug. 1943. a. Või ja kanamunade kohuslikud müügid kviteeritakse üks kord kuus tabeli punktide 1. ja 2. osas, kuna tabeli punkti 3 alla kantakse kõikide teiste normitoodete müügid kronoloogilises järjekorras.

Müüdud toote nimetus	Müügi aeg	Müüdud kg/tk.	Kviteerija allkiri
1. Või			
2. Kanamunad			

VII. Kviteerimise tabel (järg).

Müüdud toote nimetus	Müügi aeg	Müüdud kg	Kviteerija allkiri
1. Muud tooted:			

Käesoleval kaardil märgitud tooted tuleb müüa vallavalitsuse poolt teatatud tähtaegadeks. Antud korralduste mittetäitmine on karistatav!

Tõendan, et minu poolt antud andmed, mis kantud käesolevale kaardile, on õiged.

..... (Talundipidaja allkiri)

..... vallavalitsuses

„....." ..... 1942. a.

Vallavalitsuse pitser

Vallavanem

Sekretär

Käesolev kaart ei anna neid soodustusi, mida võimaldab talundi põhiraamat.

Juhend talundilehtede kartoteegi sisseseadmise ja pidamise kohta valdades.

I. Üldeeskirjad.

Talundilehtede kartoteegi sisseseadmine.

1. Valla piires asuvate talundite kohuslikkude müüginormide arvestamise ja nende täitmise kohta andmete saamiseks seatakse vallavalitsuste juurde koos talundi põhiraamatu rakendamisega sisse talundilehtede kartoteek.
2. Talundileht täidetakse vallavalitsuse poolt kõikide valla piires asuvate talundite kohta, ühes arvatud riigimõisad, millised kasutavad põllumajanduslikku (põllu-, aia-, heina- ja karja-) maad alates 1 ha suurusest pindalast peale. Talundi mõiste on pikemalt selgitatud talundi põhiraamatu rakendamise juhendis.

   Talundileht täidetakse ka nende talundite kohta, kellele ei ole vallavalitsuse poolt teatud põhjustel põhiraamatut antud, välja arvatud talundid alla 1 ha suuruse põllumajandusliku pindalaga. Viimastes rakendatakse erikaardid või, kanamunade ja villa kohuslikkude müüginormide arvestamiseks ja normide täitmise jälgimiseks.
3. Talundilehtede kartoteegi sisseseadmiseks saadetakse Põllutöödirektooriumi poolt igale vallavalitsusele trükitud kaardid pealkirjaga „Talundileht". Talundilehe kaart on ette nähtud kahe aasta peale.

II. Talundilehe täitmine.

4. Talundilehele kantakse andmed talundi põhiraamatust kohe pärast seda, kui viimase täitmine on lõpetatud. Seejärel, kui talundileht on täidetud, antakse põhiraamat talundipidajale välja, kuna talundileht jääb vallavalitsusse alalhoidmiseks ja pidamiseks. Talundi põhiraamatu vastuvõtmist tõendab talupidaja oma allkirjaga talundilehe esikülje parempoolsel nurgal.
5. Talundilehe esiküljele kantakse kõigepealt talundipidaja ees- ja perekonnanimi, talundi nimetus, maaüksuse nr. ja nimetus (kui talund koosneb ühest maaüksusest, on talundi nimi tavaliselt sama, mis katastri maaüksusel, kui aga talund koosneb mitmest maaüksusest, kantakse nende nr-id ja nimetused kõik talundilehele), valla nimetus, põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimetus ja nr., talundi põhiraamatu nr. ja talundi järjekorra nr. põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimestiku järgi. Viimane nr. saadakse katastri-maaüksuste ja talundite nimestikust, mis koostatud katastri-maaüksuste kartoteegi sisseseadmisel.

Edasi täidetakse põhiraamatu järgi talundilehe esiküljo tabelid I—V, millede sisu vastab täpselt põhiraamatu vastavatele tabelitele. Andmed talundilehe tabelite täitmiseks saadakse järgmistelt põhiraamatu lehekülgedelt: tab. I — lk. 8, tab. II — lk. 12—13, tab. III — lk. 8, tab. IV — lk. 9 ja tab. V — lk. 10.

6. Talundilehe teisel küljel (tab. VI) registreeritakse talundile määratud kohuslikud müüginormid ja nende täitmine tabeli peas ettetrükitud ajavahemikkude vältel. Tühjaks jäetud lahtrisse kantakse andmed alates 1. IX 43. a.

Reale „Määratud norm" kantakse andmed põhiraamatust. Kuna rukki, nisu, odra, kaera, heina, põhu, kartuli ja liha kohuslikke müüginorme ajavahemiku kohta 1. V 42—31. VIII 42 põhiraamatusse ei kanta, siis ei tule neid kanda ka talundilehele, vaid jäetakse vastav lahter tühjaks. Nende ainete kohuslikud müügid sama ajavahemiku vältel tuleb aga normi täitmisena tabelisse kanda.

Kohuslikkude müükide tabelisse kandmisel ajavahemiku kohta 1. V 42—31. VIII 42. a. tuleb lahtri esimese 8 kuu (septembrist kuni aprillini) read tühjaks jätta ning näidata normi müüke alates maikuust 1942. a.

Või määratud normina tuleb talundilehele kanda määratud müügikohuslik norm (põhiraamatu lk. 23 ja 24), mitte tootmiskohustus (põhiraamatu lk. 15 ja 17), mis erineb eelmisest talundi omatarvituseks lubatud koguste võrra.

Normid, mis kantakse põhiraamatusse hiljem, märgitakse samal ajal ka talundilehele.

7. Kui talundile määratud kohuslikku müüginormi hiljem muudetakse, viiakse ühes põhiraamatus tehtava parandusega vastav muudatus kohe läbi ka talundilehel. Muudetud norm kantakse tabelis selleks ettetrükitud ridadele.

8. Normide täitmise andmed alates 1. maist 1942. a. kantakse vallavalitsuse poolt talundilehtedele toodete kokkuostupunktidelt saadud aruannete järgi, välja arvatud lihamüügi aruanded, milledele on märgitud müüdud looma eluskaal. Müüdud loomade eluskaal tuleb enne vallavalitsuse poolt Põllutöödirektooriumi poolt antud erijuhendi kohaselt lihakaalu peale ümber arvestada ning saadud lihakaal põhiraamatusse ja talundilehele normi täitmisena sisse kanda.

Müüdud kogused märgitakse talundilehel selle kuu arvele, mil müük tegelikult toimus.

Tootmisaasta lõpul summeeritakse üksikute kuude müügid ning saadud kokkuvõte kantakse reale „Kokku normi täidetud".

Viimase arvu võrdlemisel määratud või muudetud normiga selgub, kuidas talund on kohuslikke müüginorme täitnud.

9. Talundilehe tabel kohuslikkude müüginormide ja nende täitmise üle peab olema alati jooksvalt korras ning võimaldama vallavalitsusel jälgida, kuidas üksikud talundid neile määratud norme täidavad.

10. Vallavalitsusel on õigus tarbe korral kontrollida ja võrrelda talundi põhiraamatu sissekandeid talundilehe sissekannetega. Andmete erinevuse puhul on vallavalitsus kohustatud esinevad vead parandama.

11. Talundilehe täitmine nende talundite kohta, kellele pole välja antud põhiraamatut, toimub kohe pärast seda, kui põhiraamatute väljaandmise töö vallas on lõpule viidud. Selleks kutsutakse nende talundite pidajad talundilehe täitmiseks välja ning talundileht täidetakse talundipidajatelt saadud andmete järgi. Talundilehe esiküljе täitmisel sel puhul tuleb silmas pidada samu põhimõtteid, mis toodud juhendis talundi põhiraamatu rakendamiseks. Neile talundeile määratavate normide asjus järgneb valdadele erikorraldus.

12. Põhiraamatuta talundi talundilehe esiküljele tehakse märkus: „Põhiraamat vallavalitsuse otsusega välja andmata jäetud".

13. Talundileht täidetakse tindiga.

III. Talundilehtede kartoteegi korrastamine ja säilitamine.

14. Talundilehed rühmitatakse peale nende täitmist kohalikkude põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi ning seatakse järjekorda pm.-juhi tööpiirkonna nimestiku alusel. Seejärel paigutatakse kaardid põllumajandusjuhtide tööpiirkondade kaupa selleks Põllutöödirektooriumi poolt saadetud papist kaante vahele, nööritakse kaustad ning märgitakse kausta kaanele andmed ettetrükitud küsimuste kohaselt.

15. Talundilehtede kartoteek jääb talundite põhiandmestikuna püsivalt vallavalitsuse mitmesuguste kohuslikkude müükide arvestamise ja täitmise kontrollimisega seoses olevate küsimuste lahendamiseks.

16. Talundilehtede kartoteegi kasutamine võib toimuda ainult vallavalitsuse loal.

17. Talundilehtede kartoteek tuleb vallavalitsuses alal hoida võrdselt valla rahalistele dokumentidega. Kaardi kaotsimineku või hävimise puhul koostatakse vallavalitsuse poolt uus kaart.

18. Põllutöödirektooriumil on õigus igal ajal kontrollida valdade talundilehtede kartoteegi korrasolekut ja juhtida tähelepanu esinevatele puudustele ning nõuda nende kõrvaldamist määratud tähtaegadeks.

Tallinn, 31. mail 1942. a.

Põllutöödirektor A. Wendt.

PÕLLUTÖÖDIREKTOORIUM

Vorm nr. 2.

TALUNDILEHT.

Talundipidaja ees- ja perekonnanimi .....
Talundi nimetus .....
Maaüksuse nr. ja nimetus .....
Vald .....
Põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimetus ja nr. .....

Talundi põhiraamatu nr. .....
Talundi järjekorra nr. põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimestiku järgi .....
Talundi põhiraamatu vastu võtnud ..... (aeg) ..... (allkiri)

I. Maajaotus kasutusalade järgi

Kõlviku nimetus	1942 ha	1943 ha
1. Põllu-aiamaa		
2. Heinamaa kultuurseisundis		
3. Heinamaa looduslik. seisundis		
4. Karjamaa kultuurseisundis		
5. Karjamaa looduslik. seisundis		
6. Metsamaa		
7. Muu maa		
Kokku (1—7)		

II. Põllu-aiamaa jaotus kultuuride järgi

Kultuuri nimetus	1942 ha	1943 ha
1. Talv- ja suvirukis		
2. Talvnisu		
3. Suvinisu		
4. Oder		
5. Kaer		
6. Segavili		
7. Hernes, uba, tatar, lääts :		
8. Lina		
9. Kartul		
10. Söödajuurvili		
11. Ristikhein (ka segus timutiga) heinaks		
12. Muu põlluhein heinaks (vikk jt.)		
Ülekanne		

II. Põllu-aiamaa jaotus kultuuride järgi (järg)

Kultuuri nimetus	1942 ha	1943 ha
Ülekanne		
13. Põlluhein seemneks		
14. Põlluhein suviseks karjatamiseks		
15. Köögivili		
16. Teised kultuurid		
17. Kesa		
18. Põllust ajutiselt söötis		
Kokku (1—18)		

III. Loomade arv

Loomaliigi nimetus	1. mail 1942	1943
1. Hobuseid		
neist tööealisi (3-a. ja van.)		
2. Veiseid		
neist lüpsilehmi		
3. Sigu		
neist 6-kuisi ja van.		
4. lambaid		
neist vanus. üle 6 kuu 1. III 42. a.		
5. Kodulinde		
neist munejaid kanu		
6. Mesilasperesid		

IV. Andmeid talundi pere kohta

Talundis elunevaid	1. mail 1942	1943
A. Talundipidaja leibkonnas:		
a) perekonnaliikmeid:		
1. Mehi		
neist talundis töötajaid		
2. Naisi		
neist talundis töötajaid		
3. Lapsi kuni 15 a. van.		
neist talundis töötajaid		
b) palgalisi teenijaid:		
1. Mehi		
2. Naisi		
3. Lapsi kuni 15 a. van.		
B. Teistes talundis elunevais leibkondades:		
1. Mehi		
neist talundis töötajaid		
2. Naisi		
neist talundis töötajaid		
3. Lapsi kuni 15 a. van.		
neist talundis töötajaid		
Kokku talundis elunevaid		

V. Muudatuste tabel

Muudatusi põhjustava tarbija ning tootevahendi nimetus	Muudatuse aeg	Muudatused: Suurenemad	Muudatused: Väheneminad	Jääb arvestamise aluseks
1. Talundi isikutes: Oli 1. V 42. a.				
2. Lüpsilehmades: Oli 1. V 42. a.				
3. Lammastes: Oli 1. V 42. a.				
4. Munejates kanades: Oli 1. V 42. a.				

	Rukis *kg*			Nisu *kg*			Oder *kg*		
	1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43	
Määratud norm									
Muudetud norm									
Normi täidetud:									
September .									
Oktoober . .									
November .									
Detsember .									
Jaanuar . .									
Veebruar . .									
Märts . . .									
Aprill . . .									
Mai									
Juuni									
Juuli									
August . . .									
Kokku normi täidetud									

	Liha *kg*						Vill *kg*		
	1. V 42 — 31. VIII 42		1. IX 42 — 31. VIII 43						
	Kokku	Sellest sealiha	Kokku	Sellest sealiha	Kokku	Sellest sealiha	1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43	
Määratud norm									
Muudetud norm									
„ „									
„ „									
„ „									
Normi täidetud:									
September .									
Oktoober . .									
November .									
Detsember .									
Jaanuar . .									
Veebruar . .									
Märts . . .									
Aprill . . .									
Mai									
Juuni									
Juuli									
August . . .									
Kokku normi täidetud									

Kaer *kg*			Hein *kg*			Põhk *kg*			Kartul *kg*		
1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43	

Või *kg*			Kanamunad *tk.*			Linakiud *kg*		
1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43		1. V 42 — 31. VIII 42	1. IX 42 — 31. VIII 43	

Põllutöödirektori korraldus vallavalitsustele.

Aktsioonidest osavõtnud ja müüginormid täitnud talupidajate kohta pidada vallavalitsustes nimestikud.

Talupidajate kohta, kes korralikult täitnud kohustused sundnormide andmise, sundvedude täitmise, sõjaväele talveriietuse ja metallide kogumise aktsioonide ja teistel aladel, tuleb vallavalitsustel koostada ja pidada nimestikud. Nimestikud hoitakse vallavalitsustes ja kasutatakse andmete saamiseks tarbeainete eelistatud korras jagamisel talupidajaile.

Tallinn, 13. märtsil 1942. a.

Põllutöödirektor H. Saar.

II.

Teravili ja teraviljasaadused, jõusööt.

1. Teravilja kokkuostmine ja müük, teravilja müügikohuslikud normid.

Teravilja ja jahu müügi määrus.

(Ametlik Teataja 1941, 13, 63; 18. XII 1941.)

Kindralkomissari korraldusel määratakse:

(§ 1, 3 ja 4 kehtivuse kaotanud arvates 9. II 1942. — Amtsblatt 1942, lk. 371, Määrus teraviljamajanduse alal § 1 ja 4.)

Seemnevilja kokkuostu õigus Eesti Seemneviljaühisusele.

§ 2. Seemnevilja kokkuostu õigus jääb Eesti Seemneviljaühisusele.

Tolduteravilja karjasöödaks tarvitamise keeld.

§ 5. Leiva-teravilja tarvitamine karjasöödaks on keelatud.

§ 6. Järelevalvet käesoleva määruse täitmise üle teostatakse Põllutöödirektooriumi poolt kokkuleppel Tallinna Majanduskomandoga.

§ 7. Eksimusi käesoleva määruse vastu karistatakse kehtivate seaduste järgi.

§ 8. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Tallinnas, 12. detsembril 1941.

Põllutöödirektor H. Saar.

Annan Riigikomissari nõusolekul muudetud kujul teada Riigikomissari alljärgneva määruse teraviljamajanduse alal 14. oktoobrist 1941 (Verkündungsblatt 1941, lk. 38), mis Riigikomissari määrusega 7. veebruarist 1942 määruste elluviimise kohta Eestis kindralkomissari-piirkonnas (Verkündungsblatt 1942, lk. 23) on Eesti kindralkomissari-piirkonnas jõustatud kehtivusega 9. veebruarist 1942.

Reval, den 12. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval
Lietzmann.

Määrus teraviljamajanduse alal[1]).

(Amtsblatt 1942, lk. 371.)

Bolševismi läbi raskesti kahjustatud Ida-maa-ala rahvamajanduse uuesti ülesehitamise üheks tähtsamaks eelduseks on teraviljaturu korraldamine, mis eriti tagab leivaga varustamise. Sel põhjusel määran järgmist:

§ 1.

Tera- ja kaunvilja kokkuostuõiguslikud firmad.

(1) Teravilja ja kaunvilja põllumajanduslikkudelt tootjatelt kokku osta on lubatud ainult Lietukise organisatsioonil — Leedu kindralkomissari-piirkonnas, Teraviljavalitsusel — Läti kindralkomissari-piirkonnas, Põllumajanduslikkude Ühistute Keskliidul (ETK) ja Rotermanni Tehastel Tallinnas — Eesti kindralkomissari-piirkonnas.

(2) Kindralkomissarid on volitatud teravilja- ja kaunviljaseemne ülesostmise kohta erieeskirju andma.

§ 2.

(1) Põllumajanduslikud tootjad võivad teravilja ja kaunvilja ainult nimetatud kokkuostuorganisatsioonide või nende volinikkude kaudu käibele lasta. Teistel organisatsioonidel või isikutel on keelatud põllumajanduslikkudelt tootjatelt teravilja ja kaunvilja üles osta.

Naturaalpalga, naturaalrendi ja natuuras ülalpidamise saajad.

(2) Naturaalpalga, naturaalrendi või natuuras ülalpidamise saajad loetakse võrdseks põllumajanduslikkude tootjatega.

§ 3.

Teravili.

Käesoleva määruse mõttes loetakse

1. teraviljaks:
   rukis, nisu, kaer, oder, segavili, teravilja ja kaunvilja segu, tatar ja hirss.

[1]) Kaotanud kehtivuse 1. novembrist 1942. On Eestis 1942/43. t.-a. teravilja kokkuvõtmise korra aluseks.

2. kaunviljaks:
herned, oad, läätsed, vikid, peluskid, lupiinid ja nende viljade segu.

Kaunvili.

§ 4.

Põllumajanduslikkudel tootjatel ja § 2 lõikes 2 tähendatud isikutel on põhimõtteliselt keelatud jahvatustooteid müüa.

Jahvatustoodete müügi keeld teraviljatootjatel ja veskitel.

§ 5.

(1) Veskitel on keelatud vahenditult tarbijatele müüa jahvatustooteid, mis on määratud inimtoiduks.

(2) Tasu eest ja vilja vastu on lubatud jahvatada ainult põllumajanduslikkude tootjate ja § 2 lõike 2 järgi nendega võrdseks loetud isikute oma majapidamise tarviduseks kui ka sõjaväevalitsusele.

§ 6.

(1) Kindralkomissarid on volitatud kohustama põllumajanduslikke tootjaid kogu nende leivaviljasaaki ära andma.

Toiduteravilja äraandmise kohustus.

(2) Igal juhul ei kuulu äraandmisele:
1. leivavili, mis tootja käitises inimtoiduks tarvitatakse;
2. leivavili, mis käitises seemneks tarvitatakse;
3. leivavili, mis antakse moonaks, rendilepingu või ülalpidamiskohustuse täitmiseks ja mis tarvitatakse õigustatu toitmiseks ja tema seemnevilja-vajaduse katmiseks.

(3) Leivavili käesoleva määruse mõttes on rukis, nisu, mõlemate viljaliikide segu kui ka tatar.

§ 7.

Et tagada odra, kaera ja kaunviljaga varustamist, on Kindralkomissarid volitatud põllumajanduslikkudele tootjatele minimaalkontingentide näol äraandmise kohustust peale panema.

Söödateravilja äraandmise kohustus.

§ 8.

Äraandmiseks käesoleva määruse mõttes loetakse ainult võõrandamisele sihitud tehingu täitmiseks teostunud kättetoimetamist § 1 nimetatud organisatsioonidele või nende volinikkudele.

§ 9.

Käesoleva määruse ja Kindralkomissaride poolt antud rakendamiseeskirjade rikkumisi karistatakse vabadusekaotuskaristustega või korraldustrahvidega piiramata suuruses või mõlemate karis-

Karistuseeskirjad.

tustega. Peale selle võib süüdlastel igasuguse edaspidise ärilise tegevuse ära keelata ja käitise sulgemisele määrata.

§ 10.

(1) Piirkonnakomissarid võivad määrata korraldustrahve kuni 500.— Rmk. ja käitisi sulgeda vältusega kuni kaks nädalat.

(2) Piirkonnakomissari otsuse peale on lubatud ühe kuu jooksul, arvates otsusest teadaandmise päevast, esitada kaebus vastavale Kindralkomissarile. Viimase otsus on lõplik.

§ 11.

(1) Kindralkomissarid võivad määrata korraldustrahve piiramata suuruses, püsivalt käitisi sulgeda ja süüdlastel ärilise tegevuse ära keelata.

(2) Kindralkomissaride otsuse peale on lubatud ühe kuu jooksul, arvates otsusest teadaandmise päevast, esitada kaebus Riigikomissarile.

§ 12.

Vabadusekaotuskaristusi võivad määrata ainult kohtud.

§ 13.

Kindralkomissarid on volitatud käesoleva määruse teostamiseks vajalikke eeskirju andma.

§ 14.

Käesolev määrus jõustub kohe.

Riga, den 14. Oktober 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Teostamiseeskiri Ida-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal[1]).

Ida-ala Riigikomissari määruse nr. 1 teraviljamajanduse alal § 13 alusel annan allseisvad teostamiseeskirjad sellele määrusele:

§ 1.

Volitus Majandus- ja Rahandusdirektorile te-

Majandus- ja Rahandusdirektoril on õigus kindlaks määrata põllupidamiste poolt äraandmisele kuuluvad teraviljakogused.

[1]) See teostamiseeskiri ei ole avaldatud, on aga tegelikult võetud rakendamisele.

§ 2.

raviljanormide kindlaksmääramiseks ja teravilja kokkuvõtmise ning teraviljasaaduste tarvitajaskonnale jaotamise korraldamiseks.

Majandus- ja Rahandusdirektor võib teha korraldusi äraantavate teraviljakoguste kokkuvõtmiseks ja ühtlaseks ning õiglaseks teraviljasaaduste jaotamiseks tarvitajaskonnale.

§ 3.

Teostamiseeskirjad jõustuvad avaldamisega.

Reval, den 1. September 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1060 — 29. VIII 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, maa-agronoomidele, jaoskonnakonsulentidele, Eesti Seemnevilja Ühisusele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

1942. a. sügiskülvideks seemneviljadega varustamine.

Et kindlustada sügiskülvide läbiviimist täies ulatuses ja õigeaegselt, selleks võtta kohapealsetel omavalitsustel rakendamisele ja anda teada põllupidajatele alljärgnev juhend:

I.

Varustumine oma taliviljadest.

Kõigil neil talupidajail, kel on endal rukki- või nisupõld olemas, kuid kes ei ole saanud viljapeksmist enne sügiskülve teostada, tuleb külviks vajalik seemnevili hankida võimalikult oma käesoleva aasta lõigatud taliviljast — viljavihkude rabamise teel.

II.

Varustumine vahetuse või laenutamise teel.

Neil talupidajail, kel enesel käesoleval aastal taliviljapõlde või ühte taliviljadest (nisu või rukist) koristada ei olnud, tuleb endal püüda hankida puuduv seemnevili naabrite-põllupidajate käest vahetuse või laenutuse teel. Seemnevilja laenajatele ja vahetajatele tuleb naabritel igati vastu tulla.

Ka vallavanematel ja jaoskonna konsulentidel igati olla abiks säärasel seemneviljaga varustamisel, juhtides seemneviljavajajaid tarviduse korral nendesse taludesse, kus on võimalik seemnevilja saada.

Seemnevilja vahetamise ja laenutamise tehingud on omavahelised ja ei kuulu omavalitsustes registreerimisele ega arvele võtmisele.

Varustumine seemne ostmise teel.

1. Kus aga ei ole võimalik rahuldada seemnevilja nõudeid p. I ja II korras või kus vajatakse külviks puhtsordilist seemet —seal annab vallavanem (linnapea) seemnevajajatele loa:

Ostuload.

a) kas hariliku külvikõlbliku talivilja ostmiseks põllupidajailt seemendamise otstarbel või

b) puhtsordilise seemnevilja ostmiseks või vahetamiseks Eesti Seemnevilja Ühisuselt või otse põllupidajailt, kes puhtsordilist talivilja kasvatanud.

Ainult nendel erandjuhtudel, kui harilikku külvikõlblikku talivilja ei ole võimalik seemendamiseks osta põllupidajailt vahetult, — on vallavanem õigustatud andma loa taliviljaseemne ostmiseks ETK või Rotermanni teraviljakokkuostu punktidest.

Puhtsordilise talivilja kõrgaretise seemne ostmiseks või vahetamiseks on nõutav, peale vallavanema (linnapea) ostuloa, veel kohaliku jaoskonnakonsulendi kirjalik nõusolek-teatis selle kohta, et antud talupidamine sobib puhtsordilise taliviljaseemne kasvatamiseks.

Seemnevilja müük peab toimuma kehtiva ametliku hinna alusel, mis seemnevilja müümisel seemnetarvitajale on:

Seemnevilja hinnad.

	müümisel	
	üle 100 kg iga 100 kg Rmk.	alla 100 kg iga kg Rmk.
Nisu, kõrgaretis	24,60	0,26
Nisu, järelkülv	22,80	0,24
Nisu, külvikõlblik	14,60	0,146
Rukis, kõrgaretis	19,90	0,21
Rukis, järelkülv	18,10	0,19
Rukis, külvikõlblik	11,50	0,115

Müüdud seemnevilja kandmine toiduteravilja müüginormide katteks.

2. Põllupidajate poolt ka Eesti Seemnevilja Ühisuse kokkuostupunktidele müüdud puhtsordiline seemnevili, samuti ka teistele põllupidajatele vallavanema ostuloa alusel seemneks müüdud külvikõlblik talivili ja vallavanema ostuloa ning jaoskonna-konsulendi nõusolekuteatise alusel müüdud puhtsordiline talivili tuleb kanda müüjate talupidamiste 1942/43. m.-a. (1. IX 42 — 31. VIII 43) toiduteravilja müügikohusliku normi katteks ja märkida vastavalt talundi põhiraamatus lk. 16 ja vastavatesse kviteerimistabelitesse. Selleks tuleb:

a) Eesti Seemnevilja Ühisuse kokkuostupunktidel teatada seemnevilja müüja põllupidaja asukohale vastavale omavalitsusele (vallavalitsusele, linnavalitsusele) üks kord kuus,

möödunud kuu kohta järgneva kuu 10-ndaks päevaks, kelle poolt (põllupidaja ees- ja perekonnanimi ja talu nimetus), kui palju, millal ja misliigilist (rukis, nisu) puhtsordilist taliviljа kokkuostupunkti on müüdud. ETK ja Rotermanni Tehaste kokkuostupunktid teatavad vilja kokkuostmisest vastava kehtestatud korra kohaselt;

b) vahetult talupidajalt talupidajale seemnevilja müümise korral tuleb müüjal lähetada või viia kohalikule omavalitsusele (vallavalitsus, linnavalitsus) hiljemalt 10 päeva vältel, arvates müügi teostamisest — vallavanema ostuluba (puhtsordilise vilja müümise puhul koos jaoskonna-konsulendi nõusoleku-teatisega), mille teisel küljel on ostja poolt kviteeritud taliviljaseemne ostmine. Selleks võtta viljaseemne müüjal põllupidajal vilja müümisel ostjalt üle ostuluba koos jsk.-konsulendi teatisega, kui see olemas, ja märkida ostuloa teisel küljel müüdud vilja liik ja kaal, müügi aeg, ostja ees- ja perekonnanimi ning talundi nimi ning võtta sellele ostja allkiri.

Need p. a ja b tähendatud andmed ja allkirjad on aluseks normi täitmise arvelekande tegemiseks seemnevilja müüja talundi põhiraamatus. Vastavad kanded teeb kohalik omavalitsus.

Ostetud seemnevilja eest täiendava müügikohustuse määramine.

3. Nendel põllupidajatel, kes taliviljaseemet ostnud, tuleb see vili tasuda täiendava normina veel käesoleva aasta lõikusest ühes 10%-lise lisaga (s. o. näit. 100 kg ostetud seemnevilja asemel tuleb tasuda 110 kg). See kohustus märgitakse kohaliku omavalitsuse (vallavalitsus, linnavalitsus) poolt seemnevilja ostja talundi põhiraamatusse. Märkimise aluseks on viljakokkuostupunktide teatised ja käesoleva ringkirja III osa p. 2-b tähendatud ostjate allkirjad. Viljakokkuostupunktid on kohustatud selleks andma hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates seemnevilja müümisest, viljaostja asukohale vastavale kohalikule omavalitsusele (vallavalitsus, linnavalitsus) teated seemnevilja müügi kohta ühes ostja nime- ja perekonnanime, talundi nimetuse, müügiaja, puhtsordilise vilja liigi ja kaalu äratähendamisega.

Nendel talupidajatel, kel enesel oli nisu või rukkipõldu koristada, tuleb vili tasuda tingimata toitteraviljas ja võimalikult selles viljas, mis viljas seeme saadud. Ainult üksikutel erandjuhtudel võib vallavanem seal, kus seemnevilja ostja talundi käesoleva aasta taliviljade lõikuspind on liialt väike, — lubada tasuda ostetud seemnevilja kas osaliselt või täielikult odraga või kaunviljaga järgmises lõikes tähendatud vahekorras.

Nendel talupidajatel aga, kel nisu- või rukkipõldu koristada ei olnud, tuleb seemnevilja arvel tagasi müüa otra või kaunvilja —

vahekorras 1 kg toitteravilja eest 1,1 kg otra või 1 kg kaunvilja (herneid, ube, läätsi). Näit. 100 kg rukki puhul tuleb tagasi anda 100 kg + 10 kg = 110 kg × 1,1 = 121 kg otri või 110 kg kaunvilja.

Juhtudel aga, kus seemnevilja ostja on teraviljanormist vabastatud ikalduskahjude tõttu osaliselt, ei tule tal juurde anda 10%-list lisa, ja juhtudel, kus seemnevilja ostja on teraviljanormist vabastatud ikalduskahjude tõttu täielikult, — ei tule tal erinormina vilja tagasi müüa ostetud seemnevilja arvel.

Samuti ei tule ostetud seemnevilja arvel vilja tagasi anda algajail põllupidajail, kelle kasutada mineval maakohal ei ole lõigata käesoleval aastal tali- ega suviviljapõlde.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070 — I, 14. IX 1942 vallavanematele, maavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele — II osa.

Seemnevilja ostmine teise omavalitsuse piires asuvalt põllupidajalt.

1. Täiendavalt Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjale nr. 1060 — 29. VIII 42 põllupidajate varustamise asjas seemneviljaga teatan, et juhul, kui põllupidaja, kes on varustatud vallavanema loaga seemnevilja ostmiseks vahetult põllupidajailt, ei saa seemnevilja osta sama valla põllupidajatelt, siis võib ta sama ostuloa alusel teostada ostu mõne teise valla põllupidajalt. Sel juhul peab aga vallavalitsus, kellele esitatakse teise valla poolt väljaantud seemneviljaostuluba (varustatult seemnemüügi märkmega, müüdud vilja kandmiseks normi arvele), — teatama kohe kirjalikult loa väljaandnud vallale, — kellele, millal, kui palju ja misliigilist vilja on selle loa alusel müüdud. Ilma sellesisulist teadet saatmata ei ole õigust müüdud vilja kandmiseks normi katteks.

Loa väljaandja vallavalitsus, saades teiselt vallalt teatise seemnevilja müümise kohta, kannab selle alusel täiendava normi seemnevilja ostnud põllupidaja talundi põhiraamatusse või kohustuste kaardile ning vallavalitsuses peetavale talundilehele Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja nr. 1060 — 29. VIII 42 kohaselt ja korras.

2. Vastava ostuloa alusel toiduteravilja müük seemneks teisele põllupidajale Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja nr. 1060 — 29. VIII k. a. korras ja alustel — annab müüjale kõik samad õigused, mis vilja müük kokkuostupunktilegi, nimelt kiiruspreemia saamise jt.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070 — 31. VIII 1942 maavanematele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

Alates 1. septembrist 1942 lugeda teravilja aktsioon koos kõigi senini antud hüvitustega lõpetatuks.

1. IX 1942 alata 1942/43. m.-a. arvel normiteravilja vastuvõtmist.

Kõik alates 1. septembrist k. a. põllupidajate poolt kokkutoodav teravili tuleb kokkuostupunktidel vastu võtta, vastuvõetud kogustest anda valdadele teada ning vallavalitsustel need kogused 1942/43. a. normiviljana äraantuks lugeda.

1942/43. a. teraviljanormide määramise ja kokkuvõtmise juhendid tehakse teatavaks lähemal ajal.

Käesolev ringkiri maavanematel kohe vallavanematele ja kokkuostufirmadel kokkuostupunktidele teada anda.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori 3. IX 1942 üleskutse põllumeestele teraviljanormide täitmise alal.

Eesti põllumehed!

Teie põldudel valmib Saksa sõjaväe kaitse all hea viljasaak. Vastavalt Kindralkomissari poolt Rakveres antud lubadusele võetakse linnaelanikkonna ja sõjaväe toitlustamiseks vajalikud viljakogused sellest viljast, mis põllupidajailt normide alusel kokku võetakse.

Kes selle kohustuse on täitnud, võib vabalt talitada selle osa suhtes, mis tal üle jääb normide täitmisest.

Alates 1. septembrist k. a. on maksma pandud jahvatuskaart, mille põhjal igale isevarustajale majapidamisele antakse 38 kg toiduteravilja isiku kohta veerandaastas jahvatamiseks vabaks. Niipea, kui kohaliku põllumajandusjuhi tööpiirkonda kuuluvad talumajapidamised on täitnud nende peale pandud normid toiduteravilja alal, on vallavanem õigustatud kõikidele nimetatud talumajapidamiste jahvatuskaartidele vabaksandmise märkme tegema, millega võimaldatakse piiramatut toiduteravilja jahvatamist. Jahvatuskaart on seega ainult ettevaatusabinõuks, et kindlustada viljakohustuse täitmist.

Juba lähemate päevade kestel ilmuvad Teie juurde Eesti Omavalitsuse volinikud, et Teiega ostulepingu teel kokkulepet sõlmida teraviljakoguste kohta, mis üksikutel taludel ära anda tuleb. Eesti Omavalitsuse poolt võetakse keskmise normi määramisel arvesse

üksikute maakondade erinevaid tingimusi. See on Teile kahtlemata isegi arusaadav, et keskmise normi piirides Tartumaa põllumehel ühe ha kohta rohkem ära anda tuleb kui Saaremaa põllumehel.

Vana toiduteravilja tagavarad on lõpule jõudmas. Sellepärast tuleks igal põllumehel kiiremas korras vili ära peksta ja toiduteravilja sundnorm ära anda.

Põllumehi, kes erilist hoolt ja arusaamist üles näidanud teraviljanormide kiire täitmisega, — premeeritakse Riigikomissari poolt ühtlaselt kogu Ida-alal järgmiselt:

kes on teravilja ära andnud:

kuni 15. 09. 1942, iga 200 kg äraantud vilja eest 1 ltr. viina,
„ 25. 09. 1942, „ 250 „ „ „ „ 1 „ „
„ 15. 10. 1942, „ 400 „ „ „ „ 1 „ „

Eesti põllumehed — asuge kohe teraviljanormide täitmisele ja viljakokkuostupunktidesse äraviimisele, ära ootamata Eesti Omavalitsuse esindajate kohaleilmumist. Täitke oma kohustust, et linnades ei tekiks puudust ja ka sõjavägi oleks varustatud.

Kes toiduteravilja raiskab või söödaks tarvitab, on bolševikkude käsilane! Kes oma normi kuritahtlikult või lohakuse tõttu ei täida, saboteerib võitlust olemasolu eest, mida peetakse ka tema talu ja elu eest. Põllumehe õige kohustus oma rahva ja sõjaväe vastu on ainuüksi siis täidetud, kui ta praegusel sõjaajal hoolitseb toitlusmajanduse eest.

Kindralkomissar näitas normikohustuse võimaldamisega Teile oma usaldust. Näidake end nüüd selle usalduse väärilisena, et Eesti Omavalitsus talle võimalikult kiiresti kohuslikkude normide täitmisest teatada võiks.

Tallinnas, 3. septembril 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070 — 4. IX 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

1942. a. saakidest toiduteravilja äraandmise kohustus.

1942/43. m.-aasta normiteravilja ja üle normi müüdava teravilja kokkuvõtmisel maapidajailt määran vastavate asutuste ja ettevõtete ülesanded järgmiselt:

I.

Maavanemate ülesandeks on:

1. Jaotada valdadele (linnadele) maakondlikus ulatuses Turukorraldusvalitsuse poolt määratud teravilja kokkuvõtmise kogused.

Normide jaotamisel tuleb aluseks võtta:

Toiduteravilja müügikontingendi määramine vallale.

a) keskmine maakonna norm põllu-aiamaa ha-lt;
b) põllu- ja aiamaa suurus vallas;
c) teravilja keskmine saak;
d) toiduteravilja alal toitlustada olevate isevarustajate isikute arv ja söödateravilja alal sööta olevate loomade arv vallas.

Antud maakondlikku keskmist normi hektaarilt on maavalitsus õigustatud ühe või teise valla (linna) osas muutma, kuid nende muudatuste tagajärjel ei või muutuda maakonna kohta määratud teraviljamüügi üldnorm.

2. Valdadele (linnadele) määratud normivilja üldkogused viivitamata teha vallavanematele (linnapeadele) võimalikult telefonogrammiliselt teatavaks. Pärast telefonogrammide andmist kinnitada normide teated kirjalikult.

3. Teostada teravilja kokkuvõtmise kontrolli valdades ja alluvates linnades, abistada valdu (linnu) nõuandega ja lahendada lõplikult kaebused, mis esitatud põllupidajate poolt vallavalitsuste (alluvate linnade) otsuste peale normide määramise asjus.

4. Teha selgitustööd normide õigeaegse täitmise ja samuti üle normi vilja müümise tarvidusest, eriti seal, kus üle normi teravilja müümine osutub võimalikuks. Selgitada hüvituste andmise korda, hulka jne., niipea kui see maavanematele teatavaks tehtud.

5. Teravilja ja teiste põllumajandussaaduste kokkuvõtmisel silmas pidada ja vajaduse kohaselt informeerida ka asjaosalisi, et normide katteks arvatakse ainult need saadused, mis põllupidajad on müünud Majandus- ja Rahandusdirektori või Turukorraldusvalitsuse sellekohase ettekirjutuse järgi kohaliku omavalitsuse (valla- või linnavalitsuse) korralduse alusel ametlikkudele kokkuostufirmadele või vallavanema (linnapea) vastava ostuloa alusel seemneviljana põllupidajaile (Majandus- ja Rahandusdirektori ringkiri nr. 1060 — 29. VIII 1942).

Normide katteks arvatavad saadused.

Teistsuguste korralduste alusel ja mujale müüdud saadusi normina äraantuiks ei loeta.

6. Jälgida vallavalitsuste (linnavalitsuste) kaudu normiteravilja kokkuvõtmist ja selle jälgimiseks nõuda vallavalitsustelt (linnavalitsustelt) kokkuostu aruannete vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK II}}$ õigeaegset esitamist.

Maavalitsuste aruanded teravilja kokkuostu kohta.

Anda teravilja kokkuvõtmise kohta kuuaruanded Turukorraldusvalitsusele vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK III}}$ kohaselt iga möödunud kuu eest hiljemalt järgneva kuu 10-ndaks kuupäevaks.

II.

Vallavanema (linnapea) ülesandeks on:

Toiduteravilja-normi määramine tootjale.

1. Jaotada maavanema poolt teadaantud valla (linna) normiteravilja kogus üksikute tootjate vahel vallas (linnas). Jaotamisel võtta arvesse:

a) valla (linna) keskmine norm põllu-aiamaa ha kohta;

b) vastava talundi põllu- ja aiamaa suurus;

c) talundi teravilja saak;

d) toiduteravilja normide puhul lasterikastes ja pisitaludes talundi ülal pidada olevate isikute ja söödateravilja puhul piimakarja suurus, lammaste jne. arv.

Kohustuskaartidega varustatud talunditele määrata teravilja äraandmise normid Majandus- ja Rahandusdirektori juhendi nr. 63—16. juulist 1942. a. kohaselt.

Teraviljanormide jaotamisel võib vallale (linnale) määratud keskmine norm ha-lt kõikuda üksikute talude juures, kuid valla (linna) kohta maavanemate poolt määratud üldnorm ei või selle arvel väheneda.

Vallavalitsustel tuleb põllumajandussaaduste äraandmise normid põllupidajaile määrata kooskõlas Majandus- ja Rahandusdirektori või Turukorraldusvalitsuse sellekohaste ettekirjutustega. Kõikide teiste asutiste ja isikute sellekohased nõuded ja ettekirjutused tuleb tagasi lükata kui mittekehtivad.

2. Vallavanematel (linnapeadel) teatada külakümnikkude ja kohalikkude põllumajandusjuhtide kaudu põllupidajaile nendel äraandmisele kuuluv teraviljanorm ja kokkuostupunktid. Kokkuostupunktid määratakse kokkuostufirmade poolt kokkuleppel kohaliku vallavanemaga (linnapeaga).

Ühtlasi vallavanemail (linnapeadel) varustada külakümnikud ja põllumajandusjuhid tarviliku arvu teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute ning E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse maksukäsublankettidega.

Toiduteravilja müüginormide teatamine tootjaile ja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimine.

3. Külakümnikkudel koos põllumajandusjuhtidega, saades vallavanemalt (linnapealt) müügikohuslikkude põllupidajate nimekirja ühes määratud normidega, vallavanema (linnapea) esindajaina:

a) teatada igale nende piirkonnas asuvale teraviljamüügikohuslikule põllupidajale teravilja äraandmise normid;

b) kanda need normid talundi põhiraamatusse või talundi kohustustekaardile;

c) tutvustada teraviljamüügikohuslasi teraviljamüügi korraga ja teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingu sisuga;

d) sõlmida müügikohuslasega teravilja ostu-müügi- ja alalhoiuleping 3 eksemplaris, täites lepingu teksti selle blanketil nõutavate andmetega;

e) kirjutada leping Eesti Omavalitsuse Majandus- ja Rahandusdirektooriumi nimel ja lepingu sõlmijal kirjutada sellele alla vallavanema esindajana ja ühtlasi võtta lepingule põllupidaja-teraviljamüüja allkiri.

Lepingud sõlmida kohe toiduteravilja (rukis, nisu) ostu--müügi kohta. Söödateraviljalepingute sõlmimiseks järgneb eri korraldus.

f) Märkida lepingutes müüdava-ostetava teravilja hulk (lahter 3) vastavalt müügikohuslikule (normile) hulgale, ettemaks kg kohta (lahter 4) à Rmk. 0,06 pro 1 kg vilja kohta, ning viia müüdud kilogrammidele ja ettemaksunormile vastavalt välja lepingu ettemaksusumma (lahter 5).

Juhul, kui põllupidaja on kuni lepingu sõlmimiseni toiduteravilja (rukis, nisu) 1942/43. m.-a. normide katteks juba müünud kas kokkuostupunktidele või seemneviljana põllupidajaile vallavanema (linnapea) vastava ostuloa alusel, mis on antud Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja nr. 1060 — 29. VIII 1942. a. alusel, — siis arvutada see müüdud hulk müügikohuslikust normist (lahter 2) maha ja näidata lepingu vastavas lahtris ainult veel müüajääv hulk (lahter 3). Ühtlasi näidata varemmüüdud teravilja hulk lepingu p. 1 lahtrite all märkme osas;

g) maksta lepingujärgne summa (lahter 5) põllupidajaile lepingu sõlmimisel E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse maksukäsuga, märkides maksukäsul vastaval kohal tähtaja, mis ajal põllupidaja on kohustatud selle esitama teraviljakokkuostupunktile väljalunastamiseks.

See tähtpäev ei tohi olla hiljem kui 1. oktoober 1942, kuivõrd Turukorraldusvalitsuse poolt selle tähtaja kohta ei järgne teistsuguseid korraldusi.

Ühtlasi teatada teravilja müüjale, et maksukäsu väljalunastamiseks esitamisel on ta kohustatud kaasa võtma ja esitama kokkuostupunkti juhatajale allakirjutamiseks ka tema kätte jäänud lepingu eksemplari, ilma milleta maksukäsu väljalunastamist ei järgne;

h) jätta sõlmitud lepingutest üks eksemplar põllupidajale ja 2 eksemplari anda üle sellele kokkuostupunktile, kellele lepingu järgi põllupidaja on kohustatud teravilja viima.

Kui vastava valla (linna) piires teostab teravilja kokkuvõtmist rohkem kui üks teraviljakokkuostupunkt, siis määrab põllupidaja lepingu sõlmimisel, missugusele neist punktidest ta teravilja viia soovib;

i) koostada sõlmitud lepingute kohta nimekiri, milles näidata talundi nimetus, talundipidaja ees- ja perekonnanimi ning müüdud rukki ja nisu hulk talu kohta. See nimekiri anda kohe pärast lepingute sõlmimist üle vallavanemale (linnapeale), ühtlasi kanda vallavanemale (linnapeale) ette nende teraviljamüügikohuslaste nimed, kes lepingu sõlmimisest on keeldunud.

4. Vallavalitsustel (linnavalitsustel) kanda talundi müügikohuslikud teravilja-normid talundilehtedele, lahtrisse „Määratud norm 1. IX 1942 — 31. VIII 1943."

Ühtlasi talitada vallavanemail (linnapeadel) lepingu sõlmimisest keeldunud põllupidajate suhtes vastavalt sellekohastele antavatele eeskirjadele.

5. Vallavanem ja külakümnikud on kohustatud jälgima ja hoolitsema, et kõigi teraviljamüügikohuslasiga teravilja **ostu-müügi- ja alalhoiulepingud sõlmitaks hiljemalt 28. septembriks 1942 ja et teravilja äraandmine kokkuostupunktidele toimuks määratavatel tähtpäevadel.**

Need tähtpäevad määrata ja anda põllupidajaile teada vastavalt Turukorraldusvalitsuse sellekohastele teadaannetele.

Teraviljakokkuostupunktide asetus.

6. Vallavanematel hoolitseda, et kokkuostupunktid oleksid nii korraldatud, et need ei asetseks müügikohuslase asukohast normaalselt mitte üle 10 km kaugusel, ärandjuhtudel mitte üle 15 km.

Vallavalitsuste aruanded teravilja kokkuostu kohta.

7. Kokkuostupunktidelt nõuda iga 10 päeva kohta teraviljamüüjate nimekirjade ja müügikviitungite õigeaegset esitamist. Nende andmete alusel koostada vallavalitsustes kuuaruanded vormi MD-1070-42 / TK II kohaselt ja saata maavanematele möödunud kuu eest iga järgneva kuu 5-ndal päeval. Ühtlasi kviteerida teraviljakokkuostupunktide aruande alusel talundilehtedel teravilja müüginormide täitmist.

8. Vallavalitsustel lahendada põllupidajate ja teraviljakokkuostupunkti vahel tekkivaid arusaamatusi teravilja müümisel, maksukäskude lunastamisel jt.

III.

Kokkuostufirmade ülesandeks on:

Teravilja kokkuostuvõrgu moodustamine.

1. Kokkuleppel kohalike vallavanematega moodustada ülemaaline teravilja kokkuostu võrk tarvilikus tiheduses, s. o. säärase tihedusega, et teravilja müümisel ei jääks kokkuostupunkt müüjatest mitte üle 10 km kaugusele ja erandjuhtudel mitte üle 15 km kaugusele. Turukorraldusvalitsuse poolt sel alal antavad täiendavad eeskirjad on firmadele kohuslikud.

2. Korraldada võimalikkuse piirides olemasolevaid teraviljaladusid ja hankida teravilja tarvilikuks transportimiseks transpordiabinõud või sõlmida lepped transpordivahendite kasutada saamiseks sääraselt, et teravili vastavalt tarvidusele paigutataks varustamiskohtadesse.

3. Koostada kava kokkuvõetava teravilja õigeks paigutamiseks maakondade ja suuremate linnade viisi, ette nähes nendest maakondadest, kus toitlustamisel on ette näha teravilja ülejääki, selle ülejäägi ümberpaigutamist teistesse maakondadesse.

4. Anda tarvilikke instruktsioone kokkuostupunktidele teravilja kokkuvõtmiseks, maksukäskude lunastamiseks jt., varustades ühtlasi kokkuostupunkte kõigi tarvilikkude formulaaridega ja plankettidega.

Kokkuostufirmade aruanded.

5. Kontrollida kokkuostupunktide tegevust, eriti vilja õiget hindamist ja tasu maksmist, nõuda kokkuostupunktidelt aruannete õigeaegset esitamist, koostada viimaste alusel 10-ne päeva aruanded vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK I}}$ kohaselt ja saata see Turukorraldusvalitsusele 7-ndaks päevaks pärast aruandeperioodi lõppu.

6. Hoolitseda, et teraviljamüüjad-põllupidajad saaksid osta nendele hüvitusena ettenähtud tarbeesemeid ja kaupu võimalikult kättesaadavalt ja soodsalt lähemast müügikohast, teatades need ostukohad kokkuostupunktidele ja viimaste kaudu teraviljamüüjatele.

7. Saata kokkuostupunktide poolt kokkuostufirmadele lähetatud teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingud Turukorraldusvalitsusele **hiljemalt 15. oktoobriks 1942.**

8. Teravilja väljaandmisel ja käsutamisel pidada silmas ning jälgida, et kokkuostupunktides samuti kinni peetaks, et kokkuostetud teravilja, kuivõrd see ei ole Majandus- ja Rahandusdirektooriumi vastavasisulise korraldusega sõjaväe tarbeks vabaks antud, — võib välja anda ainult Turukorraldusvalitsuse vastavate ettekirjutuste kohaselt.

IV.

Kokkuostupunktide ülesandeks on:

Teravilja kokkuostmine.

1. Teostada teravilja kokkuvõtmist, kusjuures vilja tuleb vastu võtta aja peale vaatamata. Samuti teostada maksukäskude väljalunastamist ja lepingute allakirjutamist.

2. Kviteerida igakordne teraviljamüük talundi põhiraamatusse või talundi kohustustekaardile ja anda välja teraviljamüüjale kviitung müüdud vilja kohta.

3. Välja anda teraviljamüüjaile ettenähtud kiirushüvituste tšekid ja teiste hüvituste ostmise tõendid vastavalt sellekohastele instruktsioonidele.

4. **Teatada 10-ndaks oktoobriks 1942 vastavale vallavanemale** müügikohuslaste nimed, kes ei ole 1. okt. 1942 esitanud kokkuostupunktile maksukäsku väljalunastamiseks ega tema käes olevat lepingueksemplari allakirjutamiseks.

5. Esitada üks eksemplar talupidajatega sõlmitud teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingutest hiljemalt **10-ndaks oktoobriks 1942 kokkuostufirmale.**

Kokkuostupunktide aruanded.

6. Anda iga 10-ne päeva kohta teravilja kokkuvõtmise aruanne vallavalitsusele, lisandades sellele viljamüügikviitungite ärakirjad.

Samuti esitada teravilja kokkuostmise, väljaminekute ja ladude seisu kohta vastavad aruanded kokkuostufirmadele.

V.

Tempelmaksust vabastamine.

Müügikohusliku teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingud, vastuvõtukviitungid, arved ja muud dokumendid ning kirjavahetus sel alal on vabad tempelmaksust.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Lisa 1. — Normiteravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingu vorm;

„ 2. — Maksukäsu vorm;

„ 3. — Kokkuostupunktide aruannete vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK}}$;

„ 4. — Kokkuostufirmade aruannete vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK I}}$.

Normiteravilja ostu-müügi ja alalhoiu leping.

Tänasel allakirjutatud päeval on .....
(talundi nimi ja nr.)

talundi pidaja ....., elukoht
(ees- ja perekonnanimi)

....., ning
(maakond, vald, küla, p.-ag.)

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi vahel sõlmitud alljärgnev normiteravilja ostu-müügi- ja alalhoiuleping:

1. ..... pidaja .....
(talundi nimi ja nr.) (ees- ja perekonnanimi)

müüb käesoleva lepinguga 1942/43. a. normiteravilja ja E. O. Majandus- ja Rahandusdirektoorium ostab selle alljärgnevalt:

Müüdud saaduste nimetus	Müügikohuslik norm kg-des talundi põhiraamatu järgi	Müüdud hulk kg-des	Ettemaks kg kohta Rmk.-des	Lepingu sõlmimisel ettemaksstud summa Rmk.-des
1	2	3	4	5
Rukis . . .				
Nisu				
Oder . . .				
Kaer . . .				

Märge: Lahtris 2 tähendatud normist on kuni lepingu sõlmimiseni normi arvel müüdud: rukist ..... kg, nisu ..... kg.

Müüja kohustub ostetud normiteravilja omal kulul kohaliku omavalitsuse esimesel nõudmisel ära tooma .....
(kokkuostupunkti lao asukoht)]

2. Müüdud vilja eest maksab ostja tasu vastavalt vilja loomukaalule ja kvaliteedile kehtivate hindade alusel. Sellest tasust kaetakse esijoones lepingu ettemaks, kuna ületavad summad makstakse kokkuostupunkti poolt müüjale vilja vastuvõtmisel.

3. Müüdud vili peab vastama kehtivatele viljakvaliteedi nõuetele, kusjuures vilja niiskus ei või ületada 17%.

4. Müüja poolt hoiulevõetud vilja hävimise puhul kas vältimatu jõu või õnnetusjuhtumite läbi tühistub käesolev leping pärast sellekohase juurdluse lõpetamist.

5. Käesoleva lepinguga ostetud vili läheb üle vastavale kokkuostufirmale, ühes ostjale ettenähtud õiguste ja kohustega, sellest momendist, mil see vili on tema kokkuostupunktis vastu võetud. Seda vilja võib aga kokkuostufirma käsundada ja turustada ainult Majandus- ja Rahandusdirektooriumi sellekohaste ettekirjutuste kohaselt ja korras.

6. Käesolev leping sõlmitakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb põllupidajale, teine eksemplar kokkuostufirmale ja kolmas eksemplar Turukorraldusvalitsusele.

7. Käesoleva lepingu allakirjutamisega tõendab müüja Rmk. ..... kättesaamist maksukäsuga. See maksukäsk lunastatakse p. 1 viimases lõikes tähendatud kokkuostupunkti poolt maksukäsu ja käesoleva lepingu esitamisel.

„.....“ ..... 1942.

Talundipidaja-müüja

..... (allkiri)

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi ülesandel — ostja

..... [vallavanema (linnapea) esindaja allkiri]

Kokkuostufirma esindaja

..... (kokkuostupunkti juhataja allkiri)

Hoiulevõtutõend.

Käesolevaga tõendan, et olen käesoleva lepingu punktis 1 märgitud teravilja müüdud hulgal alalhoiuks vastu võtnud ja et ma end kohustan seda heaperemeheliku hoolsusega alal hoidma ja valitsema ja minule teadaantud tähtpäevaks vastavale kokkuostupunktile ära viima.

Ma olen sellest teadlik, et minule hoiule usaldatud vilja omastamise või raiskamise eest pean kehtivate kriminaalseaduste kohaselt vastutust kandma kui riigile kuuluva vara omastamise või raiskamise eest (KrS § 545).

„ “..... 1942.

Talundipidaja-müüja

..... (allkiri)

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi ülesandel — ostja

..... [vallavanema (linnapea) esindaja allkiri]

Konts nr. .....

..... maak.

..... vald

..... talupidaja

.....
(ees- ja perekonnanimi)

Rmk. .....

Maksukäsu lunastaja — teravilja kokkuostupunkt

.....

.....
(nimetus)

„ “..... 1942

.....
(põllumajandusjuhi (külakümniku) allkiri)

Eesti Omavalitsus
Majandus- ja Rahandusdirektoorium
Turukorraldusvalitsus

Tallinnas, 7. septembril 1942.

Maksukäsk nr. .....

Rmk. .....

Makskę Eesti Omavalitsuse Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse käsul .....
(teravilja müüja)
.....'le temaga sõlmitud
talupidaja ees- ja perekonnanimi)
teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingu esitamisel sularahas selle lepingu alusel müüdud teravilja eest

Rmk. .....
(rahasumma sõnades)
..... teravilja kokkuostu
(kokkuostupunkti nimetus)
punkti kassast mitte hiljem kui „ “..... 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

(maksukäsu tagakülg)

Maksukäsu väljakirjutaja-vallavanema esindaja .....
(allkiri)
„ “..... 1942.

Raha Rmk. ..... (.....)
(summa sõnades)
vastu võtnud.

„ “..... 194...

.....
(teraviljamüüja — raha vastuvõtja allkiri)

(Kokkuostukeskuse ja kokkuostupunkti nimetus ja asukoht)

A r u a n n e Vorm MD — 1070 — 42 / TK

teravilja kokkuostu, läbikäigu ja lao seisude kohta kilogrammides,

„ “.....194... kuni „ “.....194...

Aruanne saata kokkuostupunkti poolt kokkuostukeskusele iga kuu
1.—10. kuup. eest (incl.) 13. kuupäevaks
11.—20. „ „ „ 23. „
21.—viimase k. „ „ 3. „

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	Segavili	Kanavili	Tatar		Märkused
Lao seis aruandeperioodi algul:									
1. Kokkuostupunkti ladudes									
2. Põllupidajate juures hoiul									
Sissetulek:									
3. Ostetud põllupidajailt kokkuostupunkti ladudesse									
4. Ostetud põllupidajailt, jättes nende juurde hoiule									
5. Põllupidajate juurest hoiult ladudesse									
6. Saadud teistest ladudest*)									
Väljaminek:									
7. Sõjaväele									
8. Tsiviilsektorile									
9. Põllupidajatele seemneviljaks vallavanemate ja linnapeade kirjalikkude lubade alusel									
10. Antud teistesse ladudesse*) . . .									
Lao seis aruandeperioodi lõpuks:									
11. Kokkuostupunkti ladudes (rida 1+ +3+5+6 miinus read 7, 8, 9 ja 10)									
12. Põllupidajate juures hoiul (rida 2+4 miinus 5)									

*) Märkuste lahtrisse märkida lao nimetus ja asukoht.

„ “ 194

(koht ja aeg) (kokkuostupunktijuhataja allkiri)

Juhend aruandevormi MD-1070-42 / TK täitmiseks.

Aruanne MD-1070-42 / TK teravilja kokkuostu läbikäigu ja lao seisude üle tuleb koostada kõigil teravilja-kokkuostupunktidel igal kuul ajavahemikkude kohta 1.—10., 11.—20. ja 21. kuni viimase kuupäevani (kaasa arvatud) ning esitada

oma kokkuostukeskusele (firmale) hiljemalt iga aruandeperioodile järgnevaks 3. päevaks, s. o. jooksva kuu 13. ja 23. ning järgneva kuu 3. kuupäevaks.

Aruande täitmisel tuleb silmas pidada järgmist:

Rida 1. Siia kanda lao seisud kokkuostupunkti ladudes ja kokkuostupunkti valduses, kuid teelolev vili aruandeperioodi algul. Igas järgnevas aruandes peab selle rea summa võrduma eelmise aruande rea 11 summaga, s. o. eelmise perioodi aruandes märgitud lõppseisuga.

Siia reale ei kanta vilja, mis on lepingute alusel põllupidajate juures hoiul.

Rida 2. Sellel real näidata viljade kogused, mis olid aruandeperioodi algul E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi poolt jäetud vastavate lepingute alusel põllupidajate juurde hoiule kokkuostukeskuse esindaja lepingutele allakirjutamisega. Igas järgnevas aruandes peab selle rea summa võrduma eelmise aruande rea 12 summaga.

Rida 3. Siia märkida kokkuostupunkti poolt aruande ajavahemikul lattu ostetud vili, mis ei olnud lepingu alusel põllupidaja juures hoiul, vaid põllupidaja müüs selle vilja hoiulepingut sõlmimata otseselt kokkuostupunktile, andes selle vilja ka kohe üle.

Sellel real näidata koos kokkuostetud normi- ja ülenormiviljaga ka põllupidajailt täiendava normina tagasimüüdud seemnevili.

Rida 4. Sellel real näidata vili, mis osteti põllupidajailt aruandeperioodil lepingute alusel, mille järgi vili esialgu jäi põllupidajate juurde hoiule. Juhul, kui nimetatud leping sõlmiti esitatava aruande ajavahemikul ja põllupidaja tõi selle vilja enne aruande ajavahemiku lõppu kokkuostupunkti lattu, tuleb see tehing näidata sellel real ja ka real 5.

Rida 5. Sellel real näidata põllupidajate poolt aruandeperioodil kokkuostupunkti lattu toodud vili, mis oli senini põllupidajate juures vastavate lepingute alusel hoiul, vaatamata sellele, kas leping sõlmiti aruande ajavahemikul või varem.

Rida 6. Siin näidata vili, mida saadi aruande ajavahemikul keskuse ja teiste kokkuostupunktide ladudest. Märkuste lahtrisse märkida lao nimetus ja asukoht, kust vili toodi. Kui vilja saadi mitmest laost, siis näidata märkuste lahtris ka üksikutest ladudest saadud kogused ladude järgi.

Rida 7, 8 ja 9. Nendel ridadel näidata viljakogused, mis anti aruande ajavahemikul sõjaväele, tsiviilsektorile ja põllupidajaile (viimastele seemneviljaks vallavanemate ja linnapeade kirjalikkude lubade alusel).

Rida 10. Kanda vili, mis anti üle keskuse või teiste kokkuostupunktide ladudesse. Märkuste lahtrisse märkida lao nimetus ja selle asukoht, kuhu vili üle anti. Kui vilja anti üle mitmesse lattu, siis näidata märkuste lahtris ka üksikutesse ladudesse üleantud kogused ladude järgi.

Rida 11. Näidata laoseis kokkuostupunkti ladudes aruandeperioodi lõpuks. Lao seis aruandeperioodi lõpuks saadakse — liites summad ridades 1, 3, 5 ja 6 ning saadud summast eraldades read 7, 8, 9 ja 10.

Rida 12. Siia kanda põllupidajate juures hoiul oleva vilja lao seis aruandeperioodi lõpul.

See lao seis saadakse aruande rea 2 ja 4 summade liitmisel ja saadud summast rea 5 summat eraldades.

Aruanne koostada kahes eksemplaris, millest üks saata kokkuostukeskusele, kuna teine jääb kasutamiseks kokkuostupunkti juhatajale.

Aruanne tuleb tingimata esitada määratud tähtajaks.

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Lisa 4.

Vorm $\frac{\text{MD — 1070 — 42}}{\text{TK I}}$

Aruanne saata Turukorraldusvalitsusele iga kuu:
1.—10. kuup. eest (incl.) 17.-ks k.
11.—20. „ „ „ 27.-ks „
21.—viim. „ „ „ 7.-ks „

.....

.....
(kokkuostukeskuse nimetus)

A r u a n n e

..... **kokkuostu, läbikäigu ja laoseisude**
(vilja nimetus)
kohta kilogrammides.

„.....“.....194... kuni „.....“.....194...

Maakond	Laoseis aruandeperioodi algul		Sissetulek							Väljaminek						Laoseis aruandeperioodi lõpuks		Märkused
	Kokkuostukeskuse ladudes	Põllupidajate juures hoiul	Ostetud põllupidajailt: Kokkuostukeskuse ladusse	Ostetud põllupidajailt: Jättes nende juurde hoiule	Ostetud põllupidajailt: Kokku (lahtrid 4+5)	Põllupidajate juurest hoiult ladudesse	Kokku põllupidajailt ladudesse (lahtrid 4+7)	Saadud teiste maakondade ladudest	Saadud teistelt kokkuostukeskustelt	Sõjaväele	Tsiviilsektorile	Põllupidajatele seemneviljaks vallavanemate ja linnapeade kirjalikkude lubade alusel	Antud ladudest teiste maakondade ladudesse	Antud teistele kokkuostukeskustele	Kokku (lahtrid 11+12+13+14+15)	Kokkuostukeskuse ladudes lahtrid (2+8+9+10 miinus 16)	Põllupidajate juures hoiul (lahtrid 3+5 miinus 7)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Virumaa . .	.....	.....																
Järvamaa .	.....	.....																
Harjumaa .	.....	.....																
Läänemaa .	.....	.....																
Saaremaa .	.....	.....																
Pärnumaa .	.....	.....																
Viljandimaa	.....	.....																
Tartumaa .	.....	.....																
Valgamaa .	.....	.....																
Võrumaa . .	.....	.....																
Petserimaa .	.....	.....																
Kokku . .	.....	.....																

.....„.....“..... 194...
(Koht ja aeg)

.....

.....
(Kokkuostukeskuse juhatuse allkirjad)

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070-23. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le, Rotermanni Tehastele ja Eesti Seemnevilja Ühisusele.

I.

Kuna Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse teravilja aruannete vorm $\frac{\text{DM-1070-42}}{\text{TK II}}$ ja vorm $\frac{\text{DM-1070-42}}{\text{TK III}}$ koostamisel ei olnud toiduteravilja normi asendamised teiste põllumajandussaadustega veel ette nähtud, siis ei teatud aruannete koostamisel seda ka arvestada ning seetõttu on nüüd nii maa- kui ka vallavanematel aruannete täitmisel üles kerkinud raskusi. Et ära hoida aruannete valesti täitmisi ja tagantjärele parandusi ning et kindlustada õigete andmete saamist, selleks annulleerime meie teravilja aruande vormid $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK II}}$ ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK III}}$, ühtlasi on käesolev ringkiri ka 30. nov. 1942. a. ringkirja nr. 1070-I täienduseks, millega paneme maksma uued teravilja aruanded juuresolevate vormide kohaselt alljärgnevalt:

1) Toiduteravilja aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ vallavanematel (linnapeadel) saata maavanematele iga möödunud kuu eest järgneva kuu 5-ndaks päevaks.

2) Söödateravilja aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$

3) Toiduteravilja aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK IX}}$ maavanematel saata Turukorraldusvalitsusele iga möödunud kuu eest järgneva kuu 10-ndaks päevaks.

4) Söödateravilja aruanne vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK-X}}$

Aruannete vormide $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ juhendid on trükitud vastavate aruannete pöördele, millede järgi tuleb aruanded täita.

Teravilja kokkuostu aruannete vormid $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK II}}$ ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK III}}$ anulleeritakse. Jõustatakse uued vormid.

II.

Juhend maavanematele aruandevormide $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK IX}}$ ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK X}}$ täitmiseks.

1. Maavanematel koostada vallavanematelt (linnapeadelt) saadud $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ (toiduteravilja) ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ (söödateravilja) aruannete põhjal ringkirjale juurdelisatud vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK IX}}$ järgi toiduteravilja (rukis ja nisu eraldi) ja vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK X}}$ järgi söödateravilja (oder, kaer-segavili eraldi) aruanded valdade (linnade) viisi ja need esitada Turukorraldusvalitsusele iga möödunud kuu eest järgneva kuu 10-ndaks päevaks.

Maavanematel esitada esimene aruanne Turukorraldusvalitsusele 10-ndaks detsembriks k. a. vallavanemate (linnapeade) aruannete põhjal koondaruandena valdade (linnade) viisi teravilja normide täitmise kohta ajavahemikul 1. septembrist 1942. a. kuni 30. novembrini 1942. a. incl.

III.

Aruanded saata õigeaegselt.

Kõigil kokkuostupunktidel, vallavanematel (linnapeadel) ja maavanematel esitada andmed õigeaegselt ja täpselt, kusjuures eriti kokkuostupunktidel tuleb tähele panna, et vallavanematele (linnapeadele) esitatavatel teravilja vastuvõtu kviitungitel oleks tingimata ära märgitud, missugused kogused põllupidajate poolt müüdud viljast on vastu võetud toiduteravilja ja missugused kogused söödateravilja arvel.

Lisa 1. — Vallavalitsuste aruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ (toiduteravili).

Lisa 2. — Vallavalitsuste aruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ (söödateravili).

Lisa 3. — Maavalitsuse aruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK IX}}$ (toiduteravili).

Lisa 4. — Maavalitsuse aruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK X}}$ (söödateravili).

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Lisa 1.

A r u a n n e

Vorm MD — 1070 — 42 / TK VII

..... maakonna ..... valla/linna

toiduteravilja kohustusliku müüginormi täitmise üle kilogrammides

„..." ..... 194... kuni „..." ..... 194... (kaasa arvatud)

ja 1-sest sept. 1942.

Aruanne saata maavanemale iga kuu 5-ndaks päevaks.

Tera-vilja liik	Vallale (linnale) maavanema poolt määratud norm	Majandus- ja Rahandusdirektooriumi seemnevilja puudujäägi korraldamise ringkirja nr. 1060 — 29.VIII 42 kohaselt								Valla (linna) puhastatud müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi perioodi jooksul			Valla (linna) puhastatud müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi 1. sept. 1942. a. kuni käesoleva perioodi lõpuni				Märkusi
		Suureneb valla norm talupidajatele müüdud seemnevilja arvel				Väheneb valla norm talupidajatele müüdud seemnevilja arvel											
		mis ostetud kokkuostupunktilt	mis ostetud teiste valdade talupidajatelt	mis laekub 10%-lisest lisast	Kokku (lahtrid 3+4+5)	mis müüdud teiste valdade talupidajatele	mis müüdud täieliselt ikalduse all kannatanud talupidajatele	mis müüdud talupidajatele, kel põllud lõigata suvi-ega talivilja	Kokku lahtrid (7+8+9)	Jääb valla (linna) puhastatud müüginormiks (lahtrid 2+6 miinus 10)	müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi ja alalhoiu lepingu alusel	Kokku müüdud (lahtrid 12+13)	müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi ja alalhoiu lepingu alusel	Kokku müüdud	Normi täitmise %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Rukis																		
Nisu																		
Kokku																		

Märkus: Valla (linna) puhastatud toiduteravilja müügi normist on täidetud müügiga otse kokkuostupunkti ja ostu-müügi ning alalhoiu lepingute alusel:

	Perioodi jooksul	1. sept. 1942 kuni käesoleva perioodi lõpuni
rukkiga	..... kg	..... kg
nisuga	..... „	..... „
odraga	..... „	..... „
tatraga	..... „	..... „
kaunviljaga	..... „	..... „
lihaga	..... „	..... „
heinaseemn. aedvilja seemnetega	..... „	..... „

Toiduteravilja asendamise vahekord teiste lubatud põllumajandussaadustega:

1 kg	rukist	võrdub	1,1 kg	odraga
1 „	nisu	„	1,2 „	„
1 „	rukist	„	1 „	tatraga
0,9 „	nisu	„	1 „	„
1,1 „	rukist	„	1 „	kaunviljaga
1 „	nisu	„	„ „	„
3,5 „	rukist	„	1 „	lihaga
3,5 „	nisu	„	„ „	„
1,0 „	toiduterav.	„	1,5 „	kaeraga

heina ja aedvilja seemnetega asendamine MRD ringkirja alusel 9. nov. 1942. a.

..... „....." ..... 194 ... a.

.....
vallavanema (linnapea) allkiri

Juhend aruandevormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ täitmiseks.

1. Valla (linna) aruanne $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ teravilja kohustusliku müüginormi täitmise üle koostatakse vallavalitsuse (linnavalitsuse) poolt (kaasa arvatud maakonnavabad linnad) ja saadetakse vastavale maavanemale iga möödunud kuu eest järgneva kuu 5-ndaks päevaks. Esimene aruanne tuleb koostada k. a. septembrikuu kohta ja saata maavanemale 5-ndaks oktoobriks k. a.

2. Aruanne koostatakse kahes eksemplaris, millest üks saadetakse maavanemale, kuna teine jääb kasutamiseks vallavalitsusele (linnavalitsusele).

3. Aruandes näidatakse andmed iga viljaliigi (rukis, nisu, oder jne.) kohta eraldi.

4. Aruande üksikute lahtrite täitmisel tuleb silmas pidada järgmist:

Lahter 2. Siia kanda maavanema poolt vallale (linnale) määratud tera- ja kaunvilja kohuslik müüginorm üksikute viljade järgi.

Lahter 3. Näidata seemnevilja kogus, mis Majandus- ja Rahandusdirektooriumi 29. VIII 42. ringkirja nr. 1060 alusel vallavanema (linnapea) poolt väljaantud ostulubade järgi talupidajate poolt ostetud ETK, Rotermanni või Eesti Seemnevilja Ühisuse teravilja kokkuostupunktidest. Vastavad andmed saadakse kokkuostupunktide poolt vallavalitsusele (linnavalitsusele) esitatavatest seemneviljamüükide eriaruannetest (vt. Majandus-Rahandusdirektooriumi 29. VIII 42. ringkirja nr. 1060, punkt 3).

Lahter 4. Lahtrisse kanda seemnevilja kogus, mis vallavanema (linnapea) ostulubade alusel talupidajate poolt ostetud teiste valdade (linnade) talupidajatelt. Oma valla (linna) talupidajatelt seemnevilja ostmisi siia ei kanta. Andmed lahtri täitmiseks saadakse nende vallavalitsuste (linnavalitsuste) teadetest, kust ost toimus.

Lahter 5. Siia kanda teravilja kogused, mis laekuvad seemnevilja ostnud taludelt neile määratud täiendava normi 10%-lise lisana (vt. Majandus-Rahandusdirektooriumi 29. VIII 42. ringkiri nr. 1060, punkt 3). Andmed lahtri täitmiseks arvutatakse vallavanema (linnapea) poolt väljaantud seemnevilja ostulubade alusel, millede järgi seemnevilja tegelikult osteti kas oma valla talupidajatelt, kokkuostupunktidelt või teiste valdade talupidajatelt ning kus 10%-line lisa määratud.

Juhul, kui kõnesolev 10%-line lisa ei laeku täielikult rukkina või nisuna, vaid osaliselt odrana või kaunviljana, siis kantakse viimaste viljade (s. o. odra ja kaunvilja) kogused ikkagi sama vilja arvele, mis oli talupidajale seemneks müüdud. Aruande osas, mis käsitleb valla (linna) normi täitmist kokkuostupunktide andmeil (lahtrid 12, 13 ja 14), näidatakse üksikud viljaliigid nii, nagu need tegelikult kokku osteti.

Lahter 6. Siia kantakse lahtritesse 3, 4 ja 5 märgitud summade kokkuvõte.

Lahter 7. Lahtrisse kanda valla (linna) talupidajate poolt vallavanemate (linnapeade) ostulubade järgi teiste valdade talupidajatele müüdud seemneviljakogused — müüjate poolt vallavalitsusele (linnavalitsusele) esitatud ja ostjate poolt kviteeritud ostulubade alusel.

Lahter 8. Siia kanda seemneviljakogused, mis müüdud vallavanema (linnapea) ostulubade alusel talupidajate ja kokkuostupunktide poolt neile oma valla (linna) talupidajatele, kes on ikalduskahjude tõttu teraviljanormist täielikult vabastatud ning kellel ei tule ostetud seemnevilja arvel vilja tagasi müüa.

Lahter 9. Lahtrisse kanda neile oma valla (linna) algajaile põllupidajaile vallavanema (linnapea) ostuloa alusel talupidajate ja kokkuostupunktide poolt müü-

dud seemnevili, kelle kasutada mineval maakohal ei ole käesoleval aastal lõigata ei talv- ega suviviljapõlde ning kes seetõttu on vabastatud ostetud seemnevilja arvel vilja tagasimüümisest.

Lahter 10. Lahtrisse kanda lahtrite 7, 8 ja 9 märgitud summade kokkuvõte.

Lahter 11. Siia kantakse valla puhastatud teravilja müüginorm, mis saadakse aruande lahtrites 2 ja 6 märgitud summasid liites ja saadud summast lahter 10-nda summat maha arvates. Valla puhastatud müüginorm näitab, kui palju vald on kohustatud teraviljanormi korras kokkuostupunktidele ära andma ning see summa jääb edaspidi valla (linna) normi täitmise arvestamise aluseks.

Lahtrisse 12 tuleb kanda kõik rukki ja nisu arvel otse kokkuostupunkti aruandeperioodi jooksul müüdud kogused.

Lahtris 13 tuleb näidata kogu valla (linna) põllupidajate poolt ostu-müügi ja alalhoiu lepingute alusel müüdud ja nende juurde hoiule jäetud toiduteravilja kogused.

Lahtris 14 tuleb näidata, kui palju valla (linna) poolt on puhastatud müüginormist aruandeperioodi jooksul täidetud, milleks liita lahtrite 12 ja 13 summad.

Lahtrisse 15 tuleb sisse kanda kõik rukki ja nisu arvel otse kokkuostupunkti äraantud kogused 1. septembrist s. a. kuni aruandeperioodi lõpuni.

Lahtris 16 tuleb näidata kogu valla (linna) põllupidajate poolt ostu-müügi ja alalhoiu lepingute alusel müüdud ja nende juurde hoiule jäetud toiduteravilja kogused 1. septembrist s. a. kuni aruandeperioodi lõpuni.

Lahtris 17 tuleb näidata, kui palju valla (linna) poolt on puhastatud müüginormist täidetud 1. septembrist s. a. kuni aruandeperioodi lõpuni, milleks liita lahtrite 15 ja 16 summad.

Lahtris 18 tuleb näidata toiduteravilja (rukis ja nisu) normi täitmise protsent valla (linna) puhastatud müüginormist, s. o. lahter 17 märgitud koguse % lahter 11-nda summast.

5. Kui toiduteravilja normide täitmine toimus asendamise korras selleks lubatud põllumajandussaadustega nagu odra, tatra, kaunvilja, kaera, liha või heina- ja aedvilja seemnetega, tuleb normide täitmised lahtrites 12, 13 ja 14 ning 15, 16 ja 17 näidata ikkagi ainult toiduteraviljana, s. o. rukki ja nisuna. Asendamise korras kokkuostupunktidesse äraantud ning ostu-müügi ja alalhoiu lepingute alusel ettemüüdud saadused tuleb esmalt ümber arvutada (redutseerida) aruandevormil märkuste all toodud võtme kohaselt toiduteraviljaks (rukkiks ja nisuks) ja seejärel liita saadud summad tegelikult äraantud või lepinguga ettemüüdud toiduteravilja (rukis, nisu) kogustega ning tulemus kanda vastavatesse lahtritesse.

6. Et teada saada, missuguses ulatuses on müüdud toiduteraviljast (lahtrite 14 ja 17 summadest eraldi) asendatud teiste põllumajandussaadustega, selleks tuleb aruande märkuste all ära näidata, kui palju toiduteravilja normist on täidetud tegelikult rukki ja nisuga ning kui palju odra, tatra, kaunvilja, kaera, liha ja aedvilja- ning heinaseemnetega (redutseerimata kogused).

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi
Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Lisa 2.

Vorm MD—1070—42
TK VIII

A r u a n n e

..... maakonna ..... valla (linna)

söödateravilja kohustusliku müüginormi täitmise üle kg-des

„...“..... 194... a. kuni „...“..... 194... a. (kaasa arvatud)
ja 1. septembrist 1942. a.

Aruanne saata maavanemale hiljemalt iga kuu 5-ndaks päevaks.

Teravilja liik	Vallale (linnale) maavanema poolt määratud norm	Valla (linna) müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi perioodi jooksul			Valla (linna) müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi 1. septembrist s. a. kuni käesoleva aruandeperioodi lõpuni			Normi täitmise %	Märkusi
		müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi- ja alalhoiulepingu alusel	Kokku müüdud (lahtrid 3+4)	müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi- ja alalhoiulepingute alusel	Kokku müüdud (lahtrid 6+7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Oder . . . Kaer ja segavili									
Kokku									

Märkus: Valla (linna) söödateravilja müüginormist on täidetud müügiga otse kokkuostupunkti ja ostu-müügi ning alalhoiu lepingute alusel.

1) Aruandeperioodi jooksul	2) 1. septembrist 1942. a. kuni käesoleva aruandeperioodi lõpuni
odraga ..... kg	..... kg
kaera ja segav..... „	..... „
rukkiga ..... „	..... „
nisuga ..... „	..... „

..... „.....“ ..... 194 ... a.

Söödateravilja asendamise vahekord teiste põllumajandussaadustega:

1 kg söödateravilja = 1 kg toiduterav.

.....
.....
.....
.....

.....
Vallavanem (linnapea) allkiri

Juhend aruandevormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ täitmiseks.

1. Aruande vorm $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ on ette nähtud söödateravilja normide täitmise aruandena ja saadetakse vallavanemate ja linnapeade poolt vastavale maavanemale koos toiduteravilja aruandega, s. o. iga möödunud kuu eest järgneva kuu 5-ndaks päevaks. Esimene aruanne tuleb koostada söödateraviljanormide täitmise kohta k. a. septembri-, oktoobri- ja novembrikuu kohta koondaruandena ja saata maavanemale 5. detsembriks k. a. Järgmised aruanded aga tuleb esitada juba eraldi aruandluse perioodi (lahter 3, 4 ja 5) ja kogu söödateravilja (lahtrid 6, 7 ja 8) müügi kohta.

2. Aruanne koostatakse kahes eksemplaris, millest üks saadetakse maavanemale ja teine jääb vallavalitsusele (linnavalitsusele).

3. Aruandes näidatakse andmed odra ja kaera-segavilja kohta eraldi.

4. Lahtrisse 2 sisse kanda vallale (linnale) maavanema poolt määratud sundkohustuslik söödateravilja norm liikide järgi (oder ja kaer-segavili) eraldi ja sama kogusummas kokku reale.

Lahtrisse 3 kanda kõik söödateravilja arvel aruandluse perioodi jooksul otse kokkuostupunkti ära antud kogused eraldi liikide järgi ja sama kogusummas kokku reale.

Lahtris 4 näidata kogu valla (linna) põllupidajate poolt ostu-müügi- ja alalhoiulepingute alusel aruandeperioodi jooksul müüdud ja nende juurde hoiule jäetud söödateravilja kogused.

Lahtris 5 näidata, kui palju on vald (linn) maavanema poolt määratud söödateravilja müüginormist aruandeperioodi jooksul täitnud, milleks liita lahtrid 3 ja 4 summad. Lahtrid 6, 7 ja 8 tuleb täita söödateravilja normide täitmise kohta ajavahemikul 1. sept. k. a. kuni aruandeperioodi lõpuni.

Lahtris 9 tuleb näidata söödateravilja (oder, kaer-segavili) normi täitmise protsent 1. sept. kuni aruandeperioodi lõpuni vallale (linnale) maavanema poolt määratud normist.

5. Söödateravilja normi täitmine toiduteraviljaga tuleb näidata aruandes selleks ettenähtud märkuste osas.

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Lisa 3.

Vorm MD—1070—42
TK IX

A r u a n n e

..... maakonna ..... kohustusliku müüginormi

(vilja nimetus)

täitmise üle kilogrammides.

„.....“.....194... a. kuni „.....“.....19... a. (kaasa arvatud)
ja 1-sest sept. 1942. a.

Aruanne saata Turukorraldusvalitsusele iga möödunud kuu eest järgneva kuu 10-ndaks päevaks.

Vallad ja linnad	Vallale (linnale) maavanema poolt määratud norm	Majandus- ja Rahandusdirektooriumi seemneviljapuudujäägi korraldamise ringkirja nr. 1060—29.VIII 42 kohaselt: Suureneb valla norm talupidajatele müüdud seemnevilja arvel: mis ostetud kokkuostupunktidelt	mis ostetud teiste valdade talupidajatelt	mis laekub 10%-lisest lisast	Kokku (lahtrid 3+4+5)	Väheneb valla norm talupidajatele müüdud seemnevilja arvel: mis müüdud teiste valdade talupidajatele	mis müüdud täieliku ikaldusse all kannat.	mis müüdud talupidajatele, kel polnud lõigata suvi- ega taliv.	Kokku (lahtrid 7+8+9)	Jääb valla (linna) puhastatud müüginormiks (lahtrid 2+6 miinus 10)	Valla (linna) puhastatud müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi perioodi jooksul: müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi ja alalhoiulepingu alusel	Kokku müüdud (lahtrid 12+13)	Valla (linna) puhastatud müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi 1. IX 42. a. kuni käesoleva perioodi lõpuni: müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi ja alalhoiulepingute alusel	kokku müüdud	normitäitmise %	Märkusi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Kokku																		

Märkus: Maakonna puhastatud toiduteravilja müüginormist on täidetud müügiga otse kokkuostupunkti ning ostu-müügi- ja alalhoiulepingute alusel.

Perioodi jooksul	**1. sept. 1942. a. kuni käesoleva perioodi lõpuni**
rukkiga ..... kg	..... kg
nisuga ..... „	..... „
odraga ..... „	..... „
tatraga ..... „	..... „
kaunviljaga ..... „	..... „
lihaga ..... „	..... „
heina ja aedv. ..... „	..... „
seemnetega ..... „	..... „

..... „.....“ ..... 194 ... a.

Toiduteravilja asendamise vahekord teiste lubatud põllumajandussaadustega

1	kg	rukist	võrdub 1,1	kg odraga
1	„	nisu	„ 1,2	„ „
1	„	rukist	„ 1	„ tatraga
0,9	„	nisu	„ 1	„ „
1,1	„	rukist	„ 1	„ kaunviljaga
0,9	„	nisu	„ 1	„ „
3,5	„	rukist	„ 1	„ lihaga
3,5	„	nisu	„ 1	„ „
1,0	„	toiduterav.	„ 1,5	„ kaeraga

heina ja aedviljaseemnetega asendamine MRD ringkirja alusel 9. nov. 1942.

.....
maavanema allkiri

Lisa 4.

Vorm MD—1070—42 / TK X

A r u a n n e

..... maakonna ..... kohustusliku
(söödateravilja liik)
müüginormi täitmise üle kilogrammides.

„...“.....194... a. kuni „...“.....194... a. (kaasa arvatud)
ja 1. sept. 1942. a.

Aruanne saata Turukorraldusvalitsusele iga möödunud kuu eest järgneva kuu 10-ndaks päevaks.

Vald ja linn	Vallale (linnale) maavanema poolt määratud norm	Valla (linna) müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi perioodi jooksul			Valla (linna) müüginormist täidetud kokkuostupunktide aruannete järgi 1. septembrist s. a. kuni käesoleva aruandeperioodi lõpuni				Märkusi
		müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi- ja alalhoiulepingu alusel	kokku müüdud (lahtrid 3+4)	müüdud otse kokkuostupunkti	müüdud ostu-müügi- ja alalhoiulepingute alusel	Kokku müüdud (lahtrid 6+7)	normi täitmise %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kokku									

Märkus: Maakonna ..... müüginormist on täidetud müügiga otse kokkuostupunkti ning ostu-müügi- ja alalhoiulepingute alusel.

1) Aruandeperioodi jooksul

odraga	..... kg
kaera ja segav.	..... „
rukkiga	..... „
nisuga	..... „

2) 1. septembrist kuni käesoleva aruande perioodi lõpuni

	..... kg
	..... „
	..... „
	..... „

..... asendamise vahekord teiste põllumajandussaadustega:

1 kg ..... võrdub 1 kg toiduteraviljaga
.....
.....
.....
.....

..... „.....“ ..... 194... a.

.....
maavanema allkiri

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 14. IX 1942 vallavanematele, maavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

Annan järgmised tõlgendused ja juhendid põllumajandussaaduste kokkuostu, seemneviljaga varustamise jt. aladel:

I.

Majandus- ja Rahandusdirektori juhendi nr. 1070-4. IX 1942, p. 3-d (teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingu sõlmimine) juures tuleb talitada järgmiselt:

Menetlus ostu--müügi- ja alalhoiulepingu sõlmimisest keeldumisel.

1. Sel juhul, kui teravilja-müügikohuslane ostu-müügi- ja alalhoiulepingut ei ole nõus sõlmima, siis

külakümnikul vallavanema esindajana anda kohe allkirja vastu teravilja-müügikohuslasele üle käsk, et ta on kohustatud hiljemalt 1. oktoobriks 1942 toiduteravilja (rukis ja nisu) täies müüginormi ulatuses kokkuostupunktile ära viima.

Selle korralduse mittetäitmine kutsub esile rahalise trahvimise. Trahvi määrab ja nõuab ka kohe sisse politsei. Peale trahvi jääb põllupidajal ikkagi kohustus teraviljanormi täitmiseks.

Teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute mittesõlmijatele teravilja äraviimise käsu üleandmisel ei tule arvesse võtta müügikohuslase võimalikke väiteid, nagu tal normivilja 1. oktoobriks 1942 ära anda ei oleks võimalik. Teravilja äraandmise pikendus võimaldatakse kõigile, kes teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingu sõlmivad, ja seda moodust saavad kõik kasutada.

Kellega sõlmida leping.

2. Teravilja ostu-müügi- ja alalhoiuleping sõlmida selle isikuga talus, kelle nimele on täidetud talundi põhiraamat.

Külakümnikkude ja põllumajandusjuhtide informeerimine nende ülesandeist teravilja kokkuvõtmisel.

3. Teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimise lähem korraldamine ja sellega tekkivate kõikide küsimuste otsene lahendamine on vallavanema ülesanne. Sellepärast vallavanemail, kus see osutub vähegi tarvilikuks, kutsuda enne lepingute sõlmimise korralduse ja teraviljanormide üleandmist külakümnikud ja põllumajandusjuhid vallamajja kokku, kus neid suuliselt üksikasjaliselt informeerida ülesandeist, määrata tähtpäevad, lahendada samas küsimused toiduteravilja asendamise asjas odraga ja muud küsimused, varustada põllumajandusjuhid ja külakümnikud tarvilike blankettidega, jt. Ühtlasi vallavanemail või tema abidel läbi käia lepingute sõlmimise ajal kõik külakümnikud ja põllumajandusjuhid ja lahendada koha peal kerkinud küsimused ja arusaamatused ning anda täiendavad instruktsioonid.

4. Nendel juhtudel, kus toiduteravilja-müügikohuslasel ei ole võimalik normi täita nõutud toiduteraviljas, — võib lubada tal seda täita asendamiskorras odraga, kusjuures 1 kg rukki kohta tuleb anda 1,1 kg ja 1 kg nisu kohta 1,2 kg otri. **Toiduteravilja asendamine odraga.**

Toiduteravilja, s. o. rukki ja nisu asendamisel odraga aga ei või odra hulk mingil juhul ületada vallale määratud

rukki üldnormi osas — 30% ja
nisu „ „ — 30%, s. o. vallale määratud toiduteravilja üldnormist peab vähemalt 70% olema selles viljaliigis, mis on määratud.

Vallavanema äranägemisel ja erikorraldusel võib toiduteravilja asendamise piiramine teostuda kas põllumajandusjuhtide tööpiirkondade järgi, s. o. lubades lepingute sõlmimisel iga piirkonna kohta sõlmida kummaski viljas kuni 30% ulatuses leping odra peale, või siis teostada toiduteravilja asendamise piiramine terve valla järgi, mil vallavanem ette määrab, mis % määral igas põllumajandusjuhi tööpiirkonnas võib sõlmitavasse lepingusse võtta otra rukki või nisu asemel. Viimane määramine peab aga toimuma sääraselt, et valla üldkokkuvõttes ei ületaks asendatud oder, nagu varem tähendatud, kummagi vilja osas 30%.

Teravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimisel märkida toiduteravilja asemel müüdav oder lepingus p. 1 lahtri 3 odra joonel (lahus nisust ja rukkist) ja selles koguses, kui palju otra toiduteravilja asemel kokku müügikohuslane müüb.

V.

Kiirushüvituste tsekkide rakendamiseks teatan järgmist: **Kiirushüvituste tsekkide väljaandmine.**

1. Kiirushüvituste tsekid saadab vallavanematele (linnapeadele) E. O. Majandus- ja Rahandusdirektoorium.

2. Vallavanemate (linnapeade) ülesandeks sel puhul on:

a) saadud kiirushüvituste tsekkide avansina väljaandmine nendele viljakokkuostupunktidele ja kokkuostukeskustele, kes teostavad vastava omavalitsuse talupidajate vilja vastuvõtmist, ja kontrolli teostamine, et kiirushüvituste tsekid antakse välja õiglaselt;

b) kiirushüvituste tsekkide otsene väljaandmine nendele põllupidajatele, kes teravilja (rukist, talinisu) on müünud vallavanema (linnapea) sellekohase ostuloa alusel seemneviljaks Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja nr. 1060 — 29. VIII 42 alusel, kui see müük on toimunud ajal ja kogustes, mis näidatud p. 4 osas;

c) teostada arvepidamist Majandus- ja Rahandusdirektooriumilt saadud kiirushüvituste tsekkide kasutamise üle. Sellest arvepidamisest peab nähtuma, kui mitme liitri viina ostuks on üldse tsekke saadud, kui mitme liitri viina ostmiseks on tsekke välja antud eraldi

a) kokkuostupunktide poolt ning

b) vallavanema (linnapea) enese poolt järgmiste ajavahemikkude vältel: 1. IX 42. — 15. IX 42., 16. IX 42. — 25. IX 42. ja 26. IX 42—15. X 42.

Ühtlasi anda kiirushüvituste tsekkide väljaandmise kohta aruanded kohalikule maavanemale vastavalt kiirushüvituste eriperioodidele (1. IX 42. — 15. IX 42. jne.) hiljemalt 25. IX 42., 10. X 42. ja 30. X 42. Need aruanded peavad sisaldama samu andmeid, mis on eespool nõutud arvepidamise kohta.

3. Maavanematel, saades vallavanematelt (linnapeadelt) aruanded väljaantud kiirushüvituste tsekkide üle viina peale, koostada aruanne valdade ja linnade järgi ning kokku ja saata see Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele vastavalt kiirushüvituste eriperioodidele hiljemalt 1. X 42., 16.X 42. ja 7.XI 42.

4. Kiirushüvituste tsekke (viinale) on õigustatud saama: erandita kõik teravilja müüjad, kes on teravilja ära andnud kas põllupidajaile vallavanema (linnapea) sellekohase ostuloa alusel seemneviljaks või siis kokkuostupunktile — järgmiselt:

kes on teravilja ära andnud kuni 15. IX 1942, iga 200 kg äraantud vilja kohta 1 ltr. viina peale,

kes on teravilja ära andnud kuni 25. IX 1942, iga 250 kg äraantud vilja kohta 1 ltr. viina peale,

kes on teravilja ära andnud kuni 15. X 1942, iga 400 kg äraantud vilja kohta 1 ltr. viina peale.

Põllupidaja, kes ülalnimetatud hulgal mõningail põhjusil pole suutnud vilja ära tuua, kuid on teinud seda osaliselt — premeeritakse vastavalt ka osaliselt, sel määral, kuidas teraviljakoguseid talupidaja poolt ära antud, ja nimelt:

kuni 15. IX 1942 äraantud iga täie 50 kg äraantud vilja kohta $^1/_4$ ltr. viina peale,

kuni 25. IX 1942 äraantud iga täie 65 kg äraantud vilja kohta $^1/_4$ ltr. viina peale,

kuni 15. X 1942 äraantud iga täie 100 kg äraantud vilja kohta $^1/_4$ ltr. viina peale.

Märge: Kiirushüvituse tsekke on õigustatud saama ainult toiduteravilja (rukki, nisu) müüjad ja need odra müüjad, kes otra müüvad toiduteravilja asemel normide

täitmiseks. Seejuures tuleb anda kiirushüvituse tsekid rukki või nisu kg-de järgi, mis loetakse kaetuks müüdud odraga. (Turukorraldusvalitsuse ringkiri nr. 1070-I, 23. IX 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.)

5. Kokkuostupunktidel kiirushüvituse tsekid välja anda teraviljamüüjatele kohe vilja vastuvõtmisel, märkides vilja vastuvõtmise tõendi (kviitungi) pöördele selle väljaandmine, mis vastuvõtjal, tseki saajal, tuleb tõendada oma allkirjaga. Sellest märkmest peab nähtuma, mitme liitri viina ostuks tsekke välja antud. Märge peab olema kirjutatud järgmiselt: „Kiirushüvituse tsekke ..... liitri viina ostuks vastu
(märkida sõnades)
võtnud".

.....
(aeg) .....
(vastuvõtja loetav allkiri)

Märge tuleb kirjutada viljavastuvõtutõendi (kviitungi) kontsul ja vallavanemale (linnapeale) saadetaval eksemplaril.

Juhul, kui enne käesoleva korralduse kättesaamist on kokkuostupunktidel juba vastuvõtutõendid (kviitungi eksempl.) ajavahemiku kohta 1. IX 42—10. IX 42. ära saadetud vallavanemale (linnapeale) ja kiirushüvituse tsekid alles välja andmata, siis tuleb need kokkuostupunkti poolt teravilja toojatele tagantjärele välja anda. Sel juhul peab ostupunkt lähetama vallavanemale (linnapeale) järgmise vormi kohase aruande kiirushüvituse tsekkide väljaandmise üle, võttes tsekkide saajailt aruandele allkirja tsekkide vastuvõtmise kohta. Aruande vorm on järgmine:

Viljamüügi kuup.	Kiirushüvituse tsekkide väljaandmise aeg	Viljavastuvõtu tõendi nr.	Vilja müüja nimi ja talundi nimi ja nr.	Müüdud viljakogus kg-des	Kiirushüvituse tsekke välja antud liitri viina ostuks	Vilja müüja tsekkide vastuvõtja allkiri

6. Vallavanematel (linnapeadel) anda viina ostuks tsekke nendele põllupidajatele, kes on rukist või talinisu müünud vallavanemate (linnapeade) poolt väljaantud sellekohaste ostulubade järgi (Majandus- ja Rahandusdirektooriumi ringkirja nr. 1060, 29. VIII 42. alusel) seemneviljaks. Tsekid anda välja seemnevilja ostja poolt kviteeritud ostuloa alusel, võttes müüjalt selle teisele küljele allkirja kiirushüvituse tsekkide vastu-

võtmise kohta. Allkirja peab võtma sama märkme kohaselt, nagu seda tehakse kokkuostupunktides viljavastuvõtutõendi (kviitungi) eksemplaridele.

7. Peale kiirushüvituste preemiate väljaandmise lõpetamist, s. o. pärast 15. X 1942 tuleb:

a) kokkuostupunktidel avansina saadud, kuid ülejäänud kiirushüvituse tsekid saata tagasi vastavale vallavanemale (linnapeale);

b) vallavanematel (linnapeadel) koostada lõpparuanne väljaantud kiirushüvituse tsekkide üle, ära näidates, mitme liitri viina ostuks on tsekke välja antud ning kui palju järele jäänud (märkida liitrites) ja esitada aruanne kohalikule maavanemale, ühtlasi saates ära kõik ülejäänud kiirushüvituste tsekid Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele;

c) maavanematel koostada vallavanematelt (linnapeadelt) saadud lõpparuannete järgi üldine maakonnakokkuvõte valdade ja linnade järgi ning saata see Turukorraldusvalitsusele.

8. Kiirushüvituste tsekkide väljaandmise üle on õigustatud ja kohustatud teostama järelevalvet see vallavanem (linnapea), kes tsekid avansina on andnud kokkuostupunktile seal viljatoojatele väljaandmiseks. Tal on õigus selleks ka koha peal, kokkuostupunktis, tarviduse korral teha järelevaatust, olemasolevate tsekkide loetelu, jälgida kviitungikontsudest tsekkide väljaandmist jm.

VI.

Ikalduskahjude arvesse võtmine normide määramisel.

Kuna ikalduskahjud on hinnatud seal, kus „saagi langus on olnud 50% või rohkem võrreldes valla keskmise saagiga", s. o. on tehtud olenevaks arvust, mis igas vallas isesugune ja õigegi suurte vahedega, siis paljas ikalduskahjude hindamise fakt ei anna õigust ühegi talundi vabastamiseks normist. Aluseks jääb normide määramisele ikkagi, nagu juhendis nr. 1070—4. IX k. a. tähendatud, talundi teravilja saak. Seejuures on loomulik, et ikalduse all kannatanud talundeid saab normidega koormata ainult nende normitäitmise tegeliku võimaluse kohaselt.

Lisa 1. — Kiirushüvituse tseki vorm.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Märkus: Juhendi II, III ja IV osa on paigutatud käsitamise hõlbustamiseks vastavate erialaeeskirjade juurde.

03203 Kiirushüvitus toiduteravilja 1942/43. a. normi äraandmise puhul **1/4 liitri riigiviina ostuks** vastavatest kauplustest. E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsus.	03203 Kiirushüvitus toiduteravilja 1942/43. a. normi äraandmise puhul **1 liitri riigiviina ostuks** vastavatest kauplustest. E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsus.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse juhataja ringkirjaline teadaanne nr. 1070 — I, 26. IX 1942 maavanematele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

Toiduteravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimise tähtpäeva pikendatud.

Majandus- ja Rahandusdirektori korraldusel teatan, et toiduteravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimise ja lepingute sõlmimise aruandmise tähtpäevi on pikendatud järgmiselt:

Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjas 4. sept. 1942, nr. 1070:

1. II osa p. 2-g ettenähtud tähtpäev 1. okt. pealt — 15. okt. k. a. peale;

2. II osa p. 5 ettenähtud tähtpäev 28. sept. k. a. pealt — 13. okt. k. a. peale;

3. III osa p. 7 ettenähtud tähtpäev 15. okt. k. a. pealt 1. nov. k. a. peale;

4. IV osa p. 4 ettenähtud tähtpäev 10. okt. k. a. pealt — 25. okt. k. a. peale;

5. IV osa p. 5 ettenähtud tähtpäev 10. okt. k. a. pealt — 25. okt. k. a. peale.

Kõik teised teravilja kokkuvõtmisega ja hüvituste andmisega seoses olevad tähtpäevad jäävad endisteks.

Eespool nimetatu maavalitsustel koheselt vallavalitsustele ja kokkuostufirmadele ning kokkuostupunktidele teatavaks teha.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 1070-I, 28. IX 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

I.

Söödateravilja ostu-müügi- ja alalhoulepingute sõlmimine.

Majandus- ja Rahandusdirektori 31. augusti s. a. korralduse alusel ja 4. sept. 1942. a. juhendi nr. 1070 kohaselt teostub teravilja kokkuost nii toidu- kui ka söödateravilja osas alates 1. septembrist s. a.

Ülalnimetatud juhendi kohaselt võis senini toimuda toiduteravilja lepingute sõlmimine. Ka sundkohuslikud toiduteraviljanormid tehti põllupidajaile teatavaks varem kui söödateravilja normid. Sellepärast ei ole söödateravilja osas veel lepingute sõlmimisega alatud.

Söödateravilja lepingute sõlmimisega tuleb alata hiljemalt 1. oktoobrist s. a.

II.

Ühenduses eespool nimetatud söödateraviljalepingute sõlmimise algpäevaga, s. o. 1. oktoobriga 1942 lugeda Majandus- ja Rahandusdirektori 4. sept. 1942. a. juhendis nr. 1070 ettenähtud tähtpäevad söödateravilja osas alljärgnevalt:

1) II osa pkt. 3 lõikes g tähtpäeva 1. oktoobri s. a. asemel lugeda 1. november s. a.;
2) II osa pkt. 3 lõige i lugeda maksvaks ka söödateravilja (oder, kaer, segavili) kohta;
3) II osa pkt. 5 nimetatud tähtpäeva 28. septembri s. a. asemel lugeda 28. oktoober s. a.;
4) III osa pkt. 7 nimetatud tähtpäeva 15. oktoober 1942 asemel lugeda 15. november 1942;
5) IV osa pkt. 4 ja pkt. 5 nimetatud tähtpäeva 10. oktoober 1942 asemel lugeda 10. november 1942.

III.

Söödateraviljalepingute sõlmimiseks tuleb kasutada samu lepingublankette, mida kasutatakse toiduteraviljalepingute sõlmimisel.

Teraviljalepingute plankette saadetakse täiendavalt juurde kõige lähemal ajal.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070—I, 2. novembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le, Rotermanni Tehastele ja Eesti Seemnevilja Ühisusele.

Ühenduses söödateravilja-lepingute sõlmimise tähtpäeva lõppemisega 31. oktoobril s. a. tuleb:

V.

Söödateravilja-lepingute sõlmimise tähtpäev lõppes 31. oktoobril s. a., kuid seal, kus söödateravilja-lepingute sõlmimisega pole veel lõpule jõutud, tuleb seda kiiresti teha, jätkates pidevalt söödateravilja-lepingute sõlmimist ja teravilja vastuvõtmist kokkuostupunktidesse.

Söödateravilja-lepingute sõlmimise tähtpäeva pikendatud.

Turukorraldusvalitsuse juhataja as. N. Viilup.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 2. X 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le, Rotermanni Tehastele, ühingule „Eesti Lihaeksport".

Toiduteraviljanormide täitmisel, kui talundipidaja ei ole suuteline andma kogu talundile langeva toiduteraviljanormi katteks ainult nisu, rukist ja otra, siis luban toiduteraviljanorme täita asendamise korras ka lihaga, tatraga või kaunviljaga.

1. Toiduteraviljanormide täitmine lihaga on lubatud ainult vallavanema loa alusel. Seejuures vallavanem võib loa anda ainult siis, kui põllupidajale määratud lihanorm on täidetud või selle täitmine on kindlustatud.

Toiduteraviljanormide täitmine asendamiskorras lihaga.

Toiduteraviljanormide täitmisel 1 kg liha asendab 3,5 kg toiduteravilja, s. o. rukist või nisu.

Lihamüük kviteeritakse vallavalitsuse poolt toiduteraviljanormide täitmisena siis, kui põllupidaja esitab vallavalitsusele üh. „Eesti Lihaeksport" ostukviitungi, millel on märgitud, et liha on põllupidajalt vastu võetud toiduteraviljanormide katteks. See märge peab kandma liha vastuvõtja allkirja.

Toiduteraviljanormide täitmine asendamiskorras tatraga.

2. Toiduteraviljanormide täitmisel selle asendamisel tatraga vastab 1 kg tatart 1 kg rukkile või 0,9 kg nisule. Seejuures tatar peab vastama järgmistele nõuetele:

a) peab olema normaalse kuivusega;

b) puhtus peab olema vähemalt 97% ja

c) umbrohuseemneid ei tohi olla üle 1,5%.

Toiduteraviljanormide täitmine asendamiskorras kaunviljaga.

3. Toiduteraviljanormide täitmisel selle asendamisel kaunviljaga vastab 1 kg kaunvilja 1 kg nisule või 1,1 kg rukkile. Seejuures kaunvili peab vastama järgmistele nõuetele:

a) peab olema normaalse kuivuse ja lõhnaga;

b) ei tohi sisaldada hallitanud teri;

c) puhtus peab olema vähemalt 96%;

d) ei tohi sisaldada söödahernest (pelusk jne.) üle 3% ja

e) umbrohuseemneid ei tohi olla üle 1,5%.

4. Toiduteraviljanormide täitmist eelmistes punktides toodud korra kohaselt kviteeritakse talundi põhiraamatus (talundi kohustuskaardil) märkuste lahtris vastavalt põllumajandussaadusele, mille asendamiseks liha, tatraid või kaunvilja toodud, märkusega „Täidetud ..... kg lihaga, tatraga, kaunviljaga (mittesobiv ära jätta), mis vastab ..... kg nisule, rukkile (mittesobiv ära jätta).“

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070—I, 17. X 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le ja Rotermanni Tehastele.

I.

Toiduteraviljanormide katteks võib anda osaliselt ka kaeru.

Et võimaldada toiduteraviljanormide täitmist ka nendel põllupidajatel, kel pole võimalik kehva toiduteraviljasaagi tõttu pealepandud müügikohustusi täies ulatuses rukki, nisu, odra, tatra või kaunviljaga täita, teatan, et eespool nimetatud põllupidajatel on Majandus- ja Rahandusdirektori korraldusel lubatud vallale määratud toiduteravilja üldkogusest asendada kuni 10% kaertega, kusjuures asendamise korral tuleb anda 1 kg rukki või nisu vastu 1,5 kg kaeru. Kaertega asendamine võib toimuda iga üksiku valla osas ainult Turukorraldusvalitsuse eriloaga vallavanemate sellekohase täiesti põhjendatud sooviavalduse põhjal.

Kui vallavanema sooviavaldus on Turukorraldusvalitsuse poolt jaatavalt otsustatud, tuleb vallavanemal igale üksikule põllupidajale anda toiduteravilja kaertega asendamiseks eriluba, kusjuures tuleb teostada kontrolli, et asendatav kaertekogus ei tõuseks üle 10 protsendi vallale määratud müügikohuslikust toiduteravilja üldnormist.

Kokkuostupunktidel tuleb toiduteravilja asendamiseks lubatud kaerte vastuvõtmisel nõuda põllupidajatelt vallavanema poolt antud eriloa esitamist. Ühtlasi tuleb kokkuostupunktidel tingimata viljavastuvõtukviitungile ära märkida, et vastuvõetud kaer on põllupidaja poolt ära antud toiduteravilja normi asendamiseks.

II.

Toiduteraviljalepingute sõlmimise tähtpäev lõppes 15. oktoobril 1942, kuid seal, kus toiduteraviljalepingute sõlmimisega pole veel lõpule jõutud, tuleb seda kiiresti teha, jätkates pidevalt toiduteraviljalepingute sõlmimist ja teravilja vastuvõtmist kokkuostupunktidesse.

Toiduteravilja ostu-müügi- ja alalhoiulepingute sõlmimist tuleb jätkata ka pärast 15. X 1942.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Saaduste Kokkuvõtu Osakonna juhataja N. Viilup.

Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 28. X 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja Eesti Seemnevilja Ühisusele.

Heina- ja aedviljaseemnete tagavarade soetamiseks 1943. a. külviks ning toidu- ja söödateravilja müüginormide täitmise võimaldamiseks seemnekasvatuslikele majapidamistele — määran järgmist:

1. Luban heina- ja aedviljaseemnetega katta asendamiskorras toidu- ja söödateravilja müügikohuslikke norme. Seejuures võivad heina- ja aedviljaseemneid toidu- ja söödateraviljanormide katteks anda:

Heina- ja aedviljaseemnetega võib katta toidu- ja söödateraviljanorme.

a) puhtseemnevilja kasvatajad majapidamised, kelledele on määratud põhiraamatu alusel teraviljanorm,

b) teised normikohuslikud majapidamised, kelledel on nimetatud seemnete ülejääke.

2. Seeme, mis peab vastama allpool antud tabelis toodud puhtus- ja idanemisnõuetele, asendab teravilja järgmises vahekorras:

Jrk.-nr.	Seemne liik	Nõutav		Üks kg heina-, juurvilja- või kaunviljaseemet vastab	
		puhtuse	idanevuse		
		%-di alammäär		kg toidutaraviljale	kg söödataraviljale
1	Punane ristik . .	90	82	5	5,5
2	Rootsi „ . .	90	82	5	5,5
3	Valge „ . .	90	78	5	5,5
4	Timut	90	82	3	3,5
5	Pärisaruhein . .	94	82	2,5	3
6	Kerahein	90	82	3	3,5
7	Raiheinad . . .	90	82	3	3,5
8	Punane aruhein .	92	78	2,5	3
9	Aasnurmik . . .	80	72	5	5,5
10	Ohtetu luste . . .	90	82	2,5	3
11	Aasrebasesaba . .	70	78	5	5,5
12	Hilisnurmik . . .	80	72	5	5,5
13	Valge mesik . .	95	75	3	3,5
14	Peakapsas . . .	95	82	10	11
15	Kaal	97	90	10	11
16	Naeris	97	90	10	11
17	Porgand	90	68	15	16,5
18	Peet	97	75	3	3,5
19	Redis	97	80	5	5,5
20	Spinat	95	75	5	5,5
21	Sigur	90	78	5	5,5
22	Aedhernes . . .	94	90	2	2,5
23	Aeduba	94	88	2	2,5
24	Kurk	97	82	8	9
25	Peasalat	98	75	15	16,5
26	Köömen	95	75	5	5,5
27	Till	95	54	5	5,5
28	Tomat	98	82	8	9

Teravilja asendamiseks antud seeme peab täielikult puhas olema võrmiseemnetest.

Heina- ja aedviljaseemnete müügi-ostukord ja aruanded.

3. Käesoleva eeskirja alusel asendamiseks äraantav seeme tuleb ära anda Eesti Seemnevilja Keskühisuse kokkuostupunktidele. Nendel kokkuostupunktidel anda seemne vastuvõtmisel seemne müüjale tõend, milles märkida vastuvõtmise aeg, müüja perekonna- ja eesnimi, vastuvõetud seemne liik ja kogus, misliigilise teravilja asendamiseks seemet müüdud, kui suurele kogusele teraviljale äraantud seemnete hulk vastab ja missuguse majapidamise (majapidamise nimetus) müügikohuslike normide katteks seeme müüdud. Samasuguste üksikasjaliste andmetega varustatud aruanne tuleb kokku-

ostupunktidel saata seemne müüja asukohale vastavale vallavalitsusele (linnavalitsusele) iga möödunud 10 päeva kohta järgmisel päeval. Aruandluse algpäevaks lugeda 1. nov. s. a. ja esimesed aruanded saata vallavalitsustele (linnavalitsustele) 11. nov. s. a.

Eelmises lõikes tähendatud aruannetele analoogilised 10 päeva aruanded tuleb kokkuostupunktidel anda ka Eesti Seemnevilja Ühisusele. Viimane annab seemnete kokkuostu koond-aruande Turukorraldusvalitsusele teravilja kokkuostu aruannete tähtpäevaks vormis, nagu selle määrab Turukorraldusvalitsus.

4. Vallavalitsustel (linnavalitsustel) aruande vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK II}}$ koostamisel näidata teravilja asendamiseks antud seeme ainult asendatud vilja (s. o. nisu, rukis, oder, kaer,.....) kaalus aruande lahtrites 12, 13 ja 14. Lahtri 1 tühjal joonel või selle alla kanda nimetuse „Heina ja aedvilja seemned", selle kohal eeltähendatud lahtrites näidata asendatud teraviljade kogus kilogrammides ja märkuste lahtris (20) näidata eraldi, kui mitu kg asendab üht või teist teraviljaliiki lahtri 14 kogusumma.

Maavalitsustel koond-aruande koostamisel talitada analoogiliselt.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070 — 17. X 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja põllumajandusjuhtidele.

Millal võetakse normide määramisel ja sissenõudmisel arvesse moonapalk ja naturaalrent.

Põllumajandussaaduste äraandmise normide täitmisel ei saa arvesse võtta moonapalga ega naturaalrendi paiguti kokkulepitud või -lepitavaid ebanormaalselt kõrgeid määrasid või natuuras tasude leppeid, kus see varemalt normaalselt ei esinenud ega ole tarvilik. Et vältida sel alal arusaamatusi ja anda vastus sel alal tõstetud paljudele küsimustele, määran juhtnööriks järgmist:

§ 1.

Moonapalga ja naturaalrendi leppeid võetakse talundipidaja taotlusel talundile põllumajandussaaduste normide määramisel ja sissenõudmisel arvesse ainult siis, —

a) kui moonapalga või naturaalrendi saaja ei kuulu säärasesse leibkonda, kes isevarustamise põhimõttel hangib elatustarbeained oma tarbeks ise mõne teise talundi majandamisest, või

b) kui moonapalga või naturaalrendi saaja ei kuulu aastalepingu alusel või pidevalt sama isiku toitlustamisele, kellega tal on moonapalga- või naturaalrendilepingu vahekord.

Erandina on p. a. osas võimalik vastavalt kas osaline või täielik arvesse võtmine siis, kui selle majapidamise toodangust, mille leibkonna koosseisu kuulub moonapalga või naturaalrendi saaja, ei jätku kas majapidamise või toodangu väiksuse tõttu saadusi moonapalga või naturaalrendi saaja tarvis endavarustajate kohta ettenähtud ulatuses, s. o. 152 kg toiduteravilja aastas.

Samuti võib erandina arvesse võtta moonapalga- ja naturaalrendileppeid, kui nende alusel saaduste saajal on ülal pidada leibkond, kes endavarustamise korras oma majapidamisest kas täielikult või endavarustajaile ettenähtud ulatuses vastavat saadust ei saa — vastavalt puudujäävas osas.

Moonapalga ja naturaalrendi saajad loetakse vastavate saaduste osas isevarustajaiks.

§ 2.

Moonapalga või naturaalrendi endavarustamist ületava osa müügikohustus.

Kui saaduste müügikohuslikul talundil on 1942. a. saagist moonapalga või naturaalrendi alusel rohkem saadusi välja antud, kui § 1 järgi moonapalga või naturaalrendi arvel saab normide määramisel arvesse võtta, ja kui talundil osutub selle tõttu normide täitmine võimatuks, siis tuleb sääraselt moonapalga või naturaalrendi saajalt nõuda, et ta müüks endavarustamiseks ettenähtud saaduste hulka ületava osa kas täielikult või osaliselt vastavale kokkuostupunktile. Korralduse selleks annab ja jälgib selle täitmist kohalik omavalitsus.

Selles korras äraantud saadused arvatakse moonapalga või naturaalrendi maksja talundi normide katteks, ning talundipidaja maksab nende saaduste müüjale 10%-lise hinnalisanduse või kokkuleppel asendab teiste saadustega.

§ 3.

Põllumajandussaaduste müügikohustus pooleteralepingute puhul.

Kui talund on antud rendile pooleteralepingu alusel, s. o. kui rendileandja ja rentija saavad kumbki teatud kindla osa põllusaaduste brutosaagist, siis tuleb põllumajandussaaduste müügikohuslikud normid jaotada rendileandja ja rendilevõtja vahel põhimõtteliselt proportsionaalselt põllusaaduste brutosaagi sellele osale, mida saavad rendilevõtja ja rendileandja.

§ 4.

Villa, lina, kanamunade, liha, või ja piima andmise tagajärjel moonapalgaks või naturaalrendiks ei alane mingil juhul nende saaduste äraandmise normid.

Samuti ei või alandada teiste põllumajandussaaduste äraandmise norme, kui on näilik või selgub, et moonapalga- või naturaalrendilepped on sõlmitud normikohustustest vabanemiseks või nende vähendamisteks või kui need lepped on kehtivate seaduslikkude eeskirjade järgi alusetud (näit. talukoha maaomandi müügi- või pärandivahekordade alusel jt.).

§ 5.

Moonapalga või naturaalrendi maksmine, kui saadusi ei jätku nende maksmiseks lepingu ulatuses.

Kui talundipidajal osutub sundmüüginormide täitmise, külvise ja enda leibkonna varustamise kõrval võimatuks anda saadusi moonapalga- või naturaalrendilepingu ulatuses, siis tuleks anda saadusi võimalikult sel määral, et neid jätkuks koos tema omatoodanguga ja leibkonnaliikmete poolt saadavate natuuratasudega ettenähtud ulatuses endavarustamiseks, s. o. toiduteravilja osas 152 kg moonapalga- või naturaalrendisaaja iga leibkonnaliikme kohta, ja puuduv osa kas asendada omavahelisel kokkuleppel teiste saadustega või kui ka see võimatuks osutub, siis tasuda selle eest rahas tootjahindade ülemmäärade järgi + 10% hinnalisa.

Kui aga normide täitmise ja külvi kõrval ei jätku toiduteravilja talupidaja ja moonapalga- või naturaalrendisaaja varustamiseks eespool tähendatud ulatuses, siis tuleb suhteliselt võrdne osa kummagi endavarustamiseks minevast toiduteraviljast katta odraga või muu viljaga.

Juhul, kui naturaalrendi saaja on andnud rendilevõtjale seemne, siis kuulub see natuuras tagasiandmisele kogu ulatuses.

§ 6.

Moonapalga ja naturaalrendi maksmiseks vabad saadused.

Käesoleva juhendiga ettenähtud kitsendused (§ 2) ei kuulu kohaldamisele moonapalga või naturaalrendi selle osa suhtes, mida moonapalga või naturaalrendi saajad saavad saadustes, mille kohta ei ole talundile määratud müügikohuslikke norme või mis jäävad talundipidajale üle müügikohuslike normide täitmisel.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Teravilja äraandmise ja tarvitamise määrus.

24. oktoobrist 1942.

(Amtsblatt 1943, lk. 63.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBlRMOst., lk. 11), § 2 alusel määran:

§ 1.

Põllumajanduslikud tootjad võivad tera- ja kaunvilja ainult § 2 nimetatud kokkuvõtuorganisatsioonide või nende volinike kaudu ja ainult eeskirjakohaste äraandmistõendite vastu käibesse lasta.

§ 2.

(1) Tera- ja kaunvilja põllumajanduslikelt tootjailt omandada on lubatud ainult

Teravilja on volitatud Eestis kokku ostma ETK.

Eesti kindralkomissari-piirkonnas Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisusel (ETK),

Läti kindralkomissari-piirkonnas Teraviljakeskusel ja

Leedu kindralkomissari-piirkonnas keskühistul „Lietukis".

(2) Teistel organisatsioonidel või isikuil on keelatud tera- ja kaunvilja tootjailt omandada.

(3) Esimeses (1) lõikes nimetatud kokkuvõtuorganisatsioonidel on õigus kindralkomissari nõusolekul volitada ka teisi organisatsioone, firmasid või isikuid tera- ja kaunvilja tootjailt kokku ostma.

(4) Kindralkomissarid volitatatakse andma erieeskirju seemneks määratud tera- ja kaunvilja omandamise kohta.

§ 3.

(1) Käesoleva määruse mõttes loetakse

Teravili ja kaunvili.

1. teraviljaks: rukis, nisu, oder, kaer, segateravili, segavili, tatar ja hirss,
2. kaunviljaks: herned, oad, peluskid, läätsed, vikid, lupiinid ja kaunviljasegu.

(2) Segateraviljaks loetakse segu kahest või rohkemast esimese (1) lõike punktis 1 nimetatud teraviljaliigist. Segaviljaks loetakse segu, mis sisaldab teravilja kõrval ka kaunvilju 20% ulatuses või enam. Tera- ja kaunvilja segu, mis sisaldab kaunvilju vähem kui 20%, loetakse teraviljaks. Kaunviljaseguks loetakse segu kahest või rohkemast esimese (1) lõike punktis 2 nimetatud kaunviljaliigist.

§ 4.

Põllumajanduslikel tootjail on keelatud jahvatustooteid või teraviljast valmistatud toiduaineid võõrandada.

§ 5.

(1) Veskid võivad tasu eest ja vilja vastu jahvatada ainult põllumajanduslike tootjate ja nendega võrdseks loetud isikute oma majapidamise tarviduseks ja ainult kindralkomissaride poolt antavate sellekohaste eeskirjade piirides.

(2) Kindralkomissarid volitatakse lubama üksikuid veskeid lähemate juhiste kohaselt tasu eest jahvatada sõjaväe ja muudeks varustusotstarveteks.

§ 6.

(1) Kindralkomissarid annavad eeskirjad, mille järgi põllumajanduslikud tootjad peavad kogu oma leivateravilja saagi ära andma.

(2) Äraandmisele ei kuulu igal juhul need leivateravilja kogused, mis

Äraandmisele kuuluv toiduteravili.

1. tarvitatakse tootja käitises seemneks,
2. vajatakse tootja käitises lubatud piirides inimtoiduks,
3. antakse moonaks või selleks õigustatuile seadusliku ülalpidamiskohuse (vanaduselatise) täitmiseks ja mis on määratud nende toitmiseks või nende seemevilja-vajaduse katmiseks.

(3) Moona ja vanaduselatise saajaile võib toitmiseks anda ainult sel määral leivateravilja, kui õigustatul ja tema majapidamisse kuuluvail isikuil on kehtivate eeskirjade järgi tarvitada lubatud. Seda ületav kohustus tuleb täita võrdse söödateraviljakoguse äraandmise või kindlate tootjahindadega sularahas maksmise teel.

§ 7.

Toiduteravilja ei või tarvitada loomadele söödaks.

(1) Leivateravilja, nii peksetult kui ka peksmata, ja tooteid sellest ei või ei leivateravilja tootja ega ka teised söödaks tarvitada.

(2) Leivateravilja, nii peksetult kui ka peksmata, ja tooteid sellest ei ole lubatud söödaks omandada ega võõrandada.

(3) Riknenud leivateravilja, mida vältimatute kahjulike mõjude tõttu inimtoiduks või tehniliseks otstarbeks ei saa tarvitada, võib võimkondne piirkonnakomissar sellekohasel taotlusel äraandmisest vabaks jätta ja loomasöötmiseks vabaks anda. Kuivõrd riknenud leivateravili on parajasti käibes, võib selle söödaks vabaksandmist otsustada kindralkomissar.

§ 8.

§ 7 tähendatud söödaks tarvitamise keelu alla ei kuulu:

1. jahvatustooted, mis ei ole määratud inimtoiduks,
2. puhastusjäätmed, mis tekivad leivateravilja valmistlemisel või ümbertöötamisel.

§ 9.

Leivateraviljaks § 6 ja 7 mõttes loetakse rukis, nisu ja tatar, peale selle segateravili, milles on rohkem kui 20% nimetatud teraviljaliikidest.

§ 10.

Kindralkomissarid volitatakse § 6 ja 7 eeskirju vastavalt kohaldama kaunviljadele.

§ 11.

Söödateravilja äraandmine minimaalkontingendi kujul.

(1) Odra ja kaeraga varustamise kindlustamiseks volitatakse kindralkomissarid põllumajanduslikele tootjaile peale panema äraandmise kohustus minimaalkontingendi kujul.

(2) See volitus on kehtiv ka kaunviljade suhtes, kuivõrd kindralkomissarid ei kasuta § 10 ettenähtud volitust.

§ 12.

(1) Äraandmiseks käesoleva määruse mõttes loetakse tera- ja kaunvilja võõrandamise sihiga üleandmist § 2 nimetatud organisatsioonidele või nende volinikele.

(2) Seemevilja vahetust talundite vahel ei loeta äraandmiseks.

§ 13.

Põllumajanduslikeks tootjaiks käesoleva määruse mõttes loetakse ka naturaalpalga, naturaalrendi ja natuuras ülalpidamissammete saajad.

§ 14.

(1) Kuivõrd muude eeskirjade järgi ei ole ette nähtud raskem karistus, karistatakse vangimajaga või rahatrahviga või ühega neist karistustest seda, kes tahtlikult või hooletuse tõttu

1. laseb käibesse tera- ja kaunvilja muude kui § 2 nimetatud kokkuvõtuõiguslaste kaudu,
2. omandab tera- ja kaunvilja ilma § 2 tähendatud õigustuseta,
3. võõrandab teravilja jahvatustooteid või teraviljast valmistatud toiduaineid,
4. jahvatab tasu eest ja vilja vastu väljaspool § 5 lubatud piire,

5. kasutab, omandab või võõrandab leivateravilja ja selle tooteid § 7 vastaselt söödaks.

(2) Katse on karistatav.

(3) Jälitamist alustatakse ainult Riigikomissari või tema poolt volitatud asutuste nõudmisel. Nõudmine on tagasivõetav.

(4) Esimeses (1) lõikes nimetatud karistuste asemel võivad määrata korraldustrahve

Ida-maa-ala Riigikomissar piiramata suuruses,
kindralkomissarid kuni 10 000 riigimargani,
piirkonnakomissarid kuni 1 000 riigimargani.

(5) Peale selle võib kindralkomissar süüdlasele isikule edasise kutsealalise tegevuse ajutiselt või kestvalt keelata või otsustada käitise sulgeda.

(6) Kutsealalise tegevuse keelamise ja käitise sulgemise otsuse vastu on lubatud ühe kuu jooksul kaevata Ida-maa-ala Riigikomissarile.

§ 15.

Määrus teraviljamajanduse alal 14. oktoobrist 1941 (VBlRKO., lk. 38) ja Määruse nr. 2 teraviljamajanduse alal 17. märtsist 1942 (VBlRKO., lk. 47) § 9 kaotavad kehtivuse.

§ 16.

Käesolev määrus ei ole kehtiv Valge-Vene kindralkomissari-piirkonnas.

§ 17.

Käesolev määrus jõustub 1. novembril 1942.

Riga, den 24. Oktober 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung Burmeister.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse Juhataja ringkirjaline juhend nr. 1070, 9. märtsist 1943 Sisedirektooriumile, vallavanematele, linnapeadele, maavanematele, ETK-le, Rotermanni Tehastele, Rumberg, Tuberg ja Ko-le, Aedvilja Keskühisusele.

I.

1942/43. m.-a. normiteravilja täiendavaks kokkuvõtmiseks annan Teile alljärgnevalt teada Eesti Omavalitsuse Juhi „Esimese määruse leiva- ja söödaviljaga varustamise kindlustamiseks:

„Sõjaväe ja eesti tsiviilelanikkonna varustamine leivaga on põllumajandussaaduste tootjate osalt puuduliku viljanormide äraandmise tõttu tõsiselt ohustatud. Sõjaväe ja tsiviilelanikkonna varustamise kindlustamiseks määran seepärast Kindralkomissarilt antud Eesti Omavalitsuse Juhi õigussätete andmise õiguse määruse 22. dets. 1942. a. (ABl Tallinn 1943, lk. 3) § 1 põhjal:

§ 1.

1. Kohaliku omavalitsuse juht on viljanormide kokkutoomise eest vastutav.

2. Kohalik omavalitsuse juht võib põllumajandussaaduste tootjatele, kes oma norme täitnud ei ole, kuigi nad selleks hää majapidamise juures suutelised oleksid olnud, neile omatarvituseks lubatud leivavilja koguseid kuni tsiviilelanikkonna leivanormi määradeni vähendada. See vähendamine tuleb jahvatuskaardile ära märkida.

3. Kohaliku omavalitsuse juht võib normide täitmisele toitainete keelustamise teel sundida. Ta võib vastavaid politseiasutusi paluda vajaduse korral politseivõimu kaudu toiduainete keelustamist teostada. Politseiasutused on kohustatud kohaliku omavalitsuse juhi palvet täitma.

4. Maavanem (Põllumajandusameti juhataja) määrab tähtaja, milleks äraandmiskohuslik leiva- ja söödavili kohaliku omavalitsuse (linna- ja vallavalitsuse) piirkonnas peab ära antama.

§ 2.

Keelustuse alt tuleb välja jätta need viljakogused, millised Ida-ala riigikomissarilt antud vilja äraandmise ja kasutamise määruse 24. okt. 1942 (VBl RKO, lk. 161) § 6 2. ja 3. lõike järgi ei allu äraandmiskohustusele. Varutud taliviljaseeme kuulub äraandmisele.

§ 3.

1. Kui leivavilja normide äraandmine erinevate lõikuste tagajärjel võimatuks osutub, siis võib leiva- ja söödavilja omavahel vahetada.

2. Põllumajandussaaduste tootjad, kes oma viljanormi kohaliku omavalitsuse juhi otsustamise järgi täita ei suuda, peavad täitmata jäänud viljanormid asendama kartulitega vahekorras 1:6 vastu, peale nendele määratud kartulinormi.

§ 4.

Pärast oma viljanormide täitmist peavad põllumajandussaaduste tootjad need viljakogused, mis ületavad äraandmisele mittekuuluvaid omatarvituseks ettenähtud koguseid, preemiate vastu vastavates ülesostukohtades ära andma.

§ 5.

Käesolev määrus jõustub 1. märtsil 1943. a.

Tallinn, 1. märtsil 1943. a.

Eesti Omavalitsuse Juht dr. Mäe.

II.

See määrus tuleb ellu viia selleks võimkondsetel asutistel, ametiisikutel ja ettevõtetel kõige kiiremas korras ja täieliku põhjalikkusega. Selle elluviimiseks annan täiendavalt järgmise juhendi:

Teraviljanormi mittetäitjate nimekirjad.

1. Vallavanemal (linnapeal) koos piirkonna põllumajandusjuhi ja kohaliku külakümnikuga koostada põllumajandusjuhtide piirkondade kaupa nimekirjad nende talundipidajate kohta, kellel on täitmata 1942/43. m-a. teraviljanorm kas osaliselt või täielikult. Nimekirja tuleb võtta kõik need talundipidajad, kellel ei ole teraviljanorm täies (talundi põhiraamatus märgitud) ulatuses täidetud, s. o.

a) kellel ei ole teraviljanorm täies ulatuses täidetud teravilja või selle asendamiseks lubatud saaduste tegeliku äraandmisega;

b) või kellel ei ole sõlmitud täie normi ulatuses teravilja ostu-müügi- ja alalhoiuleping;

c) või kes ei ole võtnud talude kontrollvaatluse protokolliga endale kohustust teravilja sedavõrd ära anda, et norm täies ulatuses täitub;

d) või kellel ei ole norm veel täidetud ka punktides a, b ja c loetletud moodustel kokku.

Nimekirjade järgi samas läbi arutada iga normi mittetäitja suhtes tema tegelikud võimalused normi täitmiseks, võrreldes ligikaudu samades tootmistingimustes olevate teiste norme täitnud talundipidajatega.

Nendele normi mittetäitjatele, kellel vallavanema (linnapea) arvamisel siiski oli võimalusi teraviljanormi täitmiseks või täitmiseks suuremas ulatuses, kui seda on tehtud — määrata vallavanemal (linnapeal) teraviljanorm ulatuses, nagu see talundipidajal

tegelikult täita oleks olnud võimalik ja anda Turukorraldusvalitsuse poolt saadetud „Müügikohustuse teatega" korraldus veel puuduva osa teravilja äratoomiseks.

2. Selle juures peab vallavanem (linnapea) pidama silmas ja ühtlasi arvestama, kui suures ulatuses on võimelised teravilja üle normi, s. o. preemiate vastu müüma vallas need talundipidajad, kel teravilja norm täidetud, ja normide mittetäitjaile uute normid määramisel kohused panema võimalikult sääraselt, et valla norm teravilja alal, kus see vähegi võimalik, täituks täies ulatuses.

3. Teravilja äratoomise tähtpäev määrata maavanemal (põllumajandusameti juhatajal) ja anda teada vallavanematele (linnapeadele). See tähtpäev ei tohi olla hiljem kui 1. aprill 1943. a.

Erandeid äraandmise tähtpäevas võib vallavanem (linnapea) teha seal, kus vili peksmata.

Teravilja asendamine kartuliga.

4. Teravilja asendamisel kartulitega anda kartulite äratoomiseks talundipidajaile tähtaeg hiljem Turukorraldusvalitsuse poolt selleks vallavanematele (linnapeadele) antavate eeskirjade kohaselt.

5. „Müügikohustuse teate" üleandmisel kuulutada teravilja müügikohuslasile eeltoodud määruse § 3 eeskiri asendamise kohta ja teatada, et asendada on lubatud järgmises vahekorras:

1 kg toiduteravilja vastab 1 kg söödateraviljale ja ümberpöördult, samuti vastab 1 kg teravilja 6 kg kartulile.

6. Normikohuslasil, kel tõeliselt puudub teravili käesoleva juhendi alusel pandud normi täies ulatuses täitmiseks, tuleb ära anda teravilja sedavõrd, kui see nendel vähegi võimalik, ning puuduva osa katteks muid, kehtestatud eeskirjadel teravilja asendamiseks lubatud põllumajandussaadusi.

7. Kui antud tähtpäevaks p. 1 korras määratud teravilja müügikohustus jääb täitmata, siis võtta vallavanemal (linnapeal) tarvitusele eeltoodud määruse § 1 toodud normi täitmisele kutsumise abinõud nende normi mittetäitjate kohta, kellel vallavanema (linnapea) äranägemisel normi täitmiseks oli võimalusi:

Normi mittetäitjate teravilja omatarvituse piiramine.

a) selleks tarviduse piirides rakendada määruse § 1 p. 2 kohaselt toiduteravilja omatarvituse piiramist, jättes omatarvituseks vilja tsiviilelanikkonna toidukaardi ratsiooni määradeni, s. o. leivavilja koos kuivtoiduainete valmistamiseks tarvismineva söödateraviljaga kokku 1,5 kg leibkonna iga liikme kohta nädalas kuni 31. augusini 1943. a. See piiramine tuleb talundi jahvatamise kaardi esimesele küljele selgelt (võimalikult punase tindiga) sisse kanda.

b) ka võtta piiramisele söödateravilja tarvitamine talundis. Neil talundeil aga, kus on täitmata liha ja või norm alla

50% talupidajast endast olenevail põhjusil ja pikendust normitäitmiseks ei ole lubatud — seal ei tule söödateravilja loomadele üldse mitte jätta, või ainult siis, kui nad otsekohe kohustuvad oma senini täitmata teraviljanorme ära tooma ja ka täitmisele kohe asuvad.

c) ühtlasi esitada vallavanemal (linnapeal) politseiprefektile karistamiseks need teraviljanormi mittetäitjad, kes käesoleva eeskirja alusel pandud teravilja müügikohustust ei ole täitnud. Karistatute nimekiri välja panna vallamaja (linnavalitsuse) kuulutuse tahvlile.

8. Omatarvituse ning loomasööda tarvituse teravilja ülejäägid, kui neid teravilja müügikohuslane vabatahtlikult ei ole nõus müüginormide katteks ära tooma — tuleb vallavanemal (linnapeal) politsei abil keelustada. Selleks teha keelustamise otsus ja anda see ametkirja juures üle kohalikule politseikomissarile täitmiseks.

Normide katteks ei kuulu keelustamisele mingil juhul talus tarvilik seemnevili 1943. a. kevadkülvideks, arvestades seemnevilja tarvitust talu külviplaani järgi.

Samuti tuleb keelustamise alt ära jätta omatarvituse p. 7-a järgi ning moonapalgaks ja naturaalrendiks minevad viljakogused.

Moonapalgaks ja naturaalrendiks võib anda kokku mitte üle 152 kg teravilja moonapalga või naturaalrendisaaja leibkonna iga liikme kohta ka siis, kui leibkonnast on mitu isikut moonapalga või naturaalrendi saajad. Puuduva teravilja eest tuleb maksta moonapalga või naturaalrendi saajale ametlik teravilja hind 10%-lise lisandiga.

Moonapalga või naturaalrendi maksmise kohustus peab olema küllaldaselt tõendatud.

Keelustamine teraviljale tuleb panna juba ette, kui talundipidaja väljendustest või muul teel on teada, et tema käesoleva juhendi alusel pandud teravilja müüginormi täita ei taha. Ja kui selgub, et teravilja on müügikohustuse täitmisest kõrvalehoidmiseks peidetud — siis keelustada teravili igal juhul „Müügikohustuse teates“ märgitud ulatuses, vaatamata käesoleva punkti eelmistes lõikudes tähendatud keelustamise kitsendustele.

9. Teravilja normi täitmise eest on ette nähtud preemiad mitmesuguste kaupade ostuõiguse andmise näol, kusjuures nendele, kes teravilja müüvad üle normi, kahekordsed preemiad on ette nähtud. Need preemiad tehakse teatavaks täiendavalt.

Määruse § 4 järgi üle normi teravilja äraandmiseks juhendid järgnevad.

III.

Viljade peksmise kavad.

Vallavanemail (linnapeadel) koguda täpsed andmed selle üle, missuguseil talundipidajail vallas (linnas) ja mil määral vili alles peksmata. Nende viljade kõige kiiremas korras peksmiseks koostada kava, arvesse võttes vallavanemate võimupiiride laiendamise ja viljapeksmise eeskirju. Kui viljapeksmine viibib määrdeõli ja petrooleumi puudusel, tuleb põllumajandusameti juhatajale anda nõudmine viljapeksmiseks vajaliku määrdeõli ja petrooleumi saamiseks. Petrooleumi ja õli nõutamisel anda samasse kirjalik ülevaade seni viljapeksmiseks saadud õli ja petrooleumi kulutamise kohta.

Põllumajandusameti juhatajal õli ja petrooleumi jagamiseks ning seni saadud õli ja petrooleumi kulutamise selgitamiseks astuda kontakti maakonna põllumajandusjuhiga (Kreislandwirt).

Vallas (linnas) viljade peksmise tööd läbi viia ja lõpetada kiires korras.

IV.

Kokkuostufirmadel hoolitseda, et teravilja vastuvõtmine toimuks takistusteta ja oleks vilja vastuvõtmiseks laoruume. Kui olemasolev laoruum on täitumas ja on ette näha ummikut, firmal aga kõige parema korralduse peale vaatamata puuduvad vilja transpordi võimalused — siis äärmise abinõuna on firmal lubatud maavanemalt nõutada küüti teravilja transportimiseks.

Maavanem, kui tema äranägemisel vilja transportimiseks teisi abinõusid ei ole — on kohustatud küüdi nõudluse kiirelt ja küllaldaselt lahendama.

V.

Põllumajandussaaduste äraandmise kohta on nende saaduste kokkuostu firmad ja kokkuostupunktid kohustatud andma andmed kohalikele vallavalitsustele (linnavalitsustele) täpselt vastavates eeskirjades ettenähtud tähtaegadeks ja vormi järgi.

Vallavalitsustel (linnavalitsustel) kõik normide täitmise andmed kanda eeskirjade kohaselt pidevalt talundite põhiraamatuisse, talundi kohustustekaartidele ja talundilehtedele, hoides need dokumendid andmete täpsuse seisukohalt täiesti korras. See on tingimata tarvilik talundi eraomandiks tagasiandmise küsimuse lahendamisel talundist tarviliku ülevaate saamiseks.

VI.

Käesoleva ringkirja I osas toodud määruse § 1 p. 1-ga on pandud vallavanemaile (linnapeadele) vastutus selles, et nemad kõik võimaliku teevad, et teravilja normid piirides, nagu see vähegi võimalik, täidetaks.

Minule on teatatud, et kui ilmneb vallavanema (linnapea) loidus ja hoolimatus teravilja kokkuvõtmisel, vastav vallavanem (linnapea) piirkonnakomissari poolt vastutusele võetakse ja karistatakse.

VII.

1. Käesoleva juhendi eeskirjad ei kehti nende teraviljakoguste kohta, mis talundipidaja on kohustatud ära andma teravilja ostu--müügi- ja alalhoiulepinguga või talundi kontrollvaatluse protokolliga endale võetud kohustuse alusel. Nende teravilja koguste kokkuvõtmine on korraldatud erieeskirjaga — meie telefonogramm nr. 1070-I 3. märtsist k. a.

2. Andmed käesoleva juhendi alusel pandavate teravilja müügikohustuste ning nende müügikohustuste täitmise üle tuleb vallavanematel (linnapeadel), põllumajandusameti juhatajatel ja kokkuostufirmadel anda Turukorraldusvalitsuse poolt määratavateks tähtaegadeks ja vormi kohaselt.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 6100, 8. aprillist 1943 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le, Rotermanni Tehastele, Rumberg, Tuberg ja Ko'le, Aedvilja Keskühisusele, piiritus-, tärklis- ja siirupitööstustele.

Täiendavalt minu 9. märtsi s. a. ringkirjalisele juhendile nr. 1070 teraviljanormide täitmise asjus kartuliga teatan järgmist:

Teravilja asendamine kartuliga.

1. Teraviljanormide täitmiseks asendamise korras äraantavate kartulite vastuvõtmist teostavad ETK, Rumberg, Tuberg ja Ko ja Aedvilja Keskühisus alates 15. aprillist kuni 15. maini s. a. neile Turukorraldusvalitsuse poolt varem määratud kartuli kokkuostu-rajoonide piires.

2. P. 1-s nimetatud kokkuostufirmade kokkuostupunktid on õigustatud teravilja asendamiseks kartuleid põllupidajailt vastu võtma ainult vallavanema (linnapea) sellekohase nimelise loa alusel.

Loast peab nähtuma, kui suur kogus teravilja on vallavanema (linnapea) poolt lubatud põllupidajal asendada kartuliga.

Loa andmisel peab vallavanem (linnapea) arvestama seda, et asendamist kartuliga võib alles siis lubada, kui seda taotlejal põllupidajal on kartulinorm juba täidetud või on selle täitmine kohustusallkirjaga kindlustatud.

3. Vallavanematel (linnapeadel) teravilja normi kartuliga asendamise loa andmisel teatada ka põllupidajaile, et teravilja normi katteks tuleb tuua kas toiduks või seemneks kõlblikke täisväärtuslikke kartuleid.

Et see nõue täidetaks, seda on kohustatud jälgima vastuvõtupunktid.

4. Erandjuhtudel, kui põllupidajal, kes taotleb teravilja normi asendamist kartulitega, ei ole anda toiduks või seemneks kõlblikke täisväärtuslikke kartuleid, kuna need on põllupidajast olenemata põhjustel osaliselt riknenud, kuid on siiski kõlblikud tööstuskartuliks, siis võib vallavanem (linnapea) omal äranägemisel anda loa nende kartulitega teraviljanormi täitmiseks ja kartulite viimiseks kohalikku piiritus-, tärklis- või siirupivabrikusse.

5. Kokkuostupunktid ja p. 4 tähendatud tööstused on kohustatud loa alusel müügiletoodud kartulite vastuvõtukviitungile tegema tingimata märkuse, et kartul on vastu võetud põllupidaja teraviljanormi katteks.

6. Vallavanema (linnapea) poolt antud luba jääb kartulite vastuvõtmisel kokkuostupunkti (tööstusse), kes on kohustatud selle lisandama vallavanemale (linnapeale) saadetavale kartuliostu kviitungi teisikule.

7. Kokkuostupunktidel (tööstustel) tuleb igakordne kartulite vastuvõtt kviteerida talundi põhiraamatus või talundi kohustustekaardil teraviljanormi täitmisena selle teraviljaliigi lahtris, mis vilja liik on vallavanema (linnapea) poolt lubatud asendada kartuliga.

8. Kokkuostupunktilt (tööstuselt) saadud kviitungi teisik koos loaga on vallale (linnale) aluseks põllupidaja teraviljanormi täitmise arvestamiseks talundilehel ja aruandluses.

9. Aruannetes $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VII}}$ ja $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{TK VIII}}$ tuleb vallavanemal (linnapeal) teraviljanormide täitmine kartulitega näidata teraviljaks ümberarvestatult harilikus, seni teiste põllumajandussaadustega teraviljanorme asendada lubatud aruandluse korras.

10. Turukorraldusvalitsuse poolt antakse kokkuostufirmadele erikorraldus teravilja asendamiseks vastuvõetud kartulite alalhoiuks ja turustamiseks.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

Teravilja müügitingimused.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 9, lk. 197.)

I. Müügid Veskite Keskuse käitistele.

(1) Töötlemiskäitiste varustamiseks vajalikke teraviljakoguseid tuleb kokkuostukeskusel müüa omal valikul kas

a) franko töötlemistehas või

b) franko vagun või franko laev töötlemistehase vastuvõtujaamas.

(2) Müügihinnana arvestab kokkuostukeskus kindlaksmääratud teraviljahinna ühes võimalike kvaliteedilisanditega või -vähendustega ja sellele võib juurde lisada

Rmk. 1.20 igalt 100 kg rukkilt

„ 1.80 „ 100 „ muult teraviljalt.

Kokkuostukeskuse vahetalituse lubatud tasu teraviljalt.

Muude toiduainete tootmiseks määratud kaertele ja otradele, milledel lasub tööstuslisand Rmk. 1.— igal 100 kg, võib juurde lisada ainult Rmk. 1.20 igale 100 kg.

Müügihind õiendatakse kahe päeva jooksul pärast arve esitamist.

(3) Veskite Keskus võib igal üksikjuhul nõuda, et temale müüdavad teraviljakogused saaks kuivatatud, kuivõrd selleks on võimalusi. Sel juhul müüb kokkuostukeskus teravilja „franko vagun kuivatise vastuvõtujaam“ või „franko kuivatise ladu“ ja võtab hinnaarvestuse aluseks müüdava kauba kvaliteedi.

Kuivatamisega vahetult seotud kulud kui ka kaalukadu jäävad Veskite Keskuse kanda.

(4) Kui kokkuostukeskus tungivatel põhjustel on kuivatanud teravilja omal kulul, siis on ta hiljem õigustatud selle teravilja müügil eraldi arvestama kuivatuslisandit Rmk. —.50 igalt 100 kg-lt.

Muu hinnaarvestus jääb sellest puudutamata.

II. Müügid pruulimiskäitistele.

(5) Kokkuostukeskus müüb pruulimiskäitistele vajalikud kogused õlleotri I osa tingimustega.

(6) Kui pruulimiskäitised ostavad üles õlleotri kokkuostukäitise ülesandel otseselt tootjalt, siis toimub hinnaarvestus kokkuostukeskuse poolt punkti 5 järgi; kuid sisseostu teostav käitis saab kulude katteks Rmk. —.40 igalt 100 kg-lt.

III. Müügid üksikutele kaubandusveskitele.

(7) Kui üksikutele kaubandusveskitele lubatakse Kindralkomissari loal kokkuostukeskuse volinikuna osta otseselt tootjalt, siis jätab kokkuostukeskus need kogused neile sisseostuhinnaga ja arvestab administratsioonikulude katteks Rmk. 0.20 igalt 100 kg-lt rukkilt ja Rmk. 0.40 igalt 100 kg nisult.

IV. Müügid jaotajaile ja tarbijaile.

(8) Kui kokkuostukeskus müüb tarbimiseks vabaks antud teravilja suurjagajaile, siis arvestab ta müügihinda punkti 2 järgi franko ostja ladu.

(9) Söödateravilja jaemüügihind väikekogustes alla 50 kg on 14 Rpn. pro kg.

V. Üldised eeskirjad.

(10) Teravilja müüakse kottides, kuivõrd ostja õigeaegselt nõutava arvu kotte omal kulul tarvitada annab.

(11) Rukis võib sisaldada nisu. Nisu võib sisaldada kuni 5% rukist. Sisaldab ta rukist rohkem, siis on hinnavahele vastav hinnaalandus lubatud.

Kui leivavilja umbrohuseemnete, võõrkehade jne. sisaldavus tõuseb üle lubatava 2%, siis tuleb teha hinnast mahaarvestamine juuresoleva tabeli (Hinnaalanduste tabel lisandite enamsisaldavuse korral) järgi.

(12) Kaalu ja kvaliteedi kindlaksmääramine toimub mõlemate poolte esindajate juuresolekul põhimõtteliselt vastuvõtu kohal ja teravilja vastuvõtu momendil.

Vagunisaadetiste puhul jaamadesse, kus mõlemate poolte esindajad ei saa juures olla, toimub see kindlakstegemine pealelaadimisjaamas. Vastuvõtja võib esitada nõudmisi 24 tunni jooksul pärast vaguni saabumist, juurde lisades ametlikku tunnistust.

(13) Igasugused lahkarvamused, mis hinna ja kvaliteedi tingimuste ja käesolevate müügitingimuste rakendamisel tekivad ja mida ei saa lahendada kokkuleppe teel, otsustatakse mõlemale poolele siduvalt Kindralkomissariaadi vastava referendi poolt.

Nende eeskirjade tõlgitsemine seevastu kuulub Toitlus- ja Põllumajandusosakonnale Riigikomissari juures, kes astub Hindadekujundamise osakonnaga ühendusse, kui tegemist on hinnaküsimusega.

(14) Käesolevad müügitingimused kehtivad alates 25. 8. 1942.

Hinnaalanduste tabel lisandite enamsisaldavuse korral.

Rukis.

Üksus %	Naturaalkaal veerandliitris — hinnad 100 kg-lt								
	185 g. ja üle selle	183-184	181-182	178-180	175-177	171-174	169-170	166-168	164-165
98	10,50	10,40	10,20	10,00	9,70	9,50	9,40	9,30	9,10
97	10,40	10,30	10,10	9,90	9,60	9,40	9,30	9,20	9,00
96	10,30	10,20	10,00	9,80	9,50	9,30	9,20	9,10	8,90
95	10,20	10,10	9,90	9,70	9,40	9,20	9,10	9,00	8,80
94	10,10	10,00	9,80	9,60	9,30	9,10	9,00	8,90	8,70
93	10,00	9,90	9,70	9,50	9,20	9,00	8,90	8,80	8,60
92	9,80	9,78	9,58	9,40	9,12	8,92	8,84	8,74	8,56
91	9,78	9,68	9,48	9,30	9,02	8,82	8,74	8,64	8,46
90	9,68	9,58	9,38	9,20	8,92	8,72	8,64	8,54	8,36

Nisu.

Üksus %	Naturaalkaal veerandliitris — hinnad 100 kg-lt								
	198 g ja üle selle	195-197	193-194	191-192	189-190	184-188	183-181	180-179	178-177
98	12,30	12,20	12,00	11,80	11,50	11,30	11,10	11,00	10,80
97	12,18	12,08	11,88	11,68	11,38	11,18	10,98	10,88	10,70
96	12,06	11,96	11,76	11,56	11,26	11,08	10,88	10,78	10,58
95	11,94	11,84	11,64	11,44	11,16	10,96	10,78	10,66	10,48
94	11,80	11,72	11,52	11,32	11,04	10,84	10,66	10,56	10,36
93	11,68	11,58	11,40	11,20	10,92	10,74	10,54	10,44	10,26
92	11,56	11,46	11,28	11,10	10,80	10,62	10,44	10,34	10,16
91	11,44	11,34	11,16	10,98	10,68	10,50	10,32	10,22	10,06
90	11,32	11,22	11,04	10,86	10,56	10,36	10,22	10,12	9,94

Kui puhtus on vähem kui 90%, siis tuleb teravilja esmalt puhastada. Väljapuhastatud võõrlisandi saab müüja tagasi ja ainult puhastatud kogus arvestatakse müügina, mille eest makstakse vastavalt kvaliteedile.

Avaldan järgneva määruse, mis on jõustunud 25. augustil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Määrus

teravilja tootjahindade kohta 19. augustist 1942. a.

(Ametlik Hindade Teataja nr. 9, 1942, lk. 195.)

Okupeeritud Ida-maa-alade riigiministri Okupeeritud Ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (V. Bl. R. M. Ost, lk. 11), § 2 alusel määran:

§ 1.

Teraviljahinnad.

(1) Teraviljale määratakse kindlaks alljärgnevad tootjahinnad:

rukis	Rmk.	9,50 — 100 kg
nisu	„	11,30 — „
oder	„	9,40 — „
kaer	„	9,40 — „
tatar	„	12,40 — „

franko raudteejaam või franko ostukoha laoruum.

(2) Söödateravilja segude ja suveteraviljast ning kaunviljadest koosneva segavilja hind arvestatakse segus esinevate liikide hindade põhjal vastavalt seguvahekorrale.

§ 2.

Teravilja normaalne puhtus ja keskmine loomukaal.

(1) Hinnad kehtivad tervele, keskmise koha peal tavalise headusega kaubale, mille võõrlisandite protsent leivaviljal on ülimalt 2%, söödateraviljal 3% ja tatral 5%.

(2) Keskmine naturaalkaal määratakse kindlaks

rukkil	68	kuni	70	kg hl	kohta
nisul	73	„	75	„ „	„
odral	58	„	60	„ „	„
kaeral	44	„	46	„ „	„
tatral	55	„	58	„ „	„

§ 3.

Hinnaalandused alla keskmise headusega vilja puhul.

(1) Kauba vähema headuse puhul tuleb naturaalkaalu põhjal teha järgmisi hinnavähendusi:

naturaalkaal hl kohta				100 kg pealt
rukis	67	kuni	67,9 kg	= Rmk. 0,10
	66	„	66,9 „	= „ 0,20
	64	„	65,9 „	= „ 0,40
alla	64 kg iga alanud kg kohta veel			= „ 0,10

Naturaalkaal hl kohta		100 kg pealt
nisu	72 kuni 72,9 kg	= Rmk. 0,20
	70 „ 71,9 „	= „ 0,30
	68 „ 69,9 „	= „ 0,50
	alla 68 kg iga alanud kg kohta veel	= „ 0,15
oder	alla 58 kg iga alanud kg kohta	= „ 0,05
kaer	alla 44 kg iga alanud kg kohta	= „ 0,05

(2) Eriliste puuduste puhul (tugev lõhn, tungalterad jne.) lisanduvad edasised hinnavähendused.

(3) Kõik hinnavähendused peavad olema õigustatud ja tõendatud ostu-müügidokumentides.

§ 4.

Hinnakõrgendused üle keskmise headusega viija puhul.

(1) Loomuliku või kuivatamisega saadud kõrgema omakaalu eest arvestatakse kvaliteedilisandina:

	naturaalkaal hl kohta	100 kg pealt
rukkil	70,1 kuni 71 kg	= Rmk. 0,20
	71,1 „ 72 „	= „ 0,50
	72,1 „ 73 „	= „ 0,70
	73,1 „ 74 „	= „ 0,90
	74,1 ja üle selle	= „ 1,00
nisul	75,1 kuni 76 kg	= „ 0,20
	76,1 „ 77 „	= „ 0,50
	77,1 „ 78 „	= „ 0,70
	78,1 „ 80 „	= „ 0,90
	80,1 ja üle selle	= „ 1,00
odral	60,1 kuni 62 kg	= „ 0,20
	62,1 „ 64 „	= „ 0,30
	64,1 „ 66 „	= „ 0,40
	66,1 „ 68 „	= „ 0,60
	68,1 „ 70 „	= „ 0,70
	70,1 ja üle selle	= „ 0,80
kaeral	46,1 kuni 47 kg	= „ 0,20
	47,1 „ 48 „	= „ 0,30
	48,1 „ 49 „	= „ 0,40
	49,1 „ 50 „	= „ 0,50
	50,1 „ 51 „	= „ 0,60
	51,1 ja üle selle	= „ 0,70
tatral	58,1 kuni 60 kg	= „ 0,20
	60,1 „ 62 „	= „ 0,40
	62,1 „ 64 „	= „ 0,60
	64,1 ja üle selle	= „ 0,80

(2) Segu puhul ei tule erineva naturaalkaalu tõttu hinnalisandeid ja hinnavähendusi arvestada.

§ 5.

Õlleodra ja tööstusteravilja hinnalisand.

(1) Tööstusotstarbeks (tööstusteravili) määratud odra ja kaera ning õlleotrade eest tuleb arvestada edasine hinnalisand Rmk. 1.— iga 100 kg pealt.

(2) Tööstusteravili ja õlleodrad peavad olema tervekvaliteedilised ja lõhnavabad. Naturaalkaal odral peab olema vähemalt 67 kg, kaeral vähemalt 48 kg hl kohta, võõrlisandite protsent ei tohi ületada 2%.

§ 6.

Käesolev määrus kehtib Eesti, Läti ja Leedu kindralkomissari-piirkondades.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 25. augustist 1942. Ühtlasi kaotab kehtivuse Määruse nr. 1 põllumajandussaaduste hindade kohta Ida-maa-alal, 12. septembrist 1941 (V. Bl. RKO., lk. 8), teravilja käsitlev esimene lõige.

Riga, den 19. August 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Teadaanne
kaunviljade hindade kohta 1. juunist 1942[1]).

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määran kindlaks Eesti kindralkomissari-piirkonnas järgmised kaunviljade hinnad:

§ 1.

Kaunviljade hinnad.

Kauba nimetus	Niiskuse ülemmäär	Tootjahind franko tootja raudteejaam, franko ostuluba	Hulgikaubanduse müügihind[2])		Hulgikaubanduse müügihind külviseviljale müügilaost, vahetalitaja sissetüliltamisel
			franko vastuvõtujaam	müügilaost	
		100 kg hind riigimarkades			
Herned, suured, valged (victoria)	17%	30,00	33,20	33,60	35,90
	13,5%	31,90	35,20	35,60	37,90
Herned, suured, hallid .	17%	24,00	26,85	27,20	29,50
	13,5%	25,70	28,65	29,00	31,30

[1]) Jõustunud 31. juulil 1942.

Kauba nimetus	Niiskuse ülemmäär	Tootjahind franko tootja raudteejaam, franko ostuladu	Hulgikaubandusemüügihind[2]) franko vastuvõtujaam	Hulgikaubandusemüügihind[2]) müügilaost	Hulgikaubanduse müügihind külviseviljale müügilaost, vahetalitaja sissetülitamisel
		100 kg hind riigimarkades			
Herned, väikesed, valged või rohel.	17%	18,50	21,05	21,40	23,60
	13,5%	19,50	22,55	22,90	25,20
Söödahernes, hall	17%	12,00	14,25	14,60	16,90
	13,5%	13,20	15,50	15,85	18,20
Oad, kollased (couvert) .	17%	20,00	22,35	23,00	25,20
	13,5%	21,50	24,20	24,60	26,90
Suvivikk	17%	16,00	18,45	18,80	21,10
	13,5%	17,30	19,75	20,20	22,50
Talivikk	17%	35,00	38,40	38,75	41,10
	13,5%	37,10	40,60	41,00	43,30
Peluskid	17%	17,00	19,45	19,85	22,15
	13,5%	18,40	20,95	21,30	23,60
Lupiinid	17%	12,00	14,25	14,60	16,90
	13,5%	13,20	15,45	16,10	18,30

[2]) Puhastamise korral (kaunvilja eraldamine viljalisandusest) on lubatud hinnatõus Rmk. 0,50 võrra 100 kg-lt, külviseks ettevalmistamise korral Rmk. 1,00 võrra 100 kg-lt.

§ 2.

Eksimusi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 3.

Teadaanne jõustub avaldamisega.

Tallinnas, 1. juunil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Määrus
teravilja-seemne ülemmäärhindade kohta[1]).

(Ametlik Hindade Teataja nr. 9, 1942, lk. 194.)

Hariliku seemevilja hind.

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942, § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

§ 1.

Teravilja-seemne kohta kehtivad järgmised ülemmäärhinnad:

Kauba liik Müügiseemnevili	Tootjahind Rmk. 100 kg	Tarbijahind Rmk. 100 kg
Rukis	12,—	14,40
Nisu	14,—	16,80

[1]) Jõustunud 16. septembril 1942.

Kauba liik Müügiseemnevili	Tootjahind Rmk. 100 kg	Tarbijahind Rmk. 100 kg
Oder	11,80	15,30
Kaer	11,60	15,10
Tunnustatud seemevilja — 1. ja 2. külv — hind. Tunnustatud 1. ja 2. külv:		
Rukis	13,—	15,60
Nisu	15,—	18,—
Oder	13,10	17,—
Kaer	12,90	16,80
Kõrgaretatud seemevilja hind. Kõrgaretatud seemevili:		
Rukis	13,50	16,20
Nisu	15,60	18,70
Oder	13,60	17,70
Kaer	13,40	17,50

§ 2.

Selle määruse eeskirjade rikkumisi karistatakse kehtivate määruste kohaselt.

§ 3.

Käesoleva määrusega kaotab Teadaanne seemnevilja ülemmäärhindade kohta, 30. 4. 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 10), teravilja-seemne hindade osas kehtivuse.

§ 4.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitungis".

Tallinn, 15. september 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaanne
tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942.

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määratakse tunnustatud seemneviljale Eesti kindralkomissari-piirkonnas järgmised ülemmäärhinnad:

§ 1.

Järgnevalt loetletud toodete kohta kehtivad järgmised ülemmäärhinnad:

Seemnevilja ülemmäärhinnad Eestis.

Kaubaliik	Tootjalt kauba vastuvõtul arvestusalusena arvesse võetavad tingimused	Tootjahind 100 kg eest	Tarbijahinnad koguste puhul:			
			üle 50 kg iga 100 kg	25—50 kg iga kg	5—25 kg iga kg	alla 5 kg iga kg
I. Ristikheina- ja heinaseemned.						
Punane ristikhein (hilisristik), järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 88%	143,00	185,90	1,93	2,00	2,15
Valge ristikhein, Morsoe, järelkülv	heavärviline, puhtus 95%, idanevus 88%	169,00	219,70	2,28	2,37	2,53
Valge ristikhein, järelkülv	heavärviline, puhtus 95%, idanevus 88%	156,00	202,80	2,11	2,18	2,34
Rootsi ristikhein, järelkülv	heavärviline, puhtus 94%, idanevus 85%	130,00	169,00	1,75	1,82	1,95
Timut, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	84,50	109,85	1,14	1,18	1,27
Pärisaruhein, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	110,50	143,65	1,49	1,55	1,66
Punane aruhein (Festuca rubra), järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	208,00	270,40	2,81	2,91	3,12
Kerahein, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	110,50	143,65	1,49	1,55	1,66
Aasrebasesaba, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	234,00	304,20	3,16	3,28	3,51
Aasnurmik, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	260,00	338,00	3,51	3,64	3,90
Hiilisnurmik, järelkülv	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	221,00	287,30	2,98	3,09	3,32
Ohtetu luste	heavärviline, puhtus 96%, idanevus 90%	130,00	169,00	1,75	1,82	1,95
II. Teravilja-seemned. (Tühistatud — vaata Määrus teravilja-seemne ülemmäärhindade kohta.)						
III. Kaunviljad.						
Herned, suured, rohelised, söögi	haigusvabad, kuivad, siledad, puhtus 95%, kaasa arvatud 5% erinevaid herneid, niiskus 17%	39,00	50,70	0,53	0,55	0,59
Herned, väikesed, rohelised	haigusvabad, kuivad, siledad, puhtus 95%, kaasa arvatud 5% erinevaid herneid, niiskus 17%	24,00	31,20	0,32	0,34	0,36

Kaubaliik	Tootjalt kauba vastuvõtul arvestusalusena arvesse võetavad tingimused	Tootjahind 100 kg eest	Tarbijahinnad koguste puhul:			
			üle 50 kg iga 100 kg	25—50 kg iga kg	5—25 kg iga kg	alla 5 kg iga kg
Peluskid	haigusvabad, kuivad, puhtus 95%, idanevus 90%, niiskus maks. 17%	22,10	28,70	0,30	0,31	0,33
Suvivikid	haigusvabad, kuivad, puhtus 95%, idanevus 90%, niiskus maks. 17%	22,10	28,70	0,30	0,31	0,33

IV. Kiudtaimed.

(Tühistatud — vaata Teadaanne tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942 muutmise ja täiendamise määrus 14. detsembrist 1942. Käesoleva väljaande lambavilla, lina ja linaseemne osas).

§ 2.

Käesoleva teadaande eeskirjade rikkumisi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 3.

Selle teadaandega kaotavad kehtivuse Ametlikus Teatajas 1941, lk. 85 avaldatud Seemnevilja-hinnad Eestis.

§ 4.

Käesolev teadaanne jõustub 17. aprillil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Viljapeksmise ülemmäärtasude määrus.

(Ametlik Hindade Teataja nr. 9, 1942, lk. 229.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran:

§ 1.

Ülemmäärtasud viljapeksmisel.

Viljapeksmisel tasu eest võib nõuda ülimalt alljärgnevaid tasusid:

	iga 100 kg vilja eest	iga tunni eest
1. Vilja peksmisel lokomobiiliga . .	Rmk. 0,35	Rmk. 2,—
2. Vilja peksmisel puugaasitraktoriga	„ 0,50	„ 3,—
3. Vilja peksmisel mootorigarnituuriga	„ 0,45	„ 2,75
4. Heinaseemne peksmisel	„ —	„ 4,—

§ 2.

Töötasude arvestamisel viljapeksmise eest on põllumajanduslikus käitises lubatud kasutada ainult ühte ühtset arvestamisviisi (kas tunnitasu või kogusetasu). Tasude arvestamisviisi määrab ettevõtja. Tunnitasu arvestatakse viljapeksmiseks tegelikult kasutatud aja järgi.

Töötasude arvestamine.

§ 3.

Paragrahvi 1 kohaselt kindlaksmääratud tasude juures tuleb küttematerjal (küttepuud, bensiin, petrooleum jms.) anda tööandjal. Kui küttematerjali annab töövõtja, siis võib selle eest arvestada hinnalisandit, mis sisaldab tegelikult äratarvitatud küttematerjali väärtust ametlike hindade järgi (kaasa arvatud transpordikulud vastavalt ametlikele veotariifidele ja ökonoomilisele transpordiviisile). Abimaterjalid, nagu määrdeõlid jms., sisalduvad kindlaksmääratud tasudes.

§ 4.

Paragrahvi 1 kohaselt kindlaksmääratud tasud sisaldavad nõutavate masinistide tasu. Kui töövõtja annab muid tööjõude, siis tuleb nende eest maksa eraldi.

§ 5.

Peksugarnituuri edasitoimetamise eest võib võtta ülimalt järgmisi tasusid:

Peksugarnituuri edasitoimetamise tasu.

a) kui veojõu annab põllupidaja Rmk. 0,60 iga tunni eest,

b) edasitoimetamisel ettevõtja veomasinaga, Rmk. 1,80 iga tunni eest.

§ 6.

Kinnitatud hindade ületamine kui ka igasugune hinnakinnituse mõttele ja otstarbele vastukäiv talitusviis on karistatav.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub käesoleva aasta 1. oktoobril.

Tallinn, 1. oktoobril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

2. Veskid ja teravilja jahvatamine.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva määruse nr. 2 teraviljamajanduse alal 17. märtsist 1942, avaldatud Verkündungsblatt des Reichskommissars, 18. 3. 1942 (lk. 47).

Reval, den 12. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Määrus nr. 2 teraviljamajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 374.)

§ 1.

Kaubanduslikkude veskite arvamine „Kaubanduslikkude veskite koondusesse".

(1) Kindralkomissarid on volitatud kaubanduslikult tegutsevaid veskeid (kaubanduslikke veskeid), kuivõrd need ei kuulu olemasolevatesse riiklikkude veskite koondustesse, arvama tähendatud koondustesse, või kui niisugust olemas ei ole, koondama vastavasse liitu.

(2) Kuivõrd seejuures on tegemist natsionaliseeritud käitistega, tuleb need arvata koondustesse.

(3) Eraomanduses või erakasutuses olevad kaubanduslikud veskid tuleb arvata koondustesse. Koondusse arvamine ei puuduta käitiste seniste pidajate eraomanduse või kasutamise õigust.

(4) Kaubanduslikud veskid on ettevõtted, kes omal arvel omandavad ostu teel teravilja, et sellest teraviljast omas käitises valmistatud jahvatustooteid võõrandada.

(5) Kaubanduslikeks veskiteks loetakse ka veskid, kes mitteisevarustajate hulka arvatud elanikkonna tarvete rahuldamiseks on seni suuremal määral teravilja ümber töötanud tasu eest ja vilja vastu.

§ 2.

(1) Õigussuhted riiklikkude veskite koonduste ja § 1 kolmanda lõike alusel juurdearvatud käitiste vahel määratakse üksikasjaliselt Kindralkomissaride poolt Riigikomissaride nõusolekul.

(2) Riiklikkude veskite koondused on õigustatud võtma § 1 kolmanda lõike alusel juurdearvatud käitistelt valitsemiskulude maksu. Maksu suuruse määravad Kindralkomissarid.

§ 3.

Tasu eest jahvatavate veskite koondamine ühendusse.

(1) Kindralkomissarid on õigustatud veskeid, kes ülekaalus jahvatavad tasu eest ja vilja vastu (tasu eest jahvatavad veskid), koondama ühenduseks. Ühendus on õigusvõimne. Ta tuleb allutada toitlusmajanduse alal võimkondsele maaomasele ametiasutusele.

(2) Tasu eest jahvatavad veskid on ettevõtted, kes teise omanduses olevat teravilja samale isikule oma käitises tasu eest jahvatustoodeteks ümber töötavad või kes oma käitises valmistatud jahvatustoodete vastu vahetuse teel omandavad teravilja, kusjuures jahvatuskulud arvesse võetakse.

(3) Tasu eest jahvatavateks veskiteks ei loeta § 1 viienda lõike alla kuuluvaid ettevõtteid, kes jahvatavad tasu eest ja vilja vastu.

§ 4.

Paragrahv 3 esimese lõike alusel asutatava ühenduse ülesanded ja õigused määratakse Kindralkomissaride poolt Riigikomissari nõusolekul. Ühendusel on oma majanduslik tegevus keelatud.

§ 5.

Kindralkomissarid määravad üksikasjaliselt, missugused veskid loetakse § 1 kuni 3 järgi kaubanduslikeks või tasu eest jahvatavateks veskiteks.

§ 6.

(1) Veski uuelt asutamine, mitte-möödaminevalt seismajäänud veski tegevuse uuestijätkamine, olemasoleva veski ümberpaigutamine ja laiendamine on lubatud ainult rahvamajandusliku vajaduse olemasolul. Olemasolevaid käitisi võidakse ajutiselt või kestvalt sulgeda, kui käitise püsimiseks ei ole rahvamajanduslikku vajadust.

(2) Vajaduse küsimuse otsustab Riigikomissar, käesoleva määruse § 3 mõttes tasu eest jahvatavate veskite suhtes Kindralkomissar. Riigikomissari või Kindralkomissari otsus tehakse vaatamata käsitöö alal iseseisvalt tegutsemise kohta antud eeskirjadele.

§ 7.

(1) Juhtudel, kui käitise seismapanek tähendab kasutamisõiguslikule käitisepidajale rasket majanduslikku kahju, võidakse tema palvel maksta kahjutasu. Kui seismapaneku tõttu satuvad teised käitised majanduslikult soodustatud olukorda, võidakse need käitised kahjutasusumma kandmiseks kohasel määral kaasa tõmmata.

(2) Esimeses lõikes tähendatud palve kirjutatakse ametiasutuse nimele, kes tegi korralduse käitise seismapanekuks ja esitatakse käitise suhtes võimkondsele koondusele, kes selle edasi saadab.

§ 8.

Veskitel, kes ei kuulu riiklikkudesse koondustesse või § 1 kolmanda lõike järgi ei ole nendesse arvatud, on keelatud kaubanduslikult jahvatada.

§ 9.

Tasu eest võib jahvatada ainult isevarustajatele nende oma majapidamise tarveteks ja sõjaväevalitsusele. Naturaaltasu kohta kokku leppida on keelatud. Teravilja ümbertöötamine võib tasu eest jahvatavates veskites üldiselt toimuda ainult nõnda, et teravili tuuakse veskisse õigustatu enda või tema volitatu poolt ja et tooted võetakse sealt vastu jälle tema enda poolt.

§ 10.

Kindralkomissarid annavad Riigikomissari nõusolekul käesoleva määruse teostamiseks vajalikud teostamiseeskirjad.

§ 11.

Käesoleva määruse või selle alusel Kindralkomissaride poolt antud eeskirjade rikkumise puhul tulevad vastavalt kohaldamisele 14. okt. 1941 teraviljamajanduse alal antud määruse nr. 1 (Verk.-Bl., lk. 38) § 9—12.

§ 12.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Riga, den 17. Märtz 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Teostamiseeskiri
Riigikomissari määrusele nr. 2 teraviljamajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 377.)

Riigikomissari poolt 17. märtsil 1942 teraviljamajanduse alal antud määruse nr. 2 alusel määratakse Riigikomissari nõusolekul:

§ 1.

Kaubanduslikkude veskite käitusühisus.

Eesti kindralkomissari-piirkonnas asuvad kaubanduslikud veskid koondatakse „Kaubanduslikkude veskite käitusühisusse (Veskite Keskus)". Kaubanduslikkude veskite käitusühisus on õigusvõimne. Tema korraldus määratakse põhikirjaga (lisa 1).

§ 2.

Tasu eest jahvatavate veskite ühendus.

Kaubanduslikkude veskite käitusühisusse mitte koondatud veskid koondatakse „Tasu eest jahvatavate veskite ühendusse".

Ühendus on õigusvõimne; ta allub Põllutöödirektooriumile. Ühendusel on oma majanduslik tegevus keelatud.

Oma ülesannete täitmiseks võib ühendus kasutada maaomase valitsuse kohalikkude asutuste abi.

§ 3.

Tasu eest jahvatavate veskite ühenduse ülesanded, samuti tema liikmete õigused ja kohused määratakse põhikirjaga (lisa 2). Põhikirjad moodustavad käesoleva eeskirja osise.

§ 4.

Tasu eest jahvatavate veskite ühendusse kuuluvad veskid võivad tasu eest jahvatada ainult isevarustajate käitiste vajadusteks.

Ostu teel teravilja selleks otstarbeks omandamine, et sellest teraviljast oma käitises valmistatavaid jahvatustooteid võõrandada (kaubanduslik jahvatamine), on neile keelatud.

§ 5.

Jahvatamise kord tasu eest jahvatavates veskites.

Tasu eest jahvatamine võib üldiselt toimuda ainult seesugusel viisil, et teravili tuuakse õigustatu enda või tema volitatu poolt veskisse, seal jahvatatakse ja saadud jahvatustooted võetakse seal jälle tema enda poolt vastu. Tasu jahvatamise eest võib võtta ja lubada ainult Riigikomissari poolt kindlaksmääratud rahatasu näol. Naturaaltasu kohta kokku leppida on keelatud.

§ 6.

Leivateravilja väljajahvatamise kohta käivad eeskirjad kehtivad nii kaubanduslike kui ka tasu eest jahvatavate veskite kohta.

§ 7.

Jahvatusraamatud.

Kõik veskid peavad pidama jahvatusraamatut, millest peab nähtuma:

1) kaubandusliku jahvatamise puhul:
   a) jooksev number,
   b) jahvatamise päev,
   c) jahvatamisele tuleva teravilja hulk ja liik,
   d) jahvatatud toodete hulk ja liik.

2) tasu eest jahvatamise puhul:

a) jooksev number,
b) tasu eest jahvatamise ülesande andmise päev,
c) teravilja veskile toonud isevarustaja nimi ja elukoht,
d) veskile toodud teravilja hulk ja liik,
e) tagasiantud jahvatustoodete hulk ja liik.

§ 8.

Käesolevate eeskirjade ja nende teostamiseks antud teadaannete rikkumisi karistatakse teraviljamajanduse alal Kindralkomissari poolt 17. märtsil 1942 antud määruse nr. 2 § 11 alusel.

§ 9.

Käesolev teostamiseeskiri jõustub avaldamise päeval.

Reval, den 12. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Lisa 1
teostamiseeskirja § 1 juurde.

Kaubanduslikkude veskite käitusühisuse (veskite keskuse) põhikiri.

Ülesannetering.

§ 1.

Ettevõtte ülesandeks on kehtivate turuala korraldavate eeskirjade kohaselt korraldada teravilja tellimist, teravilja ümbertöötamise ulatust ja müüki ettevõttesse koondunud kaubanduslikkudes veskites.

Tegevuspiirkond, asukoht.

§ 2.

Ettevõtte tegevus laieneb Eesti kindralkomissari-piirkonnale. Ettevõtte asukoht on Tallinnas.

Arveaasta.

§ 3.

Arveaasta kestab 1. aprillist kuni 31. märtsini. Esimene arveaasta lõpeb 31. 3. 1943.

Liikmeskond.

§ 4.

Käitusühisuse liikmeks on kaubanduslikud veskid, kelle asukoht on Eesti kindralkomissari-piirkonnas.

Käitusühisuse organid.

§ 5.

Käitusühisuse organiteks on
1) esimees,
2) nõukogu.

Esimees.

§ 6.

Esimees ja tema asetäitja määratakse ning vabastatakse Kindralkomissari poolt Riigikomissari nõusolekul.

§ 7.

Esimees, või tema äraolekul esimehe asetäitja, esindab käitusühisust kohtus ja väljaspool kohut ning tal on seadusliku esindaja seisund. Ta ajab käitusühisuse asju vastavate määruste ja käesoleva põhikirja eeskirjade kohaselt. Ta vastutab oma ülesannete täitmise eest.

Nende ülesannete täitmise alal on ta eriti õigustatud tegema käitusühisusse kuuluvatele üksikutele käitistele kohuslikke korraldusi üksikute teraviljaliikide kokkuostu, tagavaras pidamise ja ümbertöötamise ulatuse kohta. Edasi võib ta ka üksikutele liikmeks olevatele käitistele määrata sisseostu- ja varustamispiirkonnad, missugustes nad peavad eranditult toimetama oma sisseoste ja müüke.

Ta määrab kodukorra ja Kindralkomissari nõusolekul maksukorralduse. Ta kutsub kokku nõukogu ja juhatab selle koosolekuid.

Nõukogu.

§ 8.

Nõukogu koosneb kolmest liikmest, kes määratakse ja vabastatakse Põllutöödirektooriumi poolt Kindralkomissari nõusolekul.

§ 9.

Nõukogu ülesandeks on käitusühisuse ülesannete teostamisel nõuandvalt kaasa aidata. Kindralkomissar ja Põllutöödirektoorium tuleb õigel ajal nõukogu koosolekutele kutsuda.

Liikmete kohused.

§ 10.

Liikmeks olevad käitised on kohustatud:

1. Täitma käitusühisuse poolt § 1 kohaselt antavaid juhendeid, eriti aga kannatama äri-, kaupade- ja käitisekontrolli esimehe või tema poolt volitatud isiku poolt, käitusühisuse nõudmisel andma tõele vastavaid teateid kõigi käitise olukordade kohta ja lubama vaadata äriraamatuid.

2. Maksma käitusühisuse poolt § 11 ja § 12 alusel pealepandud makse ja võlajaotuse summasid.

Maksud.

§ 11.

Käitusühisus on õigustatud jooksvate valitsemiskulude katteks võtma liikmeks olevatelt käitistelt valitsemiskulude-maksu.

Kohustused.

§ 12.

Käitusühisuse kohustuste eest vastutab tema vara. Kuivõrd sellest ei ole võimalik usaldajaid rahuldada, tuleb võlasumma kanda liikmeteks olevatel käitistel jaotuse alusel, mis määratakse kindlaks esimehe poolt Kindralkomissari nõusolekul.

Lisa 2
teostamiseeskirja § 3 juurde.

Kaubanduslikkude Veskite Ühenduse põhikiri.

Ülesannetering.

§ 1.

Ühenduse ülesandeks on valvata turuala korraldavate korralduste täitmise üle, mis Riigikomissari või Kindralkomissari poolt antakse tasu eest jahvatamise alal.

Oma majanduslik tegevus teravilja- ja söödaviljamajanduse alal on talle keelatud.

Tegevuspiirkond, asukoht.

§ 2.

Ühenduse piirkonnaks on Eesti kindralkomissari-piirkond, ühenduse asukoht on Tallinnas.

Arveaasta.

§ 3.

Arveaasta kestab 1. aprillist kuni 31. märtsini. Esimene arveaasta lõpeb 31. 1. 1943.

Liikmeskond.

§ 4.

Ühenduse liikmeteks on Eesti kindralkomissari-piirkonnas asuvad veskid, kes jahvatavad tasu eest ja ei kuulu kaubanduslike veskite käitusühisusse.

Edasi on liikmeteks need veskid, kes pärast Kindralkomissari poolt 12. aprillil 1942 Riigikomissari määrusele nr. 2, 17. 3. 1942, teraviljamajanduse alal antud teostamiseeskirja jõustumist uuelt asutatakse või pärast mitteajutist seismapanekut või tegevuse lõpetamist uuesti tegevust alustavad.

Liikmeksolek lõpeb, kui käitis pannakse alaliselt seisma. Seismapanekust tuleb ühendusele viivitamata teatada.

Käitised, mis on Kindralkomissari korraldusel seisma pandud või mis on ainult ajutiselt tegevuse lõpetanud, võidakse esimehe lähemate korralduste järgi seismapaneku või tegevuse lõpetamise aja kestel nende liikmekohustustest täielikult või ajutiselt vabastada.

Vaidlused liikmeks olemise, selle alguse ning lõpu kohta otsustab Põllutöödirektoorium.

Ühenduse organid.

§ 5.

Ühenduse organiteks on:

1) esimees,
2) nõukogu.

Esimees.

§ 6.

Esimees ja tema asetäitja määratakse ja vabastatakse Kindralkomissari poolt Riigikomissari nõusolekul.

§ 7.

Esimees, tema äraolekul tema asetäitja, esindab ühendust kohtus ja väljaspool kohut ning tal on seadusliku esindaja seisund. Ta ajab ühenduse asju vastavate määruste ja käesoleva põhikirja eeskirjade kohaselt ning on vastutav oma ülesannete täitmise eest.

Ta annab kodukorra, millega määratakse asjaajamise kord, ja maksukorralduse; mõlemad kuuluvad Põllutöödirektooriumi kinnitamisele. Ta kutsub kokku nõukogu ja juhatab selle koosolekuid.

Nõukogu.

§ 8.

Nõukogu koosneb kolmest liikmest, kes määratakse ja vabastatakse Põllutöödirektooriumi poolt Kindralkomissari nõusolekul. Nõukogu liikmed ei saa oma tegevuse eest tasu. Nende poolt tehtud rahalised kulutused kuuluvad tasumisele.

§ 9.

Nõukogu ülesandeks on ühenduse ülesannete teostamisel nõuandvalt kaasa aidata. Tema arvamine tuleb ära kuulata eelarve, maksukorralduse ja võlajaotuse kindlaksmääramisel. Ta annab oma seisukoha aasta-aruande kohta. Põllutöödirektoorium tuleb õigeaegselt nõukogu koosolekutele kutsuda.

Kohalikud asutused.

§ 10.

Ühenduse esimehel on õigus Põllutöödirektooriumi nõusolekul moodustada ühenduse kohalikke asutusi, kuivõrd selleks on vajadust.

Liikmete kohused.

§ 11.

Liikmed on kohustatud:

1) maksma maksukorraldusega kindlaksmääratud liikmemakse ja maksujaotusega neile pealepandud maksu seismapandud käitiste eest kahjutasu maksmiseks,
2) lubama ühenduse poolt määratud äri-, kaupade- ja käitisekontrolli teostamist esimehe või tema poolt volitatud isiku poolt, ühenduse nõudmisel andma tõele vastavaid teateid käitise kõigi olukordade kohta, kuivõrd see on vajalik ühenduse ülesannete täitmiseks.

Organite kohused.

§ 12.

Organid ja nende poolt volitatud isikud on kohustatud saladuses pidama neile ametiülesannete täitmisel teatavaks saanud andmed käitise sisseseade ja olukorra kohta.

§ 13.

Ühenduse kohustuste eest vastutab tema vara. Kuivõrd sellest ei ole võimalik usaldajaid rahuldada, tuleb võlasumma tasuda maksudega, mis esimees jaotab liikmete vahel Põllutöödirektooriumi nõusolekul.

Väljaastunud liikmed vastutavad maksude eest, mis on jaotatud kuni nende väljaastumiseni.

Annan teada alljärgneva määruse nr. 3 teraviljamajanduse alal 23. 4. 1942 (Verordnungsblatt des Reichskommissars für das Ostland 1942, lk. 69).

Reval, den 14. Mai 1942.

Der Generalkomissar in Reval Lietzmann.

Määrus nr. 3 teraviljamajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 384.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBl. RM Ost, lk. 11), § 2 alusel määran:

Rukkist ja nisust jahvatustoodete valmistamise eeskirjad ja nende märkimise kohustus.

§ 1.

Valmistada ja liikvele lasta lubatud jahvatustooted toiduteraviljast.

(1) Rukkist ja nisust võidakse 1. maist 1942 alates inimeste toidustamiseks või tehnilisteks otstarveteks üldiselt valmistada ja liikvele lasta ainult seesuguseid jahvatustooteid, mis vastavad järgmistele eeskirjadele:

Jäme rukkijahu 97%-line väljajahvatus,
Jäme nisujahu 97%-line väljajahvatus,
Nisujahu 86%-line väljajahvatus.

(2) Sõjaväele andmise kohta võib Riigikomissar määrata teissuguse korralduse.

(3) Teraviljaliigi jahvatamisel saadavad mitu jahusorti tuleb enne liikvele laskmist segada ainsaks jahusordiks, mis vastab esimese lõike eeskirjadele.

(4) Kuivõrd Kindralkomissarid annavad selleks eeskirju, ei puuduta käesolev eeskiri nisust jahvatustoodete valmistamist, mida kasutatakse toiduainete valmistamiseks.

(5) Kindralkomissarid määravad tähtaja, milleks seni 80%-lise väljajahvatusega valmistatud nisujahusordid liikvelt kõrvaldatakse.

§ 2.

Keelatud on rukki- ja nisujahu segatult liikvele lasta.

§ 3.

Jahvatustoodete pakendite markeerimine.

(1) Jahvatustooteid võidakse liikvele lasta ainult järgmiste andmetega märgitult:

a) andmed rukki- või nisutoote kohta (jäme rukkijahu, jäme nisujahu, nisujahu, nisumanna, nisukruubid, nisutangud);

d) jahvatamise juures andmed väljajahvatamise kohta;

c) jahvatuse number või valmistamise kuupäev;

d) veski nimi ja asupaik.

(2) Andmed märgitakse iga koti juures lipatsile, mis kinnitatakse koti kinnisidumise nööri külge kohe sidumissõlme järele. See peab toimuma kohe pärast valmistamist. Märkimise kohustus ei käi tasu eest jahvatatavate saaduste kohta.

(3) Märgitud andmete eemaldamine võib toote ümbertöötaja või jaotaja poolt toimuda kohe enne ümbertöötamist või jaotamist.

§ 4.

Rukki ja nisu ümbertöötamisel saadavaid, mitte inimeste toidustamiseks minevaid jahvatustooteid võib liikvele lasta ainult nimetuse all „rukkikliid“ või „nisukliid“ ja veski nime ning asupaiga äramärkimisega.

Segasöödavilja valmistamise eeskirjad.

§ 5.

Valmistada lubatud jahvatustooted söödaviljast.

(1) Segasöödavilja võib valmistada ja liikvele lasta ainult Kindralkomissaride poolt sõnaselgelt lubatud koostuses ja hinnaga, mis tuleneb kasutatud söödaviljade protsentuaalsest osast ja segamiskuludest.

(2) Iga segasöödavilja kohta antakse eraldi luba.

(3) Avaldused segasöödavilja valmistamise loa saamiseks esitatakse Kindralkomissaridele täpsete andmetega koostuse ja hinnaarvestuse kohta.

§ 6.

Käesoleva määruse või selle alusel Kindralkomissaride poolt antud eeskirjade rikkumistele kohaldatakse vastavalt teraviljamajanduse alal antud määruse nr. 1 14. okt. 1941 (Verk.-Bl., lk. 38) § 9—12 eeskirju.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 1. mail 1942.

Riga, den 23. April 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal.

(Eesti Sõna nr. 205 — 6. septembrist 1942.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 teraviljamajanduse alal teostamiseks antud Kindralkomissari teostamismääruse alusel annan järgmise rakendamiseeskirja:

§ 1.

Jahvatuskaartide sisseseadmine ja kasutamine.

Leivavilja töötlemine jahuks ja toitaineiks isevarustajaile võib toimuda alates 1. 9. 1942 ainult loa (jahvatuskaardi) esitamisel tasu eest jahvatavates veskites.

§ 2.

Jahvatuskaardi annab välja vallavanem või linnapea.

§ 3.

Esmakordselt jahvatuskaardi väljaandmisel tuleb selle taotlejal esitada andmed oma majapidamisse kuuluvate isikute arvu kohta. Igast muudatusest isikute arvus tuleb teatada jahvatuskaardil paranduste tegemiseks.

§ 4.

Jahvatuseks määratud vilja veskisse viimisel kui ka seal jahvatustoodete äratoimetamisel peab jahvatuskaart kaasas olema.

Juhul, kui vilja jahvatamine ja jahvatustoodete äraviimine ei järgne vahetult veskile toomisele, tuleb jahvatuskaart kuni jahvatustoodete äraviimiseni jätta veskisse.

§ 5.

Veskiomanikul tuleb otsekohe jahvatuskaardile sisse kanda veskile toodud viljakogused toomisel ja tagasiantavad jahvatustooted väljaandmisel. Jahvatuskaardi sissekanded peavad olema kooskõlas tasu eest jahvatavate veskite jahvatusraamatu sissekannetega.

§ 6.

Käesoleva rakendamiseeskirja rikkumisi kui ka valeandmete esitamist käesoleva rakendamiseeskirja § 3 ettenähtud avaldustes karistatakse teraviljamajanduse alal Riigikomissari poolt 14. 10. 1941. a. antud määruse nr. 1 § 9—12 alusel.

§ 7.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub 1. 9. 1942. a.

Tallinnas, 4. septembril 1942. a.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Teine rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal.

(Eesti Sõna nr. 205 — 6. septembrist 1942.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 teraviljamajanduse alal teostamiseks antud Kindralkomissari teostamismääruse alusel annan järgmise rakendamiseeskirja:

§ 1.

Jahvatuskaartide väljaandmine.

Jahvatuskaardid kirjastab ja korraldab nende saatmist omavalitsustele Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsus. Need kaardid on hinnalised ja § 3 tähendatud kaardi saajail tuleb kaardi eest maksta 4 Rpn.

§ 2.

Jahvatuskaardid kehtivad 1. septembrist 1942. a. kuni 31. augustini 1943. a.

§ 3.

Jahvatuskaardid antakse:

a) kohuslikult kõigile neile talundipidajaile, kellele on antud talundi põhiraamat või talundi kohustustekaart;

b) sellekohase soovi avaldamisel ka teistele maapidajatele, kes toiduteravilja 1942. a. kasvatanud, ning nendele isikutele, kes saavad naturaalandameid toiduteraviljas, s. o. toiduteraviljas palka, renti, alimente j. t., kui nende jaoks p. a. alusel väljaantavate jahvatuskaartidega jahvatamist juba ei ole lubatud.

Igal juhul need isikud, kelle jaoks toiduteravilja jahvatamiseks antakse luba jahvatuskaardiga, kaotavad õiguse leiva- ja kuivtoiduainete kaardi saamiseks, ja kui nendele on leiva- või kuivtoiduainete kaardid juba välja antud — nõutakse need jahvatuskaardi väljaandmisel tagasi.

Erandina ei kuulu leiva- ja kuivtoiduainete kaardid tagasinõudmisele ainult neilt isikuilt, kes saavad jahvatuskaardi selle toiduteravilja jahvatamiseks, mis nemad ostnud 10 tööpäeva töötasu ulatuses Linnaelanike maatöödele rakendamise määruse teise juhendi alusel (Ametlik Teataja nr. 14 — 1942, art. 61).

§ 4.

Jahvatuskaardid peavad olema välja antud kõigile talundipidajaile (§ 3 p. a) hiljemalt 15. septembriks 1942. a. ja § 3 p. b tähendatud teistele maapidajatele ja isikutele — nende poolt sellekohase soovi esitamisel.

§ 5.

Valla- ja linnavalitsused kutsuvad nende poolt määrataval tähtpäeval § 3 p. a tähendatud talundipidajad valla- või linnavalitsusse jahvatuskaarti vastu võtma. Talundipidajad on kohustatud sel puhul kaasa võtma ja esitama omavalitsusele nende leibkonnas olevate isikute arvu tõestamiseks kas talundi põhiraamatu, talundi kohustustekaardi või majaraamatu.

§ 3 p. b tähendatud maapidajad ja isikud on kohustatud jahvatuskaardi saamise soovi esitamisel oma leibkonna liikmete arvu tõestamiseks ette panema kas majaraamatu või viimase puudumisel kohaliku põllumajandusjuhi poolt antud sellekohase teatise.

§ 6.

Jahvatuskaardi alusel jahvatada lubatud viljakogused.

Jahvatamiseks tuleb anda vabaks 38 kg toiduteravilja (rukis, nisu) iga veerandaasta ja majapidamise toiduloleva isiku kohta.

Jahvatamise veerandaastad on:

I — 1. IX 1942 kuni 30. XI 1942,
II — 1. XII 1942 „ 28. II 1943,
III — 1. III 1943 „ 31. V 1943,
IV — 1. VI 1943 „ 31. VIII 1943.

Erand on Linnaelanike maatöödele rakendamise määruse teise juhendi alusel ostetud toiduteravilja jahvatamine, mis tuleb lubada täies ulatuses.

§ 7.

Valla- või linnavalitsus täidab jahvatuskaardi esiküljе sääl nõutavate andmetega, s. o. maakonna, valla ja talu nimetusega, jahvatuskaardi omaniku nime ja perekonnanimega, varustamisele kuuluvate isikute arvuga ja jahvatamiseks veerandaasta peale vabaksantud toiduteravilja hulgaga.

Jahvatuskaardi esiküljele kirjutab alla vallavanem või linnapea.

§ 8.

Muudatused jahvatusnormi alal.

Muudatustest jahvatuskaardi omaja leibkonna koosseisus, samuti ajutiste tööliste majapidamise toidul olemisest ning Linnaelanike maatöödele rakendamise määruse teise juhendi alusel müüa tarvilikuks osutuvate toiduteraviljasaaduste koguste kohta on jahvatuskaardi omaja kohustatud teatama kohalikule omavalitsusele ja esitama samasse jahvatuskaardi tarvilikkude kannete tegemiseks iga järgneva veerandaasta algul enne selle veerandaasta jahvatamisnormi jahvatamisele asumist.

Tarviduse korral võib jahvatuskaardi omaja eelmises lõikes tähendatud teatamisi ning jahvatuskaardile täiendavate kannete tegemisi taotleda ka veerandaasta keskel.

§ 9.

Valla- või linnavalitsuses arvutatakse vastavalt leibkonna koosseisu muudatustele järgnevaks veerandaastaks jahvatamiseks vabaksandmisele kuuluv toiduteravilja kogus ja märgitakse jahvatuskaardile „Muudatuste“ osasse.

Ajutiste tööliste arvel jahvatada lubatud kogus, samuti ka viljakoristus- ja muudele abijõududele kehtivate eeskirjade alusel müüa lubatud ühekordsed toiduteravilja jahvatussaaduste kogused märgitakse jahvatuskaardi „Muudatuste“ osas vallavanema allkirja lahtris enne vallavanema allkirja tekstiga „Lisakogus ..... kg“. Need kogused on täiendavad kogused võrreldes oma leibkonna liikmete tarvis jahvatada lubatud veerandaasta kogusega.

§ 10.

Piiramata ulatuses jahvatamine.

Juhul, kui § 3 p. a. tähendatud talundipidajad, kes kohaliku põllumajandusjuhi tööpiirkonda kuuluvad, oma kohusliku müüginormi teravilja äraandmise teel on täitnud, tehakse selle tööpiirkonna talundipidajate jahvatuskaartidele märge: „Toiduteravilja kohuslik müüginorm täidetud.“ See märge kirjutatakse alla vallavanema poolt.

Säärase märkmega ja allkirjaga varustatud jahvatuskaardi alusel võib jahvatuskaardi omaja jahvatada toiduteravilja piiramatul hulgal ja säärasele jahvatuskaardile ei ole enam nõutav leibkonnakoosseisu muudatuste, veerandaasta normide ega lisakoguste registreerimine.

§ 11.

Jahvatuse märkimine jahvatuskaardile.

Toiduteravilja tegeliku jahvatuse kohta teeb kaardi siseküljele sääl ettenähtud kanded mölder. Jahvatuskaardile tuleb kanda kõik jahvatatud toiduteravilja kogused, vaatamata, kas talundi toiduteravilja norm on täidetud või mitte.

Mölder on nende kannete eest jahvatuskaardil täielikult vastutav.

§ 12.

Jahvatuskaartide registrid ja aruandlus väljaantud jahvatuskaartide kohta.

Jahvatuskaartide väljaandmise kohta peavad valla- ja linnavalitsused registrit, milles tuleb tähendada jahvatuskaardi saaja ees- ja perekonnanimi, elukoht, varustatavate isikute arv ja jahvatamiseks vabaks antud toiduteravilja kogus.

Iga järgneva veerandaasta esimese kuu 15. päevaks on kohustatud saatma vallavalitsused maavalitsustele ja linnavalitsused Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele kokkuvõtted väljaantud jahvatuskaartide arvu ja möödunud veerandaastal jahvatamiseks lubatud toiduteravilja kohta. Maavalitsused saadavad koondkokkuvõtted valdade viisi Turukorraldusvalitsusele järgneva veerandaasta esimese kuu 25. päevaks.

§ 13.

Jahvatuskaardi korraliku hoidmise ja alleshoiu eest on vastutav isik, kellele jahvatuskaart on välja antud.

§ 14.

Jahvatuskaardi kaotsimineku juhul on jahvatuskaardi omanik kohustatud sellest teatama jahvatuskaardi välja andnud valla- või linnavalitsusele, kes otsustab jahvatuskaardi teisiku välja-

andmise. Jahvatuskaardi teisendi väljaandmise kulud kannab jahvatuskaardi omanik. Jahvatuskaardi kaotsiminekust kuulutatakse jahvatuskaardi omaniku kulul Ametlikus Teatajas.

§ 15.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub 1. 9. 1942. a.

Tallinnas, 4. septembril 1942. a.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Lisa 1 — Jahvatuskaardi vorm.

Juhend.

Majandus- ja Rahandusdirektori poolt 4. IX 42. kehtestatud Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 teraviljamajanduse alal Teise rakendamiseeskirja juurde.

Antud ringkirjalikult E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi poolt maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja põllumajandusjuhtidele 11. IX 1942, nr. 1070 all.

I.

Jahvatusnormi suurendamine leibkonna koosseisu suurenemise või ajutiste tööliste toidulolemise tagajärjel.

1. Jahvatuskaardi omaja leibkonna alalise koosseisu suurenemise või ajutiste tööliste toidulolemise korral võib jahvatuskaardi omaja nendele muudatustele vastavalt toiduteraviljakoguse vabakssaamist taotleda kas:

a) muudatuse tekkimisel jooksvaks veerandaastaks,

b) või järgmise veerandaasta algul järgnevaks veerandaastaks.

2. Muudatuste tekkimisel jooksvaks veerandaastaks vabaksantav toiduteraviljakogus kantakse jahvatuskaardile „muudatuste“ osa vallavanema allkirja lahtrisse.

Näide:

Esimese veerandaasta algul oli jahvatuskaardi omaja leibkonna alaline koosseis 5 inimest ja nende jaoks oli jahvatamiseks vabaks antud 190 kg toiduteravilja veerandaastaks.

14. okt. tuli juurde üks isik alaliseks ja 1. sept. kuni 14. okt. oli olnud majapidamise toidul päevatöölisi 25 päeva jooksul. 15. okt. avaldab jahvatuskaardi omaja soovi tema majapidamise toidulolijate jaoks vastava koguse toiduteravilja vabaksaamiseks.

Vajaliku toiduteraviljakoguse alaliseks juurdetulnute kohta veerandaasta lõpul saame kätte, kui korrutame veerandaasta toiduteraviljanormi päevade arvuga muudatuse põhjustaja juurdetulekust kuni veerandaasta lõpuni ja jagame veerandaasta päevade arvuga.

14. okt. kuni 30. nov. (veerandaasta lõpuni) on 48 päeva

$$\frac{38 \text{ kg} \times 48 \text{ pv.}}{90 \text{ pv.}} = 20 \text{ kg.}$$

Päevatööliste jaoks tarvismineva koguse saame, kui korrutame veerandaasta normi nende toidulolemise päevade arvuga ja jagame veerandaasta päevade arvuga:

$$\frac{38 \text{ kg} \times 25 \text{ pv.}}{90 \text{ pv.}} = 10{,}5 \text{ kg.}$$

Kanded jahvatuskaardile.

+ Juurdetulek — Äraminek		Varustamisele kuuluvate isikute arv	Jahvatamiseks vabaks antud		Vallavanema allkiri
Kuu-päev	Isikute arv		Alates	Kg	
14. okt. 1942					I veerandaasta lisakogus 30,5 kg Mihkel Lepp

3. Järgmise veerandaasta algul järgnevaks veerandaastaks vabaksantav toiduteraviljakogus kantakse jahvatuskaardile leibkonna alalise koosseisu jaoks „muudatuste“ osasse ja päevatööliste ning teiste ajutiste toidul olijate jaoks „muudatuse“ osa vallavanema allkirja lahtrisse.

Näide:

Esimese veerandaasta leibkonna alaline koosseis 5 inimest ja nende jaoks oli vabaks antud 190 kg toiduteravilja veerandaastaks.

14. okt. tuli juurde üks isik alaliseks ja 1. sept. kuni 30. nov. oli majapidamise toidul päevatöölisi 25 päeva jooksul.

Järgneva veerandaasta algul avaldab jahvatuskaardi omaja soovi muudatustele vastavalt toiduteravilja vabakssaamiseks järgnevaks veerandaastaks.

a) Järgneva veerandaasta 6 alalise leibkonna liikme arvel 38 kg × 6 inim. = 228 kg.

b) Eelmise veerandaasta ühe alalise juurdetulnu arvel 14. okt. kuni 30. nov. on 48 päeva:

$$\frac{38 \text{ kg} \times 48 \text{ pv.}}{90 \text{ pv.}} = 20 \text{ kg.}$$

c) Päevatööliste arvel 25 päeva jooksul $\frac{38 \text{ kg} \times 25 \text{ pv.}}{90 \text{ pv.}} = 10{,}5 \text{ kg.}$

Juurdetulnutele ja ajutistele toidulolejatele 20 + 10,5 kokku 30,5 kg.

Kanded jahvatuskaardile.

+ Juurdetulek — Äraminek		Varustamisele kuuluvate isikute arv	Jahvatamiseks vabaks antud		Vallavanema allkiri
Kuupäev	Isikute arv		Alates	Kg	
14. okt. 1942	+ 1	6	1. dets. 1942	228	I veerandaasta lisakogus 30,5 kg Mihkel Lepp

Jahvatusnormi alandamine leibkonna koosseisu vähenemise tõttu.

4. Jahvatuskaardi omaja leibkonna alalise koosseisu vähenemise korral arvutatakse äraläinu arvel tarvitamata jäänud teraviljakogus maha järgnevaks veerandaastaks jahvatamiseks vabaksantavast toiduteraviljа kogusest.

Näide:

14. okt. on leibkonna alalisest koosseisust lahkunud üks isik.

14. okt. kuni 30. nov. (veerandaasta lõpuni) on 48 päeva:

$$\frac{38 \text{ kg} \times 48 \text{ pv.}}{90 \text{ pv.}} = 20 \text{ kg.}$$

Kanded jahvatuskaardile.

+ Juurdetulek — Äraminek		Varustamisele kuuluvate isikute arv	Jahvatamiseks vabaks antud		Vallavanema allkiri
Kuupäev	Isikute arv		Alates	Kg	
14. okt. 1942	—1	1	1. dets.	132	Mihkel Lepp

Märge: 1. märtsist 1943 algava jahvatamisveerandaasta kohta tuleb uue kandega jahvatuskaardil lubada jahvatamine täies normis (38 kg × 4 inim. = 152 kg).

Jahvatamisluba jahu müümiseks linnaelanikele maatöödel viibimise eest.

5. Linnaelanike maatöödele rakendamise määruse teise juhendi alusel müüdud toiduteraviljasaaduste koguse arvel toiduteravilja jahvatamiseks vabaksandmine kantakse jahvatuskaardile muudatuste osa vallavanema allkirja lahtrisse tekstiga „Lisakogus .....kg".

6. Jahvatuskaardile muudatuste tegemise aluseks on:

a) Jahvatuskaardi omaja leibkonna alaliste liikmete osas kas talundi põhiraamat, talundi kohustustekaart või majaraamat ja

b) ajutiste (päevatöölised, koristusabilised jt.) osas kohaliku põllumajandusjuhi sellekohane teatis.

II

7. Jahvatuskaartide väljaandmisel tuleb need nummerdada järjekorranumbritega vastavalt registri järjekorra numeratsioonile.

Järjekorranumber märkida jahvatuskaardi esiküljе ülemisele parempoolsele servale.

8. Võimalike arusaamatuste vältimiseks on soovitav jahvatuskaartide tagaküljel olev lause parandada nii, et lõplik tekst saaks: „Kui kohaliku põllumajandusjuhi piirkonna jahvatuskaardi omanikud on jne."

9. Linna- ja vallavalitsustele saadetud jahvatuskaartide eest tuleb linna- ja vallavalitsustel tasuda 2 Rpn. iga jahvatuskaardi eest, makstes raha Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse arvele Eesti Panka (jooksev arve nr. 1171).

Sissemaksmisest tuleb kirjalikult teatada Turukorraldusvalitsuse Töötlemis- ja Kontrollosakonnale.

10. Tarviduse korral võib jahvatuskaarte juurde saada Turukorraldusvalitsusest, kelle poole selles asjas pöörduda.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

(kaardi esikülg)

Lisa talundi põhiraamatule

Toiduteravilja jahvatuskaart

Maakond ..... Vald .....

Talu ..... Omanik.....

Talundi poolt varustatakse leivaga ..... isikut. Alates 1. sept. 1942. a. on jahvatamiseks vabaks antud 38 kg toiduteravilja iga isiku kohta veerandaastas. Käesoleva jahvatuskaardi alusel on lubatud jahvatada ..... kg toiduteravilja veerandaastas.

Kui „Muudatuste" all ei ole määratud teist teraviljakogust, kuulub jahvatamisele eelmises lõikes märgitud kogus.

„....." ..... 1942. a.

.....
Vallavanema allkiri

Muudatused.

+ Juurdetulek — Äraminek		Varustamisele kuuluvate isikute arv	Jahvatamiseks vabaks antud		Vallavanema allkiri
Kuupäev	Isikute arv		alates	kg	

(kaardi tagakülg)

Kui jahvatuskaardi omanik on toiduteravilja kohusliku müüginormi täitnud, teeb vallavanem jahvatuskaardile sellekohase märkme, mille järele toiduteravilja jahvatamine on lubatud piiramatul hulgal, kuid jahvatatud toiduteravilja kogus tuleb siiski veski poolt jahvatuskaardile kanda.

Märge toiduteravilja kohusliku müüginormi täitmise kohta:

.....

„....." ..... 194... a.

.....
Vallavanema allkiri

(kaardi sisekülg)

Kuupäev	Jahvatamiseks antud		Jahvatamisest saadud					Veskiraam. nr.	Veski nimetus	Möldri allkiri
	Rukis kg	Nisu kg	Rukkij. 97% kg	Nisuj. 97% kg	Nisup. 86% kg	Manna kg	Kliid kg			

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070-II, 3. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, Tasuveskite Ühendusele ja Kaubanduslikkude Veskite Keskusele.

Jahvatuskaartiga vabaksantud teravilja võib jahvatada kogu majandusaasta kestel.

1. Majandus- ja Rahandusdirektori poolt 4. sept. s. a. antud Teise rakendamiseeskirja Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 teraviljamajanduse alal § 6 ja 7 järgi annab valla- või linnavalitsus jahvatamiseks vabaks 38 kg toiduteravilja (rukis, nisu) iga veerandaasta ja majapidamise toiduloleva isiku kohta. Kuna need paragrahvid ei käsitle juba vabaksantud toiduteravilja jahvatamisaegu veskites, siis Turukorraldusvalitsus asja selgitamiseks teatab, et pärast valla- või linnavalitsuse poolt vabaksandmist võib toiduteravilja jahvatada kogu majandusaasta kestel, s. o. kuni 31. aug. 1943. a.

Jahvatama võib volitada ka teist isikut.

2. Kindralkomissari poolt 12. apr. s. a. antud Teostamiseeskirja Riigikomissari määrusele nr. 2 teraviljamajanduse alal (Amtsblatt 1942, 31, lk. 377) § 5 järgi võib tasu eest jahvatamine üldiselt toimuda selliselt, et teravili tuuakse jahvatuskaardi omaja enda või tema volitatu poolt veskisse, seal jahvatatakse ja saadud jahvatustooted võetakse seal jälle tema enda poolt vastu. Jahvatamise otstarbel antava volituse vormi suhtes on Turukorraldusvalitsuse poolt asutud seisukohale, et eespool nimetatud volitatu all tuleb mõista iga isikut, kellele on jahvatuskaardi omaja poolt antud üle tema jahvatuskaart ja vastav suuline või kirjalik korraldus/volitus tema vilja jahvatamiseks. Kirjalikul volitusel allkirja tõestamine ei ole nõutav. Sama on kehtiv ka saadud jahvatustoodete vastuvõtmise kohta.

Palume Teid käesolev kiri teatavaks teha kõigile tasu eest jahvatavatele veskitele.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Töötlemis- ja Kontrollosakonna juhataja E. Lomper.

Jahvatuskaardi pidamise määrus 9. märtsist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 69.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Ida-maa-ala Riigikomissariaadis õigussätete andmise määruse, 24. aprillist 1942 (VBlRMOst., lk. 17; ABl. Reval, lk. 507), § 1 alusel määran:

§ 1.

Jahvatamine on lubatud ainult jahvatamiskaardi esitamisel.

Leiva- ja söödateravilja jahuks ja toiduaineiks ümbertöötamine isevarustajate tarbeks võib toimuda tasuliseks jahvatamiseks lubatud veskite poolt ainult vastava loa (jahvatuskaardi) esitamisel.

§ 2.

Jahvatuskaardi annab välja kohaliku omavalitsuse (linna- ja vallavalitsuse) juhataja.

§ 3.

Jahvatuskaardi esmakordsel väljaandmisel peab taotleja andma seletuse tema majapidamisse kuuluvate isikute kohta. Igast isikute arvu muudatusest tuleb teatada jahvatuskaardi õiendamiseks.

§ 4.

(1) Jahvatusteravilja veskile toimetamisel ja jahvatustoodete tagasitoimetamisel peab jahvatuskaart kaasas olema.

(2) Kuivõrd teravilja jahvatamine ja jahvatustoodete tagasitoimetamine ei järgne vahenditult teravilja veskile toimetamisele, jääb jahvatuskaart kuni jahvatustoodete äraviimiseni veskisse hoiule.

§ 5.

Veski pidajal tuleb jahvatuskaardile viibimata sisse kanda teraviljakogused nende toomisel, tagasiantud jahvatustooted nende väljaandmisel. Sissekanded jahvatuskaardil peavad olema kooskõlas sissekannetega tasulise jahvatamise kohta ettekirjutatud jahvatusraamatus.

§ 6.

(1) Kuivõrd teiste eeskirjade järgi ei ole määratud raskem karistus, karistatakse vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest seda, kes tahtlikult või ettevaatamatult ei täida temal § 3, 4 ja 5 järgi lasuvaid kohuseid või rikub § 1 ettekirjutust.

(2) Katse on karistatav.

(3) Peale selle võib Kindralkomissar süüdlastel isikutel edasise kutsetegevuse ajutiselt või jäädavalt keelata ja otsustada käitise sulgeda.

(4) Kutsetegevuse keelu ja käitise sulgemise vastu võib kaevata ühe kuu jooksul Ida-maa-ala Riigikomissarile.

§ 7.

Eesti Omavalitsuse Juht annab käesoleva määruse teostamiseks vajalikud õigus- ja halduseeskirjad.

§ 8.

Käesolev määrus jõustub 15. märtsil 1943.

Reval, den 9. März 1943.

Der Generalkommissar in Reval
Im Auftrage: Hohenlohe.

Jahvatuskaardi pidamise määruse teostamismäärus.

(Ametlik Teataja 1943, 6, 24.)

Eesti Kindralkomissari-piirkonna Kindralkomissari Jahvatuskaardi pidamise määruse — 9. märtsist 1943 (Abl. Reval, lk. 69) § 7 põhjal määran:

§ 1.

(1) Jahvatuskaardid antakse välja ühe aasta peale kehtivusega iga aasta 1. septembrist kuni 31. augustini.

(2) Jahvatuskaartide väljaandmine toimub Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse poolt kohalikkude omavalitsuste juhatajate kaudu (linna- ja vallavalitsused) hinnaga à 0,05 RM.

(3) Jahvatuskaardid, mis välja antud enne käesoleva määruse jõustumist, jäävad kehtima kuni 31. augustini 1943. a.

§ 2.

(1) Jahvatuskaarte saavad:

(a) taotluseta: kõik põllumajanduslikud teravilja (toidu- ja söödateravilja) tootjad, kes omavad talundi põhiraamatud või talundi kohustustekaardid,

(b) taotlusel: kõik ülejäänud põllumajanduslikud teravilja tootjad ja naturaaltasu, naturaalrendi ja natuuras ülalpidamise saajad, kuivõrd nad juba p. a alla ei kuulu.

(2) Isikud, kellele on lubatud teravilja jahvatamine jahvatuskaartide alusel, ei oma õigust leiva- ja kuivtoiduainetekaartide saamiseks. Varem väljaantud leiva- ja kuivtoiduainetekaardid tuleb jahvatuskaardi väljaandmisel tagasi nõuda.

§ 3.

(1) Jahvatuskaardi väljaandmisel tuleb § 2 lõige 1 a all tähendatud teravilja tootjatel esitada kohaliku omavalitsuse juhatajale kas majaraamat või kohaliku põllumajandusjuhi poolt väljaantud tõend, millest nähtub leibkonnaliikmete arv.

(2) § 2 lõige 1 b all tähendatud isikud peavad kas majaraamatu või kohaliku põllumajandusjuhi poolt väljaantud tõendi leibkonnaliikmete arvu kohta jahvatuskaardi saamise soovile juure lisama.

Jahvatuskaardi pidamise määruse teostamismäärus.

Tallinna Kindralkomissari poolt 22. detsembril 1942 antud Eesti Omavalitsuse Juhi õigussätete andmise õiguse määruse (ABl, Reval 1943, lk. 3) § 1 alusel määran:

§ 1.

(1) Jahvatuskaardid antakse välja ühe aasta peale kehtivusega iga aasta 1. septembrist kuni 31. augustini.

(2) Jahvatuskaartide väljaandmine toimub Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse poolt kohalikkude omavalitsuste juhatajate kaudu (linna- ja vallavalitsused) hinnaga à 0,05 RM.

(3) Jahvatuskaardid, mis välja antud enne käesoleva määruse jõustumist, jäävad kehtima kuni 31. augustini 1943. a.

§ 2.

(1) Jahvatuskaarte saavad:

(a) taotluseta: kõik põllumajanduslikud teravilja (toidu- ja söödateravilja) tootjad, kes omavad talundi põhiraamatud või talundi kohustustekaardid,

(b) taotlusel: kõik ülejäänud põllumajanduslikud teravilja tootjad ja naturaaltasu, naturaalrendi ja natuuras ülalpidamise saajad, kuivõrd nad juba p. a. alla ei kuulu.

(2) Isikud, kellele on lubatud teravilja jahvatamine jahvatuskaartide alusel, ei oma õigust leiva- ja kuivtoiduainetekaartide saamiseks. Varem väljaantud leiva- ja kuivtoiduainetekaardid tuleb jahvatuskaardi väljaandmisel tagasi nõuda.

§ 3.

(1) Jahvatuskaardi väljaandmisel tuleb § 2 lõige 1 a all tähendatud teravilja tootjatel esitada kohaliku omavalitsuse juhatajale

kas majaraamat või kohaliku põllumajandusjuhi poolt väljaantud tõend, millest nähtub leibkonnaliikmete arv.

(2) § 2 lõige 1 b all tähendatud isikud peavad kas majaraamatu või kohaliku põllumajandusjuhi poolt väljaantud tõendi leibkonnaliikmete arvu kohta jahvatuskaardi saamise soovile juure lisama.

§ 4.

(1) Kuni kõik kohaliku omavalitsuspiirkonna põllumajanduslikud tootjad oma müügikohustust teravilja äraandmise alal täitnud ei ole, tohib ainult 38 kg. teravilja isiku kohta veerandaastas jahvatamiseks vabaks anda. Pahatahtliku normide mittetäitmise puhul võib lubatud omatarviduskogust Leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamise esimese määruse 3. märtsist 1943 (Ametlik Teataja 1943, 4, 18) § 1 lõike 2 alusel vähendada. Vähendamine tuleb kanda jahvatuskaardile.

(2) Esimene jahvatusveerandaasta algab iga aasta 1. septembril, teine — 1. detsembril, kolmas — 1. märtsil ja neljas — 1. juunil.

§ 5.

(1) Jahvatuskaardi esikülg täidetakse kohaliku omavalitsuse juhataja poolt tarvilikkude andmetega (maakonna, valla, talundi, jahvatuskaardi omaniku nimetus; leibkonnaliikmete arv ja veerandaastaks vabaksantav teraviljakogus).

(2) Jahvatuskaart on kehtiv ainult siis, kui ta kannab esiküljel kohaliku omavalitsuse juhataja allkirja.

§ 6.

(1) Iga veerandaasta alul tuleb jahvatuskaart esitada kohaliku omavalitsuse juhatajale sissekannete tegemiseks vabaksantavate teraviljakoguste kohta.

(2) Parandusi võib jahvatuskaardil igal ajal ette võtta.

§ 7.

(1) Veerandaastaks jahvatamiseks vabaksantav teraviljakogus märgitakse kohaliku omavalitsuse juhataja poolt jahvatuskaardi esiküljele „Muudatuste" osasse.

(2) Päevatööliste (ajutiste tööliste) arvel jahvatamiseks vabaksantavad teraviljakogused märgitakse jahvatuskaardi esikülje „Muudatuste" osa lahtrisse „kohaliku omavalitsuse juhataja allkiri". Märge „Lisakogus ... kg" kirjutatakse alla kohaliku omavalitsuse juhataja poolt.

§ 8.

(1) Kui kõik kohaliku omavalitsuse piirkonda kuuluvad põllumajanduslikud tootjad on toidu- ja söödateravilja äraandmiskohustuse täielikult täitnud, kantakse kõigi põllumajanduslikkude tootjate jahvatuskaartide tagaküljele järgmised märkmed:

„Toiduteravilja kohustuslik müüginorm täidetud“ ja
„Söödateravilja kohustuslik müüginorm täidetud“.

(2) Senised kohaliku põllumajandusjuhi poolt tehtud märkmed kaotavad kehtivuse.

(3) Kohaliku omavalitsuse juhataja märkmega müügikohustuse täitmise kohta varustatud jahvatuskaartide põhjal on selle omanik õigustatud teravilja jahvatama piiramatul määral.

§ 9.

Teravilja tegeliku jahvatuse kohta teeb jahvatuskaardi siseküljele kande veskiomanik.

§ 10.

(1) Kohalikud omavalitsused peavad jahvatuskaartide väljaandmise kohta nimekirju, milles märgitud: jahvatuskaardi saaja nimi, eesnimi ja elukoht, leibkonnaliikmete arv ja jahvatuseks vabaksantavad teraviljakogused.

(2) Vallavalitsused esitavad maavalitsustele aruanded igal veerandaastal väljaantud jahvatuskaartide arvu ja jahvatamiseks vabaksantud teraviljakoguste kohta hiljemalt järgneva veerandaasta esimese kuu 15. kuupäevaks. Linnad ja maavalitsused esitavad aruanded Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsusele hiljemalt sama kuu 25. kuupäevaks.

§ 11.

(1) Jahvatuskaardi kaotsiminekust tuleb teatada kaardi väljaannud asutusele, kelle otsustada on tasulise teisendi väljaandmine.

(2) Jahvatuskaardi kaotsiminekust teatatakse jahvatuskaardi omaniku kuul „Ametlikus Teatajas“.

§ 12.

(1) Käesolev määrus jõustub 15. märtsil 1943.

(2) Samal päeval kaotavad kehtivuse Esimene ja Teine rakendamiseeskirjad Ida-ala riigikomissari määrusele Nr. 1 teraviljamajanduse alal 4. septembrist 1942. a. (Eesti Sõna" nr. 205 — 6. septembrist 1942. a.), kuivõrd käesolev määrus seda teisiti ei korralda.

Tallinnas, 29. märtsil 1943. a.

Eesti Omavalitsuse juht H. Mäe.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse Juhataja ringkirjaline juhend nr. 1070-II, 11. märtsist 1943 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja Veskite Keskusele.

Saadan juuresolevalt Teile käsitamiseks Eesti Omavalitsuse Juhi poolt 1. märtsil 1943. a. allakirjutatud Leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamise teise määruse ning seoses sellega juhendi jahvatuskaartidele täiendavate kannete tegemiseks.

I.

Leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamise teine määrus.

Eesti kindralkomissari-piirkonna Kindralkomissari Eesti Omavalitsuse Juhi õigussätete andmise õiguse määruse, 22. dets. 1942 (ABl. Reval 1943, lk., 3), § 1 põhjal määran:

§ 1.

Põllumajanduslikud tootjad võivad söödateravilja toiduaineiks jahvatada ainult isevarustajate normideks ettenähtud määral (38 kg isiku kohta veerandaastas).

§ 2.

Söödateravilja jahvatamine jämesöödajahuks võib toimuda alles pärast vastava kirjaliku loa saamist kohaliku omavalitsuse juhatajalt (linna- ja vallavalitsuselt). Luba antakse iga jahvatamise kohta eraldi. Load tuleb veskis alal hoida.

§ 3.

§ 1 ja 2 toodud kitsendused langevad ära, kui omavalitsuse piirkonda kuuluvad põllumajanduslikud tootjad oma leiva- ja söödateraviljanormid täies ulatuses on täitnud. Sel juhul tuleb põllumajandusliku tootja jahvatuskaardile peale märkuse leivaviljanormide täitmise kohta veel tähendada: Söödateravilja äraandmise kohustus täidetud. Märkusele peab kohaliku omavalitsuse juhataja alla kirjutama.

§ 4.

1. Kõik söödateravilja jahvatused toiduaineiks tuleb leivavilja jahvatuskaardi siseküljele järgmiselt märkida:

a) oder — lahtrisse „rukis“,
kaer — lahtrisse „nisu“,

b) jahvatatud odratooted — lahtrisse „97%-ne rukkijahu“, kaeratooted — lahtrisse „97%-ne nisujahu“, kliid — lahtrisse „Kliid“.

2. Iga sissekande puhul tuleb peale koguse ka söödateravilja või jahvatustoote liik ära märkida, näit.:

oder	tangud
114	74,1

§ 5.

1. Kõik söödateravilja jahvatused jämesöödajahuks tuleb leivavilja jahvatuskaardi siseküljele järgnevalt ära tähendada:

a) oder — lahtrisse „rukis“,
kaer — lahtrisse „nisu“,

b) jahvatatud jämesöödajahu — lahtrisse „Kliid“.

2. Iga sissekande puhul tuleb peale koguse ka söödateravilja või jahvatustoote liik ära tähendada, näit.:

kaer	söödajahu
100	97

3. Söödateravilja jahvatamisel jämesöödajahuks ei või jahvatis moodustada alla 97% jahvatusele toodud söödateravilja kogusest.

§ 6.

Seda, kes tahtlikult või ettevaatamatult jahvatab tasu eest või vilja vastu üle § 1—3 lubatud piiride, karistatakse, kuivõrd teiste eeskirjade järgi ei ole ette nähtud raskem karistus, vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 1. märtsil 1943. a.

Tallinn, 3. märtsil 1943. a.

Eesti Omavalitsuse Juht dr. Mäe.

See määrus tuleb ellu viia selleks võimkondsetel asutustel, ametiisikutel ja ettevõtetel kõige kiiremas korras ja täieliku põhjalikkusega. Selle elluviimiseks annan täiendavalt järgmise juhendi:

1. Jahvatuskaardi tagaküljele tehtud märge toiduteravilja kohusliku müüginormi täitmise kohta on tühistatud ning kõigil jahvatuskaartidel tuleb tagaküljel olev trükitud tekst koos toiduteravilja kohusliku müüginormi täitmise märkmega läbi kriipsutada.

Uued märkmed teravilja normide täitmise kohta tuleb kanda jahvatuskaardi tagakülje alumisele vabale poolele järgmiselt:

a) toiduteravilja kohuslik müüginorm täidetud;

b) söödateravilja kohuslik müüginorm täidetud.

Mõlemad märkused kinnitatakse vallavanema või linnapea allkirjaga.

2. Jahvatuskaartide järgi, milledel puuduvad eespool nimetatud märkmed, või on ainult üks neist, võib teravilja toiduaineiks jahvatada isevarustajate normiks ettenähtud määral, s. o. 38 kg teravilja veerandaastas isiku kohta, vaatamata sellele, kas jahvatusele on toodud toidu- või söödateravili.

3. Kui jahvatuskaardid ei ole varustatud mõlemi märkmega teravilja kohusliku müüginormi täitmise kohta, toimub söödateravilja jahvatamine jämesöödajahuks vastavate kirjalike jahvatuslubade alusel.

Jahvatusload kirjastab Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsus ja saadab need valla- või linnavalitsustele välja.

4. Jahvatusload antakse välja valla- või linnavalitsuse poolt sellekohase suulise või kirjaliku avalduse põhjal.

Jahvatusload antakse välja ühe jahvatusperioodi peale.

Jahvatusloale märgitav jahvatamiseks vabaksantav söödateraviljakogus määratakse vallavanema või linnapea poolt olenevalt majapidamises olevate loomade arvust ja söödajahu tegelikust vajadusest. Tarviduse korral tuleb ära kuulata kohaliku põllumajandusjuhi seisukoht majapidamises valitseva olukorra kohta.

5. Väljaantud jahvatuslubade kohta peetakse valla- ja linnavalitsustes registrit alljärgneva vormi kohaselt:

Jahvatusloa nr.	Väljaandmise kuupäev	Jahvatusloa saaja perekonna- ja eesnimi	Talumajapidamise nimetus	Loomade arv				Vabaksantud söödateravilja kg
				Hobused	Veised	Sead	Lambad	

Jahvatusload tuleb numereerida järjekorra numbritega vastavalt registri järjekorra numbritele.

Jahvatusload on hinnalised ning nende eest tuleb jahvatusloasaajail valla- ja linnavalitsustele tasuda 5 Rpn. iga loa eest.

6. Kõik teravilja jahvatused kantakse jahvatuskaardi siseküljele leiva- ja söödateraviljaga varustamise kindlustamise teise määruse § 4 ja 5 korras.

Näide: Jahvatamiseks on vabaks antud: toiduaineiks — 60 kg rukist, 30 kg nisu, 40 kg otra ja 22 kg kaeru ning söödajahuks 100 kg otra ja 60 kg kaeru.

Sissekanded jahvatuskaardi siseküljele teha järgmiselt:

Kuupäev	Jahvatamiseks antud		Jahvatusest saadud				
	Rukis kg	Nisu kg	Rukkijahu 97% kg	Nisujahu 97% kg	Nisupüül 86% kg	Manna kg	Kliid kg
10. 3. 43.	60	30	59		19	0,6	10
10. 3. 43.	oder 40	kaer 22	tangud 28	jahu 11			20
10. 3. 43.	oder 100	kaer 60					söödajahu 155,2

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja abi F. Sööt.

Tasu eest ja vahetuse teel jahvatavate veskite ülemmäärtasude määrus[1])

(Ametlik Hindade Teataja nr. 9, 1942, lk. 201).

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määrus, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 2 alusel määran:

§ 1.

Tasu eest ja vahetuse teel jahvatavates veskites tohib arvestada:

Rmk. iga 100 kg

Vilja jahvatamise ülemmäärtasud.

1. Vilja jahvatamisel sõelatud (püüli-) jahuks . . 2.40
2. Vilja jahvatamisel jämedaks jahuks 1.20

[1]) Jõustunud 7. oktoobril 1942.

Rmk. iga 100 kg

3. Vilja jahvatamisel jämedaks jahuks koorítult ja sõelatult 1.40
4. Odra jahvatamisel tangudeks ja kruupideks . 2.20
5. Odra jahvatamisel pärlkruupideks 2.40
6. Tatra jahvatamisel tangudeks või jahuks . . 3.—
7. Looma söödavilja jahvatamisel jämejahuks . —.60
8. Seemevilja puhastamisel . . . . . —.50
9. Linaseemnete puhastamisel . . . . . —.90
10. Heinaseemnete puhastamisel 2.40
11. Söödavilja pressimisel (purustamisel) . . . . . —.50
12. Herneste sortimisel . . . . . —.30
13. Heina jahvatamisel . . . . . 2.—

Seemnete puhastamise ülemmäärtasud.

§ 2.

Vilja jahvatamisel jämedaks jahuks tuleb välja anda 95% jahu, vilja jahvatamisel sõelatud (püüli-) jahuks — 83% jahu ja 13% kliisid.

§ 3.

Need määrad kehtivad vilja normaalse niiskuse ja puhtuse juures.

§ 4.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 5.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitungis". Kõik senised hinnakinnitused kaotavad samast päevast arvates kehtivuse.

Väljajahvatus-%.

Tallinn, 3. oktoober 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Veski- ja pagarisaaduste hindade määrus.

(Ametlik Hindade Teataja nr. 9, 1942, lk. 199.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran kindlaks järgmised hinnad:

§ 1.

Veskisaadused.

(1) Kaubaliik.

Jahvatussaaduste hinnad.

	Veski-müügihind hulgikaubandusele ja ümbertöötamiskäitistele riigimarkades 100 kg eest franko veski[1])	Hulgikaubanduse müügihind ümbertöötamiskäitistele ja jaekauplustele riigimarkades 100 kg eest, franko ostja käitis või kauplus	Tarbijahind riigimarkades 1 kg eest
Rukkijahu ja jäme rukkijahu 97%-ne . .	12,20	13,—	—,14
rukkijahu (peen) 93%-ne	15,—	16,—	—,17
nisujahu ja jäme nisujahu 97%-ne . . .	19,—	20,—	—,22
nisujahu (peen) 86%-ne	22,50	23,70	—,26
rukkikliid	4,—	4,50	—,05
nisukliid	5,—	5,50	—,06
loomasöödajahu . . .	6,—	6,50	—,07
nisumanna	25,20	26,40	—,30
odratangud ja -kruubid	23,50	24,60	—,28
kaerahelbed ja -jahu .	31,20	32,60	—,37
tatratangud	35,50	37,—	—,42
tatrajahu	37,20	38,70	—,44
taignasaadused (makaronid, nuudlid). . .	48,—	51,—	—,57

(2) Jahvatussaaduste müük toimub laenatud kottides.

(3) Linnades, kus on olemas hulgikauplused, müüb veski ümbertöötamiskäitistele ainult 500-kg koguseid ja enam. Vähemad kogused ostetakse hulgikaubanduse kaudu lahtris 2 nimetatud hindadega.

(4) Saaduste kättetoimetamine koha peal ümbertöötamiskäitistele ja hulgikaubandusele tootja veokitega peab toimuma senises ulatuses. Veorahana tohib seejuures arvestada ülimalt Rmk. —,25 iga 100 kg eest.

---

[1]) Hinnad kehtivad neto pakendita, franko veski või tootja käitis, ostude puhul 500 kg ja enam.

§ 2.

Pagarisaadused

Kaubaliik	Valmistatud	Tootja müügihind riigimarkades 1 kg eest, franko jaemüüja	Tarbijahind riigimarkades 1 kg eest
rukkileib	rukkijahust või jämedast rukkijahust 97%-selt	0,12,5	0,14
rukkileib (poolpeen)	rukkijahust 93%-selt poolpeen	0,17	0,19
jäme nisuleib (sepik)	nisujahust või jämedast nisujahust 97%-selt	0,21	0,24
peen nisuleib (sai)	nisujahust 86%-selt	0,25	0,28

Pagarisaaduste hinnad.

§ 3.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 4.

(1) Käesolev määrus jõustub 22. 9. 1942.

(2) Samast päevast arvates kaotab kehtivuse armee ülemjuhataja 6. 9. 1941 „Põllumajanduslike toodete hindade määruse" II peatükk.

Tallinn, 30. 9. 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Nisujahu ja nisuleiva hinna määrus 24. aprillist 1942.

(Ametlik Hindade Teataja nr. 6, 1942, lk. 106.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. 2. 1942 (V.-Bl., lk. 11), § 2 alusel määran Läti, Leedu ja Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta:

§ 1.

(1) 86%-se väljajahvatusega nisujahu väikemüügihind on 0,26 Rmk. kg pealt.

(2) 86%-se väljajahvatusega nisust saia väikemüügihind on 0,28 Rmk. kg pealt.

§ 2.

Käesolev määrus jõustub 1. mail 1942.

Riga, den 24. April 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Veski- ja pagarisaaduste hindade määruse muutmise määrus[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 1, lk. 4.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 („ABl. Reval", lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 esimese lõike alusel määratakse Veski- ja pagarisaaduste hindade määruse § 1 esimese lõike muutmiseks kindlaks järgmised hinnad:

§ 1.

Odrajahu 80%-se väljajahvatusega.

	Rmk.
Veski müügihind hulgikaubandusele ja ümbertöötamiskäitistele riigimarkades 100 kg eest franko veski	19,00
Hulgikaubanduse müügihind ümbertöötamiskäitistele ja jaekauplustele riigimarkades 100 kg eest franko ostja käitis või kauplus	20,00
Tarbijahind 1 kg eest	0,23

Odrakliid.

Veski müügihind hulgikaubandusele ja ümbertöötamiskäitistele riigimarkades 100 kg eest franko veski	4,00
Hulgikaubanduse müügihind ümbertöötamiskäitistele ja jaekauplustele riigimarkades 100 kg eest franko ostja käitis või kauplus	4,50
Tarbijahind 100 kg eest	5,00

[1]) Jõustunud 30. jaanuaril 1943.

§ 2.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 („ABl. Reval", S. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 4 järgi.

§ 3.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitung'is".

Tallinn, 28. jaanuaril 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

3. Jõusööt.

Õlikookide tagavarade ja toodangu konfiskeerimise määrus.

(Ametlik Teataja 1941, 7, 36.)

Söödaõlikookide tagavarad konfiskeeritud.

§ 1. Kõik söödaõlikookide tagavarad äride taimeõlivabrikute ja teiste ettevõtete ladudes on konfiskeeritud.

§ 2. Ladude omanikud on kohustatud kõigist tagavaradest, mis ületavad 0,5 tonni, hiljemalt 30. novembriks 1941 teatama Eesti Tarvitajate Keskühisusele.

§ 3. Samuti on keelatud taimeõlivabrikutes jooksvalt toodetavate õlikookide müük. Toodangu hulk tuleb iga kuu 1., 10. ja 20. päevaks teatada Eesti Tarvitajate Keskühisusele.

Õlikookide müügi ainuõigus ETK-le

§ 4. Õlikookide müügi ainuõigus kuulub Eesti Tarvitajate Keskühisusele, kes müüki teostab Majanduskomando ja Põllutöödirektori määruse kohaselt.

§ 5. Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse Sõjaseaduse järgi.

Tallinna Majanduskomando.

Õlikookide müügi korraldamise eeskirjad.

(Ametlik Teataja 1941, 7, 37.)

Õlikookide müük ostulubade alusele.

§ 1. Õlikookide müügi ainuõigus kuulub Eesti Tarvitajate Keskühisusele, kes teostab jaotamist kohalikkude tarvitajateühisuste, piimatalituste, kaubandusühisuste ja eraäride kaudu.

§ 2. Õlikookide müük karjapidajatele toimub ostulubade alusel.

§ 3. Õigus õlikookide ostmiseks ostulubade alusel on ainult neil karjapidajatel, kelle kari kuulub kontrolli alla ja on 1940/41.

kontrollaasta kestel andnud iga lehma kohta aasta keskmise võirasva kogumina vähemalt 100 kg võirasva. Kui andmed 1940/41. aasta toodangu kohta sõja või õnnetusjuhu tõttu kaduma on läinud, võib võtta aluseks ka 1939/40. aasta andmed.

§ 4. Igale karjapidajale, kes on õigustatud õlikooke ostma, antakse kontrollassistendi poolt vastav tellimisformulaar ja ostuluba, mis on varustatud Põllutöödirektooriumi Põllumajandusosakonna pitseriga.

§ 5. Täidetud tellimisformulaarid tuleb saata hiljemalt 1. detsembril k. a. kohalikule jõusöödamüügikohale, kes siis annab Eesti Tarvitajate Keskühisusele tellimise õlikookide vastava hulga peale. Ühel ajal tellimisformulaariga esitatakse jõusöödamüügikohale ka ostuluba, mis pärast tellimise kohta vastava märkuse sissekandmist antakse karjapidajale tagasi.

§ 6. Tellitud õlikoogid pärast nende kohalejõudmist toimetatakse kätte vastava ostuloa alusel selle jõusööda jagaja poolt, kellele tellimisformulaar oli sisse antud, ühe korraga või jaokaupa, misjuures kogu saadetis ei tohi ületada tellimisformulaaris ja ostuloas tähendatud hulka.

§ 7. Ostuloa tagaküljel märgib ostja kuupäeva, mil õlikookide müük toimus, samuti müüdud hulga kilogrammides. Kuni ostuloal märgitud õlikookide hulga täieliku kättetoimetamiseni jääb ostuluba karjapidaja kätte. Pärast kogu hulga kättetoimetamist säilitatakse ostuluba tõendusena jõusöödamüügikohas.

Välja kirjutada lubatud õlikookide kogused.

§ 8. Kontrollassistent on õigustatud, arvestades vastava karja toodangut 1940/41. kontrollaastal, tellimisformulaaridel ja ostulubadel välja kirjutama järgmisi õlikookide koguseid:

üle	160,0 kg võirasva	— kuni	200 kg	õlikooke	iga	lehma	kohta
120,0—159,9 kg	„	— „	100 kg	„	„	„	„
100,0—119,9 kg	„	— „	50 kg	„	„	„	„

Põllutöödirektooriumi poolt tunnustatud veiste tõumajapidamistele võib lisaks ülaltähendatud normidele veel välja kirjutada 100 kg õlikooke iga lehma kohta.

§ 9. Jõusööda väljakirjutamisel võetakse aluseks väljakirjutamispäeval karja koosseisus olev lehmade arv.

§ 10. Neile karjapidajatele, kellel on olemas § 8 tähendatud jõusööda tagavara kogused, ei anta ostulubasid 1941/42. a. talviseks söödaperioodiks.

§ 11. Järelevalvet käesoleva määruse teostamise üle, õlikookide normide määramist ja erakordsetel juhtudel lisanormi andmise õigust teostab Põllutöödirektoorium koos Tallinna Majanduskomandoga.

§ 12. Käesolevad eeskirjad jõustuvad avaldamisega.

§ 13. Käesolevate eeskirjade rikkumisi karistatakse Sõjaseaduse järgi.

Põllutöödirektor. Tallinna Majanduskomando.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070-II, 15. detsembrist 1942 Veskite Keskusele, maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ETK-le ja TKK-le.

Jõusööda otstarbeka jagamise korraldamiseks teatan:

1. Nisu-, rukki-, odrakliide ja teiste jahvatusjätete müük teostub tsiviilmajapidamiste rahuldamiseks ainult Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Loomakasvatuse Valitsuse ostulubade vastu.

Jõusööta võib müüa ainult Loomakasvatuse Valitsuse ostulubade vastu.

2. Ostulube antakse:

Kellele antakse jõusööda ostulube.

a) norme korralikult täitnud lehmapidajaile hüvitusena;

b) sugupullide-, sugukultide-, veistesugulava noorveiste kasvatamiseks;

c) maata ja vähese maaga loomapidajatele sigade ja kanade toitmiseks.

3. Veskite Keskus on kohustatud esitama kliide ja jahvatusjätete laoseisud Loomakasvatuse Valitsusele või tema poolt määratud jahvatusjätete jaotamise teostajaile kohapeal.

Üksikasjalikud jõusöötade jaotamise alused teatab Loomakasvatuse Valitsus lähemal ajal.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Töötlemis- ja Kontrollosakonna juhataja E. Lomper.

III.

Tapaloomad, liha ja lihasaadused, nahad.

1. Eeskirjad tapaloomade, liha müügikohuslikkude normide ja liha alal.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva määruse karilooma- ja lihamajanduse alal 16. septembrist 1941 (Verk. Bl. 1941, lk. 13) Riigikomissari Eesti kindralkomissari-piirkonnas määruste kehtestamise määruse, 7. veebruarist 1942 (Verk. Bl. 1942, lk. 23) redaktsioonis. See on Eesti kindralkomissari-piirkonnas jõustunud 9. 2. 1942.

Reval, den 5. Mai 1942.

Der Generalkomissar in Reval Lietzmann.

Määrus nr. 1
karilooma- ja lihamajanduse alal.
(Amtsblatt 1942, lk. 467.)

Mõiste määratlus.

§ 1.

Tapaloomad.

Tapaloomad käesoleva määruse mõttes on veised ja vasikad, sead, lambad, kitsed, hobused, kuivõrd nende tapmine toimub inimtarbimiseks.

Kokkuost.

§ 2.

Tapaloomade, liha ja lihasaaduste kokkuostu ainuõigus Eestis ühingule „Eesti Lihaeksport".

Tootmise ja õiglase jaotamise kindlustamise huvides toimub tapaloomade, liha ning lihasaaduste kokkuost Leedu, Läti ja Eesti kindralkomissari-piirkondades eranditult organisatsioonide „Maistas A. G.", „Bekona-Eksports" ja Tallinna karilooma- ja lihatsentraali „Lihaekspordi" kaudu.

§ 3.

Käitised, kes tapaloomi toodavad või neid tööndusliikuks otstarbeks peavad, võivad turustada tapaloomi, liha ning lihasaadusi ainult tähendatud kokkuostuorganisatsioonide või nende volinikkude kaudu. Tasuline või mittetasuline tapaloomade, liha ning lihasaaduste äraandmine tootja majapidamisse mittekuuluvaile tarbijaile on keelatud. Välja arvatud on äraandmine tööndusliikult loomatapmist toimetavais võõrastemajapidamistes ning muudes toitluskäitistes. Majapidamisse kuulujaiks loetakse ainult samasse leibkonda kuuluvad isikud või isikud, kel rahapalga asemel on õigus nõuda tasu natuuras.

§ 4.

Edasi on keelatud tootjal või tööndusliikult kariloomi pidavail käitistel või nende kaudu igasugune liha või lihasaaduste väljasaatmine tarbijaile.

§ 5.

Erandeid § 3 ja § 4 keelust juhul, kui hädatapmise teel saadakse mitte-transpordikõlvulist liha, võivad lubada vastavad asutused.

Vastuvõtt.

§ 6.

Kokkuostuvõrgu moodustamine.

Kokkuostuorganisatsioonid ja nende volinikud on kuni edasiseni õigustatud vastuvõtukohti ja -aegu üksikutes ringkondades ja valdades kindlaks määrama ja teatavaks tegema sobival viisil. Kindralkomissarid ja piirkonnakomissarid võivad selles suhtes juhatusi anda.

§ 7.

Tapaloomade kokkuostu teostamine.

Kokkuostetud tapaloomade vastuvõtt teadaantud kohtades toimub § 2 nimetatud organisatsioonide volinikkude kaudu järgmistel tingimustel:

1) Kaalu kindlaksmääramine toimub eranditult elusas olekus, 5%-lise tühjenemise-mahaarvamisega brutokaalust kilogrammides.

2) Ostuhinna (vastuvõtuhinna) kindlaksmääramisel võetakse aluseks eluskaalu kilogrammi kindlaksmääratud hinnad. Kaalust ning hinnast tulenev vastuvõtuhind maksetakse müüjale vastuvõtmisel kohe välja või soovi korral kantakse üle või kirjutatakse tema arve kasuks.

3) Korrakohase äraandmise või vastuvõtmise tõenduseks saab müüja vastuvõtutunnistuse, millest on näha äraantud loomade liik,

arv ja kaal kui ka nende eest maksetud ostuhind. Müüjal tuleb tähendatud tunnistus tõenduseks vähemalt üks aasta alal hoida ning äraandmise kontrolli teostamiseks volitatud asutustele ette näidata. Iga loomaliigi kohta tuleb välja anda eri tunnistus.

Kasutamine.

§ 8.

Kokkuostuorganisatsioonidel tuleb kokkuostetud tapaloomad kui ka kokkuostetud liha ja lihasaaduste kogused ära kasutada ning need otstarbekohaseimal, kiireimal ja odavaimal teel ümbertöötamiskäitistesse või tarbimiskohtadesse juhtida. Ümbertöötamiskäitised ja tarbimiskohad võidakse ette kirjutada.

Ülesmärkimised.

§ 9.

Tapaloomade kokkuostul ning kasutamisel tuleb kokkuostuorganisatsioonidel või nende volinikkudel silmas pidada käsundusi, mis neile kindralkomissaride poolt peale pannakse tehtava ülesmärkimise ning kinnipeetava kontoplaani kohta raamatupidamises.

Tarbimise korraldamine.

§ 10.

Liha ja lihasaaduste jaotamine tsiviilelanikkonnale.

Tsiviilelanikkonna liha ja lihasaaduste tarvidus linnades kaetakse lähedalasuvate tapamajade, vorstivabrikute ja kokkuostukohtade kaudu. Neile antakse vajalikud hulgad vabaks kas vahenditult või vastavate omamaiste valitsusasutuste kaudu kindralkomissaride või piirkonnakomissaride poolt. Linnavalitsused, kellele tsiviilelanikkonna jaoks vajalikud hulgad vabaks antakse, on vastutavad kindralkomissaride või vastavalt piirkonnakomissaride ees, et kulutatakse ainult lubatud hulk. Nad on ainuvastutavad kaupade jaotamise eest toiduaineteäride või muude jaotamiskohtade kaudu.

§ 11.

Kõigil äridel, käitistel ning turgudel, kus liha või lihasaadusi müüakse, tuleb tarbijaile müües käia kehtivate ostukorralduste järgi. Ümbertöötamiskäitistest ja kogumiskohtadest liha ning lihasaaduste vahenditu äraandmine tarbijaile on keelatud. § 3 eeskiri jääb puutumata.

§ 12.

Saksa sõjaväkke või teistesse Saksa organisatsioonidesse või asutustesse kuuluvaile isikuile ei või liha ega lihasaadusi müüa ilma kindralkomissaride või vastavalt piirkonnakomissaride kehtiva ametipitseriga varustatud ostutunnistuseta.

Saksa sõjaväkke, samuti Saksa organisatsioonidesse ja asutistesse kuuluvaile isikuile liha ja lihasaaduste müümine ilma ostutunnistuseta on keelatud.

§ 13.

Eespool tähendatud eeskirjade teostamise järelevalve kuulub kindralkomissaridele ja piirkonnakomissaridele.

§ 14.

Majanduskomandode poolt juba antud määrused karilooma- ja lihamajanduse alal jäävad puutumata, kuivõrd need käesolevale määrusele vastu ei käi.

§ 15.

Kindralkomissarid võivad anda eespooltähendatud määrustele teostamiseeskirju.

Karistuseeskirjad.

§ 16.

Nende määruste ja kindralkomissaride poolt antud teostamiseeskirjade rikkumisi karistatakse vabadusekaotuskaristusega või korraldustrahviga piiramata suuruses või mõlemate karistustega. Peale selle võidakse süüdlastel keelata igasugune edaspidine äritegevus ning määrata käitis sulgemisele.

§ 17.

(1) Piirkonnakomissarid võivad määrata korraldustrahve kuni 500 riigimargani ja äri sulgemist kestusega kuni 2 nädalat.

(2) Piirkonnakomissari otsuse peale võib ühe kuu jooksul, arvates teadaandmisest, kaevata vastavale kindralkomissarile. See otsustab lõplikult.

§ 18.

(1) Kindralkomissarid võivad määrata korraldustrahve piiramata suuruses ja äri kestvat sulgemist ning keelata süüdlastel edaspidise äritegevuse.

(2) Kindralkomissaride otsuse peale võib ühe kuu jooksul, arvates teadaandmisest, kaevata Riigikomissarile.

§ 19.

Vabadusekaotuskaristusi võivad määrata ainult kohtud.

§ 20.

Käesolev määrus jõustub kohese kehtivusega.

Riga, den 16. September 1942.

Der Reichskomissar für das Ostland Lohse.

Eesti loomakasvatuse uuesti ülesehitamise kindlustamise määrus.

(Amtsblatt 12. maist 1942, lk. 242.)

On keelatud tappa või tapmise otstarbeks müüa aretuseks kõlblikke lehmvasikaid ja utetallesid, samuti ka puhtatõulisi pullvasikaid.

§ 1. On keelatud aretuseks kõlblikke lehmvasikaid ja utetallesid tappa või tapu otstarbeks müüa. Kõik sündinud, aretuseks kõlblikud lehmvasikad ja utetalled tuleb otstarbekohaselt üles kasvatada ja tugevasti vähenenud loomade arvu tõstmiseks tõuaretuseks ära kasutada. Omatarbest ülejäädavatest lehmvasikatest ja utetalledest tuleb vastavatele tõuseltsidele teatada.

§ 2. On keelatud tappa või tapu otstarbeks müüa:

a) sugulavades puhtatõulisi eesti hollandi-friisi karja, eesti punase tõukarja ja eesti maakarja pullvasikaid;

b) kõigis teistes tõukarjamajapidamistes a) all nimetatud tõugudest puhtatõulisi pullvasikaid, kelle emade võirasvatoodang on vähemalt 130 kg ja rasva-% eesti hollandi-friisi karjal 3,3, eesti punasel tõukarjal 3,5 ja eesti maakarjal 3,7 ja enam.

Kõik selle tapakeelu a) ja b) alla kuuluvad pullvasikad tuleb otstarbekohaselt aretuseks üles kasvatada ja neist 3 kuu vanuselt vastavatele tõuseltsidele teatada.

§ 3. § 1 ja § 2 keelu alla ei käi lehm- ja pullvasikad, kes ametliku veterinaararstliku järelevaatusega või erilise uurimismenetlusega tuberkuloosi või Bangi infektsiooni kohta on tunnustatud aretuskõlbmatuks külgesündinud või saadud vigade või haiguste tõttu.

§ 4. Kõigist puhtatõulistest täkkvarssadest, kelle emad on märgitud Eesti Hobuste Tõuseltsi, Tori Hobuste Tõuseltsi või Ardenni Hobuste Tõuseltsi tõuraamatusse, tuleb vastavatele tõuseltsidele teatada. Neid võidakse vastava tõuseltsi korraldusel anda tunnustatud hobusekasvatajaile asjatundlikuks üleskasvatamiseks.

§ 5. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Reval, den 2. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Teostamiseeskiri

Riigikomissari määrusele nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal.

(Amtsblatt 4. juulist 1942, lk. 471.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 karilooma ja lihamajanduse alal, 16. septembrist 1941, § 15 alusel annan tähendatud määrusele Riigikomissari nõusolekul järgmise teostamiseeskirja:

§ 1.

Volitus (Põllutöödirektorile) Majandus- ja Rahandusdirektorile liha müügikohusliku normi kindlaksmääramiseks, liha kokkuvõtmise ja tarbijaile jaotamise korraldamiseks.

Põllutöödirektorile antakse õigus üksikutele loomapidajatele peale panna majandatava põllu- ja aiamaa alusel arvestatud kindla lihahulga äraandmise kohustust.

§ 2.

Põllutöödirektor võib abinõusid tarvitusele võtta äraandmisele kuuluva liha kokkuvõtmiseks ja võrdseks ning õiglaseks jaotamiseks tarbijate vahel.

§ 3.

Käesolev teostamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Reval, den 20. Mai 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Esimene rakendamiseeskiri

Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal.

(Amtsblatt 4. juulist 1942, lk. 481.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal teostamiseks antud Kindralkomissari teostamiseeskirja alusel annan Kindralkomissari nõusolekul järgmise rakendamiseeskirja:

§ 1.

Liha müügikohuslik norm aja kohta 1. IX 1942—31. VIII 1943.

Kõik põllumajanduslike käitiste valdajad, kes majandavad üle 2 ha põllumaad või üle 7 ha põllumajanduslikult kasutatavat pinda, on kohustatud aasta jooksul iga põllumaa ha kohta müüma ametlikult kindlaksmääratud hinnaga 18 kg liha, selle hulgas kuni 12 kg sealiha.

Liha äraandmist võivad teostada mitmed käitisevaldajad koos — ühe looma ühise äraandmise kaudu.

Põllutöödirektoril on õigus kindlaks määrata üksikute maakondade, valdade ja tarbe korral ka talundite kohta erinevale tootmisseisundile vastavat äraandmise normi.

§ 2.

Põllupidajad on kohustatud katma oma lihatarviduse isevarustamise teel.

Põllumajanduslikkude käitiste valdajad — niivõrd kui nad on loomapidajad — kui ka nende perekonnaliikmed kaotavad õiguse toiduainetekaartide liha ja lihasaaduste peale; nad peavad oma lihatarviduse katma isevarustamise teel. Sama on kehtiv ka põllumajanduslikkude käitiste valdajate kohta, kelle majapidamine on väiksem § 1 äraandmiskohustuse kohta kindlaksmääratud käitissuurusest.

§ 3.

Tapaloomade kodustapmise kord.

Veiste, vasikate, lammaste ja sigade kodustapmistest tuleb teatada vastavaile põllumajanduslikele usaldusmeestele.

Põllumajandusliku usaldusmehe ettepanekul või omal äranägemisel võib vallavanem keelata kodustapmise, kui äraandmisnormi täitmine käesoleva rakendamiseeskirja § 1 järgi ei ole kindlustatud.

Keelatud on tappa tõuloomadeks kõlblikke lehmvasikaid ja lambaid (tallesid ja uttesid). Juhul, kui valdaja ei soovi noorlooma üleskasvatamist enese peale võtta, peab ta sellest teatama vastavale vallavanemale või linnavalitsusele, kes on õigustatud kas muretsema noorlooma jaoks ostja või välja andma tapmisloa. Otsesed juhtnöörid omavalitsusasutustele selle kohta annab Põllutöödirektoorium.

§ 4.

On keelatud tappa tõuloomi.

Tõuloomade, välja arvatud praakloomad, tapmine on keelatud. Tõuloomakasvandused on kohustatud nende äraandmiskohustuse täitmiseks vajalikke tapaloomi tarbe korral andma täiendavalt. Puht-tõuloomakasvandustele, ilma maaomandita, võib Põllutöödirektoorium määrata täitmiseks liha äraandmise norme, mida need on kohustatud täitma seapidamise sisseseadmise või laiendamise teel.

§ 5.

Lihanormi täitmine kantakse vallavalitsuse poolt talundi põhiraamatusse.

Iga äraandmisnormi täitmiseks teostatud liha-äraandmine kantakse vastava vallavalitsuse poolt ametlikult talundi põhiraamatusse.

§ 6.

Käesoleva rakendamiseeskirja § 1 ettenähtud lihamüügikohustuse normid on kehtivad 1. septembrist 1942 kuni 31. augustini

1943. Ajavahemikus kuni 31. augustini 1942 on käitistele kehtivad kohaliku omavalitsuse poolt selle aja kohta juba kindlaksmääratud lihamüüginormid.

§ 7.

Käesoleva rakendamiseeskirja teostamiseks annab Põllutöödirektor kohalikele omavalitsusasutustele vajalikud juhtnöörid ja otsesed eeskirjad.

§ 8.

Käesoleva rakendamiseeskirja rikkumisi karistatakse Riigikomissari määruse karilooma- ja lihamajanduse alal 16. septembrist 1941 § 16—19 kohaselt.

§ 9.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub avaldamisega. Samaaegselt kaotab kehtivuse määrus tapmiskeelu kohta kodus (Amtsblatt des Generalkommissars 1942, 3, 61).

Tallinn, 20. mail 1942.

Põllutöödirektori ülesannetes A. Wendt.

Asendab kõiki seniseid ringkirjalisi korraldusi lihanormide täitmise alal, välja arvatud erand II osa p. 4-e.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 14. oktoobrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ühingule „Eesti Lihaeksport", maa-agronoomidele, jaoskonna- ja loomakasvatuse-konsulentidele ja põllumajandusjuhtidele.

1942/43. maj.-aastal liha müüginormide määramise, nende normide täitmise ja tapaloomade kodustapmise kohta panen kehtima järgmise korra:

I.

Tapaloomade kodustapmine.

Tapaloomade kodustapmised kuuluvad registreerimisele.

„Määrus tapmise keelu kohta kodus" (Amtsblatt 3, 61,1942) on tühistatud. Sellega võib tapaloomade kodustapmist teostada, kuid sellest tuleb teatada kohalikule põllumajandusjuhile ette. Sealjuures võib ja tuleb tapalooma tapmine vallavanemal keelata, kui lihamüügiks määratud normi täitmine ei ole kindlustatud. Üksikasjalised juhendid sel alal on järgmised:

1. tapaloomade, s. o. veiste, vasikate, lammaste ja sigade kodustapmisest tuleb kohalikule põllumajandusjuhile vähemalt 7 päeva enne tapmist ette teatada, kes need tapmised registreerib. Teatamine ei ole nõutav nendel loomapidajatel, kes on vabad lihamüügikohustusest;
2. põllumajandusjuhi ettepanekul või omal äranägemisel tuleb vallavanemal keelata looma tapmine, kui ei ole kindlustatud talundile määratud kohusliku lihanormi täitmine. Tapmiskeeld peale panna ka ette, kohe pärast lihamüüginormi täitmata jätmist, ja anda sellest otsuse näol vastavale talupidajale külakümniku kaudu allkirja vastu teada;
3. veiste, vasikate, sigade ja lammaste kodustapmine vallavanema keelu vastu, samuti ilma kohalikule põllumajandusjuhile ette teatamata on karistatav nii rahalise trahviga kui vabaduskaotusliku karistusega;

Tapaloomade hädatapmised.

4. tapaloomade hädatapmistel peab korraldatama elus või tapetud looma loomaarstlik järelevaatus. Loomaarst otsustab, kas hädatapmine on või oli tarvilik ning liha tarvitamiskõlblikkuse, kusjuures tarvitamiskõlbliku lihaga tuleb katta liha müüginormi, kui see on täitmata. Loomaarst annab hädatapmise ja liha tarvitamiskõlblikkuse kohta loomapidajale tõendi. Hädatapmisest tuleb teatada põllumajandusjuhile hiljemalt 3 päeva vältel pärast tapmist, temale esitada loomaarsti tõend ning teatada, mis on tehtud tapetud loomaga. Põhjuseta hädatapmist käsitatakse registreerimata tapalooma kodustapmisena;
5. loomade kodustapmiste registreerimiseks on Majandus- ja Rahandusdirektooriumi poolt saadetud kohalikkudele põllumajandusjuhtidele kasutamiseks vastavad vihikud.

P. 1—4 eeskirjad on kehtivad ka tapaloomade muude tapmiste kohta tapalooma omaniku enda poolt või tema ülesandel, olgu see tapamajades või mujal.

II.

Liha sundmüüginormid, nende täitmine ja menetlus sel alal.

1. Normide määramine.

Kes on kohustatud täitma liha sundmüügi norme.

Ida-ala Riigikomissari määruse nr. 1 (karja- ja lihamajanduse alal) Esimese rakendamiseeskirja järgi on kõik põllumajanduslike käitiste valdajad, kes majandavad üle 2 ha põllu- ja aiamaad või üle 7 ha põllumajanduslikult kasutatavat pinda, kohustatud aasta

jooksul iga põllu- ja aiamaa ha kohta müüma ametlikult kindlaksmääratud hinnaga 18 kg liha, selle hulgas 12 kg sealiha, kusjuures Majandus- ja Rahandusdirektoril on õigus kindlaks määrata üksikute maakondade, valdade ja tarbe korral ka talundite kohta erinevale tootmisseisundile vastav äraandmisnorm.

Liha müüginormide jaotamine talundeile.

Kirjaga 1. juunist 1942 andis Majandus- ja Rahandusdirektoorium maavanematele teada lihanormi suuruse põllu- ja aiamaa ha-lt igas maakonnas, õigusega korrigeerida valdadele määratud lihanormi vastavalt valla kandejõule, kuid nii, et maakonnale langev lihanormi üldkogus selle tagajärjel ei väheneks. Valdadele ettenähtud keskmist lihanormi põllumaa ha-le aluseks võttes tuleb vallavanematel jaotada lihanormid üksikpõllupidajatele, arvestades üksikpõllupidajate tootmisvõimet, kusjuures vallale määratud lihanormi üldkogus ei tohi väheneda võrreldes määratud normiga. Seejuures ei tule teha vahet puhtatõuliste karjade ja teiste karjade pidajate vahel.

Lihanormide määramisel ja kokkuvõtmisel tuleb korraldada seda nii, et kõigisse majapidamistesse jääks igal juhul teatud miinimum arv loomi alles, ja nimelt majapidamistesse:

a) kus on üle 5 ha põllumaad, jääks vähemalt 2 lehma ja 2 lammast ja

b) kus on 5 ha või vähem põllumaad, jääks vähemalt 1 lehm ja 1 lammas.

Need p. a ja b tähendatud soodustused on kehtivad ainult siis, kui on täidetud talundile pandud võimüüginormid. Ei ole võimüüginormid täidetud, siis ei saa neid soodustusi arvesse võtta.

2. Normide täitmine.

Liha sundmüüginormide täitmine toimub põhiraamatutesse sissekantud lihanormide ulatuses ja vastavalt vallavanemate poolt teadaantavatele tähtaegadele.

Lihanormide täitmise perioodid.

Lihanormide tegelikuks täitmiseks määrab Turukorraldusvalitsus ühingu „Eesti Lihaeksport" ettepanekul iga kord lihanormide täitmise perioodi kohta ette, kui palju iga maakond selle perioodi vältel oma müügikontingendist peab müüma.

Lihanormide täitmise perioodid on:

1. IX 42 — 26. IX 42;	28. II 43 — 3. IV 43;
27. IX 42 — 31. X 42;	4. IV 43 — 1. V 43;
1. XI 42 — 28. XI 42;	2. V 43 — 29. V 43;
29. XI 42 — 2. I 43;	30. V 43 — 3. VII 43;
3. I 43 — 30. I 43;	4. VII 43 — 31. VII 43;
31. I 43 — 27. II 43;	1. VIII 43 — 31. VIII 43.

Määramine antakse maavanematele teada kirjalikult hiljemalt 3 nädalat enne lihanormide täitmise vastava perioodi algust.

Perioodile langeva lihanormi täitmise eelmenetlus.

Maakondades jaotab maavanem kokkuleppel ühingu „Eesti Lihaeksport" kohaliku esindajaga lihanormide täitmisperioodi peale määratud kontingendi valdadele, määrates seejuures, missugustest valdadest, kui suured kogused, mis kuupäeval ja missugustesse vastuvõtupunktidesse tuleb normide täitmiseks loomi tuua. Need jaotatud kogused ja määratud tähtajad annavad maavanemad asjaosalistele valdadele teada hiljemalt 2 nädalat enne lihanormide täitmise vastava perioodi algust. Ühtlasi saadab maavanem ühe eksemplari eeltähendatud jaotamise otsusest kohe pärast selle tegemist Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele.

Vallavanem, saades maavanema jaotamisotsuse, määrab, kes müügikohuslasist vallas on kohustatud selle otsuse täitmiseks eeloleval perioodil tapaloomi või liha viima. Vallavanem on kohustatud seejuures võimalust mööda arvesse võtma lihamüügikohuslaste tegelikke müügivõimalusi ühel või teisel perioodil. Näit. seal, kus sead alles väikesed, lükkama edasi müügi tähtpäeva, pannes varasema müügikohustuse sinna, kus olemas täiskasvanud tapaloomi. Vallavanemail tarviduse korral nõu pidada lihanormide jaotamiseks külakümnikkudega ja põllumajandusjuhtidega.

Hiljemalt 1 nädal enne lihanormide täitmise vastava perioodi algust peab asjaosalistele põllumeestele olema vallavanema poolt kirjalikult teatatud — kes, kui palju, mis tähtajal ja kuhu peab liha või loomi selle perioodi vältel viima.

Ühtlasi teatab vallavanem kohapealsele ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajale, kellele põllupidajatest tema on järjekordselt lihanormide täitmiseks käsud andnud ning missuguseid loomi ja kui suurtes kogustes iga põllupidaja peab käsu kohaselt normide täitmiseks müüma.

Kohapealsel ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajal tuleb kohe, pärast vallavanema teate saamist, läbi käia kõik põllupidajad, kellele vallavanem on loomade müügiks käsu andnud, ja

a) sõlmida loomaomanikega loomaostu eellepingud ning määrata loomade ligikaudne kaal, et oleks teada kaaluliselt, millised kogused kokku tulevad, mille järgi vastuvõtukeskustesse kohale muretseda veokeid;

b) kui loomaomanik ei ole nõus sõlmima loomamüügi eellepingut, s. o. ei müü looma antud käsule vaatamata, siis teatada sellest vallavanemale, lisandades loomamüügikohuslase poolt müügist keeldumiseks esitatud põhjused.

Loomaomanik, saades vallavanemalt tapalooma müügikäsu, kui ta leiab, et kas käesoleva juhendi või teiste vastavate seaduslike eeskirjade alusel on tema müügikohustusest vaba, või kui temal on antud tähtajal vastava lihalooma puudusel lihanormi täitmine äärmiselt ebasoodus, või kui tema soovib lihanormi täita tõu- või suguloomade arvestamisega lihanormide katteks, siis on ta kohustatud kohe esitama vallavanemale oma ettepanekud ja põhjendused. Neid põhjendusi ja omapoolseid ettepanekuid lihanormide täitmise viisi ja tähtaegade kohta on loomapidajal õigus esitada kuni 2 päeva vältel arvates käsu saamisest. Saades teated ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajalt ja loomamüügikohuslasilt, vallavanem, arvestades põhjendusi ja taotluste rahuldamise võimalusi, otsustab loomapidaja taotluse lõplikult. Nende taotluste otsustamisel aga pidada vallavanemail silmas ja teha kõik mittetäiskaaluliste sigade (alla 100 kg), tõu- ning suguloomade, samuti rohke piimaanniga lehmade ja noorveiste säilitamiseks vastavalt käesoleva juhendi sellekohastele eeskirjadele.

Vallavanem, otsustades loomapidaja lihanormi täitmise edasi lükata, määrab sel perioodil lihanormi täitmise vastavas osas teisele lihamüügikohuslasele vallas.

Loomapidaja taotluse eitavalt otsustamisest teatab vallavanem või külakümnik loomapidajale suuliselt või kirjalikult. Sel puhul jääb kehtima varem-antud lihamüügikohustus ja selle tähtajal mittetäitmine kutsub esile vastavates eeskirjades ettenähtud trahvimise.

Ühtlasi on ühingu „Eesti Lihaeksport" kohalikul esindajal peale eeltoodu veel kohustuseks:

a) juhul, kui looma müüjal on müümiseks võimalik anda ainult tõuloomi või noorloomi, siis selgitada ja korraldada tõulooma või noorlooma vahetamist tapaloomaks kohase vana või praaklooma vastu;

b) kui looma müüjal pole müügiks anda parajakaalulist looma, vaid tema tapaloom on raskem, siis hoolitseda selle eest, et loomamüüjale looma ülekaalu eest tagasi antaks ligikaudses ülekaalu ulatuses noorloomi, kui põllupidaja seda soovib;

c) hoolitseda, et tema osturajoonis ei läheks tapale ükski toodanguvõimeline loom, enne kui sellest rajoonist on ära antud kõik vanad ja vigadega loomad;

d) hoolitseda ka omalt poolt, et tema rajoonis lihanormid täielikult täituksid ja võimalikult väikese loomade arvuga — teostades selleks raskemate loomade vahetamisi mitme kergema vastu, ka siis, kui vahetada soovijal ei ole silmapilgul käsku loomade müügiks;

e) hoolitseda ja korraldada, et tema rajoonis oleks küllaldaselt põrsaid, mis tagab lihanormide täitmise peamiselt sealihaga, säästes piimaloomi.

Rajoonidevaheliselt ja üle-eestiliselt korraldavad eespool ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajale ettenähtud ülesandeid ühingu „Eesti Lihaeksport" maakondlik esindaja ja ühingu „Eesti Lihaeksport" juhatus. Ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajail tuleb sel alal töötada tihendas kontaktis kohalike põllumajandusjuhtidega, vallavanematega, jaoskonnakonsulentidega, maavanematega ja Turukorraldusvalitsusega.

Loomade kokkuvõtmiseks ja eeltoodud ülesannete täitmiseks luua ühingul „Eesti Lihaeksport" kuni 15. novembrini 1942 üle maa tarviliku tihedusega esindajate võrk.

3. Tapakeelualused loomad.

Esimese rakendamiseeskirja Ida-ala riigikomissari määrusele nr. 1 (karja- ja lihamajanduse alal) kui ka „Eesti loomakasvatuse uuesti ülesehitamise kindlustamise määruse" (Amtsblatt nr. 22 — 12. V 1942) alusel on keelatud tappa või müüa tapmise otstarbeks:

a) täiskasvanud tõuloomi (tõuraamatusse märgitud või vähemalt ühest tõuraamatusse märgitud vanemaist sündinud) veiseid ja lambaid, välja arvatud oluliste vigade tõttu prakeeritavad loomad;

b) aretuseks kõlblikke puhtatõulisi e.-holl.-friisi, e. punase karja ja e. maakarja pullvasikaid, kelle emade võirasvatoodang oli vähemalt 130 kg ja rasva-% e.-holl.-friisi karjal vähemalt 3,3%, e. punasel karjal vähemalt 3,5% ja eesti maakarjal vähemalt 3,7%.

Need pullvasikad tuleb otstarbekohaselt kasvatada ja neist võimalikult varemalt, hiljemalt aga 3 kuu vanuselt, vastavale tõuseltsile teatada (isa ja ema tõuraamatu nr. ja sünniaja äramärkimisega) tähendades, kas vasikas on tarvilik oma majapidamises või saab seda müüa väljapoole. Tõuselts on kohustatud teatama vasikaomanikule hiljemalt kahe nädala vältel juhul, kui vasikas ei ole tarvilik oma majapidamises, kas ostja või siis andma vasika tapmiseks vabaks.

Tõuseltside aadressid on:

E. Holl.-Friisi Karja Tõuselts, Tallinn, S.-Karja 10—5, tel. 454-00,

E. Punasekarja Tõuselts, Tartu, Riia tän. 49, tel. 43-50,

E. Maakarja Kasvatajate Selts, Viljandi, Pikk tän. 5, tel. 51.

c) aretuseks kõlblikke lehmvasikaid. Aretuseks kõlblikeks lehmvasikateks tuleb lugeda väliselt terveid ja normaalselt arenenud vasikaid, kes ei põe tuberkuloosi või Bangi infektsiooni ja kelle ema toodanguandmeilt (piima hulgalt ja rasva-%) vastab sama karja keskmistele andmetele.

Kui vasikas ei ole tarvilik oma majapidamises, siis tuleb see müüa või vahetada kasvuvasikaks teisele soovijale. Ei lähe see temal ega ühingu „Eesti Lihaeksport" esindajal korda, siis teatab sellest vasikaomanik vallavanemale, kes on õigustatud kas leidma vasika jaoks vahetaja või andma tapmisloa.

4. Liha müügikohustuse katteks arvatavad loomad.

Liha müüginormi katteks arvestatakse järgmised loomad, looma kasvatavale majapidamisele Loomakasvatusvalitsuse poolt ettenähtud korra kohaselt:

a) täisverelised e.-holl.-friisikarja, e. punase karja ja e. maakarja tõugu sugupullid, kes kasutatakse tõuaretuse otstarbeks. Arvestamine toimub vastava tõuseltsi või veisekasvatuse konsulendi poolt väljaantud tõendi alusel, milles on märgitud kasvataja nimi ja aadress, pulli nimi, tõuraamatu nr. ja eluskaal ning müügi aeg ja ostja nimi koos aadressiga (viimased — kui pull edasi müüdud) ning looma rammususe aste;

b) sugukuldid tõuaretuse otstarbeks. Arvestamine toimub E. Seakasvatajate Seltsi või seakasvatuse konsulendi poolt väljaantud tõendi alusel, millel on märgitud kasvataja nimi, aadress, kuldi nimi või nr. ja eluskaal. Müügi aeg ja ostja nimi ning aadress märgitakse tõendile juhul, kui kult edasi müüdud. Kuldid arvestatakse 120 kg eluskaaluga. Eluskaal arvutatakse ümber tapakaaluks keskmise rammususe astme alusel;

c) sugujäärad tõuaretuse otstarbeks. Arvestamine toimub E. Loomakasvatajate Seltsi või sea-lambakasvatuse konsulendi poolt väljaantud tõendi alusel, millele on märgitud kasvataja nimi, aadress, jäära nimi või kõrva number, müügi aeg ja eluskaal. Sugujäärad arvestatakse 40-kg eluskaaluga. Eluskaal arvutatakse ümber tapakaaluks keskmise rammususe astme alusel;

d) aretuse otstarbel teistele kasvatajatele müüdud tõuvasikad. Normi täiteks arvestatakse ainult need tõuvasikad, kelle ema on märgitud tõuraamatusse või kelle ema on sündinud tõuraamatusse märgitud emast ja ainult nendes taludes,

kelle kari kuulub kontrolli alla. Arvestamine toimub kontrollassistendi poolt väljaantud tõendi alusel, milles on märgitud kasvataja nimi ja aadress, ostja nimi ja aadress, vasika vanemate nimed või numbrid ja müügi aeg. Tõuvasikas arvestatakse 40-kg eluskaaluga. Eluskaal arvutatakse ümber tapakaaluks keskmise rammususe astme alusel.

Punktides a—d tähendatud alustel tõuloomade arvestamisel lihanormide katteks kantakse kohalikus vallavalitsuses, peale tõendite kontrolli, vastavad kanded põhiraamatusse (talundi kohustustekaardile) ning talundilehele.

Tõuloomi, -pulle, -kulte ja tõuvasikaid tuleb arvestada käesoleva kui ka järgmise maj.-aasta lihamüügikohustuse normi katteks. Ühte looma võib eeltoodud alustel ainult üks kord arvestada normi katteks.

e) Kasvatamise otstarbeks väljapoole oma majapidamist müüdud põrsad.

(Käesolevas punktis tähendatud kord võetakse rakendamisele arvates 1. XII 42. Kuni senini jääb kehtima Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjas nr. 1070 — 30. VI 1942 § 1 p. a. tähendatud arvestamise kord.)

Põrsaid võivad osta:

1) seakasvatajad, elukohale vastava kohaliku omavalitsuse poolt väljaantud põrsaostuloa alusel, ja
2) ülesostjad, kellele on antud luba põrsaste vaheltkauplemiseks Turukorraldusvalitsuse poolt. Ka nemad võivad teostada ostu ainult seakasvatajate poolt nendele üleantud p. 1 kohaste ostulubade alusel. Põrsad arvestatakse müüjale lihanormi katteks 16-kg eluskaaluga või 12-kg tapakaaluga.

Põrsaste kandmine normi arvele toimub kohalikus vallavalitsuses põrsaostuloa alusel, mille teisele küljele on tähendatud müüdud põrsaste arv ja kui ostu teostab mitte ühing „Eesti Lihaeksport", vaid eraülesostja, siis temale ülesostmiseks antud loa nr. ja kuupäev ning ostja allkiri.

Põrsaostjale määratakse lihanormi iga ostetud põrsa kohta:

1) kui põrsaostja on lihamüügikohuslik — siis täiendavalt senisele normile — 12,0 kg eluskaalu või 9,0 kg tapakaalu ulatuses ja
2) kui põrsaostja on seni vaba lihamüügikohustusest — siis 12,0 kg sealiha ulatuses.

Põrsa lõppemisel kustutatakse põrsa ostmise tõttu tehtud lihanormi määramine vet.-arsti või kohaliku põllumajandusjuhi sellekohase tõendi alusel.

Põrsamüüja poolt müügimärkusega ja ostja allkirjaga varustatud põrsaste ostulubade esitamisel vallavalitsusele teeb vallavalitsus kohe ka normide suurendamise sissekanded põhiraamatusse ning talundilehtedele, või kui põrsa saaja asub teise omavalitsuse piires, siis teatab sellele omavalitsusele hiljemalt ühe kuu vältel, kes ning mitu põrsast on ostnud. Selle teadaande alusel suurendab põrsasaaja asukoha omavalitsus põrsasaaja lihanormi või kui ta oli lihamüügikohustusest vaba, siis märgib talle lihamüügikohustuse.

Omakorda see isik, kes on saanud põrsa, on kohustatud hiljemalt ühe kuu vältel kohalikus omavalitsuses teatama põrsa ostmisest ja esitama samasse talundi põhiraamatu või talundi kohustustekaardi täiendavate kannete tegemiseks. Kui põrsasaaja ei oma talundi põhiraamatut või talundi kohustustekaarti, siis annab kohalik omavalitsus talle välja lihatarvitustõendi ja tapakaardi, mis lähetatakse omavalitsustele Turukorraldusvalitsuse poolt lähemal ajal.

Kui põrsaostja ei ole registreerinud omavalitsuses põrsaostu, siis arvestatakse talle lihanormiks iga ostetud põrsa pealt 50 kg liha.

Põrsa ost-müük võib toimuda ka ilma ostuloata, kui põrsa müüja ei soovi müüdud põrsaga katta kohuslikku lihamüüginormi.

5: Lihamüügikohustuse ülekandmine ühelt põllupidajalt teisele.

Poolte omavahelisel kokkuleppel võib looma üleandmisel või müümisel üle kanda loomasaajale ka kindlaksmääratud ulatuses lihamüüginormi. See ülekandmine on ühekordne ja see on võimalik ka siis, kui looma saaja oli varem lihamüügikohustusest vaba. Üleandmist otsustab mõlemate poolte sellekohase avalduse põhjal see kohaliku omavalitsuse juht (vallavanem, linnapea), kelle omavalitsuse piires asub looma saaja, ja ta võib ülekandmist lubada ainult siis, kui ülevõetava kohustuse täitmine ülevõtja poolt on täiesti kindlustatud. Seejuures on lubatud üleandmine ainult järgmises ulatuses ja tingimustel:

a) lüpsilehmade üleandmisel:

1) kogu looma kaalu ulatuses, kui saajal on oma lihanorm täidetud (kui see oli) või selle täitmine on lähema 30 päeva jooksul tõenäoline ja kindlustatud ning kui on kindlustatud ka looma saajale juurdetuleva lihanormi täitmine;

2) looma saaja asukoha vallavanema poolt määratud ulatuses, kuid mitte üle 60% üleantava looma lihakaalust, kui looma saaja pole võimeline saadava looma kaalu-

koguses enese peale uusi kohustusi võtma või kui talle määratud lihanorm ei täitu lähema 30 päeva jooksul;

b) suguemiste üleandmisel kuni 75% suguemise lihakaalust, looma saaja asukoha vallavanema äranägemisel.

Pärast kohustuse ülevõtmise lubamist täiendab omavalitsusjuht talundi põhiraamatus või talundi kohustuste kaardil loomasaaja lihanormi ning vastavalt vähendab loomamüüja lihanormi või siis annab välja looma müüjale tõendi liha müügikohusliku normi üleviimise kohta, mille alusel looma üleandja asukoha omavalitsus vastavalt vähendab müüginormi looma üleandjal.

Kui liha lisanorm jäetakse täitmata, siis karistatakse loomasaajat ühesugustel alustel lihanormide mittetäitjatega, ühtlasi tuleb tal saadud loom ülevõetud lihanormi täitmiseks ära anda.

6. Lihanormide asendamine üle normi toodetud võiga.

Kõigil põllupidajail on võimalik lihamüüginorme täita üle normi toodetud võiga vahekorras 1 kg võid = 1,5 kg sealihaga või 2,5 kg looma- või muu lihaga.

1. V — 31. VIII 1942 toodetud ülenormivõi arvestamisel lihanormide katteks arvestatakse katmise vahekord Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja nr. 1070 — 18. VIII 1942. a. p. II kohaselt[1]).

Tõukarjade või karjakontrollialuste karjade ning sigade sugulavade pidajatel on lubatud kokku leppida kohaliku omavalitsusega juba ette — kui suures ulatuses nad lihanormi üle normi toodetud võiga täidavad. Säärasel korral ei määrata omavalitsuse poolt lihanormi otsekohe täitmisele. Kui aga kokkuleppija ei täida veerandaastaks enese peale võetud ülenormivõi andmise kohustust, siis pööratakse lihanorm otseselt sissenõudmisele lihas aasta-lihanormi täitmata osa ulatuses.

Üle normi toodetud ja äraantud võiga liha asendamise sissekandmisel põhiraamatusse lihanormide täitmise märkimiseks ettenähtud lahtritesse tehakse sissekandele juurde märkus „täidetud ..... kg võiga". Võiga liha asendamise tagajärjel kogunev või kasutatakse tsiviilelanikkonnale liha asemel väljajagamiseks lihatsekkide vastu.

7. Loomade vahetamine.

Täiskasvanud tõuloomi peale sugupullide, jäärade ja kultide ei arvestata lihanormi katteks. Kuna neid loomi ei lubata ka tappa või tapmise otstarbeks müüa, siis tõulooma pidajal, kes teisiti ei

[1]) 1 kg võid = 6 kg tapaloom eluskaaluga. Kus piim müüakse ametlikule piimavastuvõtjale tarbimispiimaks kooritud piima tagasi saamata, seal arvestatakse lihanormi täitmisel 20 kg täispiima võrdseks 1 kg võiga.

saa lihanormi täita — vahetada tõuloom lihaloomа vastu. Vahetuse määrab vallavanem koos kohaliku konsulendiga (kui juba eelnevat kokkulepet selle üle loomaomanike vahel ei olnud ja ühingu „Eesti Lihaeksport" esindaja taotlused loomade vahetuseks pole andnud tulemusi). Vallavanema poolt määratud vahetamine tuleb teostada vastuvaidlematult.

Peale tõuloomade tuleb vahetamise korras säästa kõik noored hea toodanguga loomad ning normide täitmiseks, kõiki võimalusi kasutades, anda vanu, toodanguvõimetuid, tervislikult nõrku või muudel põhjustel tapmiseks enam sobivaid loomi.

Norme võib täita ka kaaluvahedega — andes normiks raskema looma kui tarvilik ning saades ühingult „Eesti Lihaeksport" vastu kergema looma, nii et kaaluvahega osutub norm kas osaliselt või täielikult kaetuks. Kaaluvahedega täitmise kohta tuleb kokku leppida ühingu „Eesti Lihaeksport" kohaliku esindajaga.

Vanu suurloomi on võimalik vahetada ka noorloomade vastu ilma normitäitmiseks kaaluvahesid arvestamata (näiteks raske sea vastu mitu kergekaalulist), kui vahetuse soovija oma lihanormid korralikult täitnud või on vallavanem andnud selleks vahetuseks loa enne normi täitmist.

Loomade vahetamiste ja asendamiste õiglasest ning edukast läbiviimisest ning loomade vahetamise elustamisest on kohustatud aktiivselt osa võtma kõik kohalikud omavalitsustegelased, konsulendid ning ühing „Eesti Lihaeksport". Viimane tegutseb vahetamistel erieeskirjade järgi. Need erieeskirjad töötab välja ühing „Eesti Lihaeksport" ning kinnitab Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsus.

Tõuloomade vahetamisel mittetõuloomade vastu on tõulooma omanikul õigus:

a) nõuda tõuloomast kuni 50% enam hinda, kui see on kindlaks määratud tapaloomade kohta;

b) paaritatud lehma vahetamise korral tagasi osta selle lehma vasikat kehtivate tapahindade kohaselt.

8. Ühe loomaga mitme põllupidaja lihanormi täitmine.

Kõigil põllupidajail, kes soovivad neile määratud sundmüügikohuslikku lihanormi täita ühiselt ühe looma äraandmisega, tuleb esitada sellekohane kirjalik asjaosaliste allkirjadega varustatud sooviavaldus vastavale vallavanemale.

Pärast looma kokkuostupunkti äraandmist annab vallavanem igale asjaosalisele põllupidajale tõendi, millele märgitakse, kelle

(põllumehe nimi) ja mis liiki looma arvel ning missuguses koguses on tõendi saaja täitnud normi.

Looma omanikule antud ühingu „Eesti Lihaeksport" kviitungi (või arve) ärakirja tagumisele küljele tuleb märkida kviitungil (või arvel) märgitud liha koguse jaotus normide täitmiseks kõigi asjaosaliste vahel.

Tõendid ning ühingu „Eesti Lihaeksport" kviitungitele tehtud jaotused tuleb varustada allkirjadega ning valla pitsati jäljendiga.

Eeltoodu on lubatav ainult säärasel juhul, kui looma omanikul enesel on kuni looma jaotamise ajani nõutud sundmüügikohuslikud lihanormid täidetud või on normi võimalik täita osaga antava looma kaalust.

9. Tapetud looma lihaga lihanormi täitmine.[1])

Tapetud looma lihaga on lubatud lihanormi täita ainult sel juhul, kui loom on tapetud avalikus tapamajas loomaarstliku kontrolli all ja kui see liha on loomaarsti poolt tunnustatud inimtoiduks kõlblikuks. Tapamajades tapetud loomadest võib normiks anda ka osa loomast, s. o. sedavõrd, et norm on täidetud, kuna ülejääva osa võib loomaomanik tarvitada oma tarbeks.

Erandina on lubatud lihanormi katteks ära anda kodus või tapapunktides tapetud loomade liha, kui liha on loomaarsti poolt tunnustatud inimtoiduks kõlbulikuks:

a) hädatapmiste puhul,
b) loomapidajail, kellel on ainult põrsaostmise tõttu täita lihanorm,
c) vallavanema (või linnapea) eriloal, ajavahemikus 1. oktoobrist kuni 1. märtsini kuni 3,0 ha põllumaaga väikemaapidajail, kui talundi loomade seis teisiti ei võimalda ja kui lihamüüginorm täidetakse sealihaga.

Punkt b) ja p. c) juhul tuleb lihamüüjal tapetud loomade lihaga lihanormide täitmisel esitada liha vastuvõtjaile kohaliku omavalitsuse sellekohane luba (lihamüügi teadaanne).

10. Üle normi äraantud liha arvestamine järgneva aasta lihanormi katteks.

Lihanormi täitmisel raskemakaalulise loomaga on normitäitjal õigus lasta üle normi äraantud liha arvestada järgneva majandusaasta lihanormi katteks.

Seda arvestamist võib lubada pärast 1. septembrit 1942 äraantud loomade juures.

[1]) P. 9. tekst on korrigeeritud 23. veebruari 1943 juhendi kohaselt.

Säärased lihanormi täitmised kviteeritakse talundi põhiraamatus või talundi kohustustekaardil, samuti ka talundilehel 1942/43. toitlusaasta osas ning üle normi täidetud lihakogus kantakse üle uude talundi põhiraamatusse ja talundilehele nende avamisel aastavahetusel, kui põllupidaja seda soovib.

III.

Aruandlus.

Aruandluskohuslikud on:

1. Ühing „Eesti Lihaeksport" koos oma kokkuostuvõrgu ja varustuspunktidega.
2. Maa-, valla- ja linnavalitsused.

1. Ühingu „Eesti Lihaeksport", tema kokkuostuvõrgu ja varustuspunktide aruandlus.

Ühing „Eesti Lihaeksport" või tema kokkuostupunktid on kohustatud andma kohalikele valdadele (linnadele) iga nädala kohta kirjaliku aruande selle üle, missugustelt põllupidajatelt nädala kestel on loomi või liha vastu võetud ja kui suurtes kogustes ning missugused põllupidajad on jätnud, vaatamata korraldusele, loomad toomata. Nädala-aruandeile tuleb lisada loomade või liha vastuvõtu tõendite teisikud (ärakirjad).

Samasisuline nädala-aruanne tuleb anda ka varustuspunktidel. (Varustuspunktideks tuleb pidada sääraseid kauplusi, kes on ühingu „Eesti Lihaeksport" volitusel õigustatud tapaloomi kokku ostma elanikkonna varustamiseks lihaga toidukaartide alusel.)

Valdadele (linnadele) saadetavad nädala-aruanded peavad jõudma sihtkohta hiljemalt järgmise nädala teisipäevaks.

Ühing „Eesti Lihaeksport" annab maakondlikud koondaruanded iga nädala kohta valdade ning linnade viisi maavanematele ja Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele. Need aruanded peavad näitama, kuidas üksikutes valdades ja linnades on normid täitunud. (Koondaruanded sisaldavad ühingu „Eesti Lihaeksport" kokkuostupunktide ja varustuspunktide kokkuvõtmise tulemusi.) Aruanne eelmise nädala kohta peab kohale jõudma võimalikult järgmise nädala teisipäevaks. Maavanemad ning Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsust tuleb ühingul „Eesti Lihaeksport" ka telefoni teel pidevalt informeerida nende valdade suhtes, kus liha müügikohuslikud normid täituvad väga nõrgalt.

Peale selle koostab ühing „Eesti Lihaeksport" valdade ning maakondade viisi koondaruanded lihanormide täitmise perioodi (II osa p. 2 II lõige) kava täitumise kohta vastavalt antavatele vormidele ja saadab need aruanded maavanematele ning Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele. Maavanematele ja Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele peavad aruanded jõudma 2 eksemplaris võimalikult 7-ndal päeval pärast lihanormide täitmise perioodi lõppu.

2. Maa-, valla- ning linnavalitsuste aruandlus.

Lihanormide täitmise iga perioodi (vt. II osa p. 2 II lõige) möödumisel koostavad vallavanemad ja linnapead aruande liha müügikohuslike normide täitmise kohta vallas või linnas ja saadavad selle hiljemalt 5-ndaks päevaks pärast tähendatud perioodi lõppu maavanemale. Selles aruandes näidatakse eri lahtrites ka — kui palju on tõuloomi ja põrsaid arvatud normi katteks. Ka teiste ainetega asendatavate lihakoguste ning asendamiseks kasutatud ainete kohta peavad aruanded sisaldama täpseid andmeid.

Maavanematele saadetavatele aruannetele tuleb märkusena iga kord lisada juurde, kui suuri lihakoguseid peaks andma L. O. (mõisade) majapidamised ning milliseid koguseid on tegelikult antud.

Maavalitsuses võrreldakse valdadelt (linnadelt) ning ühingult „Eesti Lihaeksport" saabunud aruanded ühingule „Eesti Lihaeksport" antud lihakoguste osas ning selgitatakse vahed. Nende aruannete alusel koostatud maakondlikust aruandest saadab maavanem kaks eksemplari ühes seletusega esinenud vahede kohta Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele hiljemalt 10-ndal päeval pärast lihanormide täitmise perioodi lõppu. Ühtlasi lisandatakse sellele aruandele Maavalitsuse poolt andmed valdade (linnade) aruannete põhjal — maakonnas lihanormide täitmise perioodi vältel normi katteks arvatud tõuloomade ning põrsaste kohta. Ka teiste ainetega asendatavate lihakoguste ning asendamiseks kasutatud ainete kohta peavad aruanded sisaldama täpseid andmeid.

3. Esiaruanded ja üldeeskirjad aruannete asjus.

Kui loomade ning liha kokkuvõtmised ei anna küllaldasi tulemusi ning seepärast tuleb teostada puudujääkide katmiseks täiendavaid kokkuvõtmisi, siis nende kokkuvõtmiste tulemuste kohta antakse eriaruanded iga nädala kohta eespool nädala aruannete kohta näidatud korras ja asutustele. Perioodi aruannetes ei tule eriaruannete andmeid näidata lahus.

Kõik aruanded tuleb koostada Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse vormide kohaselt.

IV.

1. Käesoleva ringkirja eeskirjad kuuluvad täies ulatuses rakendamisele ka linnades. Linnade osas täidavad linnapead neid ülesandeid, mis käesolevas ette nähtud vallavanematele.

2. Müügikohuslike tapaloomade ostu-müügilepingud, vastuvõtukviitungid, arved ja muud dokumendid ning kirjavahetus selles asjas on vaba tempelmaksust.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Väljavõte E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalikust juhendist nr. 1070—30. juunist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja linnavanematele.

I.

Esimese rakendamiseeskirja Ida-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 karja- ja lihamajanduse alal § 1 (Amtsblatt 1942, lk. 481) eeskirjadel on õigustatud Põllutöödirektor määrama erinevale tootmistasemele vastavat äraandmisnormi.

Nendeks erinevale tootmistasemele vastavate äraandmisnormide kindlaksmääramisteks annan alljärgnevad juhendid:

§ 1.

Tapaloomade või liha müügikohustuse osas:

a) lubatakse arvata liha müüginormi katteks (peale Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjas nr. 1070 — 3. VI 1942 — II osas juba loetletute) veel põrsad, mis müüakse väljapoole oma majapidamist. Arvestamine toimub põrsaostja allkirja (tõendi) alusel, milles tähendatud müügi kuupäev, müüja nimi ja aadress, ostja nimi ja aadress ning müüdud põrsaste arv. Ostja allkiri peab olema tõendatud kohaliku põllumajandusjuhi poolt. Põrsad arvestatakse normi arvele 8-kg eluskaaluga.

Majandus- ja Rahandusdirektor Dr. A. Wendt.

Märkus: § 1 p. a oli kehtiv kuni 30. XI 1942; arvates 1. XII 1942 tuli sel alal rakendamisele Maj.- ja Rah.-dir. ringkirjalikus juhendis nr. 1070-I, 14. oktoobrist 1942 II osas p. 4-e ettenähtud kord.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 19. novembrist 1942 maavanematele, linnapeadele, vallavanematele, ühingule „Eesti Lihaeksport", p.-k. „Võiekspordile", maa-agronoomidele ja jaoskonna- ja loomakasvatuse konsulentidele.

1.V—31.VIII 42. ülenormivõiga saab katta ainult 1. II—31.VIII 42. lihanormi.

Majandus- ja Rahandusdirektori 14. 10. 1942. a. ringkirja nr. 1070-I teise osa punkt 6 suhtes esilekerkinud arusaamatuste vältimiseks teatame, et lihanormi täitmine üle normi toodetud võiga on võimalik vaid jooksva tootmisaasta koguste piirides. Seega ei saa enne 1. septembrit 1942. a. üle normi toodetud võiga katta 1942/43. tootmisaasta lihanormi, küll aga seni täitmata 1942. a. suvise tootmisperioodi lihanormi.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Saaduste Kokkuvõtu Osakonna juhataja N. Viilup.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 1070-I, 28. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ühingule „Eesti Lihaeksport", maa-agronoomidele, jaoskonna- ja loomakasvatuse konsulentidele, põllumajandusjuhtidele.

1942/43. maj.-aastal lihamüüginormide määramise, nende normide täitmise ja tapaloomade kodustapmise kohta kehtestatud korda (vt. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirja 14. okt. 1942, nr. 1070-I) täiendan järgmiselt:

I.

Lihaga isevarustajad.

Kes peavad lihaga end ise varustama.

1. Lihaga isevarustajaiks, s. o. elanikeks, keda üldkorras toidukaartide alusel lihaga ei varustata, loetakse:

a) maapidajaid, kellel on majandada 0,5 ha või rohkem põllumaad;

b) loomapidajaid, kes suudavad oma majapidamises toodetud lihaga oma leibkonda pidevalt lihaga varustada, kuigi neil ei ole p. a. tähendatud ulatuses maad kasutada. Nad on kohustatud end lihaga isevarustajaina üles andma kohalikule omavalitsusele ning nendel võimaldatakse võimaluse korral osta piiratud ulatuses jõusööta.

Kus sellseile leibkonnile liha- ja lihasaaduste kaardid välja antud, seal tunnustada need tühistatuiks ja väljaantud kaardid nõuda tagasi. Erandeid sellest võib teha erakorralistel juhtudel,

nagu looma lõppemisel, liialt suure leibkonna jne. puhul, kohalik vallavanem või linnapea.

P. a ja b tähendatud isevarustajad on õigustatud oma kasvatatud tapaloomi tapma ise või laskma neid tappa avalikkudes tapamajades, õigusega tapetud loomade liha tarvitada piiramatult oma majapidamises, kusjuures lihamüügikohuslaste suhtes jääb püsima ja kuulub esmajoones täitmisele määratud lihanorm ja Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjas nr. 1070-I — 14. oktoobrist 1942, I osas p. 1 tähendatud loomatapmise registreerimise kohustus.

2. Maata ja vähema kui 0,5 ha suuruse põllumaa kasutajaid, juhuslikke loomapidajaid, kes ainult osaliselt katavad oma leibkonna lihatarvet oma majapidamise toodangust, ei varustata üldkorras toidukaartide alusel lihaga ajal, mil nad on varustatud oma majapidamisest saadud lihaga.

Nimetatud isevarustajad (juhuslikud isevarustajad) on kohustatud tapalooma tapmise registreerima kohalikus omavalitsuses, kus korraldatakse eelmise lõike kohaselt kaartide äravõtmist. Viimastel on tapaloomade tapmine ilma kohalikus omavalitsuses registreerimata keelatud.

Kohalikud omavalitsused teostavad kontrolli juhuslikkude lihaga isevarustajate üle põrsaostulubade väljaandmise ja muude sellekohaste andmete kaudu.

Juhuslikkude lihaga isevarustajate juures arvestatakse kuni edaspidise korralduseni:

a) lihanormina — 700 g liha iga leibkonnaliikme kohta nädalas, kui tapaloom on selles majapidamises üles kasvatatud või peetud vähemalt 4 kuud; vastasel juhul arvestatakse liha iga leibkonnaliikme kohta toidukaartide normides;

b) loomatapmisel lihakaaluks (vaatamata looma tegelikule kaalule):

siga	100 kg
vasikas	20 „
lammas	14 „
mullikas	80 „
veis	150 „
kits	15 „

Hädatapmistel, kui looma lihakaal osutub vähemaks eelnimetatud normaalkaalust, määratakse tegelik kaal kohaliku omavalitsuse asutise esindaja juuresolekul.

II.

Tapaloomi pidavate käitiste lihamüügikohustus.

Käitistel (nagu sööklad, veskid, pärmivabrikud jt.), kus tapaloomi peetakse või neid on võimalik käitise jätete abil pidada, tuleb täita lihamüügikohustus, või juhul, kui käitise juurde kuulub põllumajapidamine, millele juba lihamüügikohustus määratud, siis lisa-lihamüügikohustus — ulatuses, mille võrra on võimalik kasvatada käitise jätetega tapaloomi.

Kui suures koguses asutusel või käitisel on võimalik tapaloomi aasta jooksul jätetega üles kasvatada, selgitab kohalik valla- või linnavalitsus koos kohaliku jaoskonna-agronoomiga võimalikult jätete söötühikute alusel.

Lihamüüginormi määrab vallavanem (linnapea). Tema otsusele on võimalik kahe nädala vältel edasi kaevata Turukorraldusvalitsusele.

Kui käitis vastavad jätted üle annab loomapidajale, siis määratakse lihamüügikohustus viimasele.

III.

Lihanormide kandevõimekohane jaotamine.

Lihanormide jaotamisel üksikpõllupidajaile 1942/43. maj.-a. ei ole omavalitsuste juhid küllaldaselt arvesse võtnud talundite kandevõimet. Täisnormid liha alal on määratud ka neile talundeile:

a) kus bolševismiaegse poliitika või sõjategevuse tagajärjel ei ole loomi üldse järele jäänud või neid on jäänud niivõrd vähe, et lihanormide täitmiseks pole väljavaateid;

b) kus talumajapidamist on alustatud alles sõja ajal, mistõttu pole veel suudetud muretseda loomi minimaalselt tarvilikul määral (E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 1070-I, 14. oktoobrist 1942, II osa p. 1 eelviimane lõige);

c) kus talundist on läinud mehi sõjaväkke, mille tagajärjel on tõsiselt takistatud tootmine.

Kuna niihästi lihanormide 100% täitumine kui ka mittevõimelistele talunditele soodustuste tegemine on tarvilik, siis luban teha omavalitsuse juhtidel seal, kus seda senini juba tehtud pole, vallas (linnas) tarviduse korral põllupidajaile eespool toodud juhtumitel soodustusi kokku kuni 15% ulatuses valla (linna) üldlihanormist (s. o. valla põllu- ja aiamaa pind korrutatud vallale määratud keskmise lihanormiga põllu- ja aiamaa ha-ga).

Tehtud soodustuste ulatuses tuleb tõsta lihanorme neil põllupidajail:

1) kellel on täitmata kuni 31. VIII 1942. a. määratud võinorm või lihanorm, olgugi et võimalused nende täitmiseks nendel olid, ja
2) kes teadaolevalt realiseerivad oma majapidamissaadusi spekulatiivsel teel.

Valla lihaüldnorm ei tohi eelmainitud soodustuste tagajärjel väheneda.

Vastavad parandused ning täiendused talundite põhiraamatutes või talundite kohustuskaartidel ja talundilehtedel läbi viia hiljemalt 1. jaanuariks 1943. a.

IV.

Tapetud loomadega lihanormi täitmine.

Tapetud loomadega lihanormi täitmisel tuleb silmas pidada, et

a) terve looma äraandmisel võivad sigadel pead-jalad külge jääda, kõik teised loomad kuuluvad äraandmisele peata ja jalgadeta;
b) poole looma äraandmisel tuleb loom poolitada pikuti;
c) veerandlooma äraandmisel tuleb anda looma tagumine veerand;
d) väiksemate kui veerandlooma koguste äraandmisel tuleb ära anda vähemalt keskmise rammususega liha, looma keskkeha läbilõikena.

Kui lihamüügi norm on 25 kg või vähem, siis tuleb see täita korraga ja lihaga ühes tükis.

Osutub tapetud loomaliha loomaarstlikul läbivaatusel vähemväärtuslikuks, kuid siiski inimtoiduks kõlblikuks (kolmnurkne tempel), tuleb selline liha lihanormide täitmisel arvestada pooles koguses.

Majandus- ja Rahandusdirektor Dr. A. Wendt.

Majandus- ja Rahandusdirektori
e r i j u h e n d
lihakoguste arvestamiseks eluskaalu järgi.

1.

Kohuslikkude normide arvel müüdud lihakoguste kviteerimine talundi põhiraamatus toimub kohalikus valla- või linnavalitsuses talundipidajate poolt esitatud müügitõendite (kviitungite) alusel.

Müügitõenditel märgitud loomade eluskaal tuleb talundi põhiraamatusse sissekandmiseks alates 1. septembrist 1942 valla- või linnavalitsustes liha- (tapa-) kaaluks ümber arvestada üksikute loomaliikide ja rammususklasside alusel alljärgnevate keskmiste liha väljatuleku protsentide järgi:

Loomaliik ja rammususklass	Keskmine tapakaal (lihakaal) eluskaalust protsentides
1. Pullid	
I. Nuumatud	60
II. Rammusad	58
III. Keskmised	54
IV. Lahjad	50
2. Lehmad	
I. Nuumatud	55
II. Rammusad	50
III. Keskmised	47
IV. Lahjad	40
V. Praak	36
3. Mullikad	
I. Nuumatud	60
II. Rammusad	52
III. Keskmised	48
IV. Lahjad	40
4. Vasikad	
I. Rammusad	65
II. Keskmised	60
III. Lahjad	55
5. Lambad	
I. Rammusad	58
II. Keskmised	52
III. Lahjad	48
6. Sead	
I. Nuumatud	82
II. Keskmised	77
III. Lahjad	72

2.

Kui loom on ostetud eluskaalu alusel, on kokkuostupunktid kohustatud lihakoguste arvutamiseks kviitungile märkima vastuvõetud looma rammususklassi. Rammususklassi märkimiseks kasutatakse rooma numbreid (I, II, III, IV, V) või kirjutatakse vastav klass sõnadega (nuumatud, rammus jne.) kviitungile.

Tapaloomade rammususklasside määramisel võetakse loomade vastuvõtjate poolt arvesse järgmised tunnused:

A. Veised.

I. Nuumatud: Täisnuumatud loomad kõrgema tapaväärtusega, välised kehavormid ümargused, kusjuures tühimused vähe nähtavad. Selg, lanne ja laudjas lihaga kaetud. Reielihased väljaulatuvalt ümargused. Katsudes on tunda nahaalust rasvakudet kogu küljel. Eriti tugevad on rasvaladestused sabajuure juures, puusanukkidel ja rinnal. Kube täis ja kõva. Nahk kehal pingul.

II. Rammusad: Loomad parima tapaväärtusega. Välised kehavormid samad mis nuumatutel. Tühimused vaevalt nähtavad. Reielihased ümargused. Katsudes on tunda nahaalust rasvakudet iseäranis sabajuure juures ja rinnal. Kube katsudes paks, kuid pehmem kui nuumatutel.

III. Keskmised: Loomad keskmise tapaväärtusega. Liha väljatulek hea, kuid rasva vähem. Kehavormid nurklikumad. Selg, lanne ja laudjas vähem lihavad. Reielihased arenenud rahuldavalt. Tühimused on täiesti nähtavad. Katsudes on tunda nahaalust rasvakudet sabajuure juures ja rinnal.

IV. Lahjad: Suurema kondikoguga ja puudulikult toidetud loomad, kellede kuju ja kehaehitus jätab soovida. Selg, lanne, laudjas ja kael kitsad ning nahaalused kondid selgesti silmatorkavad. Katsudes nahaalust rasvakoe ladet pole üldse tunda.

V. Praak: Enamikus vanad, päris lahjad ja väljalüpstud lehmad. Kuju ja välimus väga halb ja väheväärtuslik. Liha väljatulek väikene.

B. Vasikad.

I. Rammusad: Ainult täispiimaga joodetud. Parim lihakvaliteet. Liha peab olema heleroosa kuni valge. Hea kaal ja parim liha väljatulek.

II. Keskmised: Tapaküpsus madalam kui rammusatel, kuid siiski liha väljatulek hea.

III. Lahjad: Mitte tapaküpsed. Suure kondikoguga ja vähe liha.

C. Sead.

I. Nuumatud: Täiesti nuumatud, ümarguste kehavormide ja hästi arenenud lihastega. Eluskaal üle 100 kg. Mittelaskunud (-rippuva) kõhuga. Tapetult peki paksus üle 5 cm.

II. Lihasead: Mitte täiesti nuumatud, kuid ümarguste kehavormidega ja arenenud lihastega. Nahk sile ja ilma kortsudeta. Katsudes pekk kõva. Mittelaskunud (-rippuva) kõhuga. Tapetult peki paksus 3 cm.

III. Lahjad: Puudulikult toidetud ja silmnähtavalt suure kondi ja allaulatuva kõhuga.

4.

Liha kohuslikud müügid aja eest 1. maist kuni 31. augustini 1942 kantakse põhiraamatusse ja talundilehele eluskaalu järgi; alates 1. septembrist 1942 kantakse kohuslikud normid põhiraamatusse ja talundilehele tapakaalu järgi.

Tallinnas, 22. juunil 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Sigade ja veiste hindade määrus 10. oktoobrist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 9, lk. 206.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määratakse kindlaks järgmised hinnad:

§ 1.

Sead.

(1) Tapaheadusklass:

	Üksus Eluskaal	Tootja-ülemmäärhinnad franko vastuvõtukoht
a = sead üle 120 kg ja rammusad pekiemised kui ka nuumatud orikad . . .	100 kg	Rmk. 66,—
b = sead 90—119,5 kg . . .	100 „	„ 64,—
c = sead 80—89,5 kg ja lahjemad emised ja kuldid kui ka nuumamata orikad	100 „	„ 58,—
d = sead alla 80 kg	100 „	„ 55,—

(2) Sealiha ja loomapoolte hulgimüügihind võib olla ülimalt Rmk. 86,— à 100 kg.

---

[1]) Jõustunud 11. oktoobril 1942.

§ 2.

Veised.

Härjad, mullikad, pullid ja lehmad.

(1) Tapaheadusklass:	Üksus Eluskaal	Tootja-ülemmäärhind franko vastuvõtujaam
a = täislihavad veised, kõrgeima tapaväärtusega . . .	100 kg	Rmk. 47,— kuni 50,—
b = muud täislihavad või nuumatud veised	100 „	„ 43,— „ 46,—
c = lihavad veised	100 „	„ 35,— „ 42,—
d = puudulikult toidetud veised	100 „	„ 33,—

(2) E-klass (eriklass) = eriti väärtuslik veis. E-klassi liigitamine võib toimuda vastuvõtukohtades, kus on võimalik teostada korrapärast tapaheadusklassi liigitamist.

Säärastest vastuvõtukohtadest teatatakse iga kord.

(3) Eriklassi veiste eest võib maksta igalt 100 kg-lt hinnalisa:
kuni Rmk. 8,— härgade ja mullikate juures
„ „ 10,— pullide juures
„ „ 4,— lehmade juures.

(4) Veiseliha ja loomapoolte 100 kg hulgimüügi hind võib olla
I sort: liha tapaheadusklassides E, a, b kuni Rmk. 85,—
II „ „ „ c „ „ 80,—
III „ „ „ d „ „ 77,—

§ 3.

Lõppeeskirjad.

(1) Eksimusi käesoleva määruse vastu karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

(2) Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitungis".

(3) Samast tähtpäevast arvates kaotavad kehtivuse Armee Ülemjuhataja määruses põllumajandussaaduste hindade kohta lõikes IV määratud sigade ja veiste hinnad.

Tallinnas, 10. oktoober 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Vasikate ja lammaste hindade määrus 1. veebruarist 1943[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 1, lk. 7.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määratakse kindlaks järgmised hinnad:

Kaubaliik	Üksus	Tootjahind eluskaalu eest franko saatejaam Rmk.	Tootjahind tapakaalu eest (talupidaja tapetud) franko saatejaam Rmk.	Hulgimüügihind tapakaalu eest franko jaekaubandus Rmk.
Vasikad.				
Sort B, keskmised nuumja imevad vasikad . .	100 kg	44.—	63.—	75.—
Sort C, lahjad vasikad .	100 kg kuni	36.—	63.—	70.—
Talled, lambad, oinad.				
Sort A, oinad, talled, parim kvaliteet	100 kg	52.—	97.—	108.—
Sort B, lambad parim kvaliteet	100 kg	44.—	90.—	100.—
Sort C, muud lambad .	100 kg kuni	36.—	83.—	92.—

§ 2.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 („ABl. Reval", lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 4 järgi.

§ 3.

Määrus jõustub avaldamisega. Samast ajast arvates kaotavad kehtivuse Armee Ülemjuhataja määruses põllumajandussaaduste hindade kohta lõikes IV kindlaksmääratud vasikate, tallede, lammaste ja oinaste hinnad.

Tallinn, 1. veebruar 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

---

[1]) Jõustunud 4. veebruaril 1943.

Teadaanne
põrsaste ülemmäärhindade kohta 22. juunist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 2, lk. 48.)

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta kindlaks järgmised põrsaste ülemmäärhinnad:

Mittetõupõrsad . . . . . Rmk. 1,10 kuni 1,40 iga kg
Tõupõrsad . . . . . „ 1,60 „ 1,80 „ „

Käesolev teadaanne jõustub avaldamisega „Revaler Zeitung'is".

Tallinnas, 22. juunil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaanne[2]).

(Kuulutatud „Linna Teatajas" — 4. oktoobrist 1941.)

Kohese kehtivusega keelatakse tiinete loomade tapmine ja tapmise otstarbega müümine. Selle keelu vastu eksijaid karistatakse.

Tallinna Välikomandantuur dr. Schlamminger.

Määrus
sigade tapakaalu kohta[2]).

(Kuulutatud „Linna Teatajas" nr. 55 — 12. novembrist 1941.)

§ 1. On keelatud: müüa sigu tapmisotstarbel kui ka tappa sigu eluskaaluga alla 135 kg. Samuti ka tapetud sigade müük tapakaaluga alla 105 kg.

§ 2. Erandeid võib teha ainult vallavanema loal toidupuuduse tõttu või haigusjuhtudel asjaomase loomaarsti nõusolekul.

§ 3. Eksimusi selle määruse või selle määruse põhjal antud eeskirjade vastu karistatakse.

§ 4. Korraldus jõustub avaldamisega.

Tallinna Majanduskomando dr. Kunarth.

---

[1]) Jõustunud 23. juunil 1942.

[2]) Nii tiinete loomade tapmise keeld kui ka mittetäiskaaluliste sigade tapmise keeld ei ole seni täiel määral leidnud rakendamist.

Annan teada vallutatud Ida-maa-alade Riigikomissari alljärgneva määruse loomade ilma uimastamata tapmise keelu kohta vallutatud Ida-maa-aladel 19. dets. 1941, mis on avaldatud Verordnungsblatt des Reichsministers 1. jaanuarist 1942 (lk. 6).

Reval, den 27. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Määrus
loomade ilma uimastamata tapmise kohta vallutatud Ida-maa-aladel.

(Amtsblatt 1942, lk. 87).

Juhi määruse § 8 alusel uuelt vallutatud Ida-maa-alade valitsemise kohta 17. juulist 1941 korraldan:

§ 1.

Enne tapmist tuleb loomad uimastada.

(1) Soojaverelised loomad tuleb tapmisel enne vere väljalaskmise algust uimastada.

(2) Hädatapmisel tuleb see eeskiri kohaldamisele ainult siis, kui looma uimastamine olude kohaselt on võimalik.

Rituaaltapmine on keelatud.

(3) Rituaaltapmine, s. o, loomade ilma uimastamata tapmine vere aeglase väljalaskmise teel liha tarvitamiseks rituaaleeskirjade järgi, on loomapiinamine ja sellepärast keelatud.

§ 2.

(1) Kes on süüdi rituaaltapmises, seda karistatakse sunnitööga.

(2) Kes teisiti tahtlikult või hooletuse tõttu rikub § 1 esimese lõike eeskirju, seda karistatakse vangimajaga kuni kuue kuuni või rahatrahviga.

§ 3.

Asja otsustamine allub erikohtule, kuivõrd ei ole tegemist eriti kerge juhuga.

Berlin, den 19. Dezember 1941.

Der Reichsminister für die besetzten
Ostgebiete Rosenberg.

Annan teada alljärgneva Eestis tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määruse 27. juunist 1942, avaldatud Verordnungsblatt des Reichskommissars für das Ostland, 18. juulil 1942.

Reval, den 30. Juli 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann

Eestis tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 576.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBl. RMOst, lk. 11), § 2 alusel määran:

Ainus paragrahv.

Riigikomissari 23. jaanuari 1942. a. Tapaloomade ja liha järelevaatuse määrus (VBl. RKO., lk. 9) on maksev ka Eesti kindralkomissari-piirkonnas, kehtivusega 1. juulist 1942.

Riga, den 27. Juni 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Eestis tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määruse, 27. juunist 1942 (avaldatud Amtsblatt 1942, lk. 576), alusel annan alljärgnevalt teada Tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määruse, 23. jaanuarist 1942, teksti.

Reval, den 30. September 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Tapaloomade ja liha järelevaatuse teostamise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 593.)

Korrapärasele tapaloomade ja liha järelevaatusele mitte allunud liha käibele tuleku takistamiseks määratakse maaomaste lihajärelevaatuse seaduste täienduseks järgnevist:

§ 1.

Tapaloomad kuuluvad enne ja pärast tapmist vet.-arstlikule järelevaatusele.

(1) Veised, sead, lambad, kitsed ja ühekabjalised, kelle liha kasutatakse inimtarbimiseks, alluvad enne ja pärast tapmist ametlikule järelevaatusele (tapaloomade ja liha järelevaatus).

(2) Hädatapmistel võib tapaloomade järelevaatus, s. t. nende järelevaatus elusolekus, ära jääda.

(3) Järelevaatusele tuleb tuua looma kogu keha ühes sisemiste organitega. Üksikute lihatükkide järelevaatust ei loeta liha järelevaatuseks.

(4) Sead, kelle liha kasutatakse inimtarbimiseks, tuleb pärast tapmist trihhiinide suhtes järele vaadata (trihhiinijärelevaatus). Edasi kuuluvad pärast tapmist trihhiinijärelevaatusele metssead, karud, rebased ning muud lihasööjad loomad, kes võivad olla trihhiinide kandjaiks, kui nende liha kasutatakse inimtarbimiseks.

§ 2.

Oma majapidamises tarvitatava liha ja tapaloomade järelevaatus ei ole nõutav.

(1) Tapaloomade puhul, kelle liha eranditult omaniku majapidamisse kuulujate jaoks kasutatakse, võib tapaloomade ja liha järelevaatus kui ka trihhiinijärelevaatus ära jääda, kui loomade ning nende liha juures ei ilmne tarvituskõlblikkust väljasulgeva haigestuse tundemärke. Omaniku majapidamisse kuulujaiks loetakse ainult säärased isikud, kes kuuluvad leibkonda või kel rahatasu asemel on õigus nõuda tasu natuuras.

(2) Esimese (1) lõike erandeeskirjad ei ole kehtivad tapmistel
a) tapamajades, kus teostatakse tööduslikke tapmisi,
b) lihunikkude, lihakauplejate ja võõrastemajapidajate kui ka
c) asutuste ning kohtade majapidamiste jaoks, kus inimesi toitlustatakse.

(3) Liha, mille järelevaatus esimese (1) lõike järgi ära jääb, ei või tööduslikult kasutada.

§ 3.

(1) Seda, kes pakub, müütab, müüb või muul viisil § 1 ettenähtud tapaloomade ja liha järelevaatusel ning trihhiinijärelevaatusel mitte olnud liha käibesse viib, karistatakse vangimajaga kuni 6 kuuni ja rahatrahviga või ühega neist karistustest.

(2) Liha konfiskeerimise võib määrata ühes karistusega kui ka iseseisvalt.

§ 4.

Käesolev määrus jõustub Läti ja Leedu kindralkomissari-piirkonnas avaldamisega.

Riga, den 23. Januar 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Väljavõte Tapaloomade ja liha veterinaararstliku järelevaatuse ja tapamajaasjanduse määrusest.

(Riigi Teataja 12/13 — 1924.)

IV.

Liha toiduks kõlblikukstunnistamise alused ja kord.

§ 27. Inimestele toiduks kõlbmatuks tunnistada ja ära hävitada tuleb kogu loom, mille juures nahaga ümber käiakse Loomataudide vastu võitlemise seaduse järele, kui liha järelvaatusel ilmsiks tuleb mõni allpoolnimetatud haigus või viga:

1) veisekatk,
2) põrnataud,
3) kohisev muhutaud,
4) marutaud,
5) tiisikus täieliku lahjenemise korral,
6) veremürgitus, mis tekkinud kas emakoja-, udara-, soolte-, liikme-, kõõlustupe-, sõra-, kabja-, naba-, kopsu-, rinnakoopa- ja kõhukelmepõletikust, või mädanevatest ehk põlendikus haavadest, kui selle juures lihased silmnähtavalt muutunud on, või kui niisugused muutused puuduvad, bakterioloogiliselt aga veremürgitust sünnitavad mikroobid, eriti n. n. lihamürgitajad, leitakse,
7) veiste ja põtrade taud,
8) kangestustaud, kui liha silmapaistvalt muutunud on,
9) kasvajad, kui nad on olemas rohkel arvul lihastes, lihanäärmetes ja kontides,
10) sigade punataud, kui silmnähtavalt on muutunud rasv kui ka lihased,
11) sigade kopsutaud ja katk, kui lihased silmnähtavalt muutunud on,
12) tatitaud,
13) kollatõbi, kui lahjaks jäänud, või kui kõik kehaosad 24 tunni möödumisel tapmisest veel täitsa kollased või kollakasrohelised on, või kui lihal sama aja möödumisel keedetult või küpsetatult veel vastik lõhn või maitse on,
14) üldine veetõbi, kui liha vesine,
15) loomuvastane lõhn ja maitse lihal, nagu vastik kuse-, sõnniku- või äärmiselt vastik sugulõhn, vastik arstirohtude või desinfektsiooni ainete lõhn ja maitse, äärmiselt vastik kala- või kalarasva lõhn, kui selle juures lõhn või maitse 24 tunni möödumisel keedu ja küpsetamise proovil ja pärast jahutamist veel ei kao,

16) looma täielik lahjenemine mõne haiguse tagajärjel,
17) liha mädanemine,
18) kui loom on haigusesse surnud või haiguse-agoniis tapetud,
19) kui loom on sündimata, enneaegu või surnult sündinud.

§ 28. Inimeste toiduks kõlbmatuks tuleb tunnistada ja ära hävitada kogu looma keha, välja arvatud rasv, kui on leitud: 1) sigadel trihiinid, kui selle juures liha silmapaistvalt muutunud on; 2) tervisele kahjulikud tangud — cyst. cellulosae sigadel, lammastel ja kitsedel, cyst. inermis veistel, kui lihased vesised ja tange on olemas suuremal määral, nimelt, kui iga lõike peale lihastes tuleb nähtavale rohkem kui üks tang. Maks, neerud, magu, sooled, põrn, peaaju, selgrooüdi ja udar tulevad kõlbulikuks tunnistada, kui neis hoolsal otsimisel tange ei leita; 3) sarkosporiidid, kui neid on olemas suuremal arvul ja sel põhjusel liha vesine või muidu silmapaistvalt muutunud on.

§ 29. Inimestele toiduks kõlbmatuks tulevad tunnistada ainult muutunud kehaosad, kui ilmsiks tulevad järgmised haigused või vead:

1) veiste kopsutaud;
2) kodarseene- ja kobarseenehaigus (actinomycosis ja botryomycosis);
3) kangestustaud, kui liha muutunud ei ole ja veri hästi välja on jooksnud;
4) sigade nõgesepalavik ja südameklappide punataud;
5) sigade punataud, kui ei ole muutusi, mis §§ 27, 30 tähendatud, mille juures toiduks mittetarvitatavad tapajätted tulevad ära hävitada, veri tuleb kas kahjutult kõrvaldada, või keedetult tarvitamiseks välja anda;
6) sigade kopsutaud ja katk, kui ei ole muutusi, mis § 27, 30 tähendatud;
7) suu- ja sõrataud ilma lisahaigusteta. Haiged kohad tulevad ära hävitada. Pea, keel, süda, söögilõõr, magu, sooled, jalad kuni tukaliikmeni ühes naha ja sõrgadega võib tarvitamiseks välja anda, kui nad veterinaararsti valve all on keevas vees kupatatud;
8) tervekssaanud sigade üksikute mahlanäärmete põrnataud (kui haigusest muutunud mahlanäärmed enam bac. anthraxis ei sisalda ja kapseldunud on);
9) tiisikus, kui ei ole muutusi, mis § 27 tähendatud. Elund tuleb ka siis haigeks tunnistada, kui sellega ühenduses olevad mahlanäärmed tiisikusest muutunud on. Kui kesk-

mete näärmed on tiisikusest muutunud, tuleb vastav soolte osa (peened või jämedad sooled) ühes keskmerasvaga haigeks tunnistada;

10) elundite ja üksikute kehaosade kidunemine (atrophia);

11) parasiidid loomariigist, nagu tangud, mis tervisele kahjulikud ei ole, maksalutikad, paelussid, rakkussid, sarkosporiidid jne., kui ei ole muutusi, mis tähendatud § 27, 28. Muutunud osad elunditest ühes parasiitidega tulevad välja lõigata ja ära hävitada. Kui see parasiitide rohkuse tõttu võimalik ei ole, tuleb kogu elund ära hävitada;

12) kasvajad, kui nad piiratud ja vähesel arvul olemas;

13) kohalikud põletikud ja põlendikud, nagu fibrinöösne kõhukelmepõletik, keskmete emfüseem sigade juures, rasvanekroos, kopsupõletik, südameümbrikupõletik, pyelonephritis jne., niisama ka kapseldunud mädapaised ja nekrootilised kohad, kui selle juures loom enne tapmist palavikus on olnud ja veremürgituse tundemärgid puuduvad;

14) keha vigastused, nagu haavad, põrutused, luumurdmised, põletishaavad jne., kui loom ei olnud palavikus;

15) ebakujulised kehaosad (nomalia), kui liha muutunud ei ole;

16) lubjastumised, pigmendiga täidetud elundid või kehaosad, kohalikud verevalamid jne.;

17) pealiskaudne mädanemine, hallitus ja muud sarnased rikked;

18) liha osaline roojastumine mädaga, mürkidega ja muude kahjulikkude ainetega;

19) ülespuhutud liha ja liha määrdumine sel määral, et seda enam võimalik ei ole puhastada;

20) kopsud täidetud kupatusveega, maosõnnikuga jne.;

21) veri shehtimisel, kui ei ole verejooksu ajal kaelasoontest söögilõõr kinni pigistatud sellekohase näpitsaga.

§ 30. Tingimusi kõlbulikuks tuleb lugeda:

I. Rasv § 28 tähendatud juhtumistel. Tangus veiste rasv, kui see hoolsal järelvaatusel tangudest vaba leitakse, samuti ka sarkosporiidiaid põdevate loomade rasv tuleb kõlbulikuks lugeda ja kitsendamata tarvitamiseks välja anda.

II. Üksikud lihaveerandid või nende jaod, milledes leidub üks või rohkem tiisikuses mahlanäärmeid, kui ei ole muutusi, mis selles §-is III kärpes p. 1 tähendatud, või kui juhtumine ei käi § 31 alla.

III. Kogu looma keha, välja arvatud kehaosad, millede kõlbmatuks tunnistamine on ette nähtud § 29, kui on kindlaks tehtud:

1) tiisikus värske vere infektsiooni tundemärkidega, kui loom mitte täiesti lahjaks ei ole jäänud. Värske vere infektsioon on olemas, kui vere suure ringvoolu kaudu tekkinud tuberklid on läbipaistvad ja mitte üle millimeetri suured, või kui mahlanäärmed ja põrn paistetanud on.

Kui on olemas mitte täiesti kapseldunud tiisikuse pehmenemise pesi või tiisikuse infiltratsioon — tiisikuse pesade jooneline juustunemine — tuleb oletada värsket vereinfektsiooni ja sellekohane hoolas järelvaatus toime panna;

2) sigade punataud, kopsutaud ja katk, kui ei ole § 27 tähendatud muutusi, aga liha ikkagi sedavõrd muutunud on, et seda ümbertöötamata võimata välja anda;

3) tervisele kahjulikud tangud (cyst. inermis veistel ja cyst. cellulosae sigadel, lammastel ja kitsedel), kui ei ole § 28 tähendatud muutusi. Vähese arvu tangudega veise liha tuleb lugeda kõlbulikuks ilma kitsendusteta, kui ta 21 päeva soolas, jahutus- või külmetusruumis hoitud on. Maks, põrn, neerud, magu, sooled, peaaju, selgrooüdi, udar, rasv tulevad kõlbulikuks tunnistada ja kitsendusteta välja anda, kui neis hoolsal otsimisel tange ei leidu;

4) trihinoos sigadel, kui ei ole muutusi, mis § 28 tähendatud;

5) liha saastunud põrnataudi ja tatitaudi pisilastega, iseäranis niisugustel juhtumistel, kui loomad tapetud samade riistadega, milledega olid tapetud mainitud haigusi põdevad loomad.

§ 31. Kõlbulikuks, aga vähemväärtuslikuks tuleb lugeda liha, mille juures tuleb ilmsiks mõni järgmistest vigadest:

1) Tiisikuse korral:
   a) kogu lihakeha, kui haigus on olemas raskel kujul rohkem kui ühes elundis või kontides, kui selle juures ei ole §§ 27 ja 30 tähendatud muutusi;
   b) liha veerand, kui on tiisikuses lihanäärmed, aga haiguse pesad kuiva juustu sarnased, või lubjastunud ja vastavad kondid haigusest puutumata. Tiisikusest muutunud mahlnäärmed ja lihased peab igal juhtumisel kõlbmatuks tunnistatama ja hävitatama;

2) loomuvastane maitse ja lõhn, iseäranis sugulõhn, kui niisugune maitse või lõhn ka 24 tundi pärast tapmist veel täiesti kadunud ei ole ja ka keedu- või küpsetamisproovil veel tundub;

3) veetõbi, kollatõbi, vereplekid, sarkosporiidid, lubjastused kergel kujul;

4) täieline lahjenemine, kui see mitte põdemise tagajärg ei ole;

5) puudulik verest tühjaksjooksmine, kui ei ole muutusi, mis §§ 14 ja 29 tähendatud;

6) vasikate kidurus ja liig noorus.

V.

Liha märkimine pärast veterinaararstlikku järelevaatust.

§ 32. Pärast veterinaararstlikku järelevaatust tembeldatakse liha kas iseäralise värvi- või põletustempliga. Templivärvina tuleb tarvitada hästi pealseisvat, tervisele kahjutut, sinist või violetset värvi. Templid peavad kõigis Vabariigi tapamajades ja lihajärelevaatuse asutustes olema ühekujulised ja nende kuju kinnitab Veterinaaritalitus. RT 1934, 27, 234.

§ 33. Veterinaararsti poolt inimese toiduks kõlbulikuks ja täisväärtuslikuks tunnistatud ja omanikule kitsendamata väljaantav liha märgitakse ära ringikujulise templiga, mille läbimõõt peab olema 5 cm ja millel on tähendatud tapamaja või lihajärelvaatusasutuse nimetus.

§ 34. Veterinaararsti poolt vähemväärtuslikuks tunnistatud liha märgitakse ära võrdkujulise kolmenurgelise templiga, mille külgede pikkus on 6 cm ja milles peab olema peale tapamaja või lihajärelvaatusasutuse nimetuse ka sõna „vähemväärtusline".

§ 35. Sissetoodud liha märkimiseks tarvitatavad templid on samakujulised nagu §§ 33 ja 34 tähendatud, kuid tema ringi ümbritseb nelinurk. Tapamajas tapetud kui ka sissetoodud vähemväärtusline liha tembeldatakse ühesuguse kolmenurgelise templiga.

§ 36. Tingimusi kõlbulikuks tunnistatud (tapamajas tapetud kui ka tapetult sisse toodud) ja steriliseeritud liha märkimiseks tarvitatav tempel on ovaalikujuline, mille ristläbimõõt on 4 cm ja pikutiläbimõõt on 6 cm. Sellel templil peab peale lihajärelevaatusasutuse nimetuse olema sõna „steriliseeritud". Tingimusi kõlbulikuks tunnistatud liha tembeldatakse punase värviga.

§ 37. Hobuseliha tempel on neljanurgeline püstkülik, küljed 4 cm : 6 cm, milles peale tapmise koha nimetuse peavad olema sõnad: „Hobuseliha".

§ 38. Tempelkiri peab selge ja loetav olema: tempel pannakse järgmiste kehaosade peale:

Veistel, hobustel ja eeslitel:

1) kaela mõlema külje peale; 2) esimeste jalgade tagumise pinna peale; 3) mõlema õla peale; 4) selja peale neerude kohale; 5) tagumiste reite sisemiste ja välimiste külgede peale; 6) pea ja keele peale.

Vasikatel:

Kui nahk nülgimata: 1) esimeste ja 2) tagumiste jalgade peale; 3) neerurasva kõrvale.

Kui nahk nülitud: 1) õlgade peale ja 2) tagumiste reite sisemiste külgede peale; 3) neerude kohale.

Sigadel:

1) pea mõlema poole peale; 2) kaela mõlema poole peale; 3) õlgade peale; 4) selja peale; 5) kõhu peale; 6) tagumiste reite väliste külgede peale.

Lammastel ja kitsedel:

1) kaela peale; 2) õlgadele; 3) selja peale; 4) tagumiste reite sisemiste külgede peale.

Märkus 1. Põrsastel ja talledel alla 12 kg turja ja ristluu peale.

Märkus 2. Omaniku soovil peab tempelmärke ka muudele kohtadele pandama.

Märkus 3. Üksikud tarvitamiseks kõlbulikuks tunnistatud lihatükid tulevad kõik ükshaaval ära tembeldada.

VI.

Tingimusi kõlbuliku liha steriliseerimine.

§ 39. Tingimusi kõlbulikku liha tuleb kõlbulikuks teha järgmiselt:

1) rasv sulatada § 28 tähendatud juhtumistel
2) keeta, vee ehk auruga, liha ja rasva:
   a) tiisikuse puhul § 30 tähendatud kordadel;
   b) sigade trihinoosi puhul § 30 tähendatud kordadel;
   c) liha saastumise korral põrnataudi või tatitaudi pisilastega, § 30;
3) keeta, vee ehk auruga, või soolata liha ja rasva:
   a) sigade punataudi, kopsutaudi ja katku korral, § 30, selle juures tarvitatud soolvesi peab kahjutult kõrvaldatama;
   b) sigade, lammaste ja kitsede tangude korral, § 30;
4) keeta, vee ehk auruga, või soolata või jahutada ehk külmetada veiste tangude (cyst. intermis) korral, § 30.

§ 40. Eelmises § (§ 39) tähendatud steriliseerimisi tuleb järgmiselt teostada:

1) rasva tuleb sulatada, nii et sulatatava massi kõigis osades kuumus tõuseb vähemalt 100° C;
2) steriliseerimiseks keetmisega, vee ehk auruga, tuleb liha mitte üle 10 cm paksudeks ja 2 kg raskusteks tükkideks raiuda ja nii kaua (2—3 tundi) steriliseerida, kuni veiste lihaste sisemised osad valkjashallikarvalisteks, ja liha lõikest väljaimbuv vedelik mitte enam punakat värvi ei ole;
3) steriliseerimiseks soolamisega tuleb liha mitte üle 2½ kg raskusteks tükkideks raiuda ja vähemalt 3 nädalat soolvees (1 osa soola, 2 osa vett) hoida;
4) tangus veiste liha võib steriliseerida jahutamisega ehk külmetamisega, kus on olemas tehnilistele nõuetele vastavad jahutus- või külmetusruumid, hoides liha sarnastes ruumides vähemalt 21 päeva.

VII.

Kõlbmatukstunnistatud liha hävitamine või kasutamine.

§ 41. Kõlbmatukstunnistatud liha võib kahjutuks teha:

1) kõrge kuumuse abil, mitte alla 100° C., iseäralistes utilisatsiooni-aparaatides või keetmisega, kuni liha üksikud jaod koost ära lagunevad. Selle juures saadud produkte võib loomatoiduks või tehnilisteks otstarveteks ära kasutada;
2) maha mattes selleks määratud kõrvalistesse kohtadesse. Enne mahamatmist tuleb liha tõrvaga, petrooleumiga, kresooliga või muude sarnaste ainetega denatureerida, siis auku panna, põletamata lubjaga katta ja auk maaga täita, nii et liha peale vähemalt ühe meetri paksune kiht maad tuleb.

§ 42. Hävitamisele määratud elundid ja vähemad lihatükid tulevad lihajärelevaatusel veterinaararsti juuresolekul kohe erilisse lukustatud kasti panna ja kontrolli all liha hävitamise kohale viia.

§ 43. Kui on kogu looma keha (§ 27) või looma keha, välja arvatud rasv (§ 28), hävitusele määratud, siis tuleb seda loomaomanikule teatada ja selle üle akt kokku seada. Aktis peab ära lähendatud olema looma omaniku nimi ja elukoht, konfiskeeritud tooma liik ja tundemärgid, liha raskus ja tähtsamad pataloogilis-

-anatoomilised muutused. Aktile kirjutavad alla tapamaja juhataja ehk tema asemik, valvekorral olev politseiametnik ja liha omanik ehk tema asemik.

Märkus: Hävitatud liha omaniku soovil tehakse samasugune akt ka osalise loomakeha hävitamise kohta.

§ 44. Hävitatud liha kohaliku turuhinna teeb kindlaks komisjon, mille liikmeteks on tapamaja juhataja ehk tema asemik, üks lihunik või loomakaupleja ja politsei esindaja, esimese juhatusel. Otsuse teeb komisjon häälteenamusega. Hävitatava liha hindamise üle teeb komisjon akti, millele kõik liikmed alla kirjutavad ja mis ühes ärakirjaga § 43 tähendatud konfiskeerimise aktist Veterinaartalitusse tuleb saata (kogu keha korral).

§ 45. Eelmises § (§ 44) tähendatud dokumentide põhjal maksab Veterinaartalitus hävitatud liha omanikele Tapamajade ja lihajärelvaatuse seaduse § 28 ettenähtud määral tasu. Kui liha omanik liha kõlbmatuks tunnistamisega ja selle hävitamisega rahul ei ole, võib ta asjale tähendatud seaduse § 27 põhjal kohtuliku käigu anda.

VIII.

Sissetoodud liha järelevaatus piirkondades, kus sunduslik lihajärelevaatus on maksma pandud.

§ 46. Linnades, alevites ja maakohtades, kus sunduslik lihajärelevaatus on maksma pandud, avatagu tapetult sissetoodud loomade jaoks lihajärelevaatuse asutised. Need asutised võivad asuda kas avaliku tapamaja juures või omavalitsuste poolt selleks eriti sisseseatud ruumes. Neis asutusis olgu tarvilised sisseseaded liha veterinaararstliku järelevaatuse tarvis, sealiha mikroskopeerimiseks, liha tembeldamiseks ja kõlbmatuks tunnistatud liha hävitamiseks, ning kohtades, kus elanikkude arv üle 10.000, ka müügikohad tingimusi kõlbliku liha tarvis.

Märkus: Tapetult sissetoodud liha, välja arvatud avalikkudes ja Põllutööministri loaga avatud eksporttapamajades tapetud, kuulub teistkordsele järelevaatusele ja maksustamisele.

RT 1931, 40, 283.

§ 47. Lihajärelevaatusasutuse ruumid peavad tervishoiu nõuetele vastama. Neis ruumes peab olema tarvilisel määral valgust ja hea õhuvahetus, kuna seinad ja põrand neis ruumes peavad niiviisi ehitatud olema, et neid veega pesta ja tarvilisel korral desinfitseerida võib.

§ 48. Kohalikud omavalitsused on kohustatud avalikult kuulutama, mis ajal nende piirkondades asuvad lihajärelevaatuse asutised on avatud.

Linna- ja alevivalitsustel, kellel on olemas avalikud tapamajad, on õigus keelata sisse vedada oma administratiiv-piirkonda värsket veiseliha. Selle keelu alla ei kuulu tõestatud hädatapmisel saadud värske veiseliha, samuti ka värske veiseliha, mis on pärit avalikus või eksporttapamajas tapetud loomadelt ja jahutatud kuiva õhuga $+2^0$ kuni $+4^0$ C järgi ning kohale veetud samasuguse jahutussisseseadega veoabinõudes. RT 1936, 36, 276.

§ 49. Tapetud sigu, vasikaid, lambaid ja kitsi võib järelvaatusasutustesse tuua ainult kogu looma viisi, mille juures looma kehadega peavad loomulikus ühenduses olema kops, süda, maks ja neerud, sigadel ka pea. Põrn peab kaasas olema. Sigu võib samul tingimusil pikuti lõhkiraiutult poole keha viisi tuua.

§ 50. Tapetud veiste ja hobuste liha võib kogu looma viisi tuua, kuna keha võib keskelt risti pooleks raiutud olla, kuid nii, et lihaga ühendusse jäävad pea, kops, süda, maks ja emaste loomade juures ka udar.

Liha juures peavad puutumata olema kõhu- ja rinnakelmed, niisama ka sisikonnad ja kehanäärmed. Kui loom on tapetud mõne vigastuse pärast, näit. luumurd, peab vigastatud koht lihaga ühes järelvaatusele toodama.

§ 51. Isikutel, kes hädapärast tapetud veise-, hobuseliha või mõne muu hädapärast tapetud looma liha järelvaatusele toovad, peab kaasas olema tunnistus kas kohalikult veterinaararstilt, politseiametnikult, vallavalitsuselt, külakümnikult või mõnelt usaldusväärilselt eraisikult, milles peab tähendatud olema:

1) looma tapmise põhjus;
2) looma haiguse vältus;
3) looma haiguse tundemärgid.

§ 52. Kui lihajärelevaatuse asutisse, mis asub piirkonnas, kus sunduslik lihajärelevaatus on maksma pandud, on toodud liha, mis ei vasta käesoleva määruse §§ 49—51 ja 54 tähendatud nõuetele, võib veterinaararst niisuguse liha järelvaatusest loobuda ja liha tembeldamata jätta. Niisugusest juhtumisest tuleb kohalikule politseiametnikule teatada, kelle kohus on selle eest hoolt kanda, et see lihajärelvaatusasutise alla kuuluvas piirkonnas müügile ei lähe. RT 1931, 40, 283.

§ 53. Kui sissetoodud liha juures tarvis on iseäralisi uurimisi liha kõlbulikkuse selgitamiseks ette võtta, on veterinaararstil õigus liha kuni 24 tundi lihajärelvaatusasutustes kinni pidada. Niisugustel kordadel on lihajärelvaatusasutuse valitsus kohustatud kõik võimalikud abinõud selleks tarvitusele võtma, et liha selle aja jooksul rikki ei läheks.

§ 54. Liha peab järelvaatusele toodama puhastes sõiduriistades, puhta valge linase riide sisse õmmeldult.

IX.

Tingimusi kõlbuliku liha müügi kord.

§ 55. Linnades, kus rohkem kui 10.000 elanikku ja kus sunduslik lihajärelevaatus maksma pandud, on linnavalitsus kohustatud avama iseäralised müügikohad tingimusi kõlbulikuks tunnistatud liha müümiseks.

§ 56. Eelmises §-is tähendatud liha müügikohtade korraldus määratakse ligemalt kindlaks vastava linnavalitsuse poolt välja antud määrustega. Need müügikohad peavad peajoontes järgmiselt korraldatud olema:

1) kõlbulikuks tehtud tingimusi kõlbuliku liha müügikohti seab sisse tapamaja või liha järelvaatusasutuse juures ja peab üleval omal arvel vastav linnavalitsus, tapamaja või lihajärevaatusasutuse juhataja otsekohese järelvalve all;
2) neis müügikohtades võib ainult § 40 tähendatud tingimusi kõlbulikku liha müüa;
3) müügikoht on avatud tarviduse järele; müügiaeg tuleb avalikult välja kuulutada;
4) müüdava liha hinna määrab kindlaks tapamaja valitsus, ära kuulates lihaomaniku soovi;
5) müüdud lihast saadud raha, maha arvatud lihajärelvaatuse ja liha steriliseerimise maks taksi järele, maksetakse liha omanikule müügikoha poolt välja;
6) müügikohta väljapandud liha juures peab olema sedel, milles ära märgitud on liha hind ja liha tingimusi kõlbulikuks tunnistamise põhjus;
7) müümatajäänud liha tuleb uuesti veterinaararsti poolt järele vaadata ja kui tarvis, teine hind määrata, kuna vahepeal kõlbmatuks muutunud liha peab ära hävitatama;
8) tingimusi kõlbulikku liha võib müüa ainult isikutele, kes seda omas majapidamises tarvitavad, ühele isikule ühe päeva jooksul mitte rohkem kui 10 naela;
9) lihakauplejatele, hotellidele, joogikohtade ja söögimajade pidajatele on keelatud tingimusi kõlbulikku liha müüa;
10) tingimusi kõlbulikku liha on keelatud välja vedada tapamaja või lihajärelvaatusasutuse alla kuuluvast piirkonnast.

Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrus.

(Riigi Teataja 1935, 91, 753.)

§ 1. Käesoleva määruse alla kuuluvad kõik riigipiirides turustatud liha ja lihasaadused.

§ 2. Liha nimetuse all mõistetakse inimeste toiduks tarvitatavate soojavereliste loomade kehaosasid ja orgaane, nagu: lihased, rasv, keel, süda, kops, maks, neerud, aju, kõri, põrn ja veri.

§ 3. On lubatud müügiks ja inimeste toiduks turustada veise, sea, lamba, kitse, hobuse, eesli, kodujänese ja toiduks kõlblikkude kodu- ja metslindude ning metsloomade liha.

§ 4. Hobuse- ja eesliliha võib olla müügil ainult sellekohastes erikauplustes, kus on keelatud pidada ja müüa teiste loomade liha. On keelatud segada turustamisel või ümbertöötamisel hobuse- ja eesliliha teiste loomade lihaga.

§ 5. Lihasaaduseks nimetatakse kõik valmistatud või ümbertöötatud liha, mis on soolatud, suitsetatud, keedetud, praetud, kuivatatud, õhukindlatesse nõudesse asetatult kuumutatud või muul teel konservitud.

§ 6. Liha ja lihasaaduste alalhoidmiseks, ümbertöötamiseks ja konservimiseks on lubatud tarvitada: külmutamist, soolamist, suitsetamist, keetmist, praadimist ning õhukindlatesse nõudesse asetatult kuumutamist. Juurdelisatavatest konservimisainetest on lubatud tarvitada keedusoola, salpeetrit (kaalisalpeeter) kuni 1:1000 konservitavast ainest või kuni 2,5% konservides leiduva keedusoola raskusest, suhkrut ja äädikat ning vürtsainetest kõiki inimtervisele kahjutuid vürtsaineid.

§ 7. Paragrahvis 5 ettenähtud lihasaaduste valmistamiseks müügi otstarbel on lubatud tarvitada ainult tingimusteta kõlblikuks tunnustatud liha. Püsivorste ja toosikonserve lubatakse valmistada ainult järelevaatusel täisväärtuslikuks tunnustatud värskest lihast.

Mao-soolestiku välis- s. o. lihaskesta (söögitoru, magu, sooled) ja kusepõit on lubatud tarvitada lihasaaduste kestana peale puhastamist ning limakesta eemaldamist.

§ 8. Konservitoosid peavad olema valmistatud vastupidavast materjalist, mis alalhoidmisel ja transportimisel ei pragune ja mis võimaldab toose õhukindlalt sulgeda. Metalltoosid peavad olema seest tinutatud inglistinaga, mille koosseisus ei tohi olla üle 1% seatina ja kaetud vastava hästipüsiva lakiga. Kuumutamise abil lihast valmistatud toosikonservid ei tohi sisaldada elusaid aeroob-

seid ja ana-aeroobseid baktereid. Konservid loetakse steriilseteks, kui nad seistes 6 päeva 37°C juures ja pärast seda 6 päeva toa temperatuuris lagunemise protsessi ei avalda. Konservitoosi pealkiri peab sisaldama firma nimetust, kes konservid valmistanud ja valmistamisseeria märki.

§ 9. Keelatud on:

1) tarvitada liha ja lihasaaduste alahoidmiseks, ümbertöötamiseks või konservimiseks igasuguseid keemilisi aineid, mis § 6 nimetamata nagu: boorhapet, formooli, salitsüülhapet, benzoehapet ja nende soolasid, kloorhapesoolasid jne.;
2) lihasaaduste valmistamisel tarvitada sideaineid nagu: albumina, mussalina, multuse, sirona, eimelini, proteiidi jne. Tärklise ja jahu segamine vorstimassi on lubatud kuni 1% ulatuses ning tema sisaldus vorsti massis peab olema tarvitajaskonnale tehtud teatavaks selgelt loetava pealkirjaga kaubaartikli pakisel;
3) lihasaadusi valmistada neist loomade kehaosadest, mis kutsuvad esile vastikuse tunnet, nagu kuse- ja suguelundid, silmamunad, välised kuulmekäigud, kiidekas (leht- või kordmagu), soolestik täies ulatuses ja pärak;
4) lisada juurde vett lihasaadustele, välja arvatud keedu-, hautus-, sisikonna-, vere- ja sültvorstidele. Viini- ja teevorstide vee sisaldavus ei tohi ületada 70%.

§ 10. Välismaile eksporteeritavate lihasaaduste valmistamisel ja pakkimisel tulevad pidada silmas sihtmaa sellekohased nõuded. Juhul, kui sihtmaa nõuded tingivad kõrvalekaldumist käesoleva määruse eeskirjadest, võib neid kõrvalekaldumisi lubada Veterinaartalituse direktor.

§ 11. Vorstid, singid ja teised lihasaadused tulevad tööstustes varustada tööstuse nime kandvate ja tervishoidliselt lubatavast materjalist valmistatud pigistusplommidega. Plommita vorstide ja teiste lihasaaduste müük on keelatud.

Käesolevas paragrahvis väljendatud nõude alla ei kuulu lihasaadused, mille turustamine toimub õhukindlates toosides, mis kannavad oma välispinnal tööstuse ja saaduse nimetust.

Käesoleva paragrahvi nõuetele ei allu talumajapidamistest päritolevad singid, verivorstid ja verikäkid, kuid nad alluvad turustamisel harilikule veterinaararstlikule kontrollile Tapamajade ja lihajärelvaatuse seaduse ning vastavates määrustes ettenähtud ulatuses neis kohtades, kus lihajärelevaatus omavalitsuse poolt korraldatud.

§ 12. Lihakaupluse pindala alammäär on 8 m², kõrgus vähemalt 2,25 m ja valgustuspinna suhe põrandpinnale vähemalt 1:10. Põrand peab olema sile ja veekindel, seinad siledad ja pragudeta ning vähemalt 2 m kõrguseni kaetud kahhelkividega või värvitud heleda õlivärviga. Lihakaupluse ruum ei tohi olla otseses ühenduses eluruumidega. Lauad ja letid peavad olema tehtud kivist või puust ja kaetud klaasist, poleeritud kividega, kahhelkividega või inglistinaga tinutatud plekiga. Lihakauplustes olgu hea õhuvahetus. Puuhoonetes asuvatel lihakauplustel peab olema hea õhuvahetusega puhas ja jahe kelder või muu samade omadustega lihahoiuruum.

Lihakauplustes tegelevad isikud peavad kandma töö ajal heledat pluusi ja põlle või puhast valget kuube.

§ 13. Lihasaadusi valmistavate asutiste ruumide kõrgus peab olema vähemalt 3 m, kusjuures enne käesoleva määruse jõusse astumist tegevuses olevail asutisil on lubatud Veterinaartalituse nõusolekul tegutseda ka madalamais ruumes, kui need muus osas vastavad käesoleva paragrahvi nõuetele. Ruumid peavad olema puhtad ja varustatud ventilatsiooniseadisega, kusjuures valgustuspinna suhe põrandapinnale peab olema vähemalt 1:10. Soolikate puhastamiseks peab asutises olema eriruum, mis ei ole otseühenduses tööstusruumidega. Tööstuse, samuti ka soolikate puhastamise ruumide seinad ja laed peavad olema siledad, pragudeta ning tehtud pestavast veekindlast materjalist. Seinad peavad olema 2 m kõrguseni värvitud heleda õlivärviga või kaetud kahhelkividega. Põrandad peavad olema tehtud veekindlast materjalist ja vee ärajuhtimiseks varustatud restiga ja torustikuga. Puhastamata soolikaid ja loomanahku ei tohi pidada tööstusruumides.

Lihasaadusi valmistavate asutiste ruumid ei tohi olla otseühenduses eluruumidega, pesuköökidega ega muude ruumidega. Tallidest, lautadest, väljakäigukohtadest ja prügikastidest peavad nad olema eraldatud kindla kapitaalseinaga või asuma vähemalt 4 m eemal. Iga töölise peale peab tööstuses olema vähemalt 20 m³ õhku.

Tööliste pealisriiete ja jalanõude jaoks peab olema eriruum. Kui asutises on töölisi vähem kui 6, võib seda ruumi asendada kapiga.

Tööajal peavad töölised kandma puhast heledat pestavat pluusi ja põlle või puhast valget kuube ja valget mütsi.

Iga lihasaadusi valmistav asutis peab omama puhta, hea õhuvahetusega jääruumi või keldri, mille põrand, seinad ja lagi on tehtud pestavast, siledast ja pragudeta veekindlast materjalist.

§ 14. Kõik isikud, kes otseselt tegelevad liha turustamisega ja lihasaaduste valmistamisel, alluvad arstlikule kontrollile. Liha

ja lihasaadustega kauplejad ja väljavedajad peavad laskma ennast järele vaadata arsti poolt iga kolme kuu järgi, lihasaadusi valmistavates asutistes töötavad isikud vähemalt üks kord kuus. Arst teeb järelevaatuse kohta märkuse sellekohasesse eriraamatusse, ära tähendades järelevaatuse aja (kuupäeva ja aasta), järelevaadatava nime ja perekonnanime, vanuse ja tervisliku seisukorra ja arsti allkirja.

§ 15. Järelevalvet siseturu jaoks lihasaadusi valmistavate asutiste üle teostavad linna-, alevi- ja maaomavalitsused vastavates seadustes ettenähtud alustel ja korras.

Ekspordiks määratud lihasaaduste valmistamine võib sündida ainult Veterinaartalituse poolt selleks volitatud veterinaararstide alalise järelevalve all.

§ 16. Paragrahvide 12 ja 13 kohta võivad vastavad linna-, alevi- ja maavalitsused anda määrusi, silmas pidades neis paragrahvides väljendatud nõudeid.

§ 17. Käesolev määrus astub jõusse avaldamisega Riigi Teatajas.

Mittetäisväärtuslikuks tunnustatud liha turustamise määrus.

30. novembrist 1942.

(Amtsblatt 1943, lk. 6.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBlRMOst., lk. 11), § 2 alusel määran:

§ 1.

Toidu- ja tarvitamisväärtuselt tunduvalt halvenenud (alaväärtuslikku), samuti tingimisi kõlblikku, inimestele söögikõlblikuks tehtud liha võib turustada ainult seesuguse omaduse küllalt selgesti äratähendamisega ja ainult erimüügikohtades või teisiti politsei valve all.

§ 2.

Suuremail linnadel ja valdadel tuleb alaväärtusliku ja tingimisi kõlbliku liha turustamiseks luua või määrata erimüügikohad, kus on lubatud müüa ainult alaväärtuslikku ja tingimisi kõlblikku liha. Nende müügikohtade tegevus peab toimuma politsei valve all.

§ 3.

Lihunikele, lihakauplejaile, võõrastemajade, kõrtside ja söögimajade pidajaile on seesuguse liha omandamine, turustamine ja

tarvitamine keelatud. Asutused ja ettevõtted, kus inimesi toitlustatakse, võivad seesugust liha omandada ja tarvitada ainult politsei loal.

§ 4.

Erimüügikohtadele ja nende sarnaselt sisseseatud müügikohtadele on hakkliha, riivliha ja valmistehtud hakkliha valmistamine, tagavaraks hoidmine, müügiks pidamine ja müümine keelatud.

§ 5.

Vajalikud teostamiseeskirjad käesolevale määrusele annavad maaomased valitsused.

§ 6.

Seda, kes tahtlikult või ettevaatamatult § 1, 3 ja 4 eeskirju rikub, karistatakse vangimajaga või rahatrahviga või ühega neist karistustest. Selle kõrval tuleb määrata liha või sellest saadud tasu konfiskeerimist. Katse on karistatav.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 5. detsembril 1942[1]).

Riga, den 30. November 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Määruse nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal esimene teostamismäärus 26. märtsist 1943. a.

(Amtsblatt 1943, lk. 133.)

Kariloomade puudulik äraandmine põllumajanduslike tootjate poolt ohustab sõjaväe ja eesti tsiviilelanikkonna lihaga varustamist. Seega muutub võimatuks eesti lihanormide ühtlustamine riigisaksa tsiviilelanikkonna lihanormidega. Sõjaväe ja tsiviilelanikkonna varustamise kindlustamiseks määran seepärast idaala riigikomissari Määruse nr. 1 karilooma- ja lihamajanduse alal, 16. septembrist 1941 (VBl RKO, lk. 13, 1942, lk. 23; ABl. Reval 1942, lk. 467), § 15 alusel:

§ 1. Kohaliku omavalitsuse (linna- ja vallavalitsus) juhataja on lihanormide kokkutoomise eest vastutav.

[1]) Mittetäisväärtuslikuks tunnustatud liha turustamise määrus 22. 6. 1942 (Abl. Reval, lk. 552) kaotab seega 4. 12. 1942 möödumisel kehtivuse.

Lihanormide täitmisele sundimine.

§ 2. (1) Kohaliku omavalitsuse juhataja võib põllumajanduslikke tootjaid, kes ei ole oma lihanormi täitnud, kuigi nad selleks korraliku majandamise korral võimelised oleksid, sundida äraandmisnormide täitmisele keelustamise teel.

(2) Keelustamise puhul võib põllumajanduslik tootja oma veiste, sigade ja lammaste koosseisu kohta korraldusi teha ainult kohaliku omavalitsuse juhataja juhendite kohaselt.

(3) Keelustamise otsus tuleb vallamajas „teadaannete tahvlil" avalikult teada anda.

(4) Pärast lihanormi täitmist peab kohaliku omavalitsuse juhataja keelustamisotsuse ära muutma.

§ 3. (1) Kohaliku omavalitsuse juhataja võib nende põllumajanduslike tootjate vastu, kes ei täida tema juhendeid keelustatud kariloomade äraandmise suhtes, nõuda võimukondse politseiasutuse kaasabi. Politseiasutus on kohustatud kohaliku omavalitsuse juhataja taotlust täitma.

(2) Kui kasutatakse esimeses (1) lõikes tähendatud korda, loetakse keelustatud kariloomad Eesti Omavalitsuse kasuks tasuta võõrandatuks.

§ 4. Kohaliku omavalitsuse juhataja annab kindlaksmääratud normide piirides põllumajanduslikele tootjaile teada kariloomade arvu ja liigi, samuti tähtpäeva, milleks kokkutoomisele kuuluvad kariloomad tuleb vastavasse kokkuvõtupunkti ära anda.

§ 5. (1) Seda, kes tahtlikult või ettevaatamatult sõlmib keelustatud kariloomade kohta õigustehinguid või teostab muid toiminguid, mis on kohaliku omavalitsuse juhataja juhenditega vastolus, karistatakse, kuivõrd muude eeskirjade järgi ei tule kohaldamisele raskem karistus, vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest.

(2) Katse on karistatav.

§ 6. Põllumajanduslikest tootjaist, kellelt § 3 järgi on kariloomi tasuta võõrandatud või keda § 5 järgi on karistatud, tuleb teatada piirkonnakomissarile (maakondlikule põllumajandusjuhile), sest need põllumajanduslikud tootjad, kes oma äraandmise kohuseid ei ole täpselt täitnud, ei kuulu esmajoones arvestamisele põllumajandusliku maaomandi lõplikul tagasiandmisel.

§ 7. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja annab käesoleva määruse teostamiseks vajalikud juhtnöörid.

§ 8. Käesolev määrus jõustub 29. märtsil 1943.

Reval, den 26. März 1943.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Võljavõte E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja ringkirjalisest juhendist nr. 1070 — 10. veebruarist 1943 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, ühingule „Eesti Lihaeksport", maa-agronoomidele, jaoskonna- ja loomakasvatuse konsulentidele.

Ringkirja nr. 1070-I, 28. detsembrist 1942. a. täiendan järgmiselt:

II.

Kuldiliha.

Lihanormide täitmiseks ei võeta enam vastu kulte ega kuldiliha. Sellest korrast võib erakorraliselt lubada erandeid E. Seakasvatajate Selts ja Turukorraldusvalitsus.

E. Seakasvatajate Selts annab eelpoolnimetatud lube ainult sigade sugulavade ja kuldijaamade pidajaile, Turukorraldusvalitsus teistele normikohuslastele.

E. Seakasvatajate Seltsi ja Turukorraldusvalitsuse erilubade alusel vastuvõetud kuldid ja kuldiliha arvestatakse normide katteks 50% koguses vastavalt kuldi tapakaalust või kuldiliha kaalust.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

Loomade tapapudemete ülemmäärhindade määrus 5. jaanuarist 1943[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 1, lk. 5.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse („ABl. Reval" 1942, lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 2 alusel määran järgmist:

§ 1.

Loomade tapapudemetele kehtivad järgmised ülemmäärhinnad:

Veised.

	Hulgimüügihind Rpn. à kg	Jaemüügihind
Tapapudemete komplekt (pea keelega, terve maks, süda, põrn, udar)	46	—
Pea keele ja ajuga	32	—
Maks I a	90	105
Kops	25	30

[1]) Jõustunud 9. jaanuaril 1943.

	Hulgimüügihind Rpn.	Jaemüügihind à kg
Süda	60	75
Kops südame ja hingetoruga	40	48
Pea, keeleta	12	15
Keel, värske ja soolatud, kondita	150	180
Udar	24	30
Magu, puhastatud	24	30
Magu, puhastatud ja soolatud	36	—
Magu, keedetud	36	—
Põrn	36	—
Jalad, nahaga ja puhastatud	40	50
Mokad, puhastatud	42	55
Põse- ja pealiha, kondita	54	—
Aju, à tükk	72	86
Rasvik ja soolterasv	48	—
Veiseveri à liiter	12	15
Neerud	50	65
Vasikad.		
Vasika sisikond (kops, süda, maks) nagu lihahinnad kvaliteedi järgi.		
Vasikamaks I a.	110	130
Kops südamega	58	70
Kops südameta	30	40
Süda	66	75
Pea keelega, ajuta ja nahaga, puhastatud	54	64
Vasikakeel	138	160
Vasika soolekeskmed ja magu, värsked ja soolatud	36	—
Jalad, puhastatud, à komplekt	70	80
Aju, à tükk	60	75
Neerud	100	120
Sead.		
Sisikond (kops, maks, süda, keel) nagu poolte-hinnad.		
Maks, värske (tapamaja toode)	100	120
Maks, soolatud (pritsitud)	96	110
Kops südamega	48	58
Süda	66	76
Kops südameta	36	45
Keel neeluga	100	116
Keel, värske ja soolatud	144	165

	Hulgimüügihind	Jaemüügihind
	Rpn. à kg	
Kurgupära- ja pealiha	48	—
Neerud	50	60
Aju	80	—
Põrn	12	—
Kamar, värske ja soolatud	24	—
Veri à liiter	12	15
Soolerasv	60	—
Pea põsega	40	46
Lambad.		
Sisikond (kops, süda, maks) nagu lihahinnad.		
Pea keelega ja ajuga	36	45
Maks	90	105
Kops	30	40

§ 2.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 („ABl. Reval", lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 4 järgi.

§ 3.

Määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitungis".

Tallinn, 5. jaanuaril 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Soolikate ülemmäärhindade määrus.[1])

(Ametlik Hindade Teataja 1943, lk. 53.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. maist 1942 (Ametlik Hindade Teataja, lk. 2), § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

[1]) Jõustunud 26. märtsil 1943.

§ 1. Soolikate ülemmäärhinnad:

Siduvvärvus	Kaliiber	I kvaliteet Hind pro m Rpn.	II kvaliteet Hind pro m Rpn.
Kesksooled			
kollane	alla 40 mm	4	2,5
kollane-valge	40/45 „	6	4,5
sinine	45/50 „	9	6,5
sinine-valge	50/55 „	13	11
punane	55/60 „	16	13
punane-valge	60/65 „	18	16
roheline	65/70 „	20	18
roheline-valge	üle 70 „	22	20
Loomakõverad			
kollane	alla 30 „	3	2,5
kollane-valge	30/32 „	4	3,5
sinine	32/35 „	4,5	3,5
sinine-valge	35/37 „	4,5	3,5
punane	37/40 „	4	3
punane-valge	40/43 „	5	4
roheline	43/46 „	7	6
roheline-valge	üle 46 „	8	7
Seasooled			
kollane	alla 26 „	6	
kollane-valge	26/28 „	5,5	
sinine	28/30 „	5	
sinine-valge	30/32 „	5	
punane	32/34 „	4,5	
punane-valge	34/36 „	4	
roheline	36/40 „	3,5	
roheline-valge	üle 40 „	4	
Lambasooled			
kollane	14/16 „	1,5	1
kollane-valge	16/18 „	2	1,5
sinine	18/20	3	2
sinine-valge	20/22 „	4,5	3
punane	22/24 „	5,5	4
punane-valge	24/26 „	7	5,5
roheline	26/28 „	8	6
roheline-valge	üle 28 „	9	6

Seasaadused

	Rpn.		
seakraused	100	10 m	
kontssooled	90	„	
pärasooled	30	„ „	
umbsooled, laiad	6	tk.	
umbsooled	5	„ „	
kratsitud seasooled	180	50 „	
pärasooled, laiad		90	rpn. tk.
praak pärasooled		16	„ „
seamaod		15	„ „
seapõied kuni 20 sm		2	„ „
20/25 „		3	„ „
25/30 „		6	„ „
30/35 „		8,5	„ „
35/40 „		8	„ „
üle 40 „		11	„ „

Mitmesugused saadused

mullika umbsooled		15	rpn. tk.
looma umbsooled, originaal, poolpikad		18	„ „
looma umbsooled, originaal, pikad		24	„ „
lamba umbsooled, väikesed kuni 90 sm		6	„ „
lamba umbsooled, suured üle 90 sm		9	„ „
vasikapõied kuni 18 sm		3,5	„ „
„ 18/25 sm		6	„ „
„ 25/30 sm		8,5	„ „
„ üle 30 sm		8,5	„ „
vasikamaod		10	„ „
looma pärasooled kuni 50 sm		9	„ „
„ üle 50 sm		18	„ „
loomapõied kuni 25 sm		3	„ „
„ 25/30 „		6	„ „
„ 30/35 „		8,5	„ „
„ 35/40 „		7,5	„ „
„ üle 40 „		7,5	„ „
loomakõrid alla 30 sm		2	„ „
„ 30/40 „		5	„ „
„ 40/50 „		6	„ „
„ 50/60 „		8,5	„ „
„ 60/70 „		11	„ „
„ üle 70 „		14	„ „
hobusesooled (kimp 10 m)		180	„ kimp

§ 2. (1) Määrus jõustub avaldamisega ajalehtedes.

(2) Samast ajast arvates kaotavad kehtivuse kõik seni soolte kohta antud erandhinnakinnitused.

Tallinnas, 24. märtsil 1943. a.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

2. Eeskirjad nahkade alal.

Elluviimismäärus

Ida-maa-ala Riigikomissari toornahkade käibe määrusele (nahk nr. 8).

(Amtsblatt 1942, lk. 124.)

§ 1.

Toornahkade käibe määrus — nahk nr. 8 — 15. novembrist 1941 on Riigikomissari määrusega määruste elluviimise kohta Eesti kindralkomissari-piirkonnas 7. veebruarist 1942 (Verk. Bl. des Reichskommissars 9. veebruarist 1942, lk. 23) kehtestatud ka Eesti kindralkomissari-piirkonnas. See on jõustunud Eesti kindralkomissari-piirkonnas 9. veebruaril 1942 ja antakse allpool teada.

§ 2.

§ 1 eeskiri on kehtiv ka Tallinna Majanduskomando poolt tehtud keelustamiskorralduste suhtes.

§ 3.

§ 4 mainitud hinnateadaanded ei ole kehtivad ning on asendatud teise teadaandega toornahkade kohta 22. detsembrist 1941 (Amtsbl. 17. III 1942, lk. 132). Need hinnad on kehtivad tähendatud määruse suhtes siiski ainult päevast, mil see määrus avaldatakse Amtsblatt'is.

§ 4.

Eesti kindralkomissari-piirkonna jaoks määratakse § 5 kindlaks määratud tähtaeg 1. jaanuari 1942 peale ning § 6 tähendatud tähtaeg 1. septembri 1941 peale.

Reval, den 27. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Toornahkade käibe määrus — nahk nr. 8.

(Amtsblatt 1942, lk. 125.)

Sõjamajandus nõuab, et kõik laos olevad ning juurdetulevad toornahad ühe keskasutuse poolt kokku võetaks ning selle poolt, arvestades üksikute nahasortide vajaduse tungivust, kohastele töötlemisasutustele edasi toimetataks. Seepärast määratakse:

§ 1.

Kõik nahad tuleb müüa nahakasutamisühingute kogumispunktidele.

Põhja Majandusinspektsiooni ning Riia ja Kaunase Majanduskomandode poolt keelustatud nahad (lamba- ja tallenahad, vasikanahad, kitsenahad, veisenahad, hobusenahad, varsanahad ja igasugused karusnahad) värskes, soolatud või kuivas olekus kui ka vahepeal tapmistest saadud nahad tuleb üle anda ja müüa nahakasutamisühingute kogumispunktidele.

§ 2.

Selle alla ei kuulu ainult: nahkade tagavarad neis nahaparkimistöökodades ja nahavabrikutes, kellele Ida-maa-ala Riigikomissari poolt on antud vastav tootmisülesanne.

§ 3.

Vasikanahad, veisenahad, lamba- ja tallenahad ning seanahad, mis edaspidi mõnes tapamajas saadakse, tuleb hiljemalt tapmisele järgneval päeval soolamata olekus ära vedada nahakogumispunktidesse.

Kõik teised nahad — näit. kodus tapmistest ja nülgijate abil saadavad nahad — tuleb hästi sisse soolata või ettevaatlikult kuivatada ja need peavad ühe kuu jooksul jõudma nahakasutamisühingute kogumispunktidesse.

§ 4.

Nahkade hindamisel nahakasutamisühingute poolt on mõõduandev Ida-maa-ala Riigikomissari teadaanne nr. 1 toornahkade hindade kohta 9. oktoobrist 1941 (Verkündungsblatt, lk. 24).

§ 5.

Nahaparkimine pärast 1. jaanuari 1942 lubatud ainult neil nahaparkimistöökodadel, kel selleks luba.

Toornahkade ning igasuguste toorkarusnahkade töötlemine on pärast I. novembrit 1941 lubatud ainult nendele nahaparkimistöökodadele, kellele Ida-maa-ala Riigikomissari poolt antakse eriline luba teatava tootmisülesande näol. Kõigile teistele nahaparki-

mistöökodadele ei ole nahkade töötlemine sellest ajast enam lubatud. Nahad, mis on veel töös, tuleb kiiresti valmis teha ning nahakeskustele ära anda.

§ 6.

Nahaparkimine eraisikuile on keelatud.

Pärast 1. septembrit 1942 vastuvõetud nahku ei anta tagasi omanikele.

Nahaparkimistöökojad ei tohi ka tasu eest eraisikuile parkida mingisuguseid toornahku. 1. augustiks 1941 tasuliseks parkimiseks vastu võetud nahku võidakse pärast nende valmistegemist nende omanikkudele ilma erilise vabaksandmiseta väljastada. Pärast 1. augusti tasuliseks parkimiseks vastu võetud nahkade eest tuleb nende toojaile tasuda sularahas. Hindamisel on mõõduandev Teadaanne 9. oktoobrist 1941 (Verkündungsblatt, lk. 24). Pärast valmistegemist tuleb nahad või karusnahad tasu vastu ära anda nahakeskustele.

Tuleb juhtida eraisikute tähelepanu, kes edaspidi tahavad nahku tasuliselt parkida lasta, sellele, et nad peavad kõik nahad müüma nahakasutamisühingute kogumispunktidele.

§ 7.

Määruste ning Kindralkomissaride poolt antud teostamiseeskirjade rikkumisi karistatakse vabadusekaotuskaristusega või korraldustrahviga piiramata suuruses või mõlemate karistustega.

§ 8.

(1) Piirkonnakomissarid võivad määrata korraldustrahve kuni 500 riigimargani.

(2) Piirkonnakomissari otsuse peale võidakse ühe kuu jooksul, arvates otsuse teatamisest, kaevata vastavale Kindralkomissarile. See otsustab lõplikult.

§ 9.

(1) Kindralkomissarid võivad määrata korraldustrahve piiramata suuruses.

(2) Kindralkomissari otsuse peale võidakse ühe kuu jooksul, arvates otsuse teatamisest, kaevata Riigikomissarile.

§ 10.

Vabadusekaotuskaristusi võivad määrata ainult kohtud.

§ 11.

Käesolev määrus jõustub Leedu ja Läti kindralkomissari-piirkondades avaldamise päeval.

Riga, den 15. November 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Fründt.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva Naha majandamise määruse 22. maist 1942, avaldatud Verordnungsblatt des Reichskommissars, 1. 6. 1942 (lk. 105).

Reval, den 10. Sept. 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Naha majandamise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 587.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBl. RM. Ost, lk. 11), § 2 alusel määran:

§ 1.

Nahad ja nahakaubad Riigikomissari ja kindralkomissaride majandamisele.

(1) Riigikomissari ja kindralkomissaride majandamisele alluvad alljärgnevad kaubad:

a) igasugused toornahad (välja arvatud kalanahad),
b) igasugused karusnahad,
c) nahk pool- ja valmisfabrikaadina,
d) igasugused jalatsid,
e) nahakaubad, nagu masinarihmad ja tehnilised nahkesemed, nahast sadulsepakaubad ja rakmed, nahklindid, nahkrihmad, nahknöörid, portfellid, fotokotid, kaarditaskud, muud taskud ja kotid, peennahast tooted ning taskukaubad, igasugune nahkriietus, nahajäätmed, kaasa arvatud liiminahk ja valtsimislaastud.
f) parkained ja parkainete ekstraktid,
g) harjad ja igasugused loomakarvad.

(2) Majandamisele ei kuulu tarbija juures või sõjaväe omanduses olevad kaubad.

§ 2.

Nahakaupade käsutamine võib toimuda ainult lubade alusel. Eestis annab load Kindralkomissar.

(1) § 1 esimeses (1) lõikes tähendatud kaupu võib käsutada, eriti nende suhtes õigustoiminguid teostada või korraldada, neid endid või nende ladukohti muuta ainult Riigikomissari või tema poolt volitatud ametiasutuste loal.

(2) Riigikomissari või kindralkomissaride poolt seniste eeskirjade alusel antud load on kehtivad kui käesoleva määruse järgi antud.

§ 3.

(1) § 2 esimese (1) lõike järgi nõutav luba loetakse antuks, kui kaupu ümber töötatakse ametliku tootmiskorralduse alusel.

(2) Käsutuspiiratud kaupade müükide või hangete puhul asendab nõutavat luba ostuluba või vabaksandmise tunnistus.

§ 4.

Nahakaupade tagavaradest teatada Eestis Kindralkomissarile. Nahakaupade läbikäigud firmadel registreerida.

(1) Käsutuspiiratud kaupade kõigist tagavaradest tuleb omanikel või valdajail teatada Riigikomissarile. Teatamise lähemad eeskirjad annavad kindralkomissarid.

(2) Käsutuspiiratud kaupade sisseost ja müük, hankimine, ümbertöötamine ja tarbimine tuleb jooksvalt üles märkida.

§ 5.

Avalikkude ametiasutuste ja erafirmade tellimiste vastuvõtmiseks on vaja Riigikomissari eelkäivat luba.

§ 6.

Esemete valmistamine nahast on keelatud.

(1) Järgmiste esemete valmistamine nahast või nahkosadega on keelatud:

kohvrid, portfellid, käekotid, kirjataskud, rahakotid, nahkvööd, traksid, foto- ja veel muud kotid ning taskud.

(2) Tähendatud nahkkaupade valmistegemine on lubatud ainult, kuivõrd käesoleva määruse jõustumisel nahkosad olid juba juurde lõigatud.

§ 7.

Lõivud nahakaupadelt.

Riigikomissar võib võtta lõive:

a) toornahkade ja karusnahakaupade ülevõtmisloa andmisel (ülevõtmislõiv),

b) naha või vääristatud karusnahkade käibelt (käibelõiv).

§ 8.

Riigikomissari poolt või teiste tema poolt volitatud ametiasutuste poolt volitatud isikud on õigustatud oma ülesannete täitmiseks nõudma igaühelt vajalikke teateid ja dokumente ning majanduslikes ettevõtteis ette võtma igasuguseid järelevaatusi äriraamatuis, märkmeis ja kirjavahetuses.

§ 9.

Karistuseeskirjad.

(1) Seda, kes käesolevat määrust või selle alusel antud teostamismäärusi rikub või neist mööda hiilib, karistatakse vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest.

(2) Katse on karistatav.

(3) Ida-maa-ala Riigikomissar võib esimeses (1) lõikes kindlaksmääratud karistuse asemel määrata korraldustrahvi kuni Rmk. 20 000.—.

(4) Rahatrahvi eest vastutab täies ulatuses ka esindatu.

§ 10.

Käesoleva määruse teostamiseks ning täienduseks vajalikud õigus- ja valitsemiseeskirjad annab Riigikomissar. Tema võib lubada erandeid käesoleva määruse eeskirjadest.

§ 11.

Käesolev määrus jõustub 1. juunil 1942.

Riga, den 22. Mai 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
Im Auftrage: Burmeister.

Ida-maa-ala Riigikomissari Naha majandamise määruse elluviimise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 590.)

§ 1.

Määruse § 2 ja 5 järgi nõutavate lubade saamiseks tuleb esitada taotlused Kindralkomissarile Tallinnas kahes eksemplaris.

§ 2.

§ 4 järgi esitatavat teadaannet tuleb korrata iga kuu .....' möödunud kuu kohta. Need teadaanded tuleb esitada Kindralkomissarile kahes eksemplaris.

Reval, den 10. September 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva Naha majandamise määruse teise teostamismääruse 15. juulist 1942 avaldatud Verordnungsblatt des Reichskommissars, 18. juulil 1942 (lk. 127).

Reval, den 10. Sept. 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Naha majandamise määruse teine teostamismäärus.

(Amtsblatt 1942, lk. 592.)

Naha majandamise määruse, 22. maist 1942 (VBl. RKO., lk. 105), § 10 alusel määran:

§ 1.

Toorkarusnahad kuuluvad äraandmisele kogumispunktidele.

Igasugused toorkarusnahad kuuluvad äraandmisele ning nendega ei või kaubelda. Ära anda tuleb toornahkade vastuvõtmiseks volitatud kogumispunktidele. Hindamine vastuvõtmisel toimub 2. veebr. 1942. a. toorkarusnahkade ülemmäärhindade kindlaksmääramise (VBl. RKO., lk. 25)[1]) või 9. okt. 1941. a. toornahkade ülemmäärhindade kindlaksmääramise (VBl. RKO., lk. 24)[2]) alusel.

§ 2.

(1) Karusnahkade viimistlemise ja vääristamise käitised kui ka parkimistöökojad peavad oma toor- ja pargitud karusnahkade tagavarad minu juhtnööride järgi ära andma minu poolt määratud suurjaotajatele. Tähendatud käitistele on keelatud toor- ja pargitud karusnahkade ostmine ning nendega kauplemine.

---

[1]) Avaldatud Amtsblatt'is 1942, lk. 300.
[2]) Avaldatud Amtsblatt'is 1942, lk. 132.

(2) Karusnahatöökojad ning karusnahkade vääristamise käitised peavad piirduma ainult tasu eest karusnahkade töötlemisega. Tellimisi tasu eest töötlemiseks võivad nad vastu võtta ainult vastava kindralkomissari nõusolekul.

Karusnahatöökojad võivad töid tellimiste peale vastu võtta ainult Kindralkomissari loal.

§ 3.

Pargitud nahkade väljajagamine jaemüügile või karusnahku töötlevaile käitistele toimub minu poolt määratud suurjaotaja kaudu vastava kindralkomissari lähemate juhtnööride järgi. Sellele on keelatud otsene müük tarbijaile.

§ 4.

(1) Pargitud nahkade, karusnahast valmiskaupade ning karusnahkriietuse väikemüük võib toimuda ainult jaekaubanduse ning loa saanud köösnerite kaudu.

(2) Karusnahkriietus, karusnahast sisevooder, karusnahast valmiskaubad ja igasugused pargitud nahad alluvad ostuloa-korraldusele.

Karusnahkade ja karusnahast riietusesemete müük ainult ostulubade alusel.

(3) Karusnahast sisevoodri jaoks, kui see on tekstiilriietusse sisse pandud või pannakse, on vajalik eri ostuluba, kuigi sama riietusese juba on ostuloakohuslik.

(4) Karusnahakaubad või nahad, mis on ümber töötatud või töötatakse ostuloakohusliku tekstiilriietuse kraedeks või pealistiseks, on samuti ostuloakohuslikud, välja arvatud on need karusnahkkraed ja -pealistised, mis olid ümber töötatud juba enne 1. jaanuari 1942.

§ 5.

Ostulubade koostamine ja väljaandmine toimub kindralkomissaride või nende poolt volitatud asutuste kaudu minu juhtnööride järgi.

§ 6.

Käesolev teostamismäärus jõustub 18. juulil 1942.

Riga, den 15. Juli 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Elluviimiseeskiri
teadaandele nahahinna kujundamise kohta.

(Amtsblatt 1942, lk. 130.)

§ 1.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari teadaande nahahinna kujundamise kohta 12. detsembrist 1941, mis on avaldatud Verk. Bl. des Reichskommissars, 31. dets. 1941 (lk. 103).

§ 2.

Määruses viidatud „Üldine määrus hinna- ja töötasukujundamise kohta Ida-maa-alal 11. sept. 1941" on avaldatud Amtsblatt des Generalkommissars 9. III 1942, lk. 114.

§ 3.

Kauba nahakeskustele pakkumisena (teadaande § 3) tuleb võtta Eesti kindralkomissari-piirkonnas kuni edasiseni valmistoodete teatamist Kindralkomissari juures.

Reval, den 27. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Naha ülemmäärhindade
määrus
10. veebruarist 1943.

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 2, lk. 22.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

§ 1.

Naha müümisel nahka tootvate käitiste (parkimistöökodade) poolt ei või ületada järgmisi ülemmäärhindu:

Sortimendid	I	II	III
		Rmk. kg	
Alusnahad — krupoonid	3,80	3,55	3,10
„ — ilma peanahata	3,30	3,10	2,90
„ — pooled	2,90	2,70	2,50
„ — kaelatükid	2,40	2,25	2,10
„ — servad	1,90	1,75	1,60

Sortimendid	I	II	III
		Rmk. kg	
Rasked alusnahad — kaelatükid ja servad	1,65	1,55	1,45
Hobuselaudjad — koorpargitud, koibadega	2,40	2,25	2,10
Hobuselaudjad — koorpargitud, koibadeta	3,30	3,10	2,90
Alusnahad — pead ja koivad	1,10	1,10	1,10
Kroomtallad — krupoonid	4,75	4,45	4,15
Juhtnahad kuni 2 mm	4,50	4,20	3,90
„ üle 2 mm	4,10	3,80	3,55
„ — kaelatükid	3,30	3,10	2,85
„ — servad	3,00	2,80	2,60
Rakmenahad, kuni 2 mm	3,80	3,60	3,40
„ üle 2 mm	3,30	3,10	2,90
Plattnahad kuni 2,5 mm, loomul. värvitud	4,20	3,90	3,60
Plattnahad üle 2,5 mm, loomul. värvitud	3,80	3,50	3,25
Plattnahad — krupoonid, loomul. värv.	5,50	5,10	4,75
„ — krupoonid, mustad	4,50	4,20	3,90
„ — kaelatükid	2,60	2,40	2,25
„ — servad	2,30	2,15	2,00
Koorpark — veorihmad — krupoonid	4,00	3,70	3,45
Kroompark — veorihmad — krupoonid	5,50	5,10	4,75
Õmblusrihmad tervetes nahkades (raagnahk, sermett)	3,00	2,80	2,60
Pärgament — krupoonid kuni 2 mm	5,40	5,00	4,65
„ — „ üle 2 mm	4,40	4,10	3,80
„ — kaelatükid ja servad	1,90	1,75	1,65
„ — tervetes nahkades	3,40	3,15	2,90
Lausknahk, raske, lihvitud ja puhastatud	2,90	2,70	2,50
„ raske, lihvimata	1,20	1,10	1,00

Sortimendid	I	II	III	IV
		Rmk. ruut-dm.		
Boxcalf (vasika-kroomparkpealisnahk), must	0,08	0,075	0,07	0,06
Boxcalf, värviline	0,09	0,085	0,08	0,07
Rindbox (veise-pealisn.) must	0,07	0,065	0,06	0,05
„ värviline	0,08	0,075	0,07	0,06
Ševroo, must	0,105	0,095	0,085	0,075
„ värviline	0,115	0,105	0,095	0,085
Ševrett, must	0,065	0,06	0,055	0,045
„ värviline	0,075	0,07	0,065	0,055
Hobuseševroo, must ja värviline	0,070	0,065	0,060	0,050
Vasika-voodrinahk	0,055	0,05	0,045	0,035
Lamba-voodrinahk	0,045	0,04	0,035	0,025
Hobuse-voodrinahk	0,045	0,04	0,035	0,025

Sortimendid		II	III	IV
		Rmk. ruut-dm		
Koera-voodrinahk	0,035	0,03	0,025	0,015
Riietusnahk, vasika	0,085	0,08	0,075	0,065
„ lamba	0,075	0,07	0,065	0,055
Kindanahk	0,075	0,07	0,065	0,055
Lausk-voodrinahk	0,025	0,02	0,015	—

Sortimendid	I	II	III
	[Rmk.	ruut-dm]	
Kroomservad, mustad	0,05	0,045	0,04
„ „ kombineeritult pargitud	0,06	0,055	0,05

§ 2.

Paragrahvis 1 nimetatud nahasortide hinnad vajavad kinnitamist Eesti Hindadeasutuse poolt. Kuivõrd sääraseid hinnakinnitusi juba on antud, jäävad need jõusse.

§ 3.

(1) Paragrahvis 1 nimetatud ülemmäärhinnad on mõeldud neto kassa, üleandmisel franko nahakeskused (naha hulgimüüjad) või jalanõudetööstused.

(2) Nahakeskused on õigustatud varustama ainult nahaväikekauplejaid ja jalanõudetööstusi. Seejuures võivad nahakeskused tegelikult maksetud sisseostuhinnale kõige rohkem 3% kaubanduslikku hinnalisa juurde arvestada. Veo- ja pakendikulud võib eraldi arvestada.

§ 4.

Jaemüügi hind. Nahaväikekauplejad võivad tegelikult maksetud neto-sisseostuhinnale kõige rohkem 15% kaubanduslikku hinnalisa juurde arvestada. Sellest hinnalisast tuleb katta saamiskulud (vedu, pakend).

§ 5.

Lubatud kaubanduslikku hinnalisa võib ainult ühekordselt juurde arvestada. Kui üks kaupleja varustab teist sama kaubandusastme kauplejat, siis on esimene kaupleja kohustatud nõutud kaubandusliku hinnalisa arves ära märkima. Teine kaupleja võib nõuda ainult ülejäävat osa lubatud kaubanduslikust hinnalisast.

§ 6.

(1) Nahka tootvad käitised on kohustatud nende poolt toodetud nahad varustama püsivate tunnusmärkidega, millest nähtub

tootja ja kvaliteediklass. Neid tunnusmärke võib eemaldada ainult siis, kui eemaldamine on ümbertöötamise juures tehnilistel põhjustel vajalik.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 10. veebruaril 1943. Ühtlasi tühistatakse Ida-maa-ala Riigikomissari nõusolekul Teadaanne nahahinna kujundamise kohta 12. 12. 1941 (VBl. RKo. lk. 103; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 162) ja Kindralkomissari nõusolekul Eesti kindralkomissari piirkonna kohta antud Elluviimiseeskiri Teadaandele nahahinna kujundamise kohta 27. 2. 1942 (AHT 1942, lk. 162).

Tallinnas, 10. veebruaril 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaanne
toornahkade hindade kohta.

(Amtsblatt 17. märtsist 1942, lk. 132.)[1]

Ida-maa-ala Riigikomissari poolt 11. sept. 1941 hindade ja töötasude kujundamise kohta Ida-maa-alal antud üldise määruse (Amtsblatt des Generalkommissars 9. 3. 42, lk. 114) § 4 kohaselt määran Eesti kindralkomissari piirkonna kohta:

§ 1.

(1) Teadaande kehteulatusse langevatele toornahkadele määratakse iga värskekaalu kg kohta, hobusenahkadele ettekirjutatud mõõtude kohaselt, kindlaks paragrahvis 2 nimetatud hinnad.

(2) Teadaande kehteulatusse langevate nahkade ost ja müük võib toimuda ainult paragrahvis 2 ettenähtud liigituse kohaselt liigi, kaalu ja sorteeringu järgi.

§ 2.

(1) Värskelt omandatavate toornahkade ostul tootjalt (nülgijalt) kehtivad lisas 1 nimetatud hinnad.

(2) Kuivade nahkade ostul tootjalt (nülgijalt) kehtivad lisas 2 nimetatud hinnad.

(3) Värskelt omandatuks loetakse nahad, mis hiljemalt tapmisele järgneval päeval jahtunud, võimalikult karvakuivas olekus soolamatult kaalutakse ja üle võetakse.

(4) Märjalt soolatult omandatud nahkadel võib lisas 1 ettenähtud hindadele lisandada 10%. Need nahad tuleb müüa eraldi nimetuse all „soolatud kaup".

§ 3.

Nõuded nahkade nülgimisel.

(1) Suurveise- ja kasvuloomanahad peavad olema lihast puhtad, ilma sarvedeta, ilma ninamikuta, ilma sabarootsuta, kuid sabanahaga, ilma sabakarvadeta, ilma kõrvadeta või tervete kõrvadega, ilma rituaallõiketa tapmisel saadud, maha tõmmatud ja ülevaltpoolt sõrgatseid ära lõigatud.

(2) Hobuse- ja varsanahad peavad olema võimalikult lihast puhtad, pikajalgsed — jalad sõrgatsi- (tuka-) liigesest ära lõigatud —, ümarapealised (ümmarguseks lõigatud peaga) ja ilma rituaallõiketa tapmisel saadud.

(3) Vasikanahad peavad olema lihast puhtad (tapmisel pea mahalõikamisega kogu peanahk vahetult kõrvade takka ära lõigatud), ilma sabarootsuta, lühijalgsed, otse altpoolt koodiliigest ära lõigatud, tapmisel saadud.

(4) Lamba- ja tallenahad peavad olema lihast puhtad, ühes peaga, ilma sarveluuta, lühijalgsed, ühes sabaga, tapmisel saadud.

(5) Hobuse- ja varsanahad jms. mõõdetakse ilma erilise venitamiseta kõrvajuurest sabajuureni.

§ 4.

Nahkade märkimine.

(1) Päritolu tõenduseks tuleb värsked või soolatud suurveise- ja vasikanahad nülgijalt vastuvõtmisel varustada kontrollmärgiga. See kontrollmärk peab kuni ümbertöötamiseni naha külge jääma. Kontrollmärgi allesoleku eest vastutab igaüks, kelle ladus nahk on või kõige viimaks oli.

(2) Suurveise- ja vasikanahad tuleb kanda jooksva numbri all raamatusse; ümbertöötajale müügi korral tuleb juurde lisada numbrite ja kaalude nimestik.

(3) Värskete või soolatud suurveise- ja vasikanahkade ostu korral tuleb kaal (hobuse- ja varsanahkade puhul mõõt) naha lihapoolsel küljel mittekustuva kirjaga (tindipliiatsiga, templijäljendiga vms.) ära märkida.

§ 5.

Ida-maa-ala Riigikomissari poolt volitatud nahkade kokkuvõtu asutused müüvad kuni § 4 jõustamiseni kaalukaupa edasi soolaskaalu järgi.

Paragrahvis 2 kindlaks määratud värskekaaluhindadele võivad nahkade kokkuvõtu asutused ümbertöötajatele müües soolaskaaluhindade saamiseks järgmise hinnalisa juurde arvestada:

	kg pealt
1. Värskelt või soolatult ülevõetud kauba puhul:	
a) suurveise- ja kasvuloomanahkadel hinnalisa .	—.16 Rmk.
b) vasika- ja nuumvasikanahkadel hinnalisa . .	—.20 „
c) lambanahkadel hinnalisa	—.15 „
2. kuivalt ülevõetud kauba puhul:	
a) suurveise- ja kasvuloomanahkadel hinnalisa .	—.25 „
b) vasika- ja nuumvasikanahkadel hinnalisa . .	—.40 „
c) lambanahkadel hinnalisa	—.25 „
	tüki pealt
3. Hobusenahkadel üle 200 cm	1.— Rmk.
„ 180—199 cm	—.75 „
„ alla 180 cm ja varsanahkadel	—.50 „
4. Kitse- ja sikunahkadel	—.50 „
kitsetallenahkadel	—.35 „
hirvenahkadel	—.40 „
metskitsenahkadel	—.30 „
koeranahkadel	—.15 „

§ 6.

Käesolev teadaanne, välja arvatud § 4, jõustub avaldamise päeval. Samal ajal kaotavad kehtivuse Tallinna Majanduskomando ja Tallinna Põllutöödirektooriumi määrus 23. X 1941 toornahkadega kauplemise kohta kui ka muud vastupidised eeskirjad.

Reval, den 20. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Lisa 1.

Toornahkade hinnad värskekaalu järgi tootjalt (nülgijalt) ostes.

Headusklass	I	II	III	IV
	Rmk. kg			
I. Suurveisenahad:				
lehmikmullikad peaga ja kasvuloomad ilma peata, igas kaalus	—.42	—.38	—.34	—.21
pullid peaga, üle 35 kg .	—.32	—.29	—.26	—.16
kõik muud suurveisenahad	—.36	—.32	—.28	—.18
II. Vasikanahad:				
vasika- ja nuumvasikanahad, ilma peata, igas kaalus	—.72	—.65	—.58	—.36

Headusklass	I	II	III	IV
		Rmk. tükk		
sündimata vasika nahad.	1.25	1.—	—	—
paljad sündimata vasika nahad	—.90	—.70	—	—
III. Hobusenahad:				
200 cm ja üle selle . . .	5.50	4.20	2.75	
180 kuni 199 cm	3.60	2.70	1.80	
alla 180 cm ja varsanahad	2.80	2.10	1.40	
IV. Lamba- ja tallenahad:				
iga villasorti	—.80	—.72	—.64	—.40
mälvad (täiskasvanud) .	—.55	—.50	—.45	—.28
pügatud (paljad)	—.40	—.36	—.32	—.20
V. Seanahad:	—.50	—.45	—.35	—.25

Lisa 2.

Kuivatatud toornahkade hinnad tootjalt (nülgijalt) ostes.

Headusklass		II	III	IV
I. Suurveisenahad:		Rmk. kg		
lehma-, härja-, pulli-, mullika- ja kasvuloomanahad, igas kaalus . .		—.72	—.64	—.56	—.36
II. Vasika- ja nuumvasikanahad		1.60	1.40	1.20	—.80
sündimata ja paljad sündimata vasika nahad .		tükihind nagu lisas 1			
III. Hobusenahad		tükihind nagu lisas 1			
IV. Lamba- ja tallenahad:					
iga villasorti		1.60	1.45	1.30	—.80
mälvad (täiskasvanud)		1.10	1.—	—.90	—.55
pügatud (paljad) . . .		—.80	—.70	—.65	—.40
V. Kitsenahad:		Rmk. tükk			
sikud		2.75	2.50	2.20	1.40
kitsed		2.—	1.80	1.60	1.—
kitsetalled		1.—	—.90	—.80	—.50
VI. Hirvenahad:		Rmk. kg			
punased suvinahad . .		1.75	1.50	1.20	
hallid sügisnahad . . .		1.25	1.10	—.90	
pikakarvalised talinahad		1.—	—.90	—.75	

Headusklass	I	II	III	IV
Metskitsenahad:		Rmk kg		
punased suvinahad . .	1.40	1.25	—.90	
hallid sügisnahad . . .	—.90	—.80	—.70	
pikakarvalised talinahad	—.60	—.50	—.40	
VII. Koeranahad, tükk . .	—.60	—.50	—.35	
VIII. Seanahad, kg	1.—	—.90	—.70	—.50

Lisades 1—2 nimetatud headusklassid määratakse järgmiselt:

Vasikanahad.

I. Sisselõigeteta, ilma aukudeta, ilma nahariketeta.

II. Kuni üks auk või üks sügav sisselõige kesknahas või kaks kerget sisselõiget kesknahas, või kuni neli kerget sisselõiget servaosades. Nahkade headusklassid.

III. Kuni kaks auku või kaks sügavat sisselõiget või neli kerget sisselõiget kesknahas, või kuni kaheksa kerget sisselõiget servaosades, või kergelt lahtise karvaga või armidega.

IV. Praak.

Veisenahad.

I. Sisselõigeteta, armideta, sõnnikuriketeta, tõukudeta (tõuguarmideta, ka kinnikasvanuteta).

II. Üks auk või kuni kaks sisselõiget kesknahas, või kuni kuus sisselõiget servaosades, või kergelt armistatud, või kuni kolm lahtist või kuus kinnikasvanud tõuguauku (tõuguarmi).

III. Kuni kaks auku kesknahas või kuni neli sisselõiget kesknahas, või kuni kaheksa sisselõiget servaosades, või üks tugev või kaks kerget armi, või kuni kuus lahtist või kaksteist kinnikasvanud tõuguauku (tõuguarmi), või vigastatud, või lahtise karvaga.

IV. Praak.

Seanahkade kasutamise ja hinna määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 136.)

Kindralkomissari korraldusel määratakse:

§ 1.

Seanahkade kasutamise ja hinna määrus 82 — 12. detsembrist 1941. a. (Am. Teataja 30. dets. 1941. a., lk. 169) ja selle määruse alusel antud juhendid kaotavad koheselt kehtivuse.

§ 2.

Kõik tapamajades tapetud sead eluskaaluga vähemalt 100 kg tulevad nülgida ja nahad üle anda nahkade kogumiskohtadesse.

§ 3. . .

Seanahkade hindamisel kehtivad Ida maa-ala Riigikomissari „teises teadaandes toornahkade hindade kohta 22. detsembrist 1941. a." (Amtsblatt 17. III 1942, lk. 132) leiduvad eeskirjad.

§ 4.

Saadavate seanahkade jaotuseks ja töötlemiseks on vajalik luba Kindralkomissarilt Tallinnas (Tööndusliku majanduse jaotusamet).

§ 5.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Reval, den 24. Februar 1942.

Der Direktor für die Landwirtschaft H. Saar.

Kindralkomissari nõusolekul annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva teadaande toorkarusnahkade ülemmäärhindade kohta 2. veebruarist 1942, avaldatud Verkündungsblatt des Reichskommissars, 9. 2. 1942 (lk. 25).

Tallinn, 15. mail 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaanne

toorkarusnahkade ülemmäärhindade kohta.

(Amtsblatt 1942, lk. 300.)

Ida-maa-alal hindade ja tasude kujundamise üldise määruse, 11. septembrist 1941 (Verkündungsblatt, lk. 7), määran Läti, Leedu ja Eesti kindralkomissari-piirkondade kohta, et toorkarusnahkade eest franko kogumiskoht on lubatud maksta tootjaile ja püüdjaile kõrgeimalt järgmisi hindu:

Hõberebased (kasvanduses toodetud)

I. sort Rmk. 210.— erivalik, karakteersed täis- ja kolmveerand hõbedased, 1. värving, parim kvaliteet.

II. sort Rmk .160.— keskmised, täis- ja kolmveerandhõbedased, 1. värving; poolhõbedased, parim värving.

III. „ „ 140.— kerged täis- ja kolmveerandhõbedased, 2. värving; keskmised poolhõbedasest, 2. värving.

IV. „ „ 110.— kerged poolhõbedased, keskmised veerandhõbedased, 2. värving, rasked mustad.

V. „ „ 90.— väga kerged veerand-, pool-, kolmveerand- ja täishõbedased, 3. värving.

VI. „ „ 60.— tumedad ja mustad, halvavärvingulised ja väga kerged, kõik sordid.

VII. „ „ 40.— tugevasti vigastatud, tükid ja väikesed rebased. Kergelt vigastatud nahad hinnatakse väärtuse kohaselt. VII sordist halvemate nahkade eest tuleb maksta vastavalt kohast hinda Rmk. 20.— kuni Rmk. 5.—.

Sinirebased	I	II	III	IV	V	VI	VII
Rmk.	210.—	160.—	140.—	110.—	90.—	60.—	40.—
Naaritsad (kasvanduses toodetud)							
Parimad talvised .	60.—	50.—	40.—	30.—			
Ülemineku	30.—	25.—	20.—	15.—			
Poolkarva (suvised)	15.—	12.50	10.—	7.50	Tükid ja vähema väärtusega alamad sordid tuleb eraldi hinnata.		

Nutriad					
Parimad tervised . .	43.—	36.—	28.—	20.—	12.—
Ülemineku	21.50	18.—	14.—	10.—	6.—
Suvised	10.75	9.—	7.—	5.—	3.—

Mõõdud arvatakse silmaaukudest kuni sabajuurteni. Nahad ei tohi olla ülevenitatud. Halvemad nahad ja nahad alla 50 sm arvestatakse sobivuse ja tarvituseesmärgi kohaselt.

Jahikarusnahad

riigimarkades iga naha eest.

	I	II	III	IV
Koprad (piibrid)	60,—	45,—	30,—	20,—
Mägrad	4,80	3,60	2,40	1,80
Oravad tumedad ja punakad	0,75	0,60	0,30	0,15
Saarmad	32,—	24,—	16,—	8,—

	I	II	III	IV
Rebased				
punarebased	21,—	16,—	12,—	6,—
Jänesed	0,40	0,30	0,20	0,10
Kärbid (hermeliinid)				
valged	2,40	1,80	1,20	0,90
pruunid	0,65			
väikesed nirgid	0,65			
Tuhkrud	7,20	5,40	3,60	2,70
Küüliкud				
S (suured)	1,50	1,20	0,70	
K (keskmised)	1,—	0,70	0,50	
V (väikesed)	0,70	0,50	0,30	
pügatavad küülikunahad 0,90 kg				
Kassid	2,—	1,50	1,—	0,50
Ilvesed	40,—	30,—	20,—	10,—
Nugised				
metsnugised	60,—	40,—	30,—	20,—
kodunugised	30,—	20,—	15,—	10,—
Mutid	0,09	0,08	0,075	0,02
Naaritsad	40,—	30,—	20,—	10,—
Hülged	7,—	6,—	4,—	2,—
Hundid	10,—	7,50	5,—	2,50

Kogu jahikarusnahkade suhtes ei ole märgitud tükkide, suvi- ja tugevasti rikutud nahkade hindu. Need nahad tuleb hinnata väärtusele vastavalt.

See teadaanne jõustub 2. veebruaril.

Riga, den 2. Februar 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: F r ü n d t.

M ä ä r u s[1])
jaemüügi hinnalisandi kohta jaekaubanduses karusnahkadega.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 12, lk. 292.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse (Amtsblatt des Generalkommissars 1942 lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 2 alusel määran järgmist:

§ 1. Jaekaubanduses töötlemiseks valmisseatud nahkadega (karusnahkadega), mis ei ole ümber töötatud poolvalmis või valmistooteiks, tohib arvestada ülimalt 40%-list jaemüügi hinnalisandit.

[1]) Jõustunud 12. detsembril 1942.

§ 2. Poolvalmis või valmis karusnahatoodete (kasukad) kohta kehtivad Kasukate hindade määruse, 9. sept. 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 153), eeskirjad.

§ 3. Eksimusi käesoleva määruse vastu karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 4. Käesolev määrus jõustub avaldamisega Revaler Zeitung'is.

Tallinnas, 8. detsembril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Määrus
sigade nülgimise menetluse kohta.

(Amtsblatt 1942, lk. 89.)

Seanahkade kogumine lisa-nahatootmise otstarbel on Eesti Kindralkomissari piirkonnas osutunud vajalikuks. Nahatootmise otstarbel nülgimiseks määratud sigade tapmine, hügieenilise järelevalve ja lihajärelevaatuse toimetamine peab teostatama ühtlaste juhendite järgi.

Seepärast määran juhendid seesuguste sigade tapmise, hügieenilise järelevalve ja lihajärelevaatuse (lisa A), nahkade rasvast puhastamise ja nülitud sigade edasise käitlemise kohta (lisa B).

Reval, den 14. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Lisa A.

Juhtnöörid tarbenahkade tootmise otstarbel nülgimisele määratud sigade tapmiseks ja nende käsitlemiseks vastavalt tervishoiu ning lihajärelevaatuse nõuetele.

I.

1) Tarbenahkade saamiseks määratud sigade tapmine ja nülgimine avalikkudes tapamajades võib toimuda ainult muudest tapmistest eraldatud tapamaja osas, mis võimalikult rippteede kaudu on ühendatud jahutushoonega. Kui ruumiline eraldamine ei ole võimalik, siis tuleb nülgimisele määratud sigade tapmist teostada ajaliselt lahus teistest tapmistest.

2) Ruum peab olema küllaldane selleks, et võimaldada nülgimiseks määratud sigade laitmatut tervishoiukohast käsitlemist.

3) Kui tapmised toimuvad eratapamajades, siis võib Veterinaarvalitsus lubada p. 1 ettenähtud nõuete suhtes erandeid.

4) Tuleb hoolitseda selle eest, et tapetud ja juba verdunud sigade juures asutakse võimalikult kiiresti sisemuste eemaldamisele; sellepärast tuleb tapmist ja verdumist arvuliselt niiviisi korraldada, et sellele võiks vahenditult järgneda loomakeha nülgimine ja sisemuste eemaldamine.

II.

1) Pärast sea verdumist tuleb nahk, eriti aga sõrad sooja veega põhjalikult puhastada.

III.

Nülgimise eesmärgiks on saada nahaks töötlemiseks kõige paremini sobivat seljanahka (Croupon).

IV.

1) Nülgimine võib aset leida enne liha järelevaatuse teostamist, kui säilitatakse naha ja loomakeha ühtekuuluvus, või kui vastava märkimise abil nende ühtekuuluvus kindlustatakse.
2) Nülgimist tuleb teostada nii, et nahk saadakse võimalikult ilma rasvata. Nülgimisel tuleb hoiduda, et loomakeha ja naha sisekülg ei määrduks.
3) Kui seanaha külge jäänud rasv inimeste toiduna kasutamisele tuleb, siis peab seanaha käsitlemine ning rasva eraldamine sündima vastavalt tervishoiu nõuetele. Määrdunud rasva ei või kasutada inimtoiduks.
4) Nülitud nahka on lubatud kasutada ainult tarbenaha valmistamiseks.

V.

Liha järelevaatuse otstarbel on soovitav seakeha poolitada selgrood ja pead lõhestades.

VI.

Liha järelevaatust tuleb teostada vastavalt kehtivatele eeskirjadele. Templijäljendid tulevad asetada vastavalt liha järelevaatuse eeskirjadele. Seljale jääb templijäljend panemata.

1) Nülitud seakehad tulevad edaspidisel töötlemisel erilise hoolega käsitleda. Nende transport jahutushoonesse peab toimuma vabaltrippuvas olekus.
2) Sead tulevad tapamaja jahutushoones täielikult jahutada. Et kaitsta määrdumise eest, tulevad sealihakehad jahutatult jahutushoonest müügi- või töötlemispaikadesse toimetada kas kinnistes veokites, vabalt rippuvas olekus või puhtaisse linadesse mähitult.
3) Nülitud sealihakehade ümbertöötlemine võib toimuda ainult nende tootmiskoha administratiivpiirkonnas.

Lisa B.

Juhised sigade nülgimiseks, nahkadelt rasva eraldamiseks ning nülitud sealihakehade edaspidiseks käsitlemiseks.

1) Sigade nülgimist teostatakse sea seljanaha (Croupon), või kogu naha saamise ning nende tarbenahaks ümbertöötlemise otstarbel. Kupatatud seanahad ei ole kõlblikud tarbenahaks ümbertöötlemiseks, sellepärast ei tohi nahka kupatada.
2) Sead, kelle nahk on märgitud tõrva või teiste sarnaste värvainetega või kes kannavad põletistempleid, pistetempleid või teisi nahka rikkuvaid märke, omavad tarbenahkade tootmisel vähemat väärtust, kuna kõik need keemilised ja mehaanilised mõjutused valmisnaha muudavad niiviisi kahjustatud kohtadel kõlbmatuks. Sigu, kellel leidub tugevaid mustuskoorikuid, korpe, kärni või teisi nahahaigusi, tuleb võimalikult nülgimata jätta, seni kui varus on nülgimiseks laitmatuid sigu.
3) Põletis-, piste- ja lõikemärkide abil sigade tähistamine on lubatav ainult peal kuni käe laiuse kauguseni kuklast, et seega vältida naha kahjustamist.
4) Verdunud seanaha puhastamine toimub kõige otstarbekohasemalt katlas kümblemisega või põhjaliku loputamisega, kusjuures vee soojus võib tõusta ülimalt kuni 30° C. Ühtlasi tuleb kogu nahapind, eriti aga sõrad, harjade abil põhjalikult puhastada kõikidest mustusosadest. Traatharju võib seejuures kasutada ainult sõrgade puhastamiseks; pea, jalad ja saba tulevad peale naha puhastamist kupatada tulise veega (kastekann).

5) Puhastatud siga nülitakse sobivatel pukkidel, või eriseadme abil.
6) Enne seljanaha või kogu naha täielikku eraldamist tuleb naha ühtekuuluvus seakehaga kindlustada mõne püsiva märkimisviisiga, kõige parem plommiga.
7) Kui nahalt tuleb veel eemaldada rasv, siis tuleb nahk laotada alusele nii, et harjapind jääks allapoole (sisekülg ülespoole). Eemaldatud rasv kogutakse viibimatult puhtasse nõusse ja on siis inimtoiduks kõlbulik. On aga naha sisekülg või saadud rasv mõnesuguste asjaolude tõttu määrdunud, siis võib seda kasutada ainult tehniliseks otstarbeks.
8) Nülitud seal tulevad sisemused korrapäraselt eemaldada.
9) Kui lihajärelevaatus on aset leidnud, võib nahka anda edasi tehniliseks kasutamiseks.
10) Jahutatud sealihakehad transporditakse jahutushoonesse vabalt rippuvas olekus, kõige sobivamalt ripptee kaudu. Kui rippteed ei ole, siis toimub sealihakeha transportimine jahutushoonesse veetaval püstalusel või mõnel muul sobival viisil, mis võimaldab vabalt rippumist.
11) Nülitud sealihakehade põhjalik jahutamine jahutushoones on eriti suvel hädavajaline. Et ära hoida rasva määrdumist, tuleb pärast sea põhjalikku jahutamist teda transportida ainult vabalt rippuvas olekus veokiga, või kus see läbiviidav pole, puhtal alusel.
12) Nülitud sigade toimetamine väljaspoole selle tootmispaiga administratiivpiire on keelatud.
13) Eeltoodud tervishoiuabinõude täitmise üle tuleb eriti valjult valvata seal, kus sigade tapmist ja nülgimist teostavad kolmandad isikud ja kus nülitud sealihakehad antakse edasi lihatööstustele või teistele lihunikkudele, kes sigade tapmise ja nülgimise juures ei ole olnud kaastegevad.

Elluviimiseeskiri
määrusele villa ja loomakarvade majandamise kohta nahaparkimis- ja kasukaõmblustöökodades.

(Amtsblatt 1942, lk. 127.)

§ 1.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva määruse villa ja loomakarvade majandamise kohta 6. detsembrist 1941, mis on avaldatud Verkündungsblatt des Reichskommissars, 16. detsembril 1941 (lk. 91).

§ 2.

Paragrahvis 4 ja 6 ettenähtud teatamised koguste kohta peavad toimuma 1. aprilliks 1942.

§ 3.

Paragrahvis 4 viidatud määrus nr. 8 naha kohta 15. novembrist 1941 on teada antud Amtsblatt des Generalkommissars 17. III 1942, lk. 125.

Reval, den 27. Februar 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Määrus
villa ja loomakarvade majandamise kohta nahaparkimis- ja kasukaõmblustöökodades.

(Amtsblatt 1942, lk. 127.)

Käesoleva sõja ajal on loomakarvad, kasuka- ja parkimisvill nii riietuse kui ka sõjamajanduslike ülesannete jaoks äärmiselt tähtis tooraine, eriti kui arvestada mitteküllaldast toorainete baasi Ida-maa-alal. Sellel põhjusel tuleb ka nahaparkimistöökodades loomakarvadega ning parkimisvillaga eriti kokkuhoidlikult ümber käia ning neid täiel määral kätte saada. Arvestades seda vajadust, annan järgmise määruse:

§ 1.

Nahkade ostmisel parkimistöökodade poolt loetakse kõik loomakarvad ja vill keelustatuks. Keelustamine hõlmab kõiki nii tegevuses olevaid kui ka seisvaid käitisi.

Nahaparkimistöökodades saadav vill ja loomakarvad on keelu all.

§ 2.

Karvade eemaldamise talitusviisid, mis on rajatud lubjapiimas leotamisele, tuleb, kuivõrd see pole veel toimunud, kiires korras asendada talitusviisidega, mis võimaldavad karvade säilitamist.

§ 3.

Saadavad loomakarvad ja parkimis- ning kasukavill tuleb pesta, kuivatada ja need iga loomaliigi järgi hoolikalt alal hoida.

§ 4.

(1) Minu määrusega Nr. 8 naha kohta 15. novembrist 1941 (Verk. Bl. lk. 65) seismapandud parkimistöökodades praegu olevad loomakarvade ja villa kogused tuleb teatada vastavale Piirkonnakomissarile 31. detsembriks 1941.

(2) Nahaparkimistöökojad, kes on saanud Ida-maa-ala Riigikomissarilt tootmisülesande, peavad edaspidi iga kuu teatama Riigikomissarile iga loomaliigi kohta eraldi loomakarvade ja villa tagavarad.

§ 5.

Nahaparkimise vill ja loomakarvad, samuti kasukaõmblustöökodades saadav vill kuulub müümisele Ostland-Faser GmbH'le.

Neid koguseid võib, sõltumatult tagavarade teatamisest, müüa ainult Ostland-Faser GmbH'le Riias või tema harukontoritele Ida-maa-alal või nende volitatud esindajatele. Samuti tuleb edaspidi nahatöötlemisest saadavad loomakarvad ja vill müüa ainult Ostland-Faser GmbH'le. Nende toorainete müümisega loetakse § 1 ettenähtud keelustus äralangenuks.

§ 6.

Kasukaõmblustöökodade hulgast teatavad seisvad töökojad oma kasukavilla kogused 31.detsembriks 1941 vastavale Piirkonnakomissarile; töötavad kasukaõmblustöökojad teatavad jooksvalt iga kuu oma kogused Kindralkomissarile.

§ 7.

Parkimistöökodade poolt Ostland-Faser GmbH'le loomakarvade ja villa müümisel aluseks võetavad ülemmäärhinnad on järgmised:

Loomakarvade hinnad.

1. looma- ja vasikakarvade eest, mis parkimistööstusele jäävad:

Vasikakarvad:	100 kg	Rmk.
lubjaseguga võidmise või lubjapiimas leotamise talitusviisil eemaldatud karvad, pikad, hästi kedratavad, vanutatavad ja vildistatavad	„	50.—
lubjaseguga võidmise või kuumendamise talitusviisil eemaldatud karvad, pikad, osaliselt kedratavad, hästi vildistatavad	„	42.—
lubjaseguga võidmise või kuumendamise talitusviisil eemaldatud karvad, keskmised kuni lühikesed, vildistatavad	„	35.—

Veiste kehakarvad:	100 kg	Rmk.
pikad, hästi kedratavad, hästi vildistatavad ja vanutatavad	„	55.—
poolpikad, kedratavad, hästi vildistatavad ja vanutatavad	„	45.—
lühikesed, üldiselt mitte kedratavad, tingimisi vildistatavad ja vanutatavad	„	35.—
lubjapiimas leotamise või kuumendamise talitusviisil eemaldatud loomakarvad, mittekedratavad, mitte vanutatavad, kuid vildistatavad	„	30.—
Hobuse kehakarvad:		
poolpikad, kedratavad, vildistatavad ja vanutatavad	„	42.—
lühikesed, tingimisi vildistatavad ja vanutatavad, tingimisi kedratavad	„	35.—

Ülemmäärhinnad kehtivad kuiva kauba 100 kilogrammi kohta, pakend juurde arvatud, franko saatejaam.

Taara ei või ületada 3% brutokaalust.

Ülemmäärhinnad kehtivad esimeste sortide kohta. Alamatele sortidele tuleb teha vastavaid hinnaalandusi.

2. Hobuse laka- ja sabajõhvid, lehma ja härja sabad ning sabajõhvid:

	Rmk./kg
Puhtad valged ja pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 cm ja pikemad	2.70
Mustad ja hallid pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 cm ja pikemad	2.50
Elushobuste lõikjõhvid ilma surnud jõhvideta ja lakkadeta, kimpu seotult	2.25
Sasi-sabajõhvid ilma lakkadeta ja tapmisel saadud sabajõhvid ilma lakkadeta	1.65
Sasijõhvid ja tapmisel saadud jõhvid (sabad ja lakad) segatult	1.20
Elus- ja surnud hobuste lakad	—.90
Lehma ja härja sabajõhvid, mittepuhtad (sõnnikused), pesemata	—.50
Lehma ja härja sabajõhvid, pesemata, poolpuhtad	—.80
Lehma ja härja sabajõhvid, pestud	1.20
Lehma ja härja sabajõhvid, ilma rootsudeta ja kasviku jõhvideta (kasvikusabad arvatakse kui pooled lehma või härja sabad)	—.04

Ülemmäärhinnad kehtivad franko vastuvõtukoht kimpu sidumata kauba kohta. Kimpusidumise eest võib ülemmäärhinnale juurde lisada —.15 Rmk. kilolt.

§ 8.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse vabadusekaotuskaristustega või korraldustrahvidega piiramata suuruses või mõlematega.

§ 9.

(1) Piirkonnakomissarid võivad määrata korraldustrahve kuni 500 riigimargani.

(2) Piirkonnakomissaride otsuste peale võidakse kaevata vastavale Kindralkomissarile ühe kuu jooksul pärast otsuse teatamist. Kindralkomissari otsus on lõplik.

§ 10.

(1) Kindralkomissarid võivad määrata korraldustrahve piiramata suuruses.

(2) Kindralkomissaride otsuste peale võidakse kaevata Riigikomissarile ühe kuu jooksul pärast otsuse teatamist.

§ 11.

Vabadusekaotuskaristusi võivad määrata ainult kohtud.

§ 12.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Riga, den 6. Dezember 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Fründt.

Määrus
mitmesuguste loomakarvade ülemmäärhindade hinnalisandite kohta 20. jaanuarist 1943[1]).

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 („ABl. Reval", lk. 408; Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

[1]) Jõustunud 25. jaanuaril 1943.

§ 1.

Tooretele seakarvadele, fermenteeritud tapamajaseakarvadele ja seavillale määratakse kindlaks järgmised ülemmäärhinnad:

I. Toorete seakarvade ülemmäärhinnad.

A. Müügil kogujale või hulgimüüjale:

1. Talupidaja tapetud sea karvad, kuivad . . . . . Rmk. 27,00
2. Talupidaja tapetud sea karvad, kuivad kolofoneeritud (pigitatud) . . . . . „ 12,00
3. kuivad tapamaja-seakarvad:
   a) talikarvad . . . . . „ 19,80
   b) üleminekukarvad . . . . . „ 10,80
   c) suvikarvad . . . . . „ 6,00

Märgade ja nõrgumise teel kuivanud seakarvade kui ka karvasegu hind tuleb kohandada eelpool nimetatud hindadele.

B. Müügil hulgimüüjalt töötlejaile (ja ümbertöötlejaile):

1. Talupidaja tapetud sea karvad, kuivad . . . . . Rmk. 40,80
2. Talupidaja tapetud sea karvad, kuivad kolofoneeritud (pigitatud) . . . . . „ 18,00
3. kuivad tapamaja-seakarvad:
   a) talikarvad . . . . . „ 24,60
   b) üleminekukarvad . . . . . „ 14,40
   c) suvikarvad . . . . . „ 7,80

II. Fermenteeritud tapamaja-seakarvade ülemmäärhinnad müügil ümbertöötlevaile tööstustele.

a) talikarvad . . . . . Rmk. 54,00
b) üleminekukarvad . . . . . „ 39,00
c) suvikarvad . . . . . „ 30,00

III. Seavilla ülemmäärhind müügil ümbertöötlevaile tööstustele.

Seavill . . . . . Rmk. 40,20

Kõik hinnad kehtivad pro 100 kg franko vastuvõtukoht, ilma pakendita.

§ 2.

Hobuse laka- ja sabajõhvidele, lehma- ja härjasabadele ning sabajõhvidele kui ka nende pudemeile määratakse kindlaks järgmised ülemmäärhinnad:

I. Tootja ülemmäärhinnad à kg.
(Koguja sisseostuhind tootjalt)

1. Puhtad, valged ja pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad (viiulipoognate valmistamiseks)	Rmk.	2,70
2. Mustad ja hallid pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad	„	2,50
3. Elushobuste lõikjõhvid ilma surnud jõhvideta ja lakkadeta, kimpu seotult	„	2,25
4. Sasi-sabajõhvid ilma lakkadeta ja tapmisel saadud sabajõhvid ilma lakkadeta	„	1,65
5. Sasijõhvid ja tapmisel saadud jõhvid (sabad ja lakad) segatult	„	1,20
6. Elus- ja surnud hobuste lakad	„	0,90
7. Lehma ja härja sabajõhvid, mittepuhtad (sõnnikused), pesemata	„	0,50
8. Lehma ja härja sabajõhvid, poolpuhtad, pesemata	„	0,80
9. Lehma ja härja sabajõhvid, pestud	„	1,20
10. Lehma ja härja sabajõhvid, ilma rootsudeta ja kasvikujõhvideta (kasvikusabad arvatakse kui pooled lehma- või härjasabad) à 100 tk.	„	4,00
11. Veise-kõrvaääred à 100 tk.	„	1,50

II. Koguja ülemmäärhinnad à kg.
(Hulgimüüja sisseostuhind kogujalt).

1. Puhtad, valged ja pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad (viiulipoognate valmistamiseks)	Rmk.	3,00
2. Mustad ja hallid pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad	„	2,75
3. Elushobuste lõikjõhvid ilma surnud jõhvideta ja lakkadeta, kimpu seotult	„	2,50
4. Sasi-sabajõhvid ilma lakkadeta ja tapmisel saadud sabajõhvid ilma lakkadeta	„	1,80
5. Sasi-jõhvid ja tapmisel saadud jõhvid (sabad ja lakad) segatult	„	1,30
6. Elus- ja surnud hobuste lakad	„	1,00
7. Lehma ja härja sabajõhvid, mittepuhtad (sõnnikused), pesemata	„	0,55
8. Lehma ja härja sabajõhvid, poolpuhtad, pesemata	„	0,90
9. Lehma ja härja sabajõhvid, pestud	„	1,35

10. Lehma ja härja sabajõhvid, ilma rootsudeta ja kasvikujõhvideta (kasvikusabad arvatakse kui pooled lehma- või härjasabad) à 100 tk. . . . . Rmk. 4,50

Punktide 4,6 ja 9 all kindlaks määratud ülemmäärhinnad kehtivad kimpu sidumata kaubale. Nende sortide kimpu sidumise eest võib ülemmäärhindadele eraldi juurde arvestada Rmk. 0,15 pro kg.

III. Hulgimüügi ülemmäärhinnad à kg.

(Töötlejate ja ümbertöötlejate sisseostuhind hulgimüüjalt).

1. Puhtad, valged ja pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad (viiulipoognate valmistamiseks . . . . . Rmk. 3,25
2. Mustad ja hallid pikad sabad, elushobustelt, vähemalt 45 sm ja pikemad . . . . . „ 3,00
3. Elushobuste lõikjõhvid ilma surnud jõhvideta ja lakkadeta, kimpu seotult . . . . . „ 2,70
4. Sasi-sabajõhvid ilma lakkadeta ja tapmisel saadud sabajõhvid ilma lakkadeta . . . . . „ 1,95
5. Sasi-jõhvid ja tapmisel saadud jõhvid (sabad ja lakad) segatult . . . . . „ 1,45
6. Elus- ja surnud hobuste lakad . . . . . „ 1,10
7. Lehma ja härja sabajõhvid, mittepuhtad (sõnnikused), pesemata . . . . . „ 0,65
8. Lehma ja härja sabajõhvid, poolpuhtad, pesemata „ 0,95
9. Lehma ja härja sabajõhvid, pestud . . . . . „ 1,45
10. Lehma ja härja sabajõhvid, ilma rootsudeta ja kasvikujõhvideta (kasvikusabad arvatakse kui pooled lehma- või härjasabad) à 100 tk. . . . . „ 5,00

Punktide 4, 6 ja 9 all määratud ülemmäärhinnad kehtivad kimpu sidumata kaubale, kimpu sidumise eest võib ülemmäärhindadele eraldi juurde arvestada Rmk. 0,12 iga kg eest.

Kõik hinnad kehtivad franko vastuvõtukoht kuivale, pakendita kaubale.

IV. Ülemmäärhinnad pudemeile.

(Tööstuste kui ka pintsli- ja harjategijate müükide puhul)

1. Hobusejõhvipudemed . . . . . Rmk. 1,00
2. Lehma ja härja sabajõhvipudemed . . . . . „ 0,90

§ 3.

Loomakehakarvade ostul-müügil parkimistöökodade ja kasukaõmblustöökodade poolt määratakse kindlaks järgmised ülimalt lubatud hinnad ja hinnalisandid:

I. Tootja-ülemmäärhinnad à 100 kg.
(Hulgimüüja sisseostuhind tootjalt).

Nimetus	valge Rmk.	helé (blond) Rmk.	hele-hall Rmk.	punane Rmk.	tume-must Rmk.	kirju hall Rmk.
A. 1. Kitsetalle-, ka metskitsetalle-karvad, hästi kedratavad, pikad ja keskmiselt pikad . . .	120,00	81,00	72,00	72,00	54,00	51,00
2. sama, lühikesed . . .	96,00	60,00	45,00	45,00	42,00	39,00
3. sama, enamasti mitte kedratavad ega vanutatavad, kuid vildistatavad	78,00	—	—	—	—	30,00
B. 1. Kitse- ja sikukarvad, hästi kedratavad, vildistatavad ja vanutatavad, pikad	105,00	—	60,00	54,00	48,00	45,00
2. sama, keskmiselt pikad	96,00	—	54,00	48,00	42,00	39,00
3. sama, veel kedratavad, vildistatavad ja vanutatavad, lühikesed . .	—	—	—	33,00	—	27,00
4. sama, lühikesed, mitte kedratavad, tingimusi vildistatavad ja vanutatavad	—	—	—	—	—	24,00
C. Vasikakarvad:						
1. lubjaseguga võidmise või lubjapiimas leotamise menetlusega eemaldatud karvad, hästi kedratavad, vanutatavad ja vildistatavad	111,00	54,00	54,00	50,00	54,00	42,00
2. lubjaseguga võidmise või kuumendamismenetlusega eemaldatud karvad, pikad, osaliselt kedratavad, hästi vildistatavad	102,00	42,00	—	42,00	42,00	36,00
3. lubjaseguga võidmise või kuumendamismenetlusega eemaldatud karvad, keskmised kuni lühikesed, vildistatavad	—	—	—	35,00	—	30,00
D. Veiste kehakarvad:						
1. pikad, hästi kedratavad, hästi vildistatavad ja vanutatavad	90,00	—	—	55,00	—	47,00
2. poolpikad, kedratavad, hästi vildistatavad ja vanutatavad	84,00	42,00	—	45,00	—	39,00

Nimetus	valge Rmk.	hele (blond) Rmk.	hele-hall Rmk.	punane Rmk.	tume-must Rmk.	kirju hall Rmk.
3. lühikesed, üldiselt mitte kedratavad, tingimisi vildistatavad ja vanutatavad	72,00	33,00	—	35,00	—	30,00
4. lubjapiimas leotamise või kuumendamismenetlusega eemaldatud karvad, mitte kedratavad, mitte vanutatavad, kuid vildistatavad . .	72,00	—	—	30,00	—	27,00
E. Hobuse kehakarvad:						
1. poolpikad, kedratavad, vildistatavad ja vanutatavad	90,00	—	—	42,00	—	36,00
2. lühikesed, tingimisi vildistatavad ja vanutatavad, tingimisi kedratavad	84,00	—	—	35,00	—	30,00

II. Ülimalt lubatud kaubanduslikud hinnalisandid.

(Hulgimüügi kaubanduslikud hinnalisandid müügil ümbertöötlejaile). Tootja ülemmäärhinna juures kuni incl. Rmk. 100.— à 100 kg — 6%. Tootja ülemmäärhinna juures üle Rmk. 100.— à 100 kg — 5%.

§ 4.

Kuivõrd Ida-maa-ala Riigikomissari Määruses villa ja loomakarvade majandamise kohta parkimis- ja kasukaõmblustöökodades 6. 12. 1941 (V. Bl. des RKO lk. 91) on kindlaks määratud ülemmäärhinnad loomakarvadele, kaotavad need käesolevaga Ida-maa-ala Riigikomissari nõusolekul kehtivuse.

§ 5.

Määrus jõustub kolme päeva möödumisel pärast selle avaldamist „Revaler Zeitungis".

II.

Ida-maa-ala Riigikomissar on kehtivusega Eestile annud järgmise hinnakinnituse:

„Nõustun sellega, et veise-kõrvaäärte eest maksetakse koguja ülemmäärhinda Rmk.1,65 pro 100 tükki ja hulgimüügil ülemmäärhinda Rmk. 1,80 pro 100 tükki."

Tallinn, 20. jaanuaril 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Toornahkade käibe määruse — nahk nr. 8 — muutmise määrus.

15. jaanuarist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 49.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBlRMOst., lk. 11), § 2 alusel määran:

Artikkel I.

Toornahkade käibe määrus — nahk nr. 8 — 15. novembrist 1941 (VBlRKO., lk. 65[1]) muudetakse järgmiselt:

1. Paragrahv 3 täiendatakse kolmanda lõikega järgmiselt:
Seanahad. „(3) Isetootjad võivad lubatud kodutapmistel saadud seanahku tasu eest parkida lasta."
2. Paragrahv 6 täiendatakse kolmanda lõikega järgmiselt:
„(3) Lubatud kodutapmistel saadud seanahku võidakse isetootjaile § 3 kolmanda lõike kohaselt tasu eest parkida. Neid seanahku võivad töödelda ainult § 5 kohaselt tootmisülesannetega varustatud parkimistöökojad."

Artikkel II.

Käesolev määrus jõustub 1. veebruaril 1943.

Riga, den 15. Jaanuar 1943.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Matthiessen.

Toornahkade käibe määruse — nahk nr. 8 — teostamise määrus.

24. veebruarist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 61).

Ida-maa-ala Riigikomissari Toornahkade käibe määruse — nahk nr. 8 —, 15. novembrist 1941 (VBlRKO., lk. 65), 15. jaanuari 1943. a. muutmise määruse (VBlRKO., lk. 3) redaktsioonis, § 7 alusel määran:

---

[1]) Teada antud ABl. Reval, lk. 125.

§ 1.

Isetootjad võivad lubatud kodutapmistest aastas ühe seanaha iga ühisesse majapidamisse kuuluva isiku kohta tasuliselt parkida lasta.

Seanahkade parkida lubamine.

§ 2.

Vajalikud parkimisained (parkimiskoored) tuleb kaasa anda ja nimelt toornaha (soolaskaalu) iga kg jaoks 3 kg õhukuivi koori. Alaväärtuslikud koored peab parkimistöökoda tagasi lükkama.

§ 3.

Mitmesuguste toornahakaalude vahekord on:

toorkaal (soolamata)	soolaskaal	kuivkaal
1,15	1,00	0,50

§ 4.

Kohalik omavalitsus (linna- ja vallavalitsus) kannab vastava märkme igasse osturaamatusse. Märge loetakse parkimisloaks. Parkimistöökoda võib tellimise alles siis vastu võtta, kui talle on vastav märge esitatud.

§ 5.

(1) Tasulise parkimise teostamiseks võidakse selllekohasel taotlusel parkimistöökodadele uuesti luba anda. Taotluse otsustab Majanduskoda Eestis (Käsitööstuse Peaosakond) Eesti kindralkomissari-piirkonnas käsitööstuse esialgse kujundamise määruse (Esialgse käsitööstuse korralduse), 30. juunist 1942 (ABl. Reval lk. 523), eeskirjade alusel.

(2) Peale esimeses (1) lõikes tähendatud taotluse tuleb veel esitada taotlus teatavate kindlate tootmisülesannete määramiseks. Selle taotluse otsustab Kindralkomissar Tallinnas (peaosakond III).

§ 6.

Käesolev määrus jõustub 1. märtsist 1943.

Reval, den 24. Februar 1943.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

IV.

Piim ja piimasaadused.

Ida-maa-ala Riigikomissari määrus piima- ja rasvamajanduse alal 16. septembrist 1941 (Verk. Bl. 1941. lk. 15) on määrusega määruste kehtestamise kohta Eesti kindralkomissari-piirkonnas 7. veebruarist 1942 (Verk. Bl. 1942, lk. 23) kehtivusega 9. veebruarist 1942 jõustatud ka Eesti kindralkomissari-piirkonnas. See antakse alljärgnevalt teada.

Reval, den 28. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval *Lietzmann.*

Määrus nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 471.)

Piima äraandmise kohustus.

§ 1.

Täispiima ja piimasaaduste äraandmise kohustus.

(1) Toitluse kindlustamiseks ja meiereivõi toodangu tõstmiseks peavad piimatootjad Leedu ja Läti kindralkomissari-piirkonnas kõik tootja majapidamises majapidamisse kuuluvate isikute või kariloomade koosseisu toitmiseks mittevajalikud piimakogused järgnevate eeskirjade kohaselt ära andma. Täispiima on lubatud majapidamise tarbeks ära anda ainult neile tarbijatele, kes elavad samas vallas. Igasugune tasuline ja tasuta piima äraandmine tootjalt vahenditult teistele tarvitajatele on keelatud.

(2) Kindralkomissarid määravad need piimatootjad, kes ei kuulu piima äraandmise kohustuse alla.

§ 2.

Piima on õigustatud vastu võtma ainult piimatööstused või nende koorejaamad ja kogumiskohad.

§ 3.

Need piimatootjad, kes kindralkomissaride määramiste alusel on piima äraandmise kohustusest vabastatud ja oma majapidamiseks mittetarvilikkudest piimakogustest valmistavad taluvõid, juustu või muid piimasaadusi, peavad need saadused samuti ära andma. Vastuvõtukohad antakse kindralkomissaride või piirkonnakomissaride poolt teada. Või, juustu ja muude piimasaaduste äraandmine vahenditult tarbijatele on § 1 kohaselt keelatud.

§ 4.

Piima või vastavalt või ja juustu äraandmise kohustuse täitmise järelevalve kuulub piirkonnakomissaridele. Nad võivad selle ülesande teostamiseks kasutada olemasolevaid piimanduslikke käitisi ja maaomaste piimanduslikkude keskliitude organeid. Piirkonnakomissarid võivad põhjendatud erandjuhtudel piima äraandmise asemel lubada taluvõi valmistamist ja selle äraandmist.

Või tarbimise korraldamine.

§ 5.

Tsiviilelanikkonna võitarvituse katmine.

Tsiviilelanikkonna võitarviduse katmine linnades toimub lähimate piimatalituste, koorejaamade või taluvõi kogumiskohtade kaudu. Need saavad vahenditult või võimkondse omamaise valitsusasutuse kaudu kindralkomissaridelt või piirkonnakomissaridelt juhatuse, missugused kogused nad peavad vabaks andma. Nad kannavad kindralkomissaride või vastavalt piirkonnakomissaride eest vastutust, et lubatud kogus välja antakse.

§ 6.

Linnavalitsused on vastutavad piimasaaduste jaotamise eest toiduainetekaupluste või muude jaotamiskohtade kaudu. Kõigil äridel, käitistel ja turgudel, kus piimasaadusi tarbijatele müüakse, tuleb sellejuures käia kehtivate ostukorralduste järgi. Vahenditu piimasaaduste äraandmine ümbertöötamiskäitistest ja kogumiskohtadest tarbijatele on keelatud.

§ 7.

Saksa sõjaväelastele, -organisatsioonidele ja ametivõimudele on või ja koore müük ilma vastava ostuloata keelatud.

Saksa sõjaväelastele ega teistele saksa organisatsioonidele ja ametivõimudele ei või ilma kehtiva ametipitseriga varustatud kindralkomissaride või vastavalt võimkondsete piirkonnakomissaride ostutunnistuseta võid ega koort ära anda.

§ 8.

Majanduskomandode poolt juba väljaantud määrused piima- ja võimajanduse alal jäävad jõusse, kuivõrd need käesolevale määrusele vastu ei käi.

§ 9.

Kindralkomissarid võivad anda käesolevale määrusele teostamiseeskirju.

§ 10.

Karistuseeskirjad.

Nende määruste ja kindralkomissaride poolt antud teostamiseeskirjade rikkumisi karistatakse vabadusekaotuskaristusega või korraldustrahviga piiramata suuruses või mõlemate karistustega. Peale selle võidakse süüdlastel keelata igasugune edaspidine äritegevus ja määrata käitis sulgemisele.

§ 11.

(1) Piirkonnakomissarid võivad määrata korraldustrahve kuni 500 riigimargani ja äri sulgemist kestusega kuni 2 nädalat.

(2) Piirkonnakomissaride otsuse peale võib ühe kuu jooksul, arvates teadaandmisest, kaevata vastavale kindralkomissarile. See otsustab lõplikult.

§ 12.

(1) Kindralkomissarid võivad määrata korraldustrahve piiramata suuruses ja äri kestvat sulgemist ning keelata süüdlastel edaspidise äritegevuse.

(2) Kindralkomissaride otsuse peale võib ühe kuu jooksul, arvates teadaandmisest, kaevata Riigikomissarile.

§ 13.

Vabadusekaotuskaristusi võivad määrata ainult kohtud.

§ 14.

Käesolev määrus jõustub kohese kehtivusega.

Riga, den 16. September 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland Lohse.

Teostamiseeskiri

Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal[1]).

(Amtsblatt 1942, lk. 474.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr.1 piima- ja rasvamajanduse alal, 16. septembrist 1941 (Amtsblatt des Generalkommissars 1942, lk. 471), § 9 põhjal annan Riigikomissari nõusolekul sellele määrusele järgneva teostamiseeskirja.

§ 1.

Volitus Põllutöödirektorile äraandmisele kuuluvate piimakoguste määramiseks, piimatööstuste sulgemiseks jm.

Põllutöödirektoril on õigus kohustada üksikuid lehmapidajaid iga lehma ja aasta kohta ära andma kindlad piimakogused, mis on välja arvutatud piimarasva alusel.

Piimalehmad, kes tõendatult neid minimaalkoguseid vastavast söötmisest hoolimata ei saavuta, tuleb liha äraandmise kohustuse täitmiseks eelistatud järjekorras tapmisele määrata.

§ 2.

Põllutöödirektoril on õigus piimatööstusi sulgeda või piimatööstusi, mis tingitult vähesest piima kokkutulekust ajutiselt ei tööta, kohustada tegevust uuesti alustama ja jätkama.

Põllutöödirektor võib piimatööstuste piimavastuvõtupiirkondi muuta ja neid uuelt kindlaks määrata.

Kahjud, mis tekivad piimatööstuse sulgemisest või ajutisest seismajätmisest või piimavastuvõtupiirkonna muutmisest, ei anna kahjusaajale õigust kahjutasu nõudmiseks.

§ 3.

Põllutöödirektoril on õigus määrata piimatööstustele piimasaaduste väljatuleku pealt minimaalseid äraandmisnorme ning luua selleks vajalikke kontrollivõimalusi.

§ 4.

Põllutöödirektor võib, kuivõrd see on tarvilik piimasaaduste tootmise ja turustamise juhtimiseks, anda Piimaühingute Keskliidule „Võiekspordile“ õiguse ettekirjutuste tegemiseks kõigile piimatööstustele, kaasa arvatud ka tema liikmeskonda mittekuuluvad era- ning asutuste ja ettevõtete tööstused.

---

[1]) See teostamiseeskiri oli kehtiv 4. juulist 1942 kuni 28. veebruarini 1943.

Põllutöödirektor võib, kuivõrd see on tarvilik tsiviilelanikkonna piima ja piimasaaduste tarbimise juhtimiseks, anda Piimaühingute Keskliidule „Võiekspordile" kaasotsustamise õiguse piima ja piimasaaduste müügiettevõtete asutamisel.

Volitus Põllutöödirektorile piima ja piimasaaduste tarbimisnormide ning tootjaile tagasiantava kooritud piima koguse määramiseks.

Põllutöödirektor võib teha korraldusi tootjatele isevarustamiseks tagasiantava kooritud piima ja võipiima koguse kohta.

Põllutöödirektor võib kindlaks määrata piima ja piimasaaduste tarbimisnormid. Tarbimisnormid, kuivõrd need määratakse kindlaks Kindralkomissari nõusolekul, kehtivad kõigi Eesti kindralkomissari-piirkonnas alaliselt või ajutiselt toiduaineid saama õigustatute kohta, kaasa arvatud riigisaksa tsiviilelanikkond ja kõik sõjaväelased, kes ei ole sõjaväeüksuste toidul. Sõjaväelased, kes on sõjaväeüksuste toidul, ei oma õigust lisakoguste saamiseks kindlaksmääratud tarbimisnormide alusel.

§ 6.

Piimaseadus (Riigi Teataja 1934, nr. 56/494) ja selle teostamise määrus (Riigi Teataja 1934, nr. 101/792) on jõus, kuivõrd need ei ole vastuolus Riigikomissari määrusega ega selle määruse põhjal antud teostamis- ja rakendamiseeskirjadega. Põllutöödirektor on õigustatud andma piima ja piimasaaduste kvaliteedi kohta määrusi või olemasolevaid määrusi muutma.

§ 7.

Käesolev teostamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Reval, den 28. April 1942.

Der Generalkommissar in Reval
In Vertretung: v. Haldenwang.

Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal[1]).

(Amtsblatt 1942, lk. 483.)

Kindralkomissari teostamiseeskirja põhjal Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal annan Kindralkomissari nõusolekul alljärgneva rakendamiseeskrja:

---

[1]) See rakendamiseeskiri oli kehtiv 4. juulist 1943 kuni 28. veebruarini 1943.

§ 1.

Mõistete määratlus.

Riigikomissari määruse mõttes kehtivad alljärgnevad mõistemääratlused:

a) piimatootja on iga piimalehmapidaja, ka siis, kui piimalehmapidamine ei ole elatusalaks;

b) isetöötleja tootja on piimatootja, kellele eriloa põhjal on lubatud oma majapidamises toodetud piima ise piimasaadusteks ümber töötada;

c) piima- ja piimasaadustega isevarustaja on piimatootja, kellele on lubatud tema majapidamises tarvilik kogus piima ja piimasaadusi võtta oma majapidamise toodetest. Nende kohta kehtivad eri tarbimisnormid;

d) piimatööstused on kõik käitised, kes piima koguvad või ümber töötavad, nagu piimakogumiskohad, piimatalitused, juustutööstused, koorejaamad ja teised sarnased käitised;

e) piimasaadused on kõik täispiimast, kooritud piimast või koorest valmistatud saadused, vaatamata sellele, kas need on määratud inimtoiduks, või tööstuslikuks otstarbeks, nagu või, juust, kohupiim, kaseiin ja teised sellised saadused.

§ 2.

Äraandmise kohustus.

Piimasaaduste äraandmisnormid.

(1) Lehmapidajad on kohustatud 1942. piimandusaasta lõpuosas, s. o. ajal 1. maist kuni 31. aug. 1942, iga lehma kohta ära andma 30 kg võid või vastava koguse piima.

Piimandusaastal 1942/43, s. o. ajal 1. sept. 1942 kuni 31. aug. 1943, tuleb iga lehma kohta ära anda 70 kg võid või vastav kogus piima.

Võikogus arvestatakse Hittcheri võiväljatuleku valemi järgi.

Või koguse arvestamine toimub Hittcher'i võiväljatuleku valemi järgi.

(2) Põllutöödirektor võib üksikutes maakondades, valdades ja tarbe korral ka talundites, vastavalt erinevale toodangutasemele, määrata teissuguse äraandmisnormi.

Äraandmisnormidest omatarvituseks maha arvutada lubatud kogused.

(3) Määratud äraandmiskogusest on lubatud maha arvata:

a) piimatootja leibkonda kuuluva iga liikme kohta 1 kg täispiima päevas;

b) piimatootja leibkonda kuuluva iga liikme kohta 100 g võid nädalas;

c) piimakogused, mis antakse ära sama valla tarbijatele piimakaardi kupongide alusel.

(4) Piimatootjad on kohustatud nende majapidamistes toodetud piimakogused või eriloa põhjal valmistatud piimasaadused, välja arvatud omatarvitus, ära andma selleks määratud piimatööstusse.

(5) Üle toodangunormi toodetud ja piimatööstusse viidud võija piimakogused annavad piimatootjale õiguse olla eelistatud tarbekaupade saamisel.

Isetöötlejad piimatootjad.

(6) Isetöötlejateks tootjateks võib tunnustada ainult neid piimatootjaid, kelle majapidamine asub lähemast piimavastuvõtukohast enam kui kaheksa kilomeetri kauguses ja kui ta seni oma majapidamisest piima ei turustanud. Avaldus isetöötlejaks tootjaks tunnustamise asjas tuleb esitada kohalikule vallavanemale, kes ka küsimuse otsustab. Põhjendatud erandjuhtudel võib maavanem kohaliku vallavanema ettepanekul ka teisi piimatootjaid vabastada piima äraandmise kohustusest ja tunnustada neid isetöötlejateks tootjateks.

Piimasaaduste kogumiskohad isetöötlejatele tootjatele määratakse Piimaühingute Keskliidu „Võieksport" poolt.

§ 3.

Piima äraandmine sama valla tarbijatele.

Kohalikud vallaomavalitsused võivad tarbijatele, kes lähemast määratud piimaäraandmiskohast enam kui 3 km kaugel elavad, nende sellekohasel palvel varustusnormide ja eeskirjade piirides lubada piima osta otseselt varustuskaardil märgitud piimatootjalt. Selleks võib määrata ainult usaldusväärseid piimatootjaid, kes tagavad, et nad täispiima ära annavad ainult varustuseeskirjade ja normide piirides.

Piimatootja võib käesoleval juhul piima ära anda ainult vastavate varustuskupongide vastu. Ta on kohustatud tema poolt varustuskaardist eraldatud piimakupongid peale toitlusperioodi lõppu ühe nädala jooksul esitama kohalikule piimatööstusele. Piimatööstus kannab esitatud kupongid tootja kohusliku normi arvele ja saadab kupongid edasi kohalikule omavalitsusele.

§ 4.

Äraandmiskohustuse täitmise kontroll.

Äraantud piima resp. või kogustest ülevaate saamist võimaldab talundi põhiraamat, mis antakse kohaliku omavalitsuse poolt igale piimatootjale kui ka isetöötlejale tootjale. Sellesse raamatusse

kannab kohalik piimatööstus iga algava kuu algul eelmisel kuul äraantud kogused sisse. Esimesel sissekandel võetakse arvesse kõik äraantud kogused alates 1. maist 1942.

§ 5.

Täispiima vastuvõtmine.

(1) Täispiima võivad vastu võtta ainult Põllutöödirektori poolt selleks lubatud või kohustatud piimatööstused. Piimatootjad ja isetöötlejad tootjad võivad oma saadused ära anda ainult sellele piimatööstusele, kelle piimavastuvõtupiirkonda nad kuuluvad.

Piimatootjad võivad piimasaadusi ära anda ainult sellele piimatööstusele, kelle piimavastuvõtupiirkonda nad kuuluvad.

(2) Piimaühistud on õigustatud mitteliikmetele piimatootjatele äraantud täispiima eest 10% vähem maksma kui liikmetele.

§ 6.

Täispiima kasutamine.

Täispiima töötlemine.

(1) Piimatööstused on kohustatud vastuvõetud täispiima, kuivõrd see Põllutöödirektori lähema eeskirja kohaselt ei ole määratud ümbertöötamatult elanikkonna varustamiseks, ümber töötama piimasaadusteks. Missuguseid piimasaadusi tuleb valmistada ja millise rasvasisaldusega, seda teatab piimaühingutele Piimaühingute Keskliit „Võieksport".

(2) P. K. „Võieksport" võib, kuivõrd see on talle lubatud, teha ettekirjutusi ja korraldusi kõigile piimatööstustele, ka tema liikmeskonda mittekuuluvatele era- ja asutuste ning ettevõtete piimatööstustele.

(3) Koort võib kasutada ainult või valmistamiseks. Koore kasutamine muuks otstarbeks on keelatud.

§ 7.

Kooritud piima kasutamine.

Tagasiantava kooritud piima kogus.

(1) Piimatööstused võivad piimatootjatele kooritud piima tagasi anda ainult 60% piimatööstusse äraantud täispiima kogusest. Põllutöödirektor võib üksikutele piimatööstustele kooritud piima tagasiandmise kohta ajutiselt teistsugused kogused määrata.

(2) Piimatööstustesse jäetava kooritud piima kasutamise kohta annab korraldusi P. K. „Võieksport".

§ 8.

Piimasaaduste müügile laskmine.

P. K. „Võieksport" teatab piimatööstustele, kellele nad oma saadusi on õigustatud või kohustatud müüma.

§ 9.

Piimasaaduste jaotamine.

(1) P. K. „Võieksport" määrab piimatööstused, kes on õigustatud ja kohustatud piimasaadusi tarbijatele müüma.

Piimasaadustega varustajate võrk.

(2) Valdades ja linnades, kus piimatööstused puuduvad või kus varustuskeskusteks määratud piimatööstused oma asukoha tõttu või muudel põhjustel ei ole suutelised tarvitajaskonda korrapäraselt varustama, võib kohalik omavalitsus P. K. „Võiekspordi" nõusolekul varustuskeskuseks määrata ka toiduainetekauplusi.

(3) Valdades ja linnades, kus on mitu varustuskeskust, tuleb üks nendest määrata peavarustuskeskuseks, kes tsentraliseeritult kõigi teiste varustuskeskuste jaoks piimasaadused kokku võtab. Valdades ja linnades, kus on olemas üks varustuskeskuseks määratud piimatööstus, on see ka peavarustuskeskuseks. Teistel juhtudel määrab kohalik omavalitsus varustuskeskusteks määratud käitistest ühe peavarustuskeskuseks.

(4) Põllutöödirektor võib kohalikkudele omavalitsustele sellel alal tarvilikke juhendeid anda. Tema otsustab ka küsimused lahkarvamiste korral kohalike omavalitsuste ja P. K. „Võiekspordi" vahel, välja arvatud juhud, kui P. K. „Võieksport" toimib Kindralkomissari erikorralduste järgi.

§ 10.

Juhendite andmine.

Põllutöödirektor on õigustatud Kindralkomissari nõusolekul andma juhendeid käesoleva rakendamiseeskirja kohaldamiseks.

§ 11.

Karistuseeskirjad.

Selle rakendamiseeskirja rikkujaid karistatakse 16. sept. 1941. a. määruse piima- ja rasvamajanduse alal § 10 kuni 12 järgi.

§ 12.

Jõustumine.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub avaldamisega. Samal ajal kaotab kehtivuse Põllutöödirektori määrus piima ja piimasaaduste tootmise ja turustamise kohta 15. dets. 1941 (Ametlik Teataja 1941, nr. 13/62) ja Maaelanike piimaga ja piimasaadustega varustamise juhend (Eesti Sõna nr. 32 — 10. 2. 1942).

Tallinn, 20. mail 1942.

Põllutöödirektori ülesannetes A. Wendt.

Teine rakendamiseeskiri
Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 488.)

Kindralkomissari teostamiseeskirja põhjal Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal annan Kindralkomissari nõusolekul alljärgneva rakendamiseeskirja.

§ 1.

Täispiima on lubatud anda ainult imikutele, lastele, rasedatele naistele ja imetajatele emadele, samuti ka laatsarettidele, haiglatele ja raviasutustele ning erilistel juhtudel ka üksikutele haigetele alljärgnevate normide kohaselt: **Täispiima on lubatud anda.**

a) imikutele ja lastele kuni teise eluaasta lõpuni — ¾ liitrit päevas;
b) lastele kolmanda eluaasta algusest kuni kuuenda eluaasta lõpuni — ½ liitrit päevas; **Täispiima tarvitamise normid.**
c) lastele seitsmenda eluaasta algusest kuni neljateistkümnenda eluaasta lõpuni — ¼ liitrit päevas;
d) rasedatele naistele arstitunnistuse põhjal neljandast raseduskuust alates — ½ liitrit päevas;
e) imetajatele emadele arstitunnistuse põhjal esimesel viiel imetamiskuul — ½ liitrit päevas.

Alamad haldusasutused (maakonnavabade linnade ja maavalitsused) on õigustatud Põllutöödirektori nõusolekul üksikutes linnades ja valdades täispiima jaotamist ajutiselt väiksemate normide järgi ja teistel alustel korraldama.

§ 2.

Täispiima ostmise load.

Laatsaretid, haiglad ja raviasutused võivad täispiima, või ja teiste piimasaaduste ostulubasid saada nende asutuste juhatajate poolt tõendatud tarviduse piirides kohalikult linna- või vallavalitsuselt. Tõendus vajaduse kohta peab olema linna- või maa-arsti poolt kinnitatud.

Üksikud haiged võivad arstitunnistuse põhjal, mis peab olema kinnitatud linna- või maa-arsti poolt, saada kuni ½ liitrit täispiima päevas ning võid ja teisi piimasaadusi kuni kahekordse hariliku tarbija normini ostukaardi põhjal, mille annab välja linna- või vallavalitsus.

§ 3.

Tarbijaile lubatavad või ja teiste piimasaaduste normid määratakse kindlaks Põllutöödirektori poolt Kindralkomissari nõusolekul ja antakse ajalehtedes teada.

§ 4.

Põllutöödirektor on volitatud Kindralkomissari nõusolekul andma juhtnööre käesoleva rakendamiseeskirja teostamiseks.

§ 5.

Selle rakendamiseeskirja rikkujaid karistatakse 16. sept. 1941. a. määruse piima- ja rasvamajanduse alal § 10 kuni 12 järgi.

§ 6.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Tallinn, 30. mail 1942.

Põllutöödirektori ülesannetes A. Wendt.

Kindralkomissari korraldus nr. HA III b — 28. II 1942 väljajagamisele tuleva täispiima rasvasisalduse võrdsustamiseks.

Teen siinjuures korralduse, et täispiim otsekohe 2,5%-lise rasvasisalduse peale viidaks. Otstarbekohane on selleks juurde segada vastavaid laitmatuid kooritud piima koguseid.

Täispiim 2,5%-lise rasvasisaldusega piimaks.

See puudutab kõiki praegu äraantavaid täispiimakoguseid, vaatamata sellele, kas on tegemist imikutele, väikelastele, lastele, rasedatele ja imetajatele emadele, haiglatele ja sõjaväeasutustele määratud kogustega.

Palun Teid piimatööstustele vastav korraldus teha, et kõikjal, kus see tehniliselt võimalik, vastavalt toimitaks. See ei puuduta kooritud piima jagamise korda neile tarbijaile, kes ei ole õigustatud saama täispiima.

Sel kombel vabanevad rasvakogused tuleb rakendada või tootmiseks.

Der Generalkommissar in Reval J. A.
E. Gahlnbäck.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 1070 — 5. septembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele.

1. V—31. VIII 1942. a. võimüügikohustuse täitmine tagant järele.

Et möödunud tootmisperioodil 1. V — 31. VIII 1942. a. mõnedel põllupidajatel karja laktatsiooniperioodist ja möödunud aasta sõjategevusest tingitud raskustest olenevalt ei osutunud võimalikuks neile määratud võimüügikohustust täita, luban seda kohustust täita tagantjärele algava uue tootmisaasta müügikohustuse täitmise kõrval kuni 1. novembrini 1942. a.

Väga erakordseil juhtudel luban vallavanemaid, pärast igakordset põhjalikku asjaselgitust, 1. V — 31. VIII 1942. a. võimüügikohustuse täitmist pikendada uue tootmisaasta müügikohustuse täitmise kõrval kuni 1. aprillini 1943. a. Sellekohaselt 1. aprillini 1943. a. pikendatud võimüügikohuslaste arv vallas ei tohi aga ületada 10% 31. VIII 1942 võimüügikohustuse mittetäitnud müügikohuslaste arvust. Kui eriolukorrast tingituna siiski esineb vajadus pikenduste lubamiseks üle 10%, siis vallavanema sellekohase ettepaneku alusel otsustab vallal kuni 1. IV 1943 pikendada lubatud võimüügikohuslaste protsentarvu maavanem, kelle motiveeritud otsus kuulub kinnitamisele Turukorraldusvalitsuses.

Võlguolevate müügikohustuste pikendamise tagajärjel ei tohi kannatada algava 1942/43. tootmisaasta müügikohustuse täitmine ning 1. IV 1943 pikenduse taotleja peab andma vallavanemale kirjaliku kohustuse võlguoleva võimüügikohustuse katmiseks tarviduse korral täispiima omatarvituse vabatahtliku piiramise arvel.

1. V — 31. VIII 1942 võinormi arvel tagantjärele müüdud võikogused arvestatakse eraldi 1942/43. a. müügikohusliku võinormi täitmisest ja kviteeritakse talundi põhiraamatus, talundi kohustustekaardil, võimüügikaardil ja talundilehel täiendavalt 1. V — 31. VIII 1942. a. võimüügikohustuse katteks.

Majandus- ja Rahandusdirektor Dr. A. Wendt.

1942/43. tootmisaasta võimüügikoguste äraandmise ja 1. V — 31. VIII 1942. a. täitmata võimüügikohustuse katmise kohta.

Võimüügikohustuse täitmise perioodid.

§ 1. 1942/43. tootmisaastaks (1. septembrist 1942 kuni 31. augustini 1943) määratud võimüügikohustus tuleb lehmapidajail täita kolmekuuliste müügiperioodide kaupa alljärgnevalt:

1. septembrist kuni 30. novembrini 1942. a. —25%
1. detsembrist 1942 kuni 28. veebr. 1943. a. — 15%
1. märtsist kuni 31. maini 1943. a. — 20% ja
1. juunist kuni 31. augustini 1943. a. — 40%

tootmisaasta võimüüginormist.

Erandina on lubatud Saaremaal, Petserimaal, Hiiu ja Vormsi saarel ning Noarootsi, Riguldi, Nõva, Narva, Piiri, Raja ja Vasknarva vallas täita 1942/43. tootmisaasta võimüügikohustusest perioodil 1. septembrist kuni 30. novembrini 1942. a. — 20%
„ 1. detsembrist 1942 kuni 28. veebr. 1943. a. — 10%
„ 1. märtsist kuni 31. maini 1943. a. — 25% ja
„ 1. juunist kuni 31. augustini 1943. a. — 45%
tootmisaasta võimüüginormist.

Üle normi antud või.

§ 2. Lehmapidaja, kes vastava kolmekuulise perioodi kohta kindlaksmääratud müügikohustuse on täitnud, võib üle normi äraantud või jätta eelolevate perioodide katteks või ülenormimüükideks, samuti kasutada seda lihanormi asendamiseks või, kui lihanorm täidetud, seda piimatööstusest tagasi osta ja kasutada teisteks lubatud otstarveteks.

§ 3. Kolmekuulistele perioodidele langevad võinormid arvutab ja kannab vastavalt talundi põhiraamatusse (talundi kohustustekaardile, võimüügikaardile) ja talundilehele kohalik omavalitsus.

See arvestus tehakse 1942/43. tootmisaasta esimese perioodi kohta hiljemalt 25. oktoobriks 1942 ja iga järgneva perioodi kohta selle perioodi esimese kuu 25-ndaks kuupäevaks. Perioodinormi arvestamisel tuleb lähtuda 1. IX 1942. a. seisuga määratud aastasest müüginormist ja perioodile langevast protsentuaalsest osast, mis tuleb korrigeerida vastavalt vahepeal esinenud muudatustele lüpsilehmade või leibkonnaliikmete arvus, või tehtud otsustele võinormi vähendamise või suurendamise kohta.

Samal ajal korrigeeritakse põhiraamatus või talundi kohustustekaardil ja talundilehel ka eelmise perioodi või äraandmise norm, kui eeltoodud muudatused on aset leidnud eelmise perioodi sees.

§ 4. Perioodinormi täitmise kontrolli otstarbel teatab piimatööstus (taluvõi kokkuostupunkt) kohalikule omavalitsusele iga kuu 15-ndaks kuupäevaks eelmise kuu jooksul lehmapidaja poolt

äraantud üld-võikoguse, sellest lehmapidaja poolt leibkonnaliikmete nimestiku järgi omatarvituseks tagasiostetud võikoguse ja võikoguse, mis on arvestatud varem täitmata müügikohustuse katteks.

Hiljemalt perioodile järgneva kuu 25-ndaks päevaks kohalik omavalitsus kontrollib perioodinormi täitmist ja teeb vastavad märkused („Täidetud", „Mitte täidetud ..... kg") talundi põhiraamatusse või talundi kohustustekaardile (võimüügikaardile) ja talundilehele.

§ 5. Pärast eeltuleva perioodi normi arvutamist ja möödunud perioodi normi korrigeerimist (§ 3) ning võinormi täitmise kontrolli teostamist (§ 4) teatab kohalik omavalitsus piimatööstusele (taluvõi kokkuostupunktile) lehmapidaja perioodide müüginormid, perioodinormi katteks arvestatud võikoguse ja ülenormi-võikoguse, mida lehmapidaja võib kasutada § 2 eeskirjade kohaselt, ning samuti ka perioodinormi mittetäitja kohta perioodi täitmata võikoguse. See teade tuleb saata piimatööstusele (taluvõi kokkuostupunktile) perioodile järgneva kuu jooksul.

§ 6. Piimatööstus (taluvõi kokkuostupunkt), ära kuulates lehmapidaja soovid üle normi äraantud või kasutamiseks, teostab omavalitsuse teate alusel müügikohustuse kviteerimise talundi põhiraamatus (talundi kohustustekaardil, võimüügikaardil) ja kannab vastavad andmed ka piimatööstuses peetavasse müügikohustuse kontrollraamatusse.

Normi täitmise arvele kviteerimisele kuulub võikogus, mis läheb perioodinormi katteks, samuti võikogus, mis on müüdud järgnevate perioodide kohta ette, ning sissejäetav ülenormivõi. Ei kviteerita normi täitmise arvel müüduks:

Võimüüginormi katteks mittearvestatavad võikogused.

a) lehmapidaja poolt leibkonnaliikmete nimestiku järgi omatarvituseks tagasiostetud võid,
b) ülenormivõid, mida lehmapidaja kasutab lihanormi asendamiseks,
c) ülenormivõid, mida lehmapidaja soovib tagasi osta piimatööstusest, ja
d) 1. V — 31. VIII 1942. a. müügiperioodi täitmata võinormi katteks arvestatud võid.

Andmed punktides a—d märgitud või kohta kantakse läbi piimatööstuses peetavast müügikohustuse kontrollraamatust.

Normi täitmise arvele kviteeritud võikogused märgitakse talundilehele põhiraamatu andmeil järgneva võimüügikohustuse perioodi normi täitmise kontrolli teostamisel.

§ 7. Vallavanem (linnapea) teatab piirkonna põllumajandusjuhile nende lehmapidajate nimed, kes ei ole määratud perioodi-

normi täitnud. Selle teatamise peab vallavanem (linnapea) ette võtma juba perioodi vältel nende lehmapidajate suhtes, kes ei ole asunud üldse võinormi täitmisele või siis täidavad seda väga puudulikult. Piirkonna põllumajandusjuht on kohustatud vallavanema (linnapea) teate alusel lehmapidajate juures kontrollima võinormi mittetäitmise põhjusi ja need kirjalikult teatama vallavanemale (linnapeale).

Perioodinormi täitmise pikendamine.

§ 8. Lehmapidajale, kes temale määratud perioodinormi ei suuda täita lehmade kinnisperioodi või ajutiste söötmishäirete tõttu, võib vallavanem (linnapea) asjaosalise sellekohasel palvel perioodinormi täitmist pikendada kuni järgmise perioodi lõpuni. Pikendatud kogus tuleb katta järgnevast perioodinormist enam äraantud kogustega.

Pikenduse tähtajast ja võikogusest teatab vallavanem (linnapea) piimatööstusele (taluvõi kokkuostupunktile).

Pikendatud perioodinormi täitmist kontrollib piimatööstuse (taluvõi kokkuostupunkti) juhataja. Tema märgib pikendatud normi katteks antud kogused ja teatab hiljemalt 15 päeva vältel pärast pikendusaja lõppu kohalikule vallavanemale (linnapeale) lehmapidaja poolt pikendusaja vältel pikendatud normi katteks äraantud võihulga ning kas pikendatud norm on sellega täidetud või mitte.

Perioodinormi mittetäitjad.

§ 9. Lehmapidaja suhtes, kes ei ole täitnud perioodinormi tähtajaks või kui temale oli selle täitmist pikendatud, ei täitnud temale lubatud pikendusaja lõpuks, alustab vallavanem (linnapea) asja selgitust ja trahvimenetlust vastavate eeskirjade kohaselt.

Trahvimiseks kuu jooksul ettepandud lehmapidajate kohta vallavanem (linnapea) esitab iga kuu viimaseks kuupäevaks aruande Turukorraldusvalitsusele, ühtlasi märkides, mitmendat korda on lehmapidaja trahvimiseks esitatud ja kas teda on trahvitud teiste põllumajandussaaduste müüginormide mittetäitmise pärast.

II.

1. V—31. VIII 1942. a. võimüüginorm.

§ 10. Lehmapidajail, kes 1. V — 31. VIII 42. a. võimüügikohustust 1. septembriks 1942 ei täitnud, on lubatud seda katta 1942/43. tootmisaasta võinormi kõrval kuni 1. novembrini 1942. a. Seejuures tuleb säärasel lehmapidajal jooksva veerandaasta (1. IX — 30. XI 1942) normist katta septembris 1942 35% ja oktoobris 25%, kuna enam äraantud või arvestatakse 1. V — 31. VIII 1942. a. täitmata võinormi katteks.

§ 11. Lehmapidajail, kelle 1. V — 31. VIII 1942. a. võimüügikohustuse täitmist vallavanem on pikendanud kuni 1. aprillini 1943. a., tuleb 1942/43. tootmisaasta müügikohustus katta käesoleva juhendi § 1 teise lõike kohaselt ja märtsikuus 1942. a. tuleb katta kolmanda perioodi (1. III — 31. V 1943) võinormist 20%, kuna rohkemantud või arvatakse 1. V — 31. VIII 42. a. täitmatajäänud võinormi katteks.

§ 12. 1. V — 31. VIII 1942. a. pikendatud võinormide katteks antud võikogused arvestatakse ja kantakse talundi põhiraamatusse, talundi kohustustekaardile või võimüügikaardile analoogiliselt normide täitmiseks antud võile, kusjuures need kogused kantakse 1942. a. 1. V — 31. VIII 42. a. müükide juurde.

Tallinnas, 5. oktoobril 1942. a.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Majandus- ja Rahandusdirektori korraldus nr. 3830.

I.

Kindralkomissari teostamiseeskirja Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal § 3 (Amtsblatt nr. 38 — 4. VII 1942) põhjal panen kehtima **arvates 1. septembrist 1942. a.** või väljatuleku arvutamiseks meil senini tarvitusel olnud dr. Hittcheri lihtvalemi järgmisel kujul:

Või väljatuleku valem.

$$\text{Võikogus} = \frac{\text{piimakogus} \times (1{,}2 \times \text{piima rasva } \% - 0{,}21)}{100}$$

Kõikidel piimatööstustel arvutada või väljatulek arvates 1. septembrist 1942. a. antud valemi alusel.

Või väljatuleku kontrolli teostamise ülesande panen Põllumajanduslikkude Ühistute Keskliidu revidentidele ja maakonna piimandusinspektoritele.

Või väljatuleku kontrollimise tulemused puudujääkidega töötavate piimatööstuste kohta teha teatavaks Piimandusosakonnale. Viimasel on ülesandeks selgitada puudujääkidega töötamise põhjusi. Põhjendamatult tekkinud puudujääkide korral esitada süüdlased vastutusele võtmiseks.

II.

Minu esimese rakendamiseeskirja Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal § 2 punkti 1 viimase lõike (Amtsblatt nr. 38 — 4. VII 1942) muudan ära ning kehtestan selle järgmiselt:

„Võikoguse arvestamine toimub arvates 1. septembrist 1942. a. uue kehtestatud võiväljatuleku arvutamise valemi alusel".

Seega lehmapidajate poolt normi korras äraantav võikogus arvutada arvates 1. septembrist 1942. a. antud valemi alusel ning sellekohaselt kviteerida talundi põhiraamatus, võimüügikaardil ja talundi kohustustekaardil.

III.

Põllumajanduslikule kirjastusühistule „Agronoom" teen ülesandeks uue kehtestatud võiväljatuleku arvutamise valemi alusel kirjastada uus Või väljatuleku väljaarvamise tabel ning sellega varustada piimatööstusi[1]).

IV.

Töödeldud või kaalumine.

Piimatööstustes valmistatud päevaste võikoguste kindlakstegemiseks panen maksma arvates käesoleva korralduse kättesaamisest järgmise korra:

1. Valmistatud päevase võihulga kaalumine teostada piimatööstuse juhataja või tema asetäitja ja ühe piimatooja juuresolekul. Juhul, kui või kaalumise ajal piimatoojaid piimatööstuses ei ole, võib piimatoojat või kaalumise juures asendada mõni sama piimatööstuse tööjõududest.
2. Päevaste võikoguste kaalumiste kohta koostada kaalumisel kirjalik akt, milles tingimata fikseerida kaalutud või hulk ja kaalumise kuupäev. Akt tuleb kirjutada alla mõlemate kaalumise juures olijate poolt.
3. Või kaalumise aktid koondada ühte kausta, mis peab kontrolli teostajale piimatööstuses alati kättesaadav olema.

Põllumajanduslikkude Ühistute Keskliidu revidentidele ja maakonna piimandusinspektoritele teen ülesandeks valvata, et kõikides piimatööstustes oleks rakendatud või kaalumise kohta maksma pandud kord ning et seda pidevalt täidetakse. Korralduse mittetäitjate või teisiti täitjate piimatööstuste nimed teha teatavaks Piimandusosakonnale.

16. oktoobril 1942. a.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

---

[1]) Uus võiväljatuleku tabel on kirjastatud ja on saada k/ü. „Agronoomist" Tallinnas, Pärnu mnt. 6.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 1070-I, 19. novembrist 1942 kõigile maavanematele ja maakonnavabade linnade linnapeadele.

Piima ja või kokkuostu ja piimasaaduste töötlemise aruandlus.

Aruandlus või ja piima kokkuostu ja piimasaaduste valmistamise kohta p. k. „Võiekspordi" kaudu on korraldatav vaid piimatööstuste ja taluvõi kokkuostupunktide tegevuspiirkondade järgi. See ei võimalda jälgida võinormi täitmist kohalike omavalitsuste piirkondade (vald, linn) järgi.

Et aga maavanematel (linnapeadel) lasub otsese ülesandena oma maakonna (linna) tootjate poolt müügikohuslike normide täitmise järelevalve; siis on vajalik, et maavanemad oleksid jooksvalt varustatud ülevaatega normikohustuse täitmise kohta üksikutes valdades.

Et kõik piimatööstused ja taluvõi kokkuostupunktid iga kuu 15. päevaks esitavad valdadele ja linnadele andmed möödunud kuu jooksul selle piiridest kokkuostetud normivõi kohta, siis on vajalik jooksva aruandluse rakendamine valdade ja linnade kaudu. Kuigi nimetatud materjalid enne kolmekuulise tootmisperioodi arvestuse lõpetamist ei võimalda täpselt määrata müügikohustuse täitmise suurust, on olevad materjalid siiski küllaldased jooksva informatsiooni otstarbel. Selleks maavanematel sisse seada temale alluvates valdades ja linnades igakuuline aruandlus võinormi kokkuostu kohta.

Valdadest ja linnadest aruanne juurdelisatud vormi $\frac{\text{MD-1070-42}}{\text{PS. 2.}}$ kohaselt möödunud kuu kohta 2 eksemplaris sisse nõuda iga kuu 20. päevaks ja üks eksemplar kuuaruandest koos maakondliku kokkuvõttega esitada Turukorraldusvalitsusele iga kuu 25-ndaks päevaks. Samaks tähtajaks maakonnavabade linnade linnapeadel esitada Turukorraldusvalitsusele aruanne linna piiridest eelmise kuu jooksul teostatud normivõi kokkuostu kohta.

Aruandlust rakendada alates 1. septembrist 1942. a. ja andmed septembri- ning oktoobrikuu kokkuostu kohta esitada eraldi lehtedel 30. novembriks 1942. a.

Lisa: Trükitud vormi ..... eks. kohalikele omavalitsustele väljasaatmiseks.

Turukorraldusvalitsuse juhataja T. Kint.

Saaduste Kokkuvõtu Osakonna juhataja N. Viilup.

..... valla / linna

Vorm MD-1070-42 / PS. 2.

Esitada järgmise kuu 20. päevaks kohalikule maavalitsusele 2 eksemplaris

KUUARUANNE

müügikohusliku või kokkuostu kohta valla/linna piirides ..... kuul 194...

	Piima müüjad, talundid ja lehmapidajad	Taluvõi müüjad (isetöötlejad)	Mõisad (Ida-ala p. v. Põll.-seltsingu majandamisel)	Kokku
Määratud perioodinorm, kokku võid kg				
Kuu jooksul ära andnud võid kg				
Sellest võid kg tootjaile omatarvit. tagasi				
Varem täitmata võinorm võla katteks				
Jääb jooksva perioodi kokkuostuks võid kg				

....., ... 194... a.

..... Vallavanem/linnapea

..... Sekretär

Majandus- ja Rahandusdirektori korraldus 10. detsembrist 1942. a.

I.

Arvesse võttes suurt valgu puudust elanikkonna toiduratsioonis ja olemasoleva piimavalgu ratsionaalse ärakasutamise vajadust, teen Eesti Kindralkomissari poolt antud teostamiseeskirja § 5 I lõike alusel järgmise korralduse sel alal:

Kooritud ja võipiima tagasiandmise normid.

1. Anda piimatootjaile isevarustamiseks kooritud ja võipiima ajutiselt tagasi järgmistes kogustes:

alates detsembrist 1942. a. kuni 15. märtsini 1943. a. — kooritud ja võipiima kokku mitte üle 40% äraantud täispiimakogusest;

16. märtsist kuni 30. aprillini 1943. a. — kooritud ja võipiima kokku mitte üle 50% äraantud täispiimakogusest ja alates 1. maist 1943. a. — kooritud ja võipiima kokku mitte üle 60% äraantud täispiimakogusest.

Erandjuhtudel võib vallavanem lubada üksikuile piimatootjaile tungiva vajaduse korral tagasi anda noorloomade kasvatamise otstarbel kooritud ja võipiima ka rohkem kui eespool tähendatud, kuid mitte üle 60% äraantud täispiimakogusest.

2. Piimatööstustesse jäetav kooritud ja võipiim kasutada elanikkonna piimavajaduse rahuldamiseks. Neil juhtudel, kus selle kasutamine piimana pole võimalik, valmistada sellest juustu, kohupiima või piimapulbrit. Need saadused kasutada piima asendamiseks seal, kus piima tarvilikul määral ei jätku.

II.

Täis-, kooritud ja võipiima kokkuvõtmise, töötlemise, transpordi, paigutamise ja turustamise kohta annab üldjuhendid Turukorraldusvalitsus. Temal kaastööle sel alal tõmmata Piimandusosakond ja p. k. „Võieksport". Nendele Turukorraldusvalitsuse poolt sel alal antud juhendid ja korraldused on kohuslikud.

Eelmises lõikes tähendatud tegevusaladesse puutuvate küsimuste sisuliseks läbiarutamiseks ja asutuste koostöö korraldamiseks moodustan alalise komisjoni, koosseisus:

Turukorraldusvalitsuse juhataja või tema poolt määratud esindaja — esimehena ja Piimandusosakonna juhataja ning p. k. „Võiekspordi" juhatuse esimees või nende poolt määratud esindajad — liikmetena.

Komisjoni kutsub kokku esimees. Komisjoni asjaajamist korraldab Turukorraldusvalitsus.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjaline juhend nr. 3833 — 14. septembrist 1942 vallavanematele, linnapeadele, kõigile piima resp. taluvõi vastuvõtukohtadele, piimandusinspektoritele veisekasvatuse konsulentidele, maavanematele, maa-agronoomidele, jaoskonnakonsulentidele, p. k. „Võiekspordile".

Piimavastuvõtupiirkondade kindlaksmääramine.

Vastavalt Kindralkomissari teostamiseeskirjale Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal (Amtsblatt nr. 38 — 4. VII 1942. a.) määratakse kindlaks kõigi piimatööstuste kohta piimavastuvõtupiirkonnad. Piimatootjad ja isetöötlejad tootjad võivad oma saadused ära anda ainult sellele piimatööstusele, kelle piimavastuvõtupiirkonda nad kuuluvad (Amtsblatt 1942, lk. 486).

Selleks tuleb teostada järgmist:

Igale lehmapidajale määrata piima (taluvõi) äraandmiskoht.

1. Igale lehmapidajale tema avalduse kohaselt määrata vastava omavalitsuse poolt piima resp. taluvõi äraandmisekoht ning see märkida: talundi põhiraamatu omajatel — lk. 6 punkti 4 all; võimüügikaardi omajatel — esimesel leheküljel vastuvõtukoha nimetuse all; talundi kohustustekaardi omajatel — teisel leheküljel põllumajandusjuhi tööpiirkonna nimetuse ja numbri lahtri alla ning kõikidel talundilehtedel — esimesel leheküljel talundi põhiraamatu numbri lahtri järele, kus on selleks vaba ruumi. Samaaegselt vastuvõtukoha märkimisega tuleb märkida ka lehmapidaja kaugus vastuvõtukohast km-tes. See nõue tuleb ilma erandita teostada kõigi lehmapidajate suhtes.

Lehmapidajate nimestikud.

2. Üheaegselt piima resp. taluvõi äraandmiskoha märkimisega talundi põhiraamatus, võimüügikaardil või talundi kohustustekaardil kui ka talundilehel tuleb omavalitsustel piimavastuvõtupiirkondade kaupa täita lehmapidajate nimestikud kättesaadetud vormi (nr. 1 ja 2) kohaselt **kolmes eksemplaris,** millega kujundatakse igale piimatalitusele, juustutööstusele, koorejaamale, piimavastuvõtupunktile, piimakauplusele (seal, kus puudub piimatööstus) ja taluvõi vastuvõtukohale oma kindel vastuvõtupiirkond.

   Märkus: Punktides 1 ja 2 tähendatud nõuded teostada kas üheaegselt jahvatuskaartide väljaandmisega või mõnel muul sobival viisil, silmas pidades, et sellega liigselt ei koormataks lehmapidajaid aja kulutuse suhtes.

3. Nimestikud täita selliselt, et kõigepealt kantakse järjekorras sisse kõik need lehmapidajad, **kes normi täidavad talundi põhiraamatu alusel.** Need lehmapidajad moodustaksid I rühma. Järgnevalt tuleks sisse kanda need lehmapidajad, **kes normi täidavad talundi kohustustekaardi alusel.** Need lehmapidajad moodustaksid II rühma. Kõige lõpuks tuleks need lehmapidajad nimestikku kanda, **kes normi täidavad võimüügikaardi alusel.** Need lehmapidajad moodustaksid III rühma.

   Selliselt rühmade viisi tuleb täita nimestikud kõigi vastuvõtukohtade kohta.

   Nimestikkude koostamisel tuleb hoolega jälgida, et ükski omavalitsusüksuse piirkonnas asuv lehmapidaja ei jääks nimestikust välja.

   Piimavastuvõtupiirkonna lehmapidajate nimestiku kokkuvõtted teeb vastuvõtukoht selle järele, kui nimestik on piimandusinspektori poolt kinnitatud.

4. Hiljemalt 10. okt. s. a. saata igast nimestikust: 2 eksemplari kontrollimise ja kinnitamise otstarbel vastavasse maavalitsusse maakonna piimandusinspektori nimele ning 1 eksemplar asjaosalisele piima resp. taluvõi vastuvõtukohale. Maakonnavabad linnad saadavad nimestikud samas korras selle maakonna piimandusinspektorile, millise piires nad asuvad.

5. Piimandusinspektoritel, saanud omavalitsustest lehmapidajate nimestikud, tuleb kõigepealt kontrollida, et kõik maakonna piires asuvad omavalitsusüksused esitaksid nimestikud ning et maakonnas asuvate kõigi piima resp. taluvõi vastuvõtukohtade kohta oleksid nimestikud esitatud. Nende suhtes, kes pole seda teinud või on puudulikult teinud, nõuda puuduvate materjalide kohest esitamist.

   Kui kõikidelt omavalitsustelt kõikide vastuvõtukohtade nimestikud saadud, tuleb piimandusinspektoril asuda vastuvõtukohtades koos vastava piimaühistu juhatusega ja piimatööstuse meieriga või vastuvõtukohtade juhatajatega kontrollima iga vastuvõtukoha lehmapidajate nimestikku, kas kõik selle ümbruskonna lehmapidajad on nimestikku võetud ning piirkond normaalselt kujundatud.

   Piima resp. taluvõi vastuvõtukohad omalt poolt on kohustatud piimandusinspektori kohaleilmumise ajaks nendele omavalitsuste poolt kättesaadetud nimestikud hoolega kontrollima ning oma seisukohad ning arvamised esitama piimandusinspektorile.

6. Kui mõnede vastuvõtukohtade piirkondade kontrollimisel selgub, et üksikutele lehmapidajatele saaduste äraandmiskohad ei ole määratud küllalt otstarbekohaselt, kas esineb ristamisi veos, mõnest lähemast kohast möödasõitmisi või muid sääraseid nähtusi, tuleb sellised küsimused, kui nende korraldamist koha peal peetakse tingimata tarvilikuks, võtta üksikult lahendamisele, pidades seejuures silmas asjaomaste soove; lähevad arvamised lahku, tuleb toimida normitäitmiskohuslase soovi kohaselt juhul, kui sellega ei taotleta normide alandamist. Ühe piimaühistu üksikliikme arvamine mõne teise sellele ühistule mittekuuluva piimavastuvõtukoha alla, välja arvatud piimatoostuste võrgu korraldamine üldistel alustel, võib toimuda seejärel, kui asjaomaselt on saadud nõusolek.

   Selliste üksikküsimuste lahendamiseks tuleb piimandusinspektoril astuda ühendusse vastava vallavanemaga ning kohaliku põllumajandusjuhiga. Küsimused lahendada äärmise erapooletusega ning vaid otstarbekuse seisukohalt, võttes arvesse

kõiki kohapealseid iseärasusi ja olukordi. Lõpliku otsuse, kuhu lehmapidaja oma piima resp. taluvõi peab ära andma, teeb piimandusinspektor kokkuleppel vallavanemaga. **Kokkuleppe mittesaavutamisel** otsustab küsimuse Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Piimandusosakond.

7. Kui vastuvõtukoha piirkond on lõplikult kujundatud, tuleb lehmapidajate nimestikud piimaühistu juhatuse või vastuvõtukoha juhataja poolt alla kirjutada ning piimandusinspektori poolt kinnitada. Kinnitatud nimestikust saadetakse vastuvõtukoha poolt üks eksemplar vastavale omavalitsusele (vald, linn) tagasi, teise eksemplari saab piimandusinspektor ning kolmas eksemplar jääb vastuvõtukohale.

Piima (taluvõi) äraandmiskoha muutmine.

8. Lehmapidaja, kel tekib põhjendatud vajadus temale määratud piima resp. taluvõi äraandmiskohta muuta, esitab selleks kohalikule vallavanemale kirjaliku avalduse. Avalduses tuleb tähendada uue äraandmiskoha nimetus, kuhu soovitakse piima resp. taluvõid hakata andma, ja üksikasjalik põhjendus selle kohta, mispärast muutmine on vajalik. Samuti ka seletus selle kohta, mispärast temale määratud äraandmiskoht vastuvõtmatu on. Vallavanem kuulab küsimuse otsustamiseks ära asjaosaliste piimaühistute juhatuste seisukohad kui ka kohaliku põllumajandusjuhi arvamise ning teeb punktis 6 ettenähtud korras otsuse.

Iga muudatuse tegemisel piima resp. taluvõi äraandmiskohas, kui muudatus on vastava maakonna piimandusinspektori poolt kinnitatud, tuleb vastava omavalitsuse poolt teha parandus ka talundi põhiraamatus, võimüügikaardil või talundi kohustustekaardil kui ka talundilehel ning sellest tingimata teatada ka asjaosalistele piima resp. taluvõi vastuvõtukohtadele.

Kui lehmapidamine likvideeritakse või tuleb uusi lehmapidajaid juurde, tuleb omavalitsusel teha vastav parandus vastuvõtupiirkonna lehmapidajate nimestikus ning kõigist neist juhtudest teatada ka vastavale piima resp. taluvõi vastuvõtukohale. Piimandusinspektoril tuleb hankida vastavad andmed omavalitsuselt.

Omavalitsused on kohustatud teatama vastavatele piima resp. taluvõi vastuvõtukohtadele neljakuuliste perioodide järgi, s. t. pärast 1. I 1943, 1. V 1943 ja 1. IX 1943, hiljemalt 15. kuupäevaks ka kõikidest muudatustest lehmapidajate tootmis- ja müügikohustustes.

9. Kõik piima resp. taluvõi vastuvõtukohad on kohustatud täitma oma piirkonna andmetelehe kättesaadetud vormi 3 kohaselt

seisuga 1. IX 1942, 1. I 1943, 1.V 1943 ja 1.IX 1943 ning saatma sellest antud perioodide möödumisel, hiljemalt 20. kuupäevaks, 3 eksemplari p. k. „Võiekspordile“ ning 1 eksemplari vastava maakonna piimandusinspektorile. P. k. „Võieksport“ esitab andmetelehe ühe eksemplari Turukorraldusvalitsusele ning teise eksemplari Piimandusosakonnale.

Andmeteleht seisuga 1. IX 1942 tuleb esitada seejärel, kui lõplik piirkond on piimandusinspektori poolt kinnitatud.

10. Piimavastuvõtupiirkondade kindlaksmääramise töö üldorganiseerijad ja korraldajad valdades ja linnades on vastava maakonna piimandusinspektorid koos veisekasvatuse konsulentidega.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

(Esikülg) Vorm 1.

Kinnitan.

Leht nr. .....

„.....“ ..... 1942. a.

.....
(allkiri)

..... maakond

..... maakonna
piimanduseinspektor

..... vald
linn

.....
piimatalituse, juustutööstuse, koorejaama, piimavastuvõtupunkti, piimakaupluse või taluvõi vastuvõtukoha nimetus (vastav alla kriipsutada)

Piimavastuvõtupiirkonna lehmapidajate nimestik.

(Tagakülg)

Käesolevasse nimestikku on kantud kõik .....
(vastuvõtukoha nimetus)
piimavastuvõtupiirkonnas asuvad lehmapidajad.

„.....“ ..... 1942. a.

Vallavanem.

Pitser.

Sekretär.

Piimavastuvõtupiirkonna lehmapidajate nimestik on kontrollitud ning see vastab vastuvõtukoha loomulikule tegevuspiirkonnale.

„.....“ ..... 1942. a.

Vastuvõtukoha juhatus või juhataja.

Pitser.

Järjekorra nr.	Lehmapidaja nimi ja eesnimi	Küla tänav	Talu maja nr.	Lehmapidajal on kasutada maad kokku ha	Kaugus piima resp. taluvõi äraandmiskohast km	Leibk.-liikmete arv 1. IX 1942	Lehmade arv 1. IX 1942	Lehmapidaja üldtootmiskohustus 1. IX 42 kuni 31. VIII 1943, võid kg	Lehmapidaja müügikohustus 1. IX 1942 kuni 31. VIII 1943, võid kg	Lehmapidaja müügikohustus 1. V—31. VIII 1942, võid kg	Müünud normi korras 1. V—31. VIII 1942 võid kg	Müügikohustuse täidab		Märkused
												piimas	taluvõis	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		14
					Kokku:									

Märkus: Piimavastuvõtupiirkonna lehmapidajate nimestik vorm 2 on identne samanimelise nimestiku vorm 1 tabeli osaga (sisekülg).

Vorm 3.

ANDMETELEHT.

..... piimavastuvõtupiirkonna kohta seisuga „.....“ ..... 194...

(Vastuvõtukoha nimetus)

Piima resp. taluvõi vastuvõtukoha nimetus[1])	Lehmapid. arv			Lehmade arv			Lehmapidaja leibkonna liikmet earv	Võitootmiskohustus kg	Võimüügikohustus kg	Müügikohustuse täidab		Märkused
	Talundi põhiraamatu ja talundi kohust.-kaardi järgi kokku	Võimüügikaardi järgi	Kõik kokku	Talundi põhiraamatu ja talundi kohust.-kaardi omajatel kokku	Võimüügikaardi omajatel	Kõik kokku				Piimas	Taluvõis	
Kokku:												
Andmed võimüüginormi mittetäitmisele asunute kohta[2])												

„.....“ ..... 194... a.

..... (Piimatööstuse juhataja)

[1]) Piimatalitused kannavad samale lehele andmed eraldi ka iga allüksuse (koorejaam, piimavastuvõtupunkt jne.) kohta.

[2]) Sellele reale kannavad piimatööstused kogu piimavastuvõtupiirkonna andmed nende lehmapidajate kohta, kes pole üldse veel asunud võimüüginormi täitmisele.

Väljavõte E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Piimandusosakonna ringkirjalisest juhendist nr. 3830 — 20. oktoobrist 1942 piimatööstustele.

III.

Piimavedu teostada ühisveo korras.

Inimtööjõu ja hobuste vähenemine ning veokite ja rakmete materjalide puudumine, tingitult sõjaolukorrast, sunnivad praegusel ajal rohkem kui kunagi varem teostama piimavedu piimatööstusse ühisveo korras. On lubamatu, et ajal,kus lisaks eelöeldule veel piimatoodang on ligi 50% vähenenud, iga piimatooja üksikult või vaid naabriga koos oma piima piimatööstusse veab. Nüüdsest peale peavad piimatööstustesse veerema vaid täied piimakoormad. Peetagu meeles, et peaaegu kõikidel meie teedel on hobuveokil veel transporditav ka 300—400-kg-line koorem.

Et meie põllumajanduses nii vajalikku inim- ja hobusetööjõudu säästa, algab ülemaaliselt piimakokkuveo süsteemi korraldamine. Piimaühistute juhatused, meierid, nõuandepersonaal, põllumajandusjuhid ja ka vallaomavalitsused peavad kaasa aitama selle nii olulise küsimuse lahendamisele.

Piima ühisveo korraldamise kava.

Kõikide piimavastuvõtukohtade poolt tuleb koostada piima ühisveo korraldamise kava. Selleks tuleb:

1) fikseerida kõik olemasolevad veoringid,
2) luua uued veoringid seal, kus neid senini ei ole,
3) täiendada olemasolevaid liiga väikesi ringe.

Töö organiseerijateks ja korraldajateks kohtadel on maakonna piimandusinspektorid, kelledele Piimandusosakonna poolt saadetakse kätte lähemad juhendid selleks.

Piimavastuvõtukohtade poolt tuleb hiljemalt 31. oktoobriks 1942 kõik vajalikud eeltööd selleks ära teha, koostades veoringide nimestikud iga vastuvõtukoha kohta alltoodud skeemi kohaselt:

Piimaveoringi nimetus ja nr.	Piimatooja nimi ja nr.	Küla ja talundi nimetus	Kaugus piimatööstusest km	Piimatööstusse toodav keskmine piimahulk suuremal piima hooajal kg	Keskmine veoringi koorma kaal kg	Märkused

Veoringide nimestikud moodustada külade kaupa ja selliselt, et esmalt märgitakse kõik ühisveo korras piimavedajad ja iga veoringi lõppu märkida selle veoringi piirkonnas asuvad üksikvedajad,

ära tähendades märkuste lahtris üksikult vedamise põhjuse. Samuti tähendada märkuste lahtris, kas on tegutsev veoring või kavatsetud veoring.

Veoringide nimestikkude koostamisele tõmmata kaasa kohalikud põllumajandusjuhid. Iga küla veoringide tegelikule olukorrale vastavust peab tõendama oma allkirjaga kohalik põllumajandusjuht.

Nimestikud tuleb alla kirjutada piimaühistu juhatuse ja piimatööstuse juhataja poolt ning saata vastava maakonna piimandusinspektorile hiljemalt 5. novembriks 1942. Veoringide nimestikud kinnitab piimandusinspektor.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Piimandusosakonna ringkirjaline juhend nr. 3803 — 5. novembrist 1942 a. kõigile piimatööstustele.

I.

Et vältida takistusi võimüüginormi täitmisel, on keelatud sulgeda omavoliliselt piimatööstusi piimavähesuse tõttu või muudel põhjustel.

Piimatööstuste sulgemise kord.

Piimatööstuse — piimatalituse, juustutööstuse, koorejaama, piimapunkti, piimakaupluse või taluvõi vastuvõtukoha ajutise sulgemise tarviduse korral tuleb piimatööstuse valdajal esitada Piimandusosakonnale vastava maakonna piimandusinspektori kaudu avaldus koos üksikasjalise põhjendusega sulgemise vajaduse ja sulgemise kestuse kohta, mis tõestatud valla põllumajandusjuhi ja vallavalitsuse poolt. Piimatööstuse valdajal tuleb avaldusele lisada juurde suletava piimatööstusüksuse lehmapidajate nimestik ja kava, kuidas suletava tööstuse piimavastuvõtu piirkonna lehmapidajatel oleks võimalik võinormi täita piimatööstuse mitte töötades.

Piimatööstuse ajutise sulgemise korral ei alandata omavalitsuste poolt määratud võimüüginormi juhul, kui mõnes piirkonnas piimatööstuse sulgemisest tingitult asjaomane piimavastuvõtupiirkond või üksikuid piimatoojaid jääb taluvõi äraandjateks.

II.

Piimatööstuste varustamine küttematerjaliga.

Piimatööstuste küttevajaduse lahendamiseks juhtudel, kus seda tinginud äärmine olukord, on tulnud kohustada piimatoojaid kohuslikus korras puid üles töötama ja piimatööstusse kohale vedama. On esinenud juhtumeid, kus piimatoojad on tõrkunud seda eriolukorrast tingitud ülesannet täitmast.

Ida-maa-ala Riigikomissari Töö ja veokoormatise määruse (Amtsblatt nr. 49 — 17. okt. 1942) § 3 alusel on Kindralkomissari

teadaandes töö- ja veokoormatisi õigustatud nõudma piirkonnakomissarid, maavanemad, linnapead ja vallavanemad — „kõigi avalikkude vajaduste suhtes".

Majandus- ja Rahandusdirektori resolutsiooniga 27. 10. 1942 on kõigi avalikkude vajaduste alla arvatud ka piimatööstuste kui sõjamajanduslikkude ülesannetega tegutsevate tööstuste küttega varustamine ja muud piimatööstuse transpordi vajadused.

Sellega on vallavanematel õigus vajaduse korral kohustada piimatoojaid piimatööstusele küttepuid üles töötama ja kohale toimetama ning sooritama muid piimatööstuse vedusid.

Töö- ja veokoormatise nõudlus peab toimuma kirjalikult, kusjuures nõutud koormatis peab olema täpselt fikseeritud.

Piimatööstustel tuleb töö- ja veokoormatise rakendamisel jälgida, et kohustused jaotuksid piimatoojate vahel õiglaselt.

Piimandusosakonna juh. aset. J. Klaar.

Majandus- ja Rahandusdirektori korraldus nr. 3830.

I.

Kindralkomissari teostamiseeskirja Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal § 3 (Amtsblatt nr. 38— 4. VII 1942) põhjal panen kehtima arvates 1. jaanuarist 1943. a. juustu, kohupiima, laabi- ja happetoorkaseiini väljatuleku määrad järgmisel kujul:

Juustuliigi nimetus	Rasvasisaldus kuivaines % %	Lubatud maksimaalne juustupiima tarvitamine 1 kg-le		Lubatud maksimaalne rasvühikute tarvitamine 1 kg-le	
		Toorjuustule (pressilt või nõrgumast) kg	Laagerdatud juustule kg	Toorjuustule	Laagerdatud juustule
Šveitsi juust (emmental)	45	11,8	13,2	37,8	42,2
Hollandi juust (edam)	30	11,5	12,8	19,6	21,8
Tilsiti juust	30	11,3	12,6	18,7	20,8
Camemberti juust	30	10,0	10,6	16,0	17,0
Hollandi juust	20	13,0	15,0	13,0	15,0
Tilsiti juust	20	12,8	14,5	12,8	14,5
Baksteini juust	20	12,9	14,8	12,3	14,1

Piimasaaduste väljatuleku määrad.

1 kg kohupiimale on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 10,0 kg.

1 kg laabitoorkaseiinile on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 15,0 kg.

1 kg happetoorkaseiinile on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 14,0 kg.

II.

Juustu töötlemisel märkida andmed.

Piimatööstustes tuleb juustu valmistamise kohta, tööstusüksuste kaupa eraldi, fikseerida igal tööpäeval järgmised andmed:

1) juustu valmistamiseks tarvitatud juustupiima kui ka rasvühikute üldkogus juustu rasvasisaldusrühmade järele;

2) 1 kg toorjuustu valmistamiseks tarvitatud juustupiima kogus;

3) 1 kg toorjuustule tarvitatud rasvühikute kogus.

1 kg laagerdatud juustu valmistamiseks tarvitatud juustupiima ja rasvühikute hulk fikseerida juustupartii laost väljaminekul.

Samuti tuleb fikseerida igal tööpäeval kohupiima kui ka kaseiini valmistamiseks tarvitatud kooritud piima üldkogus. Saadud kohupiima- või kaseiinikogus tuleb fikseerida nende saaduste laost väljasaatmisel ühes kooritud piima tarvitamisega 1 kg kohupiima või kaseiini kohta.

III.

Juustu, kohupiima ja kaseiini väljatuleku kontrolli teostamise ülesande kohtadel panen maakonna piimandusinspektoritele.

Piimatööstustest saabuvate kuuaruannete alusel piimasaaduste väljatuleku selgitamise panen Turukorraldusvalitsusele ja p. k. „Võiekspordile".

Piimasaaduste väljatuleku kontrollimise tulemused puudujääkidega töötavate piimatööstuste kohta teha teatavaks Piimandusosakonnale. Viimasel on ülesandeks selgitada puudujääkidega töötamise põhjusi ning põhjendamatult tekkinud puudujääkide korral esitada süüdlased vastutusele võtmiseks.

28. detsembril 1942. a.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Määruse nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal teostamise määrus.

2. jaanuarist 1943.
(Amtsblatt 1943, lk. 53.)

Ida-maa-ala Riigikomissari Määruse nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal, 16. septembrist 1941 (VBlRKO. lk. 15; ABl. Reval 1942 lk. 471), § 9 alusel määran:

§ 1

(1) Piimatootja on iga lüpsilehmapidaja, ka siis, kui lehmapidamine ei ole elatusalaks.

(2) Isetöötleja tootja on piimatootja, kellele eriloa põhjal on lubatud oma majapidamises toodetud piima ise piimasaadusteks ümber töötada.

(3) Piimaga ja piimasaadustega isevarustaja on piimatootja, kellele on lubatud tema majapidamises tarvilik kogus piima ja piimasaadusi võtta oma majapidamisest. Nende kohta kehtivad eri tarbimisnormid.

(4) Piimatööstused on kõik käitised, kes piima kokku võtavad või ümber töötavad, nagu piima vastuvõtupunktid, piimatalitused, juustutööstused, koorejaamad ja muud sarnased käitised.

(5) Piimasaadused on kõik täispiimast, kooritud piimast või koorest valmistatud saadused, vaatamata sellele, kas need on määratud inimtoiduks või tööstuslikuks otstarbeks, nagu või, juust, kohupiim, kaseiin ja muud sarnased saadused.

§ 2.

1942/43. a. võimüügikohustus.

(1) Iga piimatootja peab 1942/43. piimandusaastal (1. septembrist 1942 kuni 31. augustini 1943) iga tema käitises oleva lüpsilehma pealt ära andma miinimumkoguse võid või võikogusele vastava koguse piima. Äraantud täispiim arvestatakse piimatooja kasuks piima rasvasuse alusel vahekorras: 85 rasvaühikut — 1 kg võid. Üksikuis maakondades äraantavate miinimumkoguste suurus antakse teada piirkonnakomissaride (maakondlike põllumajandusjuhtide) poolt.

(2) Piirkonnakomissaridel (maakondlikel põllumajandusjuhtidel) on õigus erijuhtudel valdadele ja linnadele või piimatootjaile, eriti ühelehmapidajaile määrata maakonna normidest erinevaid äraandmisnorme või tarbe korral neid äraandmise kohusest ka vabastada. Ühelehmapidajaks ei saa arvata piimatootjat, kellel on laudas rohkem kui üks lehm, ka siis mitte, kui iga üksik lehm kuulub eri omanikule.

(3) Piimalehmad, kes tõendatult hoolimata kohasest söötmisest ei tooda kindlaksmääratud miinimumkogust, kuuluvad esmajärjekorras tapmisele liha äraandmise kohuse täitmise otstarbel.

Ka pärast võimüüginormi täitmist majapidamises omatarvitusest ülejäänud piim kuulub äraandmisele.

(4) Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 16. septembrist 1941 § 1 esimeses (1) lõikes nimetatud tootja majapidamises majapidamisse kuuluvate isikute või

kariloomade toitmiseks mittevajalike piimakoguste äraandmise kohus jääb kehtima ka esimeses (1) lõikes ettenähtud normide kindlaksmääramise puhul.

§ 3.

Piimatööstusest või tagasisaamine.

(1) Piimatootjal on õigus pärast äraandmisnormi täitmist piimatööstuselt võid tagasi saada. Et piima tootjate rasvatarvidust juba piimandusaasta algusest määratud ulatuses rahuldada, võidakse tagasiantavat võid välja anda avansina. Või tagasiandmist võidakse teostada jaanuarist kuni aprillini kuni 50% ja maist kuni augustini kuni 25% ulatuses äraantud piima- või võikogusest. Äraandmisperioodid määravad kindlaks piirkonnakomissarid (maakondlikud põllumajandusjuhid).

(2) Kui äraantud võikogus ületab kindlaksmääratud äraandmisnormi, on piimatoojal täielik õigus võid tagasi saada isevarustajate kohta kindlaksmääratud koguste ulatuses. Sealjuures arvatakse maha esimeses (1) lõikes ettenähtud juba ette kätteantud kogused. Piimatootjail on õigus üle kindlaksmääratud normide äraantud piima- või võikoguste pealt saada erilisi tootmispreemiaid.

§ 4.

Isetöötlejad tootjad.

(1) Isetöötlejaiks tootjaiks võib tunnustada ainult neid piimatootjaid, kelle majapidamine asub lähimast tegutsemiseks lubatud piima vastuvõtukohast enam kui 8 kilomeetri kauguses ja kes ka seni piima piimatalitusse ei viinud ega ei turustanud. Avaldus isetöötlejaks tootjaks tunnustamise asjus tuleb esitada vastavale vallavanemale, kes ka avalduse kohta otsuse teeb. Põhjendatud erijuhtudel võib piirkonnakomissar (maakondlik põllumajandusjuht) vallavanema ettepanekul ka teisi piimatootjaid piima äraandmise kohusest vabastada ja neid isetöötlejaiks tootjaiks tunnustada.

(2) Piimasaaduste kogumiskohad isetöötlejaile tootjaile määrab kindlaks Piimaühingute Keskliit „Võieksport".

§ 5.

Täispiima ostmine vahenditult tootjalt.

(1) Kohalik omavalitsus (linna- ja vallavalitsus) võib tarbijaile, kes lähemast tegutsemiseks lubatud piima äraandmise kohast enam kui 3 km eemal elavad, nende avaldusel lubada tarbimisnormide piirides osta täispiima vahenditult teatavalt loas tähendatud piimatootjalt. Selleks võib määrata ainult usaldusväärseid piimatootjaid, kes tagavad, et nad täispiima ära annavad ainult tarbimisnormide piirides.

(2) Piimatootja võib esimeses (1) lõikes tähendatud juhul piima ära anda ainult vastavate piimakupongide vastu. Ta on kohustatud tema poolt eraldatud piimakupongid ühe nädala jooksul pärast toitlusperioodi lõppu esitama vastavale piimatööstusele. Piimatööstus kannab esitatud kupongid piimatootja kohusliku normi arvele ja annab kupongid kohalikule omavalitsusele edasi.

§ 6.

Piimatootjate nimekirjad ja järelevalve võinormide täitmise üle.

(1) Kohalikud omavalitsused peavad nimekirju kõigi nende piirides elutsevate piimatootjate kohta. Nimekirjades tuleb märkida: piimatootja nimi, tema elukoht, tema majapidamise nimetus, temale kuuluvate lüpsilehmade arv, võinormi suurus ja piimatööstus, kuhu saadused viiakse. Sellesse nimekirja tuleb sisse kanda kõik piimandusaasta jooksul tekkinud muudatused. Need muudatused kantakse nimekirja tootmisperioodide järgi järgneva tootmisperioodi esimese kuu 5. kuupäevaks.

(2) Kohalikud omavalitsused annavad igale piimatootjale talundi põhiraamatu või võimüügikaardi, mis sisaldab samu andmeid kui esimeses (1) lõikes nimetatud nimekirjad. Muudatused kantakse sisse kohalike omavalitsuste poolt iga tootmisperioodi alguseks.

(3) Piimatööstused võtavad kohalike omavalitsuste juures peetavaist nimekirjadest ärakirjad ja kannavad neisse iga tootmisperioodi alguseks muudatused sisse. Kohalikud omavalitsused teatavad piimatööstustele tekkinud muudatused, niipea kui need on nimekirjadesse sisse kantud.

(4) Piimatööstused kannavad nende juures peetavaisse nimekirjadesse jooksvalt igal kuul, kui suured piima või taluvõi kogused piimatootja on oma äraandmisnormi katteks või üle selle ära toonud. Need sissekanded tehakse iga kuu 10. kuupäevaks möödunud kuu kohta.

(5) Piimatööstused peavad selle järele valvama, et piimatootja täidaks oma äraandmise kohust. Iga kuu 15. päevaks teatavad piimatööstused kohalikele omavalitsustele, missugused piimatootjad on oma äraandmise kohust viimasel kuul puudulikult täitnud või üldse täitmata jätnud. Iga tootmisperioodi möödumisel esitavad piimatööstused uue tootmisperioodi esimese kuu 15. päevaks kohalikule omavalitsusele iga piimatootja kohta aruande selle üle, kui palju viimane on vastava tootmisperioodi jooksul oma võinormi katteks saadusi toonud ja kui suured kogused ta piimandusaasta algusest kuni aruandeperioodi lõpuni oma kohusliku normi katteks on toonud.

(6) Piimatööstuselt teate saamisel peab kohalik omavalitsus tarbe korral piimatootja majapidamises viibimata kindlaks tegema äraandmise viivituse põhjused. Selle uurimise tulemused peab kohalik omavalitsus ühes oma seisukohaga esitama vastavale maavalitsusele hiljemalt sama kuu 25. kuupäevaks.

(7) Maavalitsus kogub kõik kohalikelt omavalitsustelt saadud teated ja esitab need pärast tutvumist hiljemalt järgneva kuu 5. kuupäevaks piirkonnakomissarile (maakondlikule põllumajandusjuhile) asja edasiseks lahendamiseks.

§ 7.

Täispiima vastu võtma õigustatud piimatööstused.

(1) Täispiima on õigustatud vastu võtma ainult Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja poolt selleks lubatud või kohustatud piimatööstused. Piimatootjad ja isetöötlejad tootjad võivad saadusi ära anda ainult sellele piimatööstusele, kelle vastuvõtupiirkonda nad kuuluvad.

(2) Piimaühistud on õigustatud piimatootjaile, kes ei ole ühistu liikmed, maksma äraantud täispiima eest 10% vähem kui oma liikmeile.

§ 8.

Piima töötlemine.

(1) Piimatööstused on kohustatud vastuvõetud täispiima, kuivõrd see Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja lähema eeskirja kohaselt ei ole määratud ümbertöötamatult elanikkonna varustamiseks, ümber töötama piimasaadusteks. Valmistatavate piimasaaduste liigid ja nende rasvasisalduse annab teada Piimaühingute Keskliit „Võieksport".

(2) Koort võib kasutada ainult või valmistamiseks. Koore kasutamine muuks otstarbeks on keelatud.

(3) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib piimatööstustele kindlaks määrata piimasaaduste väljatuleku miinimumnorme, luua vajalikke kontrollivõimalusi ning teostada kontrolli.

(4) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib, kuivõrd see on vajalik piimasaaduste tootmise ja turustamise suundamiseks, anda Piimaühingute Keskliidule „Võieksport" juhendite andmise õiguse kõigi piimatalituste, ka tema liikmeskonda mittekuuluvate era- või avalike käitiste suhtes.

§ 9.

(1) Piimatootjaile võib ainult 60% nende poolt äraantud täispiima kogusest kooritud piima ja võipiima kujul tagasi anda. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib kooritud piima ja võipiima tagasiandmise kohta ajutiselt teistsugused kogused kindlaks määrata.

(2) Piimatööstustele jäetava kooritud piima kasutamise korra annab teada „Võieksport".

§ 10.

„Võieksport" teatab piimatööstustele, kellele need on õigustatud või kohustatud saadusi välja andma.

§ 11.

Piima ja piimasaaduste tarbimisnormid ja piimasaaduste müük tarbijaile.

(1) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib kindlaks määrata piima ja piimasaaduste tarbimisnormid ja anda jaotamis- ning kontrollimiseeskirju.

(2) Kuivõrd tarbimisnormid on kindlaks määratud, on need kehtivad kõigi Eesti kindralkomissari-piirkonnas alaliselt või ajutiselt elatustarbeainete saamiseks õigustatute kohta, kaasa arvatud ka riigisaksa tsiviilelanikkond ja kõik sõjaväelased, kes ei kuulu väeosa toidustamisele. Kuivõrd sõjaväelased on väeosa toidustamisel, ei ole neil mingit õigust lisaainete saamiseks kindlaksmääratud tarbimisnormide põhjal.

(3) „Võieksport" määrab piimatööstused, kes on õigustatud ja kohustatud piima ja piimasaadusi tarbijale müüma.

(4) Linnades ja valdades, kus piimatööstused puuduvad või kus varustuskeskusteks määratud piimatalitused oma asukoha tõttu või muudel põhjustel ei ole suutelised elanikkonda korrapäraselt varustama, võib kohalik omavalitsus „Võiekspordi" nõusolekul varustuskeskusteks määrata elatustarbeainete kauplusi.

(5) Linnades ja valdades, kus on mitu varustuskeskust, määratakse üks neist peavarustuskeskuseks, kes tsentraliseeritult kõigi teiste varustuskeskuste jaoks piimasaadused kokku võtab. Linnades ja valdades, kus on olemas üks varustuskeskuseks määratud piimatööstus, on see ka peavarustuskeskuseks, kuna muudel juhtudel kohalik omavalitsus paneb „Võiekspordi" nõusolekul need ülesanded mõnele määratud varustuskeskusele.

(6) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib kohalikele omavalitsustele anda vajalikke juhendeid. Tema lahendab ka lahkarvamised kohalike omavalitsuste ja „Võiekspordi" vahel, kuivõrd „Võieksport" ei toimi Kindralkomissari otsese juhendi järgi.

§ 12.

(1) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja võib:

a) avada uusi piimatööstusi või nõuda linnadelt, valdadelt, muudelt korporatsioonidelt või põllumajanduslikelt ühistuilt ja ühendustelt uute piimatööstuste avamist,

b) sulgeda piimatööstusi või liita mitu käitist üheks,

c) lubada piimatööstuste tegevust piima vähese kokkutuleku tõttu ajutiselt seisma panna,

d) kohustada piimatööstusi, mis piima vähese kokkutuleku tõttu olid ajutiselt suletud, oma käitisi uuesti avama ja edasi pidama,

e) kohustada piimatööstusi loobuma koorejaamade või piimakogumiskohtade avamisest või olemasolevate koorejaamade või piimakogumiskohtade sulgemisest.

(2) Piimatööstuste vastuvõtupiirkondi võib Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja muuta või uuelt määrata.

(3) Esimese (1) ja teise (2) lõike alusel tehtud korralduste tagajärjel tekkinud kahjude eest ei makseta kahjutasu.

§ 13.

Järelevalvet kohalike omavalitsuste ja piimatööstuste tegevuse üle teostab maavanem, kuna järelevalvet jaotamiskeskuste üle teostab kohalik omavalitsus.

§ 14.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhatajal on õigus anda juhendeid käesoleva määruse juurde.

§ 15.

Karistusseeskirjad.

(1) Kuivõrd muude eeskirjade järgi ei tule kohaldamisele raskem karistus, karistatakse vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest seda, kes tahtlikult või hooletuse tõttu:

a) ei anna ära äraandmiskohuslikku piima või piimasaadusi;

b) laseb liikvele piima või piimasaadusi muude kui piimatootja elukoha suhtes pädevate piimatööstuste kaudu;

c) õigustamatult omandab piima ja piimasaadusi.

(2) Katse on karistatav.

(3) Esimeses (1) lõikes nimetatud karistuste asemel võib Kindralkomissar määrata korraldustrahve kuni 10 000 riigimargani piirkonnakomissarid kuni 500 riigimargani.

(4) Kindralkomissar võib süüdlastele edasise kutsetegevuse ajutiselt või kestvalt keelata. Ta võib määrata viivitleva piimatootja lehmad tapaloomadena lihanormi täitmiseks. Erilise süü korral võidakse otsustada piimalehmad tasuta võõrandada.

§ 16.

(1) Käesolev määrus jõustub 1. märtsil 1943.

(2) Samast ajast kaotavad kehtivuse:

1) Teostamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 28. aprillist 1942 (ABl. Reval lk. 474),

2) Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 20. maist 1942 (ABl. Reval lk. 483).

(3) Teine rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal 30. maist 1942 (ABl. Reval lk. 488) loetakse antuks käesoleva määruse alusel.

(4) Piimaseadus 22. juunist 1934 (Riigi Teataja 1934, nr. 56, art. 494, ja 1938, nr. 17, art 152) ja selle juurde antud teostamismäärus 16. novembrist 1934 (Riigi Teataja 1934, nr. 101, art 792), samuti Piima ja piimasaaduste väljaveo kontrolli seadus 20. augustist 1937 (Riigi Teataja 1937, nr. 69, art 578, ja 1939, nr. 33, art. 256) jäävad jõusse, kuivõrd need ei ole vastolus Riigikomissari määrusega ja selle määruse alusel antud teostamiseeskirjadega. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja on õigustatud andma piima ja piimasaaduste kvaliteedi kohta uusi eeskirju või olemasolevaid eeskirju muutma.

Reval, den 2. Jaanuar 1943.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend Kindralkomissari teostamismäärusele 2. jaanuarist 1943 Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal.

Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal Kindralkomissari poolt 2. jaanuaril 1943. a. antud teostamismääruse § 14 alusel annan järgneva juhendi selle määruse juurde.

Kohuslikud võimüüginormid.

§ 1.

Võimüüginorm ühelt lüpsilehmalt.

1. Valla (linna) kohta kohusliku keskmise võimüüginormi ühelt lüpsilehmalt teatab maakonna põllumajandusjuht (Kreislandwirt) kohalikele (valla-, linna-) omavalitsustele maakonna põllumajandusameti kaudu.

2. Keskmise võimüüginormi alusel kohalik (valla-, linna-) omavalitsus määrab igale omavalitsuspiirkonnas asuvale piimatoot-

jale kohusliku võimüüginormi, mis ta on kohustatud igalt tema majapidamises olevalt lüpsilehmalt 1942/43. tootmisaastal ära andma.

3. Üksikute piimatootjate erineva tootmistaseme tõttu võib kohalik omavalitsus teha maakonna põllumajandusjuhile ettepaneku neile lehma kohta valla (linna) keskmisest normist erineva võimüüginormi määramiseks. Üksikule piimatootjale määratud võimüüginorm ei tohi olla üle 15% madalam või kõrgem omavalitsuspiirkonna kehtivast keskmisest võimüüginormist. Võimüüginormide määramisel tuleb silmas pidada, et kogu müügikohuslik võikogus valla- või linna piirkonnas jagatult lüpsilehmade arvule annaks välja teatatud keskmise võimüüginormi.

Võimüüginormi vähendamise ettepanekud.

4. Kohaliku omavalitsuse juht on õigustatud esitama ettepanekuid võimüüginormi vähendamiseks järgnevatel juhtudel:

a) ühelehmapidaja suhtes, kellel ei ole kasutada põllumajanduslikku maad või on seda vähem kui 1,5 ha;

b) tootmismajapidamiste suhtes, mille hooned sõja tagajärjel hävinesid, kui uusi loomapidamisruume seni veel ei ole suudetud soetada;

c) isetöötlevaks tootjaks tunnustatud piimatootjate suhtes, kellel puudub koorelahutaja ja kellel ei ole võimalust selle soetamiseks;

d) ühelehmapidajate suhtes, kes on üle 60 a. vanad või on sõja- või tööinvaliidid, kui nende leibkonnas ei ole teisi töövõimelisi isikuid.

5. Müügikohusliku võikoguse vähendamise või müügikohustusest vabastamise ettepanekuid võib teha:

e) ühe- ja kahelehmapidajate suhtes, kelle leibkonnas on 0—14 aasta vanuses lapsi ja rauke üle 70 aasta vanuses kokku neli või rohkem;

f) piimatootjate suhtes, kelle karja koosseisus on 25% või rohkem esimest poega lüpsisolevaid lehmi;

g) tõukarjapidajatele iga 1. 09. 1942 — 1. 06. 1943 oma majapidamise tarbeks kasvama jäetud ja märgitud tõuvasika kohta;

h) piimatootjatele, kelle piimakarja tabab mõni haigus või tootmismajapidamist mingi looduslik või muu temast olenemata õnnetus, mis tunduvalt vähendab tema piimakarja normaalset tootmisvõimet. Nende tegurite olemasolu ja neist tingitud toodangulangus peab kindlaks tehtud olema erapooletute asjatundjate (veterinaararst, jaoskonna konsulent) poolt.

6. Enne võimüügikohustuse vähendamise või vabastamise ettepaneku esitamist maakonna põllumajandusjuhile peab kohalik omavalitsus asja põhjalikult kaaluma, teostama tarbe korral tootja majapidamises paikliku ülevaatuse ja ainult põhjendatud juhtudel ettepaneku tegema.

7. Võimüügikohustuse vähendamise või ärajätmise ettepanekud peab kohalik omavalitsus ära saatma maakonna põllumajandusjuhile hiljemalt 30. aprilliks 1943. a. Erandjuhtudel, kus müügikohustuse vähendamise põhjustavad asjaolud ilmnesid peale 30. aprilli, võib ettepanekuid esitada kuni 31. augustini 1943. a.

Kohuslikud võimüügikogused.

§ 2.

Piimatootja kohuslik võimüügikogus.

1. Määratud võimüüginormide alusel kohalik omavalitsus on kohustatud igale piimatootjale arvutama ja tindiga talundi põhiraamatusse (või müügikaardile) kandma 1. märtsist kuni tootmisaasta lõpuni kohusliku võimüügikoguse (võimüügikohustus) hiljemalt 10. aprilliks 1943. a.

2. Võimüügikohustus 1942/43. piimandusaastaks arvutatakse majapidamises praeguse arvutuse ajal olevate lüpsilehmade arvu alusel.

3. Kolmekuulised tootmisperioodid 1942/43. tootmisaastal on: I — 1. 09. 42 — 30. 11. 42, II — 1. 12. 42 — 28. 02. 43, III — 1. 03. 43 — 31. 05. 43 ja IV — 1. 06. 43 — 31. 08. 43. Kohusliku võimüügikoguse jagunemine tootmisperioodidele teatatakse kohalikule omavalitsusele maakonna põllumajandusjuhi poolt maakonna põllumajandusameti kaudu. Üksikutele piimatootjatele võib kohalik omavalitsus põhjendatud juhtudel määrata tootmisperioodi kohta ka teistsuguseid, kuni 20% suuremaid või vähemaid müügikoguseid.

4. Möödunud, s. o. 1. 09. 42 — 28. 02. 43 tootmisperioodi võimüügikoguseid (perioodinorme) tagantjärele ümber ei arvutata. Võimüügikohustuse täitmise kohta kuni 28. 02. 43 on kehtivad senised eeskirjad.

Muudatused võimüügikoguses.

5. Lüpsilehmade arvu muutumisel majapidamises parandatakse vastavalt võimüügikohustust ja tootmisperioodiks kohuslikke võimüügikoguseid.

6. Lehmade arvu muutumisest on piimatootja kohustatud teatama kohalikule omavalitsusele kahe nädala jooksul arvates muudatuse päevast. Teatele peab piimatootja kohaliku omavalitsuse nõudel lisama tarvilikke tõendeid. Lüpsilehmade arvu suurenemine esimest poega lüpsmatulevalt lehmalt arvestatakse 10. päevast peale poegimist.

7. Muudatus võimüügikohustuses teostatakse kohe peale usaldusväärse teate saamist lüpsilehmade arvu muutumise kohta ja kantakse läbi omavalitsuses peetavast piimatootjate nimestikust ning piimatootja talundi põhiraamatust (võimüügikaardist). Muudatus arvestatakse ühe kolmandiku tootmisperioodi (tootmiskuu) täpsusega. Kui muudatus haarab tootmiskuust vähem kui 15 päeva, siis muudatust selle kuu suhtes arvesse ei võeta.

8. Maakonna põllumajandusjuhi otsusega teostatud muudatused piimatootja võimüügikohustuses on kohalik omavalitsus kohustatud talundi põhiraamatusse (võimüügikaardile) ja vastavale vallas peetavale kaardile kandma tindiga ühe nädala jooksul pärast otsuse teadasaamist.

9. Isikud või asutised, kes varem piima ei tootnud, on kohustatud lüpsilehmade soetamisel või noorloomade lüpsmatulekul sellest kohalikule omavalitsusele teatama ühe nädala jooksul. Kohalik omavalitsus määrab neile müügikohusliku võinormi ja arvutab kohusliku võimüügikoguse kohe vastava teate saamisel. Need isikud või asutused kantakse kohaliku omavalitsuse poolt piimatootjate nimestikku, neile määratakse kindlaks piima äraandmiskoht ning tehakse sissekanne talundi põhiraamatusse või antakse välja võimüügikaart (kui tootjal puudub põllumajanduslik maa või on seda nii vähe, et temale talundi põhiraamatut välja antud ei ole).

Piima ja taluvõi äraandmiskohad.

§ 3.

1. Piimatootja on kohustatud piima või taluvõi ära andma temale määratud piimatööstusse või taluvõi kokkuostukohta. Teise piimatööstusse või taluvõi kokkuostukohta ilma ametliku korralduseta äraantud piim ja taluvõi võimüügikohustust ei täida.

Põhjendatud juhtudel ja piimatootja sellekohasel soovil kohalik omavalitsus esitab ettepaneku piimatootjale määratud vastuvõtukoha muutmiseks maakonna piimandusinspektorile. Inspektor otsustab küsimuse pärast asjaolude selgitamist.

3. Piimatööstused võivad piimapuudusel või muudel põhjustel oma tegevuse ajutiselt katkestada ainult Põllumajanduse Keskvalitsuse Piimandusosakonna loal. Tegevuse ajutiselt katkestanud piimatööstuse vastuvõtupiirkonda kuuluvatele piimatootjatele ajutised piima ja taluvõi äraandmise võimalused korraldatakse koos tegevuse katkestamise loa andmisega Piimandusosakonna poolt.

3. Katkeb piimatööstuse tegevus ootamatult tehnilise rikke tõttu, tuleb sellest viivitamata teatada maakonna piimandusinspektori kaudu Piimandusosakonnale.

4. Kuni Piimandusosakonnalt või maakonna piimandusinspektorilt ei ole saadud korraldusi piimatootjatele uute ajutiste piima äraandmiskohtade suhtes, teeb piimatööstuse juhataja vajalikud korraldused.

5. Ümberkorraldused piimatööstuste võrgus ja piima vastuvõtupiirkondades otsustab Põllumajanduse Keskvalitsuse Piimandusosakond.

Küsimus algatatakse kas asjaosaliste sellekohasel palvel või Piimandusosakonna oma algatusel. Enne otsustamist Piimandusosakond selgitab igakülgselt piimatööstuste võrgu muudatuse tarviduse, ära kuulates vajaduse korral naaberpiimatööstuste ja kohalike omavalitsuste seisukohad.

Piimandusosakond võib nende küsimuste kaalumiseks juurde kutsuda asjatundjaid väljastpoolt.

Piimandusosakonna otsus on kohuslik kõigile asjaosalistele.

Võimüügikohustuse täitmine.

§ 4.

1. Võimüügikohustus tuleb piimatootjail täita normaalse ja võltsimata täispiima äraandmisega. Isetöötlejaks tootjaks tunnustatud lehmapidajad täidavad võimüügikohustuse taluvõi äraandmisega. Äraantav piim ja taluvõi peab olema puhas ja heakvaliteediline.

Piimatööstus või taluvõi kokkuostukoht võib taluvõid vastu võtta ainult kohalikult omavalitsuselt väljaantud tõendi ettenäitamisel, millest nähtub isetöötleja tootja nimi, elukoht ja temale määratud taluvõi äraandmise koht.

Piimatööstuse ajutise tegevuse katkestamise korral võib Piimandusosakond ajutiseks lubada ka teistele piimatootjatele võimüügikohustust täita taluvõi äraandmisega.

Võimüügikohustuse katmine.

2. Iga üks kilogramm äraantud taluvõid katab 1 kg või müügikohustust.

Sama valla tarbijaile vallavalitsuse loal piimakaartide vastu müüdud iga 25 ltr. täispiima katab 1 kg või müügikohustust.

Piimatootjaile, kes linnade joogipiimaga varustamiseks annavad piimatööstustesse või piima vastuvõtupunktidesse ära täispiima ilma kooritud piima tagasi saamata, arvatakse iga üks kg või müügikohustusest kaetuks 70 rasvühikuga — kehtivusega alates 1. septembrist 1942. a.

Või asendamine lihaga.

3. Kuivõrra põllupidaja temast olenemata põhjusil tõeliselt ei ole suuteline täitma temale määratud võimüügikohustust, võib maakonna põllumajandusjuht lubada neil erandjuhtumitel täita võimüügikohustust lihaga. Seejuures ei või asendusvahekord olla liha suhtes madalam kui 1 kg võid = 2,5 kg sealiha.

Selle asendamise kohta antakse välja täiendavad erieeskirjad.

4. Täispiima võib piimatootja oma leibkonna liikmete toitlustamiseks ja noorloomade kasvatamiseks kasutada ainult üle müügikohustuse toodetud kogustest.

Piimatootja võib siis, kui tal on eelmiste tootmisperioodide müügikohuslik võikogus täidetud, saada piimatööstusest võid avansina kuni 200 g nädalas iga tema leibkonna liikme kohta. Puudulikult võimüügikohustust täitjatele võib anda võid avansina mitte üle 100 g nädalas iga tema leibkonna liikme kohta, kuid ei mingil tingimusel mitte enam, kui nad võirasva või valmistamiseks on ära andnud.

Juustu ja kohupiima võib piimatootja piimatööstusest tagasi saada ainult üle kohuslike normide piimatööstusse jäetud kooritud piima koguste arvel.

Isetöötlejatele tootjatele piimatööstustest mingisuguseid piimasaadusi ei anta.

Võimüügikohustuse täitmise kontroll.

§ 5.

1. Piimatootjate nimekirjad kohalikes omavalitsustes peetakse ühtlaste vormide kohaselt, mis kinnitatud Põllumajanduse Keskvalitsuse poolt. Sama on kehtiv piimatööstuste ja taluvõi kokkuvõtukohtade suhtes.

Võimüügikohustuse täitmise aruanded.

2. Piimatööstused ja taluvõi kokkuostukohad on kohustatud esitama p. k. „Võiekspordile" nädala- ja kuuaruande piima ja taluvõi vastuvõtmise, ümbertöötamise, turustamise ja laotagavarade seisu kohta ning Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsusele tootmisperioodi aruande või müügikohustuse täitmise kohta.

Aruanded tuleb esitada antud vormi kohaselt ja määratud tähtaegadeks.

Ärakirjad kuu- ja tootmisperioodi aruandeist tuleb esitada maakonna piimandusreferendile.

Ülemaalised kokkuvõtted piimatööstuste ja taluvõi kokkuvõtukohtade nädala- ja kuuaruannetest esitab p. k. „Võieksport" Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsusele.

3. Kohalikud valla- ja linnavalitsused on kohustatud maakonna põllumajandusameti või Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse sellekohasel nõudmisel esitama andmeid lehmapidajate arvu, lüpsilehmade arvu, võimüügikohustuse suuruse ja selle täitmise seisu kohta.

Andmed tuleb esitada antava vormi kohaselt ja määratud tähtajaks.

4. Piimatööstustes ja taluvõi kokkuostukohtades tarviliku raamatupidamise ja piimatootjate nimekirjade jooksva korrashoiu ning aruannete eeskirjadekohase esitamise eest on vastutavad piimatööstuste ja taluvõi kokkuostukohtade juhatajad.

Piimatootjate nimekirjade pidamise ja eeskirjadekohase andmete esitamise eest on kohalikes omavalitsustes vastutavad kohalike omavalitsuste juhid.

5. Võimüügikohustuse nõuetekohast täitmist jälgib oma vastuvõtupiirkonna osas pidevalt piimatööstuse või taluvõi kokkuostupunkti juhataja. Puudulikult võimüügikohustust täitjaile teeb ta Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse poolt teatatud korra kohaselt kirjalikke meeldetuletusi ning esitab andmeid kohalikele omavalitsustele võimüügikohustust puudulikult täitjate kohta.

6. Järelevalvet piimatööstustes ja kohalikes omavalitsustes võimüügikohustuse täitmise ja arvestamise eeskirjade korraliku ning õigeaegse täitmise kohta teostab maakonna põllumajandusameti piimanduse referent.

Eeskirju ja korraldusi piimandusreferendi tegevuse juhtimiseks annab Põllumajanduse Keskvalitsus.

P. k. „Võiekspordi" õigused piimasaaduste tootmise ja turustamise korraldamiseks.

§ 6.

P. k. „Võieksport" võib kõigile piimatööstustele piimasaaduste tootmise ja turustamise korraldamiseks teha kohuslikke korraldusi, kuivõrd see ei ole teisiti määratud Põllumajanduse Keskvalitsuse poolt.

Piima ümbertöötamine.

§ 7.

1. Eeskirju ja korraldusi valmistatavate piimasaaduste liigi ja kvaliteedi kohta annab p. k. „Võiekspordile" Põllumajanduse Keskvalitsus, kuivõrd seda ei ole teisiti korraldanud Kindralkomissar oma korraldustega.

Piimasaaduste väljatöötamise määrad.

2. Piima ümbertöötamisel peavad piimatööstused välja töötama järgmised minimaalkogused:

a) võid dr. Hittcheri lihtvalemi järgi järgmisel kujul:

$$\text{võikogus} = \frac{\text{piimakogus} \times (1{,}2 \times \text{piimarasva } \% - 0{,}21)}{100}$$

b) juustu, kohupiima, laabi- ja happetoorkaseiini järgmistes alammäärades:

Juustuliigi nimetus	Rasvasisaldus kuivaines % %	Lubatud maksimaalne juustupiima tarvitamine 1 kg-le		Lubatud maksimaalne rasvühikute tarvitamine 1 kg-le	
		Toorjuustule (pressilt või nõrgumast) kg	Laagerdatud juustule kg	Toorjuustule	Laagerdatud juustule
Šveitsi juust (emmental)	45	11,6	13,2	37,8	42,2
Hollandi juust (edam) .	30	11,5	12,8	19,6	21,8
Tilsiti juust	30	11,3	12,6	18,7	20,8
Cammemberti juust . . .	30	10,0	10,6	16,0	17,0
Hollandi juust	20	13,0	15,0	13,0	15,0
Tilsiti juust	20	12,8	14,5	12,8	14,5
Baksteini juust	20	12,9	14,8	12,3	14,1

1 kg kohupiimale on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 10,0 kg.

1 kg laabitoorkaseiinile on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 15,0 kg.

1 kg happetoorkaseiinile on lubatud tarvitada kooritud piima maksimaalselt 14,0 kg.

3. Piimasaaduste tegeliku väljatuleku arvestab välja p. k. „Võieksport" piimatööstuste kuuaruannete järgi ja teatab Põllumajanduse Keskvalitsuse Piimandusosakonnale arvestuse tulemused nende piimatööstuste kohta, kes on kindlaksmääratud normist vähem välja töötanud.

Piimandusosakond selgitab puudujäägiga töötamise põhjused ja põhjendamata juhtudel esitab süüdlased vastutusele võtmiseks. Põhjendatud juhtudel ja kui puudujäägi tekkimise põhjused on kestva iseloomaga, on Põllumajanduse Keskvalitsuse Piimandusosakonnal õigus lubada vastaval piimatööstusel töötada teistsuguste väljatuleku määradega.

4. Väljatöötatud piimasaadused peavad kvaliteedilt vastama nõuetele, mis üles seatud Piimaseaduses, Piimaseaduse teostamise

määruses ja Piimasaaduste väljaveo kontrolli määruses nende muudatustega, mis ametlikult teatavaks tehtud.

Piimasaaduste kvaliteedi järelevalvet teostab Põllumajanduse Keskvalitsuse Piimandusosakond.

Tallinnas, 17. märtsil 1943. a.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

Juhendid, arvutusnäited ja abitabelid võimüügikohustuse arvestamiseks.

Selgituseks: Kindralkomissari poolt 2. I 1943. a. antud teostamismäärusele piima- ja rasvamajanduse alal ja Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendile selle teostamismääruse juurde.

I.

1942/43. t.-a. võimüügikohustuse muudatus.

Kindralkomissari poolt 2. I 1943 antud teostamismäärusega on muudetud 1942/43. t.-a. võimüüginormid ja nende arvestamise alused, samuti tunnustatud kehtetuks:

a) „Teostamiseeskiri Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal (Amtsblatt nr. 38, 1942. a., lk. 474) ja
b) Esimene rakendamiseeskiri Ida-maa-ala Riigikomissari määrusele nr. 1 piima- ja rasvamajanduse alal (Amtsblatt nr. 38, 1942. a., lk. 483).

Sellega on kehtetuks tunnustatud ka kõik senised eeskirjad ja korraldused võinormide täitmise ja arvestamise alal.

Uued võimüügikohuslikud normid ühelt lüpsilehmalt ja terve 1942/43. tootmisaasta (s. o. 1. sept. 1942 — 31. aug. 1943) kohta tuleb uuesti määrata, kohuslastele anda teada ja märkida talundi põhiraamatus (talundi kohustustekaardil, võimüügikaardil) Kindralkomissari poolt 2. I 1943 antud teostamismääruse, selle elluviimiseks antud Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi ja käesoleva selgitusjuhendi eeskirjadel.

Uus kohuslik valla (linna) keskmine võimüüginorm ühe lehma kohta ja selle täitmise nõue kolmekuuliste tootmisperioodide kaupa tehakse kohalikele (valla-, linna-) omavalitsustele teatavaks maakonna põllumajandusjuhi (Kreislandwirt) poolt maakonna põllumajandusameti kaudu.

Teatatud uus võimüüginorm on see minimaalne võikogus, mille kohaselt piimatootja peab 1. III — 31. VIII 1943 langeva osa sellest neto müüma sõjaväe ja tsiviilelanikkonna varustamiseks igalt tema majapidamises olevalt lüpsilehmalt, — s. o. sellest normist ei arvata enam maha piimatootja ja tema leibkonnaliikmete omatarvituseks piima- ja võikoguseid ja samuti saab piimatootja meiereist võid tagasi ainult müügikohustusest enam äraantud piima arvel. Piimatootja võimüügikohustust omatarvituseks kasutatava piima ja või arvel ei muudeta (suurendata või vähendata). Uue müügikohusliku võinormi alusel müügikohusliku võikoguse arvutamisel on oluline ainult piimatootja lüpsilehmade arv. Piimatootja leibkonnaliikmete arv, samuti ka see, kas piimatootja täidab võimüügikohustuse piima äraandmisega või taluvõi müümisega (isetöötleja), ei oma tähtsust võimüügikohustuse arvestamisel.

1942/43. t.-a. müügikohuslikud võinormid selle aasta kolmekuulistele tootmisperioodidele langevad müügikohuslikud kogused, samuti muudatused eeltoodud normides ja kogustes arvutab ja teeb kohalik (valla-, linna-) omavalitsus. Andmed teostatud arvutustest ja muudatustest annab kohalik omavalitsus iga piimatootja kohta ka edasi sellele piimatööstusele või taluvõi kokkuvõtupunktile, kelle vastuvõtupiirkonda piimatootja kuulub.

Piimatootja poolt äraantud täispiima arvutab võile ümber ning kannab võimüügikohustuse katteks äraantud kogused piimatootja talundi põhiraamatusse (võimüügikaardile) see piimatööstus, kelle vastuvõtupiirkonda piimatootja kuulub. Samuti peab see piimatööstus võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatut, tehes kontrollraamatus iga piimatootja kohta kuu ja tootmisperioodi kokkuvõtted. Andmed kolmekuuliste tootmisperioodide kokkuvõtteist esitab piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) iga tema vastuvõtupiirkonnas oleva piimatootja kohta sellele valla- (linna-) valitsusele, kelle administratiivpiirides piimatootja asub.

Järelevalvet valla- ja linnaomavalitsuste ning piimatööstuste tegevuse kohta võimüügikohustuse arvutamise ja täitmise arvestamise alal teostab maakonna põllumajandusameti piimandusreferent.

II.

Kohuslik võimüüginorm lüpsilehma kohta.

Maakonna põllumajandusameti poolt teatatud keskmise normi alusel võib vallavanem (linnapea), vastavalt talundi tegelikule tootmistasemele ja looduslikele eeldustele, maakonna põllumajandusjuhi nõusolekul määrata keskmisest kuni 15% madalamaid või kõrgemaid norme.

Näide 1. N. vallale teatatud keskmine võimüüginorm on 42 kg võid. Siit lubatud kõikumine võimüüginormis

$$\frac{42 \text{ kg} \times 15}{100} = 6{,}3 \text{ kg}.$$

Et kohuslik võimüüginorm arvestatakse täis kilogrammides, siis lubatud kõikumine, mille võrra üksiku piimatootja võimüüginorm võib olla kõrgem või madalam valla keskmisest normist, oleks = 6 kg võid.

Siit selles vallas üksiktootjale võimalik kõrgeim võimüüginorm:

$$42 + 6 = 48 \text{ kg}$$

ja võimalik madalaim võimüüginorm

$$42 - 6 = 36 \text{ kg}.$$

Enne normide arvutamist vallavanem (linnapea) piirkonna põllumajandusjuhtide kaasabil selgitab, kellele piimatootjaist tuleks olenevalt tootmistasemest määrata valla keskmisest normist kõrgem või madalam müügikohuslik võinorm.

Vallavanem (linnapea) ei või korrigeerida müügikohuslikku võinormi ilma maakonna põllumajandusjuhi nõusolekuta.

Võimüüginormide arvutamisel üksikutele piimatootjatele tuleb silmas pidada, et kõigile valla (linna) piimatootjaile määratud võimüügikohustus kokku, jagatud vallas (linnas) olevate lüpsilehmade arvule, peab andma vallale (linnale) teatatud ühe lehma keskmise võimüüginormi.

Näide 2: N. vallas on 1278 lehmapidajat 2420 lüpsilehmaga. Valla keskmine võimüüginorm 42 kg lehmalt. Lubatud suurendamine-vähendamine võimüüginormides $\pm$ 6 kg, s. o. võimalik võimüüginorm üksiktootjale 42 — 6 = 36 kuni 42 + 6 = 48 kg võid igalt lüpsilehmalt.

Teostatud selgituse kohaselt 398 lehmapidajat, kellel 959 lüpsilehma, oleksid suutelised täitma valla keskmisest normist kõrgemat võimüügikohuslikku normi, kuna 537 lehmapidajat 841 lüpsilehmaga ei ole majapidamise looduslike eelduste ja tootmistaseme tõttu suutelised täitma valla keskmist kohuslikku võimüüginormi.

Kõigiti kaaludes üksikute tootjate tootmistaset otsustab vallavanem müügikohusliku normi jaotada alljärgnevalt, milleks koostab alljärgneva võimüügikohustuse jaotuskava:

Valla keskmise normi alusel vallale kohuslik võimüügikogus on 2420 × 42 = 101 640 *kg võid.*

Piimatootjate arv	Neil lüpsilehmi	Määratud müügikohuslik võinorm 1 lüpsilehmalt	Määratud normiga arvestatud võimüügikohustus 1942/43. t.-aastaks	Oleks tulnud võimüügikohustus valla keskmise normi alusel	Vähem (—kg) või rohkem (+kg) kui valla keskmise normi alusel	
30	31	36	1.116	1.302	—186	
102	145	37	5.365	6.090	—725	
98	203	38	7.714	8.526	—812	
165	212	39	8.480	8.904	—424	
142	250	40	10.000	10.500	—500	—2647 kg
125	264	43	11.352	11.088	+264	
146	302	44	13.288	12.684	+604	
85	193	45	8.685	8.106	+579	
32	142	46	6.816	5.964	+852	
10	58	48	2.784	2.436	+348	+2647 kg
343	620	42	26.040	26.040	±0	±0
Kokku 1278	2420	—	101.640	101.640	—	±0

Selle jaotuskava esitab vallavanem (linnapea) maakonna põllumajandusameti kaudu kinnitamiseks maakonna põllumajandusjuhile.

III.

Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) 1942/43. tootmisaastaks.

Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) piimatootjale arvutatakse ühe lehma kohusliku võimüüginormi korrutamisel tootjal olevate lüpsilehmade arvuga. Lüpsilehmade arv selle arvutuse juures võetakse arvutuse teostamise aja kohaselt (mitte 1. IX 1942).

Enne eelmises lõikes tähendatud kohusliku võimüügikoguse arvutamist tingimata kontrollida, et kõik piimatootjal tegelikult olevad lüpsilehmad oleksid registreeritud. Kontrolli otstarbel on vajalik andmeid võrrelda ka viimase loomade loenduse andmetega. Lüpsilehmadeks arvatakse kõik üks või enam korda poeginud lehmad, vaatamata nende vanusele või tootmisvõimele. Lehma haiguse, kinnioleku (umbahtruse), ahtruse või esimest poega lüpsmise tõttu ei saa teda lüpsilehmade koosseisust välja jätta. Neist põhjusist

tingitud võimüügikohustuse vähendamised lahendatakse eraldi Põllumajanduse Keskvalitsuse juhendi § 1 p. 4—7 korras. Lüpsilehmade arvu kontrollimisel iga piimatootja tähelepanu eeltoodule juhtida ning kõik ekslikult või muidu registreerimata lüpsilehmad enne kohusliku võimüügikoguse arvutamist registreerida.

Lüpsilehm registreeritakse ning kohuslik võimüügikogus määratakse tegelikule lehmapidajale, vaatamata sellele, kellele lehm omandiõiguse alusel kuulub. Selle järgi ühise pidaja majandada olevad lehmad, vaatamata sellele, et nad omandiõiguslikult kuuluvad mitmele isikule, arvestatakse kõik võimüügikoguse määramisel tegeliku pidaja karja koosseisu.

Lüpsilehm, kes tootmisaasta kestel antakse ühelt piimatootjalt müügi või muu kokkuleppe alusel üle teisele isikule või asutusele, tuleb arvates üleandmise momendist kustutada endise pidaja karja koosseisust ja ühtlasi registreerida uue pidaja karja koosseisu kuuluvaks. Sellekohaselt parandada ka neile määratud kohuslikud võimüüginormid.

Näide 3. Talupidajale M. määrati kohuslikuks võimüüginormiks 42 kg. Tal on senini registreeritud 2 lüpsilehma, kuid samal ajal tema isal, kes elab pojaga ühises majapidamises, on 1 lüpsilehm. Peale selle ei ole M. registreerinud esimest poega lüpsis olevat noort lehma, arvates, et seda ei tule lugeda lüpsilehmaks. Kõik lehmad peetakse ühisel söödal ja kasutatakse ühiselt. Silmas pidades eespool antud eeskirju, tuleb M. karja koosseisu kuuluvaks arvata ka nii tema isa nimel ühises karjas olev lehm kui ka senini registreerimata noor lehm. Seega tema karja tegelik koosseis on 4 lüpsilehma ning tema kohuslik võimüügikogus 1942/43. tootmisaastaks on:

$$42 \times 4 = 168 \text{ kg võid.}$$

Arvutuse hõlbustamiseks on koostatud käesolevad juhendi lõpus olev abitabel kohusliku võimüügikoguse arvutamiseks. Selles vastava kohusliku võimüüginormi kohal „Tootmisaasta" reale on kantud tootmisaasta kohuslikud võimüügikogused (kilogrammides) lüpsilehmade arvu kohta 1—10-ni.

Näide 4.

Kohuslik võimüüginorm ühelt lüpsilehmalt võid kg	Kohuslik müügiperiood	Kohuslik võimüügikogus kilogrammides, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42	Tootmisaasta	42	84	126	168	210	252	294	336	378	420

Eelmises näites toodud piimatootja M. müügikohustuse saame abitabelist, „tootmisaasta“ realt kohusliku võimüüginormi „42“ kohalt püstlahtrist „4“ (s. o. 4 lüpsilehma) arvu „168“, mis ongi piimatootja M. 1. IX 1942 — 31. VIII 1943 kohuslik võimüügikogus kilogrammides.

IV.

Tootmisperioodi kohuslikud võimüügikogused (perioodinormid).

1942/43. tootmisaasta kohusliku võimüügikoguse (müügikohustus) peavad piimatootjad täitma pidevalt tootmisaasta jooksul, kusjuures kolmekuuliste tootmisperioodide kaupa tuleb katta kindel osa tootmisaasta müügikohustusest.

Missugune osa aastasest võimüügikogusest tuleb täita üksikutel kolmekuulistel tootmisperioodidel, teatatakse kohalikule omavalitsusele maakonna põllumajandusameti kaudu. Selle alusel kohalik omavalitsus arvutab igale piimatootjale kolmekuulisteks tootmisperioodideks kohuslikud võimüügikogused (perioodinormid).

Kuna Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 2 p. 1 ja 4 kohaselt varem kehtinud eeskirjade alusel arvutatud 1942/43. m.-a. I ja II tootmisperioodi norme uue müügikohusliku koguse arvutamisel tagantjärele ei muudeta, siis tuleb uute eeskirjade kohaselt arvutada ainult III (1. II — 31. V 1943) ja IV (1. VI — 31. VIII 1943) tootmisperioodi kohuslikud võimüügikogused. Kuivõrra möödunud poolaasta arvutatud müügikogus (I + II perioodi normid) endiste eeskirjade kohaselt oli suurem või vähem, kui ta oleks uute eeskirjade alusel, sellevõrra suureneb või väheneb ka tootmisaasta tegelik võimüügikohustus. Seega osutub ikkagi vajalikuks uue müügikoguse kohaselt arvutada kõigile tootmisperioodidele langevad müügikogused, I ja II perioodi kohta nii arvutatud kogused võrrelda varem kehtinud eeskirjade alusel määratud perioodinormidega ning tekkiva vahe võrra korrigeerida uute eeskirjade kohaselt arvutatud kohuslikku võimüügikogust.

Uuest müügikohuslikust normist tootmisperioodidele langevate kohuslike võimüügikoguste väljaviimiseks saab kasutada III osa lõpus nimetatud võimüügikoguste arvutamise abitabelit, kus tootmisaasta müügikoguse all on toodud mitmesuguste protsentosadejärgsed kohuslikud võimüügikogused.

Näide 5. Piimatootjal N. N. on 5 lüpsilehma ja 8 leibkonnaliiget. Tema võitootmiskohustus endise arvestusviisi alusel oli 71 kg võid lüpsilehma kohta. Uute eeskirjade kohane võimüüginorm määrati N. N-le 44 kg. Kolmekuulistel tootmisperioodidel tuleb temal ära anda nii endise kui

ka uue ettekirjutuse kohaselt I—25%, II—15%, III — 20% ja IV — 40% aastasest kohuslikust võimüügikogusest.

Endise arvestusviisi kohaselt

või tootmiskohustus	71 × 5 = 355	kg võid
lubatud omatarvitus (või + piim)	19,8 × 8 = 158,4	„ „
müügikohustus	355—158,4 = 196,6	„ „

ja siit arvutatud perioodinormid:

I — 25% — 196,6-st = 49,2 kg võid
II — 15% — 196,6-st = 29,5 „ „
Kokku I + II 78,7 kg võid

Uue müügikohustuse alusel, kasutades kohuslikkude võimüügikoguste arvutamise abitabelit:

N. N-le 1942/43. tootmisaastaks kohuslik võimüügikogus on 220 kg võid ja 3-kuulisteks tootmisperioodideks kohuslikud võimüügikogused

I — 25% = 55,0 kg võid; III — 20% = 44,0 kg võid ja
II — 15% = 33,0 „ „ IV — 40% = 88,0 „ „

Seega uus müügikohustus I + II perioodi kohta kokku peaks olema 55,0 + 33,0 = 88,0 kg võid. Endise müügikohustuse alusel aga on N. N. talundi põhiraamatusse kantud perioodinormid I — 49,2 ja II — 29,5, s. o. kokku 78,7 kg võid, seega vähem 88,0 — 78,8 = 9,3 kg võid. Selle võrra tuleb korrigeerida N. N. suhtes abitabelist võetud 1942/43. tootmisaasta kohuslikku müügikogust, mis seega on:

220 kg — 9,3 kg = 210,7 kg

ning N. N. talundi põhiraamatusse ja piimatootjate nimestikku tuleb kanda:

1942/43. tootmisaasta müügikohuslik võikogus (müügikohustus) — 210,7 kg ning kolmekuuliste tootmisperioodide kohuslikud võimüügikogused (perioodinorm) — III — 44,0 ja IV — 88,0 kg.

Üksikutele piimatootjatele, kelle karja laktatsiooniperiood ei ole kooskõlas teatavakstehtud kohusliku võimüügikoguse jaotamisega kolmekuulistele tootmisperioodidele, võib vallavanem (linnapea) jaotada koguseid ka teisiti. Seejuures ei tohi sellekohaselt jaotatud kogus üle 20% ulatuses lahku minna eeltoodud arvestuse kohaseist koguseist. Igal juhul ei kuulu tagantjärele parandamisele varem arvutatud (I ja II tootmisperioodi) müügikogused ning kõige nelja tootmisperioodi kohuslike müügikoguste summa peab võrduma uuele 1942/43. tootmisaasta võimüügikohustusele.

V.

Võimüügikohustuse sissekandmine talundi põhiraamatusse (võimüügikaardile) ja piimatootjate nimestikkudesse.

Kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt kantakse:

a) talundi põhiraamatusse lk. 18 vabadele ridadele (p. 9) kandega „Kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt aastas ..... kg ..... lehmalt kokku ..... kg võid". Ühtlasi kustutatakse lk. 17 punkt „7. võid" terves ulatuses (ka p. a — c) mahakriipsutamise teel.

b) Võimüügikaardil tekstis „Kohuslik või toodangunorm igalt lehmalt" sõna „toodangunorm" parandatakse sõnaks „müüginorm" ja senise tootmiskohusliku normi kohale (mis kustutatakse läbikriipsutusega) kantakse uus kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt ja järgmisele reale tootmisaasta müügikohuslik võikogus uue normi alusel.

c) Vallas peetavasse piimatootjate „Võimüügikohustuse arvestamise lehele" selleks ettenähtud reale.

Kolmekuuliste tootmisperioodide kohuslikud võimüügikogused (perioodinormid) kantakse:

a) talundi põhiraamatusse lk. 24 lahtrisse „Müügikohustus" vastavate kuude kohale (kuude nimetused klambriga kokku tõmmata). Kolmanda ja neljanda tootmisperioodi (1. III — 31. V 1943 ja 1. VI — 31. VIII 43) arvutatud perioodinormid kantakse pärast arvutust talundi põhiraamatusse vastavate kuude kohale esialgselt ainult pliiatsiga. Lõplikult tindiga kanda tootmisperioodile järgneva kuu alguses, arvestades siis ka vahepeal toimunud muudatusi või parandusi kohuslikes müügikogustes.

b) võimüügikaardil eraldatakse kviteerimiste tabelis lahtris „Vastuvõtukoha nimetus ja vastuvõtja allkiri" parempoolsest servast joonega uus lahter, kuhu analoogiliselt sissekannetele talundi põhiraamatus kantakse kolmekuulisteks tootmisperioodideks kohuslikud müügikogused (perioodinormid).

c) võimüügikohustuse arvestamise lehel kantakse uue kohusliku müügikoguse kohaselt arvutatud perioodinormid tabelisse esimesele reale „Tootmisperioodide müügikoguste" lahtritesse. I ja II tootmisperioodiks varem arvutatud perioodinormid, samuti lõplikult kolmandaks ja neljandaks tootmisperioodiks talundi põhiraamatusse kantud perioodinorm kantakse tabeli viimasele reale („Lõplik võimüügikogus, võid kg"). Võikogused, mille võrra korrigeeritakse 1942/43. t.-

aasta müügikohuslikku kogust. Selle rakendamise tõttu 1. III 43 — kantakse võimüügikohustuse arvestamise lehe „paranduste" esimesele reale 1942/43. tootmisaasta lahtrisse (± kg võid) ja I—II tootmisperioodi lahtrisse see vahe, mille võrra varem määratud I ja II perioodi normid olid suuremad või vähemad, kui uue normi alusel arvutatud I ja II perioodi normid (∓ kg võid).

VI.

Muudatused ja parandused võimüügikogustes.

Parandused võimüügikogustes tehakse Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 2 punkti 5 ja 9 juhtudel. Parandus teostatakse tervete tootmiskuude kogusena, arvates muudatuse arvestamise momendist nii 1942/43. tootmisaasta kui ka tootmisperioodide suhtes kuni tootmisaasta lõpuni. Parandus arvutatakse ja kantakse sisse „Võimüügikohustuse arvestamise lehele" parandusteks ettenähtud vabale reale suurenemisena (+ kg võid) või vähenemisena (— kg võid). Ühtlasi tehakse pliiatsiga samasugune lisakanne talundi põhiraamatusse sissekantud perioodinormi alla.

Näide 6. Piimatootjal N. N., kelle 1942/43. tootmisaasta võimüügikogus uue normi arvutamisel on 210,7 kg võid ja arvutatud perioodinormid (näide 5) I — 49,2, II — 29,5, III — 44,0 ning IV — 88,0 kg võid, tuli 12. aprillil 1943 lüpsma noor esimest korda poegiv lehm.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 2 p. 6 alusel arvatakse noor lehm karja koosseisu kümnendast päevast pärast poegimist, s. o. 22. aprillil 1943. Kuna aprillikuul on lehm karja koosseisus 22.—30. aprillini, s. o. 9 päeva, siis arvatakse parandus (Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend § 2 p. 7) alates järgnevast tootmiskuust, s. o. 1. maist 1943.

Nii tuleb N. N. müügikohuslikku võikogust suurendada $^1/_3$ (ühe kolmandiku) kolmanda tootmisperioodi ja terve neljanda tootmisperioodi ühe lehma kohusliku müügikoguse võrra.

Et N. N-le määratud ühe lehma kohuslik müüginorm on 44 kg võid ja temale kohuslikud müügikogused III tootmisperioodiks on 20% ning IV tootmisperioodiks 40% aastasest müügikogusest, siis:

ühe lehma pealt müügikohuslik kogus (perioodinorm) III tootmisperioodil on 8,8 kg võid ja IV tootmisperioodil 17,6 kg võid.

Seega parandus tema müügikoguses

$$\frac{8,8}{3} + 17,6 = 2,9 + 17,6 = + 20,5 \text{ kg võid.}$$

Need kogused kantakse talundi põhiraamatusse: maikuu kohta — +2,9 kg võid, IV tootmisperioodi normi juurde — +17,6 kg võid ning tootmisaasta müügikoguse juurde — +20,5 kg võid.

Võimüügikohustuse arvestamise lehele kantakse vallavalitsuses parandused tabeli paranduste reale: „1942/43. tootmisaasta või müügikoguse" lahtrisse — +20,5 kg, „III" tootmisperioodi lahtrisse — +2,9 kg ja „IV" tootmisperioodi lahtrisse — +17,6 kg võid.

Sellekohaselt parandatakse ka tabeli viimasel real lõplik tootmisperioodi müügikogus:

III tootmisperioodiks 44,0 + 2,9 = 46,9 kg ja
IV „ 88,0 + 17,6 = 105,6 kg võid.

Paranduste tegemisel võimüügikogustes lehmade arvu muutumise tõttu saab arvutuste hõlbustamiseks kasutada abitabelit ühe lehma kohusliku võimüügikoguse kohta, kus vastava võimüüginormi juures on toodud tootmisperioodi (3 kuu) ja 2. ning 1. kuu müügikohuslikud võikogused ühelt lüpsilehmalt.

VII.

Kohuslike müüginormide katteks äraantud võikoguste arvestamine ja kviteerimine.

Kõik kohuslike müügikoguste katteks äraantud piima- ja taluvõikogused arvestab see piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht), kelle vastuvõtupiirkonda piimatootja kuulub. Ka piimatootja poolt vallavanema loal piimakaartide vastu äraantud kogused arvestab piimatootjale piimatööstus.

1. septembrist 1942 kuni 28. veebruarini 1943 äraantud piimakoguseid ei arvutata võile ümber uute arvestusaluste põhjal (s. o. 85 rasvühikut 1 kg või kohta), vaid seal jääb püsima endine, sel ajal kehtinud ümberarvestusvalem. Erandiks on linnade joogipiimaga varustamiseks äraantud piimakogused, mis alates 1. septembrist 1942 arvutatakse võile Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 4 p. 2 kolmanda lõike eeskirjade alusel (s. o. 70 rasvühikut = 1 kg võiga). Alates 1. märtsist 1943 äraantud piimakogused arvutatakse kõik võile uute eeskirjade alusel.

Sellekohaselt ühe kg võimüügikohustust katab:

a) piimatootjail, kes annavad ära täispiima — õigusega saada tagasi ettenähtud ulatuses kooritud ja võipiima (või nende asemel vadakut), — 85 rasvaühikut;
b) piimatootjail, kes annavad ära täispiima linnade joogipiimaga varustamiseks, ilma kooritud piima tagasi saamata, — 70 rasvaühikut;
c) piimatootjail, kes piima annavad ära sama valla tarbijaile piimakaartide alusel, — 25 ltr. piimakaartide vastu äraantud täispiima ja
d) taluvõi müüjail — 1 kg müüdud taluvõid.

Iga kuu möödumisel, hiljemalt järgmise kuu 10. päevaks, arvutab piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) eeltoodud ümberarvutusaluste kohaselt välja piimatootja poolt eelmise kuu jooksul äraantud võikoguse. Samal ajal teeb ta kokkuvõtte: a) piimatootjale kuu jooksul isevarustamiseks tagasimüüdud või kohta, b) ülenormivõi kasutamise kohta lihanormi asendamiseks ja c) lisa lihanormi andmise teel kaetud võimüügikohustuse kohta. Varem täitmata võinormi katteks äraantud piima- ja võikogused arvutatakse samuti iga tootmisperioodi viimase kuu järel. Kõik need andmed kantakse iga piimatootja kohta „Võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse."

Kuu jooksul äraantud võikogusest arvata maha kuu jooksul piimatööstusest isevarustamiseks tagasiostetud, samuti lihanormi asendamiseks kasutad alubatud ja 1942. suvise tootmisperioodi võla katteks arvestatud võikogused — järelejääv võikogus arvestada piimatootja poolt kuu jooksul müüduks. See viimane kogus kviteerida piimatootjale talundi põhiraamatusse (võimüügikaardile) kuu müügina hiljemalt järgmise kuu 20-ndaks päevaks.

Iga kolmekuulise tootmisperioodi järel teeb piimatööstus iga piimatootja kohta kokkuvõtte kolme kuu andmeist ja esitab selle kokkuvõtte hiljemalt tootmisperioodile järgneva kuu 15. päevaks kohalikule omavalitsusele.

VIII.

Järelevalve võimüügikohustuse täitmise kohta.

Piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) on kohustatud pidevalt jälgima võimüügikohustuse täitmist kõigi tema vastuvõtupiirkonda kuuluvate piimatootjate poolt. Vastutus võimüügikohustuse täitmise järelevalve, korratute või puudulikult võimüügikohustust täitjatele nende kohustuse meeldetuletamise ning kohalikele oma-

valitsustele igakuuliste võinormide mittetäitjate kohta andmete andmise osas lasub piimatööstuse (taluvõi kokkuvõtukoha) juhatajail.

Piimatööstuse juhataja peab pidevalt kuu jooksul jälgima võimüügikohustuse täitmist üksikute piimatootjate poolt. Piimatootjatele, kes katkestavad piima andmise võinormi katteks, annavad piima või taluvõid ära korratult ja ebaühtlaste kogustena või annavad ära liiga vähe piima või taluvõid võrreldes nende kohusliku võimüügikoguse suurusega, teeb piimatööstuse (taluvõi kokku. võtukoha) juhataja kirjaliku hoiatuse Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja poolt kinnitatud vormi kohaselt. Antud hoiatuse kohta tehakse märge võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse.

Hoiatus koostatakse kahes eksemplaris. Ärakirja hoiatusest koos märkmega sellel müügikohuslase poolt võimüügikoguste üldise täitmise ning hoiatuse tegelikkude tagajärgede kohta saadab piimatööstuse (taluvõi kokkuvõtukoha) juhataja hiljemalt hoiatuse tegemisele järgneva kuu 15. kuupäevaks piimatootja asukoha valla-, linnavalitsusele.

Piimatööstuse juhatajalt hoiatuse ärakirja saamisel teostab vallavanem (linnapea) tarbe korral paikliku selgituse piirkonna põllumajandusjuhi kaudu, kutsub võinormi mittetäitja omavalitsusasutisse ning teeb talle omapoolse meeldetuletuse või hoiatuse. Edasi kohaliku omavalitsuse juht talitab võinormi mittetäitjatega Kindralkomissari 2. jaanuari 1943. a. teostamiseeskirja § 6 punktis 6 ettenähtud korra kohaselt.

IX.

Võimüügikohustuse täitmine sealihaga ja üle normi toodetud või kasutamine lihanormi katteks.

Harilikus korras tootja omal vabal soovil või kohaliku omavalitsusjuhi loal ei ole lubatud võimüüginorme katta lihaga või vastupidiselt, lihanormi katta üle normi toodetud võiga.

Ainult väga erakordseil juhtudel, kus tõesti põllupidajast olenemata põhjusil ja mitte tema süü läbi ei osutu võimalikuks täita temale määratud või- või lihanormi, võib toimuda asendus maakonna põllumajandusjuhi loal.

Üksikasjalised eeskirjad ja juhendid selle kohta teatatakse valdadele (linnadele) maakonna põllumajandusameti kaudu.

Võimüügikohustuse asendamine võib sündida ainult lisa-sealihakoguste äraandmise teel pärast seda, kui tootmisaasta lihanorm on juba täidetud. Seejuures 1 kg või müügikohustuse katteks tuleb ära anda vähemalt 2,5 kg sealiha. Veise-, vasika-, lamba- või linnu-

lihaga võimüügikohustust asendada ei saa. Vastavalt maakonna põllumajandusjuhi loale võimüügikohustuse katmiseks sealihaga märgib kohalik (valla-linna-) omavalitsus lihamüügikviitungile, kui palju selle kviitungi järgi äraantud lihast on lubatud arvestada võimüügikohustuse katteks. Säärase märkusega varustatud lihamüügikviitungi esitab piimatootja sellele piimatööstusele (taluvõi kokkuvõtukohale), kelle vastuvõtupiirkonda ta kuulub. Piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) arvestab selle alusel liha võimüügikohustuse katteks, teeb tarvilikud sissekanded võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse ning kviteerib võimüügikohustuse täitmist piimatootja talundi põhiraamatus (lk. 24), märkusega „..... kg võid kaetud ..... kg sealihaga".

Üle normi toodetud võiga katta lihamüügikohustust, vahekorras 1 kg üle normi toodetud võid katab 1,5 kg sealiha või 2,5 kg veise- või muu liha müüginormi, võis ainult kuni 1. III 1943. a.

Pärast nimetatud tähtaega võib ülenormivõid kasutada lihanormi asendamiseks samuti erakordsetel juhtudel ja ainult maakonna põllumajandusjuhi loal.

Maakonna põllumajandusjuhi (Kreislandwirt) loa alusel teatab kohalik omavalitsus piimatööstusele, kui palju üle normi toodetud võid tootjal on lubatud kasutada lihanormi asendamiseks. Selle teate alusel piimatööstus arvestab piimatootja poolt äraantud võist vastava koguse lihanormi katteks ja kannab selle sisse võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse. Ühtlasi kviteerib piimatööstus tootja talundi põhiraamatus vastava liha asendamiskoguse märkusega „..... kg liha asendatud ..... kg ülenormivõiga". Millises vahekorras saab lihanormi katta ülenormivõiga, teatatakse ligemalt erieeskirjadega.

X.

Piimatootjate nimestikkude pidamine.

Piimatootjate nimestikku peetakse valla- ja linnavalitsustes Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja poolt kinnitatud „Võimüügikohustuse arvestamise lehtedel", mis koondatakse kartoteeki grupeeritult piimatööstuste (taluvõi kokkuvõtukohtade) vastuvõtupiirkondade järgi. Iga vastuvõtupiirkonna piimatootjate „Võimüügikohustuse arvestamise lehed" varustatakse omaette eraldustähega (A, B, C jne.) ja lehe järjekorranumbriga. Kartoteegi kasutamise hõlbustamiseks peetakse selle juures piimatootjate nimesid, elukohti ja kartoteegikaardi numbreid sisaldavat registrit, milleks on lubatud kasutada ka varem koostatud piimavastuvõtupiirkondade piimatootjate nimestikke.

Ärakirja piimatootjate nimestikust peetakse piimatööstustes (taluvõi kokkuvõtukohtades) võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatus valdade (linnade) kaupa grupeeritult.

Et andmed omavalitsustes peetavais piimatootjate nimestikkudes ja piimatööstustes peetavatel ärakirjadel oleksid üksteisega kooskõlas, seda kontrollib piimatööstuse (taluvõi kokkuvõtukoha) juhataja, kes ka on kohustatud hoolitsema vahepeal ilmnenud muudatuste ja paranduste õigeaegse läbikandmise eest võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatus.

Kuidas teostada „Võimüügikohustuse arvestamise lehe" täitmist omavalitsustes, selleks alljärgnev näide:

Näide 7. Piimatootja N. N. müügikohuslik võikogus ja kolmekuuliste tootmisperioodide kohuslikud võimüügikogused arvestati (näide 5) alljärgnevalt:

kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt on 44 kg, lüpsilehmade arv — 5 lehma, 1942/43. tootmisaastaks kohuslik võimüügikogus — 220 kg võid, müügikoguse jagunemine tootmisperioodidele uute eeskirjade alusel I — 55, II — 33, III — 44 ja IV — 88 kg võid, varem arvutatud perioodinormid I — 49,2, II — 29,5 kg võid,

vahe I tootmisperioodis 55 — 49,2 = 5,8 kg võid,
II „ 33 — 29,5 = 3,5 „ „
Kokku vähem 9,3 kg võid

Siit parandus (vähendus) 1942/43. tootmisaasta uuele müügikohuslikule kogusele „—9,3" kg võid; jääb tegelik 1942/43. t.-aasta võimüügikohustus — (220 kg — 9,3 kg) = 210,7 kg võid.

Eeltoodud korrigeerimised kantakse „Võimüügikohustuse arvestamise lehe esimesel küljel olevasse tabelisse" alljärgnevalt:

	Kuupäev	Lüpsilehmi	1942/43. tootmisaasta müügikogus	Tootmisperioodide müügikoguse I 1. IX-30. XI	II 1. XII-28. II	III 1. III-31. V	IV 1. VI—31. VIII	Arvestaja allkiri
Arvutatud . .	15. III 43	5	220	55	33	44	88	(allkiri)
	„ 25. IV 43	— +1	—9,3 +20,5	—5,8 —	—3,5 —	— +2,9	— +17,6	(allkiri) (allkiri)
Lõplik võimüügikogus, võid kg			231,2	49,2	29,5	46,9	105,6	(allkiri)

Uute normide ja paranduste arvestus teostus 15. märtsil 1943. Kohe kantakse ka tabelisse reale „Arvutatud" vastavatesse lahtritesse tindiga andmed „15. III 43", „5", „220", „55", „33", „44" ja „88". Samas kantakse reale „Lõplik võimüügikogus, võid kg „I ja II perioodi varem arvutatud perioodinormid (tindiga) „49,2" ja „29,5". „Paranduste" ossa esimesele reale vastavasse lahtrisse kantakse (tindiga) „—9,3", „—5,8" ja „—3,5", ja viimaks pliiatsiga reale „Lõplik võimüügikogus, võid kg" 1942/43. t.-aasta müügikoguse lahtrisse „210,7", III ja IV tootmisperioodi lahtritesse „44,0" ja „88,0". Lahtrisse „Arvestaja allkiri" kahele esimesele reale annab arvestuse teostaja oma allkirja.

Hiljem sama müügikohuslase lüpsilehmade arvus toimub parandus noore lehma lüpsmatuleku tõttu 12. aprillil 1943. (Näide 6) N.N. registreerib lehma 25. aprillil, mil teostatakse ka vastav parandus kohusliku võimüügikoguse arvestuses. Näites 6 toodud arvutuse kohaselt suureneb seega N.N. kohuslik võimüügikogus:

III tootmisperioodis 2,9 kg võrra ja
IV „ 17,6 „ „

Kokku 20,5 kg võrra.

Sellele vastavalt suurenevad

III tootmisperioodi perioodinorm 44,0 kg-lt 46,9 kg-le ja
IV „ „ 88,0 „ 105,6 „

Need suurendused kantakse a) tabeli „Paranduste" ossa järgmisele reale vastavatesse lahtritesse (tindiga)

b) „25. IV 43" „+20,5" „+2,9" ja „+17,6" ja

b) tabeli real „Lõplik võimüügikogus, võid kg" parandatakse (pliiatsiga) III ja IV tootmisperioodi normid vastavaks „46,9" ja „105,6" kg.

Tootmisaasta lõpuni N.N. võimüügikoguses edaspidiseid muudatusi enam ei toimunud ning septembrikuu esimestel päevadel 1942/43. tootmisaasta arvestuse lõpetamisel kustutatakse pliiatsiga tehtud kanded ja kantakse tabelisse „Lõplik võimüügikogus, võid kg" tootmisaasta lahtrisse „231,2" ning III ja IV tootmisperioodi lahtrisse lõplikud perioodinormid „46,9" ja „105,6" ning arvestuse lõpetaja annab allkirja viimases lahtris. Sissekanded võimüügikohustuse arvestamise lehe teisel leheküljel tehakse iga kolmekuulise tootmisperioodi kohta piimatööstusest saadud andmeil ning pärast tootmisaasta lõppu 1943. a. septembrikuul summeeritakse tootmisaasta müügikoguste täitmise arvestamise lõpetamisel.

XI.

Võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatu pidamine piimatööstuses (taluvõi kokkuostukohas).

Piimatööstus avab hiljemalt 25. aprilliks 1943 iga tema vastuvõtupiirkonda kuuluva piimatootja kohta lehekülje „Võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatus", täites kõik lehe formularil ettenähtud andmed müügikohuslase kohta.

Samaks ajaks võtab piimatööstus kohalikust omavalitsusest ärakirja „Võimüügikohustuse arvestamise lehe" esimese lehekülje andmeist, kandes need kontrollraamatu lehele osasse — „Kohuslik võimüügikogus 1942/43. tootmisaastaks, võid kg". Sissekande tegija märgib ära sissekande tegemise kuupäeva ja annab oma allkirja tabeli vastavas lahtris.

Tabelisse „Võimüügikohustuse täitmise arvestus 1942/43. tootmisaastal" tuleb alates tootmisaasta algusest (septembrist 1942) teha igakuulised sissekanded võimüügikohustuse täitmise kohta. Tabeli viimast lahtrit täidetakse alates 1. märtsist 1943. a.

Piimatööstus annab andmed iga piimatootja poolt võimüügikohustuse täitmise kohta I ja II tootmisperioodil (ja hiljem, peale vastava perioodi lõppu) kohalikule omavalitsusele sama jaotuse kohaselt, kui need on märgitud „Võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatus" tootmisperioodi kokkuvõtte reale — s. o. täpse väljavõttena viimasest. Need kokkuvõtted tuleb kohalikele omavalitsustele esitada I ja II tootmisperioodi kohta hiljemalt 1. maiks 1943 ja järgmiste tootmisperioodide kohta hiljemalt tootmisperioodile järgneva kuu (juuni, septembri) 15-ndaks päevaks.

Kõikide arvestuste, sissekannete ja perioodi täitmise andmete täpsuse ja õigeaegse esitamise eest on vastutav piimatööstuse (taluvõi kokkuvõtukoha) juhataja.

Kui möödunud ajavahemikus 1. septembrist 1942 kuni 1. märtsini 1943 piimatootjal osa äraantud võist, vastavalt varem kehtinud eeskirjadele, on arvestatud 1942. aasta suvise (1.V—31.VIII) võinormi võla katteks, siis tuleb selle arvestuse juures silmas pidada varem kehtinud eeskirju, mille kohaselt võis vana võla katteks arvestada:

septembrikuus 1942 neid võikoguseid, mis piimatootja on jätnud piimatööstusse (isevarustamiseks tagasi antud või maha arvatud) üle 35% I tootmisperioodi (1. IX—30. XI 42) normist,

oktoobrikuus 1942 neid võikoguseid, mis piimatootja on jätnud piimatööstusse üle 25% I tootmisperioodi (1. IX—30. XI 42) normist ja järgnevatel kuudel (detsember 1942, jaanuar ja veebruar 1943) ainult neid koguseid, mis piimatootja on jätnud piimatööstusse üle müügikohusliku võinormi. Seejuures II tootmisperioodi

kohuslik müügikogus (perioodinorm) tuleb jaotada üksikutele kuudele võrdselt.

Alates märtsikuust 1943 üldkorras enam 1. V—31. VIII 1942. a. võinormi võla katteks võikoguseid ei arvestata, välja arvatud ainult juhud, kui kohustusallkirjadega või eriotsustega on see võlg tagantjärele täitmisele määratud. Viimasel juhul võib võlga katta ainult iga tootmisperioodi lõpuks kohuslikust võimüügikogusest (alates 1. IX 1942 kuni vastava tootmisperioodi lõpuni) enam äraantud kogustega (ülenormivõiga).

Näide 8. Piimatootja N.N. (näited 5—7) poolt oli täitmata 1942. a. suvist võimüügikohustust 1. septembriks 1942. — 12,6 kg. N.N. kohuslik perioodinorm I tootmisperioodil oli 49,2 kg võid ja II tootmisperioodil 29,5 kg võid. N. N. andis piima kuni 1. novembrini 1942 võitööstusele, alates 1. novembrist kuni 1. märtsini läks piim linnade joogipiimaga varustamiseks ja N.N. kooritud piima üldse tagasi ei saanud. Alates 1. märtsist sai ta jälle kooritud piima tagasi ettenähtud ulatuses.

	Tema poolt anti piima kg	piimatööstusse, mille rasva-%	Ta sai tagasi võid omatarvituseks kg
septembris . .	680	3,7	3,5
oktoobris . .	300	3,8	3,5
	286	3,9	
novembris . .	410	3,7	3,0
detsembris . .	325	3,6	3,5
jaanuaris . .	340	3,6	3,5
veebruaris . .	125	3,6	3,5
	212	3,5	
märtsis . . .	380	3,6	6,5

Septembri- ja oktoobrikuu piim on temale võiks ümber arvestatud dr. Hittcheri parandatud lihtvalemi —

$$\frac{\text{piima kg} \times (1{,}2 \times \text{R\%} - 0{,}21)}{100}$$

järgi, mille kohaselt tema poolt on üldse ära antud võid septembris 28,76 kg ja oktoobris 25,83 kg.

Kuna temal suvist (1. V—31. VIII 42) võinormi oli katmata 12,6 kg, tuleb tal arvestada osa võid vana võla katteks.

Vastavalt eeskirjadele pidi ta andma uue (1942/43. t.-a.) võinormi katteks septembris — vähemalt 35% perioodinormist (49,2), s. o. 17,22 kg, ja oktoobris vähemalt 25% perioodinormist (49,2), s. o. 12,30 kg.

Et aga ta septembris tõi 28,76 kg, sai tagasi 3,5 kg, siis jäi temal piimatööstusse 28,76—3,5 = 25,26 kg,

ja oktoobris tõi 25,83 kg, sai tagasi 3,5 kg, siis jäi piimatöötusse 25,83—3,5 = 22,33 kg.

Seega sai septembris arvestada tema suvise võivõla katteks 25,26—17,22 = 8,04 kg ehk 8,0 kg ja tal jäi 1. oktoobril veel katta 12,60—8,04 = 4,56 kg ehk 4,6 kg suvist võivõlga.

Oktoobris oleks võinud ta katta suvist võivõlga:

22,33 — 12,30 = 10,03 kg.

Et tal aga oli katmata ainult 4,6 kg võlga, arvestati oktoobris tal vana võla katteks 4,6 kg ja müügiks oktoobris 22,33 — 4,60 = = 17,73 kg.

Alates 1. novembrist andis ta ära täispiima linnade varustamiseks ilma kooritud piima tagasi saamata. Siin tuleb tal endine võimüügikoguse arvestus jätta kõrvale ja arvestada müügikohustuse katmine uute eeskirjade (Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhend § 4 p. 2 kolmas lõige) kohaselt.

Et ta novembris andis ära 410 kg täispiima, mille rasva-% oli 3,7 = 1517 rasvaühikut, mis tal kui joogipiima müüjal arvestatakse 1517 rvüh. : 70 = 21,67 kg võiks.

Arvates sellest maha isevarustamiseks tagasiantud 3,0 kg võid, jääb normi katteks 18,67 kg võid.

Enne sissekande tegemist ümardatakse kõik arvutatud kogused ühe kümnendiku kg täpsusele ja kantakse võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse „Võimüügikohustuse täitmise arvestuse“ tabelisse alljärgnevalt:

Sissekande kuupäev	Kuu, tootmisperiood	Kuu (perioodi) jooksul ära antud võid kg	Sellest võid kg				Võid asendatud lihaga		Tootmisaasta	
			tootjaile isevarustamiseks tagasi	1. 5.—31. 8. 42 võinormi võla katteks	lihanormi asendamis.	1942/43.t.-a. müügikohustuse katteks	liha kg	katab võid kg	algusest kaetud võid kg	lõpuni jääb katta võid kg
27. 3. 43	september	28,8	3,5	8,0	—	17,3	—	—	17,3	—
„	oktoober	25,8	3,5	4,6	—	17,7	—	—	35,0	—
„	november	21,7	3,0	—	—	18,7	—	—	53,7	—
29. 3. 43	1. IX—30. XI 42	76,3	10,0	12,6	—	53,7	—	—	53,7	—
27. 3. 43	detsember	16,7	3,5	—	—	13,2	—	—	66,9	—
„	jaanuar	17,5	3,5	—	—	14,0	—	—	80,9	—
„	veebruar	17,0	3,5	—	—	13,5	—	—	94,4	—
29. 3. 43	1. XII 42—28. II 43	51,2	10,5	—	—	40,7	—	—	94,9	—
8. 4. 43	märts	16,1	6,5	—	—	9,6	—	—	104,0	106,7
	aprill									
	mai									
	1. III—31. V 43									
	juuni									
	juuli									
	august									
	1. VI—31. VIII 43									
	1. IX 42—31. VIII 43									

Et arvestus möödunud aja suhtes teostati 27. III 43. a. siis kantakse:

septembrikuu kohta vastavatesse lahtritesse „27. III 43", „28,8", „3,5", „8,0", „17,3" ja eelviimasesse lahtrisse veel kord „17,3", kuna viimane lahter jääb täitmata,

ja oktoobrikuu kohta „25,8", „3,5", „4,6", „17,7" ja eelviimasesse lahtrisse kahe kuu müükide summa (17,3+17,7) „35,0" kg.

Novembrikuuks oli suvine võivõlg juba kaetud ning vastavad sissekanded selle kuu kohta oleksid: „21,7", „3,0", „18,7" ja eelviimane lahter (35,0+18,7 =) „53,7". (Eelviimase lahtri juures tuleb summeerida vastaval kuul müügikohustuse katteks äraantud võikogus ja kuni selle kuu alguseni tootmisaasta algusest (1. IX 1942) kokku müügikohustuse katteks äraantud võikogus, s. o. eelviimase lahtri summa näitab, kui palju võid on müügikohustuse katteks antud arvates tootmisaasta algusest kuni vastava kuu lõpuni).

Seejärel tehakse esimese tootmisperioodi (1. IX—30. XI 42.) kokkuvõte tabeli vastavale reale, — „76,3", „10,0", „12,6", „53,7", märkides ka tabeli eelviimasesse lahtrisse veelkordselt novembrikuu lõpuni müüdud koguse „53,7".

Detsembris, jaanuaris ja veebruaris arvutatakse novembrikuu eeskujul äraantud piim 70 rasvaühiku alusel võiks (piima anti ära linnade varustamiseks, kooritud piima tagasi saamata) ja tehakse analoogiliselt eelmistele sissekanded ja tootmisperioodi kokkuvõte tabeli vastavais lahtreis (vt. eeltoodud proovikandeid).

Mõlemate (I ja II) tootmisperioodide kokkuvõtted teatatakse kohalikule omavalitsusele (näiteks 29. märtsil), kusjuures teatamise kuupäev kantakse „sissekande kuupäeva" lahtrisse vastava tootmisperioodi reale.

Võrreldes nüüd 1. märtsiks äraantud võikogust (94,4) ja kahe esimese tootmisperioodi müügikohusliku võinormi (perioodinormide summat 49,2+29, 5), ilmneb, et N.N. on võimüügikohustuse arvates tootmisaasta algusest täitnud ning 94,4—78,7 = 15,8 kg võid eelolevateks perioodideks ette müünud. Seega saab N.N. märtsikuust alates piimatööstusest isevarustamiseks tagasi võid 200 grammi nädalas iga alalise leibkonnaliikme kohta.

Märtsikuus äraantud võikogus on tal:

$$\frac{380 \times 3{,}6}{85} = 16{,}1 \text{ kg võid.}$$

Talle anti sel kuul tagasi isevarustamiseks 6,5 kg võid — jääb piimatööstusse 9,6 kg võid, mis tervelt kantakse tema võimüügikohustuse

katteks. Ühtlasi kantakse alates märtsikuust raamatu viimasesse lahtrisse see kogus, mis vastava kuu lõpuks N.N-l jääb veel täita tootmisaasta lõpuni (31. VIII 1943), see oleks 210,7—104,0 = „106,7" kg. Kui hiljem selguvad parandused müügikohuslikus koguses, arvutatakse kattajääv osa paranduse kohaselt alates sellest kuust, mil parandus selgus.

XII.

Võimüüginormide ja kohusliku võimüügikoguse vähendamine.

Piimatootjaile, kes ei suuda neile määratud võimüüginorme või müügikohuslikke koguseid täita, võib maakonna põllumajandusjuhi otsusega normi võimüügikogust vähendada. Põhjused, mis lubavad taotleda normide võimüügikoguste vähendamist, on toodud Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 1 punktides 4 ja 5 (a—h). Millises ulatuses iga põhjuse puhul vähendamisettepanekut teha võib, teatatakse vallavanematele (linnapeadele) eraldi maakonna põllumajandusameti kaudu. Selle korra kohaselt aga ei kuulu vabastamisele halva tootmistasemega või halbade söödamaadega majapidamised ning nende müüginorm tuleb reguleerida üldises normide määramise korras.

Normi vähendamist või sellest vabastamist võib piimatootja taotleda kohaliku vallavanema kaudu kas suulise või kirjaliku avalduse esitamisega. Vallavanemale (linnapeale) esitatud kirjalik avaldus ei kuulu edasisaatmisele ja jääb vallamajasse (linnavalitsusesse). Ka võib vallavanem (linnapea) omal algatusel, kui ta leiab, et mõni müügikohuslane ei suuda oma normi täita ja oleks õigustatud saama kohusliku võimüüginormi ehk võimüügikoguse vähendamist, — algatada ja esitada vähendamise ettepaneku.

On tarvilik, et võimüügikohustuse vähendamise või vabastamise ettepanekud vallavanema (linnapea) poolt oleksid esitatud kõik ühtlase vormi kohaselt ja iga vabastamisele või vähendamisele esitatava piimatootja kohta eri lehel. Vastavad ettepanekute blanketid saadetakse omavalitsustele Turukorraldusvalitsuse poolt.

Võimüüginormide ehk müügikoguse vähendamise ettepanekute esitamisel vallavanem (linnapea) peab kõigiti küsimust kaaluma ning ainult põhjendatud juhtudel ettepanekuid esitama. Müügikohustuse vähendamine selles korras on lubatav ainult Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendis ettenähtud juhtudel. Ühtlasi tuleb silmas pidada, et ettepanek sisuliselt ja vormiliselt oleks kooskõlas Kindralkomissari 2. 1. 1943. a. teostamismääruse ja Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi eeskirjadega.

Ka tuleb silmas pidada ettepanekute esitamise viimast tähtpäeva (30. aprill 1943) ning ettepanekud tingimata sellekohaselt ära saata. Vastasel korral võivad ettepanekud, kuigi sisuliselt põhjendatud, hilinemise tõttu jääda rahuldamata. Ainult neil põhjusil, mis ilmnevad pärast 30. aprilli 1943 (loomade haigus, õnnetused, kasuvasika kasvama jätmine jt.) võib avaldusi esitada hiljem — ja nimelt kuni tootmisaasta lõpuni.

Tallinnas, 20. märtsil 1943. a.

Turukorraldusvalitsuse juhataja E. Veldeman.

ABITABEL

kohusliku müügikoguse (võimüügikohustuse) ja kolmekuulisteks tootmisperioodideks kohusliku võimüügikoguse (perioodinormi) arvutamiseks 1942/43. tootmisaastal.

Kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt, võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20	Tootmisaasta		20	40	60	80	100	120	140	160	180	200
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,0	4,0	6,0	8,0	10,0	12,0	14,0	16,0	18,0	20,0
		15%	3,0	6,0	9,0	12,0	15,0	18,0	21,0	24,0	27,0	30,0
		20%	4,0	8,0	12,0	16,0	20,0	24,0	28,0	32,0	36,0	40,0
		25%	5,0	10,0	15,0	20,0	25,0	30,0	35,0	40,0	45,0	50,0
		40%	8,0	16,0	24,0	32,0	40,0	48,0	56,0	64,0	72,0	80,0
		45%	9,0	18,0	27,0	36,0	45,0	54,0	63,0	72,0	81,0	90,0
21	Tootmisaasta		21	42	63	84	105	126	147	168	189	210
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,1	4,2	6,3	8,4	10,5	12,6	14,7	16,8	18,9	21,0
		15%	3,2	6,3	9,5	12,6	15,8	18,9	22,1	25,2	28,4	31,5
		20%	4,2	8,4	12,6	16,8	21,0	25,2	29,4	33,6	37,8	42,0
		25%	5,2	10,5	15,8	21,0	26,3	31,5	36,8	42,0	47,3	52,5
		40%	8,4	16,8	25,2	33,6	42,0	50,4	58,8	67,2	75,6	84,0
		45%	9,5	18,9	28,4	37,8	47,3	56,7	66,2	75,6	85,1	94,5
22	Tootmisaasta		22	44	66	88	110	132	154	176	198	220
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,2	4,4	6,6	8,8	11,0	13,2	15,4	17,6	19,8	22,0
		15%	3,3	6,6	9,9	13,2	16,5	19,8	23,1	26,4	29,7	33,0
		20%	4,4	8,8	13,2	17,6	22,0	26,4	30,8	35,2	39,6	44,0
		25%	5,5	11,0	16,5	22,0	27,5	33,0	38,5	44,0	49,5	55,0
		40%	8,8	17,6	26,4	35,2	44,0	52,8	61,6	70,4	79,2	88,0
		45%	9,9	19,8	29,7	39,6	49,5	59,4	69,3	79,2	89,1	99,0
23	Tootmisaasta		23	46	69	92	115	138	161	184	207	230
	kolemkuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,3	4,6	6,9	9,2	11,5	13,8	16,1	18,4	20,7	23,0
		15%	3,5	6,9	10,4	13,8	17,3	20,7	23,2	27,6	31,1	34,5
		20%	4,6	9,2	13,8	18,4	23,0	27,6	32,2	36,8	41,4	46,0
		25%	5,8	11,5	17,3	23,0	28,8	34,5	40,3	46,0	51,8	57,5
		40%	9,2	18,4	27,6	36,8	46,0	55,2	64,4	73,6	82,8	92,0
		45%	10,4	20,7	31,1	41,4	51,8	62,1	72,5	82,8	93,2	103,5

Kohuslik võimüügiginorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
24	Tootmisaasta		24	48	72	96	120	144	168	192	216	240
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,4	4,8	7,2	9,6	12,0	14,4	16,8	19,2	21,6	24,0
		15%	3,6	7,2	10,8	14,4	18,0	21,6	25,2	28,8	32,4	36,0
		20%	4,8	9,6	14,4	19,2	24,0	28,8	33,6	38,4	43,2	48,0
		25%	6,0	12,0	18,0	24,0	30,0	36,0	42,0	48,0	54,0	60,0
		40%	9,6	19,2	28,8	38,4	48,0	57,6	67,2	76,8	86,4	96,0
		45%	10,8	21,6	32,4	43,2	54,0	64,8	75,6	86,4	97,2	108,0
25	Tootmisaasta		25	50	75	100	125	150	175	200	225	250
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,5	5,0	7,5	10,0	12,5	15,0	17,5	20,0	22,5	25,0
		15%	3,8	7,5	11,3	15,0	18,8	22,5	26,3	30,0	33,8	37,5
		20%	5,0	10,0	15,0	20,0	25,0	30,0	35,0	40,0	45,0	50,0
		25%	6,3	12,5	18,8	25,0	31,3	37,5	43,8	50,0	56,3	62,5
		40%	10,0	20,0	30,0	40,0	50,0	60,0	70,0	80,0	90,0	100,0
		45%	11,3	22,5	33,8	45,0	56,3	67,5	78,8	90,0	101,3	112,5
26	Tootmisaasta		26	52	78	104	130	156	182	208	234	260
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,6	5,2	7,8	10,4	13,0	15,6	18,2	20,8	23,4	26,0
		15%	3,9	7,8	11,7	15,6	19,5	23,4	27,3	31,2	35,1	39,0
		20%	5,2	10,4	15,6	20,8	26,0	31,2	36,4	41,6	46,8	52,0
		25%	6,5	13,0	19,5	26,0	32,5	39,0	45,5	52,0	58,5	65,0
		40%	10,4	20,8	31,2	41,6	52,0	62,4	72,8	83,2	93,6	104,0
		45%	11,7	23,4	35,1	46,8	58,5	70,2	81,9	93,6	105,3	117,0
27	Tootmisaasta		27	54	81	108	135	162	189	216	243	270
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,7	5,4	8,1	10,8	13,5	16,2	18,9	21,6	24,3	27,0
		15%	4,1	8,1	12,2	16,2	20,3	24,3	28,4	32,4	36,5	40,5
		20%	5,4	10,8	16,2	21,6	27,0	32,4	37,8	43,2	48,6	54,0
		25%	6,8	13,5	20,3	27,0	33,8	40,5	47,3	54,0	60,8	67,5
		40%	10,8	21,6	32,4	43,2	54,0	64,8	75,6	86,4	97,2	108,0
		45%	12,2	24,3	36,5	48,6	60,8	72,9	85,1	97,2	109,4	121,5
28	Tootmisaasta		28	56	84	112	140	168	196	224	252	280
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,8	5,6	8,4	11,2	14,0	16,8	19,6	22,4	25,2	28,0
		15%	4,2	8,4	12,6	16,8	21,0	25,2	29,4	33,6	37,8	42,0
		20%	5,6	11,2	16,8	22,4	28,0	33,6	39,2	44,8	50,4	56,0
		25%	7,0	14,0	21,0	28,0	35,0	42,0	49,0	56,0	63,0	70,0
		40%	11,2	22,4	33,6	44,8	56,0	67,2	78,4	89,6	100,8	112,0
		45%	12,6	25,2	37,8	50,4	63,0	75,6	88,2	100,8	113,4	126,0
29	Tootmisaasta		29	58	87	116	145	174	203	232	261	290
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	2,9	5,8	8,7	11,6	14,5	17,4	20,3	23,2	26,1	29,0
		15%	4,4	8,7	13,1	17,4	21,8	26,1	30,5	34,8	39,2	43,5
		20%	5,8	11,6	17,4	23,2	29,0	34,8	40,6	46,4	52,2	58,0
		25%	7,3	14,5	21,8	29,0	36,3	43,5	50,8	58,0	65,3	72,5
		40%	11,6	23,2	34,8	46,4	58,0	69,6	81,2	92,8	104,4	116,0
		45%	13,1	26,1	39,2	52,2	65,3	78,3	91,4	104,4	117,5	130,5
30	Tootmisaasta		30	60	90	120	150	180	210	240	270	300
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,0	6,0	9,0	12,0	15,0	18,0	21,0	24,0	27,0	30,0
		15%	4,5	9,0	13,5	18,0	22,5	27,0	31,5	36,0	40,5	45,0
		20%	6,0	12,0	18,0	24,0	30,0	36,0	42,0	48,0	54,0	60,0
		25%	7,5	15,0	22,5	30,0	37,5	45,0	52,5	60,0	67,5	75,0
		40%	12,0	24,0	36,0	48,0	60,0	72,0	84,0	96,0	108,0	120,0
		45%	13,5	27,0	40,5	54,0	67,5	81,0	94,5	108,0	121,5	135,0

Kohuslik võimüügi-ginorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
31	Tootmisaasta		31	62	93	124	155	186	217	248	279	310
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,1	6,2	9,3	12,4	15,5	18,6	21,7	24,8	27,9	31,0
		15%	4,7	9,3	14,0	18,6	23,3	27,9	32,6	37,2	41,9	46,5
		20%	6,2	12,4	18,6	24,8	31,0	37,2	43,4	49,6	55,8	62,0
		25%	7,8	15,5	23,3	31,0	38,8	46,5	54,3	62,0	69,8	77,5
		40%	12,4	24,8	37,2	49,6	62,0	74,4	86,8	99,2	111,6	124,0
		45%	14,0	27,9	41,9	55,8	69,8	83,7	97,7	111,6	125,6	139,5
32	Tootmisaasta		32	64	96	128	160	192	224	256	288	320
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,2	6,4	9,6	12,8	16,0	19,2	22,4	25,6	28,8	32,0
		15%	4,8	9,6	14,4	19,2	24,0	28,8	33,6	38,4	43,2	48,0
		20%	6,4	12,8	19,2	25,6	32,0	38,4	44,8	51,2	57,6	64,0
		25%	8,0	16,0	24,0	32,0	40,0	48,0	56,0	64,0	72,0	80,0
		40%	12,8	25,6	38,4	51,2	64,0	76,8	89,6	102,4	115,2	128,0
		45%	14,4	28,8	43,2	57,6	72,0	86,4	100,8	115,2	129,6	144,0
33	Tootmisaasta		33	66	99	132	165	198	231	264	297	330
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,3	6,6	9,9	13,2	16,5	19,8	23,1	26,4	29,7	33,0
		15%	5,0	9,9	14,9	19,8	24,8	29,7	34,7	39,6	44,6	49,5
		20%	6,6	13,2	19,8	26,4	33,0	39,6	46,2	52,8	59,4	66,0
		25%	8,3	16,5	24,8	33,0	41,3	49,5	57,8	66,0	74,3	82,5
		40%	13,2	26,4	39,6	52,8	66,0	79,2	92,4	105,6	118,8	132,0
		45%	14,9	29,7	44,6	59,4	74,3	89,1	104,0	118,8	133,7	148,5
34	Tootmisaasta		34	68	102	136	170	204	238	272	306	340
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,4	6,8	10,2	13,6	17,0	20,4	23,8	27,2	30,6	34,0
		15%	5,1	10,2	15,3	20,4	25,5	30,6	35,7	40,8	45,9	51,0
		20%	6,8	13,6	20,4	27,2	34,0	40,8	47,6	54,4	61,2	68,0
		25%	8,5	17,0	25,5	34,0	42,5	51,0	59,5	68,0	76,5	85,0
		40%	13,6	27,2	40,8	54,5	68,0	81,6	95,2	108,8	122,4	136,0
		45%	15,3	30,6	45,9	61,2	76,5	91,8	107,1	122,4	137,7	153,0
35	Tootmisaasta		35	70	105	140	175	210	245	280	315	350
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,5	7,0	10,5	14,0	17,5	21,0	24,5	28,0	31,5	35,0
		15%	5,3	10,5	15,8	21,0	26,3	31,5	36,8	42,0	47,3	52,5
		20%	7,0	14,0	21,0	28,0	35,0	42,0	49,0	56,0	63,0	70,5
		25%	8,8	17,5	26,3	35,0	43,8	52,5	61,3	70,0	78,8	87,0
		40%	14,0	28,0	42,0	56,0	70,0	84,0	98,0	112,0	126,0	140,0
		45%	15,8	31,5	47,3	63,0	78,8	94,5	110,3	126,0	141,8	157,5
36	Tootmisaasta		36	72	108	144	180	216	252	288	324	360
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,6	7,2	10,8	14,4	18,0	21,6	25,2	28,8	32,4	36,0
		15%	5,4	10,8	16,2	21,6	27,0	32,4	37,8	43,2	48,6	54,0
		20%	7,2	14,4	21,6	28,8	36,0	43,2	50,4	57,6	64,8	72,0
		25%	9,0	18,0	27,0	36,0	45,0	54,0	63,0	72,0	81,0	90,0
		40%	14,4	28,8	43,2	57,6	72,0	86,4	100,8	115,2	129,6	144,0
		45%	16,2	32,4	48,6	64,8	81,0	97,2	113,4	129,6	145,8	162,0
37	Tootmisaasta		37	74	111	148	185	222	259	296	333	370
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,7	7,4	11,1	14,8	18,5	22,2	25,9	29,6	33,3	37,0
		15%	5,6	11,1	16,7	22,2	27,8	33,3	38,9	44,4	50,0	55,5
		20%	7,4	14,8	22,2	29,6	37,0	44,4	51,8	59,2	66,6	74,0
		25%	9,3	18,5	27,8	37,0	46,3	55,5	64,8	74,0	83,3	92,5
		40%	14,8	29,6	44,4	59,2	74,0	88,8	103,6	118,4	133,2	148,0
		45%	16,7	33,3	50,0	66,6	83,3	99,9	116,6	133,2	149,9	166,5

Kohuslik võimuüldnorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38	Tootmisaasta		38	76	114	152	190	228	266	304	342	380
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,8	7,6	11,4	15,2	19,0	22,8	26,6	30,4	34,2	38,0
		15%	5,7	11,4	17,1	22,8	28,5	34,2	39,9	45,6	51,3	57,0
		20%	7,6	15,2	22,8	30,4	38,0	45,6	53,2	60,8	68,4	76,0
		25%	9,5	19,0	28,5	38,0	47,5	57,0	66,5	76,0	85,5	95,0
		40%	15,2	30,4	45,6	60,8	76,0	91,2	106,4	121,6	136,8	152,0
		45%	17,1	34,2	51,3	68,4	85,5	102,6	119,7	136,8	153,9	171,0
39	Tootmisaasta		39	78	117	156	195	234	273	312	351	390
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	3,9	7,8	11,7	15,6	19,5	23,4	27,3	31,2	35,1	39,0
		15%	5,9	11,7	17,6	23,4	29,3	35,1	41,0	46,8	52,7	58,5
		20%	7,8	15,6	23,4	31,2	39,0	46,8	54,6	62,4	70,2	78,0
		25%	9,8	19,5	29,3	39,0	48,8	58,5	68,3	78,0	87,8	97,5
		40%	15,6	31,2	46,8	62,4	78,0	93,6	109,2	124,8	140,4	156,0
		45%	17,6	35,1	52,7	70,2	87,8	105,3	122,9	140,4	158,0	175,5
40	Tootmisaasta		40	80	120	160	200	240	280	320	360	400
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,0	8,0	12,0	16,0	20,0	24,0	28,0	32,0	36,0	40,0
		15%	6,0	12,0	18,0	24,0	30,0	36,0	42,0	48,0	54,0	60,0
		20%	8,0	16,0	24,0	32,0	40,0	48,0	56,0	64,0	72,0	80,0
		25%	10,0	20,0	30,0	40,0	50,0	60,0	70,0	80,0	90,0	100,0
		40%	16,0	32,0	48,0	64,0	80,0	96,0	112,0	128,0	144,0	160,0
		45%	18,0	36,0	54,0	72,0	90,0	108,0	126,0	144,0	162,0	180,0
41	Tootmisaasta		41	82	123	164	205	246	287	328	369	410
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,1	8,2	12,3	16,4	20,5	24,6	28,7	32,8	36,9	41,0
		15%	6,2	12,3	18,5	24,6	30,8	36,9	43,1	49,2	55,4	61,5
		20%	8,2	16,4	24,6	32,8	41,0	49,2	57,4	65,6	73,8	82,0
		25%	10,3	20,5	30,8	41,0	51,3	61,5	71,8	82,0	92,3	102,5
		40%	16,4	32,8	49,2	65,6	82,0	98,4	114,8	131,2	147,6	164,0
		45%	18,5	36,9	55,4	73,8	92,3	110,7	129,2	147,6	166,1	184,5
42	Tootmisaasta		42	84	126	168	210	252	294	336	378	420
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,2	8,4	12,6	16,8	21,0	25,2	29,4	33,6	37,8	42,0
		15%	6,3	12,6	18,9	25,2	31,5	37,8	44,1	50,4	56,7	63,0
		20%	8,4	16,8	25,2	33,6	42,0	50,4	58,8	67,2	75,6	84,0
		25%	10,5	21,0	31,5	42,0	52,5	63,0	73,5	84,0	94,5	105,0
		40%	16,8	33,6	50,4	67,2	84,0	100,8	117,6	134,4	151,2	168,0
		45%	18,9	37,8	56,7	75,6	94,5	113,4	132,3	151,2	170,1	189,0
43	Tootmisaasta		43	86	129	172	215	258	301	344	387	430
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,3	8,6	12,9	17,2	21,5	25,8	30,1	34,4	38,7	43,0
		15%	6,5	12,9	19,4	25,8	32,3	38,7	45,2	51,6	58,1	64,5
		20%	8,6	17,2	25,8	34,4	43,0	51,6	60,2	68,8	77,4	86,0
		25%	10,8	21,5	32,3	43,0	53,8	64,5	75,3	86,0	96,8	107,5
		40%	17,2	34,4	51,6	68,8	86,0	103,2	120,4	137,6	154,8	172,0
		45%	19,4	38,7	58,1	77,4	96,8	116,1	135,5	154,8	174,2	193,5
44	Tootmisaasta		44	88	132	176	220	264	308	352	396	440
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,4	8,8	13,2	17,6	22,0	26,4	30,8	35,2	39,6	44,0
		15%	6,6	13,2	19,8	26,4	33,0	39,6	46,2	52,8	59,4	66,0
		20%	8,8	17,6	26,4	35,2	44,0	52,8	61,6	70,4	79,2	88,0
		25%	11,0	22,0	33,0	44,0	55,0	66,0	77,0	88,0	99,0	110,0
		40%	17,6	35,2	52,8	70,4	88,0	105,6	123,2	140,8	158,4	176,0
		45%	19,8	39,6	59,4	79,2	99,0	118,8	138,6	158,4	178,2	198,0

Kohuslik võimüügi-ginorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
45	Tootmisaasta		45	90	135	180	225	270	315	360	405	450
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,5	9,0	13,5	18,0	22,5	27,0	31,5	36,0	40,5	45,0
		15%	6,8	13,5	20,3	27,0	33,8	40,5	47,3	54,0	60,8	67,5
		20%	9,0	18,0	27,0	36,0	45,0	54,0	63,0	72,0	81,0	90,0
		25%	11,3	22,5	33,8	45,0	56,3	67,5	78,8	90,0	101,3	112,5
		40%	18,0	36,0	54,0	72,0	90,0	108,0	126,0	144,0	162,0	180,0
		45%	20,3	40,5	60,8	81,0	101,3	121,5	141,8	162,0	182,3	202,5
46	Tootmisaasta		46	92	138	184	230	276	322	368	414	460
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,6	9,2	13,8	18,4	23,0	27,6	32,2	36,8	41,4	46,0
		15%	6,9	13,8	20,7	27,6	34,5	41,4	48,3	55,2	62,1	69,0
		20%	9,2	18,4	27,6	36,8	46,0	55,2	64,4	73,6	82,8	92,0
		25%	11,5	23,0	34,5	46,0	57,5	69,0	80,5	92,0	103,5	115,0
		40%	18,4	36,8	55,2	73,6	92,0	110,4	128,8	147,2	165,6	184,0
		45%	20,7	41,4	62,1	82,8	103,5	124,2	144,9	165,6	186,3	207,0
47	Tootmisaasta		47	94	141	188	235	282	329	376	423	470
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,7	9,4	14,1	18,8	23,5	28,2	32,9	37,6	42,3	47,0
		15%	7,1	14,1	21,2	28,2	35,3	42,3	49,4	56,4	63,5	70,5
		20%	9,4	18,8	28,2	37,6	47,0	56,4	65,8	75,2	84,6	94,0
		25%	11,8	23,5	35,3	47,0	58,8	70,5	82,3	94,0	105,8	117,5
		40%	18,8	37,6	56,4	75,2	94,0	112,8	131,6	150,4	169,2	188,0
		45%	21,2	42,3	63,5	84,6	105,8	126,9	148,1	169,2	190,4	211,5
48	Tootmisaasta		48	96	144	192	240	288	336	384	432	480
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,8	9,6	14,4	19,2	24,0	28,8	33,6	38,4	43,2	48,0
		15%	7,2	14,4	21,6	28,8	36,0	43,2	50,4	57,6	64,8	72,0
		20%	9,6	19,2	28,8	38,4	48,0	57,6	67,2	76,8	86,4	96,0
		25%	12,0	24,0	36,0	48,0	60,0	72,0	84,0	96,0	108,0	120,0
		40%	19,2	38,4	57,6	76,8	96,0	115,2	134,4	153,6	172,8	192,0
		45%	21,6	43,2	64,8	86,4	108,0	129,6	151,2	172,8	194,4	216,0
49	Tootmisaasta		49	98	147	196	245	294	343	392	441	490
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	4,9	9,8	14,7	19,6	24,5	29,4	34,3	39,2	44,1	49,0
		15%	7,4	14,7	22,1	29,4	36,8	44,1	51,5	58,8	66,2	73,5
		20%	9,8	19,6	29,4	39,2	49,0	58,8	68,6	78,4	88,2	98,0
		25%	12,3	24,5	36,8	49,0	61,3	73,5	85,8	98,0	110,3	122,5
		40%	19,6	39,2	58,8	78,4	98,0	117,6	137,2	156,8	176,4	196,0
		45%	22,1	44,1	66,2	88,2	110,3	132,3	154,4	176,4	198,5	220,5
50	Tootmisaasta		50	100	150	200	250	300	350	400	450	500
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,0	10,0	15,0	20,0	25,0	30,0	35,0	40,0	45,0	50,0
		15%	7,5	15,0	22,5	30,0	37,5	45,0	52,5	60,0	67,5	75,0
		20%	10,0	20,0	30,0	40,0	50,0	60,0	70,0	80,0	90,0	100,0
		25%	12,5	25,0	37,5	50,0	62,5	75,0	87,5	100,0	112,5	125,0
		40%	20,0	40,0	60,0	80,0	100,0	120,0	140,0	160,0	180,0	200,0
		45%	22,5	45,0	67,5	90,0	112,5	135,0	157,5	180,0	202,5	225,0
51	Tootmisaasta		51	102	153	204	255	306	357	408	459	510
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,1	10,2	15,3	20,4	25,5	30,6	35,7	40,8	45,9	51,0
		15%	7,7	15,3	23,0	30,6	38,3	45,9	53,6	61,2	68,9	76,5
		20%	10,2	20,4	30,6	40,8	51,0	61,2	71,4	81,6	91,8	102,0
		25%	12,8	25,5	38,3	51,0	63,8	76,5	89,3	102,0	114,8	127,5
		40%	20,4	40,8	61,2	81,6	102,0	122,4	142,8	163,2	183,6	204,0
		45%	23,0	45,9	68,9	91,8	114,8	137,7	160,7	183,6	206,6	229,5

Kohuslik võimüüginorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
52	Tootmisaasta		52	104	156	208	260	312	364	416	468	520
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,2	10,4	15,6	20,8	26,0	31,2	36,4	41,6	46,8	52,0
		15%	7,8	15,6	23,4	31,2	39,0	46,8	54,6	62,4	70,2	78,0
		20%	10,4	20,8	31,2	41,6	52,0	62,4	72,8	83,2	93,6	104,0
		25%	13,0	26,0	39,0	52,0	65,0	78,0	91,0	104,0	117,0	130,0
		40%	20,8	41,6	62,4	83,2	104,0	124,8	145,6	166,4	187,2	208,0
		45%	23,4	46,8	70,2	93,6	117,0	140,4	163,8	187,2	210,6	234,0
53	Tootmisaasta		53	106	159	212	265	318	371	424	477	530
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,3	10,6	15,9	21,2	26,5	31,8	37,1	42,4	47,7	53,0
		15%	8,0	15,9	23,9	31,8	39,8	47,7	55,7	63,6	71,6	79,5
		20%	10,6	21,2	31,8	42,4	53,0	63,6	74,2	84,8	95,4	106,0
		25%	13,3	26,5	39,8	53,0	66,3	79,5	92,8	106,0	119,3	132,5
		40%	21,2	42,4	63,6	84,8	106,0	127,2	148,4	169,6	190,8	212,0
		45%	23,9	47,7	71,6	95,4	119,3	143,1	167,0	190,8	214,7	238,5
54	Tootmisaasta		54	108	162	216	270	324	378	432	486	540
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,4	108	16,2	21,6	27,0	32,4	37,8	43,2	48,6	54,0
		15%	8,1	16,2	24,3	32,4	40,5	48,6	56,7	64,8	72,9	81,0
		20%	10,8	21,6	32,4	43,2	54,0	64,8	75,6	86,4	97,2	108,0
		25%	13,5	27,0	40,5	54,0	67,5	81,0	94,5	108,0	121,5	135,0
		40%	21,6	43,2	64,8	86,4	108,0	129,6	151,2	172,8	194,4	216,0
		45%	24,3	48,6	72,9	97,2	121,5	145,8	170,1	194,4	218,7	243,0
55	Tootmisaasta		55	110	165	220	275	330	385	440	495	550
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,5	11,0	16,5	22,0	27,5	33,0	38,5	44,0	49,5	55,0
		15%	8,3	16,5	24,8	33,0	41,3	49,5	57,8	66,0	74,3	82,5
		20%	11,0	22,0	33,0	44,0	55,0	66,0	77,0	88,0	99,0	110,0
		25%	13,8	27,5	41,3	55,0	68,8	82,5	96,3	110,0	123,8	137,5
		40%	22,0	44,0	66,0	88,0	110,0	132,0	154,0	176,0	198,0	220,0
		45%	24,8	49,5	74,3	99,0	123,8	148,5	173,3	198,0	222,8	247,5
56	Tootmisaasta		56	112	168	224	280	336	392	448	504	560
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,6	11,2	16,8	22,4	28,0	33,6	39,2	44,8	50,4	56,0
		15%	8,4	16,8	25,2	33,6	42,0	50,4	58,8	67,2	75,6	84,0
		20%	11,2	22,4	33,6	44,8	56,0	67,2	78,4	89,6	100,8	112,0
		25%	14,0	28,0	42,0	56,0	70,0	84,0	98,0	112,0	126,0	140,0
		40%	22,4	44,8	67,2	89,6	112,0	134,4	156,8	179,2	201,6	224,0
		45%	25,2	50,4	75,6	100,8	126,0	151,2	176,4	201,6	226,8	252,0
57	Tootmisaasta		57	114	171	228	285	342	399	456	513	570
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,7	11,4	17,1	28,8	28,5	34,2	39,9	45,6	51,3	57,0
		15%	8,6	17,1	25,7	34,2	42,8	51,3	59,9	68,4	77,0	85,5
		20%	11,4	22,8	34,2	45,6	57,0	68,4	79,8	91,2	102,6	114,0
		25%	14,3	28,5	42,8	57,0	71,3	85,5	99,8	114,0	128,3	142,5
		40%	22,8	45,6	68,4	91,2	114,0	136,8	159,6	182,4	205,2	228,0
		45%	25,7	51,3	77,0	102,6	128,3	153,9	179,6	205,2	230,9	256,5
58	Tootmisaasta		58	116	174	232	290	348	406	464	522	580
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,8	11,6	17,4	23,2	29,0	34,8	40,6	46,4	52,2	58,0
		15%	8,7	17,4	26,1	34,8	43,5	52,2	60,9	69,6	78,3	87,0
		20%	11,6	23,2	34,8	46,4	58,0	69,6	81,2	92,8	104,4	116,0
		25%	14,5	29,0	43,5	58,0	72,5	87,0	101,5	116,0	130,5	145,0
		40%	23,2	46,4	69,6	92,8	116,0	139,2	162,4	185,6	208,8	232,0
		45%	26,1	52,2	78,3	104,4	130,5	156,6	182,7	208,8	234,9	261,0

Kohuslik võimütiginorm igalt lüpsilehmalt võid kg	Ajavahemik, mille jooksul tuleb täita võimüügikohustus		Kohuslik võimüügikogus (võimüügikohustus) võid kg, kui piimatootjal on lüpsilehmi:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
59	Tootmisaasta		59	118	177	236	295	354	413	472	531	590
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	5,9	11,8	17,7	23,6	29,5	35,4	41,3	47,2	53,1	59,0
		15%	8,9	17,7	26,6	35,4	44,3	53,1	62,0	70,8	79,7	88,5
		20%	11,8	23,6	35,4	47,2	59,0	70,8	82,6	94,4	106,2	118,0
		25%	14,8	29,5	44,3	59,0	73,8	88,5	103,3	118,0	132,8	147,5
		40%	23,6	47,2	70,8	94,4	118,0	141,6	165,2	188,8	212,4	236,0
		45%	26,6	53,1	79,7	106,2	132,8	159,3	185,9	212,4	239,0	265,5
60	Tootmisaasta		60	120	180	240	300	360	420	480	540	600
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,0	12,0	18,0	24,0	30,0	36,0	42,0	48,0	54,0	60,0
		15%	9,0	18,0	27,0	36,0	45,0	54,0	63,0	72,0	81,0	90,0
		20%	12,0	24,0	36,0	48,0	60,0	72,0	84,0	96,0	108,0	120,0
		25%	15,0	30,0	45,0	60,0	75,0	90,0	105,0	120,0	135,0	150,0
		40%	24,0	48,0	72,0	96,0	120,0	144,0	168,0	192,0	216,0	240,0
		45%	27,0	54,0	81,0	108,0	135,0	162,0	189,0	216,0	243,0	270,0
61	Tootmisaasta		61	122	183	244	305	366	427	488	549	610
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,1	12,2	18,3	24,4	30,5	36,6	42,7	48,8	54,9	61,0
		15%	9,2	18,3	27,5	36,6	45,8	54,9	64,1	73,2	82,4	91,5
		20%	12,2	24,4	36,6	48,8	61,0	73,2	85,4	97,6	109,8	122,0
		25%	15,3	30,5	45,8	61,0	76,3	91,5	106,8	122,0	137,3	152,5
		40%	24,4	48,8	73,2	97,6	122,0	146,4	170,8	195,2	219,6	244,0
		45%	27,5	54,9	82,4	109,8	137,3	164,7	192,2	219,6	247,1	274,5
62	Tootmisaasta		62	124	186	248	310	372	434	496	558	620
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,2	12,4	18,6	24,8	31,0	37,2	43,4	49,6	55,8	62,0
		15%	9,3	18,6	27,9	37,2	46,5	55,8	65,1	74,4	83,7	93,0
		20%	12,4	24,8	37,2	49,6	62,0	74,4	86,8	99,2	111,6	124,0
		25%	15,5	31,0	46,5	62,0	77,5	93,0	108,5	124,0	139,5	155,0
		40%	24,8	49,6	74,4	99,2	124,0	148,8	173,6	198,4	223,2	248,0
		45%	27,9	55,8	83,7	111,6	139,5	167,4	195,3	223,2	251,1	279,0
63	Tootmisaasta		63	126	189	252	315	378	441	504	567	630
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,3	12,6	18,9	25,2	31,5	37,8	44,1	50,4	56,7	63,0
		15%	9,5	18,9	28,4	37,8	47,3	56,7	66,2	75,6	85,1	94,5
		20%	12,6	25,2	37,8	50,4	63,0	75,6	88,2	100,8	113,4	126,0
		25%	15,8	31,5	47,3	63,0	78,8	94,5	110,3	126,0	141,8	157,5
		40%	25,2	50,4	75,6	100,8	126,0	151,2	176,4	201,6	226,8	252,0
		45%	28,4	56,7	85,1	113,4	141,8	170,1	198,5	226,8	255,2	283,5
64	Tootmisaasta		64	128	192	256	320	384	448	512	576	640
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,4	12,8	19,2	25,6	32,0	38,4	44,8	51,2	57,6	64,0
		15%	9,6	19,2	28,8	38,4	48,0	57,6	67,2	76,8	86,4	96,0
		20%	12,8	25,6	38,4	51,2	64,0	76,8	89,6	102,4	115,2	128,0
		25%	16,0	32,0	48,0	64,0	80,0	96,0	112,0	128,0	144,0	160,0
		40%	25,6	51,2	76,8	102,4	128,0	153,6	179,2	204,8	230,4	256,0
		45%	28,8	57,6	86,4	115,2	144,0	172,8	201,6	230,4	259,2	288,0
65	Tootmisaasta		65	130	195	260	325	390	455	520	585	650
	kolmekuuline tootmisperiood, mille suurus %% aastanormist	10%	6,5	13,0	19,5	26,0	32,5	39,0	45,5	52,0	58,5	65,0
		15%	9,8	19,5	29,3	39,0	48,8	58,5	68,3	78,0	87,8	97,5
		20%	13,0	26,0	39,0	52,0	65,0	78,0	91,0	104,0	117,0	130,0
		25%	16,3	32,5	48,8	65,0	81,3	97,5	113,8	130,0	146,3	162,5
		40%	26,0	52,0	78,0	104,0	130,0	156,0	182,0	208,0	234,0	260,0
		45%	29,3	58,5	87,8	117,0	146,3	175,5	204,8	234,0	263,3	292,5

ABITABEL

paranduste teostamiseks võimüügikogustes lüpsilehmade arvu muutumise tõttu.

Võimüüginorm igalt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg			Võimüüginorm igalt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg		
		tootmisperioodis	sama perioodi				tootmisperioodis	sama perioodi	
			kahel kuul	ühel kuul				kahel kuul	ühel kuul
20	10%	2,0	1,3	0,7	29	10%	2,9	1,9	1,0
	15%	3,0	2,0	1,0		15%	4,4	2,9	1,5
	20%	4,0	2,7	1,3		20%	5,8	3,9	1,9
	25%	5,0	3,3	1,7		25%	7,3	4,9	2,4
	40%	8,0	5,3	2,7		40%	11,6	7,7	3,9
	45%	9,0	6,0	3,0		45%	13,1	8,7	4,4
21	10%	2,1	1,4	0,7	30	10%	3,0	2,0	1,0
	15%	3,2	2,1	1,1		15%	4,5	3,0	1,5
	20%	4,2	2,8	1,4		20%	6,0	4,0	2,0
	25%	5,2	3,5	1,7		25%	7,5	5,0	2,5
	40%	8,4	5,6	2,8		40%	12,0	8,0	4,0
	45%	9,5	6,3	3,2		45%	13,5	9,0	4,5
22	10%	2,2	1,5	0,7	31	10%	3,1	2,1	1,0
	15%	3,3	2,2	1,1		15%	4,7	3,1	1,6
	20%	4,4	2,9	1,5		20%	6,2	4,1	2,1
	25%	5,5	3,7	1,8		25%	7,8	5,2	2,6
	40%	8,8	5,9	2,9		40%	12,4	8,3	4,1
	45%	9,9	6,6	3,3		45%	14,0	9,3	4,7
23	10%	2,3	1,5	0,8	32	10%	3,2	2,1	1,1
	15%	3,5	2,3	1,2		15%	4,8	3,2	1,6
	20%	4,6	3,1	1,5		20%	6,4	4,3	2,1
	25%	5,8	3,9	1,9		25%	8,0	5,3	2,7
	40%	9,2	6,1	3,1		40%	12,8	8,5	4,3
	45%	10,4	6,9	3,5		45%	14,4	9,6	4,8
24	10%	2,4	1,6	0,8	33	10%	3,3	2,2	1,1
	15%	3,6	2,4	1,2		15%	5,0	3,3	1,7
	20%	4,8	3,2	1,6		20%	6,6	4,4	2,2
	25%	6,0	4,0	2,0		25%	8,3	5,5	2,8
	40%	9,6	6,4	3,2		40%	13,2	8,8	4,4
	45%	10,8	7,2	3,6		45%	14,9	9,9	5,0
25	10%	2,5	1,7	0,8	34	10%	3,4	2,3	1,1
	15%	3,8	2,5	1,3		15%	5,1	3,4	1,7
	20%	5,0	3,3	1,7		20%	6,8	4,5	2,3
	25%	6,3	4,2	2,1		25%	8,5	5,7	2,8
	40%	10,0	6,7	3,3		40%	13,6	9,1	4,5
	45%	11,3	7,5	3,8		45%	15,3	10,2	5,1
26	10%	2,6	1,7	0,9	35	10%	3,5	2,3	1,2
	15%	3,9	2,6	1,3		15%	5,3	3,5	1,8
	20%	5,2	3,5	1,7		20%	7,0	4,7	2,3
	25%	6,5	4,3	2,2		25%	8,8	5,9	2,9
	40%	10,4	6,9	3,5		40%	14,0	9,3	4,7
	45%	11,7	7,8	3,9		45%	15,8	10,5	5,3
27	10%	2,7	1,8	0,9	36	10%	3,6	2,4	1,2
	15%	4,1	2,7	1,4		15%	5,4	3,6	1,8
	20%	5,4	3,6	1,8		20%	7,2	4,8	2,4
	25%	6,8	4,5	2,3		25%	9,0	6,0	3,0
	40%	10,8	7,2	3,6		40%	14,4	9,6	4,8
	45%	12,2	8,1	4,1		45%	16,2	10,8	5,4
28	10%	2,8	1,9	0,9	37	10%	3,7	2,5	1,2
	15%	4,2	2,4	1,4		15%	5,6	3,7	1,9
	20%	5,6	3,7	1,9		20%	7,4	4,9	2,5
	25%	7,0	4,7	2,3		25%	9,3	6,2	3,1
	40%	11,2	7,5	3,7		40%	14,8	9,9	4,9
	45%	12,6	8,4	4,2		45%	16,7	11,1	5,6

Võimüüginorm ialt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg			Võimüüginorm ialt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg		
		tootmisperioodis	sama perioodi				tootmisperioodis	sama perioodi	
			kahel kuul	ühel kuul				kahel kuul	ühel kuul
38	10%	3,8	2,5	1,3	48	10%	4,8	3,2	1,6
	15%	5,7	3,8	1,9		15%	7,2	4,8	2,4
	20%	7,6	5,1	2,5		20%	9,6	6,4	3,2
	25%	9,5	6,3	3,2		25%	12,0	8,0	4,0
	40%	15,2	10,1	5,1		40%	19,2	12,8	6,4
	45%	17,1	11,4	5,7		45%	21,6	14,4	7,2
39	10%	3,9	2,6	1,3	49	10%	4,9	3,3	1,6
	15%	5,9	3,9	2,0		15%	7,4	4,9	2,5
	20%	7,8	5,2	2,6		20%	9,8	6,5	3,3
	25%	9,8	6,5	3,3		25%	12,3	8,2	4,1
	40%	15,6	10,4	5,2		40%	19,6	13,1	6,5
	45%	17,6	11,7	5,9		45%	22,1	14,7	7,4
40	10%	4,0	2,7	1,3	50	10%	5,0	3,3	1,7
	15%	6,0	4,0	2,0		15%	7,5	5,0	2,5
	20%	8,0	5,3	2,7		20%	10,0	6,7	3,3
	25%	10,0	6,7	3,3		25%	12,5	8,3	4,2
	40%	16,0	10,7	5,3		40%	20,0	13,3	6,7
	45%	18,0	12,0	6,0		45%	22,5	15,0	7,5
41	10%	4,1	2,7	1,4	51	10%	5,1	3,4	1,7
	15%	6,2	4,1	2,1		15%	7,7	5,1	2,6
	20%	8,2	5,5	2,7		20%	10,2	6,8	3,4
	25%	10,3	6,9	3,4		25%	12,8	8,5	4,3
	40%	16,4	10,9	5,5		40%	20,4	13,6	6,8
	45%	18,5	12,3	6,2		45%	23,0	15,3	7,7
42	10%	4,2	2,8	1,4	52	10%	5,2	3,5	1,7
	15%	6,3	4,2	2,1		15%	7,8	5,2	2,6
	20%	8,4	5,6	2,8		20%	10,4	6,9	3,5
	25%	10,5	7,0	3,5		25%	13,0	8,7	4,3
	40%	16,8	11,2	5,6		40%	20,8	13,9	6,9
	45%	18,9	12,6	6,3		45%	23,4	15,6	7,8
43	10%	4,3	2,9	1,4	53	10%	5,3	3,5	1,8
	15%	6,5	4,3	2,2		15%	8,0	5,3	2,7
	20%	8,6	5,7	2,9		20%	10,6	7,1	3,5
	25%	10,8	7,2	3,6		25%	13,3	8,9	4,4
	40%	17,2	11,5	5,7		40%	21,2	14,1	7,1
	45%	19,4	12,9	6,5		45%	23,9	15,9	8,0
44	10%	4,4	2,9	1,5	54	10%	5,4	3,6	1,8
	15%	6,6	4,4	2,2		15%	8,1	5,4	2,7
	20%	8,8	5,9	2,9		20%	10,8	7,2	3,6
	25%	11,0	7,3	3,7		25%	13,5	9,0	4,5
	40%	17,6	11,7	5,9		40%	21,6	14,4	7,2
	45%	19,8	13,2	6,6		45%	24,3	16,2	8,1
45	10%	4,5	3,0	1,5	55	10%	5,5	3,7	1,8
	15%	6,8	4,5	2,3		15%	8,3	5,5	2,8
	20%	9,0	6,0	3,0		20%	11,0	7,3	3,7
	25%	11,3	7,5	3,8		25%	13,8	9,2	4,6
	40%	18,0	12,0	6,0		40%	22,0	14,7	7,3
	45%	20,3	13,5	6,8		45%	24,8	16,5	8,3
46	10%	4,6	3,1	1,5	56	10%	5,6	3,7	1,9
	15%	6,9	4,6	2,3		15%	8,4	5,6	2,8
	20%	9,2	6,1	3,1		20%	11,2	7,5	3,7
	25%	11,5	7,7	3,8		25%	14,0	9,3	4,7
	40%	18,4	12,3	6,1		40%	22,4	14,9	7,5
	45%	20,7	13,8	6,9		45%	25,2	16,8	8,4
47	10%	4,7	3,1	1,6	57	10%	5,7	3,8	1,9
	15%	7,1	4,7	2,4		15%	8,6	5,7	2,9
	20%	9,4	6,3	3,1		20%	11,4	7,6	3,8
	25%	11,8	7,9	3,9		25%	14,3	9,5	4,8
	40%	18,8	12,5	6,3		40%	22,8	15,2	7,6
	45%	21,2	14,1	7,1		45%	25,7	17,1	8,6

Võimüüginorm igalt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg			Võimüüginorm igalt lüpsilehmalt, võid kg	Tootmisperioodis täitta % aastanormist	Ühe lehma kohuslik võimüügikogus, võid kg		
		tootmisperioodis	sama perioodi				tootmisperioodis	sama perioodi	
			kahel kuul	ühel kuul				kahel kuul	ühel kuul
58	10%	5,8	3,9	1,9	62	10%	6,2	4,1	2,1
	15%	8,7	5,8	2,9		15%	9,3	6,2	3,1
	20%	11,6	7,7	3,9		20%	12,4	8,3	4,1
	25%	14,5	9,7	4,8		25%	15,5	10,3	5,2
	40%	23,2	15,5	7,7		40%	24,8	16,5	8,3
	45%	26,1	17,4	8,7		45%	27,9	18,6	9,3
59	10%	5,9	3,9	2,0	63	10%	6,3	4,2	2,1
	15%	8,9	5,9	3,0		15%	9,5	6,3	3,2
	20%	11,8	7,9	3,9		20%	12,6	8,4	4,2
	25%	14,8	9,9	4,9		25%	15,8	10,5	5,3
	40%	23,6	15,7	7,9		40%	25,2	16,8	8,4
	45%	26,6	17,7	8,9		45%	28,4	18,9	9,5
60	10%	6,0	4,0	2,0	64	10%	6,4	4,3	2,1
	15%	9,0	6,0	3,0		15%	9,6	6,4	3,2
	20%	12,0	8,0	4,0		20%	12,8	8,5	4,3
	25%	15,0	10,0	5,0		25%	16,0	10,7	5,3
	40%	24,0	16,0	8,0		40%	25,6	17,1	8,5
	45%	27,0	18,0	9,0		45%	28,8	19,2	9,6
61	10%	6,1	4,1	2,0	65	10%	6,5	4,3	2,2
	15%	9,2	6,1	3,1		15%	9,8	6,5	3,3
	20%	12,2	8,1	4,1		20%	13,0	8,7	4,3
	25%	15,3	10,2	5,1		25%	16,3	10,9	5,4
	40%	24,4	16,3	8,1		40%	26,0	17,3	8,7
	45%	27,5	18,3	9,2		45%	29,3	19,5	9,8

Tähtpäevi võimüügikohustuse täitmise ja arvestamise alal.

Maakonna põllumajandusametis:

1) kohalikud (valla-, linna-) omavalitsused saadavad andmed võimüügikohustust puudulikult täitjate kohta
eelmise kuu kohta järgneva kuu 25. päevaks;

2) andmed võimüügikohustust puudulikult täitjate kohta esitada pärast nendega tutvumist maakonna põllumajandusjuhile lahendamiseks
andmete saamisele järgneva kuu 5. päevaks;

3) kohalikud omavalitsused saadavad ettepanekud 1942/43. t.-a. võimüügikohustuse vähendamiseks või müügikohustusest vabastamiseks
hiljemalt 30. aprilliks 1943, erandjuhtudel, mis ettenähtud Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 1 p. 7 — hiljemalt 31. augustiks 1943;

4) piimatööstused saadavad kuuaruanded
iga möödunud kuu kohta järgmise kuu 10. päevaks;

5) piimatööstused saadavad tootmisperioodi aruanded
tootmisperioodile järgneva kuu 15. päevaks (15. juuni, 15. september 1943).

Kohalikes (valla-, linna-) omavalitsustes:

1) võimüügikohustuse arvestamise lehtede sisseseadmine, aja kohta 1. märtsist kuni 31. augustini 1943. a. kohuslikkude võimüügikoguste arvutamine ja sissekandmine talundi põhiraamatutesse (võimüügikaartidele)
hiljemalt 10. aprilliks 1943;

2) piimatootjate ja lüpsilehmade arvu ja võimüügikohustuse muudatuste sissekandmine võimüügikohustuse arvestamise lehtedele
hiljemalt tootmisperioodile järgneva kuu 5. päevaks;

3) müügikohuslikkude koguste sissekandmine talundi põhiraamatusse (võimüügikaardile)
iga tootmisperioodi esimese kuu alguseks;

4) puudulikult võimüügikohustust täitjate kohta saabuvad andmed (hoiatuste ärakirjad) piimatööstustelt ja taluvõi kokkuvõtukohtadelt
iga kuu kohta järgneva kuu 15. päevaks;

5) selgitada piirkonna põllumajandusjuhtide kaudu puudulikult võimüügikohustuse täitmise põhjused ja materjalid koos selgituse andmetega edasi saata maakonna põllumajandusametile
10 päeva jooksul, s. o. iga kuu kohta järgneva kuu 25. päevaks;

6) piimatööstused saadavad andmed piimatootjate poolt võimüügikohustuse täitmise kohta möödunud tootmisperioodil
tootmisperioodile järgneva kuu 15. päevaks (15. juuni, 15. september); möödunud (I ja II) tootmisperioodi kohta — hiljemalt 1. maiks 1943;

7) esitada ettepanekud võimüügikohustuse vähendamiseks või sellest vabastamiseks maakonna põllumajandusameti kaudu maakonna põllumajandusjuhile
üldkorras hiljemalt 30. aprilliks 1934, Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja juhendi § 1 p. 7 ettenähtud erandjuhtudel hiljemalt 31. augustiks 1943;

8) muudatused võimüügikohustuse suuruses
arvutada kohe pärast usaldusväärse teate saamist lüpsilehmade arvu muutumise kohta;

9) lehmapidajad on kohustatud teatama muudatustest lüpsilehmade arvus
kahe nädala jooksul arvates päevast, millal muudatus aset leidis;

10) võimüügikohustuse vähendamise või sellest vabastamise korral teha parandus võimüügikohustuse arvestamise lehel ja talundi põhiraamatus (võimüügikaardil)
ühe nädala jooksul pärast otsuse teadasaamist;

11) isik või asutis, kes asub tootmisaasta jooksul lehma pidama, on kohustatud sellest kohalikule (valla-, linna) omavalitsusele teatama
ühe nädala jooksul pärast lüpsilehma soetamist või noorlooma lüpsmatulekut;

12) kohalik omavalitsus kannab uue piimatootja piimatootjate nimestikku, määrab temale kohusliku võimüügiinormi ja piima äraandmiskoha (kannab tema vastava piimatööstuse vastuvõtupiirkonna piimatootjate nimestikku), seab temale sisse võimüügikohustuse arvestamise lehe ja arvutab kohusliku võimüügikoguse
kohe vastava teate saamisel;

13) kohalik omavalitsus teatab piimatööstusele muudatustest piimatootjate või lüpsilehmade arvus ja võimüügikohustuse suuruses, vastavalt sissekandeile võimüügikohustuse arvestamise lehtedel
kohe pärast vastava muudatuse teostamist;

14) kohalik omavalitsus esitab andmeid lehmapidajate ja lüpsilehmade arvu, keskmise võimüüginormi, müügikohusliku võikoguse ja neil aladel toimunud muudatuste kohta maakonna põllumajandusametile või Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsusele
nende poolt antud vormi järele ja määratud tähtajaks.

Piimatööstustes ja taluvõi kokkuostukohtades:

1) piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht seab sisse Võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatu ja teeb väljakirjutused kohalikes omavalitsustes peetavaist võimüügikohustuse arvestamise lehtedest
hiljemalt 25. aprilliks 1943;

2) piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) arvutab piimatootja poolt kuu jooksul äraantud või, isevarustuseks tagasi antud või, lihanormi asendamiseks kasutatud ülenormi või, võimüügikohustuse katteks antud liha ning 1942. a. suvise võimüügikohustuse võla katteks arvatud või; arvutab kuu jooksul müügikohustuse katteks jääva võikoguse ning kannab need võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse
järgmise kuu 10. päevaks;

3) piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) kviteerib kuu jooksul müügikohustuse katteks antud või piimatootja talundi põhiraamatus (võimüügikaardil)
hiljemalt järgmise kuu 20. päevaks;

4) piimatööstuse (taluvõi kokkuvõtukoha) juhataja jälgib võimüügikohustuse täitmist tema vastuvõtupiirkonna piimatootjate poolt ja teeb kirjalikke hoiatusi puudulikult või korratult võimüügikohustuse täitjaile
pidevalt kuu jooksul;

5) piimatootja, kes sai hoiatuse, on kohustatud andma tarviliku seletuse põhjuste kohta, miks ta ei saa täita temale määratud võimüügikohustust
viie päeva jooksul pärast hoiatuse saamist;

6) piimatööstuse juhataja saadab ärakirjad kuu jooksul antud hoiatustest, koos selgitavate märkustega hoiatuse tagajärgede ja mittetäitmise põhjuste kohta, edasi piimatootja elukoha kohalikule (valla-, linna-) omavalitsusele
iga kuu 15. päevaks;

7) piimatööstus kannab kohalikust omavalitsusest teatatud muudatused võimüügikohustuse kontrollraamatusse

kohe vastava teate saamisel, kuid hiljemalt järgmise tootmisperioodi alguseks;

8) piimatööstus arvestab ja kannab võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatusse andmed võimüügikohustuse täitmise kohta 1. 09. 1942—28. 02. 1943 varem kehtinud eeskirjade kohaselt, teostab I ja II tootmisperioodi kokkuvõtted ja teatab need kohalikule (valla-, linna-) omavalitsusele

hiljemalt 1. maiks 1943;

9) piimatööstus teeb võimüügikohustuse täitmise kontrollraamatus iga piimatootja kohta tootmisperioodi kokkuvõtte ja esitab kokkuvõtte andmed kohalikule omavalitsusele

tootmisperioodile järgneva kuu (juuni, september) 15. päevaks;

10) piimatööstus (taluvõi kokkuostukoht) koostab võimüügikohustuse täitmise aruande möödunud tootmisperioodi kohta vastavalt Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse poolt antud vormile ja esitab aruande Turukorraldusvalitsusele ning ärakirja sellest maakonna põllumajandusametile (piimanduse referendile)

vastavalt antud tähtajale;

11) piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) koostab nädala aruande ja esitab selle P. K. „Võiekspordile"

möödunud nädala kohta järgmise nädala esmaspäeval;

12) piimatööstus (taluvõi kokkuvõtukoht) koostab kuuaruande P. K. „Võiekspordi" poolt antud vormi kohaselt ja saadab selle P. K. „Võiekspordile" ning ärakirjad sellest Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsusele ja maakonna põllumajandusametile (piimanduse referendile)

möödunud kuu kohta järgneva kuu 10. päevaks;

13) piimatööstus saadab piima vastuvõtupiirkonna andmete lehe (vorm 3) Piimandusosakonnale ja ärakirjad sellest Turukorraldusvalitsusele ja P. K. „Võiekspordile" seisuga iga tootmisperioodi alguses (1. IX 1942, 1. XII 1942, 1. III 1943 ja 1. V 1943)

algava tootmisperioodi 20. päevaks.

Piimasaaduste hinnad.

Alus: Põhja Tagala Sõjavägede Juhataja määrus hindade kohta 6. septembrist 1941, Kindralkomissari otsused 8. ja 15. jaanuarist ning 18. veebruarist 1942 ja Eesti Hindadeasutuse direktori otsus 15. aprillist 1943.

Aine nimetus	Suurost Rmk. kg	Hulgimüük Rmk. kg	Jaemüük Rmk. kg
Meierei või	1,90	2,00	2,20
Talu- ja vadaku või	1,50	1,60	1,80
Juust Sveitsi 45%	1,60	1,70	1,80
„ Hollandi 20%	0,90	0,97	1,05
„ „ 25%	0,95	1,02	1,10
„ „ 30%	1,05	1,13	1,23
„ Tilsiti 20%	0,90	0,97	1,05
„ „ 25%	0,95	1,02	1,10
„ „ 30%	1,05	1,13	1,23
„ Backsteini 20%	0,90	0,97	1,05
„ „ 25%	0,95	1,02	1,10
„ „ 30%	1,05	1,13	1,23
„ Konserv 20%	1,50	1,60	1,80
„ „ 25%	1,60	1,70	1,90
„ „ 30%	1,70	1,85	2,10
„ „ 35%	1,90	2,05	2,30
„ „ 40%	2,10	2,25	2,50
„ „ 45%	2,20	2,35	2,60
„ Camembert 1 tk. 135 g netto	0,26	0,39	0,45
Joogi täispiim	—	pud. 0,13	pud. 0,14
		nõu 0,12	nõu 0,13
Kooritud piim	—	pud. 0,06	pud. 0,07
		nõu 0,05	nõu 0,06
Võipiim	—	0,07	0,08
Kohupiim	0,35	0,45	0,55
Piimapulber	1,10	1,20	1,30
Kaseiin — toores	0,30	—	—
„ — kuiv	—	1,25	—

V.

Kanamunad ja tapakodulinnud.

Annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva määruse muna- ja kodulinnumajanduse alal 21. novembrist 1941 (Verk. Bl. 1941, lk. 73) Riigikomissari Eesti kindralkomissari-piirkonnas määruste kehtestamise määruse, 7. veebruarist 1942 (Verk. Bl. 1942, lk. 23) redaktsioonis. See on Eesti kindralkomissari-piirkonnas jõustunud 9. veebruaril 1942.

Reval, den 1. Mai 1942.

Der Generalkomissar in Reval Lietzmann.

Määrus nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal.

(Amtsblatt 1942, lk. 464.)

Kokkuost.

§ 1.

Tapakodulindude ja munade kokkuostu ainuõigus Eestis E. Munaeksportile.

Et tootmist ja õiglast jaotamist kindlustada, toimub Leedu, Läti ja Eesti kindralkomissari-piirkondades igasuguste tapakodulindude ja munade kokkuost eranditult Kaunase karilooma- ja lihatsentraali (Maistas A. G.), Kaunase piima- ja võitsentraali (Pienozentras), Riia piima- ja võitsentraali (Zentralverband der lettischen Milchwirte) ja Tallinna munatsentraali (Munaeksport) kaudu.

§ 2.

Tapakodulinnud käesoleva määruse mõttes on kanad, kuked, kalkunid, haned, pardid, kuivõrd nende tapmine toimub inimtarbimiseks. Munad selle määruse mõttes on kana- ja pardimunad.

§ 3.

Käitised, kes tapakodulinde või mune toodavad või tööndus-likuks otstarbeks peavad, võivad tapakodulinde, olgu elusalt või tapetult, nuumatult või nuumamata, kui ka mune käibesse lasta ainult nimetatud kokkuostuorganisatsioonide või nende volinike kaudu. Kaunase kindralkomissaripiirkonnas on kodulindude kokkuostuks õigustatud Kaunase karilooma- ja lihatsentraal (Maistas A. G.), munade kokkuostuks Kaunase piima- ja võitsentraal (Pienozentras). Riia kindralkomissari-piirkonnas kuulub kodulindude ja munade kokkuost Riia piima- ja võitsentraalile (Zentralverband der lettischen Milchwirte). Eesti kindralkomissari-piirkonnas toimub kodulindude ja munade kokkuost Tallinna munatsentraali (Muna-eksport) kaudu.

§ 4.

Tapakodulindude ja munade müük või saatmine vahetult tarbijale on keelatud.

(1) Tapakodulindude ja munade müük tarbijatele, kes ei kuulu tootja majapidamisse või ei ela tootja käitise kogukonnas, on keelatud.

(2) Edasi on keelatud tootjal või tema kaudu, samuti ka tööndus-likult tapakodulindude pidajatel käitistel või nende kaudu tapakodulinde või mune tarbijatele saata.

(3) Erandeid lõigetes (1) ja (2) ettenähtud keelust võivad vastava taotluse korral lubada kindralkomissarid.

§ 5.

Kokkuostuorganisatsioonid ja nende volinikud on kuni edasiseni õigustatud vastuvõtu- ja kogumiskohti ning vastuvõtu- ja kogumisaegu üksikutes piirkondades, maakondades ja valdades kindlaks määrama ja sobival viisil teatavaks tegema. Kindralkomissarid või nende ülesandel piirkonnakomissarid ja maakondlikud põllumajandusjuhid võivad selles suhtes juhatusi anda.

Vastuvõtt.

§ 6.

Kokkuostetud tapakodulindude vastuvõtt teatavaks tehtud vastuvõtukohtades toimub § 2 nimetatud organisatsioonide volinike kaudu.

Tapakodulindude vastuvõtmise kord.

1) Vastuvõtt peab toimuma põhimõtteliselt vastuvõtukohtades kindlakstehtud kaalu alusel. Eluskodulindude vastuvõtt ilma kaalu kindlaks tegemata on keelatud. Tapetud kodulinde ei tohi müüa ilma kitkumata.

2) Ostuhinna (vastuvõtuhinna) aluseks tuleb võtta kindlaksmääratud hinnad elus- või tapakaalu iga kilogrammi kohta. Kaalust ja hinnast tulenev vastuvõtuhind maksetakse müüjale vastuvõtu puhul kohe välja või soovi korral kantakse üle või kirjutatakse tema arve kasuks.
3) Munad tuleb põhimõtteliselt vastu võtta ja nende hind välja maksta ainult vastuvõtul kindlakstehtud kaalu järgi. Erandeid sellest eeskirjast võivad lubada kindralkomissarid.

Kasutamine.

§ 7.

Kokkuostuorganisatsioonid peavad kokkuostetud tapakodulinnud ja munad võimalikult paremini ära kasutama ja need otstarbekaimal, kiireimal ning odavaimal teel nuuma- ja tapakäitistesse või tarbimiskohtadesse juhtima. Nuuma- ja tapakäitised kui ka tarbimiskohad võidakse ette kirjutada.

Ülesmärkimised.

§ 8.

Kokkuostuorganisatsioonid ja nende volinikud peavad tapakodulindude kokkuostul ja kasutamisel silmas pidama käsundusi, mis neile kindralkomissaride poolt peale pannakse tehtavate ülesmärkimiste ja kinnipeetava kontoplaani kohta raamatupidamises.

Tarbimise korraldamine.

§ 9.

Tsiviilelanikkonna tarvete rahuldamine toimub kokkuostuorganisatsioonide poolt väikemüüjate kaasatõmbamisel kindralkomissaride või nende volinike poolt antud juhendite järgi. Tapakodulindude ja munade vahenditu müük tapa- ja nuumakäitiste või kogumiskohtade poolt tarbijatele on § 4 kohaselt keelatud.

§ 10.

Majanduskomandode ja kindralkomissaride poolt juba antud määrused kodulinnu- ja munamajanduse alal jäävad puutumata, kuivõrd need käesolevale määrusele vastu ei käi.

§ 11.

Kindralkomissarid võivad anda eespool tähendatud määrustele teostamiseeskirju.

§ 12.

Selle määruse või selle alusel antud eeskirjade rikkumise korral tulevad Ida-maa-ala kaubakäibe määruse § 10 lõiked 1—4, § 11 ja § 12 (Verk. Bl., lk. 63) mõtte kohaselt kohaldamisele selliselt, et korraldustrahvide määramise suhtes on kehtivad Ida-maa-alal hindade järelevalve teostamise määruse (Verk. Bl., lk. 12) § 2—4 eeskirjad.

§ 13.

See määrus jõustub avaldamise päeval.

Riga, den 21. November 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Fründt.

Teostamiseeskiri
Riigikomissari määrusele nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal.

(Amtsblatt 4. juulist 1942, lk. 466.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal, 21. novembrist 1941, § 11 alusel annan sellele määrusele Riigikomissari nõusolekul järgmise teostamiseeskirja.

§ 1.

Volitus (Põllutöödirektorile) Majandus- ja Rahandusdirektorile kanamunade müügikoguste ning kanamunade jaotamise korra määramiseks.

Põllutöödirektor volitatakse üksikutele kodulinnupidajatele peale panema kindlate munakoguste äraandmise kohustust kana ja aasta kohta.

§ 2.

Põllutöödirektor võib teha korraldusi äraantavate munanormide kokkuostu ja nende ühtlase ning õiglase jaotamise kohta tarbijate vahel.

§ 3.

Käesolev teostamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Reval, den 20. Mai 1942.

Der Generalkomissar in Reval Lietzmann.

Esimene rakendamiseeskiri

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna Kindralkomissari teostamiseeskirjale.

(Amtsblatt 4. juulist 1942, lk. 479.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Kindralkomissari teostamiseeskirja alusel annan Kindralkomissari nõusolekul järgmise rakendamiseeskirja:

§ 1.

1. V—31. VIII 1942 müügikohuslik kanamunade hulk.

Kanapidajad on kohustatud 1. maist kuni 31. augustini 1942 kokku 30 muna iga kana kohta järgmise kava kohaselt ära andma:

mais	—	13 tükki
juunis	—	9 „
juulis	—	5 „
augustis	—	3 „
kokku	—	30 tükki

§ 2.

Pardimunad, kuivõrd neid ei kasutata haudeotstarbeks, tuleb kõik ära anda.

§ 3.

Haudemunad võetakse normi täitmisena arvesse.

Tunnustatud aretusfarmide poolt haudejaamadele müüdud munad, samuti jaoskonnakonsulentide või munaühistute tunnistuste alusel linnupidajaile müüdud haudemunad võetakse § 1 järgi normina arvesse; haudemunade müük märgitakse vastavalt muna-müügikaardile.

Tunnustatud linnukasvatuste haudemunad on müügikohustusest vabastatud kuni 20. juunini 1942, niivõrd kui need kuni selle päevani leiavad kasutamist haudeotstarbeks.

Tunnustatud linnukasvatajad võivad kuni 20. juunini 1942 haudemune tarbimismunade vastu vastava lisahinnaga ümber vahetada. Sel viisil vahetatud tarbimismunad kuuluvad müügikohuse alla.

Alates 20. juunist 1942 tuleb kõik munad § 1 järgi kindlaksmääratud normi piirides ära anda.

Tasuliste haudejaamade kohta antakse erijuhend.

§ 4.

Munade kokkuostuks on volitatud ainult Eesti Munaekspordi kohalikud kokkuostjad.

§ 5.

Munamüügikaart.

Iga kodulinnupidaja saab Eesti Munaekspordilt oma kogukonnavalitsuse kaudu munamüügikaardi. Sellel kaardil märgitakse ära nime ja talu nimetuse kõrval ka kodulindude arv ja müüginorm kuude järgi. Munade vastuvõtul kantakse kokkuostja poolt kaardile munade arv ja kaal.

§ 6.

Iga kuu lõpul teatatakse kokkuostjate poolt Eesti Munaekspordile kokkuostetud hulgad. Eesti Munaeksport koostab tähendatud teadete alusel kokkuostuülevaate kindralkomissari-piirkonna kohta, mis hiljemalt järgneva kuu 15. päevaks esitatakse Kindralkomissarile ja Põllutöödirektooriumi Turukorraldus- ja Varustusosakonnale.

§ 7.

Käesoleva rakendamiseeskirja rikkumisi karistatakse Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal, 21. novembrist 1941, § 12 kohaselt (Amtsblatt 1942, lk. 464).

§ 8.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Tallinn, 20. mail 1942.

Põllutöödirektori ülesannetes A. Wendt.

Teine rakendamiseeskiri

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna Kindralkomissari teostamiseeskirjale.

(Amtsblatt 4. juulist 1942, lk. 480.)

Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Kindralkomissari teostamiseeskirja alusel annan Kindralkomissari nõusolekul järgmise teise rakendamiseeskirja:

§ 1.

Kõik põllumajanduslikud käitised on kohustatud 1943. munamajandusaastal (alates 1. IX 1942 kuni 31. VIII 1943) ametlikult kindlaksmääratud hindadega kanamune müügile tooma allpool kirjeldatud normi piirides:

1. IX 1942—31. VIII 1943 kanamunade müügikogus.

Majapidamise kogupindala:	Aastane müügikohuslik munade arv iga põlluning aiamaa ha kohta:
1—10 ha	vähemalt 60
10—50 „	„ 42
üle 50 „	„ 24

Pardimunad, kuivõrd neid ei kasutata haudeotstarbeks, tuleb kõik ära anda.

§ 2.

Kanamunade äraandmine veerandaastate viisi.

Munade äraandmine jaotatakse üksikute kuude peale järgmiselt:

september	— november	18%	äraantavast	hulgast
detsember	— veebruar	2%	„	„
märts	— mai	37%	„	„
juuni	— august	43%	„	„
	kokku	100%		

§ 3.

Kanafarmide aastaseks müügikohuslikuks normiks määratakse 50 muna iga kana kohta.

§ 4.

Kanamunade müüginormist vabastamise otsustab vallavanem.

Juhud, mil põhjendatud motiividel müüginorme pole võimalik täita, otsustab vallavanem.

§ 5.

Käesoleva rakendamiseeskirja rikkumisi karistatakse Ida-maa-ala Riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal, 21. novembrist 1941, § 12 kohaselt (Amtsblatt 1942, lk. 464).

§ 6.

Käesolev rakendamiseeskiri jõustub avaldamisega.

Tallinn, 20. mail 1942.

Põllutöödirektori ülesannetes A. Wendt.

Teadaanne.

(Eesti Sõna nr. 117 — 23. maist 1942.)

Minu poolt 1. mail 1942 antud „Teise rakendamiseeskirja Ida-ala riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna kindralkomissari teostamiseeskirjale“ (kuulutatud „Eesti Sõnas“ nr. 105 — 10. maist k. a.) rakendamiseks teatan, et selle rakendamiseeskirja elluviimisel jäävad kehtima ka „Esimese rakendamiseeskirja Ida-ala riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna kindralkomissari teostamiseeskirjale“ (kuulutatud „Eesti Sõnas“ nr. 105—10. maist k. a.) § 3, 4, 5 ja 6 kohaldatuina vastavalt 1942/43. m.-aastale ja selle aasta kanamunademüügi tingimustele.

Tallinn, 19. mail 1942. a.

Põllutöödirektori aset. A. Wendt.

Väljavõte E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalikust juhendist nr. PJ. — 6, 4. septembrist 1942 maa- ja vallavanematele, maa-agronoomidele, jaoskonna- ja kodumajanduskonsulentidele.

3. Kanamunade müüginormid tuleb täita!

Kanamunade müüginorme on senini täidetud nõrgalt.

1. V—31. VIII 1942 normikanamunad tuleb ära anda.

Kuigi üldiselt teatavaks tehtud korraldusega linnupidajail võimaldati kevadkuudel täitmata jäänud munanormi müüa tagantjärele kuni 1. septembrini, milleks suvist toodangut ja vastuvõtuvõrku arvesse võttes ka küllalt võimalusi oli, ei võetud müügikohustust osa kanapidajate poolt tarviliku kohusetundega.

Kuna talunditele munanormid olid määratud sääraselt, et sel teel kokkutulevasse munade kogusesse ei olnud ühtki muna rohkem kalkuleeritud kui neid hädapärast vaja oli sõjaväe ja tsiviilelanikkonna toitlustamiseks, ja kui nüüd sel määral mune normide puudulikul täitmisel ei ole kokku tulnud, ei ole seega põllupidajad täitmata normidest vabastatud, vaid neid tuleb vaidlematult täita septembri-oktoobrikuu jooksul rööbiti uue toitlustusperioodi normidega, mis hakkavad kehtima alates 1. sept. 1942. a.

Tallinnas, 4. septembril 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 1070 — 24. augustist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja Eesti Munaekspordile.

I.

Kanamunade müügikaardid.

Keskliidu „Eesti Munaeksport" korraldusel lähetab Eesti Omavalitsuse Trükikoda välja kohalikele omavalitsustele kanamunade müügikaardid, mis on kehtivad 1. IX 42. a. kuni 31. VIII 43. a.

Nende kaartide esimene leht (lehe mõlemad küljed) tuleb täita seal nõutavate andmetega kohalikel omavalitsustel, täites iga kanamunade müügikohuslase kohta ühe kaardi. Kanamunade müügikaardi ülejäänud lehed täidab andmetega kanamunade kokkuostu keskus.

Kanamunade müügikohuslasele saadab omavalitsus kutse ilmuda määratud päevaks vallamajja kanamunade müügikaarti vastu võtma ja andma käesoleva ringkirja p. II tähendatud teated ja allkirja nimekirjale.

Kaardid tuleb anda kanamunade müügikohuslasile omavalitsuste poolt kätte hiljemalt 10. septembriks 1942. a. Kui selleks tähtajaks müügikohuslane ei ole kanamunade müügikaarti välja võtma ega nimekirjaga nõutud andmeid andma ilmunud, siis lähetada hiljemalt 20. septembriks kaart müügikohuslasele koju kätte valla kümniku või valla käskjala kaudu, märkides nimekirjas nõutud andmed valla seniste andmete järgi.

Kes on kanamunade müügikohuslik?

Kanamunade müügikohuslased, kellele kanamunade müügikaardid kuuluvad väljaandmisele, on:

1. Kõik maapidajad, kelle majandada on üks ha või rohkem põllumajanduslikku maad.

Siia hulka tuleb arvata ka käsitöö-, kaluri-, aiamajapidamisjt. kohtade pidajad, kelle majandada on eeltähendatud määral põllumajanduslikku maad, erandiga ainult mäetööstuslikuks otstarbeks kasutatavate maade pidajad, kes ei kuulu müügikohustuse alla.

Kanafarm.

2. Kanafarmide pidajad.

Kanafarmideks lugeda need talundid ja teised majapidamised, kus peetakse üle 100 kana, kui sealjuures vastava talundi või majapidamise peategevusalaks või tuluallikaks on kanapidamine. Kanadena võtta arvesse üle 6 kuu vanused kanad.

Kas majapidamine kanamunade müüginormide seisukohalt kuulub kanafarmi mõiste alla eelneva eeskirja järgi või mitte — otsustab kohalik omavalitsuse juht (vallavanem, linnapea).

Kanade jõusööda saajaile täiendav kanamunade müügikohustus.

3. Peale nende seatakse tingimuseks eri kontingendi kanamunade müügikohustus kõigile neile kanapidamistele, kellel võimaldatakse osta normihinnaga kanade jõusööta väljastpoolt oma majapidamist, seades munade normi kindlasse vahekorda müüdud jõusööda hulgaga. Nendele kanapidajatele kanamunade müügikaardi väljaandmiseks järgneb pärast jõusööda lubamist iga kord erikorraldus.

Kanafarmide kohta seda tingimust ei laiendata, vaid nendel võimaldatakse jõusööta väljastpoolt osta vastavalt nende tegelikule tarvidustele ja müügivõimalustele.

Omavalitsused märgivad kaardi esimesel leheküljel:

Kanamunade müügikaardi täitmine.

Kanamunade müügikohuslase perekonna- ja eesnime, tema majapidamise asukoha ning selle kanamunade kokkuostu keskuse (ringkonna) nimetuse, mille kokkuostupunkti on müügikohuslane kohustatud munad müüma (vt. „Eesti Sõna" nr. 147 — 30. VI 1942. a. ja nr. 160 — 15. VII 42. a.).

Müügikohuslane on õigustatud valima munade äraandmiseks lähema munade vastuvõtupunkti sellest kokkuostukeskusest (ringkonnast), mis on märgitud kanamunade müügikaardil ja munad ära andma kogu aeg ainult selle keskuse ühele punktile.

Kaardi teisel leheküljel:

a) pealkirja järgi „Munejate kanade arv kanafarmis" — kanafarmi üle 6 kuu vanuste kanade seis 1. IX 1942. a.;

b) andmed maapidamise suuruse kohta talundites ja kanafarmides võtta kooskõlas talundi põhiraamatuga (vt. talundi põhiraamatu lk. 7 ja 8). Kanafarmide põllumajandusliku maa suurus märkida kanafarmi pidaja ütluse järgi, kui kanafarmi juures on alla 1 ha põllumajanduslikku maad ja selle pidajale talundi põhiraamatut ei ole antud;

c) 1942/43. tootmisaasta müügikohusliku kanamunade normi andmed märkida kooskõlas talundi põhiraamatu andmetega (vt. talundi põhiraamatu lk. 18) ja kanafarmidele arvestada need normid vastavalt teise rakenduseeskirja § 1 ja 3 (Amtsblatt nr. 38 — 1942, lk. 480). Tabeli parempoolne osa jääb omavalitsuses täitmata, need lahtrid täidab kanamunade kokkuostukeskus.

Kaardi väljaandmisel võtta müügikaardile ja väljaandmise nimekirja lehele kanamunade müügikohuslase (kaardi omaniku) allkiri.

II.

Kanamunade müügikaartide nimekiri.

Kanamunade müügikaartide väljaandmisel tuleb valla- ja linnavalitsusel täita 3 eksemplaris „Nimekiri kanamunade müügikaartide

väljaandmise kohta 1943. a. kanamajandusaastaks". Vastavad blanketid saadetakse välja „Eesti Munaekspordi" poolt. Nimekirjale kanda kõik ettenähtud andmed kanamunade müügikaardilt.

Ühtlasi märkida nimekirjas müügikaardi väljaandmise aeg ning võtta allkiri müügikaardi saajalt. Kanade arv märkida ka kõikide talundite pidajate kohta vastavalt nende suulistele teadetele, kuigi kanade arv nende juures ei ole müügikohusliku normi arvestuse aluseks.

Kanamunade müügikaartide väljaandmise nimekiri tuleb koostada eraldi iga kanamunade kokkuostukeskuse (ringkonna) kohta.

Müügikaartide väljaandmise nimekirjast tuleb 1 eks. jätta kohalikule omavalitsusele, 1 eks. saata kohe peale kaartide väljaandmist, kuid hiljemalt 30. sept. 1942. a. „Eesti Munaekspordile" ja 1 eks. samaks ajaks kohalikule maavalitsusele. Muudatustest nimekirjas märgitud andmete osas tuleb edaspidi „Eesti Munaeksport'i" pidevalt informeerida.

Maavalitsusel teha maakondlik kokkuvõte neist andmeist valdade ja linnade järgi ning saata see Turukorraldusvalitsusele hiljemalt 15. oktoobriks s. a. Selles kokkuvõttes näidata valla ehk linna kohta: kanapidamiste arv, munejate kanade arv, talundite kogupindala, sellest põllu- ja aiamaa ning kohuslik kanamunade müüginorm kvartaalide järgi.

Kokkuvõttega üheskoos ära saata ka valdade ja linnade poolt esitatud müügikaartide väljaandmise nimekirjad.

III.

Kaotsiläinud müügikaartide asendamine.

Kanamunade müügikaardi kaotsimineku puhul on talundi või kanafarmi pidaja kohustatud sellest kohe teatama kohalikule vallavanemale, linnapeale, kes annab välja uue müügikaardi. Uue kaardi väljaandmise kulud kannab talu või kanafarmi pidaja.Uue kaardi väljaandmisest tuleb omavalitsusel informeerida „Eesti Munaeksporti", teatades müügikaardi numbri ja muud andmed.

IV.

Kanamunade müüginormide määramisel ja täitmisel tuleb silmas pidada, et ka 1. IX 1942. a. — 31. VIII 1943. a. perioodi kohta on jäänud kehtivaks Esimese rakendamiseeskirja (Amtsblatt nr. 38 — 1942. a., lk. 479) § 3, kohandatuna 1942/43. aastale ja selle aasta kanamunade müügitingimustele (vt. Põllutöödirektori teadaanne 13. maist 1942. a. — „Eesti Sõna" nr. 117 — 23. V 42. a.).

Selle järgi:

„Tunnustatud aretusfarmide poolt haudejaamadele müüdud munad, samuti jaoskonnakonsulentide või munaühistute tunnis-

tuste alusel linnupidajaile müüdud haudemunad võetakse § 1 ja 3 järgi normina arvesse; haudemunade müük märgitakse vastavalt munamüügikaardile.

Tunnustatud linnukasvatuste haudemunad on müügikohustusest vabastatud kuni 20. juunini 1943. a. niivõrd, kui need kuni selle päevani leiavad kasutamist haudeotstarbeks.

Tunnustatud linnukasvatajad võivad kuni 20. juunini 1943. a. haudemune tarbimismunade vastu vastava lisahinnaga ümber vahetada. Sel viisil vahetatud tarbimismunad kuuluvad müügikohustuse alla.

Alates 20. juunist 1943. a. tuleb kõik munad § 1 ja 3 järgi kindlaksmääratud normi piirides ära anda.

Tasuliste haudejaamade kohta antakse eri juhend."

V.

Kanade arvu fikseerimine kanafarmides.

Kanafarmide pidajate hilisemail teateil kanade arvu mittevastavuse kohta kaardi andmeile selgitab valdades ja linnades tegeliku kanade arvu ning määrab, mis ajast arvestada muutunud arvu, kohalik põllumajandusjuht. Vastavalt sellele tuleb kohalikul vallavanemal ja linnapeal kas senisele kaardile teha vastav parandus või anda välja uus kaart. Viimasel juhul tuleb munade normi täitmise kohta teha kanded eelmiselt kaardilt ning tõestada see oma allkirjaga ning valla või linna pitseriga.

Turukorraldusvalitsuse juhataja as. N. Viilup.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja ringkirjaline juhend nr. 1070 — 29. jaanuarist 1943 maavanematele, vallavanematele, Eesti Munaekspordile ja Eesti Lihaekspordile.

I.

Täiendavalt senistele kehtestatud eeskirjadele 1942/43. m.-a. tapakodulindude müügi ning kanamunade müüginormi ja selle täitmise asjas määran järgmist:

§ 1.

Lihamüüginormi võib täita ka linnulihaga.

Müügikohuslikku lihanormi võib üldkorras täita ka tapakodulindude andmisega tingimusel, et lihanormi katteks korraga müügile toimetatud tapakodulindude lihakaal ei oleks alla 10 kg. Vähemaid kui 10-kg. linnulihakoguseid ei arvestata lihanormi täiteks.

§ 2.

Tapakodulinde võib kuni edaspidiseni müügile toimetada ainult tapetult. Sellest erandid on lubatavad Eesti Munaekspordi eelneval nõusolekul, mis oleneb tapavõimalustest. Tapakodulindude hinnad on kindlaks määratud eraldi.

Tapakodulindude arvestamisel lihanormi katteks lugeda 1-kg linnu tapakaal võrdseks 1 kg loomaliha tapakaalule.

§ 3.

Keskliit „Eesti Munaeksport" ja tema kokkuostupunktid annavad normi katteks kokkuostetud linnud tapetult, tarvitamiskõlblikus seisukorras üle ühingule „Eesti Lihaeksport" või tema maakondlikele osakondadele, kes realiseerivad linnuliha koos muu lihaga tarbijaskonnale toidukaartide vastu tavalises korras.

§ 4.

Eesti Munaeksport annab tapakodulindude ostu-müügi kohta aruanded Turukorraldusvalitsusele vastavalt viimase nõuetele ning tähtaegadele.

II.

1. 1942/43. m.-a. kanamunade müüginormi ja selle rakendamise alal on kehtivad järgmised eeskirjad:

A. „Amtsblatt des Generalkommissars in Reval" nr. 38 — 4. juulil 1942. a. avaldatud:
   a) Määrus nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal;
   b) Teostamiseeskiri riigikomissari määrusele nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal;
   c) Teine rakendamiseeskiri ida-maa-ala riigikomissari määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal teostamiseks antud Tallinna Kindralkomissari teostamiseeskirjale;

B. Eesti Omavalitsuse Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsuse poolt maavanematele, vallavanematele ja linnapeadele saadetud ringkirjad 24. aug. 1942. a., nr. 1070, 4. sept. 1942. a., nr. 1070-I ja 18. sept. 1942. a., nr. 1070-I.

C. „Ametlik Hindade Teataja" nr. 11—28. dets. 1942. a. avaldatud munahindade ülemmäärade määrus ja

D. „Ametlik Hindade Teataja" nr. 12—31. dets. 1942. a. avaldatud elus ja tapetud kodulindude ülemmäärade määrus.

2. Kuna aga selle maj.-aasta kanamunade müüginormide määramisel ja kanamunade müügikaartide väljaandmisel on mõnedes valdades olnud kõrvalekaldumisi eeltähendatud täpsetest eeskirjadest, mis on selgunud Turukorraldusvalitsusse saabunud kanamunade müügikaartide väljaandmise nimekirjadest, siis kordan ja rõhutan veel kord üksikuid määravaid punkte nendest eeskirjadest —

a) teisest rakenduseeskirjast:

„§ 1. Kõik põllumajanduskäitised on kohustatud 1943. munamajandusaastal (alates 1. IX 1942 kuni 31. VIII 1943) ametlikult kindlaksmääratud hindadega kanamune müügile tooma allpool kirjeldatud normi piirides:

Majapidamise kogupindala:	Aastane müügikohuslik munade arv iga põlluning aiamaa ha kohta:
1—10 ha	vähemalt 60
10—50 „	„ 42
üle 50 „	„ 24

Pardimunad, kuivõrd neid ei kasutata haudeotstarbeks, tuleb kõik ära anda."

„§ 2. Munade äraandmine jaotatakse üksikute kuude peale järgmiselt:

september—november	18%	äraantavast	hulgast
detsember—veebruar	2%	„	„
märts—mai	37%	„	„
juuni—august . . .	43%	„	„
Kokku:	100%		

„§ 3. Kanafarmide aastaseks müügikohuslikuks normiks määratakse 50 muna iga kana kohta."

Kanafarmile on antud Majandus- ja Rahandusdirektori otsusega 21. VIII 1942 alljärgnev tõlgendus:

„Kanafarmideks lugeda need talundid ja teised majapidamised, kus peetakse üle 100 kana, kui sealjuures vastava talundi või majapidamise peategevusalaks või tuluallikaks on kanapidamine. Kanadena võtta arvesse üle 6 kuu vanused kanad.

Kas majapidamine kanamunade müüginormide seisukohalt kuulub kanafarmi mõiste alla eelneva eeskirja järgi või mitte, otsustab kohalik omavalitsuse juht (vallavanem, linnapea)."

b) Turukorraldusvalitsuse ringkirja 24. VIII 1942 peatükist IV:

„Tunnustatud aretusfarmide poolt haudejaamadele müüdud munad, samuti jaoskonna-konsulentide või munaühistute tunnis-

tuste alusel linnupidajaile müüdud haudemunad võetakse § 1 ja 3 järgi normina arvesse; haudemunade müük märgitakse vastavalt munamüügikaardile.

Tunnustatud linnukasvanduste haudemunad on müügikohustusest vabastatud kuni 20. juunini 1943. a. niivõrd, kui need kuni selle päevani leiavad kasutamist haudeotstarbeks.

Tunnustatud linnukasvatajad võivad kuni 20. juunini 1943 haudemune tarbimismunade vastu vastava lisahinnaga ümber vahetada. Sel viisil vahetatud tarbimismunad kuuluvad müügikohustuse alla.

Alates 20. juunist 1943. a. tuleb kõik munad § 1 ja 3 järgi kindlaksmääratud normi piirides ära anda.

Tasuliste haudejaamade kohta antakse eri juhend."

c) Kanamunade kokkuostu teostamise ja kanamunade müügikaartide väljaandmise kohta väljaantud ja kehtivaist eeskirjadest rõhutan alljärgnevaid väljavõtteid ja annan nende juurde kas lahus või väljavõtte tekstiga liidetult alljärgnevad tõlgendused:

1. Munade ja tapakodulindude kokkuostuks on õigustatud ainult keskliit „Eesti Munaeksport" ja temaga liitunud munaühistud ning ka Eesti Munaeksport poolt selleks volitatud ühistegelikud ettevõtted ja isikud.
2. Mune ja tapakodulinde tuleb kokku osta ja hinda maksta vastuvõtul kindlakstehtud kaalu järgi. Erakordsest ajast tingitud tarviduste korral võib Põllumajanduse Keskvalitsus kindralkomissari nõusolekul lubada osta mune ka tüki alusel.
3. Tootjad võivad turustada mune ja tapakodulinde ainult käesoleva lõike c p. 1 tähendatud organisatsiooni kaudu. Igasugune müük tarbijale väljaspool oma majapidamist on keelatud.
4. Iga müügikohuslane on saanud Eesti Munaekspordilt koha peale valla- või linnavalitsuse kaudu munamüügikaardi, tasudes selle hinna. Sellel kaardil on märgitud valla- või linnavalitsuse poolt müügikohuslase nimi, tema majapidamise asukoht, kodulindude arv majapidamises 1. sept. 1942. a., andmed majapidamise suuruse kohta — kogupindala ja sellest põllu- ning aiamaad, kanamunade müüginorm veerandaastate järgi ning linnusaaduste kokkuostukeskuse (ringkonna) nimetus, mille kokkuostupunkti on müügikohuslane kohustatud munad ja linnud müüma.
5. Müügikohuslane oli õigustatud valima munamüügikaardi vastuvõtmisel munade äraandmiseks lähema munade vastuvõtupunkti sellest kokkuostukeskusest (ringkonnast), mis märgitud

munamüügikaardil ja munad ära andma kogu aeg selle keskuse ühele punktidest. Üleminekust ühest kokkuostukeskusest (ringkonnast) teise kokkuostukeskusse (ringkonda) tuleb kohapealses valla- või linnavalitsuses registreerida ning lasta teha munamüügikaardil vastav parandus.

6. Munamüügikaardid tuli müügikohuslastele selleks maj.-a. kätte anda 10. sept. 1942. Munamüügikaartide väljaandmisel tuli valla- ja linnavalitsustel täita 3 eksemplaris „nimekiri kanamunade müügikaartide väljaandmise kohta 1943. munamajandus-aastaks". Eelnimetatud nimekiri tuli koostada eraldi iga linnusaaduste kokkuostukeskuse (ringkonna) kohta ning sinna kanda kõik ettenähtud andmed munamüügikaardilt.
7. Müügikaartide väljaandmise nimekirjast tuli jätta 1 eks. koha peale, 1 eks. saata Eesti Munaekspordile ja 1 eks. kohalikule maavanemale.
8. Munamüügikaardi kaotsimineku korral on talundi või kanafarmi pidaja kohustatud sellest kohe teatama kohalikule vallavanemale (linnapeale), kes annab välja uue müügikaardi. Uue müügikaardi väljaandmise kulud kannab talu- või kanafarmi pidaja. Uue munamüügikaardi väljaandmisest tuleb kohalikul valla- või linnavalitsusel informeerida müügikvartaalile järgneva kuu 3. kuupäevaks Eesti Munaeksporti, teatades müügikaardi numbri ja muud andmed.
9. Linnusaaduste kokkuostja kannab müügikaardile munade kokkuostul ostu kuupäeva, munade arvu ja kaalu.
10. Iga kvartaali möödudes hiljemalt kvartaalile järgneva kuu 25. kuupäevaks on müügikohuslane kohustatud esitama Eesti Munaekspordi vastuvõtupunktile, mis kuulub sama kokkuostukeskuse (ringkonna) alla, mis märgitud tema munamüügikaardil, — kanamunade müügikaardi ühes talundi põhiraamatu või kohustustekaardiga. Ostupunkt rebib munamüügikaardilt kvartaalilehe ja teeb kvartaalinormi täitmise kohta sissekande talundi põhiraamatusse või kohustustekaardile.

III.

Täiendavalt seni kehtestatud korraldustele kanamunade müüginormide täitmise alal määran järgmist:

Kanamunade müüginormide täitmine.

1. Kanamunade müüginorme tuleb täita kvartaalide järgi vastavalt iga kvartaali kohta ettenähtud määrale aastasest müüginormist. Sellel otstarbel tuleb kohapealseil kokkuostjail teha meeldetuletusi müügikohuslastele ja saata valla- või linnavalitsustele ühes andmetega normi täitjate kohta (kanamunade müügikaarti-

delt rebitud kvartaalilehtedega) nimestik nende müügikohuslaste kohta, kes ei ole täitnud normi eelnenud kvartaalil. Andmed esitada valla- või linnavalitsusele kvartaalile järgneva kuu 30. kuupäevaks. Valla- ja linnavalitsused saadavad andmed normi mittetäitjate kohta maavalitsustele hiljemalt 2 nädala jooksul arvates andmete saamise päevast. Maavalitsused saadavad eelnimetatud andmed maakonna põllumajandusjuhtidele nende müügikohuslaste vastutusele võtmiseks, kes normi täitnud ei ole, vastavalt riigikomissari „Määruse nr. 1 muna- ja kodulinnumajanduse alal" § 12 kohaselt.

Naissaare, Pakri, Prangli, Ruhnu ja Kihnu saare maapidajad on vabad kanamunade müügikohustusest.

2. 1942/43. a. on kanamunade müügikohustusest vabastatud Naissaare, Pakri, Prangli, Ruhnu ja Kihnu saare maapidajad nendel saartel raskendatud munade kokkuostu teostamise tõttu.

3. Kanamunade müügikohuslikku normi võib vallavanem (linnapea) vähendada müügikohuslase sellekohasel kirjalikul avaldusel järgnevatel erakorralistel asjaoludel, kui need vaidlematult tõendatud:

Millal võib vallavanem vähendada kanamunade müüginormi.

a) õnnetuste puhul kanadega (tulikahjud, massilised haigestumised), kui õnnetused kindlalt tunnistajatega tõendatud ja kui allesjäänud kanade normaaltoodangust ei jätku normi täitmiseks;

b) eriotstarbelistel — nagu sordiaretuslikkudel, seemnekasvatuslikkudel jt. majapidamistel, kus kanapidamist arendada ei ole võimalik;

c) kui majapidamise söödateravilja-saak täielikult või suuremalt osalt ikaldus looduslikku jõu (rahe) tõttu nõnda, et ei ole võimalik tarvilikus ulatuses loomi ja linde pidada;

d) tootmismajapidamine oli sõjategevuse läbi täielikult laostunud (majapidamise hooned, loomad ja viljatagavarad hävinenud) ja selle uuesti kordaseadmisel ei ole jõutud veel toodangut tarvilikult tõsta.

4. Kanamunade müügikohuslased võivad igal tootmisaastal arvates 1. sept. kuni 1. maini ära anda kanamune jooksva aasta munanormi katteks piiramatul arvul, kuid nad on kohustatud samal ajavahemikul müügile tooma märtsikuus vähemalt 6% ja aprillis vähemalt 9% nende aastanormist.

Pärast 1. maid täitmata jäänud normi osas tuleb kanamunad müüa määratud tähtaegadeks.

5. Kanamunade müügikaartidel (resp. talundi põhiraamatus või talundi kohustustekaardil) vallavanema (linnapea) otsusega tehtud kanamunade müügikohustuse vähendamiste ja paranduste kohta tuleb valla- ja linnavalitsustel anda iga veerandaasta möödumisel aruanne, täites 3 eks. „Nimekirja kanamunade müügikohus-

lastele väljaantud kanamunade müügikaartidel tehtud paranduste ja normikohustuse vähendamise kohta ..... kvartaalil 194../194... a.“.

Planketid saadab selleks Eesti Munaeksport.

Nimekirjast tuleb iga kvartaali lõpul saata 1 eksemplar Eesti Munaekspordile ja 1 eksemplar kohalikule maavalitsusele, hiljemalt aga kvartaalile järgneva kuu 5. kuupäevaks. Maavalitsustel koostada nende alusel maakondlik kokkuvõte valdade ja linnade järgi ja saata see ühes algmaterjalidega Turukorraldusvalitsusele hiljemalt kvartaalile järgneva kuu 15. kuupäevaks.

6. Kui kanamunade müügikohuslane ei ole suutnud tõsiselt põhjendatud asjaoludel täita 1. V — 31. VIII 1942. a. kanamunade müügikohustust jooksva aasta kohustuste kõrval 1. novembriks 1942. a., kuid on avaldanud tahet ja püüdu selle täitmiseks tagantjärele, siis võib vallavanem (linnapea) temale müügitähtpäeva veel pikendada kuni 31. maini 1943. a., alustamata trahvimenetlust.

Kui aga 1. V — 31. VIII 1942. a. müügikohustuse täitmiseks ei ole müügikohuslase poolt antud tähtajaks midagi ette võetud, millest tuleb järeldada normi täitmiseks tahte puudumist, siis saadab kohalik valla- või linnavalitsus antud tähtaja möödumisel andmed normi mittetäitmiste kohta maavalitsusele, kust need andmed saadetakse 2 nädala jooksul maakonna põllumajandusjuhile müügikohuslase trahvimisele võtmiseks.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja eeskiri nr. 1070 — 8. veebruarist 1943 Eesti Linnukasvatajate Seltsile ja keskliidule „Eesti Munaeksport“.

Kodulindude jõusöödaga varustamise alal määran juhtnöörina järgmist, mille palun võtta täitmisele:

§ 1.

Kanakasvanduste ja teiste kanamajapidamiste varustamist jõusöödaga korraldavad Turukorraldusvalitsus, Eesti Linnukasvatajate Selts ja Eesti Munaeksport.

Kodulindude varustamist jõusöödaga korraldavad asutised.

Seejuures on:

a) Turukorraldusvalitsuse ülesandeks tarvilikkude jõusöödatagavarade soetamine, nende vabaksandmine väljajagamiseks kanamajapidamistele ja üldise järelevalve teostamine selle jagamisel;

b) Eesti Linnukasvatajate Seltsi ülesandeks söödatarviduse ja -jaotamise kavade koostamine ning müüdavate söödakoguste kindlaksmääramine ja

c) Eesti Munaekspordi ülesandeks jõusööda müügi teostamine munaühisuste ja kanamunade kokkuostupunktide kaudu, munamüügi kohustuste panemine jõusööda ostjatele ja nende kohustuste täitmise jälgimine.

Eesti Linnukasvatajate Seltsi poolt koostatud söötade jaotamiskavad ja söötade ratsioonid kinnitab Turukorraldusvalitsus. Eesti Munaekspordi kohalikele esindustele — munaühisustele jääb õigus teostada söötade detailjagamist kohtadel § 2 p. b jõusööda saajate osas jõusööda jaotamiskavade alusel. Need kavad kinnitab kohalik linnukasvatuse konsulent.

§ 2.

Kanade jõusööta on õigustatud saama:

Kes on õigustatud saama kanade jõusööta.

a) esmajärjekorras linnukasvatuse teaduslikud katseasutised (Ülikooli Katsejaam, Kehtna kontrollkanala jt.), kanade sugulavad, kanade paljunduspunktid, kanade paljunduspunktide kandidaadid, kanafarmid (Turukorraldusvalitsuse ringkiri 24. VIII 1942. a., nr. 1070, peatükk I p. 2 ja 3) ning teised kanakasvatajad, kes varustavad haudejaamu haudemunadega, alates 15. veebruarist kuni haudehooaja lõpuni;

b) teises järjekorras — kõik majapidamised, kes kanade jõusööta vajavad.

Kanade jõusööta antakse ainult sedavõrd, kuivõrd on puudujääki kanade söödas oma majapidamisest ja kuivõrd jõusööda andmiseks on võimalusi.

§ 3.

Kanade jõusööda saamise õigus on nendel:

a) kes on täitnud 1. V—31. VIII 1942. a. kanamunade müügikohusliku normi ja

b) kes täidavad jooksva majandusaasta kanamunade müüginormi ja kokkuleppe korras jõusööda saamisel pealepandud kanamunade erimüügikohustuse (§ 5).

Eelmise lõike tingimuste juures kohaldatakse vastavalt erandeid nende kanapidajate suhtes, kes ei olnud või ei ole kanamunade müügikohuslikud üldkorras. Samuti võib kanajõusööta müüa vaatamata 1. V—31. VIII 1942. a. kanamunade müüginormi täitmisele nendele kanapidajatele, kes ei ole üldkorras kanamunade müügikohuslikud jooksval maj.-aastal.

§ 4.

Jõusööda ostmise avaldused tuleb § 2 p. a ettenähtud majapidamistel esitada Eesti Linnukasvatajate Seltsile, kõigil teistel linnupidajail aga kohalikkudele munaühisustele, resp. Eesti Munaekspordile.

§ 5.

Jõusööda saajate kanamunade müüginormid.

Jõusööda saajad, peale kanafarmide, on kohustatud peale majapidamistele üldkorras määratud munanormide müüma kanamune Eesti Munaekspordi vastuvõtupunktile allpool kindlaksmääratud vahekorras jõusööda hulga ja selle liigiga;

a) § 2 p. a ettenähtud jõusööda saajad majapidamised iga 2 kg teravilja kohta 10 kanamuna;

b) § 2 p. b ettenähtud jõusööda saajaist majapidamistest a) need, kellele on üldkorras määratud kanamunade müügikohustus — iga 2 kg teravilja kohta 10 kanamuna ja b) need, kellele üldkorras kanamunade müügikohustust ei ole pandud — iga 1,5 kg teravilja kohta 10 kanamuna;

c) kartulitega varustamise korral kõigil — iga 10 kg kartulite kohta 10 kanamuna.

Kanamunade erimüügikohustuse määramisel ei ole oluline jõusöödana antud teravilja liik. Ümbertöötatud söödateravilja või kliide ja teiste jõusöötade müümisel tuleb müügikohustuse aluseks võtta selle töödeldud jõusööda toiteväärtus sü-des, võrreldes teraviljaga.

Müügilelastavate töödeldud ja segusöötade suhte võrreldes teraviljaga määrab Turukorraldusvalitsus.

§ 6.

Jõusööda saamisel kanamunade erimüügikohustust saab täita kõigi samaviisiliste kanamunade müükidega, mis on ette nähtud üldkorras pealepandud kanamunade müüginormi täitmisel.

Peale selle võetakse selle erikohustuse täitmisena arvele ka 1. V—31. VIII 1942. a. müügiperioodil üle normi müüdud munad.

§ 7.

Jõusööta võidakse müüa ette kuni 3 kuu tarvituse ulatuses.

Kui jõusööta saanud linnupidaja ei ole 3 kuu vältel arvates jõusööda ostu tähtpäevast jõusööda saamise tõttu pandud kanamunade erimüügikohustust täitnud, tuleb lõpetada temale edaspidine jõusööda müümine.

§ 3.

Eeltoodud jõusööda jagamise ja kanamunade erimüügikohustuse pealepanemise üldkorras võib kaaluvatel asjaoludel teha erandeid Turukorraldusvalitsus.

§ 9.

Eesti Munaeksport annab aruanded müüdud kanade-jõusööda ja selle vastu kokkuostetud kanamunade kohta Turukorraldusvalitsusele vastavalt viimase poolt näidatud tähtaegadele ja antud vormidele.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja eest F. Sööt.

Munahindade ülemmäärade määrus.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 11, lk. 266.)

Ajavahemikus 16. 11. 1942 kuni 28. 2. 1943 kehtivad järgmised talvised munahinnad:

Kanamunade talvised hinnad.

	Hulgimüügihind pro 100 tk. Rmk.	Jaemüügihind pro tükk Rpn.
	7,50	8,5
Väljasorteeritud munad kaaluga alla 45 grammi, mõranenud ja salamõradega, väikeste vereplekkidega ja võõrkehadega kui ka liikuva ja üle 10 mm kõrge õhuruumiga munad	6,00	7,5
Konserveeritud munad	8,50	9,5

Tootjahind franko kogumiskoht sorteerimata munadele on Rmk. 1,20 pro kg.

Hulgimüügihinnad kehtivad ilma pakendita franko jaemüüja kauplus.

Käesoleva määruse jõustumisega kaotab Teadaanne munahindade ülemmäärade kohta 1. 5. 1942 (Ametlik Hindade Teataja, lk. 23) oma kehtivuse.

Tallinnas, 16. nov. 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Munahindade määrus 28. aprillist 1943.

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 4, lk. 54.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran kindlaks järgmised hinnad munadele:

Kanamunade suvised hinnad.

1. Tootjahind franko kogumiskoht al. 1. 5.—30. 9. 43
   Rpn. 5,5 à tükk sorteerimata
   „ 4,5 „ „ „ kaaluga alla 40 g

2. Hulgimüügihind
   hulgijagaja laost al. 1. 5.—6. 10. 43 incl.

	Franko jaekauplus	Müügil suurtarbijale
värsked munad 7,5 Rpn. . . .	7,75 Rpn.	8,0 Rpn. tükk
väljasort. munad 6,0 Rpn. . .	6,25 „	6,5 „ „

   Eelseisvad hinnad kehtivad ilma pakendita, mis antakse välja tagatise vastu.

3. Jaemüügihind al. 1. 5.—10. 10. 43:
   värsked munad . . . . . 8,5 Rpn. à tükk
   väljasorteeritud munad . . . . . 7,5 „ „ „

Käesolev määrus jõustub 1. 5. 43.

Samast päevast arvates kaotab kehtivuse Munahindade määrus 26. 2. 43 (Ametlik Hindade Teataja lk. 34).

Tallinn, 28. aprillil 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Elus ja tapetud kodulindude ülemmäärhindade määrus 14. detsembrist 1942.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 12, lk. 291.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2) § 2 alusel määran järgmist:

§ 1.

Elus ja tapetud kodulindude kohta kehtivad järgmised ülemmäärhinnad:

	Tootjahind elus		tapetud		Hulgimüügihind värskelt tapetud, külmutamata ja pakkimata franko tapmiskoht või hulgimüügiladu
Kanad	0,90 Rmk./kg		1,15 Rmk./kg		1,35 Rmk./kg
Noored linnud . . .	1,20 „		1,45 „		1,75 „
Pardid	1,20 „		1,50 „		1,80 „
Kalkunid	1,00 „		1,30 „		1,55 „
Haned	1,05 „		1,35 „		1,60 „

§ 2.

Kauba müümisel ilma sisikonnata võib hulgimüüja pro kg juurde arvata Rmk. 0,10 suurust hinnalisandit ja ilma peata ning jalgadeta kauba müümisel järgmist hinnalisandit Rmk. 0,15 suuruses.

§ 3.

Käesoleva määruse rikkumisi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 4.

(1) Käesolev määrus on jõustunud 15. novembrist 1942 arvates.

(2) Samaaegselt kaotavad kehtivuse Munahindade ja sulgloomade hindade kindlaksmääramise määruse (Ametlik Teataja 1941, lk. 38) § 1 lõikes b sulgloomade kohta kindlaksmääratud hinnad.

Tallinn, 14. detsembril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Kanamunade (linnusaaduste) kokkuostu ringkonnad.

Linnukasvatajatelt normi- ja ülenormi-kanamunade ning tapalindude ja muude linnusaaduste vastuvõtmist teostavad linnades ja maakonnis valdade järgi järgmised munaühistud, ettevõtted ja isikud.

1. **Virumaal:** Iisaku Munaühisus, — Iisaku vallas. Jõhvi Tarvitajateühisus, — Jõhvi vallas ning Jõhvi linnas. Kadrina Munaühisus, — Aaspere, Undla ja Vohnja vallas. Kohtla Majandusühisus, — Kohtla vallas. Kriuša Tarbijateühing, — Piiri vallas. Mäetaguse Munaühisus, — Illuka, Mäetaguse ja Vasknarva vallas. Narva Piimaühisus, — Alutaguse, Narva ja

Vaivara vallas, Narva linnas ja Narva-Jõesuus. Narva-äärne Majandusühisus, — Raja vallas. Rakvere Munaühisus, — Erra, Haljala, Kunda, Lüganuse, Mahu, Maidla, Palmse, Rakvere, Sõmeru ja Vihula vallas ning Rakvere ja Kunda linnas. Simuna Munaühisus, — Avanduse, Salla ja Paasvere vallas, (viimasest välja arvatud II kl. mnt. ümbrus Venevere as. alates kuni Avinurme valla piirideni, mis kuulub Ulvi Munaühisuse ringkonda). Viru-Jakupi Munaühisus, — Küti, Roela ja Rägavere vallas. Väike-Maarja Munaühisus, — Assamalla ja Vao vallas. Ulvi Munaühisus, — Tudulinna vallas.

2. **Järvamaal:** Ambla Munaühisus, — Tapa linnas, Ambla ja Lehtse vallas, joonest Kukevere-Tepu idapool, Kukevere ja Tepu punktid kaasa arvatud, Varangu vallas joonest Araski-Koigi põhjapool, Araski ja Koigi punktid välja arvatud. Jäneda Munaühisus, — Lehtse ja Ambla vallas, joonest Kukevere-Tepu lääne pool, nim. punktid välja arvatud, Albu vallast Peedu küla ümbrus. Järva-Jaani Munaühisus, — Võhmuta ja Albu vallas, viimasest välja arvatud Peedu küla ümbrus, Vajangu vallast lõik joonte vahel: põhjast Koigi as. — Araski, nim. punktid sisse arvatud, ja lõunast Pikevere küla — Risuküla, nim. punktid välja arvatud. Koeru Munaühisus, — Väinjärve ja Rakke vallas ning Vajangu valla lõunapoolses osas, joonest Pikevere — Risuküla, nim. punktid sisse arvatud. Paide Munaühisus, — Kareda, Paide ning Koigi vallas, viimasest Rutikvere as. ümbrus välja arvatud (kuulub Põltsamaa Munaühisusele) ning Paide linnas. Türi Munaühisus, — Särevere ja Väätsa vallas, Türi linnas ning Kuimetsa vallas Vahastu asunduses ja Vahastu küla ümbruses. Lelle Munaühisus, — Käru vallas.

3. **Harjumaal:** Kolga Munaühisus, — Kolga, Kuusalu ja Kõnnu vallas. Kose Munaühisus, — Kõue, Kuivajõe, Ravila vallas, viimasest välja arvatud Rasivere küla ümbrus, Kuimetsa vallas Kose-Kuimetsa mnt. ümbrus kuni Kuimetsa asunduseni. Kaiu Tarvitajateühisus, — Kuimetsa vallas, välja arvatud Kuimetsa-Kose II kl. mnt. Kuimetsa asund. kuni Kõue valla piirini (kuulub Kose Munaühisuse ringkonda) ja välja arvatud Vahastu as. ja küla ümbrus (kuulub Türi munaühisuse ringkonda). Raasiku-Pikva Munaühisus, — Anija, Peningi ja Raasiku vallas ning Ravila vallast Rasivere külas. Rapla Munaühisus, — Hageri, Juuru, Järvakandi, Kohila, Raikküla, Rapla vallas, Varbola vallas, välja arvatud Lümandu, Russalu külade ümbrus (kuulub Märjamaa Munaühisusele), Kehtna vallas joonest Rõue-Ohekatku-Paluküla põhjapoolne osa, nim. punktid välja arvatud, Kernu vallas lõunapoolne osa alates Allika külast. Tallinna Eesti Majandusühi-

suse Saku kauplus, — Tõdva vallast Saku as. ja ümbrus. Vasalemma ringk. Leonhard Kelder, — Nissi, Padise ja Nõva vallas, viimasest välja arvatud mnt. ümbrus Nõvast Tusarini, Keila valla lõunapoolses osas joonest Kangusti-Ohtu-Tuula, Paldiski linnas. Võiekspordi keskmeierei piimavastuvõtupunktid, — Harku, Jõelähtme, Iru, Rae, Saue, Tõdva vallas, (viimasest välja arvatud Saku as. ja ümbrus, mis kuulub Tall. E. Maj. Üh. Saku kauplusele). Keila vallas joonest Kangusti-Ohtu-Tuula põhjapoolses osas, Keila linnas, Kernu vallas alates Allika külast põhjapoolses osas, Tallinna linnas. Lelle Munaühisus, — Kehtna vallas joonest Rõue-Ohekatku ja Paluküla lõunapoolses osas, nimet. punktid sisse arvatud. Keskliit „Eesti Munaeksport", — Tallinna linnas ja lähemas ümbruses.

4. **Läänemaal:** Haapsalu Munaühisus, — Asuküla, Martna, Noarootsi, Oru, Piirsalu, Ridala, Riguldi, Taebla, Vormsi ja Kullamaa vallas, viimasest välja arvatud Luiste ja Teenuse küla ümbrus Harjumaalt (kuulub Märjamaa Munaühisusele), Haapsalu linnas. Hiiumaa Munaühisus, — Emmaste, Käina ja Pühalepa vallas ning Kärdla linnas. Kõrgessaare Munaühisus, — Kõrgessaare vallas. Lõuna-Läänemaa Munaühisus, — Karuse, Kirbla, Lihula ja Varbla vallas. Märjamaa Munaühisus, — Märjamaa, Velise, Vigala vallas ning Kullamaa vallast Luiste ja Teenuse küla ümbrus, Varbola vallast Lümandu-Russalu külade ümbrus.

5. **Saaremaal:** Kuressaare ETK harukontor, — Kaarma, Kihelkonna, Kuressaare, Kärla, Laimjala, Leisi, Lümanda, Mustjala, Pihtla, Pärsamaa, Pöide, Salme, Torgu ja Valjala vallas ning Kuressaare linnas. Muhu Munaühisus, — Muhu vallas.

6. **Pärnumaal:** Abja Munaühisus, — Abja ja Rajangu vallas ning Mõisaküla linnas. Lelle Munaühisus, — Kaisma ja Lelle vallas. Pärnu-Audru Munaühisus, — Are, Audru, Halinga, Häädemeeste, Orajõe, Paikuse, Sauga, Seliste, Soontaga, Tahkuranna, Tõstamaa vallas ning Pärnu ja Sindi linnas. Saarde Munaühisus, — Laiksaare, Saarde, Tali ja Tihemetsa vallas ning Kilingi-Nõmme linnas. Vändra munaühisus, — Tori ja Vändra vallas.

7. **Viljandimaal:** Karksi Munaühisus, — Karksi vallas. Põltsamaa Munaühisus, — Lustivere, Pajusi ja Põltsamaa vallas, Koigi vallast Rutikvere as. ümbruses ning Põltsamaa linnas. Suure-Jaani Munaühisus, — Olustvere, Taevere ja Vastemõisa vallas, viimasest välja arvatud Viljandi, Vastemõisa, Kõpu mnt. osa (kuulub Viljandi E. P. S. K. O-le), Viljandi vallas II kl. mnt. Välgita teeristist kuni Klaasepa kõrtsini ja sealt II kl. mnt. kuni Sürgavere rdt.-jaamani, Suure-Jaani linnas. Võhma Munaühi-

sus, — Imavere, Kabala ja Kõo vallas. Viljandi E.P.S. kauband.-osak., — Holstre, Kõpu, Paistu, Raudna, Rimmu, Suislepa, Tarvastu, Tuhalaane, Tänassilma, Võisiku ja Viljandi vallas, viimasest välja arvatud mnt. osa Välgita teeristist kuni Klaasepa kõrtsini ja sealt II kl. mnt. kuni Sürgavere rdt.-jaamani, Vastemõisa vallas Viljandi-Vastemõisa-Kõpu mnt.-osa, Viljandi ja Mustla linnas.

8. **Tartumaal:** Alatskivi Munaühisus, — Alatskivi, Pala, Peipsiääre ja Saare vallas ning Kallaste linnas. Elva Munaühisus, — Konguta, Nõo, Rannu ja Elva vallas, viimasest välja arvatud joonest Rõngu vallamaja — Hellenurme lõunapoolne osa, nim. punktid välja arvatud (kuulub Rõngu-Otepää Munaühisusele), Elva linnas. Jõgeva Munaühisus, — Jõgeva, Kuremaa, Laiuse, Sadala ja Vaimastvere vallas ning Jõgeva linnas. Kambja Munaühisus, — Kambja, Kuuste ja Veski vallas ning Kiidjärve vallas, joonest Koorvere-Kiidjärve as. põhjapoolses osas, nim. punktid välja arvatud. Puurmanni Majandusühisus, — Kursi vallas Rõngu-Otepää Munaühisus, — Aakre, Otepää, Pühajärve, Rõngu vallas, Sangaste vallast Voka Ristiotsa Ilmjärve mnt.-osa ja Valgjärve vallast Otepää-Pikjärve-Valgjärve-Tamme ja Neeruti osa (ülejäänud osas Võru Munaühisus) Elva vallast joonest Rõngu vallamaja Hellenurme lõunapoolne osa, nim. punktid sisse arvatud, Kooraste vallas Mälle, Koigi ja Truuta külas, Otepää linnas. Tartu Munaühisus, — Kaarepere, Kavastu, Kudina, Laeva, Luunja, Puhja, Ropka, Saadjärve, Tartu, Tähtvere, Vara ja Äksi vallas ning Tartu linnas. Ulvi Munaühisus, — Avinurme, Kasepää, Lohusuu, Torma, Voore ja Tudulinna vallas ning Mustvee linnas, Paasvere vallas alates mnt. piirkond Venevere as. — kuni Avinurme valla piirideni. Võnnu Munaühisus, — Ahja, Meeksi, Mäksa ja Võnnu vallas.

9. **Valgamaal:** Helme Munaühisus, — Helme, Hummuli, Põdrala ja Vaoküla vallas ning Tõrva linnas. Sangaste I Munaühisus, — Kuigatsi, Tõlliste ja Sangaste vallas, viimasest välja arvatud Oriku-Madise, Jaagupi ja Saare Tagala-Tuulemäe teede võrk (kuulub Antsla Munaühisusele). Valga Munaühisus, — Kaagjärve, Taheva ja Karula vallas, viimasest välja arvatud Antsla--Karula ja Karula-Tsooru teeristist Võrumaa-poolne teeosa (kuulub Antsla Munaühisusele), Mõniste vallas Mõniste rdt.-jaama ümbruses, Valga linnas.

10. **Võrumaal:** Antsla Munaühisus, — Antsla, Linnamäe, Urvaste ja Lepistu vallas, viimasest välja arvatud Võru-Mõniste mnt. osa (kuulub Rõuge Munaühisusele), Sangaste vallas Oriku--Madise-Jaagupi ja Saare Tagula teerist — Tuulemäe teede ümbrus

Karula vallast Antsla-Karula ja Karula-Tsooru teeristilt Võrumaa-poolne teeosa, Antsla linnas. Põlva Põllumeeste Munaühisus, — Põlva, Mooste ja Kõlleste vallas, viimases joonest Sõra, Ihamaru, Kõlleste, Kõriste idapoolne osa, nim. punktid sisse arvatud, Laheda vallas Himma, Ortuse ning Vardja külas, Kiidjärve vallas Tartumaalt joonest Koorvere-Kiidjärve as. lõunapoolne osa, nim. punktid sisse arvatud. Räpina Munaühisus, — Räpina, Veriora ja Orava vallas, viimasest välja arvatud joonest Soenina, Kivestu ja Allsaare küla läänepoolne osa (kuulub Vastseliina Munaühisusele). Petserimaalt Kalda ja Mäe vallas, Järvesuu vallas joonest Petseri-Verhoulitsa-Mäsovitsa läänepoolses osas. Rõuge Munaühisus, — Rõuge, Varstu ja Mõniste vallas, viimasest välja arvatud Mõniste rdt.-jaama lähem ümbrus (kuulub Valga Munaühisusele), Ruusmäe ja Haanja vallas, Kasaritsa vallas joonest Söödi-Lüütsepa-Suhka--Kergatsi-Külma külad läänepool, nim. punktid välja arvatud. Vastseliina Munaühisus, — Vastseliina ja Misso vallas. Ruusmäe, Haanja ja Kasaritsa vallas, joonest Söödi-Lüütsepa-Suhka-Kergatsi ja Külma külast idapool, Orava vallas joonest Soenina, Kivestu ja Allsaare küla, läänepoolne osa, Lasva vallast joonest Tilga--Tüütsmäe, Otsa ja Madala küla idapoolses osas, Kasaritsa vallast Holsta-Tootsi küla lähem ümbrus. Võru Munaühisus, — Võru, Sõmerpalu, Kanepi ja Leevi vallas. Kooraste vallas, välja arvatud Mälle, Koigi ja Truuta küla (kuulub Rõngu-Otepää Munaühisusele), Laheda vallas, välja arvatud Himma, Ortuse ning Vardja küla lähim ümbrus, Lasva vallas joonest Tilga-Tüütsmäe, Otsa ja Madala küla, läänepoolne osa, Kasaritsa vallas joonest Liigeri, Kubja, Raudsepa, Sikka ja Räppo küla põhjapoolses osas, Valgjärve vallas, välja arvatud Pikjärve-Valgjärve-Tamme mnt. piirkonna osa, Kõlleste vallas joonest Sõra, Ihamaru, Kõlleste ja Kõriste külad — läänepoolses osas, Võru linnas.

11. **Petserimaal:** Petserimaa Majandusühisus, —Linnuse, Lõuna, Meremäe. Petseri, Roodva, Saatse, Senno ja Vilo vallas ning Petseri linnas, Järvesuu vallas joonest Petseri-Verhoulitsa-Mäsovitsa idapoolses osas. Räpina Munaühisus, — Kalda ja Mäe vallas, Järvesuu vallas joonest Petseri-Verhoulitsa-Mäsovitsa läänepoolne osa.

Ühtlasi teatame, et tootjad võivad turustada kanamune oma elukohale lähimas vastuvõtukohas, teostades müüke alaliselt samale kokkuostukeskusele.

Tootjad on kohustatud iga kord normi- kui ka ülenormi-kanamunade müügi puhul esitama linnusaaduste kokkuostjatele„Kanamunade ja linnuliha müügikaardi" vajalike sissekannete tegemiseks. Samuti tuleb igal talupidajal, kanamunade tootjal, esitada Põllu-

töödirektooriumi kirja alusel iga müügile järgneva kuu algul Talundi põhiraamat ühes „Kanamunade ja linnuliha müügikaardiga" kohapealsele kanamunade kokkuostukeskusele (munaühisusele või teistele kanamunade-kokkuostjatele) tarvilike sissekannete tegemiseks.

Tootjate võimalikest erisoovidest linnusaaduste vastuvõtu korralduse alal palume teatada otseselt linnusaaduste kokkuostu teostavale munaühisusele või teistele kokkuostuks volitatud ettevõtteile või isikuile koha peal, ühtlasi informeerides sellest Keskliitu.

Keskliit „Eesti Munaeksport", Tallinn, Pärnu mnt. 6. Tel.: nõuandeosakond 411-28, kaubandusosakond 484-22.

Eesti Hindadeasutuse direktori kiri nr. 47-P (112 H 6285-42) — 1. septembrist 1942 Eesti Linnukasvatajate Seltsile.

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42., (Amtsblatt des Generalkommissars 1942, lk. 408) § 2 põhjal ja Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul annan järgmise hinnakinnituse:

Puhttõulised sugukanade hinnad.

Puhttõulised sugukanad:

	Valge leghorn	Rhode-Island
Kuked, väh. 2 kuud, märkimata	2.50	2.50
„ 2 „ märgitud	3.—	3.—
„ 4 „ märkimata	5.—	5.—
„ 4 „ märgitud	6.—	6.—
Kanad, väh. 2 kuud, märkimata	2.50	2.50
„ 2 „ märgitud	3.—	3.—
„ 4 „ märkimata	5.—	6.—
„ 4 „ märgitud	6.—	7.—

Seda kinnitust võib Eesti Hindadeasutus ja Kindralkomissar igal ajal tühistada. Kinnitus jõustub 26. 8. ja kehtib 5 kuud, s. t. kuni 31. 12. 42[1]). Pärast selle tähtaja möödumist tuleb hind, kui õigel ajal — 3 nädalat varem — pole esitatud pikendusavaldust, tagasi viia 20. juuni 1941 tasemele. Hinna samaksjätmine ilma nõusolekuta on karistatav.

Igal arvel tuleb tähendada, et hind on kinnitatud Eesti Hindadeasutuse otsusega tänasest kuupäevast.

Kinnitatud hindade ületamine kui ka igasugune hinnakinnituse mõttele ja otstarbele vastukäiv talitusviis on karistatav.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

[1]) Eesti Hindadeasutise poolt on pikendatud nende hindade kehtivust tähtajata.

Väljavõte Eesti Munaekspordi ringkirjast nr. 17—22. juunist 1942.— sulgede kokkuostu asjas.

Palume alustada sulgede kokkuostu. Kõik kokkuostetud suled tuleb ära saata Tallinna keskliidule „Eesti Munaeksport". Sulgede vastuvõtmisel palume jälgida nende kvaliteeti ning vastu võtta ainult täiesti korralikke, kuivalt kitkutud, puhtaid, värskeid ja pesemata sulgi alljärgneva liigituse kohaselt:

Sulgede hinnad.

	Tootjahind kg
Kana segasuled	Rmk. —.80
Kana sabasuled	„ —.16
Pardi kattesuled	„ 2.40
Pardi sabasuled	„ —.24
Hane kattesuled	„ 2.40
Hane sabasuled	„ —.24
Kalkuni kattesuled	„ 2.20
Kalkuni sabasuled	„ —.16
Hane udusuled	„ 11.20
Pardi udusuled	„ 8.—

Teie töökulude katteks arvestame keskliidule ärasaadetud kauba väärtusest 5% Teie kasuks.

Keskliit „Eesti Munaeksport."

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 1070, 9. märtsist 1943 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja keskliidule „Eesti Munaeksport".

Puudutab kanamunade müügikohustuse täitmise aruandlust.

I.

Kanamunade müügikaart.

Kanamunade müükide registreerimiseks on kanamunade müügikohuslasele välja antud kanamunade müügikaart. Selle kaardi peab müügikohuslane esitama iga kord kanamunade müügi korral ostupunktile, et teha sellesse müügi sissekanded. Peale selle peab iga müügikohuslane majandusaasta iga veerandi möödumisel, selle veerandaastale järgneva kuu esimesel poolel, s. o. dets.-, märtsi-, juuni- ja sept.-kuul, esitama müügikaardi koos talundi põhiraamatuga või kohustuste kaardiga ostupunktile kaardil tarvilikkude kokkuvõtete tegemiseks, veerandaasta müükide kviteerimiseks talundi põhiraamatusse ja müügikaardilt möödunud veerandaasta kohta ettenähtud lehe ärarebimiseks. Kanamunade müügikaardi ja

talundi põhiraamatu esitamine ostupunktile ei või jääda hiljemaks veerandaastale järgneva kuu 23-ndat kuupäeva.

Müügikaardi ja talundi põhiraamatu (kohustustekaardi) on kohustatud esitama ostupunktile kõik kanamunade müügikohuslased, ka need, kes ei ole eelnenud veerandaastal müünud normi täiteks kanamune. Müügikaarte mitteesitanud müügikohuslaste nimed teevad kanamunade kokkuostukeskused-munaühisused teatavaks valla- ja linnavalitsustele. Valla- ja linnavalitsustel teha nendele müügikohuslastele kas meeldetuletus kaartide esitamise ja normi täitmise kohta või alustada üldises korras trahvimenetlust.

Vallavanematel ja linnapeadel teha teatavaks kanamunade müügikaartide esitamise tarve ja tähtajad müügikohuslastele külavanemate kaudu.

II.

Kanamunade müügi aruanded.

Igal veerandaastal müüginormi täiteks müüdud kanamunade kohta on kohustatud esitama:

1. Eesti Munaeksport — majandusaasta igale veerandaastale järgneva kuu 15. päevaks maavanematele aruanne müüginormide täitmise kohta valdade järgi (vorm nr. 9). Vastav aruandevorm on Eesti Munaekspordile meie kirja nr. 1070/I — 10. veebruarist 1943 juures lähetatud;

2. Kokkuostukeskused-munaühisused — hiljemalt samale veerandaastale järgneva kuu lõpp-päevaks valla- ja linnavalitsustele kanamunade müügikaartide lõigendid.

Ärasaadetavad kanamunade müügikaartide lõigendid peavad olema jaotatud kolme rühma selle järgi: kas müüginormid on ületatud, täpselt täidetud või on need täitmata (või ka osaliselt täidetud).

Kõik kaardilõigendid rühmas peavad olema paigutatud numbrite suuruse järjekorda ja rühma pakile kirjutatud rühma number ja lõigendite arv.

Kaardilõigendid saata koos saatekirjaga, milles näidata:

1) ostukeskuse juurde registreeritud müügikohuslaste arv;
2) kaardilõigendite arv pakis rühmade järgi;
3) müügikohuslaste arv, kes ei ole esitanud kanamunade müügikaarti;
4) müügikohuslaste veerandaasta norm ja
5) tegelikult müüdud kanamunade hulk.

Sellest kaardilõigendite saatekirjast tuleb 1 eks. saata valla- või linnavalitsusele, 1 eks. kohalikule maavanemale ja 1 eks. maakonna põllumajanduse juhile.

Eelpooltoodud korraldusega on ära jäetud mittenormitäitjate müügikohuslaste nimestikkude esitamise nõue, mis teatavaks tehtud Põllumajanduse Keskvalitsuse ringkirjalise juh. 29. jaan. s. a. nr. 1070, III osa, punkt 1.

III.

Riigimõisad ei täida kanamunade müüginormi.

Landbewirtschaftungsgesellschaft Ost majapidamised (end. riigimõisad), milledele on määratud valla- või linnavalitsuste poolt 1942/43. m.-a. üldises korras kanamunade müüginormid, tuleb kustutada müügikohuslaste nimekirjadest ja nendele määratud normide ulatuses vähendada valla või linna müüginormid.

Kindralkomissariaadi korraldusel ei tule eelnimetatud majapidamistele üldkorras müüginorme määrata, sest need majapidamised peavad omatarvitusest ülejäänud osa toodetest kõik ära andma.

Turukorraldusvalitsuse juhataja E. Veldeman.

VI.

Lambavill, lina ja linaseeme.

Annan teada alljärgneva Villa ja lina kokkuostu määruse 30. 9. 1942 avaldatud Verordnungsblatt des Reichskommissars für das Ostland 4. 10. 1942 (lk. 148).

Reval, den 17. Oktober 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Villa ja lina kokkuostu määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 669.)

Okupeeritud Ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud Ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBl. RMO., lk. 11), § 2 alusel määran:

I. Villa kokkuost.

§ 1.

1942. a. sügispõevilla müüginorm.

(1) Iga lambapidaja peab 1942. aasta sügispõelt ära andma lamba pealt ½ kg ja talle pealt ¼ kg põevilla, mille eest maksetakse kindlaksmääratud hindu.

(2) Vill tuleb ära anda Leedu kindralkomissari-piirkonnas 1. kuni 31. oktoobrini 1942 ning Eesti ja Läti kindralkomissari-piirkonnas 1. kuni 30. novembrini 1942.

(3) Äraandmise kohuse aluseks pandava lambakoosseisu arvestuspäevaks on Leedu kindralkomissari-piirkonnas 15. september 1942 ning Eesti ja Läti kindralkomissari-piirkonnas 15. oktoober 1942.

§ 2.

Talledeks käesoleva määruse mõttes loetakse lambad, kes on sündinud Leedu kindralkomissari-piirkonnas 1. aprillist kuni 31. maini 1942 või Eesti ja Läti kindralkomissari-piirkonnas 1. maist kuni 30. juunini 1942.

II. Lina kokkuost.

§ 3.

Kõik linakasvatajad on kohustatud 1942. aasta saagist ära andma teatava alammäära töödeldud kiude (ropsilinu või takke), murtud (lõugutatud) või leotatud linu, mille eest maksetakse kindlaksmääratud hindu.

III. Ühised eeskirjad.

§ 4.

Äraantuks loetakse ainult ostulepingu alusel ostuks õigustatud organisatsioonile või sisseostupunktile müüdud villa või linade hulk.

§ 5.

Üle normi müüdud villa ja lina eest punktiväärtähti.

(1) Villa eest, mis üle § 1 järgi kindlaksmääratud ja linade eest, mis üle § 3 ja 8 järgi kindlaksmääratava alammäära ära antakse, saab lambapidaja või linakasvataja peale kindlaksmääratud hindade veel preemiaid punktiväärtähtedes, mis annavad talle õiguse tekstiilkaupade ostmiseks.

(2) 1. kuni 31. detsembrini 1942 äraantud ropsilinade eest antakse preemia iga hulga eest.

§ 6.

Preemiate määr.

§ 5 tähendatud preemiateks antakse:

1) villa eest väärtuses 1.— rmk. = 8 punkti,
2) ropsilinade eest väärtuses 1.— rmk. = 1 punkt,
3) murtud (lõugutatud) linade eest väärtuses 1.— rmk. = ¾ punkti,
4) leotatud linade eest väärtuses 1.— rmk. = ½ punkti.

§ 7.

Seda, kes rikub § 1 ja 3 eeskirju, karistatakse korraldustrahviga kuni 10.000 riigimargani. Korraldustrahvi määrab kindralkomissar.

§ 8.

Kindralkomissarid volitatakse andma käesoleva määruse teostamiseks vajalikke õigus- ja halduseeskirju ning kindlaks määrama § 3 järgi äraantavat linahulka ja äraandmise ajavahemikku.

§ 9.

Käesolev määrus ei kehti Valge-Vene kindralkomissari-piirkonnas.

§ 10.

Käesolev määrus jõustub 1. oktoobril 1942.

Riga, den 30. September 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Villa ja lina kokkuostu määruse, 30. septembrist 1942, teostamismäärus.

(Amtsblatt 1942, lk. 671.)

Villa ja lina kokkuostu määruse, 30. septembrist 1942 (VBl. RKO., lk. 148; ABl., lk. 669), § 8 alusel annan järgmise teostamismääruse:

§ 1.

Äraandmise kohuse aluseks pandava lambakoosseisu määrab lõplikult kindlaks vallavanem.

§ 2.

Möödunud tähtaegade villa- ja linanormid tuleb täita tagantjärele.

(1) Lambavilla ja lina äraandmised arvatakse eelmise äraandmis-ajavahemiku äraandmismäära arvele, kui see ei ole veel täidetud. Alles siis, kui eelmise ja jooksva äraandmis-ajavahemiku äraandmise alammäär on täidetud, võib nõuda preemiaid ja tekib õigus vabale ümbertöötamisele.

(2) Eelmise äraandmis-ajavahemiku alammäära täitmiseks teostatavate äraandmiste eest maksetakse äraandmise päeval kehtivaid hindu, siiski antakse ka tagantjärele toimuval äraandmisel möödunud äraandmis-ajavahemiku kohta juba ettenähtud preemiad.

(3) § 5 teises (2) lõikes 1. 10. kuni 31. 12. 1942 äraantud ropsilinade eest ettenähtud preemia ei käi eelmistes äraandmis-ajavahemikes ära andmata jäänud jääkide äraandmise kohta.

§ 3.

1942. a. linamüüginormi katteks võib anda ainult ropsilinu.

(1) Iga linakasvataja peab lähema aasta 30. aprilliks jooksvast saagist ära andma alammäära ropsilinu 140 rmk. väärtuses iga hektaari kohta.

(2) Üle alammäära äraantud hulgad võib ära anda leotatud ja murtud (lõugutatud) linadena.

(3) Eesti kindralkomissari-piirkonnas pikendatakse § 1 teises (2) lõikes tähendatud tähtaeg kuni 31. detsembrini 1942 ja § 5 teises (2) lõikes tähendatud tähtaeg kuni 30. jaanuarini 1943.

§ 4.

Majandus- ja Rahandusdirektor võib üksikuid linakasvatajaid äraandmise kohusest vabastada järgmistel juhtudel:

a) kui linasaak on hävinud linasiidi (linavõrmi) esinemise tagajärjel;

b) ikalduse puhul loodusjõudude tõttu.

Reval, den 5. November 1942.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 25. novembrist, 1942 maavanematele ja vallavanematele.

Amtsblatt'is nr. 54 — 13. nov. 1942 avaldatud Villa ja lina kokkuostu määruse ja selle teostamismääruse järgi on määratud Eesti Kindralkomissari piirkonnas villa- ja linanormid järgmiselt kindlaks:

1. Villanorm.

Iga lambapidaja peab 1942. a. sügispõe arvel müüma ametlikku kokkuostukohta igalt täiskasvanud lambalt ½ kg ja igalt tallelt ¼ kg villa.

Villamüüginormi määramine ja villamüügi tähtpäev.

Viimaseks villa sügispõe müügi tähtajaks on 31. dets. 1942. Talledeks loetakse kõik 1. maist kuni 30. juunini 1942 sündinud lambad.

Normi määramise aluseks on lammaste ja tallede arv majapidamises, mille määrab kindlaks vallavanem.

2. Linanorm.

Iga linakasvataja Eesti Kindralkomissari piirkonnas on kohustatud 1942. a. saagist müüma vähemalt Rmk. 140.— väärtuses ropsitud lina linakasvupinna iga ha kohta.

1942. a. linanormi katteks ei võeta vastu murtud lina ega leotatud linavarsi. Küll on aga võimalik murtud lina ja leotatud linavarsi müüa 1941. a. normi katteks, kellel see veel täitmata, samuti ka ülenormilinana.

Linamüügi tähtpäev.

Viimaseks linamüügi tähtajaks on 30. apr. 1943. Linakoguste eest, mis on 1942. a. normi katteks müüdud enne 30. jaan. 1943, saavad talupidajad punktiväärtähti samal määral kui üle normi antud lina eest.

3. Preemiaid antakse ning võimaldatakse normikohustusest ülejäänud villa ja lina vastavates tööstustes talupidajail töödelda ainult siis, kui on täidetud villa alal ka 1941. a. sügis- ja 1942. a. kevadpöenormid ning lina alal ka 1941. a. norm.

Ülenormivilla müüjatele antakse punktiväärtähti iga 1 Rmk. väärtuses müüdud villa kohta 8 punkti.

Ülenormilina ja kuni 31. I 1943 müüdud lina eest punktiväärtähti.

Ülenormilina ning 1942. a. normi katteks kuni 30. jaanuarini 1943. a. linamüüjatele antakse punktiväärtähti iga 1 Rmk. väärtuses müüdud lina kohta järgmiselt:

1) puhtaksharitud linakiu pealt . . . . . 1 punkt
2) murtud lina pealt . . . . . ¾ punkti
3) leotatud linavarte pealt . . . . . ½ „

4. Teatamine.

Vallavalitsustel tuleb villa- ja linanormid talupidajatele kirjalikult kohe, kuid hiljemalt 1. detsembriks 1942 teha teatavaks.

Ühes nimetatud normide teatamisega tuleb vallavalitsustel teatada nendele talupidajatele, kellel 1941. a. sügis- ja 1942. a. kevadpöe villanormid ja 1941. a. linanorm kas osaliselt või täielikult täitmata, ka viimaste normide täitmata osa suurus.

Normiteate blankette on võimalik tellida tasu eest. Tellida tuleb Eesti Kirjastusest, Pärnu mnt. 10—24, Tallinn, telef. 413-68.

Ametlikud kokkuostukohad teatavad vallavalitsustele villa- ja linanormi täitnud talupidajate nimed ja vallavalitsused peavad normi mittetäitnud talupidajatele veel kord teatama nendele määratud villanormi hiljemalt 23. detsembriks 1942 ja linakiu normi hiljemalt 1. aprilliks 1943.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070 — 17. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele ja k. k. „Estoniale".

Täiendavalt minu ringkirjalikule juhendile nr. 1070-I, 25. novembrist 1942, teatan käesoleva aasta sügispõe lambavillanormide täitmise asjas järgmist:

I.

Villa ostab kokku k. k. „Estonia".

1. 1942. a. sügispõe normivilla on ainuõigustatud kokku ostma kaubanduslik keskühisus „Estonia", kes seda teostab oma kokkuostukohtade kaudu.

2. Villamüügi puhul tuleb villa müüjal esitada kokkuostukohale a) talundi põhiraamat või talundi kohustustekaart — varemate villanormide täitmise tõestamiseks ja b) vallavanema poolt temale saadetud 1942. a. sügispõe, samuti ka 1941. a. sügis- ja 1942. a. kevadpõe (kui viimased olid alles täitmata) kohta „Villa müügikohustuse teade".

Kokkuostukoha juhataja on kohustatud talundi põhiraamatu või talundi kohustustekaardi ja villamüügikohustuse teadete alusel kontrollima 1941. a. sügis- ja 1942. a. kevadpõe villanormi täitmist ja kui viimased ei ole veel täidetud, siis arvama toodud villa esmajoones nende normide katteks.

3. Villa müüjale antakse kokkuostukoha poolt ostutõend, millele on märgitud andmed müüdud villa koguse, sordi, puhtuse, hinna, müüja nime ja müügi aja kohta ning millise perioodi normi katteks vill on antud.

Lambanaha ja eluslamba müügiga kattub osaliselt villanorm.

4. Kui lambakasvataja on müünud pärast 1. oktoobrit 1942 ametlikule kokkuostukohale lambanaha või lihanormi katteks eluslamba, arvatakse iga täiskasvanud lamba või selle naha müügiga 0,5 kg ja iga talle või selle naha müügiga 0,25 kg villanormist kaetuks siis, kui lambanahal või lambal oli vill vähemalt 18 mm pikk.

Lambanaha või eluslamba müügi tõendid tuleb müüjail esitada kohalikule omavalitsusele arvestuse tegemiseks hiljemalt 31. detsembriks 1942.

Eeltoodud korras lambanaha või eluslamba villa andmine lugeda võrdseks villa müümisega ametlikule kokkuostukohale ka villamüügi preemiate (punktiväärtähtede) andmisel. Seejuures arvutada villa hind keskmise sordi ja puhtusklassi hinna alusel.

5. Kui villamüügikohustusest vabad isikud müüvad lambavilla ametlikku kokkuostukohta, siis antakse neile punktiväärtähti — iga 1 Rmk. väärtuses müüdud villa kohta 4 punkti.

Villamüüginormi täitnuil õigus lasta villa kedrata ja kududa vastavates tööstustes.

6. Talupidajad, kes on kõik villamüüginormid täitnud või on vabastatud villamüügi kohustusest, on õigustatud endavarustamiseks tekstiilsaadustega villa ketrama ja kuduma vastavates tööstustes.

Ketrus- ja kudumistööstused on õigustatud villa töötlemiseks vastu võtma neilt talupidajailt, kes on täitnud 1941. a. sügispõe, 1942. a. kevad- ja sügispõe villamüügi normid. Tööstusele tuleb esitada k. k. „Estonia" vastavad villaostutõendid. Samuti võib töötlemiseks vastu võtta lambavilla neilt talupidajailt, kellel on esitada vallavalitsuse tõend, et nad on villanormist vabastatud või käesoleva perioodi villanormi täitnud eluslamba või lambanaha müügiga.

7. Ülenormivilla kokkuostmine ja villa vastuvõtmine ümbertöötamiseks lõpetada üks kuu enne järgneva normi kokkuostu algust.

II.

1. 1942. a. sügispõe lambavilla müüginormi võib alandada või ära jätta:

Villanormi vähendamine või ärajätmine.

a) lamba või talle pealt, kes on veterinaararsti tõendusel põdenud haigust või tõbe, mille tagajärjel 1942. a. sügispõe villatoodang on alanenud 50% või rohkem;

b) kui tule või mõne muu vääramatu jõu tegevuse tagajärjel on majapidamise riidetagavarad hävinud või otsa saanud normiks määratud villad;

c) kui majapidamises on 1 täiskasvanud lammas, kelle kohta vähemalt 5 perekonnaliiget, või 2 täiskasvanud lammast, kelle kohta vähemalt 10 perekonnaliiget jne. Iga talle kohta tuleb vastavalt vähemalt 2 perekonnaliiget.

2. 1942. a. sügispõe villa müügikohustuse ärajätmise või alandamise sooviavalduse esitamise viimaseks tähtpäevaks on 31. jaanuar 1943.

Hiljem esitatud avaldustele ei anta käiku.

III.

Villa kokkuostu ja villamüügikohustusest vabastamise kohta tuleb anda aruanded.

Villa kokkuostu aruandlus.

Aruandluskohuslikud on:

a) k. k. „Estonia" koos oma kokkuostukohtadega;

b) maa-, valla- ja linnavalitsused.

1. K. k. „Estonia" villakokkuostukohad on kohustatud saatma kohalikele omavalitsustele (valdadele, linnadele) villaostutõendi teisendid kokkuostetud normi ja ülenormivilla kohta kaks korda

kuus — igal 1. ja 16. kuupäeval. Saadetavatele tõendite teisenditele on villakokkuostukoht kohustatud lisama saatekirja ja selles tähendama:

a) saadetavate tõendite arvu;
b) tõendite numbrid (mis nr-st kuni mis nr-ni);
c) saate kuupäeva ja
d) kokkuostukoha nimetuse.

Kui kokkuostukohal pole lambavilla oste aruandlusaja vältel olnud, siis teatada kohalikule omavalitsusele kirjalikult, et aruandluse aja vältel villa oste pole olnud.

2. K. k. „Estonia" on kohustatud Turukorraldusvalitsusele andma kokkuostetud villa kohta aruanded vastavalt Turukorraldusvalitsuse poolt antud vormile ja tähtaegadele.

3. Kohalikud omavalitsused (valla- ja linnavalitsused) koostavad k. k. „Estonia" kokkuostukohtade poolt saadetud ostutõendite teisendite ja lambapidajate poolt esitatavate eluslamba ja lambanahkade müügitõendite põhjal aruande. Aruanne tuleb saata maavalitsusele aruandekuule järgneva kuu 10. päevaks.

Maavalitsus koostab valdadelt saadud villakokkuostu aruannete alusel maakondliku koondaruande ja saadab selle hiljemalt aruandekuule järgneva kuu 15. kuupäevaks Turukorraldusvalitsusele.

Aruannete vormid ja nende täitmise juhendid annab Turukorraldusvalitsus.

IV.

Villamüükide kviteerimist talundi põhiraamatusse ja talundi kohustustekaardile teostavad k. k. „Estonia" villakokkuostukohad. Talundilehele teeb sissekande kohalik omavalitsus.

Villa müügid kviteerib talundite põhiraamatutes villa kokkuostja.

Eluslamba ja lambanaha müügi korral teostavad kviteerimist talundi põhiraamatusse või talundi kohustustekaardile ja talundilehele kohalikud omavalitsused (valla- ja linnavalitsused) nendele müüja poolt esitatava müügitõendi põhjal. Kviteerimisel tehakse vastavasse lambavillanormi sissekandelahtrisse märge: eluslambana ..... kg või lambanahana ..... kg.

V.

Kohalikel omavalitsustel (linna- ja vallavalitsustel) tuleb saata maavalitsusele 10. jaanuariks 1943 nende lambapidajate nimed, kes kuni 31. detsembrini 1942 ei ole 1941. a. sügispõe ja 1942. a. kevadpõe villanormi täitmisele asunud, kui nad ei olnud vabastatud normitäitmisest Turukorraldusvalitsuse poolt. Nimekirjas tuleb näidata müügikohuslase nimi ja eesnimi, elukoht, lammaste arv

1. märtsil 1942, leibkonnaliikmete arv, villamüügikohustuse suurus 1941. a. sügispöest ja 1942. a. kevadpöest, talundi põhiraamatu või talundi kohustustekaardi number (viimase puhul märkida numbri juurde „talundi kohustustekaart").

Andmete täpsuse ja õigeaegse esitamise eest on vastutavad vallavanemad (linnapead).

Nimekirjad tuleb saata maavanemale 2 eksemplaris.

Üks eksemplar nimekirjast jääb maavanemale, kuna teise eksemplari saadab maavanem hiljemalt 15. jaanuariks 1943 Turukorraldusvalitsusele.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkiri nr. 1070 — 17. detsembrist 1942 maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, k. k. „Estoniale" ja teistele linakokkuostuõiguslikele firmadele.

Täienduseks minu ringkirjalikule juhendile nr. 1070-I, 25. novembrist 1942, teatan 1941. a. ja 1942. a. linanormi täitmise asjas järgmist:

I.

1. 1942. a. normilina on õigustatud kokku ostma selleks eriti volitatud kokkuostufirmad, kes seda teostavad oma kokkuostukohtade kaudu.

2. Linamüügi puhul tuleb lina müüjal esitada kokkuostukohale: a) talundi põhiraamat või talundi kohustustekaart (varemate linanormide täitmise tõestamiseks) ja b) vallavanema poolt temale saadetud linamüügikohustuse teade 1942. ja 1941. a. normi — kui viimane veel täitmata — kohta.

Kokkuostukoha juhataja on kohustatud talundi põhiraamatu või talundi kohustustekaardi ja linamüügikohustuse teadete alusel kontrollima 1941. a. linanormi täitmist, ja kui see ei ole veel täidetud, siis arvama toodud lina esijoones 1941. a. normi katteks.

3. Lina müüjale antakse kokkuostukoha poolt ostutõend, millele on märgitud andmed müüdud lina koguse, sordi, puhtuse, hinna, müüja nime ja müügiaja kohta ning millise perioodi normi katteks on lina antud.

Lina kedrata ja kududa laskma õigustatud linakasvatajad.

4. Talupidajad, kes on kõik linamüüginormid täitnud või on vabad linamüügikohustusest, on õigustatud enda varustamiseks tekstiilsaadustega lina ketrama ja kuduma vastavates tööstustes.

Ketrus- ja kudumistööstused on õigustatud lina töötlemiseks vastu võtma neilt talupidajailt, kes on täitnud 1941. a. ja 1942.a. linamüüginormid. Tööstusele tuleb esitada kokkuostupunkti vastavad linaostutõendid. Samuti võib töötlemiseks vastu võtta lina neilt talupidajailt, kellel on esitada vallavalitsuse tõend, et nad on linanormist vabad.

5. Ülenormilina kokkuostmine ja lina vastuvõtmine ümbertöötamiseks lõpetada 1. sept. 1943.

II.

1942. a. linamüüginormi võib:

Linamüüginormi alandamine või ärajätmine.

a) ära jätta, kui linasaak hävis linavõrmi (cuscuta), tuleõnnetuse, leotamisel suurvee, jää või pleegitamisel lume alla jäämise tõttu; samuti ka, kui linasaak ikaldus või oli sedavõrd väike, et ei ületa 3 kg iga leibkonnaliikme kohta;

b) alandada, kui linasaak ikaldus või osaliselt hävis — alandades suhteliselt toodangu alanemisele, lähtudes keskmisest ümbruskonna toodangust;

c) ära jätta 1942. a. saagist linakiu müügikohustus taludel, kus 1942 aastale eelneval kolmel aastal lina ei ole kasvatatud.

1942. a. linamüügikohustuse ärajätmise või alandamise soovi-avalduse esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1. märts 1943 ja 1941. a. linamüügikohustusest vabastamiseks või alandamiseks 31. dets. 1942.

Hiljem esitatud avaldustele ei anta käiku.

III.

1. Ülenormilina ning 1942. a. normi katteks kuni 31. jaanuarini 1943. a. lina müüjatele antakse punktiväärttähti iga 1 Rmk. väärtuses müüdud lina kohta järgmiselt:

Lina müükidel punktiväärttähti.

a) puhtaksharitud (ropsitud) linakiu pealt . . 1 punkt
b) murtud lina pealt . . . . . ¾ punkti
c) leotatud linavarte pealt . . . . . ½ „

Üle normi ja samuti enne 31. jaanuari 1943 müüdud linakoguste kindlaksmääramiseks punktiväärttähtede saamiseks esitab müüja vallavanemale kokkuostupunkti poolt väljaantud müügitõendi.

2. Linamüügikohusest vabad linakasvatajad, kes ajavahemikul 1. oktoobrist 1942 kuni 31. jaanuarini 1943 on müünud puhtaksharitud (ropsitud) lina, murtud lina või leotatud linavarsi, saavad

punktiväärtähti ühistel alustel ülenormimüüjatega käesoleva eeskirja eelmise punkti (III osa p. 1) kohaselt.

3. Linamüügikohusest vabad linakasvatajad, kes on müünud oma tarbeks kasvatatud lina enne 1. oktoobrit 1942, on õigustatud saama punktiväärtähti Linakiu kokkuostu määruse teise teostamiseeskirja (Ametlik Teataja 1942, 17, 77) § 3 kohaselt järgmiselt:

a) vabatahtlikult iga 1 Rmk. väärtuses müüdud puhtaksharitud (ropsitud) lina või taku kohta 3 punkti;

b) vabatahtlikult iga 1 Rmk. väärtuses müüdud mürtud lina kohta 2 punkti;

c) vabatahtlikult iga 1 Rmk. väärtuses müüdud leotatud linavarte kohta 1 punkt.

IV.

Lina müügid kviteerib talundi põhiraamatus lina kokkuostja.

Linamüükide kviteerimist talundi põhiraamatusse ja talundi kohustustekaardile teostavad linakokkuostukohad. Talundilehele teeb sissekande kohalik omavalitsus.

V.

Lina kokkuostu ja linamüügikohustusest vabastamise kohta tuleb anda aruanded. Aruandekohuslikud on kokkuostufirmad ja maa-, valla- ning linnavalitsused. Aruanded tuleb anda vastavalt Turukorraldusvalitsuse poolt antud vormile ja tähtaegadele.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Väljavõtteid k. k. „Estonia" ringkirjalikust juhendist nr. 88 — 9. detsembrist 1942 villakokkuostukohtadele 1942. a. sügispõe villa kokkuostmiseks.

Villa sordid.

Kokkuostetav vill tuleb hinnata järgmiste standardsortide alusel:

Villa sordid.

I sort: Peenus kuni 30 mikronit (A—B vill), ühtlane, hea kandejõu ja venitatavusega, elastne, vigadeta, värvuselt valge, villa kõrguselt vähemalt 6 kuu pügi (ca 5 sm).

II sort: Peenus kuni 37 mikronit (C vill), veidi ebaühtlane, rahuldava kandejõu ja venitatavusega, elastne, värvuselt valge ja villa kõrguselt vähemalt 6 kuu pügi (ca 4 sm).

III sort: Peenus üle 37 mikroni (D—E vill), ebaühtlane, valge või värviline ja villa kõrguselt 6 kuu pügi (võib olla alla 4 sm).

Peenvilla jätted: Peenvill, mis omadustelt ei vasta sordinõuetele, nagu liig lühike (alla 1 sm kõrgused), villkatte äärte vill, (nagu kõhualune, jalgade, pea-, kubeme- ja sabavill), sõnniku ja väljaheidetega parkunud, tublisti pehkinud ja palju võõrosi sisaldav vill.

Jämevilla jätted: Jämevill, mis omadustelt ei vasta sordinõuetele, nagu liig lühike (alla 1 sm kõrgusega), villkatte äärte vill (nagu kõhualune, jalgade, pea-, kubeme- ja sabavill), sõnniku ja väljaheidetega parkunud, tublisti pehkinud ja palju võõrosi sisaldav ning eriti jäme (F vill).

Villa puhtusklassid.

Villa puhtusklassid.

Villa puhtuse hindamisel jääb ära puhtuse protsentide määramine. Selle asemel tuleb villa puhtust hinnata alljärgneva kolme puhtusklassi järgi:

Pestud vill: Lamba seljas või pärast pügamist kodus pestud vill (vähemalt 70% rendemendiga).

Pesemata kerge vill: Puhtalt peetud lammaste pesemata vill (vähemalt 60% rendemendiga), tavaliselt suvel kasvanud, s. o. sügispõe vill.

Pesemata raske vill: Mustalt peetud lammaste pesemata vill (rendement alla 60%), tavaliselt talvel kasvanud, s. o. kevadpõe vill. Samuti kuulub siia sõnnikuses laudas määrdunud sügispõe vill.

Kui müügile toodud villas esineb mitmesse puhtusklassi kuuluvat villa, mis kergesti eraldatav ja võimalik eraldi kaaluda, tuleb ostutõendil teha hinna arvestus iga puhtusklassi kuuluva villa kohta eraldi.

Villa hind.

Villamüüjaile makstakse villa eest franko kokkuostukoht järgmisi hindu Rmk./kg:

Sort / Puhtusklass	I	II	III	Peenvilla jätted	Jämevilla jätted
Pestud	3,50	2,55	2,00	1,05	0,45
Pesemata, kerge . . .	2,85	2,05	1,60	0,85	0,30
Pesemata, raske . . .	2,20	1,60	1,25	0,65	0,25

Normivilla nõuded.

Normivillana arvestatakse ainult loomulik lambaviil, normaalses sortide vahekorras, kust pole eraldatud parem vill. Normina ei kuulu vastuvõtmisele parknaha-, kasuka- ja lõikevill. Villajätted arvestatakse normi ette ainult teiste sortide kõrval loomuliku esinevuse vahekorras. Normivill ei tohi olla kunstlikult niisutatud ja prügistatud, samuti mitte liig sõnnikune.

Villa vastuvõtmisel tuleb määrata villa kaal (50 g täpsusega), sort, puhtusklass ja hind. Vill võetakse vastu ja arvestatakse peasordi järgi. Peasordiks arvatakse see sort, mida esineb müüdavas villas kõige rohkem. Kui vill tuuakse müügile juba sorditult, arvestatakse villa hind vastavalt iga sordi hulgale eraldi.

Villa ostmine kokkuostukohas toimub kohemakstava raha eest. Ainult erandjuhtudel, kui villamüüja kindlalt soovib oma villa müüa täpsete sortimisandmete alusel, võib villa vastu võtta komisjonikaubana ja see saata Tallinna sortimiseks.

Kaubanduslik keskühisus „Estonia".
(allkirjad).

Lina ja kanepi kokkuostuhinnad riigimarkades kilogrammilt alates 1. oktoobrist 1942.

Lina.

Talus soetud lina

Sort	0	1,80
„	I	1,70
„	II	1,60
„	III	1,50

Ropsitud lina

Sort	R	ehk	xRx	1,60
„	ZK	„	HD	1,50
„	SPK	„	D	1,40
„	PK	„	OD	1,30
„	K	„	LOD	1,20
„	W	„	H 1	1,05
„	D	„	H 2	0,90
„	Sa	„	H 3	0,75
„	Sb			0,60
„	Sc			0,45

Linatakk

Sort 0	1,20
„ I	1,10
„ II	1,—
„ III	0,90
„ IV	0,80
„ V	0,70
„ VI	0,60

Murtud lina, puistatud
(tasandatud otstega peodes)

Sort R 0	0,60
„ R I	0,50
„ R II	0,40
„ R III	0,30
„ R IV	0,20
„ R V	0,12

Murtud lina, puistamata
(tasaseks kakkumata peootstega)

Sort M 0	0,30
„ M I	0,25
„ M II	0,20
„ M III	0,16
„ M IV	0,12
„ M V	0,08
praak	0,04

Ropsitakk

Sort 0	0,40
„ I	0,30
„ II	0,20
„ III	0,10
praak	0,04

Leotatud linavarred

Sort 0	16,—
„ I	13,50
„ II	11,—
„ III	8,50
„ IV	6,—
„ V	3,50

Leotamata linavarred
(Eestis neid kokku ei osteta)

Sort	0	10,—
„	I	8,50
„	II	7,—
„	III	5,50
„	IV	4,—
„	V	2,50

Kanep.

Ropsitud kanep

Sort	0	1,60
„	I	1,40
„	II	1,20
„	III	0,90

Talus ropsitud kanepitakk

Sort	0	0,25
„	I	0,20
„	II	0,15
„	III	0,10

Leotatud kanepivarred

Sort	0	13,50
„	I	11,—
„	II	8,50
„	III	6,—

Leotamata kanepivarred

Sort	0	8,50
„	I	7,—
„	II	5,50
„	III	4,—

Määratud hinnad kehtivad franko kokkuostukoht.

Alus: Eesti Hindadeasutuse kiri nr. 397-P — 17. detsembrist 1942.

Villa ja lina kokkuostu määruse muutmise määrus.

1. veebruarist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 68.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBlRMOst. lk. 11), § 2 alusel määran:

Artikkel I.

Villa ja lina kokkuostu määruse, 30. septembrist 1942 (VBlRKO. lk. 148) § 5 teisele (2) lõikele antakse järgmine redaktsioon:

„(2) 1. oktoobrist kuni 31. märtsini 1943 äraantud ropsilinade eest antakse preemia iga hulga eest."

Artikkel II.

Käesolev määrus jõustub 1. veebruaril 1943.

Riga, den 1. Februar 1943.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Matthiessen.

Villa ja linna kokkuostu määruse teine teostamismäärus.

2. jaanuarist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 13.)

Võitlevate väeosade ja tsiviilelanikkonna tekstiilainetega varustamise kindlustamiseks on osutunud vajalikuks tõsta Riigikomissari määrusega 30. septembrist 1942 ja minu poolt selle teostamiseks 5. novembril 1942 antud määruses linakasvatajaile pealepandud äraandmise kohust. Seepärast määran Ida-maa-ala Riigikomissari Villa ja lina kokkuostu määruse, 30. septembrist 1942 (VBlRKO. lk. 148; ABl. Reval lk. 669), § 8 alusel:

§ 1.

Kõik linakasvatajad peavad peale neile seni äraandmiseks määratud ropsilinanormi väärtuses Rmk. 140.— hektaarilt, täiendavalt ära andma:

1942/43. t.-a. kohta lina lisanorm.

100 kg ropsilinu või
125 kg takke või
300 kg murtud (lõugutatud) või
600 kg leotatud linu

igalt lina all olevalt hektaarilt. Sega-üleandmised tuleb arvestada eespool tähendatud vahekorras ropsilinadega.

§ 2.

Lisakogustest 100 kg ropsilinu, 125 takke, 300 kg murtud (lõugutatud) linu või 600 kg leotatud linu tuleb 75% ära anda kuni 30. aprillini 1943, ülejäänud 25% kuni 30. septembrini 1943.

§ 3.

Linade eest maksetakse kindlaksmääratud hindu.

§ 4.

Äraandmiste eest, mis ületavad senist äraandmisele kuuluvat ropsilinanormi — Rmk. 140.— väärtuses hektaarilt — lubatakse preemiatena:

Lina lisanormi preemiad.

a) tekstiilkaupu punktiväärttähtede alusel

ropsilinade iga Rmk. 1.— väärtuse eest . = 1 punkt,
takkude iga Rmk. 1.— väärtuse eest . . . = ¾ punkti,
murtud (lõugutatud) linade iga Rmk. 1.— väärtuse eest . . . . . = ¾ punkti,
leotatud linade iga Rmk. 1.— väärtuse eest = ½ punkti;

b) rauast väikekaupu nende toodete väärttähtede alusel 10 penni väärtuses äraantud linakiu iga Rmk. 1.— väärtuse eest.

§ 5.

(1) Ida-maa-ala Riigikomissari 30. septembri 1942. a. määruse alusel 1. oktoobrist 1942 kuni 30. jaanuarini 1943 teostatud äraandmiste premeerimine (ettenähtud ajavahemikus äraandmise kohuse täitmise tõttu) — 1 punkt iga äraantud ropsilinade väärtuse Rmk. 1.— eest — jääb jõusse kuni 31. märtsini 1943.

(2) Varemalt lubatud preemia linaseemne ja linakiu sundnormide täitmise eest, nimelt rauast väikekaupade andmine Rmk. 2.— väärtuses iga 100 kg äraanatud linaseemne ja sellega seoses Rmk. 140.— väärtuses ha pealt äraantud linakiu eest jääb muutmatult kehtima.

§ 6.

Lina kokkuostuks on ainuõigus Ostland-Faser G. m. b. H-l ja tema poolt volitatud organisatsioonidel, linafirmadel ja linavabrikuil.

§ 7.

Seda, kes rikub § 1, 2 või 6 eeskirju, karistatakse Ida-maa-ala Riigikomissari Villa ja lina kokkuostu määruse, 30. septembrist 1942, § 7 alusel korraldustrahviga kuni 10 000 riigimargani.

§ 8.

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 1943.

Reval, den 2. Januar 1943.

Der Generalkommissar in Reval Lietzmann.

Väljavõte E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja ringkirjalisest juhendist nr. 6100, 8. aprillist 1943. a. maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, k. k. „Estoniale" ja teistele linakokkuostufirmadele ja linatööstustele.

II.

Vallavalitsustel (linnavalitsustel) tuleb Villa ja lina kokkuostu määruse teise teostamismääruse 2. jaanuarist 1943 järgi linakiu lisamüüginormid kilogrammides, vastavalt 1942. a. lina kasvupindadele, kindlaks määrata ja kohe talupidajaile teatavaks teha müügikohustuse teatelehtedega, millised saab tellida tasu eest Eesti Kirjastusest, Pärnu mnt. 10—24, Tallinn, telefon 413-68.

Lina lisanorm tuleb määrata ja teatada nendele talupidajatele, kellele oli pandud 1942. a. linakiu müügi algnorm.

III.

Vallavanematel (linnapeadel) koostada nimekirjad talupidajate kohta, kellel 1941. a. kohuslik linakiu müüginorm kas osaliselt või täielikult 30. aprilliks 1943. a. täitmata. Nimekirjades näidata: talupidaja ees- ja perekonnanimi, talu nimetus, määratud linakiu norm, sellest täidetud ja täitmata osade suurus kg-des ning mittetäitmise põhjused eraldi iga talupidaja kohta.

Nimekirjad saata valla- ja linnavalitsustel vahetult Turukorraldusvalitsusele hiljemalt 25. maiks 1943. a.

Ühtlasi teeme teatavaks, et talupidajad, kellel 1941. a. kohuslik linakiu müüginorm täitmata, langevad Kindralkomissari ettekirjutusel kuni Rmk. 5.000.— suuruse trahvi alla.

IV.

Villa ja lina kokkuostu määruse teise teostamismääruse 2. jaanuarist 1943 § 5 p. 1 all tähendatud Ida-maa-ala Riigikomissari 30. sept. 1942. a. määruse alusel 1. oktoobrist 1942 kuni 30. jaan. 1943 teostatud linade äraandmise eest ettenähtud premeerimine jääb jõusse kuni 30. aprillini 1943 sääraselt, et kuni selle ajani äraantud iga 1 Rmk. väärtuses ropsilinade eest antakse 1 preemiapunkt.

V.

1. Teatame, et Pärnu linatööstusele anti luba vabal kokkuleppel linakasvatajatega ära osta lina ja takk, mis normi täitnud linakasvatajate poolt 1941. a. või endiste aastate saagist kuni 1. jaanuarini 1943 viidud Pärnu linatööstusse töötlemiseks.

2. Lina müüjatele antakse punktiväärtähti iga Rmk. 1.— väärtuses müüdud lina ja taku kohta järgmiselt:

a) puhtaksharitud (ropsitud) linakiu pealt 3 punkti
b) „ taku „ ¾ „

3. Ülalnimetatud linatööstuse poolt väljaantud ostutõendil peab märgitud olema lina ja taku kogus kg ja makstud summa Rmk.

4. Punktiväärtähti anda eeltähendatud vahekorras ostutõendi esitamisel üldkorras.

Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja H. Leik.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 1070/I — 22. jaanuarist 1943 maavanematele ja vallavanematele.

Lina kokkuostufirmad.

Käesolevaga teatame, et 1942/43. m.-a. normi- ja ülenormilina kokkuostuks on õigustatud k. k. „Estonia“ kõigi oma kokkuostukohtade kaudu ja peale tema veel:

a) erafirmad:
1. Hans Toi, Tallinn, Vambola 6—5,
2. Ernst Tiitsmann, Tallinn, Roosikrantsi 8—5,
3. Vennad Rahi, Võru, Jüri 26,
4. Peeter Luik, Tõrva, Tartu 22,
5. Johannes Sepp, Jõhvi, Tartu 3;

b) linatööstused:

1. Abja Linatööstus, Abjas,
2. Vändra „ Vändras,
3. Karksi „ Karksi-Nuias,
4. end. C. F. Leihberg'i Linatööst. Viljandis, Tallinna 44,
5. Sadala Linatööstus, Sadalas,
6. Saarde Segatööstus, Kilingi-Nõmmel.

Ka ülalnimetatud erafirmade ja linatööstuste poolt väljaantud ostutõendid normikoguste täitmise või ülenormi arvestamise kui ka punktiväärttähtedega premeerimise kohta on võrdsed K. K. „Estonia" poolt väljaantud tõenditele.

Lina kokkuostu üle firmad ja linatööstused on kohustatud andma vallavalitsustele aruandeid, vastavalt Turukorraldusvalitsuselt antud vormile ja tähtaegadele.

Turukorraldusvalitsuse juhataja E. Veldeman.

Saaduste Kokkuvõtu osakonna juhataja N. Viilup.

Annan teada alljärgneva Linaseemne kokkuostu määruse 21. oktoobrist 1942, avaldatud Verordnungsblatt des Reichskommissars für das Ostland, 27. oktoobril 1942 (lk. 159).

Reval, den 18. November 1942.

Der Generalkommissar in Reval
Im Auftrage: Aster.

Linaseemne kokkuostu määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 697.)

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (VBl. RMOst, lk. 11), § 2 alusel määran:

§ 1.

Kõigil linakasvatajail tuleb 1942. a. saagist ära anda kindel alammäär linaseemet, mille eest tasutakse kindlaksmääratud hindu.

Linaseemne müük on linakasvatajaile kohuslik.

§ 2.

(1) On keelatud linaseemnest õli valmistamine ilma Riigikomissari eelneva kirjaliku nõusolekuta.

(2) Linaseemne söödaks tarvitamine on keelatud.

Linaseemne tarvitamine söödaks ja õli valmistamiseks on keelatud.

§ 3.

Kindralkomissarid volitatakse andma käesoleva määruse teostamiseks vajalikke õigus- ja halduseeskirju ja Riigikomissari nõusolekul kindlaks määrama § 1 järgi äraantavat linaseemne hulka ning äraandmise aega.

§ 4.

(1) Seda, kes käesoleva määruse § 1 ja 2 eeskirju rikub, karistatakse, kuivõrd teistes eeskirjades ei ole ette nähtud raskemat karistust, korraldustrahviga kuni 10 000 riigimargani.

(2) Korraldustrahvi määrab kindralkomissar.

§ 5.

Linaseemne kokkuostu määrus 19. detsembrist 1941 (VBl. RKO., lk. 97) kaotab kehtivuse.

§ 6.

Käesolev määrus jõustub 28. oktoobril 1942.

Riga, den 21. Oktober 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Linaseemne kokkuostu määruse teostamise määrus.

(Amtsblatt 1942, lk. 698.)

Linaseemne kokkuostu määruse, 21. oktoobrist 1942 (VBl. RKO., lk. 159; ABl., lk. 697), § 3 alusel määran:

§ 1.

Linaseemne müüginorm.

Igal linakasvatajal tuleb 1942. a. saagist hiljemalt 31. mårtsiks 1943 ära anda keskmiselt 96 kg linaseemet hektaari kohta.

§ 2.

Äraandmisele kuuluv linaseemne hulk kantakse igale linakasvatajale vallavanema poolt talundi põhiraamatusse.

Linaseemne kokkuostukohad kannavad äraantud linaseemne hulga iga kord talundi põhiraamatusse. Need sissekanded on aluseks äraandmispreemiate lubamisel.

§ 3.

Äraandmispreemiaid lubatakse ainult siis, kui linaseemne äraandmise kohus käesoleva määruse § 1 järgi on täidetud 31. jaanuariks 1943.

Käesoleva kokkuostu teostamine toimub Ida Kaubanduse Keskseltsi (Zentralhandelgesellschaft Ost) või tema poolt volitatud kohtade kaudu.

§ 4.

Korraldus linaseemne tarvitamise kohta 16. detsembrist 1941 (Ametlik Teataja, 1941, 14/69) kaotab kehtivuse.

Reval, den 18. November 1942.

Der Generalkommissar in Reval.
Im Auftrage: Aster.

E. O. Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjalik juhend nr. 1070-I, 20. novembrist 1942 maavanematele, k. k. „Estoniale".

Kindralkomissari korralduse alusel tuleb müügikohusliku normi näol kokku osta 1942. a. saagist ettemääratud kogus linaseemneid. Selle koguse jaotamisel langevad ..... maakonna valdadele juuresolevas tabelis näidatud hulgad.

Palun käesolevast ringkirjast ärakirja saates teatada igale tabelis loetletud vallale temale määratud (tabelis näidatud) linaseemne müügikogus.

Vallavanemate ülesandeks on vallale määratud kogunorm jaotada talunditele vastavalt talundilehtedel-põhiraamatutes märgitud 1942. a. linakasvupindadele. Selleks vallavalitsusil arvutada kokku 1942. a. linakasvupinnad vallas talundilehtede andmeil, saadud summast arvutada maha pindalad, mille kohta vallavalitsusel olemas ikaldusaktid, ning jagada saadud ülejäägi ha-de arvuga maavanema poolt vallale teatatud linaseemnete kohuslik müüginorm. Maavanema poolt vallale teatatud kogunorm peab igal juhul kokkuostukohtadesse kokku toodama.

Kes on kohustatud linaseemet müüma.

Kõik linakasvatajad, välja arvatud ainult ikaldunud linapõldude omanikud, on kohustatud kandma linaseemnete müügikohust. Sellest müügikohusest ei ole vabad ka need talupidajad, kelle vabastamist linakiu müügikohustusest 1942. a. arvel näevad ette Majandus- ja Rahandusdirektori ringkirjad nr. 1070 — 30. VI 42, § 4-d ja Maaviljelusvalitsuse ringkiri nr. 3122 — 23. VI 42.

Vallavanema poolt määratud müügikohusliku koguse linaseemneid peab talupidaja ära andma lähemas kaubandusliku keskühisuse „Estonia" kokkuostukohas või k. k. „Estonia" poolt selleks volitatud ühiskaupluses hiljemalt 31. märtsiks 1943. Müüjale antakse linaseemne vastuvõtmisel müügitõend (kviitung) Turukorraldusvalitsusega kokkulepitud vormis ja teisik sellest müügitõendist saadetakse linaseemne vastuvõtja poolt kohalikule vallavalitsusele (linnavalitsusele) kolm korda kuus: 10-ndal, 20-ndal ja viimasel päeval.

Kohuslikult müüdud linaseemned peavad puhtuse ja kuivuse poolest vastama kokkuostetavate seemnete kehtivatele nõuetele.

Vallavanem teatab allkirja vastu kirjalikult igale talupidajale vallas: 1) tema linaseemnete kohusliku müüginormi kg-des 1942. a. saagist, 2) müügi koha ja tähtaja, 3) et iga talupidaja on kohustatud müügist ülejäänud linaseemne puhastama ja hoidma 1943. a. kevadiseks külviks ja 4) et linaseemnete söötmine loomadele on keelatud.

Linaseemne müügipreemiad.

Linaseemne müügipreemiana võimaldatakse iga 100 kg müüdud linaseemne kohta osta:

1) 4 liitrit petrooleumi ja
2) 1 liiter viina,

kui kuni 31. jaanuarini 1943 on vähemalt müügiks määratud koguse ulatuses linaseemneid eeltähendatud ametlikule kokkuostukohale ära antud.

Peale selle võimaldatakse neil linakasvatajail, kes on linakiu müüginormi täitnud 30. aprilliks 1943 ja linaseemne müüginormi 31. märtsiks 1943, osta iga müüdud 100 kg linaseemne kohta 2 (kahe) Rmk. väärtuses peenrauakaupu (Kindralkomissari kiri 19. 11. 1942, nr. III-E).

Linaseemne kokkuostu kohta annavad maa- ja vallavalitsused ning kokkuostufirmad aruandeid Turukorraldusvalitsusele viimase poolt määratud vormis ja tähtaegadel.

Lisa: tabel. (Iga maakonda on lähetatud eritabel maakonna normi kohta).

Tallinnas, 20. novembril 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

Linaseemne kokkuostu määruse
teine teostamismäärus.

31. jaanuarist 1943.

(Amtsblatt 1943, lk. 15.)

Ida-maa-ala Riigikomissari Linaseemne kokkuostu määruse, 21. oktoobrist 1943 (VBlRKO., lk. 159; ABl. Reval, lk. 697), § 3, alusel määran:

§ 1.

Linaseemne kokkuostu määruse esimese teostamismääruse 18. novembrist 1942 (ABl. Reval, lk. 698), § 3 järgi käsutusse antud preemiaid lubatakse ka edasiselt kuni 31. märtsini 1943.

§ 2.

Käesolev määrus jõustub 1. veebruaril 1943.

Reval, den 31. Januar 1943.

Der Generalkommissar in Reval
Im Auftrage: Hohenlohe.

E. O. Põllumajanduse Keskvalitsuse Turukorraldusvalitsuse ringkirjaline juhend nr. 1070/II — 9. veebruarist 1943, maavanematele, vallavanematele, linnapeadele, k. k. „Estoniale", ETK-le.

Käsitleb: Hüvituste jaotamist linakiu ja linaseemne 1942. a. müüginormi täitjaile.

Alus: Majandus- ja Rahandusdirektori kiri 20. 11. 42, nr. 1070 ja Turukorraldusvalitsuse kiri 26. 1. 43, nr. 1070-I.

1. Neile linakasvatajaile, kes linakiu 1942. a. müüginormi on täielikult täitnud 30. aprilliks 1943. a. ja linaseemne 1942. a. müüginormi 31. märtsiks 1943. a., on võimaldatud osta iga müüdud 100 kg linaseemne kohta 2 (kahe) Rmk. väärtuses peenrauakaupa. Suhteliselt sellele õigustavad hüvituste saamist ka väiksemad linaseemne kogused, kuid mitte kogused alla 10 kg, s. t. hüvituste andmisel arvestatakse täis kümnete kilodega, näit.: 25 kg linaseemne eest võib hüvitusi saada Rmk. 0,40, 249 kg linaseemne eest Rmk. 4,80 väärtuses jne.

2. Linakiu ja linaseemne müüjaile antakse kokkuostu teostava firma poolt müügitõend, millest ärakiri saadetakse vastavale vallavalitsusele.

Vallavalitsustesse saabunud müügitõendite ärakirjade järgi antakse linaseemne müüjaile välja peenrauakaupade hüvitustähti (Gutschein).

Nimetatud hüvitustähtede vastu müüakse linakasvatajaile peenrauakaupu Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisuse müügivõrgu kaudu. ETK-l peenrauakaupade müügipunktid avalikult teatavaks teha.

3. Vallavalitsustel väljaantavate peenrauakaupade hüvitustähtede kohta koostada nimekiri 2 eksemplaris alljärgneva vormi kohaselt.

Vorm TK-I.

N i m e k i r i

..... maakonna ..... vallavalitsuse poolt 1942. a. linakiu ja linaseemne müüginormi täitjaile müüdud linaseemne eest väljaantud peenrauakaupade hüvitustähtede kohta.

Jrk. nr.	Perekonna- ja eesnimi	Talundi nimetus	1942. a. kohustuslik müügi-norm		1942. a. normiks ja üle normi müüdud		Väljaantud hüvitustähtede väärtus Rmk.	Allkiri hüvitustähtede vastuvõtmise kohta
			linakiud	linaseeme	linakiud	linaseeme		

Hüvitustähtede väljaandmine peab lõpetatud olema hiljemalt 31. mail 1943. a.

Hüvitustähtede vastuvõtmise kohta võtta allkirjad nimekirja mõlemal eksemplaril.

Üks eksemplar jääb vallavalitsusse, kuna teine tuleb saata koos ülejäävate hüvitustähtedega maavalitsusse hiljemalt 15. juuniks 1943. a. Maavalitsustel nimekirjad kontrollida ja esitada kontrollimise märkustega varustatult Turukorraldusvalitsuse Töötlemis- ja Kontrollosakonnale hiljemalt 1. juuliks 1943. a.

4. Hüvitustähti võib välja anda ainult nende linaseemne koguste eest, mis on ära antud hiljemalt 31. märtsini 1943. a., kui linakiu müüginorm on 30. aprilliks 1943. a. täidetud.

Kui talundile linakiu või linaseemne müüginormi ei ole peale pandud, siis loetakse müüdud linaseeme äraantuks ülenormi, ning müüdud linaseemne koguste vastu on linakasvatajad õigustatud saama peenrauakaupade hüvitustähti ühistel alustel müüginormi täitjatega.

5. ETK-l hüvitustähtede vastu müüdud peenrauakaupade kohta esitada aruanne alljärgneva vormi kohaselt:

A r u a n n e

1942. a. linaseemne müüginormi täitjatele vabaksantud peenrauakaupade läbikäikude kohta.

Jrk. nr.	Kaupluse nimetus	Kaupluse asukoht	Vabaksantud kaubaväärtus Rmk.	Müüdud kauba katteks laekunud hüvitustähti Rmk.	Kauba ülejääk

Aruande esitamise tähtajad teatatakse hiljem, olenevalt kaupade kohalejõudmisest.

6. Juuresolevalt saadame ..... vallavalitsuse käsutusse peenrauakaupade hüvitustähti ..... Rmk. väärtuses. Hüvitustähtede korrapärase arvepidamise ja hoidmise eest on vastutavad vallavanemad.

Täiendavalt võib hüvitustähti välja nõuda Turukorraldusvalitsuse Töötlemis- ja Kontrollosakonnalt.

7. Kuni Turukorraldusvalitsuse poolt antava erikorralduseni ei tohi hüvitustähti veel välja andma hakata, kuid vastavate eeltöödega tuleb kohe alata.

Korraldus hüvitustähtede väljaandmiseks antakse Turukorraldusvalitsuse poolt vallavalitsustele maavanemate kaudu täiendavalt.

Turukorraldusvalitsuse juhataja E. Veldeman.

Töötlemis- ja Kontrollosakonna juhataja E. Lomper.

Teadaande tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942 muutmise ja täiendamise määrus 14. detsembrist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 12, lk. 290.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

[1]) Jõustunud 16. detsembril 1942.

§ 1.

Teadaande tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 10) lõige IV — Kiudtaimed — muudetakse järgmiselt:

IV. Kiudtaimed.

Kaubaliik	Tootjalt kauba vastuvõtul arvestusalusena arvessevõetavad tingimused	Tootjahind 100 kg eest	Tarbijahinnad koguste puhul			
			üle 50 kg iga 100 kg	25—50 kg iga kg	5—25 kg iga kg	alla 5 kg iga kg
Linaseeme:						
I sort külviseeme, kroonseeme	siledad ja läikivad seemned, heledavärvilised, ühtlased, puhtus min. 90%, Camelina linicola ja Lolium remotumi sisaldus maks. 3%, muid umbrohte maks. 0,5%, idanevus min. 85%, maks. 15%	34,00	43,10 Aluseks 95% puhtus	0,45	0,47	0,50
II sort külviseeme	värv natuke ebaühtlane, osalt tumedam, puhtus min. 90%, Camelina linicola, Lolium remotumi ja Polyganumi sisaldus maks. 5%, muid umbrohte maks. 1%, idanevus min. 75%, niiskus maks. 15% . .	31,00	39,40 Aluseks 95% puhtus	0,41	0,43	0,45
III sort tööstuslinaseeme	värvus ebamäärane, puhtus min. 85%, niiskus maks. 17%	28,00	32,20 Aluseks 95% puhtus	0,34	0,36	0,40
Lisatasu enampuhtuselt: 1% hinnast igalt puhtuseprotsendilt kuni 98%						
Hinnavähendid madalama puhtuseprotsendi puhul: 1% hinnast igalt puhtuseprotsendilt kuni 92%						
2% hinnast igalt puhtuseprotsendilt alla 92%						
Kanepiseeme, terve, kuiv, puhtus 95%, idanevus 90%, niiskus maks. 17%		45,50	59,20	0,61	0,64	0,68

§ 2.

(1) Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitung'is".

(2) Samast päevast arvates kaotavad kehtivuse IV lõike hinnad Teadaandes tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942.

Tallinn, 14. detsembril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaande tunnustatud seemnevilja ülemmäärhindade kohta 17. aprillist 1942 teine täiendusmäärus 1. veebruarist 1943[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1943, nr. 1, lk. 2.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist:

Kaubaliik	Tootjalt kauba vastuvõtul arvestusalusena arvessevõetavad tingimused	Tootjahind 100 kg eest	Tarbijahinnad koguste puhul			
			üle 50 kg iga 100 kg	25—50 kg iga kg	5—25 kg iga kg	alla 5 kg iga kg
Linaseeme Sordiseeme	Siledad ja läikivad seemned, heledavärvilised, ühtlased, puhtus min. 90%, Camelina linicola ja Lolium remotumi sisaldus maks. 3%, muid umbrohte maks. 0,5%, idanevus min. 85%, niiskus maks. 15% . .	40,00	50,90	0,53	0,55	0,60
			Aluseks 95% puhtus			

§ 2.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega „Revaler Zeitungis".

Tallinn, 1. veebruar 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

[1]) Jõustunud 4. veebruaril 1943.

Härra Kindralkomissari nõusolekul annan teada Ida-maa-ala Riigikomissari alljärgneva määruse kaltsuvilla hindade kujundamise kohta 16. aprillist 1942 (avaldatud V.-Bl. RKO. 24. aprillil 1942, lk. 65).

Tallinn, 9. juunil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Määrus
kaltsuvilla hindade kujundamise kohta 16. aprillist 1942.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 4, lk. 78).

Okupeeritud ida-maa-alade Riigiministri Okupeeritud ida-maa-aladel õigussätete andmise määruse, 21. veebruarist 1942 (V.-Bl. R. M. Ost, lk. 11), § 2 alusel määran Läti, Leedu ja Eesti kindralkomissari-piirkondade kohta järgmist:

§ 1.

(1) Tootja kujundab kaltsuvilla kohta lubatud kõrgeima hinna:

1) materjalikuludest;
2) abiainekuludest;
3) hinnalisandist töötlemise ja ümbertöötamise eest;
4) hinnalisandist administratsiooni- ja turustamise kulude eest;
5) hinnalisandist erikulude eest.

(2) Esimeses lõikes nimetatud hindade koostisosad tehakse kindlaks käesoleva määruse §§ 2—6 järgi.

§ 2.

(1) Kaltsuvillaks ümbertöötatud kaltsude hinnaks võib ülimalt võtta minu teadaandes ettenähtud müügihindu kaltsude ja tekstiiljäätmete kõrgeimate hindade kohta 14. 2. 1942 (Verkündungsblatt lk. 31). Kuivõrd kõrgeimad hinnad ei ole kindlaks määratud, tuleb kasutada tegelikult makstud sisseostuhindu, kuivõrd need on sobivas vahekorras nimetatud teadaandes kindlaksmääratud ülemmäärhindadega.

(2) Ümbertöötamiskadu võib arvestada tõestatavas suuruses. Ümbertöötamisel tekkivad jäätmed võetakse hindade arvestamisel arvesse nende väärtuse kohaselt.

§ 3.

Abiainete hinnaks võib ülimalt arvestada tegelikult makstud sisseostuhindu, kuivõrd need on lubatud kehtivate hinnaeeskirjade järgi.

§ 4.

Lisandiks töötlemise ja ümbertöötamise eest võib võtta 17. aprillil 1942 antud juhistes kindlaksmääratud määrasid.

§ 5.

Administratsiooni ja turustamise kuludeks võib võtta 10% tootmiskuludest (§ 1, lõige 1, p. 1—3).

§ 6.

Erikuludeks võib võtta 6% lõpphinnast.

§ 7.

Käesolev määrus jõustub 30. 3. 1942.

Riga, den 16. April 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung: Burmeister.

Teadaanne
kaltsude ja tekstiiljäätmete ülemmäärhindade kohta.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 6, lk. 125.)

Ida-maa-alal hindade ja tasude kujundamise üldise määruse, 11. septembrist 1941 (Verkündungsblatt, lk. 7), § 4 kohaselt määran Läti, Leedu ja Eesti kindralkomissari-piirkondade kohta järgmised kaltsude ja tekstiiljäätmete ostu- ja müügi-ülemmäärhinnad:

1. Ülesostuhinnad kogujatele.

A. Täisvillased kaltsud

	Rmk. kg
1. Jäme mitmevärviline maakalev	0,15
2. Peen mitmevärviline vanakalev	0,40
3. Villased trikookaltsud	0,70
4. Vilt (vana)	0,07
5. Uued täisvillased lõigud	0,45

B. Poolvillased kaltsud

	Rmk. kg
1. Segatud poolvillased riietekaltsud	0,09
2. Poolvillased kootud kaltsud (uued)	0,50
3. Poolvillased kootud kaltsud (vanad)	0,16

C. Puuvillased kaltsud

1. Vanad valged katuunikaltsud, vabad kardinatest jm.	0,39
2. Vanad väga heledad katuunikaltsud (valgepõhjalised)	0,24
3. Vanad keskmiselt heledad katuunikaltsud	0,14
4. Musta värvi katuunikaltsud (vanad)	0,20
5. Vanad orig. kardinakaltsud	0,26
6. Valged puhastuslapid I ja II	0,45
7. Orig. mitmevärvilised puhastuslapid	0,23
8. Uued valged katuunikaltsud	0,45
9. Uued keskmiselt heledad katuunikaltsud	0,18
10. Uued musta värvi katuunikaltsud I	0,30
11. Uued valged puuvilltrikoo-kaltsud	0,51
12. Orig. uued puuvilltrikoo-kaltsud	0,30
13. Valged trikoo-puhastuslapid I ja II	0,50
14. Hallid, helepruunid, pruunid, pronksivärvilised, sinised ja punased puuvillased kootud kaltsud	0,26
15. Puuvillased mähised suurtes tükkides	0,13
16. Vana ja uus puuvillvatt (mitmevärviline ja hele)	0,25
17. Tumedad katuunikaltsud räbalatega	0,015

D. Linased kaltsud

1. Valged linased kaltsud I	0,44
2. Valged linased kaltsud II	0,37
3. Sinised ja mitmevärvilised linased kaltsud	0,17
4. 100-kilosed jahukotid	0,42
5. Vanad hallid linased kaltsud II	0,22
6. Uued valged linase lõigud	0,65
7. Uued kirjud linase lõigud	0,23
8. Valged linased puhastuslapid I ja II	0,50
9. Orig. valged puhastuslapid (ilma IV)	0,37
10. Linase lõnga jäätmed	0,19
11. Märgketruse jäätmed	0,12
12. Kraasimisjäätmed 1% pudemetega	0,18
13. Kraasimisjäätmed 10% pudemetega	0,10
14. Linasest pallid 85/135 cm ja sellesarnased kotid	0,60

E. Kunstsiidi- ja siidikaltsud

	Rmk. kg.
1. Vanad mitmevärvilised siidriietekaltsud	0,16
2. Uued mitmevärvilised siidriietekaltsud	0,20
3. Uued orig. heledad ja mitmevärvilised kunstsiidtrikookaltsud	0,35
4. Vanad valged kunstsiidist kootud kaltsud	0,60
5. Vanad musta värvi kunstsiidised kootud kaltsud	0,50
6. Vanad heledad ja mitmevärvilised kootud golferikaltsud	0,38

F. Linased jäätmed

1. Kanepist sidumisnöör, köied jms.	0,48
2. Kaltsutakud	0,12
3. Polstritakud I	0,14
4. Polstritakud II	0,085
5. Manilla pakkimisnöör	0,16

C. Puuvillased kaltsud

1. Vanad katuunikaltsud	0,06
2. Puuvillased kootud kaltsud (uued)	0,11
3. Puuvillased kootud kaltsud (vanad)	0,09
4. Vana vatt	0,09
5. Originaal-puhastuslapid	0,10

D. Linased kaltsud

1. Valged linased kaltsud	0,16
2. Mitmevärvilised linased kaltsud	0,06
3. Linased puhastuslapid	0,13

E. Kunstsiidi- ja siidikaltsud

1. Mitmevärvilised siidriietekaltsud	0,06
2. Mitmevärvilised siidtrikookaltsud	0,14

F. Linased jäätmed

1. Kanepist sidumisnööri jäägid, köied jms.	0,17
2. Kaltsutakud	0,15
3. Polstritakud	0,10
4. Manilla köied	0,06

G. Harutatavad kaltsud

1. Harutamata vanakalevikaltsud	0,06
2. Katuuniräbalad	0,03

2. Ümbertöötamiskäitistele eeskirjade kohaselt sorteeritud kauba müügi ülemmäärhinnad.

	Rmk. kg
A. Täisvillased kaltsud	
1. Uued peened valged golferi- ja sefiirikaltsud, kootud	3,65
2. Uued peened mitmevärvilised golferi- ja sefiirikaltsud, kootud	2,35
3. Vanad peened valged sefiir- ja trikookaltsud	2,75
4. Vanad peened heledad sefiir- ja trikookaltsud	1,85
5. Tumedad ja kirjud golferikaltsud	1,25
6. Harutatud peened valged tiibetikaltsud I	2,30
7. Harutatud peened heledad ja väga heledad tiibetikaltsud I	1,10
8. Harutatud peened punased, sinised ja sellesarnast värvi tiibetikaltsud	0,90
9. Harutatud peened heledad kalevikaltsud	0,50
10. Harutatud peened pruunid, mustad ja sellesarnast värvi kalevikaltsud	0,35
11. Uued heledad gabardiinikaltsud	1,50
12. Uued mustad ja sinised gabardiinikaltsud	1,45
13. Peened kirjud kammvill-lõngast kaltsud, orig. (uued)	1,05
14. Jämedad heledad tiibetikaltsud	1,11
15. Uued jämedad mitmevärvilised tiibetikaltsud	0,95
16. Vanad valged viltkübarad	0,18
B. Poolvillased kaltsud	
1. Uued valged poolvillased golferikaltsud	1,85
2. Uued mitmevärvilised poolvillased golkaltsud (orig.)	1,20
3. Vanad orig. mitmevärvilised poolvillased kootud kaltsud	0,44
4. Vanad orig. harutatud kerged poolvillased riietekaltsud	0,25
5. Uued orig. poolvillased kalevi- ja seviotikaltsud	0,28
G. Harutatavad kaltsud	
1. Harutamata vanakalevikaltsud kammvill-lõngaga	0,20
2. Harutamata vanakalevikaltsud ilma kammvill-lõngata	0,17

See teadaanne jõustub 16. veebruaril 1942.

Riga, den 14. Februar 1942.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung Gentz (I. V.)

Täiendus

Teadaandele kaltsude ja tekstiiljäätmete ülemmäärhindade kohta 4. novembrist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 10, lk. 246.)

Kesk-kaubandusettevõtetele kehtivad eeskirjade kohaselt sorteeritud kauba müügil sorteerimiskäitistele järgnevad ülemmäärhinnad:

	iga 100 kg/Rmk.
1. Villased silmkootud kaltsud, orig.	83,15
2. Uued kalevikaltsud	37,40
3. Orig. valged kaltsud	19,70
4. „ dzuudi „	4,90
5. Kirjud kaltsud orig.	11,45
6. Praakkaltsud	6,70
7. Takud	6,15
8. Köied, sidumisnöörid, nöörid	8,45

Jaemüüjatele ja korjajatele kehtivad eeskirjade kohaselt sorteeritud kauba müügil kesk-kaubandusettevõtetele järgmised ülemmäärhinnad:

	Iga 100 kg/Rmk.
Orig. kirjud villast kootud kaltsud ühes sefiir- ja golferikaltsudega, kõigi värvisisaldustega	67,65
Vanad orig. valged kaltsud	15,45
Uued kalevikaltsud poolvillaste kaltsudeta	32,30
Orig. dzuudikaltsud	3,85
Orig. kirjud kaltsud, milledest peale valgete ja villast kootud kaltsude midagi eraldatud ei ole — põhimõtteliselt vabad dzuudikaltsudest ja võõrollustest	9,55

Käesolev täiendus jõustub avaldamisega.

Tallinn, 4. novembril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

[1]) Jõustunud 7. novembril 1942.

VII.

Kalad.

Kala ja kalasaadustega varustamise kindlustamise määrus.

(Ametlik Teataja 1943, 9, 36.)

Kalurite ja kalastusettevõtete mitte küllaldaselt pingelise töö kui ka puuduliku müügikohuse täitmise tahte tagajärjel on nii sõjaväe kui ka tsiviilelanikkonna varustamine kala ja kalasaadustega tõsiselt ohustatud. Seepärast määran Eesti kindralkomissari-piirkonna Kindralkomissari Eesti Omavalitsuse Juhi õigussätete andmise õiguse määruse, 22. detsembrist 1942 (ABl. Reval 1943, lk. 3), § 1 alusel:

§ 1.

(1) Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja määrab kaluritele olgu kalastus nende pea- või kõrvaltööalaks, minimaalse püügikohustuse püügiaasta kohta.

(2) Minimaalse müügikohustuse täitmise eest on vastutav Eesti Kalurite Keskus.

§ 2.

Kalapüügiaasta algab iga aasta 1. aprillil ja lõpeb 31. märtsil.

§ 3.

§ 1 korras pealepandud püügikohustuse täitnud kutselised kalurid ja nende abilised loetakse Okupeeritud Ida-maa-aladel töökohuse kehtimapaneku määruse (ABl. Reval 1943, lk. 50) § 2 kohaselt kestvalt ühiskondlikult kasulikus tegevuses olevaiks isikuiks, kusjuures tööjõurakendamise ametikohtade poolt teostatav kontroll jääb puutumata.

§ 4.

(1) Eesti Kalurite Keskus võib kohusepärase suva alusel teha korraldusi ka nende kalapüüniste ja kalastussõidukite nõutaval määral püügiks rakendamise kindlustamiseks, mis kas üldse mitte või siis mitte otstarbekohaselt on kalapüügiks rakendatud.

(2) Kui kalastussõidukite ja kalapüügiriistade omanik või valdaja ei täida vabatahtlikult Eesti Kalurite Keskuse korraldust, võib viimane nõuda vastava politseiasutise kaasabi. Politseiasutis on kohustatud Kalurite Keskuse nõudmist täitma.

(3) Teise (2) lõike korras talitamise puhul võib Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja otsustada konfiskeeritud esemed tunnustada tasuta võõrandatuks Eesti Kalurite Keskuse kasuks.

§ 5.

(1) Kalurid võivad kõik püütud kalad ainult Eesti Kalurite Keskuse või selle poolt volitatute kaudu käibesse lasta. Nad võivad jätta edasi andmata omatarviduseks mineva kalakoguse.

(2) Eesti Kalurite Keskusel ja selle poolt volitatutel on ainuõigus kala ja kalasaaduste kokkuostuks, transpordiks ja turustamiseks.

(3) Erandeid esimese (1) ja teise (2) lõike eeskirjadest võib teha Turukorraldusvalitsus.

§ 6.

(1) Kuivõrd muude eeskirjade põhjal ei ole ette nähtud kõrgemat karistust, karistatakse vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest seda:

1) kes kalu või kalasaadusi teiste kui § 5 esimese (1) lõikes tähendatud kokkuostuõiguslaste kaudu käibesse laseb;
2) kes kalurilt või vaheltkauplejalt kalu või kalasaadusi kas raha eest või tasuta ilma § 5 teises (2) lõikes tähendatud õigusteta omandab.

(2) Karistuse kõrval võib raskemate eksimiste puhul otsustada ka kalastussõidukid ja kalapüünised või veovahendid konfiskeerida.

(3) Peale selle võib Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja süüdlastel isikutel edaspidise kutsetegevuse kalurina kas ajutiselt või kestvalt keelata ja kalastusettevõtete sulgemist korraldada.

§ 7.

Juhtnöörid käesoleva määruse juurde annab Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja.

(1) Käesolev määrus jõustub kehtivusega 1. aprillist 1943.

(2) Ühtlasi kaotab kehtivuse Kalaturu korraldamise määrus 23. oktoobrist 1941 (Ametlik Teataja 1941, 4, 23).

Tallinn, 30. aprillil 1943.

Eesti Omavalitsuse Juht Dr. Mäe.

Kommandierender General der Sicherungstruppen
u. Befehlshaber u. Heeresgeb. Nord Abt. IV a Qu.
Tgb. Nr. 697/42. H. Qu., den 27. 4. 42.

Kalapüügi kohta Peipsi järvel.

(Ametlik Teataja 1942, 4, 19.)

Arvesse võttes otseselt eelseisva kalapüügi algust, määratakse Peipsi järve kalasaagi kindlustamiseks ja kalapüügi ning -kasutamise soodustamiseks järgmist:

Peipsi järv kalapüügiõiguslastele kalapüügiks vabaks.

1. Peipsi järv antakse nii eesti- kui ka venepoolsest kaldast kogu pinnaulatuses kõigile kalapüügiõiguslastele kalapüügiks vabaks.

2. Piirivalvet teostab Peipsi järve eestipoolse kalda tollipiirivalve.

Tsiviilisikute liiklemine kaldast kaldasse on lubatud ainult isikutele, kellel on Passierscheinstelle Ost'i poolt väljaantud liikluslubа.

Peipsist püütud kalade vedu ja ostuõigus.

Venemaa piirkonnas asuvate kalurite poolt püütud kalade vedu eestipoolsele kaldale võib toimuda ainult Põhja Majanduskomando või Põhja Sõjavägede Piirkonna Juhataja kirjalikul loal, Eesti piirkonnas asuvate kalurite poolt püütud kalade vedu venepoolsele kaldale ainult Eesti Kalurite Keskuse (Tallinnas) või Põhja S. P. Juh. kirjalikul loal.

Vedaja nimele väljaantud Põhja Majanduskomando või P. S. P. Juh. kirjalik luba on kehtiv ainult koos nõutava isikutunnistusega.

3. Eesti piirkonnas asuvate kalurite poolt püütud kalade ostu õigus on ainult Eesti Kalurite Keskusel ja Venemaa piirkonnas asuvate kalurite poolt püütud kalade ostu õigus ainult Zentralhandelsges. Ost'i osakonnal Pihkvas Põhja Majanduskomando juures.

Kokkuostetud kalad tuleb esitada müügiks P. S. P. Juh., osak. IV a. See otsustab iga kord, kui palju kalu tuleb anda värskekalana sõjaväe toitlustamise asutistele sõjavägede tarvis kui ka

ümbertöötamisasutistele ümbertöötamiseks sissetehtud kaubana ja kui palju antakse vabaks tsiviilelanikkonna tarvituseks.

Püütud kalade jaotamise korraldamiseks korraldusasutis.

4. Kalade jaotamise korraldamiseks asutab P. S. P. Juh., osak. IV a. Tartus korraldusasutise kalapüügi alal. Eesti ja Venemaa piirkonna huvide arvestamiseks tuleb selle korraldusasutise juurde kutsuda üks Eesti Kindralkomissari ja üks Põhja Majanduskomando esindaja. Korraldusasutise ülesandeks on peale selle kõigi kalapüügi ja -kasutamise abivahendite nõudmist, muretsemist ja rakendamist juhtida nõnda, et kogu kalapüük annaks võimalikult suuremat saaki ja et püütud kalade halvaksminek oleks takistatud.

5. Põhja Sõjavägede Piirkonna Juhatajale alluv Peipsi sõjalaevastik annab Eesti Kalurite Keskuse ja Põhja Majanduskomando käsutusse kummalegi 2 puksiirlaeva suurkalapüügi otstarbeks. Puksiirlaevad Põhja Majanduskomando jaoks asuvad praegu Pihkvas.

Edasist laevamahtu tuleb tarviduse korral nõutada P. S. P. Juh., osak. VII — Peipsi sõjalaevastikult.

Der Kommandierende General v. Roques,
General der Infanterie.

Kalurite premeerimise juhend.

I.

Kalapüüdmise õhutamiseks kalasaagi tõstmise otstarbel määran kalurite premeerimiseks järgmist:

§ 1.

Kaluril, kes on püüdnud ja müünud kalu Eesti Kalurite Keskusele, Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisusele või nende esindajaile kohtadel:

Preemiate määrad.

a) on õigus järgneval toitlustamisperioodil saada normaal-elatustarbeainetekaardid iseendale ja oma leibkonnaliikmetele nendele normeeritud toiduainetele, mida nad ei saa isevarustamise korras oma majapidamisest, — kui ta eelneva kuu jooksul püüdis ja müüs kalu vähemalt Rmk. 50.— väärtuses;

b) on õigus osta:

1) 50 kg kartuleid,

2) 15 kg rukkijahu (ülemmäär 150 kg kaluri kohta aastas),

3) 5 kg liha,
4) 3 kg kuivtoitaineid ja
5) 1 kg võid,
iga täie Rmk. 200.— väärtuses pärast 1. septembrit 1942 püütud ja müüdud kalade kohta;

c) on õigus eesõigustatud järjekorras osta endale valmisraiutud küttematerjali lähemast metskonnast 1942/43. a. raiest iga täie Rmk. 500.— kohta 2 ruumimeetri ulatuses, kui ta ajavahemikul 1. septembrist 1942 kuni 31. augustini 1943 kalu püüdis ja müüs vähemalt Rmk. 1.000.— väärtuses;

d) võimaldatakse osta lehm, kui tal lehm puudub, kuid on lehma pidamiseks võimalused — kui ta ajavahemikul 1. septembrist 1942 kuni 31. augustini 1943 püüdnud ja müünud kalu vähemalt Rmk. 2.600.— väärtuses.

Turukorraldusvalitsusel on õigus, ära kuulates Eesti Kalurite Keskuse seisukoha, määrata erineva kalarikkusega kalarandade kalureile, samuti ka üksikutele kaluritele erineva suurusega preemianorme.

§ 2.

Preemiana elatustarbeainete saamise kord.

Elatustarbeainetekaartide saamiseks esitab kalur ise või selle maja pidaja, kus kalur elab, kohalikule omavalitsusele majaelanikkude nimekirja kaluri ja tema leibkonnaliikmete kohta ja lisandab sellele kaluri varustusraamatu kaluri toodangu kannetega.

Omavalitsus kontrollib esitatud materjalid ja kui kaluri toodang ja müük eelmisel kuul vastab juhendi § 1 p. a tähendatud normile, siis annab kalurile ja tema leibkonnaliikmeile välja elatustarbeainete kaardid, silmas pidades Turukorraldusvalitsuse 25. septembri 1942. a. ringkirja nõudeid kaartide väljaandmise kohta.

§ 3.

Preemiana ainete ostuloa saamise kord.

Paragrahvi 1 p. b tähendatud ainete ostuloa saamiseks koostab ja esitab kohalik kalurite ühistu või kalakokkuostupunkti juhataja kohalikule omavalitsusele nende kalurite nimestiku ühes kalurite varustusraamatutega, kes pärast 1. septembrit 1942 on püüdnud ja müünud vähemalt Rmk. 200.— väärtuses kalu. Nimestikus tuleb märkida kaluri nimi, elukoht (linn, vald, küla), püügi aeg ja toodangu suurus riigimarkades. Nendel andmetel, kui need kalurite nimestikus ja kalurite varustusraamatus ühtuvad, annab kohalik omavalitsus kaluritele välja ostuload. Ostuloa võib nõutada ka kalur ise, esitades kohalikule omavalitsusele kaluri varustusraamatu ja avaldades suuliselt või kirjalikult soovi ostuloa saamiseks. Ostulubade väljaandmise kohta teeb omavalitsus sissekande kaluri

varustusraamatusse, ära tähendades osta lubatud toiduainete kogused.

Järgmise ostuloa saamise õigus avaneb järgneva 200 Rmk. väärtuses kalade püüdmisega ja müümisega. Ostuloa väljaandmine toimub eeltähendatud korras.

Kui kalur on kohustatud toiduaineid normikohustuse täitmiseks müüma, siis tuleb arvestada osta lubatud saadused normide katteks ja normide katmisest ülejäävate koguste ostmiseks anda kalurile ostuluba.

§ 4.

Paragrahvis 1 p. c tähendatud küttematerjali väljaandmine kalureile algab pärast 1. sept. 1943, kusjuures selle väljaandmise lähem kord teatatakse eraldi.

§ 5.

Preemiana lehma ostuloa saamise kord.

Paragrahvis 1 p. d tähendatud lehmaostmisloa saamiseks annab kohalik kalurite ühistu või kalakokkuostupunkti juhataja kalurile püügi suurust kinnitava tõendi, mille kalur esitab Turukorraldusvalitsusele koos oma varustusraamatuga ja kohaliku omavalitsuse poolt väljaantud tõendiga selle kohta, et kaluril puudub lehm ja et tal on küllaldaselt maad lehma pidamiseks.

Esitatud tõendite põhjal otsustab Turukorraldusvalitsus kalurile lehma ostuloa andmise.

§ 6.

Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusel on õigus anda ringkirju käesoleva juhendi rakendamiseks.

§ 7.

Järelevalve teostamine käesoleva juhendi eeskirjade täitmise üle kuulub Majandus- ja Rahandusdirektooriumi Turukorraldusvalitsusele ja Eesti Kalurite Keskusele.

II.

Käesolevas juhendis paragrahvis 1 p. b tähendatud ainete kogused, mille ostmiseks omavalitsus annab load, tuleb märkida omavalitsuse aruandes vorm nr. 2 II osa vabal real nimetuse all „Kalurite premeerimiseks".

III.

Käesolev juhend kuulub rakendamisele alates 1. septembrist 1942.

Tallinnas, 17. novembril 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor dr. A. Wendt.

Teadaanne

värske- ja eluskala-hindade korraldamise kohta.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 3, lk. 65.)

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määratakse Eesti kindralkomissari-piirkonna jaoks kindlaks järgmised kalahinnad:

§ 1.

Eesti kindralkomissari-piirkonnas määratakse all-loetletud kalaliikidele järgmised tootmishinnad ja tarbimishinnad (jaemüügihinnad):

Kalaliik	Rmk. Tootmishinna ülemmäär	kg Jaemüügihinna ülemmäär
Räim — pikkusega üle 8 sm:		
1. V—30. VI	0,12	0,22
1. VII—30. IV	0,27	0,40
Kilu	0,40	0,60
Lõhi ja meriforell . . . kaaluga üle 2,5 kg	2,50	3,25
„ kuni 2,5 „	1,50	2,20
Jõe- ja vikerforell	2,00	3,00
Meri- ja Peipsi siig . . kaaluga üle 400 g	0,75	1,10
„ kuni 400 „	0,60	0,90
Rääbis	0,45	0,70
Meritint	0,30	0,45
Peipsi tint	0,15	0,30
Angerjas . . . . . kaaluga üle 400 g	2,00	2,70
„ 300—400 „	1,65	2,35
„ kuni 300 „	1,20	1,70
Haug . . . . . „ üle 3,5 kg	0,35	0,55
„ 0,5—3,5 „	0,50	0,80
„ kuni 500 g	0,35	0,55
Ahven . . . . . „ üle 200 „	0,35	0,55
„ 100—200 „	0,25	0,45
„ kuni 100 „	0,10	0,25
Koha . . . . . „ üle 600 „	0,75	1,10
„ kuni 600 „	0,60	0,85
Kiisk . . . . . pikkusega üle 10 sm	0,15	0,30
„ kuni 10 „	0,10	0,20
Silm	1,75	2,50
Vimb . . . . . kaaluga üle 300 g	0,40	0,60
„ kuni 300 „	0,30	0,50

Kalaliik		Rmk. Tootmis-hinna ülemmäär	kg Jaemüügi-hinna ülemmäär
Latikas	kaaluga üle 1,5 kg	0,55	0,85
	„ 1,0—1,5 „	0,50	0,75
	„ 0,5—1,0 „	0,30	0,45
	„ kuni 500 g	0,15	0,30
Säinas	„ üle 500 „	0,30	0,50
	„ kuni 500 „	0,20	0,35
Särg ja roosärg	„ üle 100 „	0,25	0,40
	„ kuni 100 „	0,10	0,20
Linask	„ üle 1,0 kg	0,55	0,90
	„ 0,5—1,0 „	0,45	0,75
	„ kuni 500 g	0,30	0,55
Koger	„ üle 200 „	0,30	0,50
	„ kuni 200 „	0,20	0,35
Nurg		0,15	0,30
Viidikas		0,06	0,18
Tõugjas	kaaluga üle 600 g	0,30	0,50
	„ kuni 600 „	0,20	0,35
Turb	„ üle 100 „	0,25	0,45
	„ kuni 100 „	0,10	0,25
Teib	„ üle 100 „	0,25	0,45
	„ kuni 100 „	0,10	0,25
Tursk		0,17	0,30
Luts		0,20	0,35
Lest ja kammeljas		0,30	0,50
Emakala		0,10	0,20
Merihärg		0,06	0,18
Säga	kaaluga üle 1,5 kg	0,40	0,60
	„ kuni 1,5 „	0,30	0,45

§ 2.

Eluskalade eest võib ülalnimetatud tootmis- ja jaemüügihindu 10% võrra kõrgendada.

§ 3.

Eesti Kalurite Keskus annab sõjaväele ja toitlustamisettevõtteile (restoranid, söögimajad) 10% ja kalakonservivabrikutele ning jaekaubandusele 15% hinnaalandust jaemüügihinnast.

§ 4.

Tootmishind on maksev franko Eesti Kalurite Keskuse vastuvõtukoht või transpordi puhul raudteel franko vagun tootja jaamas;

jaemüügihind on maksev franko Eesti Kalurite Keskuse jaotuspunkt või vastuvõtukoht. Kui tootja annab kalad üle Tallinna jaotuspunktis, siis on tal õigus nõuda veokulude tasumist määral, mis Eesti Kalurite Keskusel oleks tulnud tasuda kalade veol vastuvõtupunktist Tallinna.

§ 5.

Eeskirja rikkujaid karistatakse kehtivate korralduste kohaselt.

§ 6.

Käesolev korraldus jõustub 1. IV 1942. Samast tähtpäevast kaotavad kehtivuse kõik vastukäivad korraldused kalahindade korraldamise kohta, eriti määruses kalahindade kohta 23. oktoobrist 1941 (Ametl. Teataja 1941, lk. 34) kindlaksmääratud kalahinnad.

Tallinnas, 2. juulil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

3. täiendus teadaandele värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta 2. 7. 42.

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse 8. 5. 42 (Ametlik Hindade Teataja, lk. 2) § 2 alusel määran Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta järgmist.

§ 1. Tursale ja räimele määratakse alljärgnevad hinnad:

	Tootja-ülemmäärhind Rmk. pro kg	Tarbija-ülemmäärhind
Tursk, värske, rookimata	—.14	—.27
„ „ roogitud, peaga . . .	—.22	—.35
„ „ „ peata	—.31	—.44
Räim, värske	—.20	—.30

§ 2. Üldised eeskirjad ja kaubanduslikud kasumid nähtuvad Teadaandest värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta 2. 7. 42 (Ametlik Hindade Teataja, lk. 65).

§ 3. (1) Käesolev määrus jõustub avaldamisega ajalehtedes.

(2) Samast päevast arvates kaotavad kehtivuse tursa ja räime hinnad Teadaandes värske- ja eluskala hindade korraldamise kohta 2. 7. 42 ning 1. täiendus sellele teadaandele (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 67).

Tallinn, 10. aprill 1943.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

II täiendus
teadaandele värske ja eluskala hindade korraldamise kohta 2. juulist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 266.)

Eesti Hindadeasutuse sisseseadmise määruse, 8. 5. 1942 (Ametlik Hindade Teataja 1942, lk. 2), § 2 alusel määran järgmist:

§ 1.

Angerjatele määratakse kindlaks järgmised hinnad:

	Rmk. à kg	
	Tootja ülemmäärhind	Tarbija ülemmäärhind
Angerjad üle 400 g	1,80	2,35
Angerjad 300—400 g	1,45	2,—
Angerjad kuni 300 g	1,—	1,35

§ 2.

Eluskalade eest võib ülalnimetatud tootmis- ja jaemüügihindu 10% võrra kõrgendada.

§ 3.

(1) Käesolev määrus jõustub avaldamisega ajalehtedes.

(2) Samast ajast arvates kaotavad kehtivuse vastavad hinnad teadaandes 2. juulist 1942.

Tallinnas, 17. novembril 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Teadaanne
vähihindade kohta 21. aug. 1942. a.

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 7, lk. 137.)

§ 1.

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määratakse Eesti Kindralkomissari piirkonnas kindlaks järgmised vähimüügi ülemmäärhinnad:

	Tootjahind	Jaemüügihind
Vähid 10—11 cm	Rmk. 3,00	Rmk. 5,00 30 tk.
„ 11—12 „	„ 4,50	„ 7,50 „ „
„ 12 cm ja suuremad . .	„ 7,50	„ 12,00 „ „

§ 2.

Eksimusi karistatakse kehtivate eeskirjade kohaselt.

§ 3.

Teadaanne jõustub avaldamisega.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

[1]) Jõustunud 17. novembril 1942.

Teadaanne

hülgenahkade ülemmäärhindade kohta 12. juunist 1942[1]).

(Ametlik Hindade Teataja 1942, nr. 3, lk. 62.)

Kindralkomissari juures asuva Hindade Kujundamise ja Hindade Järelevalve Osakonna nõusolekul määratakse Eesti kindralkomissari-piirkonna kohta kindlaks järgmised hülgenahkade ülemmäärhinnad:

	Rmk. iga nahk			
	I sort	II sort	III sort	IV sort
Vanad hülged . .	7,00	6,00	4,00	2,00
Noored hülged . .	16,00	12,00	8,00	6,00

Teadaanne jõustub avaldamisega „Revaler Zeitung'is".

Tallinnas, 12. juunil 1942.

Eesti Hindadeasutuse direktor H. Saar.

Kutseliste kalurite töödel abistamise määrus.

(Ametlik Teataja 1942, 14, 62.)

Kalurite abistamise reservide moodustamine.

§ 1. Kõik asutised ning kaubanduslikud ja tööstuslikud käitised, millistes tegutsevate isikute arv on vähemalt 10, on kohustatud oma teenistujaist moodustama kalurite abistamise reservi. Kalurite abistamise reservi kuuluvaid isikuid on asutise või käitise juhataja kohustatud selleks õigustatud asutiste või isikute nõudmisel töödele saatma kalurite abistamiseks asutise või käitise asukoha piirkonnas või selle lähemas ümbruses.

Tööaja eest, mil asutise või ettevõtte teenistuses seisev isik on töödel kalurite abistamise alal, makstakse talle asutise või käitise poolt edasi teenistustasu. Kalurite abistamise tööde eest võidakse määrata lisatasu rahas või natuuras.

§ 2. Käesoleva määruse täitmine pannakse Majandus- ja Rahandusdirektorile, kel on õigus anda eeskirju määruse elluviimiseks ja rakendamiseks.

Tallinnas, 15. juulil 1942.

Eesti Omavalitsuse Juht dr. H. Mäe.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.

[1]) Jõustunud 16. juunil 1942.

Juhend

kutseliste kalurite töödel abistamise määruse rakendamiseks.

(Ametlik Teataja 1942, 14, 63.)

1. Kutseliste kalurite abistamiseks nende hooaja töös peab iga asutis ja kaubanduslik või tööstuslik käitis, kus tegutsevate isikute arv on vähemalt 10, määrama, olenevalt asutises või käitises tegutsevate isikute arvust ja selle sõjatööndusliku tähtsusest, 5—10% oma teenistuses seisvaist isikuist kalurite abistamise reservi. Kalurite abistamise reservi võidakse määrata mõlemast soost isikuid 16—55 eluaastani.

2. Asutised ja käitised, kes on kohustatud moodustama kalurite abistamise reservi, määrab Tallinna linna Kalaaktsiooni staap, mujal Kalaaktsiooni allstaabid. Samas korras määratakse ka iga asutise ja käitise kohta kalurite abistamise reservi määratavate isikute arv.

Reservide töökohustus.

3. Kalurite abistamise reservi kuuluvad isikud jäävad oma ameti- ja töökohustuste täitmisele. Tallinnas Kalaaktsiooni staabi, mujal Kalaaktsiooni allstaapide sellekohasel nõudmisel saadab asutise ja käitise juhataja need isikud nõutud ajaks ja arvul töödele kalurite abistamisel. Ühte ja sama isikut ei või käitise juhataja kohuslikult kalurite abistamise töödele saata kauemaks kui 7 päevaks.

4. Kalurite abistamise reservi kuuluvaid isikuid võidakse saata töödele asutise või käitise asukoha omavalitsuse administratiivpiirkonnas või selle lähemas ümbruses, kuid mitte kaugemale kui 15 kilomeetri kaugusele käitise või asutise asukohast.

Nad peavad töödele minekuks valmis olema:

a) piirkonnas kuni 5 km raadiusega — 3 tunni jooksul;

b) piirkonnas üle 5 km raadiusega — 5 tunni jooksul.

Kalurite abistamise gruppide tööle nõudmise kord.

5. Õigus kalurite abistamise gruppe tööle nõuda on EKK peakontoril, tema harukontoritel või kalurite ühistutel, kes esitavad sellekohase nõudmise Tallinnas — Kalaaktsiooni staabile, mujal — allstaapidele, ära märkides:

a) kui palju töötajaid on tarvis;

b) missugustele töödele on tarvis;

c) missuguses piirkonnas tuleb töötada;

d) kui kaua töö kestab (mitu päeva, mitu tundi päevas jne.).

6. Kalaaktsiooni staabid, saanud abitööjõudude kohta nõudmised, peavad viivitamatult — arvestades asutise-ettevõtte tööd (sõjaliselt vähem tähtsate asutiste ja ettevõtete töötajaid võib

suuremal hulgal ja kauemaks ajaks tööle rakendada) — määrama, kalurite abistamise reservi nimekirjade järgi, kui palju ja missugustest asutistest ja ettevõtetest antakse abitööjõude.

7. Kalaaktsiooni staap ja allstaabid saadavad vastava nõudmise asutiste ja ettevõtete juhatustele, kes on kohustatud p. 5 tähendatud aja jooksul saatma nõutud arvu isikuid kalaaktsiooni staabi või allstaabi käsutusse.

Kalurite abistamiseks saadetud tööjõudude tasu.

8. Kalurite abiks saadetud tööjõud saavad kalurite abistamisel oldud aja eest asutiselt või ettevõttelt tasu edasi senises suuruses. Peale selle makstakse neile asutise või ettevõtte poolt päevaraha Eesti Omavalitsuse teenijate normide kohaselt.

Päevarahadena makstud summade arvel on kalurite abistamisel olnud tööjõududel õigus osta kala kohapealse tootjahinnaga, kusjuures asutisel või ettevõttel on õigus oma teenistujaile teha kohuseks poole temale makstava päevaraha arvel osta kala asutise või ettevõtte söökla jaoks ja anda need kalad asutisele või ettevõttele tasuta üle.

Päevaraha makstakse ainult neile kaluritele abiks saadetud tööjõududele, kes neil töödel töötavad vähemalt 12 tundi päevas.

Tallinn, 4. augustil 1942.

Majandus- ja Rahandusdirektor A. Wendt.